

DOCUMENT RESUME

ED 091 935

95

FL 006 091

AUTHOR Gair, James W.; Karunatilaka, W. S.
TITLE Literary Sinhala.
INSTITUTION Cornell Univ., Ithaca, N.Y. Dept. of Modern Languages and Linguistics.
SPONS AGENCY Office of Education (DHEW), Washington, D.C.
BUREAU NO BR-2-2055
PUB DATE 74
CONTRACT OEC-0-72-1106
NOTE 453p.
AVAILABLE FROM South Asia Program and Department of Modern Languages and Linguistics, Cornell University, Ithaca, New York

EDRS PRICE MF-\$0.75 HC Not Available from EDRS. PLUS POSTAGE
DESCRIPTORS *Composition (Literary); *Grammar; Indo European Languages; Reading Instruction; Reading Skills; *Singhalese; *Textbooks; Written Language
IDENTIFIERS National Defense Education Act Title VI; NDEA Title VI; Sri Lanka

ABSTRACT

The present text is an introduction to the literary form of Sinhala, the official language of Sri Lanka. It is intended for those students who have a basic command of the colloquial language, specifically the equivalent of at least 24 lessons of "Colloquial Sinhalese" by G. H. Fairbanks, J. W. Gair, and M. W. S. De Silva (South Asia Program, Cornell University, 1968). Literary features of the language are often described in terms of their colloquial equivalents as presented in the earlier book. Each of the 15 lessons here includes a main reading and a glossary. These are graded for grammatical features so that they must be done in order. The grammar section of each lesson deals with new features found in the main reading. Each lesson concludes with two supplementary readings which introduce no new grammatical features but give further practice on ones already studied. A cumulative glossary, Sinhala-English, concludes the text. (Author/PM)

TITLE VI, SEC. 602, NDEA
Contract No. OEC-0-72-1106
Bureau No. 2-2055

ED 091935

LITERARY SINHALA

FL

James W. Gair
and
W. S. Karunatilaka

assisted by
Gregory Pearson
and
Heloise Perera

BEST COPY AVAILABLE

South Asia Program and Department of Modern Languages and Linguistics
Cornell University, Ithaca, New York

FL 006 091

PERMISSION TO REPRODUCE THIS
COPYRIGHTED MATERIAL BY MICRO
FICHE ONLY HAS BEEN GRANTED BY

NIE

TO ERIC AND ORGANIZATIONS OPERAT-
ING UNDER AGREEMENTS WITH THE NA-
TIONAL INSTITUTE OF EDUCATION.
FURTHER REPRODUCTION OUTSIDE
THE ERIC SYSTEM REQUIRES PERMIS-
SION OF THE COPYRIGHT OWNER.

LITERARY SINHALA

James W. Gair
W. S. Karunatilaka

with the assistance of
Gregory Pearson and Heloise Perera

U S DEPARTMENT OF HEALTH
EDUCATION & WELFARE
NATIONAL INSTITUTE OF
EDUCATION

THIS DOCUMENT HAS BEEN REPRODUCED
EXACTLY AS RECEIVED FROM
THE PERSON OR ORGANIZATION ORIGIN-
ATING IT. POINTS OF VIEW OR OPINIONS
STATED DO NOT NECESSARILY REPRESENT
OFFICIAL NATIONAL INSTITUTE OF
EDUCATION POSITION OR POLICY.

South Asia Program
and
Department of Modern Languages and Linguistics
Cornell University
Ithaca, New York

1974

This work was prepared under contract with
the Office of Education,
Department of Health, Education and Welfare,
Washington, D. C.

under the authority of Title VI, Section 602 NDEA

PREFACE

Sinhala (Sinhalese) is the official language of Sri Lanka (Ceylon) and the mother tongue of about 70% of its population. Though the language is better known as Sinhalese (in various spellings) in western writings, the government of independent Ceylon preferred the term Sinhala as the official designation in English. This usage has now gained wide currency in that country and it seemed proper to us to adhere to it throughout this text. Similarly, with the change to republic status, Sri Lanka has been taken as the official name for the country and we have used this name throughout.

Contemporary Sinhala exists in two sharply divergent varieties, Literary and Spoken, and this is the most obvious varietal distinction, though each of these main types includes sub-varieties.* Colloquial Sinhala, the major spoken type, is the language used by everyone of all social and educational levels for all face to face discussions, and was treated in Colloquial Sinhalese by G. H. Fairbanks, J. W. Gair and M. W. S. De Silva (South Asia Program, Cornell University, 1968). The present book is an introduction to Literary Sinhala, which is not only the language of belles lettres, but of virtually all written or printed materials. We have assumed that the student using this text will have a basic command of the Colloquial variety, specifically the equivalent of at least 24 lessons of Colloquial Sinhalese. We have thus taken the basic grammar of Colloquial for granted and Literary features are often described in terms of their Colloquial equivalents as presented in that earlier book.

Similarly, we have not included in glossaries here words that appear in the first twenty four lessons of Colloquial Sinhalese, except for a few that were of very low frequency or not well reinforced in that text. Knowledge of sufficient Sinhala script to write Colloquial Sinhala has also been assumed. On all these points, of course, the earlier text and its glossary can be consulted, and we have provided extensive cross-references throughout.

Each of the 15 lessons here includes a main reading and a glossary. These have been carefully graded for grammatical features so that they must be done in order. The grammatical section of each lesson deals with new features found in the main

*For further details, see J. W. Gair, "Sinhalese Diglossia", Anthropological Linguistics, 10, 8 (Nov. 1968) pp. 1-15. For a history of the distinction, see M. W. S. De Silva "Effects of Purism on the Evolution of the Written Language", Linguistics, 36, (1967) pp. 5-17.

reading. Each lesson concludes with two supplementary readings which introduce no new grammatical features but give further practice on those already met with. A cumulative glossary is provided at the end, and before using it the student should read the introduction to it on page 333.

As mentioned earlier, there are sub-varieties within Literary Sinhala, and disputes about the propriety and virtues of one or the other are not uncommon. In this text we have been quite eclectic so as to introduce the student to as wide a range of features as possible. If anything, we have leaned to the conservative and traditional, since a student with a knowledge of the Colloquial can deal with deviations in that direction without much difficulty. As a result, a number of alternate forms are given, and although this text is aimed primarily at the Literary language, it will also provide some foundation for reading older classical texts.

It was necessary to carry out the last phases of our work by mail between the U.S. and Sri Lanka against rapidly approaching deadlines, and we hope that not too many errors and inconsistencies have crept in or gone undetected as a result.

We owe special thanks to Gregory Pearson and Heloise Perera for their indispensable work in preparing the final version for reproduction. Miss Perera carried out virtually all of the Sinhala typing; Mr. Pearson prepared the English text on the computer and is responsible for much of the final format. Both helped immeasurably the work of preparing and checking glossaries, etc., and without their efforts this text would never have appeared. The cover graphic is by Mrs. Helen Kelley.

Thanks are also due to the Office of Education for making this work financially possible and particularly to the Institute of International Studies and Mrs. Julia Petrov, who was both helpful and understanding of snags and delays.

James. W. Gair
W. S. Karunatilaka

Ithaca, New York, U.S.A.
and
Yagodanilla, Kotugoda, Sri Lanka

January 1974

TABLE OF CONTENTS

LESSON 1: මගේ චිත්ත	1
1. Some Major Characteristics of Literary Sinhala	4
2. The Writing System	5
2.1 Transliteration	5
1. Long vowels	5
2. Unmarked consonant symbols (ə and a)	5
3. ṭ and ḍ	5
2.2 Aspirated consonants	5
2.3 ඤ and ඞ	6
2.4 ධ and ධෑ	6
2.5 ඹ and ඹෑ	6
2.6 ඹ	6
2.7 ජෑ and ජ්	6
2.8 ජෑ and ජ් ; (ජෑ) and (ජ්)ෑ	6
3. Noun Forms	7
3.1 General	7
3.2 Inanimate nouns (Colloquial classes 1-4)	7
3.3 Animate nouns (Colloquial class 5)	8
4. Verb Forms	9
4.1 Verb classes	9
4.2 Present tense forms, 1st and 3rd persons	9
4.3 Agreement	10

Table of Contents

5. පිටිනවා and හිබෙනවා	10
6. ඇත 'there is, there are'	10
7. Pronouns (එය and මෙය)	11
8. Equational Sentences - The Predication Marker	11
8.1 General	11
8.2 යි form	12
8.3 Spacing the predication marker	12
8.4 Alternate form ඉ	12
9. එමන	12
10. ද 'also' and සහ 'and'	13
11. Dative Verbal Nouns	14
12. Quotation Marker-යි	14
13. සියවදෙනා, සියල්ල	15
14. බැවින්	15
15. එබැවින්	16
Supplementary Reading 1: ගමේ පිරිවෙණ	17
Supplementary Reading 2: ගමේ මහාවිද්‍යාලය	17
LESSON 2: ගමේ විවිධ	19
1. Pronouns	23
1.1 Third person pronouns - හෙතෙම and ඔහු	23
1.2 Indefinite pronouns - සමහර and ඇතැම්	23
1.3 Reflexive pronouns - තමන්ගේ	23
2. Case Forms	23
2.1 Case forms of මම, හෙතෙම and හෙමි	23
2.2 Use of nominative and accusative	24
3. The Predication Marker	24

3.1 ටි	24
3.2 ඉ in පමනි	25
4. Emphatic Verbs and Sentences	25
4.1 Emphatic verb form	25
4.2 Literary Sinhala emphatic sentences	25
1. Obligatory predication marker	25
2. Subject in the accusative	25
5. Verb Forms (alternate with \bar{v} instead of ටි)	26
6. Verb Agreement	26
1. Inanimate subject + singular verb	26
2. Animate indefinite pronouns + plural verb	26
7. වෙනවා	27
7.1 වෙනවා instead of the predication marker	27
7.2 ටි perfect participle	27
8. Negative Formation	27
8.1 නො-	27
8.2 නැත	28
8.3 නොවේ	28
9. හෙයින්, එහෙයින්	28
10. යන specifier	29
11. සැම...ම පහේ	29
12. මාමිත් අයිසා (kin terms)	29
13. ලැබෙනවා	30
14. Writing System - ඊ before consonants & ළ	30
15. යටත් පිරිසෙයින්...එත් 'at least, even'	30
16. එහෙත්	31
17. තරම්	31

Table of Contents

Supplementary Reading 1: වි ගොවිතැන	32
Supplementary Reading 2: අනෙක් ගොවිතැන්	32
LESSON 3: ළඟාවේ අධ්‍යයනය	36
1. Noun Forms	40
1.1 Animate nouns	40
1.11 Animate gender	40
1.12 Animate cases	40
1.13 Summary of animate endings	41
1.14 Animate nouns as subjects in emphatic sentences	42
1.2 Inanimate nouns	42
2. Location Sets	42
2.1 මෙහේ, එහේ, කෙහේ	42
2.2 මෙම, එම	42
3. එම එම---එම එම	43
4. Postpositions	43
4.1 වශයෙන්	43
4.2 හෙක් & දක්වා	44
4.3 සිට	44
4.4 පසු, ඉන්පසු	44
4.5 මගින්	44
4.6 සඳහා	44
4.7 අතුරෙන්	44
5. හෝ...(හෝ)	45
6. Compounds	45
7. යනුවෙන්	45
8. ස and ඔ	46

9. සිදුවෙනවා	46
10. -වැනි	47
11. ඇතැම්හු	47
12. එන Present Tense Verbal Adjective	47
13. එර 'period, turn'	48
14. Writing System	48
14.1 ඔ	48
14.2 යනි	48
14.3 ඓ and ටෙ	48
Supplementary Reading 1: අනෙක් අධ්‍යාපන ආයතන	49
Supplementary Reading 2: පිරිවෙස් අධ්‍යාපනය	49
LESSON 4: ලකාවේ උත්සව	52
1. Writing System	55
1.1 ඔ and ටෙ	55
1.2 Joined consonants	55
2. Potential Participle	55
1. Stem vowel change	55
2. Stem final replaced by-ඉය	56
3. Can, Can't	57
3.1 හැක in simple sentences	57
3.2 හැකි preceding a noun	57
3.3 Negative of හැක	57
4. Third Person Pronouns - ඔහු and Its Paradigm	58
5. Accusative Case	58
6. The Passive Participle - හු	58
7. Passive Voice - හු + ලබනවා/ලැබෙනවා	59

Table of Contents

8. එක් එක්	60
9. අනුච 'according to'	60
10. දී 'during' with Time Nouns	60
Supplementary Reading 1: සිංහල අවුරුද්ද	61
Supplementary Reading 2: කතරගම දෙවිභෝ	62
LESSON 5: වෙසක් උත්සවය	68
1. Past Participle	72
1.1 Formation	72
1.2 Use	73
1.3 Plus ගන්නවා/ දෙනවා	74
2. Concurrent Participle	74
2.1 Formation (stem + මිනි)	74
2.2 Use	75
3. Co-ordinate Constructions	75
3.1 Noun-noun	75
3.2 Adjective-adjective	76
4. Respectful Forms	76
4.1 වහන්සේ	76
4.2 නම	76
5. ලෙස With Noun or Adjective	76
6. ඉරා	77
7. ආදී, ආදිය 'et cetera'	77
8. Postpositions පෙර and පසින	77
9. Writing System - ඔ and ඌ	78
Supplementary Reading 1: පෝය සිටින	79
Supplementary Reading 2: වෙසක් ගැරඹිලි	79

LESSON 6: විජය ප්‍රථම 1.	84
1. Past Tense	87
1.1 Simple past	87
1. First person	87
2. Third person	88
1.2 Emphatic past	89
2. Past Tense of වෙතලා 'be' - වූවි-/වූය්-	89
3. Infinitive - ක්වම/ -ක්වම	90
4. Called, Named	90
5. යුතු 'must' (with the potential participle)	91
6. සමඟ, සහ, හා 'with' or 'and'	91
7. පිළිබඳ/පිළිබඳව 'about'	92
8. තම 'one's own'	92
9. හෙයිනි, බැවින් 'because'	93
10. Quotation Marker (ය before යි optionally)	93
11. Present With Future Meaning	93
12. Durative past	94
13. Respectful Forms -තුමා and -වරයා	94
14. කැම With Verbs	95
Supplementary heading 1: අන්දරේ	96
Supplementary heading 2: සැකයා නවැසෙත්	97
LESSON 7: විජය ප්‍රථම 2.	105
1. Feminine Gender	108
1.1 Feminine noun endings	108
1.2 Agreement	108

Table of Contents

2. දක්ෂිණ 'see'; දුටුවී-	109
3. Past Tense Verbal Adjective	109
3.1 Formation	109
3.11 General form	109
3.12 Prenominal form	110
3.2 Use	111
3.21 As modifying a noun	111
3.22 With past conditional	112
3.23 වූ in relative clauses	112
4. Past Conditional	112
5. මැනවි 'good if'	112
6. බව	113
7. සේ	114
8. අසලින්	114
9. හෝ, Paradigm of හෝ	114
10. ඕනෙමෝ, මෝනෙමෝ and හෙමෝ	114
10.1 හෙමෝ 'oneself, herself'	114
10.2 ඕනෙමෝ '(that) she' and මෝනෙමෝ '(this) she'	115
11. Infinitive Plus සිදුවෙනවා	115
12. කවරෙක් and කවර	115
12.1 කවර 'which, what'	115
12.2 කවරෙක් 'who' and paradigm	115
13. හෙයිනි, බැවින්, නිසා With Past Verbal Adjective	116
Supplementary Reading 1: මහඳැනවුණා සහ හෝල පිරිස	117
Supplementary Reading 2: පඬුවාරා	119

LESSON 8: විජය ප්‍රථම 3.....	128
1. Irregular Verbs	132
1.1 කරනවා - කළේ, කොට	132
1.2 පැවිණෙනවා - පැවිණි, පැවිණ	132
1.3 වෙනවා - වී, ව	132
1.4 වසනවා - විය, වැස	133
1.5 දෙනවා (alternate past tense)	133
2. Second Person	133
2.1 The feminine pronoun ඊ & paradigm	133
2.2 Simple verb agreement	134
2.21 Present tense	134
2.22 Past tense forms	135
1. Singular	135
2. Plural	135
2.3 Familiar imperative	135
2.31 General	135
2.311 First alternant	135
2.312 Second alternant	136
2.32 Plural imperative	137
2.33 Summary	138
2.4 Honorific imperative	138
2.5 Second person polite plural	138
3. Quotation Marker - අ + ඩි -> අඬි, යඬි/යඬි	139
4. Third Person Pronouns - ඟේ and ඩි	140
5. ඇත, නැත	140
5.1 ඇත, නැත plus කොඞ්	140
5.2 ඇඬි, නැඬි plus ට	140

Table of Contents

6. Feminine Nouns in -ඊ Paradigm of කුමාරි	141
7. Honorific in -ආණ්ඤ Paradigm of කුමාරයාණ්ඤ, වියාණ්ඤ	141
8. Vocative	142
8.1 Singular	142
8.2 Plural	142
8.3 Use	142
9. කිසි, කිසිවෙක්	142
9.1 කිසි	142
9.2 කිසිවෙක් & කිසිවක්	143
10. කිසියම් 'some...or other'	143
11. ට	143
12. Afraid That, Happy That	143
13. Writing System	144
14. ඇයි and කවර හෙයින් 'why'	144
Supplementary Reading 1: කුවේණිය පළාතැරීම	145
Supplementary Reading 2: සිංහබාහු	146
LESSON 9: ජාතක කථා	151
1. Past Tense of ලබනවා 'get, receive'	157
1.1 Irregular stem ලද්-	157
1. Alternant 1 - ලදිමි , etc.	157
2. Alternant 2 - ලද්දෙමි , etc.	157
1.2 Emphatic past tense of ලබනවා - ලැබුවේ or ලද්දේ	157
1.3 Past tense verbal adjective, ලද	157
2. Past Passive	158
3. Irregular Verb Forms, වෙතවා, කරනවා, කියනවා and ලැබෙනවා	158
3.1 වෙතවා, පුත්-	158

3.2	කරණය, කෙල්-, කොල්-	159
3.3	කියනවා, කිව්, කී	159
3.4	ලැබෙනවා, ලැබ	159
4.	Quasi-verbs ඇති, නැති, හැකි, යුතු	160
4.1	ඇති, නැති, හැකි and යුතු	160
1.	The adjectival form	160
2.	Simple form, agreement for number, person, ඇත්තේ	160
3.	Emphatic form	161
4.	Participial forms	162
4.2	Summary	162
4.3	ආදරයක් ඇති	162
5.	කැමති	162
5.1	With dative or passive participle	162
5.2	Quasi-verb-like forms	163
5.3	Emphatic form	163
5.4	Adverbial form	163
6.	Second Person Pronoun ඔබ	163
7.	යනු	164
8.	Specifying Emphatics වුනලි and වනාහි	165
9.	උවමනා 'necessary'	165
10.	Like, As	166
10.1	Adjectival constructions, වැනි, බඳු	166
10.2	මෙන් adverbial use, also හේ and ලෙස	166
10.3	මෙන් direct comparison, (as)...as	167
10.4	As well as - X මෙන්ම Y ද	167
10.5	'as if'	167

Table of Contents

10.6 Colloquial equivalents	167
11. Interrogatives කුමක්, කො- and මන්ද	168
11.1 කුමක්	168
11.2 කො-/ කෙ-	168
11.3 කෙබඳු, කෙවැනි	168
11.4 මන්ද	168
12. වීථි	169
12.1 Plus present verbal adjective	169
12.2 Plus past verbal adjective	169
13. සඳහා and පිණිස	169
14. Short Forms of එම and මෙම	170
15. Writing System	171
15.1 කැ	171
15.2 ඇ	171
15.3 ධ,ධි	171
15.4 කි,කි,කි	171
16. එ and ම in Sanskrit Borrowings	172
17. මෙහි and තරා	172
18. Manner Clauses, පරිදි, ලෙස, සේ	172
19. නමැති and නමින් 'named, called'	173
20. එනම්	173
21. වෙනුවට and වෙනුවෙන්	174
22. Honorific plural	174
Supplementary Reading 1: පුද්ගලය	175
Supplementary Reading 2: කාලයේ ප්‍රශ්නය	176
LESSON 10: සහකාර ජාතය	183
1. Perfect Tense	187

1. Subject accusative	187
2. Agreement third person singular	187
2. Future With ඇති	188
3. Verbal Adjective	188
4. Begin To - Infinitive Plus වෙන්න	189
5. While, During	189
6. Reduplicated Form	190
6.1 Regular verbs	190
6.2 Common irregular verbs	190
6.3 Use	191
7. Questions with ද	191
8. නම් 'if'	192
9. Third Person Honorific වහන්සේ	193
10. Respectful Agreement - ..සේ	194
11. Purpose Clauses	194
11.1 Same subject purpose clauses	194
11.2 Different subject purpose clauses	195
12. Tell To, Ask To	195
13. එසේ, එසේ	195
14. Third Person Pronoun ඊ (and ඉ and ඇ)	196
15. හෝ 'at least, even'	196
16. හොඳි	197
17. හැරි	197
18. පෙර 'before'	197
Supplementary Reading 1: එහි පිළිබඳ ප්‍රශ්න	198
Supplementary Reading 2: විකුණන බව	199

Table of Contents

LESSON 11: විଶිଷ්ଟ ලක්ଷණ	205
1. Past Concessive	213
2. කප්පිත, කප්පිත	213
3. Accusative Possessive	214
4. Ordinal Numerals (-වන besides වැනි, වෙනි)	214
5. Writing Numerals	214
5.1 Inanimate numerals	214
5.11 Definite	214
5.12 Indefinite	215
5.13 Writing dates	215
5.2 Animate numerals	215
5.3 Ordinals	215
6. ඇතුළු 'including'	216
7. වස්	216
8. Passive Voice (without විසින්)	216
9. Feminine Agreement	216
10. Agent Verbal Nouns	217
a. Animate	217
b. Inanimate	217
11. Quasi Verbal Nouns	218
12. Third Person Plural Affix -ඔ	218
13. Past Tense Short Form	219
14. Past Tense of Class 3 Verbs, දෙනවා and වෙනවා	221
15. කොට (and පමණක් කොට)	222
16. -භූ Plurals	222
17. Animate Nouns in -උ	223
18. ඇසුරු	224

18.1 Manner clauses	224
18.2 Purpose clauses	224
18.3 අයුරු clauses as subjects and objects	224
19. මත 'on the basis of'	225
20. රහිත and සහිත	225
21. Continued Action With ගතයනවා and ගෙනවුනවා	225
22. Writing System 'f'	225
22.1 'f' plus ට	226
22.2 ෆ	226
Supplementary Reading 1: ලන්දේව ගොවිතැන	227
Supplementary Reading 2: පැරණි ලන්දේව ගොවිතැන් ආදිය	228
LESSON 12: වර්තමාන ලකෘති 2.	233
1. Progressive Participles	243
1.1 Present and past forms	243
1.2 Use of the forms	244
2. Future Tense	244
3. Optative	246
4. Absolute Participle (-ත්)	247
4.1 Formation	247
4.2 Use	247
4.3 Plus ම 'as soon as'	247
4.4 Doubling 'the more...the more'	247
5. 'even (if)' වුවද	248
6. Relative Clauses With වෙතවා	248
7. Verbal Adjective With වූ	248
8. ගෙවත් and නොගෙවත්	249

Table of Contents

9. 'after' Clauses	250
10. විය හැකි 'maybe'	250
11. -ත් සමඟම 'as soon as, with'	250
12. Genitive of Relation, and ලා	251
13. Except (For) - හැරුණුවිට, හැර, වනා	251
14. Instrumental Progressive Participle	251
15. ධුරය 'position, status'	252
16. ප්‍රමුඛ 'headed by'	252
17. සතු and සතුව 'belonging to'	252
18. Dative -හට	252
19. තොර and තොරවෙනවා	253
20. 'if, whether' Clauses With ද and යි	253
21. යටත් පිරිසෙයින්..හෝ	254
Supplementary Reading 1: ලකාවේ දේශපාලන පක්ෂ	255
Supplementary Reading 2: ලකාවේ නිදහස් අධ්‍යාපන ක්‍රමය	258
LESSON 13: Personal Letters	265
1. Letter Form	273
2. Infinitive Plus යෙදුණ	275
3. යෙදුණුවු.....	275
4. Present Participle - ණ Form	275
5. Present Participle Plus හැකි	276
6. Present Conditional	276
6.1 Formation	276
1. -හොත්	276
2. -හොත්	276
6.2 Quasi-verbs ඇති and නැති	276

6.3 Use	276
6.4 -භෞඪ form in Colloquial	277
7. Present Concessive	277
7.1 -ද, උ alternates	277
7.2 Use	277
8. Present Emphatic Form - ප්‍රඥේ	277
9. Continuous Action	278
10. Honorific Imperative	278
11. Passive Participle - New Uses	278
1. As objects of verbs of perception	278
2. With කැමි, මිසි	278
3. As alternate honorific imperative	279
12. Consider As	279
12.1 Noun	279
12.2 Adjective	279
13. With Regard To	279
14. Clauses Formed With Interrogatives	280
15. යනු and යන්න	280
16. අතින් and විසින් With Class 3 Verbs	280
17. මෙහි	281
18. Animate Plurals of Inanimate Nouns	281
19. කුමන and කිනම්	282
20. Location Sets	282
Supplementary Reading 1: A Personal Letter	283
Supplementary Reading 2: A Personal Letter	285

Table of Contents

LESSON 14: බුදුරජාණන්වහන්සේ	289
1. -දී 'while'	294
1.1 Absolute form of the verb + දී ; -ඉය form + දී	294
1.2 -හදි > -දදි	294
2. යම්, යමක්, යමෙක් and Correlative Constructions	294
3. Past Tense of Class 3 Verbs; Alternant 3	295
4. Verbal Adjectives හිමු, ඉමු, ගත්, උත්, දත්, පත්, ලත් & උපත්	296
5. වෙත and හරා	296
6. වීරා	297
7. Honorific Plural	298
8. සිතැහි	298
9. ද 'furthermore'	298
10. කල 'when'	299
11. දැන	299
12. Have To, Happen To	299
13. යුච්ච	300
14. කවරෙ and කවරෙක්	300
15. පෙරළා or ආපසු Plus එනවා 'to return'	300
16. සිය and සිතිය	300
17. පවා 'even'	301
18. පාසා	301
Supplementary Reading 1: මහත්මාගාමිණියා	302
Supplementary Reading 2: අනගාරික ධර්මපාලමා	306
LESSON 15: බුදුසමය ලක්දිව පිහිටුවීම	315
1. බුදු වර්ෂි - Buddhist Era Dates	321
2. පරිදි	321

Table of Contents

3. Emphatic Past in -උයේ or -උවේ	322
4. විබෙකථා and ලෙකථා	322
4.1 විබෙකථා, අයුති, අයුතු	322
4.2 ලෙකථා, වනි, වනිභ, වනි	322
5. Verbs in -ර	323
6. සිසිවෙස්	323
7. පෙර	323
8. Inanimate Nouns Plus -වස්	323
9. Collective Nouns	324
10. බලා	324
11. ගණක	324
12. කරගෙන, කොටගෙන	324
13. පරිද්දෙන්, ලෙසින්, සෙයින්	325
14. විභූව	325
15. නොමැත	326
Supplementary Reading 1: සංඝමිත්තා වෙගෙහිත්ථගන්සේ	327
Supplementary Reading 2: සිල්කථි තුලා	328
GLOSSARY	333

LESSON 1

ගමේ වත්ති

1. අටහාපතය:

අපේ ගමේ නම "සමනබැද්ද"ය. සමනබැද්ද ඉතා කුඩා ගමකි. එහි මුළු ජනගහණය පවුල් එකසියයක් පමණකි. ගමේ පන්සලක් සහ පිරිවෙණක්ද, ප්‍රාථමික පාඨශාලාවක් සහ මහාවිද්‍යාලයක්ද ඇත. ප්‍රාථමික පාඨශාලාවෙහි අපේ ගමේ ලමයි පමණක් ඉගෙනගනිති. එහි ඉහලම පන්තිය පස්වෙනි පන්තිය යි. අවට ගම්වල ලමයි ඉගෙනීමට අපේ ගමේ මහාවිද්‍යාලයට එති. පිරිවෙණෙහි පොඬිතාමුදුරුවරු සහ පිරිමි ලමයි පමණක් ඉගෙනගනිති. අපේ බාප්පාගේ පුතාද පිරිවෙණෙහි ඉගෙනගනියි. ඒ සියවදෙනාම එහි ශිෂ්‍යයෝ ය. මාමාගේ පුතා සහ මම මහාවිද්‍යාලයෙහි ඉගෙනගනිමු. මම සාවැනි ප්‍රමාණයේ ඉගෙනගනිමි. මගේ මාමාගේ පුතා සත්වැනි ප්‍රමාණයේ ඉගෙනගනියි. මාමාගේ පුතාගේ නම "සුනිල්"ය. මගේ ම "රංජිත්"ය. සුනිල් මට වඩා වැඩිමල් ය. එබැවින් මම සුනිල්ට "සුනිල් අයියා ය"යි කියමි. සුනිල් අයියා මට "රංජිත් මල්ලි ය"යි කියයි. සුනිල් අයියාද අපේ ගෞරව පිටියි.

පිරිවෙණෙහි හොඳ පුස්තකාලයක් තිබෙයි. එහි සිංහල පොත්, පාලි පොත් සහ සංස්කෘත පොත් රාශියක් ඇත. අටත් සිංහල නවකථා පොත් රාශියක්ද එහි ඇත. නවකථාපොත් තේරුම්ගැනීමට පහසු බැවින් ශිෂ්‍යයෝ ඒවා කියවීමට ප්‍රියකරති. සමහර දවස්වල පොත් කියවීමට මම පිරිවෙණට යමි.

පන්සලෙහිද පුස්තකාලයක් ඇත. එයට අපි "පොත්ගුල ය"යි කියමු. එහි පුස්තකාල පොත් පමණක් ඇත. ඒවා සමහරක් බොහෝ පුරාණ දුර්ලභ පොත් ය. පන්සලෙහි තාමුදුරුවරු ඒ පොත් පියල්ලම බොහෝ ආරක්ෂා කරති. "පුරාණ පුස්තකාල පොත්වල බොහෝ ගුප්තදේ ඇත"යි සමහර අය කියති.

VOCABULARY

- අටහාපතය N2 education
- අයියා N5 older brother; pl. අයියලා
- අවට neighboring
- ආරක්ෂාකරනවා protect
- ඇත there is, are. See grammar 6.

Lesson One

ඉගෙනගන්නවා learn, study

ඉගෙනීම N2 learning, education; pl. ඉගෙනීම්

ඉතා very

ඉහලම highest

එබැවින් therefore. See grammar 14.

එහි there. See grammar 7.

එහි come (3rd per. pl.). See grammar 4.

කියවීම reading. See grammar 11.

කුඩා small

ගුප්තදේ N2 mystic facts, hidden facts, mystic lore, secret lore

ජනගහණය N2 population

නිවෛනවා be (inanimate). See grammar 5.

භේරුම්බන්නවා understand

ද also (Coll. ඒ). See grammar 10.

දුර්ලභ valuable, rare

නවකථාව N2 novel; stem and pl. නවකථා

පන්සල N2 temple; pl. පන්සල්

මමක only, about. See grammar 9.

පහසු easy, simple

පාඨශාලාව N2 school; pl. පාඨශාලා, පාඨශාලාවල්

පාලි npl. Pali (the canonical language of Theravada Buddhism)

පිරිමි male

පිරිවෙණ N2 Buddhist monastery school; pl. පිරිවෙණ්

- පිරිවෙණෙහි For form, see grammar 3.

පුරාණ old, ancient

පුස්තක ශාලා N2 old leaf book

පුස්තකාලය N2 library; pl. පුස්තකාල

පොඩිකාමුදුරුවෝ	N5 novice monk; pl. පොඩිකාමුදුරුවෝ
ප්‍රමාණ	N2 grade, level; pl. ප්‍රමාණ
ප්‍රාථමික	primary
ප්‍රියකරනවා	like, take pleasure in
බාප්පා	N5 uncle (father's younger brother); pl. බාප්පාලා
බැවිත්	because. See grammar 14.
බොහෝ	many, much, very
මල්ලි	N5 younger brother; pl. මල්ලිලා
මහවිද්‍යාලය	N2 high school; pl. මහවිද්‍යාල, මහවිද්‍යාලයවල්
මාමා	N5 uncle (mother's brother); pl. මාමලා
මුළු	entire, all
ය	See grammar 8.
රාශිය	many, much (Coll. ප්‍රමාණ)
වඩා	more, greater (Coll. වැඩියෙන්)
වැඩිමල්	older
විස්තිය	N2 report, news, information, findings, description; pl. විස්තී
සත්වැනි	seventh
සයවැනි	sixth
සහ	and. See grammar 10.
සංස්කෘත	npl. Sanskrit. See grammar 2.7 for spelling.
සිටිනවා	be (animate), live, exist. See grammar 5.
සියය	N2 hundred (Coll. සිය)
සියවදෙනා	all (animate), everybody. See grammar 13
සියල්ලම	all (Coll. සේරම , සත්කොම). See grammar 13.
ශිෂ්‍යයා	N5 student, pupil, disciple; pl. ශිෂ්‍යයෝ

GRAMMAR

1. SOME MAJOR CHARACTERISTICS OF LITERARY SINHALA

Some of the important differences that distinguish Literary Sinhala from the Colloquial variety are:

1.1 Differences in inflectional endings and agreement: The inflectional endings of nouns, pronouns, and verbs in Literary Sinhala differ from those in Colloquial. This is especially true of verbs, since Literary verbs have a number of forms reflecting categories not occurring at all in Colloquial. Perhaps the most important difference of this kind is that there are verb affixes showing agreement in number, person, and sometimes gender with the subject. In Colloquial Sinhala, on the other hand, such agreement is lacking except for a few forms such as the -ඊ and -කඊ forms. (Colloquial Sinhalese I, 12,3-4)*

1.2 Differences in vocabulary: Although there is a large stock of words common to both varieties, many words occurring in Literary Sinhala do not occur at all in Colloquial, and may or may not have Colloquial equivalents. Still others occur in Colloquial Sinhala in the same or a slightly altered form but only in special contexts or situations or with different meanings or implications. Such vocabulary differences apply not only to words such as nouns, verbs, and adjectives, but extend to such forms as postpositions, conjunctions, etc.

1.3 Differences in the writing system: In writing Literary Sinhala, several new symbols occur which are not needed to represent Colloquial. Some of these represent sounds which are not found in Colloquial but which may be distinguished in pronunciation when Literary Sinhala is read aloud carefully. Others represent only conventional spelling differences without corresponding differences in pronunciation. (That is, they are like the -ea- and -ee- in English 'meat' and 'meet' which are both pronounced alike.)

*When reference is made to transcription, word classes, grammatical categories, etc. in Colloquial Sinhala, the terminology will be that of Fairbanks, Gair and DeSilva, Colloquial Sinhalese, vols. I and II. Henceforth, references to that work will be made as C. S. followed by lesson and section number. See the introduction to the present text for further details.

2. THE WRITING SYSTEM

2.1 Transliteration: In Colloquial Sinhalese, the transcription used when forms were not written in Sinhala script was one that directly represented the sounds of the spoken language. In this Literary text, however, when it becomes necessary to represent forms in a Roman-type script, a transliteration is used that directly represents the Sinhala script rather than speech sounds. In general, this transcription follows conventions common among scholars in transliterating Sinhala and related scripts. For the most part, it is like the transcription used in Colloquial Sinhalese, but the following important differences should be noted:

1. The doubled vowel symbols used for long vowels in Colloquial are replaced by a single vowel symbol with a long mark above it. Thus \bar{a} instead of aa , \bar{e} instead of ee , etc.

2. In Colloquial Sinhalese, an unmarked consonant symbol may represent the consonant plus either ə or a , depending on position (C. S. 5,5). The transcription of Literary Sinhala does not indicate this distinction, and only a is written to represent the vowel following an unmarked consonant. Thus:

		<u>Colloquial Transcription</u>	<u>Literary Transcription</u>
කරණ	'do'	karanna	karanna
කර	'shoulder'	kara	kara

This does not reflect a difference in the way in which the forms are pronounced. When Literary Sinhala is read aloud, ə and a are generally pronounced in the same way as in Colloquial. On the other hand, the rules of pronouncing a consonant followed by ə are different in Colloquial and Literary. Someone reading Literary Sinhala aloud with care will pronounce ə as aa in all positions, never a . Thus:

		<u>Colloquial Pronunciation</u>	<u>Literary Pronunciation</u>
පුතා	'son'	putaa	putaa
but: මව්, මව්	'maternal uncle'	maama	maamaa

3. ට and ඩ are transliterated as t and d rather than T and D as in Colloquial.

When new Sinhala letters are introduced in this text, their transliterations will also be given.

2.2 Aspirated consonants: Literary Sinhala has a set of aspirate consonants, written as follows:

Lesson One

ඛ kha	ඝ gha
ච cha	ඣ jha
ඡ cha	ජ dha
ඣ cha	ඤ dha
ඦ pha	ඞ bha

Many educated speakers distinguish these when reading aloud carefully, pronouncing them like their ordinary counterparts immediately followed by an h-like sound. Note that the Sinhala aspirated consonant symbols do not resemble their ordinary counterparts in shape in any systematic way,

2.3 In addition to ඞ and ඣ, Literary Sinhala uses two letters ඡ and ජ which are not distinguished from them in pronunciation. Some words traditionally are spelled with ඣ and ඡ rather than ඣ and ඞ. Thus ඣ 'wealth' but ඡ 'knee' and ඣ 'sesame' but ඡ 'beat', but there are no general rules for this and therefore such words must be learned as they occur. There is also some fluctuation in their use such that many words traditionally spelled with ඣ and ඡ also appear with ඣ and ඞ.

2.4 ජ and ඣ : ජ and ඣ represent ඣ plus the vowels u and ū respectively, and these combinations are always written thus. They are not distinct in pronunciation from ඣ lu and ඣ lū, and the words that contain them must be learned as they occur.

2.5 ඡ and ජ : ඡ śa and ජ ṣa are not distinct in pronunciation; both represent a "sh" sound like that in English "show". The words that contain these symbols must be learned as they occur.

2.6 ඞ : ඞ is an alternant for ඞ following another consonant. (C. S. 8, 10.24)

2.7 ඣ and ඣ : The ඣ and ඣ symbols are usually added to the symbol ඣ da by joining them directly to it, giving ඣ da and ඣ dya.

2.8 ඣ , ඣ , ඣ , ඣ : ඣ represents a Sanskrit vowel usually transliterated as r̥, and is found only in words borrowed from that language. When reading aloud, Sinhala speakers usually pronounce it as ru or ri at the beginning of a word. Thus:

ඣ ruṣi or riṣi 'sage'

When it follows a consonant and thus replaces the inherent vowel, it is written as ඣ and pronounced as ru. Thus:

ඣ vṛttiya (pronounced vruṭṭiya) 'occupation'.

ඞ is the long form of ඞ . It is found only after a consonant, and is then written as ඞ , transliterated as ī, and pronounced ruu. Thus:

කෘර කෘරා (pronounced kruura) 'cruel'

A ඞ and a following ා are written together as ඞ . Thus:

ඞුරු dr̥ḥa (pronounced drud̥a or drud̥hə) 'strong'

3. NOUN FORMS

3.1 General: Nouns in Literary Sinhala inflect for all of the case, number and definiteness categories taken by those in Colloquial, but there are also a few new categories to be learned and several differences in form. Differences that appear in this lesson are given below. Others will be discussed as they occur.

3.2 Inanimate Nouns (Colloquial classes 1-4; C. S. 2,2-3):

3.21 Class 1. Class 1 nouns (-එක nouns) are very rare in Literary Sinhala. Most of them are borrowings from English and these are generally replaced by more formal equivalents belonging to one of the other classes. For example, බස්එක 'bus' is replaced by one of the Class 2 nouns, බස්එක or බස්එක. Where Class 1 nouns do occur in Literary Sinhala, they have the same forms as in Colloquial.

3.22 Class 2. The forms of Literary Class 2 nouns are like those of Colloquial except for some differences in the forms of the genitive.

3.221 The genitive case in Colloquial may be -එ or -එ , but in Literary this is always written as -එ . Thus:

<u>Noun</u>		<u>Colloquial</u> <u>Genitive</u>	<u>Literary</u> <u>Genitive</u>
ගම	the village	ගමේ	ගමේ
පවුල	the family	පවුලේ	පවුලේ

3.222 Class 2 nouns in Literary Sinhala have an alternate genitive form -එක in the definite singular. Hence:

ගමේ	or	ගමෙකි
පවුලේ	or	පවුලෙකි
පවුලේ	or	පවුලෙකි

In Colloquial Sinhala, the genitive appears on nouns dependent on other nouns to indicate possession or attribution:

Lesson One

ලකාවේ මිනිස්සු .

Ceylonese people or people of Sri Lanka

මේ ගමේ පන්සල .

The temple of this village or this village's temple.

and it also forms adverbs of location:

මේ ගමේ පන්සලක් තියෙනවා .

There is a temple in this village.

ඒ පොත්ගලේ උරුම පුස්තකාල පොත් තියෙනවා .

There are rare old leaf books in that temple library.

The genitive may be used in the same ways in Literary Sinhala, but the -වි form is preferred in the adverb of location use.

මේ ගමෙහි පන්සලක් ඇත .

There is a temple in this village.

ඒ පොත්ගලෙහි උරුම පුස්තකාලපොත් ඇත .

There are rare old leaf books in that temple library.

3.23 Class 3 nouns have the same forms in Literary as in Colloquial; the direct and genitive forms both end in -අ : කොළඹ , ගෙදර , etc.

3.24 Class 4 nouns ending in -ව or -වී are rare in Literary Sinhala. The reason is that words ending in -අය , -අයේ , -අයෙහි in Literary will all end in -ව or -වී in Colloquial, and Class 4 Colloquial nouns are usually Literary Class 2 nouns ending in -අය . Thus:

	Literary		Colloquial
Direct:	විද්‍යාලය	high school	} විද්‍යාලය
Genitive:	විද්‍යාලයේ		
or	විද්‍යාලයෙහි		
Direct:	කඩය	shop	} කඩය
Genitive:	කඩයේ		
or	කඩයෙහි		

The only exceptions are a few nouns, chiefly place names, such as මාතලේ and යාපනය .

3.3 Animate nouns (Colloquial class 5; C. S. 6,2): Animate nouns show more differences in form between Colloquial and Literary Sinhala than inanimate nouns do. Only one such difference appears in this lesson: the genitive is always -ගේ rather than -ගෙ as in Colloquial.

<u>Literary</u>		<u>Colloquial</u>
කප්පාගේ	the paternal uncle's	කප්පාගෙ
පුතාගේ	the son's	පුතාගෙ

4. VERB FORMS

4.1 Verb classes: The verb classes and stems of Literary Sinhala are like those of Colloquial (C. S. 17,3):

Class 1 (stem ending in -අ-): කිය- say, කර- do, etc.

Class 2 (stem ending in -ඉ-): සිටී- be, අදි- pull, etc.

Class 3 (stem ending in -ඊ-): වැටේ- fall, හේරේ- understand, etc.

Irregular: ගනී- take, එ- come, etc.

4.2 Present tense forms: Literary Sinhala has present tense forms showing person and number, made by adding the following endings to the verb stems:

	<u>Singular</u>	<u>Plural</u>
1st Person:	-මි	-මු
3rd Person:	-ඊ	-ඹ

Second person forms will be given later.

Examples: Class 1. කර- 'do'

කරමි	I do	කරමු	we do
කරඹ	he (she, it) does	කරඹ	they do

Class 2. සිටී- 'be (animate), live'

සිටිමි	I am	සිටිමු	we are
සිටිඹ	he (she, it) is	සිටිඹ	they are

Class 3. වැටේ- 'fall'

වැටෙමි	I fall	වැටෙමු	we fall
වැටෙඹ	he (she, it) falls	වැටෙඹ	they fall

Lesson One

If the stem ends in a consonant, -ඉ- is added before the ending. Thus:

ගනිමි	I take	ගනිමු	we take
ගනියි	he (she, it) takes	ගනිති	they take

4.3 Agreement: The Literary present tense form is the equivalent of the Colloquial simple present (-නවා) form. But it must agree in person and number with its subject. Hence:

මම පුස්තකෝලපොත් කියවමි.
I read ola leaf books.

අපි පුස්තකෝලපොත් කියවමු.
We read ola leaf books.

ලමයා ඉගෙනගනියි.
The child learns.

ලමයි ඉගෙනගනිති.
The children learn.

5. සිටිනවා AND තිබෙනවා

සිටිනවා , like Colloquial Sinhala ඉන්නවා , may mean 'live, remain' as well as 'be', and like ඉන්නවා it occurs only with animate subjects. තිබෙනවා , 'be' like Colloquial තියෙනවා is used only with inanimate subjects.

මාමාගේ පුතා අපේ ගෙදර සිටියි.
Uncle's son lives in our house.

පිරිවෙණෙහි හොඳ පුස්තකාලයක් තිබෙයි.
There is a good library in the pirivena.

6. ඇත 'THERE IS, THERE ARE'

ඇත is the equivalent of Colloquial තියෙනවා and ඉන්නවා in the sense 'there is, there are'. It occurs with both animate and inanimate nouns, singular or plural, in the third person:

ඒ පුස්තකාලයෙහි දුර්ලභ පුස්තකෝලපොතක් ඇත.
There is a rare ola leaf book in that library.

ඒ මහාචාර්යාලයෙහි ශිෂ්‍යයෝ ඇත.
There are students in that high-school.

ඒ කඩයෙහි ලමයෙක් ඇත.
There is a child in that shop.

7. PRONOUNS

7.1 The Literary Sinhala equivalent of the Colloquial third person inanimate pronoun එක් is එය . It is inflected as follows (Note that the plural is ඒවා the same as for එක් .):

	<u>Singular</u>	<u>Plural</u>
Direct	එය , ඒ	ඒවා
Dative	එයට , ඒට	ඒවාට
Genitive	එහි	ඒවායෙහි, ඒවායේ
Instrumental	එයින් , ඉන්	ඒවායින්

7.2 එය , like Colloquial එක් implies 'that one in question'. There is also a form මෙය which is the equivalent of Colloquial මේ and implies 'this one'. It has forms like එය . Thus:

	<u>Singular</u>	<u>Plural</u>
Direct	මෙය , මේ	මේවා
Dative	මෙයට , මේට	මේවාට
Genitive	මෙහි	මේවායෙහි, මේවායේ
Instrumental	මෙයින් , මින්	මේවායින්

8. EQUATIONAL SENTENCES - THE PREDICATION MARKER

8.1 In Colloquial Sinhala, equational sentences do not have any equivalent of the English 'to be' except that the assertion marker must appear on adjectives ending in vowels when they are predicate attributes (C. S. 2,7). In Literary Sinhala, however, equational sentences with either nouns or adjectives must have an equivalent of 'to be', and there are several forms that so occur. The one that appears in this lesson is ය , used with third person subject either singular or plural. This will be called the PREDICATION MARKER to differentiate it from the Colloquial Sinhala ASSERTION MARKER , which has somewhat different functions (C. S. 3,5).

අපේ ගමේ නම 'සමනබද්ද'ය.
The name of our village is Samanabedda.

ඒ පුස්තකාලය ඉතා හොඳ ය.
That library is very good.

Lesson One

8.2 After words ending in -ය, the predication marker generally takes the form යි .

එය මහා විද්‍යාලය යි.
That is a high school.

8.3 In writing or printing Sinhala, forms like ය , යි and the question marker ද are commonly written separated from the preceding word, but practice is not consistent here, even within the same selection, so that they may be found written together with it. Thus කොඳ ය or කොඳය .

8.4 There is an alternate form -ඉ used, optionally, with words ending in consonants.*

මෙය බොහෝ කුඩා ගමක් ය. or මෙය බොහෝ කුඩා ගමකි.
This one is a very small village.

9. පමණ

The Literary Sinhala equivalent of Colloquial විතර 'about, only' is පමණ . Like විතර it means 'about' in the definite and 'only' in the indefinite (C. S. 8,8).

මේ පොත්ගලෙහි ප්‍රජ්‍යොලපොත් එකසියයක් පමණක් ඇත.
There are only a hundred ola leaf books in this library.

මේ පොත්ගලෙහි ප්‍රජ්‍යොලපොත් එකසියයක් පමණ ඇත.
There are about a hundred ola leaf books in this library.

When විතර 'only' completes the predicate attribute, it occurs with the assertion marker, losing the indefinite ending:

එක පොළි ගමක් විතරයි.
It is only a small village.

But in Literary Sinhala, පමණ 'only' occurs in this usage in either the definite or indefinite with -ය (or the alternant -ඉ).

*Here and throughout, when an affix that begins with a vowel is cited, it will be written with the form of the vowel letter that is used at the beginning of a word. Naturally, when such an affix is attached to a particular stem, it will be written in the usual way. Thus the final affixes in ගමකි and ප්‍රකෘති are cited as -ඉ and -එකි respectively.

එක පොඩි ගමක් පමණය.

or එය පොඩි ගමක් පමණි.

or එය පොඩි ගමක් පමණක් ය.

It is only a small village.

10. ද 'ALSO' AND සහ 'AND'

10.1 Colloquial Sinhala -ත් 'also' (C. S. 14,3) has a Literary alternate form -ද . . . Both forms occur in Literary Sinhala:

මමද යමි. or මමත් යමි. I'm going too.

10.2 The closest Colloquial equivalent for Literary සහ 'and' is ඩි . . . ඩි (C. S. 8,7), but unlike the latter සහ does not follow each item joined:

Colloquial: ගමේ පිරිවෙණකුඩි පන්සලකුඩි තියෙනවා.

Literary: ගමෙහි පිරිවෙණක් සහ පන්සලක් ඇත.

There are a Buddhist monastery school and a temple in the village.

10.3 Where two items are combined, both සහ and ද . . . ද have 'and' as an English equivalent, without any significant difference in meaning:

බාප්පාද මමද යමු.

බාප්පා සහ මම යමු.
Uncle and I are going.

Note that the verb agreement is plural (as in the English). If one item is first person, so that අපි could be substituted for the whole, the verb is first person plural.

Where more than two elements are involved there may be a difference in meaning between සහ and ද . . . ද. සහ then occurs on the second to the last item, and implies that the elements are united into a closer combination than ද . . . ද which forms a series of separate items and occurs on every one of them.

ආත්තා බාප්පා සහ මම යමු.
Father, uncle and I are going (as a group).

ආත්තාද බාප්පාද මමද යමු.
Father, uncle and I are going (not necessarily as a group).

Lesson One

11. DATIVE VERBAL NOUNS

In Colloquial Sinhala the infinitive is often used to express purpose:

මම පොත් කියවන්න පුස්තකාලට යනවා.
I go to the library to read books.

In Literary Sinhala this function is commonly fulfilled by the dative case of an -වීම verbal noun (C.S. 28,4):

මම පොත් කියවීමට පුස්තකාලයට යමි.
I go to the library to read books.
(from කියවන්නවා)

ලමයි ඉගෙනීමට පාඨශාලාවට යති.
The children go to school to learn.
(from උගන්නවා)

Similarly, where Colloquial Sinhala has an infinitive dependent on an adjective or another verb, Literary Sinhala may use the dative verbal noun:

Colloquial: නවකතාපොත් තේරුවීම හේතුවෙන් ලේසියි.

Literary: නවකතාපොත් තේරුවීම හැකිමට පහසුය.

It is easy to understand novels.

Colloquial: මම පොත් කියවන්න කැමතියි.

Literary: මම පොත් කියවීමට ප්‍රියකරමි.

I like to read books.

12. QUOTATION MARKER යි

12.1 In Colloquial Sinhala, කියලා , may be used to mark the object of verbs of saying, thinking, or naming (C.S. 22,0).

ඒ හෙත්වල ඇත්තේද තියෙනවා කියලා සමහර අය කියනවා.
Some people say that there is secret lore in those books.

In Literary Sinhala, යි is one form used in this way:

ඒ හෙත්වල ඇත්තේද ඇතැයි සමහර අය කියති.
Some people say that there is secret lore in those books.

"මෙය පුරාණ පුස්තකොළ පොතක්"යි බොහෝ අය කියති.
This is an old old leaf manuscript, many say.

Note that if quotation marks are used, and the form of the

quotation requires a predication marker *ය*, the quotation marks commonly occur between *ය* and *යි*, though practice here is not always consistent.

12.2 Under certain circumstances, the predication marker *ය* is inserted before *යි* even though the form of the quotation does not require it. One example of this is when names are given as this lesson illustrates.

පෑස්සලේ පුස්තකාලයට "පොත්තුව"යි කියමු.
We call the temple library a "potguia".

13. සියලුදෙනා, සියල්ල

සියලුදෙනා 'all', is animate, generally restricted to humans, and is almost always accompanied by the emphatic *ම*, which may either precede or follow දෙනා :

මනිස්සු සියලු දෙනාම

or

මනිස්සු සියලුම දෙනා

all men

සියල්ල 'all' is either animate or inanimate, like Colloquial සේරම (C. S. 16,6) and is almost always followed by *ම* :

පොත් සියල්ලම all books

ලමයි සියල්ලම all children

14. බැවින්

බැවින් is a Literary equivalent for කියා 'because' (C. S. 15,6) :

Colloquial: මේ පොත් හොඳ කියා ශිෂ්‍යයෝ කියවන්නවා.

Literary: මේ පොත් හොඳ බැවින් ශිෂ්‍යයෝ කියවති.

The students read these books because they are good.

Therefore, එබැවින් is a Literary equivalent for ඒ කියා (note that the *එ* is short rather than long in the Literary form):

Colloquial: ඒ කියා මම ඉස්කෝලේ ඉන්නවා.

Literary: එබැවින් මම පාඨශාලාවෙහි සිටිමි.

Therefore I am in the school.

15. වඩා '-ER THAN'

The Literary Sinnala equivalent of Colloquial වැඩියේ '-er than', (C. S. 19,7) is වඩා . Like වැඩියේ it takes a dependent noun in the dative case:

ඒ ගම අපේ ගමට වඩා ලොකුය.
That village is larger than our village.

ඒ ගම අපේ ගමට වඩා කුඩාය.
That village is smaller than our village.

SUPPLEMENTARY READINGS

1. ගලේ පිරිවෙණ

අපේ ගලේ පිරිවෙණ කුඩා එකකි. එහි නම "විජයබා පිරිවෙණ"ය. ඔහුගේ නිජදෙනෙක් පාණ එහි ඉගෙනගනිති. ඔහුගේ වැඩිදෙනා සාමකේරවරු ය. අනෙක් අය පිරිමි ලමයි ය. පිරිවෙණෙහි ගුරුවරු පස්දෙනෙක් ඇත. ඒ අයගෙන් හතර දෙනෙක් කාපුටුරුවරු ය. අනෙක් එක්දෙනා ගිහි ගුරුවරයෙකි. පැවිදි ගුරුවරු සිංහල, පාලි, සංස්කෘත සහ බුද්ධාගම උගන්වති. ගිහි ගුරුවරයා ගණිතය, ඉංග්‍රීසි, ඉතිහාසය සහ භූමියැල්ලුය උගන්වයි. පිරිවෙණෙහි උගන්වන වැඩවලින් සිංහල, පාලි සහ සංස්කෘත ප්‍රධාන ය. අපේ ගලේ පිරිවෙණෙහි පංති පහක් පවතී. සමහර පිරිවෙණවල ඒවා වඩා පංති ඇත. පැවිදි ගුරු කාපුටුරුවරු සහ පොළි කාපුටුරුවරු පිරිවෙණෙහිම වැඩ සිටිති. සමහර ගිහි ඔහුගේ අපේ ගලේ ලමයි ය. සමහර අය උර ගම්වල ලමයි ය. උර ගම්වල ලමයි පිරිවෙණෙහි ම නවතිති. ඒ ලමයි නිවාඩුවේදී පමණක් ගම්වලට යති.

2. ගලේ මහාවිද්‍යාලය

මහාවිද්‍යාලය පිරිවෙණට වඩා විශාල ය. එහි නම "පරාක්‍රමබාහු මහාවිද්‍යාලය"යි. ගැනු ලමයි සහ පිරිමි ලමයි එහි ඉගෙනගනිති. ලමයි අලිපියදෙනෙක් පමණ එහි ඇත. ගැනු සහ පිරිමි ගුරුවරු විධිපස්දෙනෙක් එහි උගන්වති. එහි පහලම පංතිය සයවෙහි පංතිය යි. ඉහලම පංතිය විශ්වවිද්‍යාලය ප්‍රවේශ පංතිය යි. මහා විද්‍යාලයෙහි ප්‍රධාන අංශ දෙකක් ඇත. එනම් කලා අංශය සහ විද්‍යා අංශය යි. ඔහුගේ වැඩිදෙනා කලා අංශයෙහි ඉගෙනගනිති.

VOCABULARY FOR SUPPLEMENTARY READINGS

READING 1

- අනෙක් other
- ඉංග්‍රීසි English
- ඉතිහාසය H2 history; pl. ඉතිහාස

Lesson One

උගන්වනවා teach

ගණිතය N2 arithmetic; pl. ගණිත

ගිහියා N5 lay person, householder; pl. ගිහියෝ ; stem ගිහි

නිවාඩුවේදී during vacation

පැවිදියා N5 ordained person, one who has renounced the life of a householder; pl. පැවිදියෝ ; stem පැවිදි

ප්‍රධාන chief, major, principal

බුද්ධාගම N2 Buddhism; no pl.

භූමියාසත්‍රය N2 geography; pl. භූමියාසත්‍ර

වැඩ සිටිනවා reside, live (for monks)

වැඩියා N2 subject (in school); pl. වැඩි

වැඩිදෙනා N5 many people, majority; pl. only

විජයබාහු Vijaya Bahu I, a famous (11th cent.) king of Sri Lanka. Also විජයබා

සාමනේරවරයා N5 novice monk; pl. සාමනේරවරු

READING 2

අංශය N2 section, branch, department; pl. අංශ

එනම් namely, that is

කලාව N2 art; pl. කලා ; stem කලා

මැනි N5 woman; pl. මැනු

පරාක්‍රමබාහු Parakrama Bahu I, one of the most important and well-known kings (12th cent.) of Sri Lanka.

පහළම or පහළම lowest

විද්‍යාව N2 science; pl. විද්‍යා, විද්‍යාවල ; stem විද්‍යා

විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රවේශය N2 university entrance; pl. and stem විශ්වවිද්‍යාලය ප්‍රවේශ

විශාල big, large

යය six

LESSON 2

ගමේ වත්ති

2. රැකී රක්ෂා :

අපේ ගමේ වැඩිදෙනා ගොවියෝ යි. ඔවුහු ගොවිතැනින් ජීවත්වෙති. ඔවුන්ගේ ප්‍රධාන ගොවිතැන වී ගොවිතැන වෙයි. ගමෙහි එක පැත්තක විශාල වෙල්යායක් ඇත. ගමේ සෑම පවුලකටම පාහේ මේ වෙල්යායෙන් කොටසක් අයිති වෙයි. එහි ලියාදී රාශියක් තිබේ. වෙල්වැඩ කරන කාලයට ගමේ සියළුදෙනාම පාහේ එකවුතුව වැඩකරති. එයින් ලැබෙන අස්වැන්න ඔවුහු කරදරයක් නැතිව බෙදාහැරති. කුඹුරු වැඩ එතරම් පහසු නැත. එහෙත් ඔවුන් වෙල්වැඩ කරන්නේ බොහෝ සතුටින්.

අපේ කුඹුර බලාගත්තේ මාවන් අයියා ය. හෙතෙම කුඹුරෙහි වැඩ හොඳින් කරයි.

කුඹුරුවලින් ගමේ අවට ලැබෙන්නේ සහල් පමණි. කුඹුරුවල නොයෙක් වී වග්නි වැවේ. අපේ ගමේ අය කරන්නේ ඒ ගොවිතැන පමණක්ම නොවේ. ඔවුහු තමන්ගේ වතු වල වලවලු වගා කරති. සෑම ගෙවත්තකම පාහේ යටත්පිරිසෙයින් එක වලවලු පාත්තියක්වත් දැනිත්ට ලැබෙයි. සමහර අය ගොඩඉඩම්වල පොල් වැව්ව සහ රබර් වැව්වද කරති. පොල් වැව්වට වඩා රබර් වැව්වට බොහෝ මුදලක් වැයවෙයි. එහෙයින් මුළුපත් මිනිස්සු රබර් වගා කොරති. අපේ ගමේ බොහෝ අයට රබර් ඉඩම් නැත. ගමේ රබර් වතු අයිති පොහොසත් අයට පමණි.

වී ගොවිතැන නොකරන අය වෙනස් වෙනස් රැකී රක්ෂා කරති. ඇතැමෙක් වෙළඳුමෙන් ජීවත්වෙති. ඇතැමෙක් කුලීවැඩ කරති. ඇතැමෙක් ගුරුවරයා. සමහරෙක් ලිපිකරුවෝය. තවත් සමහරෙක් ආණ්ඩුවේ නොයෙක් දෙපාර්තමේන්තුවල වැඩ කරති. ගුරු වෘත්තිය, ලිපිකරු වැඩ යන රක්ෂාවල් කිරීමට බොහෝ දෙනා කැමතිය.

VOCABULARY

අත්තා N5 older sister; pl. අත්තලා

අයිතිවෙතවා belong (with dat.)

අස්වැන්න N2 harvest; no pl.

Lesson Two

- ආණ්ඩුව N2 government; pl. ආණ්ඩු
ඇතැම් some (animate)
ඉඩම N2 piece of land; pl. ඉඩම්
එකමුතු වෙතලා get together, unite
එතරම් that (much) (Coll. එවිටර)
එලවු or එළවු vegetables; pl. only
එහෙයිනි therefore. See grammar 9.
එහෙත් but. See grammar 16.
ඔවුහු , ඔවුන් they. See grammar 1.
කරදර N2 trouble, difficulty; pl. කරදර
කාලය N2 time; pl. කාල
කිරීම N2 doing; pl. කිරීම්
කුඹුර N2 paddy-field; pl. කුඹුරු
කුලී වැඩ (sg. and pl.) work for daily wages
කොටස N2 part; pl. කොටස්
ගුරුවන්සිය N2 teaching; pl. ගුරුවන්සි
ගෙවත්ත N2 house-garden, yard; pl. ගෙවතු
ගොඩ (stem) dry land
ගොවිතැන N2 farming, cultivation; pl. ගොවිතැන්
ගොවිතැන් කරනවා cultivate
ගොවියා N5 farmer; pl. ගොවියෝ
ජීවත් වෙතලා live
තමන්ගේ one's own
තවත් still other, more
දකින්නට ලැබෙනවා be seen, be found
දෙපාර්තමේන්තුව N2 department; pl. දෙපාර්තමේන්තු

- නංගි , නංගි N5 younger sister; pl. නංගියා
 නැතිව without (Coll. නැතුව)
 නොවේ not
 පාත්තිය N2 bed, plot (for vegetables, etc.); pl. පාත්ති
 පාතේ generally. See grammar 11.
 පොහොසත් rich
 බෙදුණන්නවා divide
 මාටින් Martin (proper noun)
 මුදල N2 (quantity of) money; pl. මුදල් NOTE: The plural is used
 in the general sense of 'money, funds.'
 යටත්පිරිසෙයින් ... මත් at least. See grammar 15.
 යන named, such as. See grammar 10.
 යාය N2 stretch, expanse (of fields); pl. යායවල්
 රක්ෂාව N2 occupation; pl. රක්ෂා , රක්ෂාවල්
 රබර් rubber; pl. only
 රකි රක්ෂා occupations; pl. only
 ලැබෙනවා obtain. See grammar 13.
 ලිපිකරුවා N5 clerk; pl. ලිපිකරුවෝ ; stem ලිපිකරු
 ලියැද්ද N2 a section of a paddy-field; pl. ලියැදි , ලියදි
 වගාකරනවා grow something
 වර්ගය N2 type, kind; pl. වර්ග
 වචනවා grow something
 වැයවෙනවා get spent
 වැවීම N2 growing; pl. වැවීම්
 විශාල big, great
 වී paddy (unhusked rice); pl. only
 වෘත්තිය N2 profession, occupation; pl. වෘත්ති

Lesson Two

වෙල N2 paddy-field; pl. වෙල්

වෙල්ඛිඛ පaddy-field work

වෙලෙලුම N2 trade; pl. වෙලෙලුම්

සතුට N2 joy, pleasure; pl. සතුටු

සමහරෙක් some people

සහල් husked but uncooked rice; pl. only

සෑම ... ම all. See grammar 11.

සියලුම all. See grammar 11.

හෙතෙම he. See grammar 1.

හොඳින් well

GRAMMAR

1. PRONOUNS

1.1 Third Person Pronouns. හෙතෙම 'he' and ඔවුන් 'they' do not appear in spoken Sinhala. (Note that හෙතෙම, unlike Colloquial එය, is masculine only.) The case forms of these pronouns are given in 2 below.

1.2 Indefinite Pronouns. සමහර 'some' occurs in both Literary and Colloquial. ඇතැම් is an equivalent form occurring only in Literary Sinhalese. Both may be used as adjectives preceding nouns:

සමහර මිනිස්සු	}	Some people
ඇතැම් මිනිස්සු		

Both may take indefinite endings, animate or inanimate to form indefinite pronouns: සමහරෙක්, ඇතැම්මක් (or ඇතමක්) 'some (animate)'; සමහරක්, ඇතැම්මක් (or ඇතමක්) 'some (inanimate)'.

1.3 Reflexive Pronouns. තමන්ගේ 'their own' is the genitive plural of the reflexive pronoun හෙමි 'oneself, himself'. Other case forms will be given in 2 below.

2. CASE FORMS

2.1 Instead of the four cases familiar from Colloquial, nouns and pronouns in Literary Sinhala may occur in five cases: NOMINATIVE, ACCUSATIVE, DATIVE, GENITIVE, and INSTRUMENTAL. In this lesson new case forms are given only for pronouns, and those for nouns will be dealt with later. The case forms of the pronouns that have occurred so far are:

<u>1st Person</u>	<u>Singular</u>	<u>Plural</u>
Nominative	මම	අපි
Accusative	මා	අප
Dative	මට	අපට
Genitive	මගේ	අපගේ
Instrumental	මගෙන්	අපගෙන්

Lesson Two

<u>3rd Person</u>	<u>Singular</u>	<u>Plural</u>
Nominative	තෙතෙම , ඔහු	ඔහු, ඔවුහු
Accusative	ඔහු	ඔවුන්
Dative	ඔහුට	ඔවුන්ට
Genitive	ඔහුගේ	ඔවුන්ගේ
Instrumental	ඔහුගෙන්	ඔවුන්ගෙන්

<u>Reflexive</u>	<u>Singular</u>	<u>Plural</u>
Nominative	තෙමේ	තමු
Accusative	තමා , තම	තමන්
Dative	තමාට	තමන්ට
Genitive	තමාගේ	තමන්ගේ
Instrumental	තමාගෙන්	තමන්ගෙන්

Cases other than the Nominative may be referred to collectively as Obligue Cases. Notice that, except for the lengthened vowel in මා and some alternate forms, the Accusative is generally an Obligue stem to which the other case endings are added. Some modern writers do not distinguish between the nominative and accusative of the third person masculine pronoun, using ඔහු for both.

2.2 The chief use of the Nominative case is as subject of a simple sentence, and as predicate attribute of an equational sentence,

මම කෘෂිකර්මයෙන් ජීවත්වෙමි.
I live by farming.

තෙතෙම කෘෂිකර්මයා.
He is a farmer.

(Note that in the second example both the subject තෙතෙම and the predicate attribute කෘෂිකර්මයා are in the nominative.) The uses of the Accusative will be given as they occur, but in general the uses of the Literary Nominative and Accusative taken together are equivalent to the range of uses of the Direct case in Colloquial. The remaining cases have much the same functions as in Colloquial.

3. THE PREDICATION MARKER

3.1 The alternate form ට් of the predication marker is the usual form occurring after forms ending in ය (1,8)*, but it may also occur as a general alternate wherever ය occurs:

අපේ ගමේ නම සමනබද්දය.

OR අපේ ගමේ නම සමනබද්දයි.

The name of our village is Samanabedda.

3.2 The -ඉ alternate which usually appears in words ending in consonants is sometimes found in words ending in vowels. In this case the final vowel is lost. Thus පමනය , පමනයි or පමනි .

The student should learn to recognize this use of ඉ , but is advised not to use it himself since it is restricted to specific words.

4. EMPHATIC VERBS AND SENTENCES

4.1 In Literary Sinhala the emphatic form of the verb is always spelled with long -ඊ , never short -ඵ , but is otherwise identical with the Colloquial form:

<u>Colloquial</u>		<u>Literary</u>
යන්න	go	යන්නේ
කරන්න	do	කරන්නේ
දෙන්න	give	දෙන්නේ

4.2 Literary emphatic sentences differ from those in Colloquial in two important ways:

1. One of the forms of the Predication Marker must always be added to the emphasized item:

ඒ වැවෙන්නේ අපුරාවල ය.

It is in the paddy fields that rice grows.

අපේ ගමෙහි රබර් වවන්නේ පොහොසත් අය පමණි.

It is only the rich people who grow rubber in our village.

කඩයෙහි තිබෙන්නේ පලතුරු ය.

It is fruit that is in the shop

2. A subject that would be in the Nominative in a simple sentence must be in the Accusative in an emphatic sentence. Thus:

*Cross-references to other lessons within this book will be given by the number of the lesson followed by the section referred to. Thus (1,8.3) means Lesson 1, Section 8.3.

Lesson Two

මම වත්තෙහි වැඩ කරමි.
I work in the estate.

ඔවුහු පිරිවෙතෙහි ඉගෙනෙහිති.
They study in the Pirivena.

but:

මා වැඩ කරන්නේ වත්තෙහි ය.
It is in the estate that I work.

ඔවුන් ඉගෙනෙන්නේ පිරිවෙතෙහි ය.
It is in the Pirivena that they study.

Note that this rule still applies even if the subject is also the emphasized item:

වත්තෙහි වැඩ කරන්නේ මා ය.
It is I who am working in the estate.

පිරිවෙතෙහි ඉගෙනෙන්නේ ඔවුන් ය.
It is they who study in the Pirivena.

5. VERB FORMS

In addition to the third person singular forms ending in - ඩී, given in lesson 1, class 2 and 3 verbs have alternate forms made by lengthening the stem vowel without adding the ඩී. Thus:

තිබෙයි or තිබේ exists

පිටියි or පිටී exists - animate

These alternates are very commonly used.

6. VERB AGREEMENT

As stated in Lesson 1, Literary Sinhala verbs agree in number with their subjects in simple sentences. However, special agreement rules apply for certain types of subjects:

1. If the subject is inanimate the verb will always be singular regardless of the number of the subject.

අපේ ගමෙහි මහා විද්‍යාලයක් තිබේ.
There is a high school in our village.

ලංකාවෙහි බොහෝ මහා විද්‍යාල තිබේ.
There are many high schools in Sri Lanka.

2. Animate Indefinite pronouns (1.2 above), even though they are singular in form, take plural agreement:

සමහරෙක් වෙළඳුම් කරති.
Some are in business.

ඇතැමෙක් පුස්තකොලපොත් කියවති.
Some read old leaf books.

7. වෙනම

7.1 වෙනම may be used instead of the Predication Marker in Equational Sentences, and shows agreement with the subject:

මම ශිෂ්‍යයෙක් වෙමි.
I am a student.

අපි ශිෂ්‍යයෝ වෙමු.
We are students.

අපේ ගම අස්ගිරිය වෙයි.
Our village is Asgiriya.

7.2 One Literary equivalent for Colloquial වෙලා , the perfect participle of වෙනම , is වී .

Colloquial: ඒ මිනිස්සු එකමුතු වෙලා වැඩකරනවා.

Literary: ඒ මිනිස්සු එකමුතුව වැඩකරති.

Those people get together and work.

8. NEGATIVE FORMATION

8.1 නො . In Colloquial Sinhala the simple verb is negated by changing it to the Emphatic form and adding නෑ , and the form නො may be prefixed only to Emphatic verbs or verbs in subordinate constructions (C. S. 27, 5).

In Literary Sinhala, the normal way of negating all verb forms, whether main or subordinate, is by prefixing නො-:

මම වී ගොවිතැන් කරමි.
I do paddy farming.

Negative:

මම වී ගොවිතැන් නොකරමි.
I don't do paddy farming.

අප යන්නේ පිරිවෙනට ය.
It is to the pirivena that we go.

Negative:

අප නොයන්නේ පිරිවෙනට ය.
It is to the pirivena that we do not go.

Lesson Two

නොවිසැන් කරන අය වී වව්වි.
Those who farm grow rice.

Negative:

නොවිසැන් නොකරන අය වෙනස් රැකිරුණා කරති.
Those who do not farm do other jobs.

8.2 නැත is නො plus ඇත (1,6) and thus means '(there) is not, are not':

මේ ගමේ පාඨශාලාවක් නැත.
There isn't a school in this village.

ඉගෙනීම අමාරු නැත.
Learning is not difficult.

It is thus the equivalent of Colloquial නෑ when the latter serves as the negative of ඉන්නවා or තියෙනවා.

8.3 නොවේ or නොවෙයි is 'no' plus the third person form of වෙනවා. Like Colloquial Sinhala නෙව් it may be used in Literary Sinhala to negate emphatic sentences (C.S. 25,3):

අප යන්නේ පන්සලට නොවේ.
It is not to the temple that we go.

මා කරන්නේ ලිපිකරුවා වැනි නොවේ.
It is not clerical work that I do.

It is also used like Colloquial නෙව් to negate equational sentences with nouns:

මෙය කුඩා ගමක් නොවේ.
This is not a small village.

In this usage in Literary, however, it should agree as වෙනවා does, with the subject.

මම ශිෂ්‍යයෙක් නොවෙමි.
I am not a student.

අපි ශිෂ්‍යයෝ නොවෙමු.
We are not students.

9. හෙයිනි, එහෙයිනි.

Another Literary equivalent for Colloquial නිසා 'because,' besides බැවින් (1,14) is හෙයිනි :

Colloquial: ඒ පොත් දුර්ලබ නිසා පොත්ගලේ තියෙනවා.

Literary: ඒ පොත් දුර්ලභ හෙයින් පොත්ගලෙහි ඇත.

Since those books are rare they are (kept) in the potgula.

Thus වහෙයින් , like වඩුවින් , is an equivalent of Colloquial ඒ නිසා , 'because':

Colloquial: ඒ නිසා ඒවා කියවන්න මම පොත්ගලට යනවා.

Literary: වහෙයින් ඒවා කියවීමට මම පොත්ගලට යමි.

Therefore I go to the potgula to read them.

10. යන

යන is used in specifying, exemplifying or giving names and thus has the English equivalents like 'such as', or 'called':

ගුරුකම, ලිපිකරුවාදි යන රක්ෂාවල්
occupations such as teaching and clerical work

සමනබාද්ද යන ගම
the village called Samanabedda

11. සෑම.....ම පාහේ

සෑම.....ම 'every, all' has a Colloquial equivalent සෑම...ම (C.S. 27,7). When පාහේ is added to such forms as සෑම.....ම or සියව.....ම(1,13) it adds the sense of 'generally' or 'just about'. The Colloquial equivalent of පාහේ in this sense is වගේ .

Colloquial: සෑම ගමකම වගේ පන්සලක් තියෙනවා.

Literary: සෑම ගමකම පාහේ පන්සලක් තිබේ.

In just about every village there is a temple.

Colloquial: ටේ ගමේ මිනිස්සු සෑමදෙනාම වගේ ගොවියෝ.

Literary: ටේ ගමෙහි මිනිස්සු සියවදෙනාම පාහේ ගොවියෝය.

Almost all the people in this village are farmers.

12. පාවිච්චි අයිතිය

Kin terms, like other terms of status such as මහත්තයා or උන්නාහේ , may be added to a proper name to specify that person's

Lesson Two

relationship to the individual. Hence:

සීතා අයියා
Sita, the older sister

විමල් අයියා
Wimal, the older brother etc.

The words for 'father' and 'mother', පාපියා and මව්, are not used following the name, but always by themselves, since it is disrespectful to call one's father or mother by name.

It is also customary in Ceylon to extend kin terms (with or without the name) to people who are not related by blood or marriage but stand in some relationship to the speaker resembling those kinship relations with regard to such factors as age, respect, or affection. මාමන් අයියා in this lesson exemplifies the extension of a kin term to someone who is not related. The term for father, පාපියා, is never extended in this way.

13. ලැබෙන්න

ලැබෙන්න is a Literary equivalent of Colloquial හම්බවෙන්න in the sense of 'obtain, get', and like it takes the equivalent of the English subject in the dative case:

Colloquial: ගොවියන්ට හුණක් වී හම්බවෙන්න.

Literary: ගොවියන්ට බොහෝ වී ලැබේ.

The farmers obtain a lot of rice.

Colloquial: අපට සල්ලි හම්බවෙන්නේ නෑ.

Literary: අපට මුදල් නොලැබේ.

We don't get any money.

14. WRITING SYSTEM - ඊ BEFORE CONSONANTS

Another way of representing ඊ before a consonant is to write ඉ over the consonant symbol, and this is the usual way in Literary Sinhala.

වෑ or වඊ, varṣa 'years'

දුඹ or දුඹඹ durlabha 'rare, scarce'

15. යටප්පිටපිට...ඊන් 'AT LEAST, EVEN'

15.1 යටප්පිටපිට...ඊන් has the general meaning 'at least', or, in

negative statements or questions, 'even'. The form to which 'at least' or 'even' applies occurs between *යටත්පිරිසෙයින්* and *වත්*

සිරිපාල යටත්පිරිසෙයින් නවකථා වත් කියවයි.
Siripala reads novels at least.

මේ පන්සලෙහි යටත්පිරිසෙයින් පොත්ගුලක් වත් නැත.
There isn't even a library in this temple.

15.2 The Colloquial equivalent of this construction is *අඩුතැන* (or *අඩුතැනක*)... *වත්* :

මේ පන්සලේ අඩුතැනක පොත්ගුලක්වත් නැ.
සිරිපාල අඩුතැනක නවකථාවත් කියවන්නවා.

16. එතෙක්

16.1 එතෙක් has the sense 'nevertheless, however'. It always begins a sentence.

පුස්තකාලයෙහි නවකථා පොත් ඇත. එතෙක් සුනිල් ඒවා නොකියවයි.
There are novels in the library. Nevertheless Sunil does not read them.

16.2 The Colloquial equivalent of එතෙක් is *ඒත්* .

පුස්තකාලයෙහි නවකථාපොත් තියෙනවා. ඒත් සුනිල් ඒවා කියවන්නෙ නැ.

17. තරම්

තරම් is the stem of *තරම* 'extent' (from which we also get *තරමක්* 'somewhat'). *තරම්* may occur as an adjective with the sense 'as much as, to that extent' and is then qualified by another form such as an adjective or one of the *මේ* set to indicate the extent. Before *තරම්* ; *මේ* , *ඔය* , and *ඒ* are shortened to *මේ* , *ඔ* , and *එ* .

ඒ ගමෙහි එතරම් රබර් ඉඩම් නැත.
There is not that much rubber-land in that village.

ඔහු පුළුවන් තරම් වැඩ නොකරයි.
He does not do as much work as is possible.

SUPPLEMENTARY READINGS

1. වි ගොවිතැන

වි ගොවිතැන ලක්ෂ්‍යවේ කොහෝ පළාත්වල ගම්පුත්තේ ප්‍රධාන රජයාචාර්ය වෙයි. වි ගොවිතැන් කරන ගොවියෝ අවුරුද්ද තොටිය දෙකකට බෙදති. ඒ කොටස දෙකට "යල" සහ "සැර" යනි. දැනට පළාත්වල වි ගොවිතැන් කරන්නේ අවුරුද්දකට එකවරක් පමණි. වි ගොවිතැනට කොහෝ අතුර අවශ්‍ය වෙයි. තෙත් කලාපයෙහි අවශ්‍ය වතුර වැස්සෙන් ලැබෙයි. එසේ වුවද කලාපයෙහි වි ගොවිතැනට අවශ්‍යතාව වැඩි වතුර නැත. එසේයත් ඒ කලාපයට ගිනි පළාත්වල ගොවියෝ වි ගොවිතැනට වැඩි වතුර පාවිච්චි කරති.

වි ගොවිතැන කරන්නේ අපාරා ය. ගොවියෝ පළපුරුද්දෙන් වෙල්යයෙහි ලියැදි කොටස, දැනට සිතායි. ලියැදි පෝරා ගනී. ලියැදිවල අගල් කපති. ඉන්පසු වි වපුරති. දැනට පළාත්වල ගොවියෝ, විවිධව පාවිච්චිකරන විවලට "බිත්තර වි ය"යි කියති.

දැන් දැනට පළාත්වල ගොවියෝ සි සැමට ප්‍රැක්ටිස් යන්ත්‍ර පාවිච්චි කරති. එසේත්, ගිව්, ලක්ෂ්‍යවේ කොහෝ පළාත්වල සි තැන්පත් කලේවලිනි.

2. අතෙක් ගොවිතැන්

ගොවියෝ පළාත්වල වි ගොවිතැන් කරන්නේ කුඹුරුවලය. කුඹුරුවල කරන ගොවිතැන්වල, විවිධ "පරා ගොවිතැන් ය"යි කියති. ගොඩදැමිවල කරන ගොවිතැන්වලට "පරා ගොවිතැන් ය"යි කියති. අපේ පළාතේ ප්‍රධාන ගොවිතැන්, පොල් වැවීම, රබර් වැවීම සහ අනෙකුත් පාලන කළුම් වෙයි. පාලන ගොවිතැන් කාගේ පොල්පස් කිසිපයක් වෙයි. කුඹුරුවලට වැඩිම පොල් කරන්නේ ප්‍රයෝජනයට ගනිති. විවිධව පොල් වටන්නේ වක පදනමයි. එහි කරන්නේ විවිධ දැමි ප්‍රයෝජන අවශ්‍යවෙයි. ගවස්විද්‍යෙහි ඉඩම් අත්කරගත්වත් අවශ්‍ය. අත්කරගත් පොල්ගේ දැමිපොත් පාලන සිටිවෙයි. පොල් පහළ යතුයාර කිරීමට පොල් පෝරා අවශ්‍ය වේ. පොල් පොල් අවශ්‍යවීම විවිධ පොල් ගෙඩි දුහන් පමණ ලැබෙයි. විවිධ විවිධව පොල්ගේ කිසිකම ලැබෙන්නේ පොදු ආදායමයි.

දැන් කුඹුරුවල ගවස්විද්‍යෙහි ඉඩම් අත්කරගත්වත් අවශ්‍යවෙයි. මේ වගාවට

වැඩි මුදලක්ද වැයවෙයි. රබර් අක්කරයකින් දවසකට රබර් කිරි රාත්තල් හතරකට පහකට වඩා නොලැබේ. එහෙයින් රබර් වගාවෙන් සැහෙන ආදායමක් ලබාගැනීමට සැහෙන ඉඩම් ප්‍රමාණයක්ද ඕනෑ වෙයි.

අපේ පළාතේ අය එළවට සහ පළතුරු වැවීම කරන්නේ කළුතේ ප්‍රයෝජනයට ය. වෙළඳුමට නොවෙයි. මිරිස්, බෝංචි, වට්ටක්කා, කැකිරි, බණ්ඩක්කා, වම්බොටු යන එළවට ජාති සහ නොයෙක් අල-බහල ජාති, ඔව්හු කළුතේ වතු වටා ගනිති. ඔවුන් වචන ප්‍රධාන පළතුරු ජාති අඩු, දොඬුම් සහ අන්නායි වෙයි.

VOCABULARY FOR SUPPLEMENTARY READINGS

READING 1

අඟල් හරිනවා	make small ditches
අවශ්‍ය	wanted, necessary
ඉන්පසු	after that
කලාපය	N2 zone; pl. කලාප
කොටනවා	dig
ගැමියා	N5 villager; pl. ගැමියෝ, ගම්මු
ට්‍රැක්ටර් යන්ත්‍රය	N2 tractor; pl. ට්‍රැක්ටර් යන්ත්‍ර
තෙත්	wet
තෙත් කලාපය	N2 wet zone
තතුල , තතුල	N2 plough; pl. තතුල්, තතුල්
පලාත or පළාත	N2 province, area; pl. පලාත් , පළාත්
පළමුවෙන්	at first
පෝරාගානවා	level the ground (of a paddy-field) with a plank
බිත්තර ව	paddy-seed for sowing; pl. only
බෙදනවා	divide
මහ	N2 the main rice growing season (roughly from mid August to mid February); no pl.; stem මාස්

Lesson Two

වෙ N2 the second rice-growing season (roughly from the latter part of February to the middle of August); no pl.;
stem වේ

වපුරවන to sow

වර N3 period, turn, time; pl. වර

වැව N2 tank; pl. වැව්

වැව් වතුර N2 tank-water

වැසිවතුර N2 rain-water; no pl.

වියළි dry

වියළි කලාපය N2 dry zone

වි ගොවිකෘත N2 paddy-farming; pl. වි ගොවිකෘත්

සියාකරන plough

READING 2

අක්කරය N2 acre; pl. අක්කර

අන්නාසි (ගෙඩිය) pineapple

අඹ (ගෙඩිය) mango

ආදායම N2 income; pl. ආදායම්

කැහිරි (ගෙඩිය) cucumbers

කිහිපය N2 a few, some (Coll. කිහිප)

විකඳෙනා N5 a few people; pl. only

දොවම් (ගෙඩිය) orange

පෝර manure, fertilizer; pl. only

ප්‍රමාණය N2 measure, size; pl. ප්‍රමාණ

ප්‍රයෝජනය N2 use; pl. ප්‍රයෝජන

ඔකුත්තා (කරල) okra

බෝංචි (කරල) beans

මඩ N2 (sg. and pl.) mud

මඩ ගොවිතැන	N2 wet-land cultivation; pl. මඩ ගොවිතැන්
මිරිස් කරල	green pepper; pl. මිරිස් කරල්
රාජකල	N2 pound; pl. රාජකල්
වගාව	N2 growth, plantation; pl. වගා , වගාවල්
වව්වත්තා (ගෙඩිය)	pumpkin, squash
වතුභිමියා	N5 garden-owner; pl. වතුභිමියෝ
වම්බොටු (කරල)	eggplant, brinjal
වගාගන්නවා	grow (for oneself)
විකිනීම	N2 selling; pl. විකිනීම , විකිනීම්
සරුසාර	fertile
සරුසාර කරනවා	make fertile
සෑහෙන	sufficient, considerable
සිටවනවා	plant
භිමියා	N5 owner; pl. භිමියෝ

LESSON 3

ලංකාවේ අධ්‍යාපනය

ලංකාවේ අධ්‍යාපනය දුලිඛවශයෙන් රජය යටතේ පවතී. මේ සඳහා විශේෂ අමාත්‍යාංශයක් ඇත. එනම් අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය යි. ලංකාවේ සෑම පාඨශාලාවක් ම පාලේ මෙම අමාත්‍යාංශය යටතේ පාලනය වෙයි. ලංකාවේ පාඨශාලා කොටස් කිහිපයකට අයත් වෙයි. ප්‍රාථමික පාඨශාලා, මහා විද්‍යාල, සහ මධ්‍යම මහා විද්‍යාල යනුවෙනි. ප්‍රාථමික පාඨශාලාවල බාලාංශයේ සිට පස්වැනි ප්‍රමාණය තෙක් ශිෂ්‍යයෝ උගනිති. දැනට සෑම ගමක ම පාලේ ප්‍රාථමික පාඨශාලාවක් වෙයි. එම එම ගම්වල ශිෂ්‍යයන් යන්නේ එම එම ගම්වල පාසැල්වලට ය. විද්‍යාලයවල, සයවැනි ප්‍රමාණයේ සිට විශ්වවිද්‍යාලය ප්‍රවේශය දක්වා පති පැවැත්වෙයි.

ශිෂ්‍යයෙක් වයස අවුරුදු පහේ දී පමණ ප්‍රාථමික පාඨශාලාවකට ඇතුල්වෙයි. එහි වැඩි කාලයක් පවසා ඉගෙනෙතෙයි. ඉන්පසු හෙතෙම විද්‍යාලයකට ඇතුල්වෙයි. විද්‍යාලයවල පති විලිවෙල ලෙසේ ය. සයවැනි ප්‍රමාණය, සත්වැනි ප්‍රමාණය, කනිෂ්ඨ ප්‍රවේශ පතිය, කනිෂ්ඨ පතිය, අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර ප්‍රවේශය, අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර පතිය, විශ්වවිද්‍යාලය ප්‍රවේශ පතිය යනුවෙනි. අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර ප්‍රවේශයට සහ අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර පතියට, ඇතැම්හු ජ්‍යෙෂ්ඨ ප්‍රවේශ පතිය සහ ජ්‍යෙෂ්ඨ පතිය යන නමින් විලිවෙලින් ආවේ කෙරේ.

විද්‍යාලයවල උගන්වන වැඩ දුලිඛවශයෙන් කොටස් දෙකකි. විද්‍යා අංශය සහ කලා අංශය යනුවෙනි. විද්‍යාලයවල ඉගෙනීම ලබන ශිෂ්‍යයන්ට ආණ්ඩුවේ විභාග දෙපාර්තමේන්තුව මගින් පවත්වන විභාග කිහිපයකට පෙනී සිටීමට සිදුවෙයි. එනම් අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර විභාගය සහ විශ්වවිද්‍යාලය ප්‍රවේශ විභාගය යි. විශ්වවිද්‍යාලය ප්‍රවේශ විභාගයට ශිෂ්‍යයන් පෙනීසිටින්නේ විශ්වවිද්‍යාලය ප්‍රවේශ පතියෙහි වැඩි දෙකක් ඉගෙනගැනීමෙන් පසු ය. එම විභාගයෙන් සාර්ථක ශිෂ්‍යයෝ විශ්වවිද්‍යාලයවලට ඇතුල්වෙති.

දැනට ලංකාවෙහි විශ්වවිද්‍යාල හතරක් ඇත. එනම් ජේරාදෙණියේ ශ්‍රී ලංකා විශ්වවිද්‍යාලය, කොළඹ ශ්‍රී ලංකා විශ්වවිද්‍යාලය, කැලණියේ ශ්‍රී ලංකා විද්‍යාලීකාර විශ්වවිද්‍යාලය සහ ගඟොඩවල ශ්‍රී ලංකා විද්‍යාලය විශ්වවිද්‍යාලය යි. විශ්වවිද්‍යාලයකට ඇතුළත්වන ශිෂ්‍යයන්ගේ ඉගෙනීමේ කාලප්‍රමාණ ලෙසේ ය. කලා අංශයෙහි බී. ඒ. සාමාන්‍ය උපාධිය හෝ විද්‍යා අංශයෙහි බී. එස්. සී. සාමාන්‍ය උපාධිය හෝ කරන ශිෂ්‍යයකුගේ ඉගෙනීමේ කාලප්‍රමාණය වැඩි වූවකි. එම අංශවල විශේෂ උපාධියක් කරන ශිෂ්‍යයකුගේ ඉගෙනීමේ කාලප්‍රමාණය වැඩි වූවකි. වෛද්‍ය අංශයෙහි ඩී.බී.බී.එස්. උපාධිය කරන ශිෂ්‍යයකුගේ ඉගෙනීමේ කාලප්‍රමාණය වැඩි වූවකි පමණ වෙයි.

විශ්වවිද්‍යාලයකට ඇතුල්වීම සඳහා අපහසුය. ශිෂ්‍යයකුට විශ්වවිද්‍යාලය ප්‍රවේශ විභාගයට පෙනීසිටීමට ඉඩලැබෙන්නේ ද ඉන්වරක් පමණය. සෑම වැඩියකම බොහෝදෙනෙක්

මෙම විභාගයට පෙනිසිලිහි. එතෙක් සිටුන් අතුරෙන් තෝරාගන්නේ විකදෙනකු පමණි.
 බාලාංශයේ සිට උපාධි විභාගය තෙක් ලකාචේ ශිෂ්‍යයන්ට නිදහස් අධ්‍යාපනය
 ලැබෙයි. සෑම දරුවකුට ම වයස අවුරුදු දහතුරක් වකතෙක් අධ්‍යාපනය අනිවාර්ය වෙයි.
 ලකාචේ අධ්‍යාපනය මුලු අධ්‍යාපනයක්ද වෙයි. ලකාචේ දරුවෝ සියවදෙනා ම පාසේ
 නිදහස් අධ්‍යාපනයෙන් බොහෝ ප්‍රයෝජන ලබති.

VOCABULARY

- අංශය N2 section, division; pl. අංශ, අංශවල්
- අතුරෙන් among
- අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය N2 ministry of education
- අධ්‍යයන පොදුසහතික පත්‍ර පාඨය N2 General Certificate of Education class
- අධ්‍යයන පොදුසහතික පත්‍ර ප්‍රවේශය N2 General Certificate of Education entrance
- අනිවාර්ය compulsory
- අපහසු difficult
- අමාත්‍යාංශය N2 ministry; pl. අමාත්‍යාංශ
- අයත් belonging (Coll. අයිති)
- ආයතනය N2 institution; pl. ආයතන
- ඇතැම්හු some (people). See grammar 11.
- ඇතුල්වෙතලා enter, be included
- ඇතුල්වෙතලා enter
- ඉගෙනගැනීම N2 learning; pl. ඉගෙනගැනීම්
- ඉඩලැබෙතලා to get a chance, get an opportunity
- උගන්නලා learn
- උපාධිය N2 (academic) degree; pl. උපාධි
- එම එම various, respective. See grammar 3.
- කපිපිට පාඨය N2 Junior School Certificate class; pl. කපිපිට පාඨ

Lesson Three

- කණිෂ්ඨ ප්‍රවේශ පාඨය N2 Junior School Certificate preparation class;
pl. කණිෂ්ඨ ප්‍රවේශ පන්ති
- කාලප්‍රමාණය N2 period of time; pl. කාලප්‍රමාණ
- කැලණිය N2 place name - Kelaniya
- කොටස N2 group, type; pl. කොටස්
- ගංගොඩවිල N3 place name - Gangodawila
- ජ්‍යෙෂ්ඨ පාඨය S. S. C. (Senior School Certificate class)
- ජ්‍යෙෂ්ඨ ප්‍රවේශ පාඨය S. S. C. preparation class
- තෙක් up to, until. See grammar 4.2
- දක්වා up to, until. See grammar 4.2
- දී while, during (Coll. දී)
- නිදහස් free
- පවතිනවා to exist
- පාලනය N2 jurisdiction, management; pl. පාලන
- පාලනය වෙතවා to be under the jurisdiction (of)
- පාසැල N2 school; pl. පාසැල්
- පැවැත්වෙනවා be held, be conducted
- පිළිවෙල N2 order; pl. පිළිවෙලවල්
- පිළිවෙලින් in order, respectively
- පෙනී සිටිනවා appear, sit (for an exam)
- පෙනී සිටීම N2 appearance, sitting for examination
- පේරාදෙණිය N2 place name - Peradeniya
- බාලාංශය N2 kindergarten; pl. බාලාංශ
- භාවිතා කරනවා use
- මගින් by. See grammar 4.5.
- මධ්‍ය මහා විද්‍යාලය N2 central college; pl. මධ්‍ය මහා විද්‍යාල
- මිශ්‍ර mixed

මිශ්‍ර අධ්‍යාපනය	N2 "mixed-education", co-education
මූලික	basic, chief
මෙම	this
මෙසේ	thus, like this. See grammar 2.
යටතේ	under (the jurisdiction of)
යනුවෙන්	as, namely. See grammar 7.
යෙදෙනවා	be used, be employed, be engaged in
රජය	N2 government; stem රජය
වයස	N2 age
වසර	N2 year; pl. වසර
වශයෙන්	as, -ly
විභාගය	N2 examination; pl. විභාග
විශේෂ	special
විශ්වවිද්‍යාලය	N2 university; pl. විශ්වවිද්‍යාල
විශ්වවිද්‍යාලය ප්‍රවේශ පන්තිය	N2 university entrance class; pl. විශ්වවිද්‍යාලය ප්‍රවේශ පන්ති
විෂය	N2 subject of study, major; pl. විෂයවල, විෂයයන්
වෛද්‍ය	medical
ශ්‍රී ලංකා විද්‍යාලකාර විශ්වවිද්‍යාලය	N2 Vidyalandara University of Sri Lanka
ශ්‍රී ලංකා විද්‍යාදාය විශ්වවිද්‍යාලය	N2 Vidyodaya University of Sri Lanka
ශ්‍රී ලංකා විශ්වවිද්‍යාලය	N2 University of Ceylon
සමත් වීම	to succeed, pass
සාමාන්‍ය	general
සෑම	every
සිට	from. See grammar 4.3.
සිදුවෙන්නවා	happen, come about. See grammar 9.

GRAMMAR

1. NOUN FORMS

1.1 Animate Nouns

1.11 Animate Gender: Animate nouns in Literary Sinhala may be masculine or feminine. Whether a noun is masculine or feminine can almost always be predicted from its meaning, with masculine nouns referring to male beings and feminine nouns referring to female beings. Thus පුතා 'son' and මව්මා 'maternal uncle' are masculine and දුව 'daughter' and අක්ක 'older sister' are feminine.

Nouns that may refer to either males or females such as ළමයා 'child', ශිෂ්‍යයා 'student' and දරුවා 'child, offspring' are treated grammatically as masculine.

Masculine and feminine nouns have different sets of endings. Only the masculine endings are given in this lesson.

1.12 Animate Cases: Animate nouns, like pronouns (2,2), have five cases in Literary Sinhala: NOMINATIVE, ACCUSATIVE, DATIVE, GENITIVE and INSTRUMENTAL. They are formed as follows:

1.121 The nominative case of Literary masculine nouns has the same forms as the Colloquial animate direct case. Thus:

<u>Sg. Definite</u>	<u>Sg. Indefinite</u>	<u>Plural</u>
පුතා	පුතෙක්	පුත්තු
ශිෂ්‍යයා	ශිෂ්‍යයෙක්	ශිෂ්‍යයෝ

1.122 The dative, genitive and instrumental case forms are like the corresponding forms of Colloquial animate nouns with two major differences:

(1) The -එක් of the nominative indefinite changes to -තු before the case-endings. Thus:

<u>Colloquial</u>	<u>Literary</u>
පුතෙකුට, ශිෂ්‍යයෙකුට	පුතතුට, ශිෂ්‍යයතුට
පුතෙකුගේ, ශිෂ්‍යයෙකුගේ	පුතතුගේ, ශිෂ්‍යයතුගේ
පුතෙකුගෙන්, ශිෂ්‍යයෙකුගෙන්	පුතතුගෙන්, ශිෂ්‍යයතුගෙන්

(2) If the noun is one of those that doubles the consonant in the plural such as පුතා, Pl. පුත්තු, that consonant doubles only in the nominative in Literary Sinhala and remains single in the plural oblique cases:

Colloquial

පුද්ගල්ට
පුද්ගල්ගෙ
පුද්ගල්ගෙන්

Literary

පුද්ගල්
පුද්ගල්ගේ
පුද්ගල්ගෙන්

(compare the nominative පුද්ග)

Other nouns generally have the same plural forms as in Colloquial Sinhala (except for the usual difference between -ගෙ and -ගේ):

Colloquial

ශිෂ්‍යයන්ට
ශිෂ්‍යයන්ගෙ
ශිෂ්‍යයන්ගෙන්

Literary

ශිෂ්‍යයන්ට
ශිෂ්‍යයන්ගේ
ශිෂ්‍යයන්ගෙන්

However, nouns ending in -ඉයා with a plural in -ඉයෝ , have an alternate form of the oblique affix -ඉයින් , as well as -ඉයන්. This alternate is more characteristic of Literary Sinhala, but may also be encountered in Colloquial:

Colloquial

ශිෂ්‍යයින්ට
ශිෂ්‍යයින්ගෙ
ශිෂ්‍යයින්ගෙන්

Literary

ශිෂ්‍යයින්ට
ශිෂ්‍යයින්ගේ
ශිෂ්‍යයින්ගෙන්

1.123 The accusative case form may be obtained simply by removing the case endings -ට , -ගෙ , -ගෙන් from the other oblique cases. Thus:

Definite

පුතා
ශිෂ්‍යයා

Indefinite

පුතකු
ශිෂ්‍යයකු

Plural

පුද්ගල්
ශිෂ්‍යයන්, ශිෂ්‍යයින්

The accusative is thus the oblique stem from which the other oblique cases are formed. Note that it will be identical with the nominative in the definite singular.

1.13 The full set of case and definiteness endings of Literary masculine nouns is thus as follows:

	<u>Definite</u>	<u>Indefinite</u>	<u>Plural</u>
Nom.	පුතා	පුතෙක්	පුද්ගල්
Acc.	පුතා	පුතකු	පුද්ගල්
Dat.	පුතාට	පුතකුට	පුද්ගල්ට
Gen.	පුතාගේ	පුතකුගේ	පුද්ගල්ගේ
Inst.	පුතාගෙන්	පුතකුගෙන්	පුද්ගල්ගෙන්

Lesson Three

Nom.	භ්‍යය	භ්‍යයෙක්	භ්‍යයෝ
Acc.	භ්‍යයා	භ්‍යයකු	භ්‍යයන් , -අයින්
Dat.	භ්‍යයාට	භ්‍යයකුට	භ්‍යයන්ට , -අයින්ට
Gen.	භ්‍යයාගේ	භ්‍යයකුගේ	භ්‍යයන්ගේ , -අයින්ගේ
Inst.	භ්‍යයාගෙන්	භ්‍යයකුගෙන්	භ්‍යයන්ගෙන් , -අයින්ගෙන්

1.14 As with pronouns, animate nouns serving as subjects in emphatic sentences must be in the accusative case (2,4.2).

ගමෙහි දරුවන් ඉගෙනෙන්නේ පිරිවෙනෙහි පමණය.
The village children study only in the pirivena.

1.2 Inanimate Nouns

Except for the differences noted in Lesson 1, inanimate nouns in Literary Sinhala have the same forms as those in Colloquial. They thus do not distinguish between the nominative and accusative cases, but have only a direct case wherever animate nouns require either the nominative or accusative:

භ්‍යයන් පිරිවනේ වැඩා පිරිවෙනෙහි ය.
The students are in Vijayaba Pirivena.

but: වැඩා පිරිවෙණ තිබෙන්නේ අපේ ගමෙහි ය.
Vijayaba Pirivena is in our village.

2. LOCATION SETS

2.1 මෙසේ 'thus', 'in this way', is essentially a Literary equivalent of Colloquial මෙතෙම . The other members of this set are එසේ 'thus', 'in that way' (the equivalent of the Colloquial එතෙම), and the interrogative කෙසේ 'how, in which way', (the equivalent of the Colloquial කොතෙම):

Colloquial: ගොවියෝ මෙතෙම වගුරනි .
Literary: ගොවියෝ මෙසේ වගුරති.
The farmers sow in this way

Colloquial: ගොවියෝ වගුරන්නේ කොතොමද?
Literary: ගොවියන් වගුරන්නේ කෙසේද?
How do the farmers sow?

2.2 මෙම 'this' is the Literary equivalent of Colloquial මේ . එම 'that (in question)' is the equivalent of Colloquial ඒ . In strict Literary writing the forms මෙම and එම are more frequently used than මේ and ඒ . There are no special Literary equivalents for මිම and අර since their use, with 'pointing' implied, would normally be required only in conversational

situations.

The interrogative forms associated with the මො set are කෙසේ 'which' and මොන 'what'.

3. එම එම.....එම එම

එම may be reduplicated as එම එම and then repeated before things that are linked in the sense 'those various...their respective':

එම එම ගම්වල ශිෂ්‍යයන් යන්නේ එම එම ගම්වල පාසැල්වලටය.

The students in those various villages go to the schools of their respective villages.

එම එම පන්සල්වල කමුරුවරු එම එම පන්සල්වල ඉගෙන ගනිති.

The monks of those various temples study in their respective temples.

4. POSTPOSITIONS

Although some postpositions, like යටතේ 'under', occur in both varieties, Literary Sinhala tends to use a different set of postpositions than Colloquial. Some Literary Sinhala postpositions have exact or nearly exact Colloquial equivalents. For example, Literary සිට 'from', is essentially an equivalent of Colloquial ඉඳලා. Others, however, have only partial equivalents or none at all in Colloquial Sinhala.

As in Colloquial Sinhala, Literary Sinhala postpositions may require specific cases of the nouns they follow. But there is one important difference. In Literary Sinhala nouns followed by postpositions never appear in the nominative case. Hence, if a postposition does not require the dative, genitive, or the instrumental case, a noun or a pronoun preceding it must be in the accusative. (Inanimate nouns, which have no nominative/accusative distinction, appear in the direct case in such a situation.)

When a new postposition is introduced in this text, the case which it requires will be specified only if it takes the genitive, dative, or instrumental. If no case is specified it may be assumed to require the accusative. In this lesson the following postpositions require special comment:

4.1 වශයෙන් with nouns generally means 'as' and is an equivalent of Colloquial කැටියට :

Colloquial: එයා ගුරුවරයෙක් කැටියට ප්‍රසිද්දයි.

Literary: හෙතෙම ගුරුවරයකු වශයෙන් ප්‍රසිද්ධය.

He is well-known as a teacher.

With adjectives it commonly has the sense 'in a fashion' and thus

Lesson Three

may equate with English '-ly'. Thus, මූලික වශයෙන් 'chiefly, basically' ප්‍රධාන වශයෙන් 'mainly, chiefly'.

4.2 තෙක් and දක්වා both occur with nouns in the sense of 'up to' or 'as far as'.

ගම තෙක් up to the village

පස්වැනි ප්‍රමාණය දක්වා up to the fifth grade

තෙක් but not දක්වා may occur with verbal adjectives (like Colloquial කෙ) in the sense 'until':

ගුරුවරයා පැමිණීමට එතෙක් ශිෂ්‍යයෝ වැඩ කෙතරි.

The students do not study until the teacher arrives at the school.

4.3 සිට is essentially an equivalent of Colloquial ඉඳලා and like it requires the genitive case. සිට may be combined with තෙක් or දක්වා to form 'from.....to' constructions.

Colloquial: වැල්ලවත්තෙ ඉඳලා කොළඹට

Literary: වැල්ලවත්තේ සිට කොළඹ තෙක් (or දක්වා)

from Wellawatte to Colombo

4.4 පසු 'after' requires the instrumental case and often occurs with - රි verbal nouns in that case to form the equivalent of English 'after' clauses.

ගොවියෝ සි සැමෝ පසු වපුරි.

After ploughing the farmers sow.

ඉන්පසු , which appeared in the readings for Lesson 2, is actually a shortened form of එයින් plus පසු , and serves as a Literary equivalent for Colloquial රිට පස්සෙ .

4.5 මගින් has the sense 'by means of' or 'through' and is commonly used where something is carried out by an organization:

විභාග දෙපාර්තමේන්තුව මගින් පවත්වන විභාග....

The examinations conducted by the examination department...

4.6 සඳහා has 'for' as its usual English equivalent. There is no equivalent Colloquial postposition, and the most common equivalent is the dative case:

Colloquial: මේ වැඩට ඉහත් මිනිස්සු ඉන්නවා.

Literary: මෙම වැඩ සඳහා බොහෝ මිනිස්සු සිටිති.

There are many men for this work.

4.7 අතුරෙන් occurs with a plural noun in the sense 'from among'.

ගුරුවරුන් අතුරෙන්
from among the teachers

විද්‍යාල අතුරෙන්
from among the colleges.

5. හෝ.....(හෝ)

හෝ is the Literary form 'or'. Like Colloquial හිටි ...හිටි (C. S. 22,12) it may be repeated after each form to which it pertains:

ගුරුවරයා හෝ ශිෂ්‍යයා හෝ
either the teacher or the student...

However, unlike හිටි, the last හෝ in the series may be omitted:

ගුරුවරයා හෝ ශිෂ්‍යයා

6. COMPOUNDS

In Literary Sinhala, as in Colloquial, noun compounds may be formed by joining two nouns with the first in the stem form, but Literary Sinhala makes much freer use of such compounds than does Colloquial. Sometimes these compounds may be rendered in English by parallel compounds, such as 'estate-owner' for වතු හිමියා or 'university-entrance' for විශ්ව විද්‍යාල ප්‍රවේශ පන්තිය. At other times they are rendered by a phrase, such as 'extent of time' for කාල ප්‍රමාණය. In Sinhala, as in English, compounds may enter into still larger compounds such as විශ්ව විද්‍යාල ප්‍රවේශ පන්තිය 'university-entrance class'. Although the stem form cannot be predicted for all nouns in any simple regular way, very commonly the stem for inanimate nouns will be the same as the plural or, for a noun having the ending - වල්, as the plural with the - වල් removed. Thus:

<u>Singular</u>		<u>Plural</u>	<u>Stem</u>
වත්ත	estate	වතු	වතු-
කලාව	art	කලා	කලා-
ගෙදර	house	ගෙදරවල්	ගෙදර-
දොර	door	දොරවල්	දොර-

7. යනුවෙන් like යන (2,10) is used in marking specifications, names being given, etc., and like it has the equivalents 'namely, such as'. They differ in the kinds of constructions in which they are used. යන is adjectival, connecting the specification or

Lesson Three

names preceding it to the more general noun which follows. Thus:

ගුණපාල යන ශිෂ්‍යයා....
The student called Gunapala...

වෙළඳුම්, ගොවිතැන යන රජයා.....
Occupations such as trade and farming...

යනුවෙන් is adverbial and is usually used in constructions with verbs of naming, designating, etc.

පන්සලෙහි පුස්තකාලය පොත්ගල යනුවෙන් හඳුන්වමු.
We designate the temple-library as 'potgula'.

යනුවෙන් may also be used as an equivalent of English 'namely, that is to say' in order to further specify something in the preceding sentence. It will then have the predication marker.

මෙම ගමෙහි මිනිස්සු රජාවල් තුනක් කරති. වෙළඳුම්, ගොවිතැන, කුලීවාඩ යනුවෙනි.
The people in this village do three occupations.
That is, trade, farming and day-labor.

8. ස AND ඔ

In Colloquial Sinhala many forms with ඔ have alternants with ස. No general statement can be made for predicting these alternants since there is variation from speaker to speaker as well as from item to item. Thus one speaker may have සොයනවා 'seek' and හෝදනවා 'wash' while another may have ගොයනවා and සෝදනවා, and still another ගොයනවා, and හෝදනවා. On the other hand, all speakers have හතර for 'four' and පැර for 'strong' without alternants in Colloquial Sinhala.

Similar alternations occur in Literary Sinhala but the ස forms are more common than in Colloquial. This is true even for many items where Colloquial has only ඔ. Thus:

<u>Colloquial</u>		<u>Literary</u>		
හතර	four	හතර	or	හතර
හනවා	plough	සනවා		
හැම or හැම	every	සැම		

9. සිදුවෙනවා

සිදුවෙනවා 'happen, come about' may be used with a dependent dative verbal noun and the equivalent of the English subject in the dative case as an equivalent of English 'have to, must'. The implication is that a situation either exists or comes about such that one must do something:

අපට යෑම මාසයකම ගමට යෑමට සිදුවෙයි.
 We have to go to the village every month.

There is a Colloquial equivalent for this construction with සිද්දවෙන්නා rather than සිදුවෙන්නා, and a dependent infinitive:

අපට යෑම මාසයකම ගමට යන්න සිද්දවෙන්නා.

10. - වැනි

The affix for forming the ordinal numerals in Literary Sinhala is commonly - වැනි instead of - වෙනි (C. S. 16,5) දෙවැනි, තුන්වැනි, සතරවැනි, පස්වැනි, සයවැනි, etc.

11. ඇතැම්හු

ඇතැම්හු is the plural of the indefinite pronoun ඇතැමෙක් (1,1.2), and thus means 'some (people)':

ඇතැම්හු කුලීවැඩ කරති.
 Some people do manual labor.

අපේ ගමේ ඇතැම්හු වී භෝවිතැන් කරති. ඇතැම්හු රබර් වගා කරති.
 Some people in our village do paddy-farming. Some grow rubber.

12. වන

Present tense verbal adjectives are formed for most verbs in Literary Sinhala in the same way as those in Colloquial (C. S. 8,5). Thus:

<u>Stem</u>		<u>Verbal Adjective</u>
කර-	do	කරන
අදි-	pull, draw	අදින
වැටේ-	fall	වැටෙන

For a few verbs, however, the Literary form is different. For example, the usual present tense form of වෙන්නා in Literary Sinhala is වන rather than වෙන. Others will be given as they occur.

Lesson Three

13. 08

The stem of a numeral occurs with 08 'period, turn' to form expressions meaning 'two times, three times, etc.' In these, 08 is characteristically in the indefinite:

එක්වරක් once

දෙවරක් twice

තුන්වරක් three times, etc.

The Colloquial equivalent is the numeral stem plus ෩෪ or ෩෫, also in the indefinite:

එකපාරක් or එකපාරක් once

දෙපාරක් or දෙපාරක් twice

තුන්පාරක් or තුන්පාරක් three times

Note that the Literary and Colloquial stems for 'one' differ in these forms.

14. WRITING SYSTEM

14.1 ඩ represents the sound of ng in English sing (i.e. ෩). It generally occurs only before ක, බ, ඔ and ජ, and is thus an alternate for ෝ in that position: ලංකා, or ලංකා 'Ceylon', ගංගා or ගංගා 'rivers'.

14.2 In some words, usually taken directly from Sanskrit, the combination රිය is found written as රියි. The latter way of writing it is more formal: අනිවාර්ය or අනිවාර්ය 'compulsory', ආචාර්ය or ආචාර්ය 'teacher, doctor (Ph.D.)'.

14.3 When the symbol ෝ is doubled before a consonant it indicates ai following that consonant. At the beginning of a word the equivalent symbol is ෝ෪ ai.

ඓතිහාසික aitihiāsika 'historical'

වෛද්‍ය vaidya 'medical'

the pronunciation represented is the same as that for අයි or අයි, that is, ai.

SUPPLEMENTARY READINGS

1. අතෙස් අධ්‍යාපන ආයතන

විශ්වවිද්‍යාලය අධ්‍යාපනය ප්‍රතිස්තාපිත වීමේදී ඔහුගේ විකදෙනකු පමණය. විශ්වවිද්‍යාලයකට ඇතුළත්වීම සඳහා වැඩිදුරටත් අධ්‍යාපනය කිරීමට බලාපොරොත්තුවන ඔහුගේ සඳහා වෙනස් අධ්‍යාපන ආයතන කිහිපයක්ද ඇත.

රත්නාචලයේ විශ්වවිද්‍යාලයේදී ඉගෙනීමේ ක්‍රමය ඔහුගේ සඳහා ඉතා අභ්‍යන්තර විද්‍යාල කිහිපයක් වෙයි. ඉතා අභ්‍යන්තර විද්‍යාලයට ඇතුළත්වීම සඳහා විභාගයක් ඇත. එය ඉතා අභ්‍යන්තර විද්‍යාලය ප්‍රවේශ විභාගය යි. මෙම විභාගයට පෙනීසීමට සඳහා ඉඩලැබෙන්නේ අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර විභාගයෙන් හොඳින් සම්පූර්ණ ඔහුගේ පමණකි. මෙම විභාගය පවත්වන්නේ ආණ්ඩුවේ විභාග දෙපාර්තමේන්තුව මගිනි.

බොහෝ අභ්‍යන්තර විද්‍යාලයට ගැහැණු සහ පිරිමි දෙතොල්ල ම ඉගෙනගනිති. පිරිමි අය සඳහා පමණක් ම වන අභ්‍යන්තර විද්‍යාල කිහිපයක්ද, ගැහැණු අය සඳහා පමණක් ම වන අභ්‍යන්තර විද්‍යාල කිහිපයක්ද ඇත. ඔහුගේ අභ්‍යන්තර විද්‍යාලයකදී වර්ෂ දෙකක පුහුණුවක් ලබති. ඉන්පසු ඔවුහු ඉතා අභ්‍යන්තරයෙහි යෙදෙති.

පොදු අධ්‍යයන සහතික පත්‍ර විභාගයෙන් පසු ඇතැම් ඔහුගේ කාර්මික අධ්‍යාපනයක් ලබති. ඔවුන් සඳහා කාර්මික විද්‍යාලයක් වෙයි. ඇතැම් කාර්මික උගනිති. ඔවුන් සඳහා කාර්මික විද්‍යාලයක් වෙයි. මේ අධ්‍යාපන ආයතන සියල්ලම රජය යටතේ පවති යි.

2. පිරිවෙන් අධ්‍යාපනය

ලිඛිතවේ දැනට පවතින අධ්‍යාපන ආයතන අතුරෙන් පිරිවෙන් පැරණිම ආයතන වෙයි. සෑම පිරිවෙන්කම ම පාසේ පන්සලකට සම්බන්ධව පවතී. පිරිවෙන් පවතින්නේ කාමුණුරුවරුන්ගේ පාලනය යටතේ ය. සෑම පිරිවෙන්කම ම රජයෙන් වාර්ෂික ආධාර මුදලක් ලැබෙයි. එම මුදල් පිරිවෙන්වල නඩත්තුව සඳහා අවශ්‍යය. බොහෝ පිරිවෙන්වල නඩත්තුව සඳහා දායකවරුද ආධාර කරති.

පිරිවෙන්, මූලිකවශයෙන් කොටස් අනෙකි. මූලික පිරිවෙන්, උපරිම පිරිවෙන් සහ විශ්වවිද්‍යාලය පිරිවෙන් යනුවෙනි. මූලික සහ උපරිම පිරිවෙන්වල කාමුණුරුවරු සහ පිරිමි ලවණි පමණක් උගනිති. මෙම පිරිවෙන්වල ඔහුගේ පුහුණුව ලබන්නේ ප්‍රාචීන විභාග සඳහා පමණකි. එහෙයින් මෙම පිරිවෙන්වල ඉගෙනීමේ ප්‍රධාන ඔහුගේ සඳහා සිංහල, පාලි සහ සංස්කෘත යන වැඩි අතිවිශේෂ වෙයි. ප්‍රාචීන විභාගය කොටස් අනෙකි. ප්‍රාචීන ප්‍රාරම්භය, ප්‍රාචීන මධ්‍යමය

Lesson Three

සහ ප්‍රාචීන අවධානය යටතේ. ඔහුගේ දුලිත පිරිවෙත්වල ප්‍රාචීන ප්‍රාරම්භය තෙක් පමණක් පුහුණුව ලබයි. ප්‍රාචීන ව්‍යාපාර විකාශයේ යිව ප්‍රාචීන අවසාන විකාශය තෙක් ඔහුගේ පුහුණුව ලබන්නේ උපරිම පිරිවෙත්වල පමණි.

යෑම් විශ්වවිද්‍යාලය පිරිවෙත් ව පාහේ ශ්‍රී ලංකා විද්‍යාදාය විශ්වවිද්‍යාලයට හෝ ශ්‍රී ලංකා විද්‍යාලකාර විශ්වවිද්‍යාලයට හෝ සම්බන්ධව පවතී. විශ්වවිද්‍යාලය පිරිවෙත්වල හැඟුණු ලැයිද ඉගෙනීම ලබයි. මෙම පිරිවෙත්වල ඉගෙනීම ලබන්නේ විශ්වවිද්‍යාලයවලට ඇතුල්වීමට බලාපොරොත්තු වන අය යි. එහෙයින් මෙම පිරිවෙත්වල දුලිතවශයෙන් උගන්වන්නේ විශ්වවිද්‍යාලයවලට ඇතුළත්වීම සඳහා අවශ්‍යවන වාච ය.

VOCABULARY FOR SUPPLEMENTARY READINGS

READING 1

- අභ්‍යාසය N2 exercise, training; pl. අභ්‍යාස
- ඇතුළත් වෙතට = ඇතුළත් වෙතට
- එහෙයින් that's why, that's the reason, therefore
- කාර්මික technical
- කාර්මික අධ්‍යාපනය N2 technical education
- කෘෂිකර්ම N2 agriculture, cultivation; stem කෘෂිකර්ම
- ගැහැණිය N5 woman; pl. ගැහැණු ; stem ගැහැණු
- ගැහැණු female, women (adjective)
- ගුරු අභ්‍යාස විද්‍යාලය N2 teacher-training college; pl. ගුරු අභ්‍යාස විද්‍යාල
- දෙතොල්ල N5 both groups (of people)
- පුහුණුව N2 training, practice; stem පුහුණු
- ප්‍රවේශය N2 entrance; stem ප්‍රවේශ
- යෙදීම N2 use, employment; pl. යෙදීම්
- විද්‍යාලය N2 college; pl. විද්‍යාල

READING 2

- ආධාර මුදල N2 grant, financial support; pl. ආධාර මුදල්

ආධාරය	N2 help, aid; pl. ආධාර
උපරිම	superior, high
දායකවරයා	N5 lay donor (respectful); pl. දායකවරු
කඩත්තුව	N2 maintenance, support; pl. කඩත්තු
පැරණි	old
ප්‍රාචීන අවසානය	N2 Oriental Studies final examination; stem අවසාන
ප්‍රාචීන ප්‍රාරම්භය	N2 Oriental Studies first examination; stem ප්‍රාචීන ප්‍රාරම්භ
ප්‍රාචීන මධ්‍යමය	N2 Oriental Studies intermediate examination; stem ප්‍රාචීන මධ්‍යම
ප්‍රාචීන විභාගය	N2 Oriental Studies examination
මූලික	primary
වාර්ෂික	annual
සම්බන්ධ	connected, in relation to

LESSON 4

ලංකාවේ උත්සව.

ලාංකිකයන් කොටස් කිහිපයකට බෙදිය හැකි ය. සිංහල, දෙමළ, මරත්තල, ලන්සි, මැලේ වශයෙනි. ආගම් අනුවද මොවුන් කොටස් කිහිපයකට බෙදිය හැක. බොදා, හිඤ්ඤා, ක්‍රිස්තියානි සහ ප්‍රියලිපි යනුවෙනි.

ලංකාවේ උත්සව ජාතික උත්සව සහ ආගමික උත්සව යනුවෙන් කොටස් දෙකකට බෙදවු. ලාංකිකයන් විසින් පොදුවේ කරනු ලබන උත්සව ජාතික උත්සව යනුවෙන් හඳුන්වනු ලැබෙයි. එක් එක් ආගම්වලට අයත් මිනිසුන් විසින් ඒ ඒ ආගම් පිළිබඳව කරනු ලබන උත්සවවලට "ආගමික උත්සව ය"යි කියවු.

ලාංකිකයන් සියවදෙනාම විසින් විශාල උනන්දුවෙන් පවත්වනු ලබන ජාතික උත්සවයක් වශයෙන් තිදහස් උත්සවය සැලකිය හැක. මෙය සෑම වර්ෂයකම පෙබරවාරි මාසයේ හතරවැනි දින පවත්වනු ලැබෙයි.

ලාංකිකයන් බොහෝදෙනෙකු විසින් පවත්වනු ලබන අනෙක් වැදගත් ජාතික උත්සවය අළුත් අවුරුදු උත්සවය යි. මේ සඳහා විශේෂයෙන්ම සිංහල සහ දෙමළ මිනිස්සු සහභාගිවෙති. එහෙයින් මෙය සිංහල සහ දෙමළ අළුත් අවුරුද්ද යනුවෙන්ද හඳුන්වනු ලැබෙයි.

ආගමික උත්සව ලංකාවේ මිනිසුන්ගේ ආගම්වලට අනුව කොටස් කෙටිය හැක. බොදා, හිඤ්ඤා, ක්‍රිස්තියානි, සහ ප්‍රියලිපි ආගමික උත්සව යනුවෙනි.

බොදායන්ගේ ආගමික උත්සව අතුරෙන් වෙසන් උත්සවය වැදගත්ම උත්සවය වශයෙන් සලකනු ලැබෙයි. මෙය පවත්වනු ලබන්නේ සෑම වර්ෂයකම මැයිමාසයේ පසළොස්වක දිනවලය. බෙහෙවින් වෙසන් උත්සවයට, අනෙක් ආගම්වල අයද සහභාගිවෙති. බොදායන්ගේ හවත් වැදගත් ආගමික උත්සව කිහිපයක් ඇත.

දිපාවලි, හිඤ්ඤා අයගේ වැදගත් ආගමික උත්සවයකි. හිඤ්ඤා මිනිසුන් විසින් මෙම උත්සවය විශාල උනන්දුවෙන් පවත්වනු ලැබෙයි. හිඤ්ඤා සහ බොදා දෙගොල්ල ම සහභාගි වෙත උත්සවයක් වශයෙන් හතරගම උත්සවය සැලකිය හැක. මෙය පවත්වනු ලබන්නේ අගෝස්තු මාසයෙහි දී ය.

ප්‍රියලිපි අය, මහමළුන් දිනය ඔවුන්ගේ වැදගත්ම ආගමික උත්සව දිනය වශයෙන් සලකති. ක්‍රිස්තියානි අයගේ වැදගත්ම ආගමික උත්සවය තන්තල් උත්සවය වෙයි. තන්තල් උත්සවය, මහමළුන් දිනය, දිපාවලි, වෙසන් උත්සවය යන උත්සව පවත්වන්නේ එම එම ආගම්වලට අයත් අය පමණක් ම නොවේ. අනෙක් ආගම්වලට අයත් මිනිස්සු ද, බෙහෙවින් එම උත්සවවලට සහභාගිවෙති. සෑම වැදගත් ජාතික හෝ ආගමික උත්සව දිනයක් ම රජයේ නිවාඩු දිනයක් ද වෙයි.

VOCABULARY

- අනුච්ඡිදා according (to). See grammar 9.
- අඵඵ් අඵුරුඵු ඵඵඵඵඵ N2 New Year festival; pl. අඵඵ් අඵුරුඵු ඵඵඵඵඵ
- අඵඵඵ N2 religion; pl. අඵඵඵ
- අඵඵඵඵ religious
- ඵඵඵඵඵ N2 festival, ceremony; pl. ඵඵඵඵඵ
- ඵඵඵඵඵ N2 eagerness
- ඵඵඵඵඵ N2/3 a famous shrine in S.E. Sri Lanka and an epithet of a god of that shrine (the Hindu Skandha Kumara)
- ඵඵඵඵඵ ඵඵඵඵඵ N2 the Kataragama festival
- ඵුඵඵඵඵ Christian
- ඵඵඵඵ national
- ඵඵඵඵඵ Deepavali, a Hindu festival
- ඵඵඵඵ Tamil
- ඵඵඵඵ N2 Christmas; stem ඵඵඵඵඵ
- ඵඵඵඵඵ ඵඵඵඵඵ N2 Christmas festival
- ඵඵඵඵ N2 freedom, independence
- ඵඵඵඵඵ ඵඵඵඵඵ independence festival
- ඵඵඵඵඵඵ hold, carry out
- ඵඵඵඵඵඵ N2/3 full moon day; pl. ඵඵඵඵඵඵ, ඵඵඵඵඵඵ
- ඵඵඵඵඵඵ ඵඵඵ N2 full moon day; pl. ඵඵඵඵඵඵ ඵඵඵ
- ඵඵඵඵඵ concerning
- ඵඵඵඵඵ in common
- ඵඵඵඵඵ greatly, mostly
- ඵඵඵඵ Buddhist

Lesson Four

බෞද්ධයා N5 a Buddhist; pl. බෞද්ධයෝ

මරණභල Moor, Muslim (stem)

මහමව්වේ දිනය N2 birthday of prophet Mohammed

මැලේ Malay (stem)

මුස්ලිම් Muslim (stem)

මොවුන් pl of මොහු

ලන්ඩි Burgher (stem)

ලාංකීයයා N5 a Ceylonese; pl. ලාංකීයයෝ

වැදගත් important

විශේෂයෙන් specially, particularly

විසින් by. See grammar 7.

වෙසක් උත්සවය N2 Vesak festival (a Buddhist festival commemorating the birth, enlightenment and passing away of the Buddha)

සලකනවා consider, regard

සහභාගිවෙන්නවා participate

හඳුන්වනවා designate, denote

හින්දු Hindu

GRAMMAR

1. WRITING SYSTEM

1.1 au, usually transliterated as au, is found in words taken from Sanskrit, and is pronounced in the same way as අඹ or අඹු. When it begins a word, the form is ඔ.

ඔෂධ auśadha 'medicine'

ඔද්ධ bauddha 'Buddhist'

1.2 Joined Consonants: So far (as in C. S.), consonant combinations and double consonants have been written by removing the inherent vowel from the first symbol. In written Sinhala they are often written by writing the two consonant symbols together without space and without the vowel-removing mark. In most combinations, the combined symbols are unaltered or only very slightly altered so that the parts are easily recognizable as in the following:

ලංකාව or ලංකාව (ලංකාව) laṅkāva 'Sri Lanka'

ඔද්ධ or ඔද්ධ bauddha 'Buddhist'

වස්තු or වස්තු vastu 'treasures'

හින්දු or හින්දු Hindu 'Hindu'

රක්ෂා or රක්ෂා rakṣā 'occupations'

අන්ධ or අන්ධ andha 'blind'

In a few cases the constituent consonant symbols are not easily recognizable, and these will be described as they occur.

2. POTENTIAL PARTICIPLE

Literary Sinhala has a potential participle, which may be formed for regular verbs of all classes by the following two steps:

1. The vowels within the stem are changed as for the past tense in Colloquial Sinhala (C. S. 17,3). That is:

Lesson Four

අ	(representing <u>a</u>)	becomes	ආ
ආ		becomes	ඈ
ඈ	(representing <u>ā</u>)	becomes	ඉ
ඉ		becomes	ඊ
ඊ		becomes	උ
උ		becomes	ඌ

2. The final - ආ, - ඈ or - ඉ of the stem is replaced by ඉය .
Thus:

<u>Stem</u>		<u>Potential Participle</u>
කර-	do	කෙරිය
කප-	cut	කැපිය
ඇදි-	pull	ඇදිය
බැදි-	tie, build	බැදිය
වැට-	fall	වැටිය

For class 2 verbs, there is an alternate form which can be made by removing ට from the Colloquial past tense simple form. It is thus identical with the past tense verbal adjective (C. S. 28,4). Thus: ඇදිය or ඇද්ද, බැදිය or බැද්ද. For verbs which have a stem of one syllable of the form C + a or C + ā such as ක 'eat', ස 'plough' the regular formation of the potential participle is by changing the a or ā vowel to æ without adding -iya. Thus:

ක-	>	කැ
ස-	>	සැ

Irregular verbs have the following forms:

<u>Stem</u>		<u>Potential Participle</u>
එනවා	come	ආ
ඉඳිනවා (ඉන්නවා)	be	ඉඳින
ගන්නවා	take	ගත
ගෙනයනවා	take away	ගෙනගිය, ගෙනයන, ගෙනයා

ගේනවා	bring	ගෙන
දෙනවා	give	දිය
පේනවා	see, be seen	පෙනිය
බොනවා	drink	පිව, බිව
යනවා	go	යා, යන, ගිය
වෙනවා	be, become	විය
දන්නවා	know	දන

3. CAN, CAN'T

In Literary Sinhala, the 'can' construction with පුළුවන් and the infinitive is not generally used. Instead Literary Sinhala uses a potential participle dependent upon the form හැක. As with පුළුවන්, the subject when expressed is in the dative case:

ලමයාට මෙම පොත කියවිය හැක.
The child can read this book.

මෙම කෑම දරුවාට කෑ හැක.
The child can eat this food.

3.1 In simple sentences හැක may occur as හැක alone (as in the examples above) or in the form හැකි followed by the predication marker ය. Thus:

ලමයාට මෙම පොත කියවිය හැකි ය.
The boy can read this book.

මෙම කෑම දරුවාට කෑ හැකි ය.
The child can eat this food.

3.2 Like පුළුවන්, හැක may be used preceding a noun to form the equivalent of an English relative clause. In this usage it takes the form හැකි. Thus:

මට කියවිය හැකි පොත්...
The books which I can read...

3.3 In Literary Sinhala the negative of හැක may be formed by simply prefixing නො- to හැක in any of its forms. Thus:

මට මෙම පොත් කියවිය නොහැකි ය. / මට මෙම පොත් කියවිය නොහැක.
I cannot read these books.

මට කියවිය නොහැකි පොත්....
The books which I cannot read...

4. THIRD PERSON PRONOUNS

The third person singular masculine pronoun *හෙතෙම* and the third person plural pronoun *ඔවුන්*, (2,1) are actually part of a location set in which they correspond to the 0 members. The other members are *මෙතෙම* 'he, this male person' and *මොවුන්* 'these people'. The case forms are:

	<u>Singular</u>	<u>Plural</u>
Nominative	<i>මෙතෙම, මොහු</i>	<i>මොවුන්</i>
Accusative	<i>මොහු</i>	<i>මොවුන්</i>
Dative	<i>මොහුට</i>	<i>මොවුන්ට</i>
Genitive	<i>මොහුගේ</i>	<i>මොවුන්ගේ</i>
Instrumental	<i>මොහුගෙන්</i>	<i>මොවුන්ගෙන්</i>

5. ACCUSATIVE CASE

In Literary Sinhala the direct object of a verb must be in the accusative case. Thus:

අපි ගුරුවරුන් දකිමු.
We see the teachers.

මෙම පාසැලෙහි ශිෂ්‍යයන් කොටස් දෙකකට බෙදිය හැක.
One can classify the students of this school in two groups.

A more general rule for the use of the nominative and the accusative cases in Literary Sinhala can now be given:

If a form has both the nominative and accusative cases in Literary Sinhala, it will appear in the nominative case only:

1. when it is in an equational sentence, as subject or predicate attribute.
2. when it is the subject of a verb which shows agreement with it, by the occurrence of one of the person-number affixes.

In all other uses it will appear in the accusative case (unless the construction requires one of the other oblique cases such as the dative, instrumental or genitive).

6. THE PASSIVE PARTICIPLE

Literary Sinhala verbs have a passive participle which is formed by adding *-නු* to the stem of the verb. Examples:

<u>Stem</u>		<u>Passive Participle</u>
ය-	go	යනු
බෝ-	drink	බොනු
වැටේ-	fall	වැටෙනු

Note that if the stem ends in -න් the -න් is dropped when -නු is added. Example:

<u>Stem</u>		<u>Passive Participle</u>
ගන්න-	take	ගනු

7. PASSIVE VOICE

Literary Sinhala has a passive construction (the equivalent of English 'is done, is divided', etc.) made by using the passive participle with the Class 1 verb ලබනවා 'to get, obtain' or the Class 3 verb ලැබෙනවා 'to be gotten, obtained'. In simple sentences ලැබෙනවා, is usually used and it agrees with the subject in number and person:

මෙම වැඩ කරනු ලැබේ.
This work is done.

ලාංකීයයෝ කොටස් කිහිපයකට බෙදනු ලැබෙති.
Ceylonese are divided into several groups.

If the actor is expressed (the equivalent of English 'by the boy', 'by us', etc.) it is in the accusative case followed by the postposition විසින් 'by':

ලබය විසින් වැඩකරනු ලැබේ.
The work is done by the boy.

අප විසින් ලාංකීයයෝ කොටස් කිහිපයකට බෙදනු ලැබෙති.
The Ceylonese are divided by us into several groups.

In emphatic sentences or subordinate constructions ලබනවා is more common and takes the usual endings without agreement.

ලබය විසින් වැඩ කරනු ලබන්නේ වස්තෙහි ය.
It is in the estate that the work is done by the boy.

අප විසින් කියවනු ලබන පුස්තක ලොව පැවැත්වෙහි ඇත.
The ola-leaf manuscripts read by us are in the temple.

8. එක් එක්

එක් එක් preceding a plural noun has the sense '(the) various, (the) different':

එක් එක් ආගම්වලට අයත් මිනිස්සු...
People belonging to different religions...

එක් එක් ගම්වල ළමයි...
The children of various villages...

Like එම එම , 'those various' (3,4) එක් එක් can be followed by another expression with එම එම or ඒ ඒ in the 'respective' sense.

එක් එක් ගම්වලට අයත් ළමයි ඒ ඒ ගම්වල පාසැල්වලට යති.
The children in the various villages go to the schools in their respective villages.

9. අනුව 'ACCORDING TO'

අනුව 'according to' can take a dependent noun in either the accusative or the dative case.

ආගම් අනුව or ආගම්වලට අනුව
according to the religions

ඒ අනුව or ඒට අනුව
according to that

10. දී 'DURING'

As in Colloquial Sinhala (C. S. 14,7), දී may be added to genitive case nouns to add the sense 'during', or 'while (in a place) '.

නිවාඩු කාලයේදී නවකතා කියවිය හැක.
During the holidays one can read novels.

පිරිවෙණෙහිදී ශිෂ්‍යයෝ සිංහල, පාලි, සහ සංස්කෘත ඉගෙනගනිති.
While in the pirivena, the students learn Sinhala, Pali and Sanskrit.

SUPPLEMENTARY READINGS

1. සිංහල අවුරුද්ද

සැම වර්ෂයකම, අප්‍රියෙල් මාසයේ දසතුන්වැනි දින "සිංහල අවුරුද්ද" වශයෙන් සැලකෙයි. මෙම දිනය අලුත් අවුරුද්ද වශයෙන් සලකන්නේ සිංහලයන් පමණක් නොවෙයි. දෙමළ මිනිසුන් විසින් ද, මෙම දිනය ඔවුන්ගේ අටත් අවුරුද්ද වශයෙන් සලකනු ලැබේ. එහෙයින් මෙම දිනය "හින්දු අලුත් අවුරුද්ද" යනුවෙන් ද හැඳින්වෙයි.

විශේෂයෙන්ම, කුඩා දරුවෝ අවුරුදු දිනයට බොහෝ ප්‍රියකරති. ඔවුන්ට බෙහෙවින් මෙම දිනයෙහි සතුටු විය හැකි ය. කෙළිසෙල්ලම් කෙරිය හැකි ය, එහෙයින්, වැඩිමහල් නෑදෑයෝ, මෙම දිනයෙහි, කුඩා දරුවන්ට නොයෙක් තෑගි බෝග දෙති. පොඬු දරුවෝ අවුරුදු දුටු අලුත් ඇඳුම් සහ නොයෙක් රසකැවිලි ජාති ලබති. බොහෝ දරුවන් අවුරුද්ද ගහකරන්නේ කෙළිසෙල්ලම් කිරීමෙනි. විශේෂයෙන්ම, අවුරුදු දවස් කිහිපයේදී වෙඩිපත්තු කිරීමෙන් දරුවෝ ලොකු සතුටක් ලබති. මෙදින, ඔවුන්ගේ ප්‍රියුනුවල විශාල ප්‍රිතිකන් දැකිය හැක.

සිංහල අවුරුදු ප්‍රීතියට පස්වන්නේ පොඬු දරුවන් පමණක් නොවේ. වැඩිහිටියෝද, මෙම දිනයෙහි ලොකු සතුටක් ලබති. තමන්ගේ දරුවන්ට නොයෙක් තෑගි දීමෙන්, දෙමව්පියෝ සතුටුවෙති. අවුරුදු ප්‍රීතියෙන් සෙල්ලම්කරන පොඬු දරුවන් දැකීමද වැඩිහිටි අයට මහත් සතුටකි. අවුරුදු දුටු ඉස්සර දවස් කිහිපය මිව්වරුන් විසින් ගහකරනු ලබන්නේ, තමන්ගේ දරුවන්ට දීමට එක් එක් රසකැවිලි යැදීමෙනි. මෙම දිනයෙහි සැම දෙදරකම පාහේ ප්‍රීතියක් ප්‍රියුනු දැකිය හැකි ය.

අලුත් අවුරුදු දින කිහිපයේ දී, සිංහල ජනයා විසින් අනුගමනය කරනු ලබන සිරිත්විරිත් කිහිපයක් ද වෙයි. මෙවා "අවුරුදු සිරිත්විරිත්" යනුවෙන් හඳුන්වනු ලැබේ. සාමාන්‍යයෙන් අතින් දවස්වලට සිංහල මිනිසුන් කන්නේ බත් ය. බත් කෑම සිංහලයාගේ සාමාන්‍ය පුරුද්ද ය. නපුන්, අවුරුදු දුටු, සිංහල මිනිසුන් කන්නේ කිරිබත් ය. මෙය එක අවුරුදු සිරිතකි. මෙදුටු අලුත් ඇඳුම් ඇඳීමද අවුරුදු සිරිතකි. වැඩිහිටි අයට මුලත්දුකල දීමද, මුලත්දුකල දීමෙන් පසු ඔවුන්ට වැඩිමහල් අවුරුදු සිරිතකි. මෙම අවුරුදු සිරිත්විරිත් ලිස්වල පදනම් වෙයි.

"පරණ අවුරුද්ද" ගෙවෙන වේලාවත්, "අලුත් අවුරුද්ද" ලබන වේලාවත් ලිස්වල දැක්වෙයි. සාමාන්‍යයෙන්, මෙම දිනයෙහි, ගම්වල, පස්සල්වල සකාර ගැසීමෙන් අලුත් අවුරුද්ද ලබන වේලාව ජනයාට දන්වනු ලැබෙයි. මෙම වේලාවට පොඬු දරුවෝ වෙඩිපත්තු කිරීමට පටන් ගනිති. ඔවුන් පස්සකරන වෙඩි ශබ්දවලින් අටත් අවුරුද්ද ලබන වේලාව වඩාත් හොඳින් දැනගත හැකි වෙයි.

2. කතරගම දෙවියෝ

කතරගම, ලංකාවේ ගිනිකොණදිග ධාතයක නමකි. කතරගම, ලාංකිකයන් අතරින්, විශේෂයෙන් ම දකුණු ඉන්දියාවේ දෙමළ හිණු මිනිසුන් අතරින් ප්‍රසිද්ධ, කතරගම දෙවියන්ගේ දේවාලය නිසා ය. හිණු දෙවිවරුන් අතුරෙන් "සාකුමාර" සහ "කාර්තියේස" යනුවෙන් හැඳින්වෙන දෙවියන්ට, ලංකාවේ සිංහල මිනිස්සු "කතරගම දෙවියෝ ය"යි කියති. ඇතැම්විට, මෙම දෙවියන් "කකුමාර" යනුවෙන්ද හඳුන්වති. විශේෂයෙන් ම, සිංහල සාහිත්‍යයට අයත් පොත්පත්වල, කතරගම දෙවියන් හැඳින්වෙන්නේ "කකුමාර" යනුවෙනි. කතරගම දෙවියන් අදහන අය, මෙම දෙවියන් විස්තර කරන්නේ මෙසේ ය: "කතරගම දෙවියන්ට මුහුණු සයක් ඇත. අත් දෙපයක් ඇත. වාහනය මයුරා වෙයි. ඊඤ්ච දෙවියෝ මෙම දෙවියන්ගේ පියා ය. මව් පාලිකිය. ගණ දෙවියෝ සතෝදරයා ය."

දෙමළ හිණු ජනයා, බෙහෙවින් මෙම දෙවියන් හඳුන්වන්නේ "පුරුගන්" යනුවෙනි. "කකුසාමි" සහ "කදිරදේවන්" යන නමුදු ඔවුහු මෙම දෙවියන් හැඳින්වීමට යොදති. මෙම දෙවියන් හැඳින්වීමට තවත් නම් කිහිපයක්ම ඇත.

අපුරුද්දකට වරක්, මෙම දෙවියන්ගේ දේවාලයෙහි විශාල උත්සවයක් පවත්වනු ලැබෙයි. එයට "කතරගම උත්සවය ය"යි කියවු. කතරගම උත්සවය, හිණු සහ බෞද්ධ ජනයාමිසින් පොදුවේ පවත්වනු ලැබේ. මෙම උත්සවය පවත්වන්නේ අගෝස්තු මාසයෙහිදීය. මෙම උත්සව දිනයෙහිදී එයට සහභාගිවන ජනයා කතරගම දෙවියන්ට නොයෙක් පුදපූජා පවත්වති. ඇතැම්විට නොයෙක් ලාභ බලාපොරොත්තුවෙන් භාර ඔප්පු කරති.

හිණු දෙවිවරුන් අතරෙහි සාකුමාර දෙවියන් සේනාධිපතියකු හැටියට ප්‍රසිද්ධය. පොහු සේප්පුවන දෙවිකෙනෙහි, බිහිසුණු භිරුපයන්ද දරයි. එහෙයින්, බොහෝ සිංහල බෞද්ධ මිනිසුන්, කතරගම උත්සවයට සහභාගිවන්නේත්, මෙම දෙවියන්ට නොයෙක් පුදපූජා පවත්වන්නේත්, දෙවියන්ට ගොරව කිරීමට ම නොවෙයි. තවත්තේ නොයෙක් බලාපොරොත්තු ඉෂ්ට කරගැනීමට ය. ඇතැම්විට සතුරන්ගෙන් පලී ගැනීමට ය. ඇතැම්විට ඔවා අතපෑවි කෙනකුට උවදුරු කිරීමට ය.

බෞද්ධයෝ ඇතැම් හිණු දෙවිවරුන්ට පුදපූජා පවත්වති. ලාංකික බෞද්ධයන්ගෙන් පුදපූජා ලබන ප්‍රධාන හිණු දෙවිවරුන් දෙදෙනා වශයෙන් "විභු දෙවියන්" සහ "කතරගම දෙවියන්" සැලකිය හැක. එහෙත් බෞද්ධයෝ මෙම දෙවිවරුන් නොඅදහති. හිණු මිනිස්සු මෙම දෙවිවරුන් අදහති. එහෙයින් බෞද්ධයන් දන්වන භක්තියට එක් වැඩියක් හිණු මිනිස්සු දෙවිවරුන්ට දක්වති.

කතරගම උත්සව දිනයෙහිදී එයට සහභාගිවන අය එක් එක් පුදපූජා පවත්වති.

"කාවච්චි කැවිලි" ලේඛන බොහෝ දෙනකු විසින් කරනු ලැබේ. මෙය භාර ඔප්පුකිරීමේ සඳහා කරනු ලැබේ. විශේෂයෙන්ම, හිඟු ජනයා ලේඛන භාර ඔප්පුකිරීමට, ඔවුරට වටදෙන නොයෙක් දේ කරයි. ඇතැම්හු යකඩ උල් ඇඟේ ඇතහතින්. ඇතැම්හු ඇඟේ යකඩ කොකු අප්පුතහතින්. එම කොකුවලින් කරස්ත අදිති. ඇතැම්හු බීම පෙරළෙති. සමහරු හිස ප්‍රියුකරගනිති. තවත් සමහරෙක් යකඩ කොකුවලින් එල්ලෙති. ඇතැම්හු භක්තිපාඨ කියති. කැගසති. ඇතැම්හු ගිනිපාගති. ගිනිපෑයීමේ කතරගම උත්සවයෙහි විශේෂ ලක්ෂණයක් වෙයි. මෙම සියළුදේ ඔවුන් කරන්නේ තමන්ගේ භක්තිය කතරගම දෙවියන්ට දැක්වීම සඳහාය.

VOCABULARY FOR SUPPLEMENTARY READINGS

READING 1

අඳිනවා	dress
අනුගමනය කරනවා	follow
අවුරුදු දා	Sinhala New Year
අවුරුද්ද ලබනවා	new year starts/dawns
ඇඳීම	N2 dressing; pl. ඇඳීම්
ඇඳුම	N2 clothes, dress; pl. ඇඳුම්
කැවිලි	sweetmeats; pl. only
කිරිබත්	milk-rice
කෙලියෙල්ලම්	or කෙලියෙල්ලම් play, games and play; pl. only
ගතකරනවා	spend time
ගෙවෙනවා	get spent, be finished
සන්ධාර ගැසීම	ringing of temple bell
සන්ධාරය	N2 temple bell; pl. සන්ධාර
ජනයා	N5 person, man. Also used with a plural or collective sense, 'the people'; stem ජන
තෑගිබෝග	gifts and presents; pl. only
තෑගි	N2 gift, present; pl. තෑගි
දකිනවා	see
දන්වනවා	inform
දැක්වෙනවා	be indicated, be mentioned
දින	N2/3 (commonly in compounds) day, date; pl. දිනවල්

Lesson Four

දිනය	N2 day; pl. දින
දෙමව්පියෝ	N5 parents; pl. only
පත්තු කරනවා	light, ignite
පත්වෙනවා	come to a state (of)
පරණ	old
පිපිරෙනවා	explode (intransitive)
ගුරුද්ද	N2 habit; pl. ගුරුදු
ප්‍රීතිමත්	joyful, happy
ප්‍රීතිය	N2 pleasure, joy
බුලත්දාහල දීම	N2 offering of betel leaves and tobacco
මව	N5 mother; pl. මව්වරු
මහත්	big, great, large, much
මුහුණ	N2 face; pl. මුහුණු
රසකැවිලි	sweetmeats, delicacies; pl. only
ලිත	N2 almanac, calendar; pl. ලිත්
විදිනවා	worship, show respect to
වැඩිමහල්	old, older
වැඩිහිටි	older (of people)
වැඩිහිටියා	N5 adult, older person; pl. වැඩිහිටියෝ ; stem වැඩිහිටි
වැඳීම	N2 worshipping, paying respects to; pl. වැඳීම්
වෙඩිපත්තු කරනවා	light fireworks
වේලාව	N2 time; pl. වේලා, වේලාවල්
ශබ්දය	N2 sound, noise; pl. ශබ්ද
සතුටුවෙනවා	enjoy
සඳහන් වෙනවා	be described, set forth, be mentioned
සාමාන්‍යයෙන්	generally
සැලකෙනවා	be regarded, be considered

යැදීම	N2 preparation, making; pl. යැදීම්
සිරිත් විරිත්	customs and observances; pl. only
හඬ	N2 sound; no pl.
හැඳින්වෙනවා	be designated, be known

READING 2

අතරෙහි	among (Coll. අතරෙ C. S. 19,10)
අදහනවා	accept, believe in (a god or religion)
අලුණගන්නවා	see අලුණාගන්නවා
අලුණාගන්නවා	stick through, gather with a hook
ඇතැම්විට	sometimes
ඇතගන්නවා	to pierce oneself, to stick
ඉහටකරගන්නවා	get (a desire) fulfilled
ඊඔර	epithet for god Śiva
උල	N2 skewer, spear; pl. උල්
උවදුර	N2 harm, obstacle; pl. උවදුරු
උවදුරුකරනවා	do harm to
ඵල්ලෙනවා	be suspended, be hung
ඔප්පු කරනවා	to make a vow, fulfill (a vow)
කතරගම දෙවියෝ	god of Kataragama. Note: names of gods are commonly in the plural out of respect
කදිරදෙවන්	N5 epithet for the god of Kataragama
කඤ්ඤාමි	epithet for the god of Kataragama
කරන්කය	N2 cart; pl. කරන්ක
කාර්ථිකේය	an epithet for the god of Kataragama
කාචාඩි නැටීම	N2 a kind of religious dance
කැහැනනවා	shout

Lesson Four

කොස්ක	N2 hook; pl. කොකු
ගනදෙවියෝ	N5 Ganesh (Hindu god)
ගිනිකොණ	or ගිනිකොන southeast
ගිනිපාගනවා	walk on fire, firewalk
ගිනිපාගීම	N2 firewalking
ගින්න	N2 fire; pl. ගිනි
ගෞරව කරනවා	respect, honor
තවත්	further, additional
මෝරස්වන	majestic, glorious
දකුණු ඉන්දියාව	N2 South India
දක්වනවා	show
දරනවා	bear, hold, wield
දිග	N3 direction, quarter; pl. දිස්
දෙවියෝ	N5 god (grammatically plural); pl. දෙවිවරු
දේවාලය	N2 Devalaya, shrine or temple to a god; pl. දේවාල
දොළහ	twelve
පළි ගන්නවා	take revenge
පාගනවා	tread, trample
පාර්වි	Parvati (wife of Śiva)
පියා	N5 father; pl. පියවරු
පුදපුරා	various kinds of offerings; pl. only
පෙරළෙනවා	roll, turn over
පොත්පත්	books; pl. only
ප්‍රසිද්ධ	famous, well-known
බලාපොරොත්තුව	N2 expectation, hope; pl. බලාපොරොත්තු
බිම	N2/3 ground, earth, floor; pl. බිම්
බිම පෙරළෙනවා	roll on the ground
බිහිසුණු	frightful

භක්ති පාඨය	N2 devotional verse, devotional saying; pl.	භක්ති පාඨ
භක්තිය	N2 devotion; no pl.; stem	භක්ති
භාරය	N2 vow, pledge; pl.	භාර
මුදුරා	N5 peacock; pl.	මුදුරෝ
මුලුකරනන්නවා	shave one's hair	
පුරාතන්	epithet for the god of Kataragama	
යකඩය	N2 (piece of) iron; pl. and stem	යකඩ
යොදනවා	employ, use	
ලක්ෂණය	N2 feature, sign; pl.	ලක්ෂණ
ලාභය	N2 gain, profit; pl.	ලාභ
වධ දෙනවා	torture	
වධය	N2 torture; pl.	වධ
වාහනය	N2 vehicle, vehicle associated with a god; pl.	වාහන
විෂ්ණු	god Visnu, a Hindu god	
විස්තර කරනවා	describe, explain	
ඔරය	body; pl.	ඔර
සතුරා	N5 enemy; pl.	සතුරෝ
සහෝදරයා	N5 brother; pl.	සහෝදරයෝ
සාහිත්‍යය	N2 literature; pl.	සාහිත්‍ය
සියලු or සියලු	all	
සේනාධිපතියා	N5 commander in chief, general	
කන්ඩ	an epithet for the god of Kataragama	
ස්ථානය	N2 place; pl.	ස්ථාන
භවරූපය	N2 form, appearance; pl.	භවරූප
භූදික්වීම	N2 designation; pl.	භූදික්වීම්
භිත	N2 head; pl.	භිත්

LESSON 5

වෙසක් උත්සවය.

බෞද්ධයන්ගේ ආගමික උත්සව අතුරෙන් ඉතාමත් වැදගත් ආගමික උත්සවය වෙසක් උත්සවය යි. බුදුරජාණන්වහන්සේගේ ඉපදීම, බුදුවීම සහ පිරිනිවන්පෑම යන කරුණු නිමිතිකරගෙන මෙම උත්සවය පැවැත්වෙයි. ලෝකයේ සෑම රටකම බෞද්ධ ජනතාව විසින් මෙම දිනය සිහිකරනු ලැබෙයි. බෞද්ධයන්ගේ පෝයදින අතුරෙන් වෙසක් දිනය වැදගත්ම පෝය දිනයද වෙයි.

ලාඕක බෞද්ධයෝ මෙම උත්සවය ඉතා අලංකාරලෙස පවත්වති. බෞහෝ බෞද්ධයෝ මෙදින පන්සල්වලට ගොස් සිල් සමාදන්වෙති. පෝයදාට ඔවුන් සමාදන්වන්නේ කිසරන සහිත අටසිල් ය. "සිල් සමාදන්වීම" යනුවෙන් සාමාන්‍යයෙන් අදහස් කරන්නේ අටසිල් සමාදන්වීමයි. සෙසු දිනවල බෞද්ධයෝ කිසරන සහිත පන්සිල් සමාදන් වෙති. මෙය "පඤ්චලය" යනුවෙන්ද හැඳින්වෙයි. සිල් සමාදන්වීම සඳහා උපාසක අය උදයෙන්ම අවදිවී, නා පිරිසිදුවී, සුදුරෙදි භාඳ, තෙල්මල් ආදී ද්‍රව්‍ය ඒගෙන පන්සල්වලට යති. සිල් ගැනීමෙන් පසු උපාසක අය මල්පහන් පූජා කරති. ඉන්පසු මොව්හු භාවනාකරමින් හෝ බණපොත් කියවමින් හෝ, භාද්‍රපුරානමතයෙන් බණ අසමින් හෝ උදයනාලය පන්සලෙහි ගතකරති. මෙදින උපාසක අය ගෙදර යන්නේ දවල් ආහාරගැනීම සඳහා පමණකි. ආහාර ගැනීමෙන් පසු නැවතත් පන්සලට අවුත් මොව්හු බණපොත් කියවීම, බණ ඇසීම, භාවනා කිරීම ආදී කටයුතුවල යෙදෙති. ඔව්හු ඒවා පිණිසම ලෙස සලකති. ලොකු තුඩා පියවරදෙතාම පාහේ මෙදින සිල් ගනිති. ආගමික කටයුතුවල යෙදෙති.

කුඩා දරුවන්ට වෙසක් දිනය ප්‍රීතිය සහ සතුට ගෙනදෙන දිනයක්ද වෙයි. වෙසක් දිනයට පෙර දවස් කිහිපයේදී කුඩා දරුවෝ වෙසක් කුඩු සාදති. මෙසේ මෙම දිනවල වෙසක් කුඩු සාදමින් කල්ගතකරන්නේ පොඩි දරුවන් පමණක් නොවේ. පන්සල්වල පොඩි භාද්‍රපුරාවරාද මෙම දිනවල වෙසක් පහන් සාදමින් මහත් සතුටක් ලබති. වෙසක් පෝයදා ගෙවල් සරසා, වෙසක් පහන් වල්වා දල්වනතුරු පොඩි දරුවන් සිටින්නේ මහත් නොඉඩසිල්ලෙනි. මෙදින ලඛනවේ ප්‍රධාන නගර, තොරන් ආදිය සාදා අලංකාර කරනු ලැබෙයි. මෙම කටයුතුවලට අනෙක් ආගම්වලට අයත් අයද සහභාගිවෙති.

වෙසක් දිනයෙහි ඇතැමෙක් ව්‍යාජවෙහි යති. මෙදින මොවුන් යන්නේ වැදගත් බෞද්ධ සිද්ධාන්ත බලා වැඳපුදා ගැනීම සඳහාය. ව්‍යාජවේ යන අය සඳහා සමහරෙක් දන්සැල් පවත්වති.

VOCABULARY

අවසිල්	the 3 precepts; pl. only
අදහස් කරනවා	mean, intend
අලංකාර	beautiful
අවදිවෙන්නවා	wake up, get up
අසනවා	listen
ආදී, ආදිය	etcetera. See grammar 7.
ආහාර ගන්නවා	eat food
ආහාරය	N2 food; pl. ආහාර
ඉතාමත්	the best, most
ඉපදීම	N2 birth; pl. ඉපදීම්
ඉවසිල්ල	N2 patience; pl. ඉවසිලි
උදය	N2 morning; no pl.
උදයෙන්ම	(in the) early morning
උපාසක ආදී	N5 lay devotees (especially when they observe sil); pl. only
එල්ලෙනවා	hang, suspend
කටයුත්ත	N2 activity, cause, duty; pl. කටයුතු
කරුණ	N2 factor, cause; pl. කරුණු
කල්ගෙවෙනවා	spend time
කිහිපය	N2 the few number (of something); no pl.
ගෙන දෙනවා	provides
ගොස්	past part. of ගන්නවා. See grammar 1.1
ජනතාව	N5 populace, public; stem ජනතා
සිරිපාලන	N2 the 3 refuges: Buddha, Dhamma, and Sangha (i.e. the Buddha, his doctrine, and the order of Buddhist monks respectively); no pl.

Lesson Five

- තුරු till, until. See grammar 6.
- තෙල්වල් oil and flowers; pl. only
- තොරණ N2 decorated arch, pandal; pl. තොරණ්
- දන්සැල N2 dansala, a booth where food and refreshments are given free to pilgrims; pl. දන්සැල්
- දල්වනවා light, kindle
- දැල්වෙනවා burn, be lit
- ද්‍රව්‍යය N2 thing, item, material; pl. ද්‍රව්‍ය
- නගරය N2 city; pl. නගර
- තානවා lathe
- නැවතත් again
- නිමිතිකරගන්නවා take as the cause, having as the base
- නිමිත N2 cause, base; pl. and stem නිමිති
- නොඉවසිල්ල N2 impatience; pl. නොඉවසිලි
- පව්ශීලය N2 = පන්සිල් ; no pl.
- පන්සිල් the 5 precepts; pl. only
- පඤ්ඤා N2 (coconut) oil lamp; pl. පඤ්ඤා
- පිරිනිවන් පැවි N2 death of a Buddha; pl. පිරිනිවන් පැවි
- පිරිසිදුවෙනවා become clean
- පින්කම N2 act of merit; pl. පින්කම්
- පුදනවා worship, offer flowers, etc.
- පෙර early, prior, before. See grammar 8.1.
- පෝය දා N3 Poya day (full moon or lunar quarter day)
- ඛණ්ඩ N2 doctrine, sermon; no pl.
- ඛණ්ඩපොත N2 book on doctrine; pl. ඛණ්ඩපොත්
- මුදුරාජ්ජන්මයාදේ N5 the Buddha. See grammar 4.
- මුදුර්විමුඛ N2 enlightenment; pl. මුදුර්විමුඛ

භවනා කරනවා	meditate
චල් පහන් පුජාව	N2 worship with flowers and lamps; pl. චල්පහන් පුජා
මෙදින	this day
රට	N2 country; pl. රටවල් ; stem රට
රෙද්ද	N2 cloth; pl. රෙදි
ලාභික	Ceylonese
ලෙස	as, like, in the manner of. See grammar 5.
ලෝකය	N2 world; pl. ලෝක
විඤ්ඤාව	N2 pilgrimage; pl. විඤ්ඤා, විඤ්ඤාවල්
වැඳපුද්ගන්තවා	to worship, offer flowers, etc.
වෙසක් කුඩුව	N2 Vesak lanterns; pl. වෙසක් කුඩු
වෙසක් පහන	N2 Vesak lamp; pl. වෙසක් පහන්
සතිය	N2 week; pl. සති
සරසනවා	decorate
සලකනවා	consider
සමඟ	with. See grammar 8.
සාදනවා	make
සිංඛාසානය	N2 holy place; pl. සිංඛාසාන
සිල්	(religious) precepts; pl. only
සිල් සමාදන්වෙනවා	observe sil
සිහිකරනවා	remember, observe
පුදු	white
සෙසු	other, remaining
භදිනවා	dress, put on, wear

GRAMMAR

1. PAST PARTICIPLE

1.1 The past participle (the equivalent of the -ෆ participle in Colloquial Sinhala), is formed for regular verbs as follows:

Class 1 verbs lengthen the final -අ of the stem to -ආ .

<u>Stem</u>		<u>Past Participle</u>
සරස-	decorate	සරසා
එළව-	suspend, hang	එළවා
බල-	look	බලා
සාද-	make	සාදා

Note that the verb කරනවා is irregular in its formation of the Literary past participle for which there are two alternate forms, කර and කොට . කොට is more common in formal style.

The Literary past participle for Class 2 verbs will be the same as the Colloquial past participle without -ෆ (C. S. 20,7).

<u>Stem</u>		<u>Past Participle</u>
කැ-	dress	කැ
වැ-	worship	වැ

Class 3 verbs replace the final -ඊ of the stem by -ඊ . They are thus like the past participle of these verbs in Colloquial Sinhala without -ෆ and with -ඊ rather than -ඊ .

<u>Stem</u>		<u>Past Participle</u>
වැට-	fall	වැට

Irregular verbs have the following Literary past participle forms:

<u>Stem</u>		<u>Past Participle</u>
ගන්-	take	ගෙන or රගෙන
වෙ-	be	වී or වී
දෙ-	give	දී
එ-	come	අවුත්, ඇවිත්, අවුදිත් or වුත්
ය-	go	ගොස් or ගොසිත්
බො-	drink	බී
කර-	do	කොට or කර

Many verbs which are irregular in Colloquial Sinhala have Literary equivalents that are regular, or for which the participles are predictable because the parts of which the verb is composed are readily apparent. For example, දේනවා 'to see, be seen' has the Literary equivalent පෙනෙනවා which has the regular Class 3 past participle form පෙනී-, and ගෙනයනවා 'take away' has the Literary equivalent ගෙනගොස් for which the past participle is ගෙනගොස්. Some other pairs of equivalents for which the Literary member has regular or predictable forms are:

<u>Colloquial</u>		<u>Literary</u>	<u>Literary Participle</u>
දැනවා	to put	දමනවා	දමා
ඉන්නවා	to be	සිඳිනවා or සිටිනවා	සිඳ සිට
තියෙනවා	to exist	තිබෙනවා	තිබී
ගේනවා	to bring	ගෙනවනවා	ගෙනඅවුත් or ගෙනවුත්

1.2 In Literary Sinhala as in Colloquial, the past participle is used to form constructions indicating a series of actions or the manner of an action (C. S. 20,7; 22,3.2):

ගොවියෝ කුඳුරු කොට, පී සා, වී වපුරති.
The farmers dig the fields, plough and then sow paddy seeds.

Lesson Five

බුදුරජාණන්වහන්සේගේ ඉපදීම, බුදුවීම සහ පිරිනිවන් පෑම යන කරුණු නිමිති කොට,
 බෞද්ධයෝ වෙසන් උත්සවය පවත්වති.

The Buddhists hold the Vesak festival commemorating
 (literally, taking as basis the facts of) the birth,
 enlightenment and passing of the Buddha.

1.3 The Literary past participle, like the past participle stem in Colloquial Sinhala, may be used to form complex verbs with ගන්නවා or දෙනවා (C. S. 22,3.1) with the sense 'do for oneself, do for someone else' respectively:

ගොවියෝ වැඩ කරගෙන ගෙදර යති.
 The farmers do their work and go home.

ගොවියෝ වැඩකර දී ගෙදර යති.
 The farmers do the work (for someone else) and go home.

2. CONCURRENT PARTICIPLE

2.1 Literary Sinhala has a concurrent participle formed for verbs of all classes by adding -මින් to the present tense stem:

Class 1

Present Tense Stem		Concurrent Participle
බල-	look	බලමින්
කර-	do	කරමින්
කිය-	say	කියමින්

Class 2

Present Tense Stem		Concurrent Participle
භදි-	dress	භදිමින්
වදි-	worship	වදිමින්
සිදි-	be	සිදිමින්

Class 3

Present Tense Stem		Concurrent Participle
වැටෙ-	fall	වැටෙමින්
භේරෙ-	understand	භේරෙමින්

Irregular

<u>Present Tense Stem</u>		<u>Concurrent Participle</u>
ය-	go	යමින්
බො-	drink	බොමින්
ගනි-	take	ගනිමින්
දනි-	know	දනිමින්

2.2 The concurrent participle is used to indicate an action concurrent with that of the main verb. The subject of the participle and the main verb must be identical.

උපාසක අය බණ අසමින් පන්සලෙහි සිටිති.

The lay-devotees are in the temple listening to the sermon.

ගැහැනු ළමයි වෙසක් කූඩු සාදමින් කතාකරති.

The girls talk while making the Vesak lanterns.

2.21 The Colloquial equivalent of the concurrent participle is the reduplication of the past participle stem.

උපාසක අය බණ අස පන්සලේ ඉන්නවා.

The lay-devotees are in the temple listening to the sermon.

ගැහැනු ළමයි වෙසක් කූඩු හද හද කතාකරනවා.

The girls talk while making the Vesak lanterns.

3.0 CO-ORDINATE CONSTRUCTIONS

In Sinhala the equivalent of some English co-ordinate constructions with 'and' may be formed by simply putting together the units to be combined, without any equivalent of 'and'. Two such constructions occur in this lesson.

3.1 Noun-noun compounds may be formed signifying a combination of the two or more elements involved. The nouns combined are in the nominative (direct) case form:

තෙල් මල්	oil and flowers
මල් පහන්	flowers and lamps
තෙල් මල්පහන්	oil, flowers and lamps

Lesson Five

Such compounds may in turn enter as units into larger compounds of the type described in Lesson 3.

මල්පත් පූජා worship with flowers and lamps

3.2 The equivalent of English adjectives joined by 'and' before a plural noun is formed in Sinhala simply by joining the adjectives:

ලොකු කුඩා අය big and small people

හොඳ නරක ළමයි good and bad children

This may also be done with the verbal adjective phrases that are the equivalent of English relative clauses:

යනවන උපාසකවරු the lay-devotees that
come and go

පාසැල්යන, පොත්කියවන
ශිෂ්‍යයෝ. the students who go to school
and read books

4. RESPECTFUL FORMS

4.1 වහන්සේ : වහන්සේ forms a part of many forms in Sinhala that indicate very high respect, particularly for clergy or religious figures. Thus මුදුරජානන්වහන්සේ literally 'Buddha-king-vahansē' is one epithet for the Buddha, as is දේවුස්වහන්සේ for Jesus. Similarly, ඔබවහන්සේ and තමුන්වහන්සේ are pronouns used in addressing clergy.

4.2 When Buddhist monks are referred to, special forms are used in forming the indefinite, either of nouns or numerals. These use නම් following the stem form in place of කෙනා or දෙනා :

භාවිත්වහන්සේනම් } a (Buddhist) monk
හමුදුරුනම්

හමුදුරුවරු තුන්නම් three (Buddhist) monks

5. ලෙස

ලෙස is a postposition which may follow either adjectives or nouns in the oblique case and has the sense 'as, in such a manner':

මෙම පාඨශාලාවෙහි ළමයි ප්‍රයෝජනවත් ලෙස වැඩ කරති.

The students in this school work in a useful way.

ඔහුට මෙය කළු ලෙස හෙණේ.

he sees this as black.

6. තුරු

තුරු is used with the present tense verbal adjective to form the equivalent of English 'until' clauses:

මා එතතුරු ලමයි වැඩ නොකරති.
The children don't work until I come.

හාමුදුරුවන් බණ්ඩා ඉවර වෙතතුරු අපි පන්සලෙහි සිටිමු.
We stay in the temple until the monk has finished preaching (literally, having preached, finished) the sermon.

Note that the subject of තුරු clauses will be in the accusative case according to the rule given in 4,5, since the verb does not show agreement.

7. ආදිය , ආදි 'ET CETERA'

ආදිය , 'et cetera, and so forth' may, like English 'et cetera', follow one thing or a series:

මෙදින තොරන් ආදිය සාදනු ලැබෙයි.
On this day decorated arches, etc. are made.

බණ ඇසීම, සිල්ගැනීම ආදිය වින්කම් ලෙස සලකති.
They consider listening to sermons, observing sil, etc. to be meritorious acts.

ආදි is the adjectival form of ආදිය . It thus occurs before a noun and forms the equivalent of English 'such as' phrases:

අපි කොසෙල් ආදි පලතුරු මෙහි නැත.
There aren't fruits such as mangoes and bananas here.

8. POSTPOSITIONS පෙර AND පසින

8.1 පෙර 'before' usually occurs with a dependent noun or pronoun in the dative case. මේ and ඒ occur as මීට and ඊට before පෙර:

වෙසක් දිනයට පෙර
before Vesak day

මීට පෙර
before this

ඊට පෙර
before that

Note that පෙර is commonly used with a verbal noun to form the equivalent of English 'before' clauses:

සිල් ගැනීමට පෙර
before taking 'sil'

Optionally, but less usually, the dependent noun with පෙර may occur in the instrumental case with no change in meaning. ටේ and ටී then occur as ටීන් and ටීන් :

ටීන් පෙර
before this

ටීන් පෙර
before that

සිල් ගැනීමෙන් පෙර
before taking 'sil'

8.2 සමිත has the sense 'with, along with, having' and the entire සමිත phrase occurs as an adjective. Thus 'Y සමිත X' has the sense 'X (along) with Y':

කරදර සමිත දවසක්.
a day with troubles

හිසරන සමිත පන්සිල්.
the five precepts along with the three refuges

9. WRITING SYSTEM: ට AND ට

9.1 ට

The symbol ට is combined with ට to represent a consonant cluster $\tilde{n}c$. \tilde{n} is pronounced as a palatal nasal like the one in Spanish señor :

ඟ පාඤ්ඤා 'five (Sanskrit)'

This combination can also be written ඟ. Thus ඟ. NOTE: Sinhala does have a separate letter ඟ to represent the nasal \tilde{n} , but it has not yet occurred.

9.2 ට

When the ට symbol ට is written with ට in Literary Sinhala, they combine as ට :

ටඟ things, items, material

ටඟඟ harm

SUPPLEMENTARY READINGS

1. පෝය සිරිත

අච්චරාද්දේ, සෑම මාසයකම පසළොස්වක ද, පසළොස්වක පෝය යනුවෙන් හැඳින්වෙයි. සාමාන්‍ය ගැමියෝ මෙම දිනය "පාලෝයක පෝය" යනුවෙන් හඳුන්වයි. මෙම දවස "පෝය" යනුවෙන් හැඳින්වීමට බොහෝ ගැමියන්ගේ සිරිත ය. සෑම මාසයකම පෝය දවස් හතරකි. එහෙත් මේ අතුරින් පසළොස්වක පෝය දිනය විශේෂවෙයි. බොහෝ බෞද්ධයන් සිල්ගත්තේ මෙදින පමණක් හෙයින්, බොහෝ ගැමියන් විසින් මේ දිනය "පෝය" යනුවෙන් හඳුන්වනු ලබන්නේද ඒ නිසායයි කිව හැක.

පසළොස්වක පෝය දවස් අතුරින්, බෞද්ධයන් වඩාම වැදගත් ලෙස සලකන්නේ වෙසක් පෝය දිනය යි. මෙදින බොහෝ බෞද්ධයෝ සිල් ගනිති. සිල් සමාදන් වී, බෙහෙවින් පන්සල්වලට වී බිඳුහු එම දවස ගතකරති. ඔවුන් එම දවස ගතකරන්නේ නොයෙක් ආගමික කටයුතු වල යෙදීමෙනි.

උදේම පන්සල්වල සන්ධාර ගැසීමෙන්, පෝය දවස බෞද්ධ ජනයාට දන්වනු ලැබෙයි. මෙසේ පෝය දැන්වීමේ සිරිත බොහෝකොට පවතින්නේ ගම්වල ය. ගම්බද පළාත්වල බොහෝ මිනිස්සු සෑම පසළොස්වක පෝය දිනකම පාහේ, පන්සල්වලට ගොස් සිල් ගනිති. පුදුරෙදි හැඳ , මල් වට්ටි රඟෙන, ප්‍රියකරු පුහුණින් යුක්තව උදාසන පන්සල්වලට යන උපාසක පිරිස දැකීම සතුටකි. සිල් සමාදන්වෙන සෑමදෙනාම මෙදින බණ්ඩුකමට සිත යොමුකරති. භාවනාවෙහි යෙදෙති. බණපොත් කියවති. කය, සිත, වචනය රකිමට උත්සාහ කරති. මෙදින, ප්‍රචදවසම ආනන්ධාවයක් උසුලයි.

2. වෙසක් සැරසිලි

බොහෝ මිනිසුන් අතර වෙසක් උත්සවය ප්‍රසිද්ධ, වෙසක් සැරසිලි නිසා ය. සෑම බෞද්ධ ගෙදරකම පාහේ මෙදින වෙසක් සැරසිලිලත් දැකිය හැක. කුඩා දරුවෝ, තමන්ගේ ගෙවල් අලංකාර කිරීම සඳහා, වෙසක් කුඩු සාදමින්, වෙසක් දවසට පෙර දවස් කිහිපය ගතකරති. වෙසක් පුඩුවලට "වෙසක් පහන් ය"යිද කියනු ලැබේ. ලමයි නොයෙක් වර්ගවල වෙසක් කුඩු සාදයි. "අට්ට්ටම් කුඩු", "කාරනා", "තෙට්ටි මල්", "අහස්සාත්‍රා", "කැරකෙනකුඩු", ඒවායින් සමහරක නමී ය. මේවා සාදීමට, උණ හෝ බට පතුරු අවශ්‍යය. පළපුරෙන්න, එම පතුරු කපා, ඒවා අඳුනා, ගැලපෙන පිදිවෙලට යොදා කුඩු බෙදිති. බොහෝකොට කුඩු බෙදින්නේ රබර්පට්ටි වලිනි. මේ සඳහා තුල්ද පාට්ටිවී කෙටිය හැක. කුඩු

බැඳ, ඒවා එක සිටිනු අලංකාර ලෙස සැවිකඩදැයි අලවයි. ඇතැම් කුඩු ඉතා විශාල ය. ඇතැම් ඒවා කුඩා ය. විශාල අට්ටම්මේ කුඩු හෝ පාරසා හෝ සාදා ඒවාට පස් කුඩා කුඩු සවි කිරීමද කරනු ලැබෙයි. වෙස් විශාල වෙස් සැරසිල්ලක් සැදිය හැක. කුඩා කුඩු සහිත විශාල කුඩුවට "රජ කුඩුව ය"යි දරුවෝ පවසති. වෙස් කුඩු ඇතුළෙහි ඉට්පන්දම් දැල්වීම සඳහා කුඩා ලී පතුරු රඳවති. ඇතැම්වට කුඩා පොල්කෙල් පහන් ද මේවා භූල දල්වනු ලැබෙයි. ඇතැම්වට විදුලිය බුදුලුවලින්ද මේවා ආලෝකයක් කරනු ලැබෙයි. දැල්වෙන ඉට්පන්දම් හෝ පහන් හෝ විදුලිය බුදුලු හෝ සහිත වෙස් කුඩු රට ඉතාමත් අලංකාර ලෙස පෙනෙයි.

වෙස් සැරසිලි අතුරෙන් වෙස් තොරන්වලට විශේෂ තැනක් අයත් වෙයි. වෙස් තොරන් වැඩිතොට සාදනු ලබන්නේ නගරබද පළාත්වල ය. ලබ්‍යාවේ බෞද්ධයන් වසන සෑම නගරයකම පාහේ මෙදින යටත්පිරිසෙයින් එක තොරනක්වත් දැකිය හැක. වෙස් තොරන්වලින්, බොහෝතොට, ජාතක කථා චිත්‍රයට තභා, විදුලිය බුදුලුවලින් ආලෝකයක් තොට දක්වනු ලැබෙයි. වෙස් තොරන් වඩා ලස්සන රචය. තොරන් බැලීම සඳහා රාත්‍රියට ඒවා සම්පූර්ණ බොහෝ ජනයා රැස්වෙති. තොරන් සහ වෙස් කුඩු, වෙස් සැරසිලි අතුරෙන් කිහිපයක් පවති. තවත් නොයෙක් සැරසිලි විශේෂද මෙදින දැකිය හැක. බොහෝ අය මෙදින වෙස් සැරසිලි බලා සිටින පහදු ගනිති. සතුටුවෙති. වෙස් සැරසිලි බැලීම, සාමාන්‍ය ගැමියා පිනමක් ලෙස සලකයි. වෙස් සැරසිලි බැලීමෙන් සිදුවන්නේ සිත පැහැදීමය. සිත පහදා ගැනීම ම මඟ පිනමකි.

VOCABULARY FOR SUPPLEMENTARY READINGS

READING 1

- ලක්සාභ කරනවා make efforts, strive, attempt, try
- ලදායන N3 early morning; no pl.
- ලසුලනවා bear, carry
- කය N2 body; no pl.
- පිරිස N2 group (of people), multitude, retinue, following; pl. පිරිස්
- ප්‍රියකරා happy, joyful
- බුද්ධකම N2 (Buddhist) doctrine, religious matters; pl. බුද්ධකම්
- බොහෝතොට greatly, mostly, largely
- භාවනාව N2 meditation; pl. භාවනා
- මල් වට්ටිය N2 a tray of flowers; pl. මල් වට්ටි

- යුක්ත වෙතවා accompanied by, associated with (with instr.),
 connected with
 යොදාලීමට concentrate, apply, direct towards
 රැකීම N2 safeguarding, watching, taking care of, restraining;
 pl. රැකීම්
 රැගෙන having taken. See grammar 1.1.
 වචනය N2 word; pl. වචන
 වට්ටිය N2 woven tray, shallow basket; pl. වට්ටි
 වඩාත්ම most(ly) (වඩා-ත්-ම)
 භක්ත භාවය N2 state of serenity, peaceful condition; no pl.
 සිත N2 mind; pl. සිත් (Coll. සිත)
 සිරිත N2 custom, manner; pl. සිරිත්
 සිල් ගන්නවා take/observe sil

READING 2

- අටපැත්තේ කුඩුව N2 eight-sided lantern; pl. අටපැත්තේ කුඩු
 අයත් වෙතවා have (with dative), belong to (Coll. අයිතියෙතවා)
 අලංකාර කරනවා decorate
 අලවනවා stick, paste
 අඟස්යාත්‍රාව N2 airplane; pl. අඟස්යාත්‍රා
 ආලෝකමත් කරනවා illumine
 ඇතැම් some (Coll. සමහර)
 ඇතුළු N2 inside; no pl.
 ඉට්පන්දම් N2 candle; pl. ඉට්පන්දම්
 උන bamboo (plural and stem)
 කැරකෙනවා rotate
 ගැළපෙනවා be suitable, fit, agree

Lesson Five

- චිත්‍රය N2 picture, painting; pl. චිත්‍ර
චිත්‍රයට නගනවා paint, make a picture
ආභ්‍යන්තර කතාව N2 birth stories of Buddha; pl. ආභ්‍යන්තර කතාව
නඩු තබා ගැනීම keep, put
තාරකාව N2 star; pl. තාරකා
තුළ in, inside
නගරබද urban
නැවත again
නූල් N2 thread; pl. නූල්
කෙටි මල් N2 lotus; pl. කෙටි මල්
පතුර N2 thin stick; pl. පතුරු
පහසුකරන්නවා make (the mind) happy
පැහැදෙනවා become clear, tranquil
සිංහල N2 act of merit, meritorious act; pl. සිංහල
පොල් තෙල් පහන N2 coconut oil lamp; pl. පොල් තෙල් පහන
බට reeds (pl. and stem)
මත top of, on
ගොදනවා apply, put, place, use
රජකුටුම්භ N2 the major lantern; pl. රජකුටුම්භ
රඳවන්නවා set
රබර් පටියා N2 rubber bands; pl. රබර් පටියා
රාත්‍රිය N2 night; pl. රාත්‍රිය
රැස්වෙන්නවා gather together, meet
ලී පතුර N2 thin piece of stick; pl. ලී පතුරු
වසන්නවා live
විදුලිය ලුබුළු N2 electric bulb; pl. විදුලිය ලුබුළු
විශේෂය N2 variety, special type; pl. විශේෂ

ඉදඬු කරනවා clean

සමීපය N2 vicinity; no pl.

සවිකරනවා attach, fasten

සැරසිල්ල N2 decoration; pl. සැරසිලි

සෑච්චි කඩදාසිය N2 tissue paper; pl. සෑච්චි කඩදාසි

LESSON 6

විජය පුවත 1.

ලක්ෂ්‍යවේ මිනිසුන්ගෙන් වැඩිකොටස සිංහලයන් වශයෙන් හඳුන්වනු ලැබෙයි.

සිංහලයන් විජය කුමාරයාගෙන් පැවත එන අය ලෙස ලක්ෂ්‍යවේ වංශ කථාවල සඳහන් වෙයි. දිවයින සහ මහාවංශය යන පාලි වංශ කථාවල විජයකුමාරයා පිළිබඳ ප්‍රවෘත්තිය ලෙසේ සඳහන් වෙයි.

ඉන්දියාවේ සිංහපුරයෙහි සිංහබාහු නම් රජකෙනෙක් සිටියේය. එම රජතුමාට පුත්තු කිසිදෙදෙනෙක් සිටියේය. එම පුත්තු අතුරෙන් විජයකුමාරයා වැඩිමහල් පුත්‍රයා වූයේය. මාල කාලයේදීම විජයකුමාරයා සිතුවක්කාර ලමයින්ගේ ආශ්‍රයට වැටුණේය. එහෙයින් තෙමේ ද සිතුවක්කාරයෙක් වූයේය. ලෙසේ, සිතුවක්කාර පිරිසක් හා වැඩෙමින් තරුකවයසට පත්වීමෙන් පසු හෙතෙම සිංහපුරයෙහි මිනිසුන්ට සිතීමැර කරන්නට පටන්ගත්තේය. විජය ලෙසේ සිංහපුරයෙහි වැඩියන්ට සිතීමැර කරන්නට පටන්ගත්තේ තම පිරිසද සමඟ ය. විජයකුමාරයා සිංහබාහු රජතුමාගේ පුත්තු හෙයින් රටවැසියෝ ලෙම කරදර තරමක් කල් ඉවසා සිටියෝය. "කුමාරයාගේ සහ පිරිසගේ මෙම සිතුවක්කාරකම් විනිශ්චය අඩුවිය හැකි ය"යි ඔවුහු සිතුවෝය. එහෙත් කුමාරයාගේ හා පිරිසගේ සිතුවක්කාරකම් මඳක්වත් අඩුවූයේ නැත. විජයගේ සහ පිරිසගේ මෙම ක්‍රියාවලින් මිනිස්සු බොහෝ අසතුටට පත්වූවෝය. "පුත්‍රයාගේ මෙම සිතුවක්කාරකම් පිළිබඳව රජතුමාට දැන්විය යුතු ය"යි ඔවුහු තීරණය කෙරුවෝය. ඉන්පසු රජතුමා යම්පයට ගොස් ලෙස දන්වා සිටියේය.

තම පුත්තුමාරයා ගැන ලෙම පුවත අසා රජතුමා තෝපවූයේය. පුත්තුමාරයා හා ඔහුගේ පිරිස රටින් තෙරපා දමන්නට රජතුමා තීරණය කෙරුවේය. ඉන්පසු ඔවුන් නැවත දමා රටින් තෙරපා දැමුවේය.

විජයකුමාරයා සහ පිරිස තම නැවෙන් ක්‍රමයෙන් ලක්ෂ්‍යවෙහි ලගාවූවෝය. ඔවුහු ලක්ෂ්‍යවෙහි ගොඩබැස්සේය. මුහුදෙහි දින කිහිපයක් යාත්‍රා කිරීමෙන් ඔවුහු මහත් විඩාවට පත්ව සිටියෝය. ලෙසේ ගොඩ බිමකට ලගාවීමෙන් ඔවුහු මහත් සතුටට පත්වූවෝය.

"අපි මුහුදෙහි බොහෝ දිනක් යාත්‍රා කෙරුවෙමු. එහෙයින් බෙහෙවින් විඩාවට පත්වූයෙමු. අප බොහෝ විඩාවට පත්ව සිටින හෙයින්, මඳක් ලෙසි වාඩිවී ගිමින් හරිමු ය"යි විජයකුමාරයා තම පිරිස අමතා කිවුවේය.

VOCABULARY

අඩුවෙතැර become less, decrease

අමතනවා	address, speak to
අසතුට	N2 unhappiness, displeasure; no pl.
අභ්‍යය	N2 company, association; no pl.
ඉවසනවා	be patient, tolerate
කුමාරයා	N5 prince; pl. කුමාරයෝ
කෝපවෙනවා	become angry
ක්‍රමයෙන්	gradually
ක්‍රියාව	N2 action, deed, behavior; pl. ක්‍රියා, ක්‍රියාවල්
ශීතත්වයට	relax, rest
භෞමිකමය	land
භෞමිකම	N2 land; pl. භෞමිකම්
තම	one's own. See grammar 8.
තරුණ වයස	N2 young manhood, youth; no pl.
නිරණය කරනවා	decide
තමෝ	oneself
දීපවංශය	N2 name of a Pali chronicle
නම්	named, called. See grammar 4.
නැව්	N2 ship, boat; pl. නැව්
නෙරපනවා	banish
නෙරපා දමනවා	banish, exile, throw out
පැමිණෙනවා	arrive at, become, reach a point
පැවත එනවා	continue, be descended (from)
පිළිබඳ	about. See grammar 7.
පුත්‍රකුමාරයා	N5 prince who is the son; pl. පුත්‍රකුමාරයෝ
පුත්‍රයා	N5 son; pl. පුත්‍රයෝ
ප්‍රචය	N2 story, news, rumor; pl. ප්‍රචය්
ප්‍රචයනිය	N2 news story, rumor; pl. ප්‍රචයනිය

Lesson Six

- කාල කාලය N2 young age, boyhood
මඳක් a little
මහාවංශය N2 name of a Pali chronicle
මුහුද N2 sea, ocean; pl. මුහුදු
යාත්‍රාකරනවා travel, sail
යුතු must. See grammar 5.
රජතුමා N5 king (honorific); pl. රජවරු ; stem රජ
ලක්ෂ්මි N2 land of Lanka
ලගාවෙන්නවා approach, reach
වංශ කථාව N2 chronicle; pl. වංශ කථා
වැඩිකොටස N2 majority, greater part; pl. වැඩිකොටස්
වැඩෙනවා grow up
වැසියා N5 resident; pl. වැසියෝ
විජය Vijaya, the legendary founder of Ceylon
විඩාව N2 fatigue; no pl.
සමඟ or සමඟ along with. See grammar 6.
සමීපව to the vicinity, to
සිංහපුරය N2 name of an ancient city in India
සිතනවා think
හා with, and. See grammar 6.
හිතුවක්කාර naughty, mischievous
හිතුවක්කාරකම N2 misdeed, mischievous deed; pl. හිතුවක්කාරකම්
හිතුවක්කාරයා N5 mischievous one; pl. හිතුවක්කාරයෝ
හිරිහැරකරනවා harm, hurt, torture, trouble
හිරිහැර N2 annoyance, trouble; pl. හිරිහැර

GRAMMAR

1. PAST TENSE

1.1 Simple Past

Literary Sinhala past tense forms agree with the subject in simple sentences. The forms are made as follows:

(1) First Person: For regular verbs of all classes, and most irregular verbs, a past tense stem is formed in the same way as in Colloquial Sinhala (C. S. 17,3). To this is added -ඵ (always short) followed by the endings -මි and -මු for first person singular and plural respectively. Thus:

	Present Stem		Past Stem	1st Person Sg. Past	1st Person Pl. Past
Class 1	කප-	cut	කපුවි-	කපුවෙමි	කපුවෙමු
Class 2	ඇදි-	pull	ඇද්දි-	ඇද්දෙමි	ඇද්දෙමු
Class 3	වැටෙ-	fall	වැටුණි-	වැටුණෙමි	වැටුණෙමු
Irregular	ය-	go	ගියි-	ගියෙමි	ගියෙමු
	දන්නි-	know	දන්නි-	දන්නෙමි	දන්නෙමු

Note that the form to which the -මි and -මු are added is like the past emphatic form in Colloquial Sinhala except for those verbs that have -ඵ in Colloquial for which the form in Literary Sinhala has a short -ඵ.

Those class 1 verbs with present stems in -ය or -ව and thus Colloquial past stems in -ව්ව- may have alternate Literary past stems in -වුඵ- instead of -ව්ව-.

Present Stem		Past Stem		1st Person Sg. Past		1st Person Pl. Past
කිය-	say	කීව්ව-		කීව්වෙමි		කීව්වෙමු
		or කීවුඵ-	or	කීවුඵෙමි	or	කීවුඵෙමු
කියව-	read	කියෙව්ව-		කියෙව්වෙමි		කියෙව්වෙමු
		or කියෙවුඵ-	or	කියෙවුඵෙමි	or	කියෙවුඵෙමු

*Note that this verb does not have a simple past in Colloquial Sinhala (C.S. 15,3.1).

Lesson Six

In Literary Sinhala, as in Colloquial, some verbs of Class 2 form their past tense stem by changing the vowels within the stem in the usual fashion but without losing the final -ඉ- of the stem and doubling the consonant. Thus with Colloquial අරිනවා 'open', past tense අරියා , we may compare the following:

Present Stem		Past Stem	1st Person Sg. Past	1st Person Pl. Past
තරි-	open	තරිය-	තරියෙමි	තරියෙමු
සිටි-	be	සිටිය-	සිටියෙමි	සිටියෙමු

As a general rule, such Class 2 verbs are those ending in ටි , ඩි , ඊ , or ළි .

(2) Third Person: A past stem is formed in the same way as above to which are added -ඊ (always long) for the singular and -ඹ for the plural. These forms are virtually always followed by the predication marker in the form -ය , so that the -ය may for all practical purposes be considered to form an integral part of the third person forms.

	Present Stem		Past Stem		1st Person Sg. Past		1st Person Pl. Past
Class 1	කප-	cut	කපුව-		කපුවෙය		කපුවෙය
	කිය-	say	කිව්ව-		කිව්වෙය		කිව්වෙය
		or	කිවුව-	or	කිවුවෙය	or	කිවුවෙය
Class 2	අදි-	pull	අද්ද-		අද්දෙය		අද්දෙය
	සිටි-	be	සිටිය-		සිටියෙය		සිටියෙය
Class 3	වැටෙ-	fall	වැටුණ-		වැටුණෙය		වැටුණෙය
Irregular	ය-	go	ගිය-		ගියෙය		ගියෙය

The past tense simple forms are used in the equivalent of Colloquial past tense simple sentences, but show agreement with their subjects:

මම වැඩ කෙරුවෙමි.
I did the work.

අපි වැඩ කෙරුවෙමු.
We did the work.

හෙතෙම වැඩ කෙරුවෙය.
He did the work.

ඔවුන් වැඩ කෙරුවෙය.
They did the work.

1.2 Emphatic Past

The Literary Emphatic past is formed in the same way as its Colloquial equivalent except that the ending is always long ටී .

		Colloquial <u>Past Emphatic</u>	Literary <u>Past Emphatic</u>
Class 1			
කප-	cut	කපුවෙ	කපුවේ
කිය-	say	කිව්වෙ	කිව්වේ or කිවුවේ
Class 2			
ඇදි-	pull	ඇද්දෙ	ඇද්දේ
සිටි-	be	උන්නෙ හිටියෙ	සිටියේ
Class 3			
වැටෙ-	fall	වැටුවෙ	වැටුවේ
Irregular			
ය-	go	ගියේ	ගියේ
දෙ-	give	උන්නෙ	උන්නේ

In past tense emphatic sentences, as in present tense ones, the subject is in the accusative case and the emphasized item must be followed by the predication marker. Examples:

මා වැඩ කෙරුවේ වත්තෙහි ය.
It was in the estate that I worked.

අප කියවුවේ නවකථා පොත් ය.
It was novels that we read.

ඔහු ලමයාට උන්නේ පුස්තකොල පොතකි.
It is an oia leaf manuscript that he gave the boy.

ඔහු ගියේ කලුතරට ය.
It is to Kalutara that they went.

2. PAST TENSE OF වෙතටා 'BE'

The Literary past tense stem of වෙතටා 'be' is not like the Colloquial one, but occurs in two forms වූවි- and වූස්- . වූවි- may occur before any of the past tense affixes. වූස්- is an alternate which can occur only when the next vowel is -ඊ or -ඊ. Thus:

Lesson Six

	<u>Singular</u>	<u>Plural</u>
1st Person	වුච්චි, වුයෙච්චි	වුච්චුවු, වුයෙච්චුවු
3rd Person	වුච්චිය, වුයෙච්චිය	වුච්චිය
Emphatic	වුච්චි, වුයෙච්චි	

3. INFINITIVE

The Literary Sinhala infinitive may be formed by adding -ච්චි to the Colloquial infinitive in -න්න.

<u>Colloquial</u>		<u>Literary</u>
කපන්න	to cut	කපන්නච්චි
අදින්න	to pull	අදින්නච්චි
වැටෙන්න	to fall	වැටෙන්නච්චි
යන්න	to go	යන්නච්චි
දෙන්න	to give	දෙන්නච්චි

One sometimes encounters an alternate form ending in -න්නච්චි (like one of the variants in Colloquial Sinhala C. S. 29). The infinitive is never used as an imperative in Literary Sinhala.

4. CALLED, NAMED

In Literary Sinhala, 'an x called (or named) y', may be expressed, using the form නම් as 'y නම් x':

සිංහබාහු නම් රජකෙනෙක්
a king called Sinhabahu

ගුණපාල නම් පුතෙක්
a son named Gunapala

සුමන නම් භාමුද්දරානම්
a Buddhist monk named Sumana

One Colloquial equivalent for නම් in this usage is කියලා :

සිංහබාහු කියලා රජකෙනෙක්
a king called Sinhabahu

5. යුතු 'MUST'

යුතු occurs with verbs in the potential participle form (4,2). The nearest Colloquial equivalent is ඕන with the infinitive, in its 'must' usage.

As expected from the general accusative rule (4,5), the subject of යුතු should be in the accusative case, since it does not agree:

මා එහි යා යුතුය.
I must go there.

Where යුතු is used with a noun equational sentence, both subject and predicate attribute should be in the accusative:

ඔහු ගුරුවරයකු විය යුතුය.
He must be a teacher.

However, some modern writers do not observe this rule strictly, and allow either or both of the nouns to appear in the nominative:

ඔහු ගුරුවරයෙක් විය යුතුය.
හෙතෙම ගුරුවරයෙකු විය යුතුය.
හෙතෙම ගුරුවරයෙක් විය යුතුය.

If the verb has an object but no subject expressed, the English equivalent is likely to be passive ('must be done' or 'one must do').

මෙය රජතුමාට දැන්විය යුතුය.
This must be told to the king.

බණ ඇසිය යුතුය.
One must listen to sermons.

6. සමඟ, සහ, හා, 'WITH' OR 'AND'

6.1 සමඟ (sometimes සමඟ) is a postposition with the sense 'with (along or together)'. The Colloquial equivalent is -ත් එක්ක, and සමඟ sometimes appears as ද සමඟ.

මා සමඟ ගුණපාල ගියේය.
Gunapala went along with me.

ඔහු සමඟ මම වැඩ කරමි.
I work together with the students.

කුමාරයා ගියේ තම පිරිස ද සමඟය.
The prince went along with his band.

Lesson Six

Note that, as the examples show, the form with **සමඟ** does not enter into agreement with the verb.

6.2 **සහ** in addition to its more common use as a conjunction 'and' (1,10) is sometimes used as a postposition with the sense of **සමඟ**. Thus

ගුණපාල මා සහ වැඩ කරමි.
Gunapala works together with me.

6.3 **හා** is an alternant for both **සමඟ** and **සහ**, and is thus both 'with' and 'and':

ගුණපාල මා හා ගියේය. (= මා සමඟ)
Gunapala went along with me.

හෙතෙම රට හා ආගම ගැන කථා කරමි. (= රට සහ ආගම)
He talks about the country and the religion.

In summary: **සමඟ** is a postposition 'with'. **සහ** and **හා** can be either a conjunction 'and' or a postposition 'with'.

7. ABOUT

විදිබඳව and **විදිබඳ** are both postpositions meaning 'about, concerning'.

විදිබඳ is used when the phrase modifies a noun:

ලකාචේ ඉතිහාසය විදිබඳ පොතක්.
a book about the history of Sri Lanka

Otherwise **විදිබඳව** is used.

හෙතෙම ලකාචේ ඉතිහාසය විදිබඳව උගන්වමි.
He teaches about the history of Sri Lanka.

The Colloquial equivalent of both **විදිබඳ** and **විදිබඳව** is **ගැන**.

ලකාචේ ඉතිහාසය ගැන පොතක්.
a book about the history of Sri Lanka

වයා ලකාචේ ඉතිහාසය ගැන උගන්වන්නවා.
He teaches about the history of Sri Lanka

8. තම 'ONE'S OWN'

තම is one of the oblique forms of the reflexive pronoun **නමේ** (2,2). It may also be used modifying a noun as an alternate for either **මාගේ**, 'one's own', or **තමන්ගේ**, 'their own':

වජ්ජා මහාමාත්‍යයා සමඟ පිටිය සමඟ ලංකාවට ලංගාවූවේය.
 Prince Vijaya reached Sri Lanka along with his (own) band.

රජවරුන් සමඟ ජනතාවගේ වැඩුණු සතුට වැඩ කරති.
 Kings work for the welfare (development) of their subjects.

9. හෙයින් , බැවින් , 'BECAUSE'

හෙයින් (2,9) and බැවින් (1,14) are both equivalents of Colloquial නිසා . Thus both can be used with the present verbal adjective to form 'because' clauses:

ලමා පොතක් කියවන හෙයින් } ඔහුට කරදර නොකළ යුතුය.
 ලමා පොතක් කියවන බැවින් }

Because the child is reading a book, he should not be disturbed.

10. QUOTATION MARKER

As stated in Lesson 1, Section 12, the predication marker is sometimes inserted before the quotation marker ඩී even though the form of the quotation does not require it. This is often the case when the quotation ends in a verb form having one of the person-number endings showing agreement. This alternant occurs with all persons, but is most common with the third person endings:

"මම එය කරමි ය"යි රජතුමා කීය.
 I do that, says the prince.

"අපි පොත් කියවමු ය"යි ශිෂ්‍යයා කීවේය.
 We read books, the student said.

"එම ළමා එම පිරිවෙනේ ඉගෙනෙහිය"යි ගුණපාල කීවේය.
 That child is studying in that pirivena, Gunapala said.

"එම පැවලෙහි පොත්ගුලක් තිබේය"යි ගමේ අය කීය.
 The villagers say that there is a potgula in that temple.

As the examples show, the alternate third person endings of Class 2 and 3 verbs with long vowels (2,5) generally occur before ය in this usage.

11. PRESENT WITH FUTURE MEANING

In Sinhala, as in English, present tense forms are often used in a future sense:

Lesson Six

"නිවාඩු කාලයේදී එහි යමි"යි ගුණපාල කියයි.

I am going (will go) there during the vacation, Gunapala says.

In some cases, however, Sinhala present tense forms have a future sense where their apparent English equivalents would not:

"විකින්න කරදර අඩුවේය"යි හෙතෙම පිතුරුවේය.

He thought that the troubles would decrease gradually.

Context will usually make such cases clear.

12. DURATIVE PAST

In describing past events, a combination of the past participle with the past of පිටින්නා (for animate subjects) or තිබෙන්නා (for inanimate subjects) is frequently used. The difference in meaning between this construction and the ordinary past tense cannot be simply stated, and is often not reflected directly in the English translation. But in general it suggests an action which is less abrupt or extends over a longer period of time. The past participle of වෙන්නා is particularly common in this construction and the reference is then to a state extending over a period of time:

රටවැසියෝ මෙම කරදර ඉවසා සිටියෝය.

The citizens put up with this trouble (for some time).

එහෙයින් රජතුමා බොහෝ සතුටුටි සිටියේය.

Because of that the king was very happy.

ඒ කාලයෙහි සිංහපුරය වැදගත් නගරයක් වී තිබුණේය.

In that time, Sinhapura was an important city.

13. RESPECTFUL FORMS - තුමා AND -වරයා

-තුමා is an honorific form added to titles to indicate respect (C. S. 33,14):

ගුරුතුමා teacher

රජතුමා king

It also combines with ඊ and මේ to form the respectful pronouns එතුමා and මෙතුමා .

-වරයා is used similarly, but is much more restricted in its application. It never occurs with ඊ and මේ , and it only applies to a restricted set of titles, which must be learned as they occur:

ඉරුවරයා teacher

ඇමතිවරයා minister (of a government)

-ඉමි, does not generally occur in the indefinite, but -වරයා does. Thus ඉරුවරයෙක්, ඇමතිවරයෙක් .

Note also that a respectful indefinite can be formed with කෙනෙක් (C. S. 6,2.2). Hence රජකෙනෙක් .

14. නැත WITH VERBS

Like Colloquial නැ, Literary නැත may be used with the present or past emphatic form of the verb to form a negative. In Literary this is an alternate for the negative with නො- (2,8).

මා එම පාසැලට යන්නේ නැත.

මම එම පාසැලට නොයමි.

I do not go to that school.

සුනිල් තම වැඩ කෙරුවේ නැත.

සුනිල් තම වැඩ නොකෙරුවේය.

Sunil did not do his work.

In strict Literary Sinhala, when the verb is negated with නැත, the subject should be in the accusative case, though some modern writers do not adhere to this rule:

ඔහු ආපසු ආවේ නැත. or කෙනෙම ආපසු ආවේ නැත.

He did not come back.

SUPPLEMENTARY READINGS

1. අන්දරේ:

සිංහල ගැළියෝ බොහෝ කවකවා දැනිනි. මෙම කවා අතර නොයෙක් රසවත් කවාද ඇත. උපකායාභ්වක කවාද රාඝයනි. "මහදැනපුත්තා සඟ ගෝල පිරිස" පිළිබඳ කවා සඟ "අන්දරේ" පිළිබඳ කවා මෙම ගැළි කවකවා අතුරින් සමහරකි. එම කවා බොහෝ රසවත් ඒවා වශයෙන් සැලකිය හැක. ගැළියෝ මෙම කවා කියමින් හෝ අසමින් හෝ සතුටුවෙති. මෙම කවකවා රාඝය පරමපරාවකින් තවත් පරමපරාවකට උරුමවෙයි.

මෙම අතිරේක කියවීමෙන් අන්දරේ පිළිබඳ තුඩා කවාතරයක් දක්වමු. අන්දරේ පිළිබඳ කවාතර සැළ වකමට පාහේ, ඒවා අසන අය තුළ සිතන උපදවයි. කාසාරසය එම කවාට මුලික රසය වෙයි.

අන්දරේ රාජසභාවෙහි කවටයා වශයෙන් ප්‍රසිද්ධ වී සිටියේය. රජතුමාද අන්දරේට බොහෝ කැමතිය. රජතුමා සමග අන්දරේ නොයෙක් විට විහිටකරයි. බසව හා විහිටකිරීමටද, කැමති වේලාවක මාලිගාවට යෑමටද අන්දරේට බාධාවක් නැත. අන්දරේ එතතුරු රජතුමා බලාසිටින්නේද මහත් නොඉවසිල්ලෙනි. අන්දරේගෙන් කවටකමක් අසා සිතහසි විනෝදවීම රජතුමාගේ සිරිත ය. අන්දරේද මෙය හොඳින් දැනයි. ඇතැම්විට රජතුමාද, උපකායයට ලක්වෙන කවටකවා, අන්දරේ රසවත්ලෙය ගලපා කියයි. අන්දරේ ගැන හොඳින් දන්න රජතුමා ඒවා ගනුන්නොගනියි. ඇතැම් දවස්වල අන්දරේ මාලිගාවට එන්නේ තම ප්‍රකාද සමග ය.

දිනක් මාලිගාවේ මිත්‍රලෙහි, සිහි වගයක් වට්ටියක දමා අවිචේ තබා තිබුණේය. මෙදින අන්දරේ මාලිගාවට ආවේ ප්‍රභා ද සමග ය. රජතුමාද මාලිගාවේ පසෙක සිටියේය. අන්දරේ සිහි වට්ටිය දැක්කේය. බඩ පිරෙනතුරු සිහිකැමට අන්දරේ සිතාගත්තේය. අන්දරේ ඉල්ලන සිතෑම දෙයක් රජතුමා අන්දරේට දෙයි. අන්දරේද එය දැනියි. හෙතෙම මාලිගාවට අවුත්,

"වට්ටියේ තිබෙන්නේ මොනවා ද?" යි රජතුමාගෙන් ඇසුවේය.

" වට්ටියේ තිබෙන්නේ සිහි ය' යි අන්දරේට කිම නුවනට හුරු නැත " යි, රජතුමාට වැටහුණේය. බොරුවක් කියා අන්දරේ අවට්ටිම සිතාගෙන,

"වට්ටියේ තිබෙන්නේ මාලිගාව ඇතුලෙහි පිළිමයක් සෑදීමට ගෙන ආ පුදුවැලි වගයක් ය" යි රජතුමා පැවසුවේය.

රජතුමාගේ උපාය අන්දරේට හේරුම් ගියේය. අන්දරේගේ කපටි නුවන රජතුමාද දැනියි.

අන්දරේගේ ප්‍රකාද අන්දරේ ලග සිටියේය. දෙදෙනාම සිහි වට්ටිය ලබන් මාඩිටුවෝය .

"අද ප්‍රකාශේ කටෙත් වැලි. උගේ කටෙත් වැලි ය"යි කියමින් අන්දරේ ප්‍රකාශය
සිහි කවමින්, තෙවේද බඩ පිරෙනතුරු සිහි කැවේය.

2. සංස්කෘත කථාපොත්

සංස්කෘත භාෂාවෙහි රසවත් කථාපොත් රාශියක් ඇත. උච්චතත්‍රය ,
හිතෝපදේශය, කථාසට්ඨසාහසරය, යන පොත් ඒවා අතුරෙන් කිහිපයක් පමණි. මෙම කථාපොත්
කුඩා දරුවෝද, වැඩිමහලු අයද කියවා රසවිඳිති. මෙම පොත්වල නොයෙක් රසවත් කථා ඇත.
කුඩා දරුවන්ටද, ලොකු අයටද මෙම කථාන්තර කියවීමෙන් ලොකු රසයක් ලැබිය හැක.
හිතෝපදේශයෙහි දැක්වෙන කථාන්තරයක් පහත සිංහලෙන් දක්වමු.

කපුටාගේ මුඛයේ සහ සිවලාගේ කථාව:

පුරාණ කාලයෙහි "සප්‍රවන ය"යි වනයක් වූවේය. එහි බොහෝ කලක් මුඛයේ
සහ කපුටෙක් යහළුවන් වහන්සලින් පිරී පවතිනු ලැබේ. මෙම වනයෙහි සප්‍රගයක් වූවේය. කපුටා
එම ගසෙහි අත්තක ලැගීමට පුරුදුවී සිටියේය. මුඛය එම ගසවල වාසය කෙරුවේය. එම
මුඛයද, කැමති ලෙස වනයෙහි ඇවිද කොළ ජාති කමින් වැඩුණේය. එක්තරා සිවලෙක් මෙසේ
වැඩෙන මුඛය දැක්කේය. දැක මුඛය මරා මස් කන්නට සිතුවේය.

"හොඳයි. මම මුඛ මස් කැමට උපායක් යොදව්. පළමුවෙන් මෙම මුඛය සමඟ
යාචවෙමි "යි සිවලා කල්පනා කෙරුවේය. මෙය හොඳ උපායකි. දැන් සිවලාගේ බලාපොරොත්තුව
මුඛය සමඟ කෙසේ කෝ යාචවීමට ය. මෙසේ සිතා සිවලා දිනක් මුඛය ලඟට ගොස් තනාබහකොට
මුඛය සමඟ යාචවූවේය. මෙසේ මුඛය සමඟ යාචවී, සවස සිවලාද මුඛය සමඟ මුඛය වසන තැනට
ගියේය. මෙතෙක් කල් මුඛයට සිටි යාචවූ කපුටා පමණ ය. මෙදී කපුටා, මුඛය සමඟ එක
සිවලා දැක්කේය. සිවලා සහ මුඛය අතර සාමාන්‍යයෙන් යාචකමක් නැත. මෙය කපුටා දනියි.
එතෙක් අද මහ පුදුවකි. මුඛය සිවලා සමඟ එයි. ඔවුන් එන්නේද හොඳ යහළුවන් දෙදෙනකු
ලෙස ය. කපුටා මෙය සැක කෙරුවේය.

එතෙක් එක මුඛය සහ සිවලා ගසවලට ආවේය. මුඛය සමඟ පැමිණ සිටින
අප්‍රික්තා දැක,

"මේ කවුද "යි කපුටා මුඛයෙන් ඇසුවේය.

මුඛය සියලු ප්‍රවෘත්තිය කිවුවේය.

කපුටා කවුරුන් සිවලාගේ ගමන සැකකෙරුවේය. සිවලාටද මෙය වැටහී
ගියේය. කෙසේ හෝ කපුටාගේ සිත් දිනාගැනීමට ඉතාමත් අවශ්‍ය යයි සිවලා කල්පනා කෙරුවේය.
මෙසේ කල්පනා කොට බාටු උපාය යොදා කපුටා සමඟ සිවලා මිත්‍රවූවේය. මොවුහු එකතුවී
මිත්‍රයක් වශයෙන් පිටත්වූවෝය.

මුඛය උදාසන තැබීමට වනයෙහි කොපු ජාති කමින් ඇවිදිනි. කපුටා කැම සෙවීම සඳහා පියාසී

යයි. සිව්ලාද කථා කැපකි සැකකට යයි. සවස භුක්තෙකම සපුගසවුලට ආපසු පැවිණෙයි. ලෙසේ වන දවසක් හෙවුවේය. සිව්ලාගේ බලාපොරොත්තුව තවම හරිගියේ නැත.

දිනක් සිව්ලා ලෙසේ සිසක්කට පටන්ගත්තේය. "දවසින් දවස කාලය ගෙවී යයි. මුඛා මරාගැනීමට තවම ඉබන් ලැබුණේ නැත. මේ සඳහා ඉක්මනට උපායක් යෙදිය යුතුය. හොඳයි. මම මේ වනය අසල තිබෙන කුඹුරට මුඛා ගෙනයයි. මෙම උපායෙන් මුඛා මැරිය හැකිය." එසේ සිතා, දවසක් තනිවම සත්කමක් සිටින මුඛා ලඟට සිව්ලා ගියේය. ගොස්, කුඹුර පිළිබඳව ද, එහි ගොයම් පාල පිළිබඳව ද මුඛාට කිවුවේය. ලෙසේ කියා, සිව්ලා, මුඛා එහි ගෙනගොස් කුඹුර පෙන්වුවේය. ගොයම් කන සතුන් ඇල්වීමට ගොවියෝ උගුල් අවටිති. එය සිව්ලා දකියි. මෙම උපාය යෙදුවේ එහෙයිනි.

මුඛාද වකෙන් වන කුඹුරට යන්නටත්, එහි ගොයම් කන්නටත් පටන්ගත්තේය. කුඹුරෙහි ගොයම් පාලද වකෙන් වන අඳුරින් පටන්ගත්තේය. ගොවියෝ මෙය දැක්කෝය. ගොයම් පාල කන සතුන් ඇල්වීමට සවිත්තු උගුලක් ඇවුණේය. මුඛාද මෙම උගුලට අසුවුවේය. සිව්ලාගේ උපාය හරිගියේය.

සිව්ලා, උගුලට අසුවී දඟලන මුඛා දැක්කේය.

"කුඹුරට එන ගොවියෝ මේ මුඛා දකිති. දැන මුඛා මරති. මරා, මස්කොට, මවුහු මස් පමණක් ගෙනයති. ඉතිරි කොටස් මෙහිම දමා යති. ඒවා මට කෑ හැකි ය"යි සිතමින් සිව්ලා පැත්තකට වී සිටියේය. මුඛා, තමාගේ යතවතා දැක, උගුලෙහි බැව්කපා, මළා බේරාගැනීමට කිවුවේය.

"දැන් මගේ ඇස් දෙක කොඳට නොපෙනෙයි. හෙට උදෙන්ම අවුත් බැව් කපමි "යි කියා, සිව්ලා මුඛාට නොපෙනෙන කැනකට ගොස් සැඟවී සිටියේය.

සවස සපුගසවුලට එකතු වීමටද, රැවෙනතුරු, කතාබහ කරමින් සිටීමටද, කපුරා මුඛා සහ සිව්ලා පුරුදුවී සිටියෝය. මේදී ආපසු ආවේ කපුරා පමණ ය. මුඛා සහ සිව්ලා එනතුරු කපුරා පාරබලමින් සිටියේය. මුඛා රැයම ගතවුවේය. මුඛා ආවේ නැත. සිව්ලාද නැත. වෙන දවස්වල මුඛා ප්‍රමාද නොවෙයි. අද මුඛා තවම නොඑන්නේ මොකද? මෙය සවිභවව සිව්ලාගේ උගුලක් නිසා වියහැකිය යි කපුරා සිතුවේය. සිතා උදෙන්ම මුඛා සෙවීමට ගියේය. කුඹුරෙහි, උගුලට අසුවී දඟලන මුඛා දැක්කේය. සැඟවී සිටින සිව්ලාද, දැක්කේය.

කපුරා මුඛා ලඟට ගියේය. කපුරාගේ සැකය හරියයි මුඛාටද හේරැවී ගියේය. කපුරා මුඛා බේරාගැනීමට උපායක් සිතා, මුඛාට මෙසේ කිවුවේය.

"තව වක වේලාවකින් ගොවියෝ කුඹුරට එති. එවිට ඇස් උඩ හිඳුවා, බව ප්‍රවිකාගෙන, නොදඟලා සිටිය යුතුය. මෙදී ලඟටවී ඇඟට නොවෙන්නේ සිටිමි. 'මුඛා උගුලට අසුවී මැරුණේ ය'යි සිතා ගොවියෝ උගුලෙහි බැව් ගලවයි. බැව් ගලවා මුඛා මස්කිරීමට අවශ්‍ය දේ සෙවීමට එතාමෙතා යති. එවිටම මම ඔබ්බෙන් කරමි. එවිට මහාම නැගීමට පැන දිවිය යුතුය." මුඛාද මෙයට එකඟ වුවේය.

ගොවියෝද පුරවේලාවකින් පසු කුඹුරට ආවෝය. ඔවුහු උගුලට අසුවී සිටින මුඛා දැක්කෝය. මුඛාගේ ආකාරය දැක 'මුඛා මැරුණේ ය'යි සිතා, ඔවුහු උගුලෙහි බැව් ගලවුවෝය. බැව් ගලවා, මුඛා එතෙම දමා, මුඛා මස්කිරීමට අවශ්‍ය දේ සෙවීමට ඔවුහු එතාමෙතා යන්නට පටන්ගත්තෝය. මෙවිටම කපුරා ඔබ්බෙන් කෙරුවේය. එම ඔබ්බෙන්,

ප්‍රියා වහාම නැගීම වසා ඇතුළුව පාස දියවේය.

ප්‍රියාගේ උපාය දැක, ගොවියෝ බොහෝ පෝපවුවෝය. ඔවුහු සැඟවී සිටින සිව්ලා දැක්කෝය. දැක, ඔවුන් හෙත ආ පොලුවලින් ගසා සිව්ලා නිරාදායුවෝය.

කපුරාගේ මුහුණ හරිමියෝ. කපුරා සහ ප්‍රියා නැවතත් සපුවකයෙහි වසමින් සතුටින් කල්ගතකෙරුවෝය.

VOCABULARY FOR SUPPLEMENTARY READINGS

READING 1

- අතිරේක additional, supplementary
- අන්දරේ Andare, a proper name
- ඇවුත් having come
- අවිචේ තබනවා put in the sun (to dry)
- ඇතුළෙහි or ඇතුළෙහි inside
- ඉල්ලනවා ask, request, demand
- උපදවනවා generates, gives birth to, causes to arise
- උපහාසය N2 satire; pl. උපහාස
- උපහාසාත්මක satirical, sarcastic
- උපාය N2 trick, cunning; pl. උපාය, උපායවල්
- උරුමවෙනවා be inherited, become an inheritance
- ඕනෑම any, whatever one desires
- කපකථාව N2 fable; pl. කථා, කථාවල්
- කථාන්තරය N2 story, tale; pl. කථාන්තර
- කපටි shrewd, cunning
- කවමකථාව N2 joke, humorous story; pl. කවමකථා
- කවමකම N2 joke; pl. කවමකම්
- කවමයා N5 jester, comedian, joker; pl. කවමයෝ ; stem කවම
- කවනවා feed, cause one to eat, give to eat
- ගණන්ගන්නවා take account of, mind
- ගලපනවා arrange, organize, put together, compose

වැලි sand; pl. only
 විනෝදවේනවා enjoy
 විහිදුකරනවා or විහිටකරනවා joke
 සමහරක් some
 සිතාගන්නවා think (for oneself)
 සිනහව N2 laugh, smile; pl. සිනහ or සින
 සිනහසෙනවා laugh, smile
 කාසාරය N2 sentiment of humor; no pl.

READING 2

අවමනවා set, arrange
 අක්ක N2 branch; pl. අතු
 අල්වනවා touch, catch
 අසල near, in the vicinity
 අසුරවෙතවා fall in (a trap, etc.), be caught
 ආකාරය N2 mode, manner; pl. ආකාර
 ඇවිදිනවා walk (about)
 ඇඟ N2 eye; pl. ඇඟ්
 ඇඟ්ලට හිඳුවනවා turn up the eyeballs
 ඉඩ space, chance, time (to spare); no pl.
 ඉතිරි remaining
 උතුල N2 trap, noose; pl. උතුල්
 එකඟවෙතවා agree
 එකතු වෙතවා gather, come together
 එක්තරා a certain, some
 එව්ව then
 එහා මෙහා here and there, to and fro
 කතා බහ කරනවා talk, exchange greetings

Lesson Six

කථාසරීඡසාහරය	N2 the Kathāsaritsāgara, a Sanskrit work
කපුඨ	N5 crow; pl. කපුඨෝ
කල	N3 time, period; no pl.; stem කල්
කෙසේ හෝ	somehow or other
කොටකඨ	peck, dig
කොළය	N2 leaf; pl. කොළ
ගතවෙතඨ	get spent (time)
ගමන සැකකරතඨ	suspect one's motives in coming
ගලවතඨ	untie, remove
ගසතඨ	beat, hit
ගෙනයතඨ	take, lead
ගෙවියතඨ	get spent (time)
ගොයම්	paddy plant; pl. only
ඨාච්ච	shrewd, cunning
ඨිකේඡඨ	gradually
ඡඡ	grass; pl. only
ඡඡිඨ	alone
ඡඡුරඨ	further
දඡලතඨ	thrash about, run about
දිකාගඡතඨ	win, conquer
දෙය	N(irreg) thing; pl. දේ or දේඨල්
කැඡිඨ	get up, rise up, wake up
පඨමනඡත්රය	N2 the Panchatantra, a Sanskrit work
පහත	below
පාඡ බලතඨ	await, expect
පැඡ දුඨතඨ	flee, run away
පැඡිඡ ෂිඨතඨ	has arrived

පැල	N2 plant, seedling; pl. පැල
විහිනව	fly (of a bird)
පුද්බ	N2 wonder, surprise; pl. පුද්බ
ප්‍රවිනව	inflate, expand, distend
ප්‍රවිනිතව	inflate/expand (for oneself)
පෙනෙව	see
පෙන්ව	show, indicate, point out
පොල්ල	N2 stick, club; pl. පොල්ල
ප්‍රබාද වෙනව	be late
බැඳීම	N2 bondage, knot; pl. බැඳීම
බේරාගන්නව	rescue, save oneself
මරනව	kill
මරාගන්නව	kill (for oneself)
මරාදමනව	kill
මැරෙනව	(to) butcher
මහ	big, great
මිත්‍රයා	N5 friend; pl. මිත්‍රයෝ ; stem මිත්‍ර
මිත්‍රවෙන්නව	become friends
මුඛ	N5 deer; pl. මුඛෝ ; stem මුඛ
මෙතෙක්	so much, this much
මෙතෙක් දක්වා	so long, up to this time
මෙදා	today, this day
මේ සඳහා	for this
යහප්‍රම, යාප්‍රම	N2 friendship; pl. යහප්‍රම, යාප්‍රම
යහප්‍රයා, යාප්‍රයා	N5 friend; pl. යහප්‍රයෝ, යාප්‍රයෝ ; stem යහප්‍ර, යාප්‍ර
රසවිඳිනව	enjoy

Lesson Six

ദിശ	N2/3 night; pl. ദിശ
കൂടിയിരിക്കുക	perch
വനം	forest, woods; pl. വനം
വേഗം	immediately, quickly
വസിക്കുക	live
വേണ്ടി വരിക	understand, realize
വേണ്ടിയിരിക്കുക, വേണ്ടിയിരിക്കുന്നു	old, adult (of human beings)
വേണ്ടിയിരിക്കുന്നു	experience
മൃഗം	N5 animal; pl. മൃഗങ്ങൾ
കുന്ദം	a kind of tree (Michelia Champaca); pl. കുന്ദങ്ങൾ
കുന്ദം	Sapuvanaya, a name
കുന്ദം	N3 afternoon, evening; no pl.
കുന്ദം	guess, suspect
കുന്ദം	N2 guess, suspicion; pl. കുന്ദങ്ങൾ
കുന്ദം	hide, be concealed
കുന്ദം	N5 fox, jackal; pl. കുന്ദങ്ങൾ
കുന്ദം	little
കുന്ദം	N2 searching, finding; pl. കുന്ദങ്ങൾ
കുന്ദം	be successful, come out all right, be all right
കുന്ദം	N2 the Hitopadeśa, a Sanskrit work

LESSON 7

චරය පුවත 2.

චන්ද්‍රාභරණය සහ පිරිස ගොඩබැස්සේ ලභ්‍යවෙහි වයඳිඟ වෙරළෙහි වූ තම්බානා නම් පෙදෙසට ය. ගොඩබිමකට පැමිණීමෙන් මහත්සේ ප්‍රීතියට පත්වූ මොවුන්, වෙරළ අසල වාඩි වී, ගිමන් කරන්නට වූවෝය. මෙසේ ගිමන් කරන මොවුන්ට මහත් පිපාසයක් ඇතිවූයේය. පෙනෙන අසලක බීමට ගැළපෙන දිය නැති බව ඔවුන්ට වැටහී ගියේය. ඔවුන් බීමට දිය ගෙන ඒම සඳහා උපායක් සිතන්නට පටන්ගත්තෝය. මේ අතර ඔවුන් අසලින් උවන බැල්ලියක ඔවුන් උවුවෝය. බැල්ලිය උවු ඔවුන්, ඒ නුඳුරෙහි ගම්මානයක් විය යුතු යයි සිතුවෝය. බැල්ලිය පසුපසින් ගියකොත් ගම්මානයට ලඟාවිය තැනියයි සිතූ ඔවුන් පිරිසෙන් කෙනකු දිය ගෙන ඒම සඳහා යැවූවෝය. බැල්ලිය පසුපසින් තරමක් උර ගමන්කළ හෙතෙම, පාර අසල ගසක් මුල, කපුකට්ටිත් සිටි ගැහැණියක උවුවේය. ඇය දැක,

"මැය මෙම ගම්මානයෙහි ගැහැණියක විය යුතුය. ජලය පිළිබඳව මැයගෙන් ඇසුවහොත් මැනවි "යි හෙතෙම සිතුවේය.

ඕ තොමෝද මොහු උවුවාය. දැක,

"තෝ කවරෙක්ද?" යි ඔහුගෙන් ඇසුවාය.

"මම චන්ද්‍රාභරණයෙන් පිරිසෙන් කෙනෙක් වෙමි "යි හෙතෙම පිළිතුරු උන්නේය.

"තා මෙහි ආවේ කවරහෙයින්ද?" යි ඕ තොමෝ කෝපයෙන් ඇසුවාය.

"කුචාරයාව සහ පිරිසට පැන් ගෙන යෑම සඳහා මෙහි පැමිණියෙමි "යි හෙතෙම පිළිතුරු උන්නේය.

"මගේ අඩවියට අවසර නැතිව පැමිණි හෙයින් තා සිරකර තබමි "යි ඕ තොමෝ පැවසුවාය. මෙසේ පවසා ඔහු සිරකර තැබුවාය.

දිය ගෙන ඒම සඳහා ගිය තැනැත්තා ප්‍රමාදවන හෙයින් පිරිසෙන් තව කෙනෙකුට ඔහු සොයායන්නට සිදුවූයේය. ඔහු ආවේද පළමු තැනැත්තාගේ අවසරයෙන් අනුව ය. තම මිතුරා සොයා ආ මොහුද, කපුකට්ටිත්, ගසමුලවූ ගැහැණිය උවුවාය. මොහුද, චන්ද්‍රාභරණයෙන් පිරිසෙන් කෙනකු බව ඕ තොමෝ දැනගත්තාය. මේ බව දැනගත්, ඕ තොමෝ මොහුද සිරකර තැබුවාය.

මෙසේ පිරිසෙහි සියටදෙනාම, දිය ගෙන ඒමට ගිය අය සෙවීම සඳහා ක්‍රමයෙන් එන්නට පටන්ගත්තෝය. පැමිණි සියටදෙනාම ඕ තොමෝ සිරකර තැබුවාය. ඔවුන් සිරකර තබා තොමෝ කපුකට්ටිත් සිටියාය. පිරිසෙන් නිසිවකුට ආපසු ඒමට නොහැකිවූවේය.

Lesson Seven

VOCABULARY

- අඩවිය N2 domain; pl. අඩවි
- අඩය N2 foot; pl. අඩි
- අඩි සටහන N2 footprint; pl. අඩි සටහන්
- අවසරය N2 permission; pl. අවසර
- අසනවා ask, hear
- ඇඹිවෙන්නවා arise, happen
- උපාය N2 method, device; pl. උපා, උපායවල්
- ඒම N2 coming
- සීතොමෝ she; pl. සීවිහු. See grammar 10.
- කපු කටිනවා spin cotton
- කවර what, which. See grammar 12.
- කවර හෙයිනි why. See grammar 12.
- කවරෙහි who. See grammar 12.
- කෝපය N2 anger, rage; no pl.; stem කෝප
- ක්‍රමය N2 system, method; pl. ක්‍රම, ක්‍රමවල්
- ගම්පාතය N2 village (area); pl. ගම්පාත
- තම්මැන්නාව place name; no pl.; stem තම්මැන්න
- තැනැත්තා N5 person; pl. තැනැත්තෝ
- තොමෝ she (herself). See grammar 10.
- තෝ you; pl. තෝහි. See grammar 9.
- දිය N2 water
- දැටුවේය saw
- දුවනවා run
- මුදුර N2 proximity, vicinity, neighborhood; no pl.
- පවසනවා say, speak
- පසුපසින් after
- පැන් water; pl. only

- පීපාසා N2 thirst; pl. පීපාසා
 පිළිතුරු දෙනවා answer
 පෙදෙස N2 province, region; pl. පෙදෙස්
 පෙනෙන අසලක within sight, within visible distance
 බව See grammar 6.
 බැල්ලියා bitch; pl. බැල්ලියෝ
 මැනවි good. See grammar 5.
 මිය this woman. See under මෝතොමෝ in grammar 10.
 මිතුරා friend; pl. මිතුරෝ
 මේ අතර meanwhile
 මෝතොමෝ she (this woman); pl. මොවුහු . See grammar 10.
 වයඹදිග N2 Northwest quarter
 වැටහෙනවා realize, become apparent (with dative subject)
 වෙරළ N2 seacoast; pl. වෙරළවල්
 සටහන N2 note; pl. සටහන්
 සිරකර තබනවා imprison
 සේ like, as. See grammar 7.
 සොයනවා search

GRAMMAR

1. FEMININE GENDER

As mentioned in Lesson 3, animate (Class 5) nouns fall into two gender groups, masculine and feminine, but only the masculine forms were given there. Feminine nouns differ from masculine in their endings and in verb agreement.

1.1 Feminine Noun Endings

The only general way in which feminine nouns differ from masculine is in their indefinite forms, as follows:

1. In the nominative case the indefinite feminine ending is *-අක්* rather than *එක්*. Thus *දුමක්* 'a daughter' (compare *පුතෙක්* 'a son').

2. The accusative indefinite is formed by adding *-අක* rather than *-අකු*. Thus *දුමක වෙසින්* 'by a daughter' (compare *පුතකු වෙසින්* 'by a son').

3. As with masculine nouns, the other case forms are made by adding the usual case endings to the accusative form.

Thus the feminine noun endings in the singular are as follows, with *දුම* as an example:

	<u>Singular</u>	<u>Indefinite</u>
Nominative	දුම	දුමක්
Accusative	දුම	දුමක
Dative	දුමට	දුමකට
Genitive	දුමගේ	දුමකගේ
Instrumental	දුමගෙන්	දුමකගෙන්

1.2 Agreement

Some verb forms show agreement for feminine gender. Of the verb forms that have occurred so far, the only one showing this characteristic is the third person singular simple past tense. The feminine of this form is made by adding *-අ* to the past tense stem (the form with *-වී*, given in Lesson 6, is thus only a masculine form). Thus:

හෙතෙම ගියේය.
He went.

but ඔතොලෝ ගියාය.
She went.

Similarly in the negative:

ඒ මිනිසා හිතුවක්කාරකම් නොකෙරුවේය.
That man did not make any mischief.

ඒ ගැහැනියා හිතුවක්කාරකම් නොකෙරුවාය.
That woman did not make any mischief.

Note that this agreement applies only in the singular past tense. Like pronouns, verbs do not show any distinction for masculine-feminine gender in the plural, or in other than the third person. Thus:

ඔවුහු බණ ඇසීමට පන්සලට ගියෝය.
They (masculine or feminine) went to the temple to listen to the sermon.

2. දකිනවා 'SEE'

දකිනවා in addition to the regular past tense stem දැක්ක්- has an alternant past tense stem දුටුවී-. Thus in addition to the past tense forms දැක්ක්- (masculine), දැක්කා (feminine) there are forms දුටුවේ- (masculine) and දුටුවා (feminine). The latter are the preferred ones in Literary Sinhala.

3. PAST TENSE VERBAL ADJECTIVE

3.1 Formation

In Literary Sinhala, the past tense verbal adjective has two forms with different, though over-lapping, ranges of use. These are the GENERAL and PRE-NOMINAL forms, and are made as follows:

3.11 The general form is made in the same way as the first alternant of the past tense verbal adjective in Colloquial Sinhala, with -අ added to the past tense stem (C. S. 28,4):

	Stem		Past Tense Verbal Adjective
Class 1	බල-	look	බැලූව
Class 2	ඇදි-	pull	ඇදූව
	සිටි-	be	සිටිය
Class 3	වැටේ-	fall	වැටූව

Lesson Seven

Irregular	ක-	eat	කෑව
	එ-	come	ආව
	ගන්න-	take	ගත්ත

Verbs like කියනවා with past tense stems in -වීම- or -වුම- (6, 1) usually use the වුම stem in the Literary general forms. Hence කියුව. Note also that for Class 3, the ending is generally spelled with -ඡ rather than -න we have used for Colloquial Sinhala.

3.12 The pre-nominal form is made as follows:

Class 1: The pre-nominal form is made by removing the -ව of the general form and lengthening the resulting -උ :

<u>Stem</u>		<u>General Form</u>	<u>Pre-nominal Form</u>
බල-	look	බැලුව	බැඳු
කිය-	say	කියුව	කියු
කර-	do	කෙරුව	කෙරු
මර-	kill	මැරුව	මැරු
තම්බ-	boil	තැම්බුව	තැම්බු
තවත්ත-	stop	තැවැත්තුව	තැවැත්තු

Note that this form is like the second alternant in Colloquial Sinhala (C. S. 30, 9) except that the final උ is always long in Literary.

Class 2: For those Class 2 verbs which double the last consonant, the general and pre-nominal forms are the same. For those which do not double the consonant and do not lose -ඉ- in forming the past stem the pre-nominal form is made by removing the -ව of the general form:

<u>Stem</u>		<u>General Form</u>	<u>Pre-nominal Form</u>
ඇද-	pull	ඇදුව	ඇදු
සිට-	be (anim.)	සිටුව	සිට

Class 3: The pre-nominal form is made by changing the -ඡ of the general form to -ඡු. Thus:

<u>Stem</u>		<u>General Form</u>	<u>Pre-nominal Form</u>
වැටෙ-	fall	වැටුඡ	වැටුඡු
භේරේ-	understand	භේරුඡ	භේරුඡු

Note that this is like the second alternant in Colloquial Sinhala (C. S. 30,9) but spelled with ජ rather than ඞ .

Irregular: For most irregular verbs, the following rules will serve to obtain the pre-nominal from the general form:

1. If the general form ends in -ඞ , remove it. Thus:

<u>General Form</u>	<u>Pre-nominal Form</u>
කැඞ	කැ
ආඞ	ආ

2. If the general form of an irregular verb is one with a double consonant, i.e. ends in VCCa remove the second consonant (and inherent vowel), leaving the first in final position:

<u>General Form</u>	<u>Pre-nominal Form</u>
ගඞඞ	ගඞ
උඞඞ	උඞ
උඞඞ	උඞ

3. For දකිනඞ 'see', the උඋ- past stem is used to form the past tense verbal adjective pre-nominal form, but the final is not lengthened as with other verbs:

<u>General Form</u>	<u>Pre-nominal Form</u>
උඋඞ	උඋ

4. The Literary past tense verbal adjective forms of වෙකඞ and දක්කඞ are:

<u>General Form</u>	<u>Pre-nominal Form</u>
උඋ	උඋ
දක	දක

3.2 Use

3.21 In Literary Sinhala, either form may modify a following noun. However, the pre-nominal form is considered preferable in this usage and this is the chief use of that alternant:

ශිෂ්‍යයන් කෙරු වැඩ or ශිෂ්‍යයන් කෙරුව වැඩ
The work the students did

අප උඋ කුමාරයා or අප උඋඋ කුමාරයා
The prince we saw

Lesson Seven

3.22 The general form has a number of uses in which it is most common. One is in forming the past conditional discussed in the next section. Others will be given subsequently.

3.23 The pre-nominal form of වෙනවා has special uses. One such is in forming the equivalent of English past tense relative clauses indicating location, i.e. 'who (or which) was in such and such a place':

හෙතෙම පිරිවෙණෙහි වූ පුස්තකාලයට ගියේය.
He went to the library which was in the pirivena.

සිංහපුරයෙහි වූ සිංහබාහු නම් රජතුමා.
The king named Sinhabahu who was in Sinhapura.

4. PAST CONDITIONAL

The Literary equivalent of the Colloquial past conditional form such as කැපුවොත් 'if one cuts', වැටුණොත් 'if one falls', etc. (C. S. 20,6) is formed by adding හොත් to the general form of the past tense verbal adjective. Thus:

- කැපුවොත් if one cuts
- වැටුණොත් if one falls
- කෑවොත් if one eats
- ගත්තොත් if one takes

5. මැනවි 'GOOD IF'

A conditional clause may be followed by මැනවි to form a sentence with the meaning 'it would be good if someone did whatever is indicated by the conditional clause'.

හොච්ඡන් කුඹුරු වැපුරුවොත් මැනවි.
It would be good if the farmers were to sow the fields.

ශිෂ්‍යයන් හොඳින් පොත් පාඩම් කෙරුවොත් මැනවි.
It would be good if the students studied their lessons well.

The Colloquial equivalent is a conditional clause plus හොඳයි. Thus:

- හොච්ඡො කුඹුරු වැපුරුවොත් හොඳයි.
- ශිෂ්‍යයො හොඳින් පොත් පාඩම් කෙරුවොත් හොඳයි.

6. බව

බව is used to form clauses serving as objects of verbs of saying, perceiving, thinking, etc. The closest English equivalent is the conjunction 'that'. It forms clauses in the following ways:

1. For verbal clauses, බව is added to a verbal adjective form in the appropriate tense. For the past tense, either the general or the pre-nominal form may be used.

ඒ ලෙසින් මල්කඩන බව මම දනිමි.

I know that those children are picking flowers.

තරකුන් ගොයම් කෑබව ගොවියෝ දැනගත්තෝය.

or තරකුන් ගොයම් කෑව ගොවියෝ දැනගත්තෝය.

The farmers knew that the cattle ate the rice plants.

Note that the subject of the බව clause occurs in the accusative case, since there is no verbal agreement.

2. For clauses with a predication marker, whether equational or emphatic, the predication marker is removed and බව is added. Here also the subject will appear in the accusative case:

හෙතෙම හොඳයි.

He is good.

ඔහු හොඳ බව දනිමි.

I know that he is good

ඔහු යන්නේ කොළඹටය.

He is going to Colombo.

ඔහු යන්නේ කොළඹට බව දනිමි.

I know that he is going to Colombo.

3. If the clause is an equational one with a noun as the predicate attribute, both that noun and the subject will appear in the accusative case:

ඔවුහු ගොවියෝ වෙති.

They are farmers.

ඔවුන් ගොවියන් බව දනිමි.

(I know) that they are farmers.

Some modern authors, however, observe the last rule only partially or not at all, putting only the subject or neither noun in the accusative:

ඔවුන් ගොවියෝ බව දනිමි.

ඔවුහු ගොවියෝ බව දනිමි.

Lesson Seven

7. යේ

යේ like යෙ (5.5) is added to adjectives, or nouns in the oblique case, to form adverbs of manner with the sense 'as', 'in such a way':

ඔවුහු එතරයේ ජීවියාට පත්වූහ.
They became very happy.

හෙතෙම ගුරුවරයකුයේ වැඩකරයි.
He works as a teacher.

8. අසලින්

In Literary Sinhala, as in Colloquial, some postpositions inflect for case. When a postposition indicating location such as අසල occurs in the instrumental case, the sense may be either 'from' or 'by way of' that place, depending on the context:

හෙතෙම පොල්ගස මුලින් පොල්ගෙඩියක් ගත්තේය.
He took a coconut from the foot of the coconut tree.

ගසමුල අසලින් බල්ලෙක් දිවුවේය.
A dog ran by way of the foot of the tree.

9. තෝ

තෝ is a second person pronoun with the following forms:

	<u>Singular</u>	<u>Plural</u>
Nominative	තෝ	තෝපි, තෝපි
Accusative	තා	තොප
Dative	තට	තොපට
Genitive	තගේ	තොපගේ
Instrumental	තගෙන්	තොපගෙන්

In Literary Sinhala, තෝ is a familiar rather than respectful pronoun, and is thus used for intimates or inferiors.

10. තොමෝ, ඔතොමෝ, AND මෝතොමෝ

10.1 තොමෝ 'Oneself, Herself'

තොමෝ is the feminine reflexive pronoun corresponding to තෙමේ (2,1.3). Here Sinhala distinguishes between masculine and

feminine only in the nominative singular and the other case forms and the plural are the same as those for තෙමේ (2,2.1).

10.2 ඕනෙමෝ '(that) she' and මේතෙමෝ '(this) she' (sometimes written divided as මී තෙමෝ and මේ තෙමෝ) are the feminine equivalents of තෙමේ and මෙමේ 'he' (2,1.1).

The case forms of these pronouns are given below. Sinhala does not distinguish between the masculine and feminine in the plural so that the forms given for තෙමේ and මෙමේ (2,2.1) are used for both genders.

	<u>ඕනෙමෝ</u>	<u>මේතෙමෝ</u>
Nominative	ඕනෙමෝ, ඇය, ඇ	මේතෙමෝ, මැය, මැ
Accusative	ඇය, ඇ	මැය, මැ
Dative	ඇයට, ඇට	මැයට, මැට
Genitive	ඇයගේ, ඇගේ, ඇගේ	මැයගේ, මැගේ, මැගේ
Instrumental	ඇයගෙන්, ඇගෙන්, ඇගෙන්	මැයගෙන්, මැගෙන්, මැගෙන්

Note that there are variants for each form. Those given first are traditionally considered preferable.

11. INFINITIVE PLUS සිදුවෙන්න

With සිදුවෙන්න in the sense 'have to' the infinitive may be used in place of the dative verbal noun (3,9); the construction is otherwise unchanged.

ඔහුට ගමට යන්නට සිදුවෙයි.
He has to (or will have to) go home.

සිරිල්ට පොත කියවන්නට සිදුවුවේය.
Siril had to read the book.

12. කවර AND කවරෙක්

12.1 කවර 'which, what' is a more formal equivalent of කොයි or මොන and like them modifies a noun.

කවර ගැහැණක්?
Which (or what) woman?

The phrase කවර හෙයිනි (ඇ) means 'what for, why?'.

12.2 කවරෙක් is an animate interrogative pronoun referring only to humans. its colloquial equivalent is කව් or කවුරු (C. S. 27,3). Like other interrogatives it is usually followed by

Lesson Seven

the question marker:

ඊ මිනිසා කවරෙක්ද?
Who is that man?

The case forms are as follows (the first alternates are traditionally preferred):

Nominative	කවරෙක්
Accusative	කවරකු, කවරෙකු
Dative	කවරකුට, කවරෙකුට
Genitive	කවරකුගේ, කවරෙකුගේ
Instrumental	කවරකුගෙන්, කවරෙකුගෙන්

13. හෙයින්, බැවින්, නිසා WITH THE PAST VERBAL ADJECTIVE

When හෙයින්, බැවින් or නිසා are used with a past, rather than a present verbal adjective (6,9), the action of the 'because' clause is usually prior to that of the main verb. It is usually the pre-nominal form of the past verbal adjective that appears with these forms.

ගුරුවරයා පැවසූ හෙයින් ශිෂ්‍යයා එම වැඩ කෙරුවේය.
The student did that work because the teacher had told him to.

අවන් රටකට පැමිණි බැවින් ඔවුහු ප්‍රීති වූවෝය.
They felt happy because they had come to a new country.

SUPPLEMENTARY READINGS

1. මහදානපුත්තා සහ ගෝල පිරිස

ලංකාවේ ගැමිත්තයාට අතර කටකතාවලයෙන් පැවත එන කතාකර රාලයකි. ලෙයිත් සමහරක් 'මහදානපුත්තා සහ ගෝල පිරිස පිළිබඳ කතා' යනුවෙන් හැඳින්වෙයි. සාමාන්‍ය ගැමියා මෙම කතා හඳුන්වන්නේ 'මහදානපුත්තා ගෝලපිරිසයි ගැන කච්ඡේර' යනුවෙන් හෝ 'මහදානපුත්තාගේ ගෝලයන්ගේ කච්ඡේර' යනුවෙනි. 'කතාකරය' යන වචනය සඳහා 'කච්ඡේරේ' හෝ 'කච්ඡේරේ' යන වචන සිටිනු යොදයි.

ලංකාවේ කුඩා ගැමිදරුවෝ සියාකෙතකු ලඟට වී හෝ ආවිච්ඡේදකු ලඟට වී හෝ සිටුවන්නේ මෙම කතා අසාගෙන සිටීමට ප්‍රියකරති. එම කතාකර ඇසීමට ප්‍රියකරන්නේ කුඩාදරුවන් පමණක් නොවේ. විවේක වේලාවල මෙම කතා කුඩාදරුවන්ට කියාදීම වැඩිපහල් අයවද ලොකු සතුටක් ගෙනදෙයි. සාන්දාවරුවෙහි හෝ ඇතැම්විට වැඩිවසින වේලාවල හෝ අහලපහළ කෝපිකඩයකට රැස්වීම ඇතැම් වැඩිපහර ගැමියන්ගේ සිහිතවෙයි. එම අවස්ථාවලදී කෝපි බොවීන් හෝ මුලස්වීම සපවින්නේ හෝ පුරාවිද්වත් බොවීන් හෝ කතාකර කීමවත් ඇසීමටත් ගැමියෝ ප්‍රියකරති. සිටිනු මෙම අවස්ථාවලදී මහදානපුත්තා පිළිබඳ කතාවලින්ද මහත් රසයක් ලබති.

සයවැනි පාඨවෙහි දෙවැනි අතිරේක වියවීම වලයෙන් අන්දරේ පිළිබඳ කතාවන් දැක්වුවේය. අන්දරේ ගැන කතාකරවලින් ඉස්මතු වෙන රසය උපහාසය සහ කාසය රසය යි. ගැමි කටකතාවල අන්දරේ සඳහන්වන්නේ දස කච්ඡේර වශයෙනි. එම කතාවලින් ඉස්මතු වන්නේද අන්දරේගේ කපටි බුද්ධියත් තැනට ගැලපෙන නුවණත් ය. ගැමි සිංහලයාගේ සියුම් කාසයරසය අන්දරේ පිළිබඳ කතාකරවලින් වැනවිත් නිරූපණයවෙයි.

වැඩිහිටියකු කිවු දෙය හෝ, පොතපතින් ඉගෙනගත් දෙය හෝ වැඩිදුර විවිධා නොබලා ක්‍රියාවෙහි යෙදීමේ ලක්ෂණය මහදානපුත්තා පිළිබඳ කතාවලින් සියුම් උපහාසයට ලක්වෙයි. මහදානපුත්තා පෝධිකවෙහි ප්‍රතිපූර්ණයකි. මහදානපුත්තා වැදගත් ගමනක්කිරිකන් යන්නේ ගෝලපිරිසද සමග ය. මහදානපුත්තාගේ ගෝලපිරිසද සිත්පට ගැලපෙන පෝධි පිරිසකි. කිසිවක් මහදානපුත්තාගේ අහෙහි පුරාණ පොතක් ඇත. සිත් සාත් දෙයක්ම කරන්නේ එම පොතෙහි දැක්වෙන හැටියට ය. ගෝලයන් වැඩිකරන්නේද පොතට අනුව ය. ගැමියෝ බොහෝවිට අවවාද ගැනීම සඳහා මහදානපුත්තා ලඟට පැමිණෙති. සිත්ගේ අවවාදවලින් සිටිනු පාසුවිඳි.

මහදානපුත්තා පිළිබඳ එක් කෙටි කතාකරයක් පහත දක්වමු.

පුරාණ පාලයේ මහදානපුත්තා සිටි ගමේ සිංහලා පුත්තන් ගොවියන් සිටියේය. ගැමියෝ සිත් හැඳින්වූයේ 'ගමරාළ' යන නමිනි. පුත්තා ගොවිතැන්කර එහිම ලැබෙන ආදායමෙන් ගමරාළ පිරිස්වූයේ බොහෝ අවාරුවෙනි.

ගමරාළට ප්‍රභේද සහ ද්‍රව්‍යද වූවෝය. බිරිඳත් දරුවන් දෙදෙනාත්, තමාත් සඳහා තමාගේ ගොවිතැන්වලින් ගමරාළට ලැබුණේ ඉතා සුඵ ආදායමකි. මෙම සුඵ ආදායමෙන් විවිධාකාර කිරීම අපහසුබව තෙතෙම වටහාගත්තේය. තෙතෙම තම පවුලේ තවත්තුව සඳහා අවතර ආදායමක් සෙවීමට මානසික සිතන්නට පටන්ගත්තේය. එවකට ගෙන අවතොත් තමාගේ ආදායම වැඩිකර ගතහැකි යයි දිනක් ගමරාළට තල්පතා වූවේය. ගොවිතැන්කොට බොහෝ වෙතෙසමහන්සිවි සොයාගත් පුද්ගලයින්, සුඵ පුද්ගලයන් ගෙදර ඉතුරුවී සිටුණේය. එවකට ගෙනවිත් පිළිබඳ අදහස ගමරාළ බිරිඳට කිව්වේය. සී තොමෝද ඊට කැමතිවූවාය. ගමරාළ එවදෙනක සහ එවකට ගෙන ආවේය. එවදෙනගෙන් ලැබෙන කිරි වීකුණ තෙතෙම සුඵ අවතර ආදායමක් ලබාගත්තේය.

ගමරාළ සාමදාම කුසුරට යයි. සිහු කුසුරට එවකට අගෙන යයි. එවකට ගෙනයන්නේ කැවීම සඳහාය. එක් දිනක් එවකට කුසුරට දක්කාගෙනයාමට ගමරාළට අවකාශ වූයේය. මෙදා ගමරාළගේ පුතා එවකට ලිහාකැරියේය. එවකට ගෙවත්තෙකි තණකොළ සහ කොළපාති තමන් සිටියේය. මුදුලෙහි වකත් වතුර පිරුණු මුට්ටියක් තිබුණේය. එවකට වතුර බීම සඳහා මෙම මුට්ටිය ආතුළට හිස දැමුවේය. වතුර බීමෙන් පසු එවකට මුට්ටියෙන් හිස ගලවා ගැනීමට නොහැකිවූවේය. ගමරාළගේ බිරිඳ සහ පුතා මුට්ටිය ගලවා ගැනීමට මහන්සි දැරුවෝය. මේ අතරේදී ගමරාළද කුසුරේසිට ගෙදර ආවේය. එවකට හිසින් මුට්ටිය ගලවා දැමීමට ගමරාළද බොහෝ මහන්සි දැරුවේය. එතෙක් සිටුන්නෙක් එක්කෙනකුටවත් එය කෙටිය නොහැකි වූවේය.

මේ ගැන මහදැනපුණ්ණාගෙන්මත් අවවාදයක් ගතහොත් මැනවිය යි ගමරාළ සිතුවේය. සිතා මහදැනපුණ්ණා හමුවීමට ගියේය. එවකට නොබලා, මුට්ටිය ගැලවීම පිළිබඳව අවවාදයක් දිය නොහැකිය යි මහදැනපුණ්ණා ගමරාළට කිවුවේය. එතෙක් ගමරාළට මහදැනපුණ්ණා කැඳවා ගෙන ඒමට සිදුවූයේය. මහදැනපුණ්ණා ආවේ ඇතැකුගේ පිටිය. මහදැනපුණ්ණා සමග ගෝලයෙක්ද ආවේය.

එවකට සිටින තැනට ඇතැගේ පිටෙන් නොබැසම තමා යායුතුය යි මහදැනපුණ්ණා ගමරාළට පැවසුවේය. ගමරාළගේ ගෙකි වහලය තරමක් පාතය. එතෙක් මහදැනපුණ්ණාට ඇතැගේ පිටේ නැති මුදුල සිස්සේ යාම තරමක් අපහසු වූවේය. වහලයෙහි පැත්තක් කැඩිය යුතුය යි මහදැනපුණ්ණා ගමරාළට කිවුවේය. ගමරාළ වහලයෙන් පැත්තක් කඩා දැමුවේය. මහදැනපුණ්ණා ඇතැගේ පිටින්ම එවකට සිටි තැනට ගියේය. ගොස් එවකට දෙස බැලුවේය. එවකට හිසින් මුට්ටිය ගලවාගැනීම සඳහා එවකට බෙල්ල නපා දැමිය යුතුය යි මහදැනපුණ්ණා කිවුවේය. මහදැනපුණ්ණාගේ ගෝලයා වහාම එවකට බෙල්ල නපා දැමුවේය. දැන් එවකට හිස මුට්ටියෙන් ගලවා ගැනීම සඳහා මුට්ටිය බිඳිය යුතුය යි මහදැනපුණ්ණා පැවසුවේය. ගෝලයාද පොල්ලකින් ගසා මුට්ටිය බිඳ දැමුවේය.

මහදැනපුණ්ණාගේ "නුවණෙහි අගය" ගමරාළට වැටහුණේ එවකටය.

2. පරිවාර

ඉතිහාසයේ "පරිවාර" යන පදය ඉංග්‍රීසියෙන් එන "පරිවාරය" නම් සිටුවරයන් වාසය කෙරෙහිය. පොදුවේ දැනගත් දෙදෙනෙක් දිවියේ. වැඩිහිටි දරුවා දුටු. බාල දරුවා ප්‍රකෘති. දුටුයේ ආ "පරිවාර"ය.

පරිවාරය යනු එකම දිවියේ දෙදෙනෙක් බොහෝ ආදරයෙන් ඇය රකින ලද ගස්සේය.

සිටුවරයන් සේ සේ සමාජය ය. පොදුවේ අතර "ප්‍රජන" නම් එක්තරා පුරුදුවලට ආදරයෙන් දිවියේ. පොදුවේ බාලයාට සිටිම සිටුවරයන් සේවයකරමින් වැඩුණේය.

පරිවාරයේ දැනගත් සිටිම පොදුවේ දුටුවිය. පොදුවේ දැනගත් ඇය ඔහු පිළිබඳව ක්‍රමයෙන් ප්‍රේමයක් ඇතිවූණේය. ඔහු ක්‍රමයෙන් පිළිබඳ අදහස ක්‍රමයෙන් ඇය ඔහු වැඩිකරම පටන්ගත්තේය.

පරිවාරයේ සේවය කරන්නේ එකට සේවය කළ යුතු පරිදි. මේ සියා ප්‍රජන ක්‍රමයට යාම ඇයට සේවයේ සහභාගී වූණේය. ඇයට ඉතිරි ලැබුණහොත් ඔහු හොඳින් කෙසේ හෝ ප්‍රජන ක්‍රමයට පුරුදුවී සිටියාය.

පොදුවේ පරිවාරයේ පරිවාරය විවාහකවීමට ඇයගේ දෙවැනියෙන් චිරකය කෙරෙහිය. එසේ චිරකය කෙරෙහි, ඒ බව ඇය දැනුවුවේය. දෙවැනියන්ගේ චිරකයට අනවබලිත අවසානයට ඇයට වැඩුණේය. එසේම එම නිමයට ඇයට කැපවීමටද හේරිය නොහැක. ඇය ප්‍රේමයෙන්ම ප්‍රජනට සහභාගී වීම ඇයගේ සිය දැයි.

කෙසේ හෝ ප්‍රජන සමඟ පෙනී සිටිමින් පලා යා යුතුය යි පරිවාරය සිතුවාය. මෙසේ සියා ඇය විවාහකවීමට සියමට පිහිටුණ දිනයට පෙරදිනකම ඔහු හොඳින් රැකගත් ගොස් ප්‍රජන ක්‍රමයට සිහු සමඟ පලාගියාය.

එදින රාත්‍රිය කෙරෙහි, පසුදින දුටුවේ පරිවාරය සහ ප්‍රජන එක්තරා ගැටලුවට ගොටුවේය. එම ගැටලුව ඔහුට පදිංචි වූණේය. ප්‍රජන ක්‍රමයට කිරීමෙන් ලැබෙන යුර ආදියෙන් සමාගමේ පවුල නඩත්තු කෙරෙහිය. පරිවාරයේ දුටුවේ විවිධයකට පුරුදුවූවාය. එකකටම ගතවීමෙන් පසු පරිවාරය ඇතිකරගියාය. දැනටම පුහුණුවීමට යුතුකාලය ගොටුවේය. එසේම ඔහු හොඳින් සමාගමේ දෙවැනියන් දැනටම සායුතුය යි සැමියාට දැනුවුවාය. එසේම ප්‍රජන එයට කැපවීමටද යාම. පරිවාරය සහ ඇයගේ ගෙදරට යාමට හෙතෙම සියවූණේය. සැමියා සමඟ හා පොදුවේ දැනගත් පරිවාරය, සිටිම. සමාගමේ දෙවැනියන්ගේ පුරවරය යන්නට පිටස්සුවාය. දෙවැනියන් දැනටම සමා ඇයට ඉතිරි ලැබුණේ ඇය. අනර්ථයට ඇයට විලිඳු ඇතිවූණේය. ඔහු හොඳින් අසලදී ගෙදරකට සියාය. හොස් ඒ බව දන්නා, එහි

රජවරුන් ලබා, ප්‍රකෘත ප්‍රසූත කෙරුවාය. ඇයගේ සැලියාවද ඇය සොයා එන්නට සිදුවූයේය. ඇය නැවතී සිටී ගෙය ගැන තොරතුරු අයා දැනගත හෙතෙම එම ගෙදරට ආවේය. අවුත් දරුවා ස් රඟෙන ඇය සමඟ තම ගෙදරට ගියේය.

ක්‍රමයෙන් කාලය ගතවීමෙන් පසු පරාවාරා නැවතත් ගැබ්ගත්තාය. දරුවකු ප්‍රසූතවීමට පුදුගු කාලය ලඟාවූයේය. ඔහුගේ කම දෙමව්පියන් දැකීමට යා යුතුය යි සැලියාව දැන්වුවාය. මෙවරද ඇගේ සැලියා එයට කැමති නොවූයේය. සැලියා තමා හා නොඑක බව දැනගත යි තොගෝ තම ප්‍රකාද සමඟ දෙමව්පියන් දැකීමට යන්නට පිටත්වුවාය.

ඇගේ සැලියාවද ඇය සොයාඑන්නට සිදුවූයේය. ඔහුට අතරමගදී ඇය හමුවී ඇය සමඟ හෙතෙම යන්නට පටන්ගත්තේය. මෙසේ ඔවුහු වකුරුන් ගියෝය. ඔවුන්ට වැඩිදුරත් යන්නට ඉඩ ලැබුණේ නැත. අතරමගදීම පරාවාරාව විලිරුදු ඇතිවූවේය. ඔහුගේ ඒ බව සැලියාව කිවුවාය. එම වේලාවෙහිම මහා වැස්සක්ද වසින්නට පටන්ගත්තේය. පෙනෙන අසලක ගෙයක් නොතිබුණේය. පරාවාරාව ආවරණයක් සෑදීම සඳහා ඇගේ සැලියා කොළ අතු කපාගෙන ඒමට කැළයට ගියේය.

හෙතෙම කැළයෙහි එක් තුඩක් අසල ගස් කිහිපයක් දැක, එම ගස්වල අතු කපන්නට පටන්ගත්තේය. අතු වල තිබුණු වතුරබිඳු ක්‍රමයෙන් තුඩ ස ඇතුළට වැටුණේය. තුඩ ස ඇතුළෙහි තසෙන් වූයේය. වතුරබිඳු තසාගේ ඇඟට වැටුණේය. වතුරබිඳු ඇඟට වැටීමෙන් කෝපවූ තසා තුඩ සින් එලියට අවුත්, තුඩ ස උඩ සිටී මිනිසා දැක, ඔහු දණට කෙරුවේය. එයින් පරාවාරාගේ සැලියා එතනම මියගියේය.

පරාවාරාද සැලියා එතතුරු බලාගෙන සිටියාය. ඔහු ආවේ නැත. වැස්ස තවතවත් වැඩිවූවේය. වැස්සේ තනිවූ ඇයගේ විලිරුදුද ක්‍රමයෙන් වැඩිවන්නට පටන්ගත්තේය. මැදියම් රාත්‍රියද ලඟාවූයේය. මෙවේලෙහි ඔහු තොගෝ දරුවකු ප්‍රසූත කෙරුවාය. මුඛරාත්‍රියම ඔහු තොගෝ තම දරුවන් දෙදෙනාද සමඟ එම කැළයෙහිම ගතකෙරුවාය.

පසුදින උදේ දරුවන්ද රඟෙන ඔහුගේ කම සැලියා සෙවීමට කාලය ඇතුළට ගියාය. එහි තුඩ සන් අසල මියගොස් සිටී තමාගේ සැලියා උවුණාය. මෙය ඉවසාගත නොහැකිවූ ඔහු තොගෝ හඬින් දරුවන්ද රඟෙන දෙමව්පියන්ගේ ක්‍රමයට යන්නට පටන්ගත්තාය.

අතරමග එක් ගඟක් වූවේය. එදින රැවැස්සෙන් ගඟද තරමක් පිරී තිබුණේය. පෙරදින ඉපදුණු දරුවා වඩාගෙන, වැඩිමල් දරුවා අතින් ගෙන ගඟින් එතෙරට යාම අපහසු බව ඇයට වැටහුණේය. ඔහු තොගෝ වැඩිමල් දරුවා ගඟෙහි මෙතෙර හිඳුවා බාලදරුවා වඩාගෙන ගඟින් එතෙරට ගොස් කොළඅතු කිහිපයක් උඩ ඔහු තැබුවාය. තොගෝ ආපසු නැරඹීමේ බිඳිලි දරුවා දෙස බලමින්, වැඩිමල් දරුවා එතෙර කිරීම සඳහා ගඟෙහි මෙතෙරට එන්නට පටන්ගත්තාය. මේ අතරේදී එක් උකුස්සෙන් බිඳිලිදරුවා දැක ඔහු බැහැරවීමට පියාඹා ආවේය. උකුස්සා බසගැන්වීමට පරාවාරා කැනැස්සුවාය. එතෙක් උකුස්සා අවුත් එම බිඳිලිදරුවා බැහැරගෙන පියාඹා ගියේය.

ගඟෙහි මෙතෙර සිටී වැඩිමල් දරුවාටද මවගේ කැනැස්සීම ඇසුණේය. ඇය මව සමඟ හඬගසන බව එම දරුවා සිතුවේය. මෙසේ සිතා උවුණෙන ආ එම දරුවා ගඟේ වැටී මියගියේය.

තම සැලියාත් දරුවන් දෙදෙනාත් හදිසියේ මියයෑම පියා බොහෝ දුකට පත්වූ

පරාවාරා භවිතී තනිවම තමාගේ දෙමව්පියන්ගේ නුවරට යන්නට පටන්ගත්තාය. මෙසේ යන ඕනෑමෝ අතරමගදී, මග යන කෙනෙකුගෙන් තමාගේ දෙමව්පියන් පිළිබඳ තොරතුරු ඇසුවාය. පෙරදිනයෙහි වූ වැස්සෙන් පරාවාරාගේ දෙමව්පියන්ගේ නිවෙස තැබී වැටුණු බවද, ඇයගේ දෙමව්පියනුත් සහෝදරයාත් එයින් මරණයට පත්වූබවද කෙනෙම කිවුවේය. මෙම පුවත ඇසූ ඕනෑමෝ අපමන ලෙස උත්වුරාය. කල්පනා වඳවූවාය. භවිතී, කෑගසමින් උවන්නට පටන්ගත්තාය.

ඕනෑමෝ මතමග උවමින් ක්‍රමයෙන් මුදුරජාණන්වහන්සේගේ ධර්ම දේශනාකරමින් වැඩසිටි ධර්මඥාන අසලට ආවාය. කිසි විහිටක් නොලැබූ ඕනෑමෝ එම ධර්මඥාන ඇතුළට උවගත භියාය. මුදුරජාණන්වහන්සේගේ දේශනාකරන ධර්ම අසාගෙන සිටියාය. ධර්ම අසන ඇයගේ උක විකින්න සංසිදුණේය. ඇයට ඊවිතයෙහි යථාතභිය වැටහි ගියේය.

ඕනෑමෝ මුදුරජාණන්වහන්සේගෙන් පැවිදි බව ඉල්ලා සිටියාය. පසුව පැවිදි වූ ඕනෑමෝ තමාගේ ඊවිතයෙහි ඉතිරිකාලය සතුටින් ගතකෙරුවාය.

VOCABULARY FOR SUPPLEMENTARY READINGS

READING 1

- අගය N2 value; no pl.
- අමතර additional
- අවධානය N2 advice; pl. අවධාද
- අවස්ථාව N2 occasion, time, moment; pl. අවස්ථා
- අඟලපඟල or අඟලපඟල in the neighborhood
- ආච්චි N5 grandmother; pl. ආච්චිලා
- ඇඟා N5 elephant (tusker); pl. ඇඟ්තු ; stem ඇඟ්
- ඉතුරුවෙතවා remain, be left over
- ඉස්මතු වෙතවා become apparent, surface
- එටදෙන N5 she-goat; pl. එටදෙනු
- එටවා N5 goat, he-goat; pl. එටවෝ ; stem එට
- ඔස්සේ through, along, by way of
- කච්ඡරයා N2 story, fable, gossip; pl. කච්ඡර
- කඩතවා break
- කඩාදමනවා break completely
- කපාදමනවා cut off

Lesson Seven

කල්පනාවෙතරා	occur to one's mind, think
කැඳවාගෙනවතරා	bring (a person)
කැවීම	N2 feeding, grazing; pl. කැවීම්
කියාදෙනරා	narrate, teach
කිරිදොවතරා	to milk
කැමතියෙතරා	like, agree
කෙටි	short, brief
ක්‍රියාවෙහි යොදනරා	put into action
ගමනබිම	journey, etc.; pl. ගමන්බිමන්
ගලවාගන්නරා	remove, take out (off)
ගලවාදමතරා	or ගලවාදමනරා remove, take out (completely)
ගැලවීම	N2 removing, taking out; pl. ගැලවීම්
ගොවිපල	N2 farm, field; pl. ගොවිපලවල්
විවිකාව	N2 livelihood; no pl.
දත්තාගෙනයනරා	lead (cattle, etc.)
දක්ෂ	clever, skilled, smart
දෙස	at, in the vicinity
නිරූපනයවෙතරා	be revealed, be portrayed
හාඩුච්ඡිතරා	suffer loss, lose
පහ	low, below
පාන්දර	N3 early morning; no pl.
පාන්දරින්	early in the morning
පිට	N2/3 back (of the body); no pl.
පොතපත	N2 books, etc.; pl. පොත්පත්
ප්‍රතිමුර්ති	N2 personification; pl. ප්‍රතිමුර්ති
බසිතරා	descend, get down
බාණ	N2 pair (of animals like bullocks, etc.); pl. බාණ

බිඳිනවා	break (something earthen or glass, etc.)
බිරිඳ	N5 wife; pl. බිරිස්දේ
මුඛය	N2 wit, intelligence; no pl.; stem මුඛ
මුලුක්ච්ච	N2 betel chew; pl. මුලුක්ච්ච්ච ; stem මුලුක්ච්ච
බේල්ල	N2 neck; pl. බේලි
බොහෝවිට	many a time, mostly
මහත්පිදරනවා	strive, make efforts
මාර්ගය	N2 way, means, road; pl. මාර්ග
මැනවින්	well, beautifully
මුට්ටය	N2 pot; pl. මුට්ට
මේ අතරේදී	meanwhile
මෝටකම	N2 stupidity; pl. මෝටකම්
ලිහිනවා	untie, remove
ලිහාහරිනවා	let loose, untie
වටහාගන්නවා	realize, understand
වරුව	N2 a part of the day; pl. වරු
වහලය	N2 roof; pl. වහල
වැඩිකරගන්නවා	increase/multiply (for oneself)
වැසිවසිනවා	rain
විකුණනවා	sell
විමසාබලනවා	investigate, look into
විවේකය	N2 leisure; no pl.; stem විවේක
වෙහෙසමහන්සිවෙනවා	exert, struggle hard
චපනවා	chew, bite
සැන්දෑව	N2 evening (i.e. from roughly around 4 P.M. to 6 P.M.); no pl.; stem සැන්දෑ
සියුම්	subtle, fine, keen

Lesson Seven.

සියා N5 grandfather; pl. සියලා

හමුවෙන්නවා meet

READING 2

අතරමගදී on the way

අපමන් boundless, limitless

අසාගෙන සිටිනවා remain listening to

ආදරය N2 affection, love; no pl.; stem ආදර

ආපසු හැරෙන්නවා turn back

ආවරණය N2 shelter, cover; pl. ආවරණ

ඇසෙන්නවා hear

ඉහිල්ලෙන්නවා fly (of birds, etc.)

ඉපදෙන්නවා be born

ඉල්ලාසිටිනවා request, ask for

ඉවසන්නවා bear up with

උතුස්සා N5 hawk; pl. උතුස්සෝ ; stem උතුසු

උඩ on

එලිය or එළිය N2 outside, open (space), light; no pl.

හල්පතාවදවෙන්නවා lose the power of thinking

හැඩ වැටෙන්නවා crumble down

කැළය or කැලය N2 forest, wood; pl. කැළ, කැල or කැළු, කැලු

කොළ අත්ත N2 branch with leaves; pl. කොළ අතු

ගැබිගන්නවා become pregnant

ගෙවන්නවා spend

බැහැගන්නවා snatch away, grab away

හරුණයා N5 youth; pl. හරුණෝ ; stem හරුණ

තවත්තර	more and more, the more
භූමි	N2 anthill; pl. භූමි
තෙර	N2/3 bank (of a river, etc.); pl. තෙරවල් ; stem තෙර
එතෙර	the further side of a river
මෙතෙර	the hither side of a river
දැඩි කැන්ද	sting, bite (of a venomous creature, serpent, etc.)
දැනගන්න	know, realize, get to know
උක්ක	N2 grief, sadness, sorrow; pl. උක්ක
උක්කවෙන්න	grieve, be sad
දේශනාකරන්න	preach
ධර්ම	N2 doctrine; pl. ධර්ම
ධර්මශාලාව	N2 sermon hall; pl. ධර්මශාලා
කය	N5 cobra; pl. කය
නියමවෙන්න	be fixed, be determined
නිවස or නිවෙස	N2 house, residence, abode; pl. නිවෙස්
පත්වෙන්න	be subject to, undergo (with dat.)
පලායන්න	run away, elope
පැනයන්න	run away, elope
පැවිදිබව	N2 state of being ordained; no pl.
පිටත්වෙන්න	set out, start off
පිහිට	N2 refuge, protection; no pl.; stem පිහිට
පුත්‍රයා කැන්ද	give birth (to a child)
ප්‍රේම කැන්ද	love
ප්‍රේමය	N2 love; no pl.; stem ප්‍රේම
බයගන්වන්න	frighten, scare away
බාල	young, younger
බිඳු	N2 drop; pl. බිඳු

Lesson Seven

බිය වෙතවා be afraid, become frightened

බිලිලු infant (adjective)

මග or මග N2/3 road; pl. මං

මරණය N2 death; pl. මරණ

මහමග N2/3 road, highway; pl. මහමං

මහඬු old

මැදියම් රාත්‍රිය N2 midnight

මැදුර N2 mansion, house; pl. මැදුරු

මිය යතවා die

යථාතත්වය N2 reality; no pl.; stem යථාතත්

යාම or යෑම N2 going; pl. යාම්, යෑම්

රහස් N2 secret; pl. රහස්

රකබලාගන්නවා look after, protect

රකවරණය N2 shelter, protection; pl. රකවරණ

රූපත් beautiful

වඩාගන්නවා carry a child in one's arms

විලිරුදුව N2 labor pain; pl. විලිරුදු

විවාහකර දෙන්නවා give in marriage, marry

වේලෙහි at the time

මෙවේලෙහි at this time

එවේලෙහි at that time

යැහිදෙන්නවා lessen, ease

යෑමියා N5 husband; pl. යෑමියෝ ; stem යෑමි

සිටුවරයා N5 millionaire; pl. සිටුවරු ; stem සිටු

ඉඳුඳු fit, proper

සේවකයා N5 attendant, servant; pl. සේවකයෝ ; stem සේවක

සේවය N2 service; pl. සේව

සොයා එනවා	come in search of
හඬගසනවා	call
හඬනවා	cry, weep
හදිසියේ	suddenly
හැරෙනවා	turn, change to
සිදු වනවා	make one stay, keep, make one sit
සුරැඹුණුවී	clever, smart, engaging

LESSON 8

විජය පුවත 3.

දියගෙනවිත් සඳකා ගිය අයගෙන් කිසිවකු ආපසු නොපැමිනි බව විජයතුමාරයා උද්වේශය. මෙයින් හේ මහත්මයේ මව්පියව පව්ද්‍රව්‍යයේ. තම පිරිසට කිසියම් අතතුරක් සිදු වූයේදැයි සංවේගයට පත්වූ හෙතෙම, ඔවුන් සොයා යෑමට පිටත්වූයේය. පිරිස සොයා ඔහු ගියේ ආසුට සන්නද්ධව ය. මෙසේ පිරිස සොයායන හෙතෙම, පෙර සඳකන් කළ, ගසක්පුල කපුකට්ඨන් සිටි කාන්තාව උද්වේශය. ඕ තොවෝද මොහු දැක්කාය. පෙර පැමිනි පුරුෂයන්ට වඩා සර්වභයෙන් තරමක් වෙනස්වූ, ආසුට සන්නද්ධවූ ඔහු උද්‍ර ඕ මොහු පිරිසෙහි නායකයා විය යුතු යැයි කල්පනා කළාය.

අයගෙන් පිරිස පිළිබඳව විමසිය යුතු යැයි විජයතුමාරයා සිතුවේය. මෙසේ සිතා, අය සිටි ගසපුල අසලට ගියේය. ගොස්,

"හි රූපන් කාන්තාවක් වෙති. කුමාරිකාවගේ සර්වභය උසුලති. තවරහෙයින්, මෙම ගසපුලට වී කපු කවිති දැ"යි පළමුවෙන් අයගෙන් අයුච්චය.

"තෝද කේශ්වර්ණ තරුණයෙක් වෙති. තවර හෙයින් තනිව මෙම මගින් ආවෙහි දැ"යි ඕ කුමාරයාගෙන් ප්‍රශ්න කළාය.

"මගේ පිරිසෙහි අය සොයා මෙහි පැමිනියෙමි. හි මේ මගින් ගිය කිසියම් පුරුෂයකු උද්වේශිත"යි කුමාරයා අයුච්චය.

"මෙම මගින් ගිය සියවදෙනාම උද්වේශි. එම සියවදෙනාම මම සිරකර තැබුවෙමි"යි ඕ පිළිතුරු දුන්නාය.

"මෙම මගින් ආ එම සියවදෙනාම මගේ පිරිසෙහි අය වෙති. හි ඔවුන් සිරකර තැබුවේ අයි දැ"යි තෝපයට පත්වූ විජය අයගෙන් නැවතත් ප්‍රශ්න කෙළේය.

"මම යෑම භෝග්‍රහට අයත් කුවේනි නම් කුමාරිකාව වෙමි, මගේ අවසර නැතිව, මගේ අධිවයට පැමිණෙන යෑම තෙතකුම සිරකර තබන්නට මට බලය ඇතැ"යි ඕ දවසෙන් පිළිතුරු දුන්නාය.

අයගේ මෙම වචනයෙන් වඩාත් තෝපයට පත්වූ කුමාරයා,

"විතා මගේ පිරිස ආපසු දෙව. තැනැත්තන් එක නඩු පතරින් හිගේ ගෙල සිඳුලි"යි, අය කෙස් වැටියෙන් හෙත, තර්ජනය කළේය.

කුමාරයාගේ පෙළ වචනයෙන් බියපත්වූ කුවේනි,

"කුමාරයානෙහි, මා තොමාරුව මැකව. කොපගේ පිරිස කොපට ආපසු පවරා දෙමි. එසපකස් කොවෙයි. මෙම පුරු ධීවයෙහි රාජ්‍යයද කොපට ලබාගැනීමට ඉමසක් සලසමි"යි බැහැරත් ලෙස පැවසුවාය.

ඇයට අනුකූලවම අධාරය, ඇය වැඩවේ. අවේනිද, විජයතුමාරයාගේ
 ගියට පිටිස සිහුට පාචාදුන්නය. විජයතුමාරයා, තමාගේ බිසව වශයෙන් ඇය සරණ පාචා
 ගත්තේය. හෙතෙම, ලක්දිව විසු යක්ෂ නායකයන්, අවේනියාගේ ආධාරයෙන් විනාශකොට,
 ලක්දිව ආයතී ජනපදයක් බවට පත් කළේය.

VOCABULARY

- අනතුර N2 trouble, danger, accident; pl. අනතුරු
 අනුකූලව N2 sympathy, pity; no pl.; stem අනුකූල
 ආයුධය N2 weapon; pl. ආයුධ
 ආයුධ සහභාගී armed, equipped with weapons
 ආයතීයා N5 Aryan; pl. ආයතීයෝ ; stem ආයතී
 ආයතී ජනපදය N2 Aryan colony; pl. ආයතී ජනපද
 ඔ she. See grammar 4.
 කවුට්ටු N2 sword; pl. කවුට්ටු
 කාන්තාව N5 woman; pl. කාන්තාවෝ ; stem කාන්තා
 කිසියම් whatsoever, whosoever
 කිසිවෙක් anyone
 කුමාරිකාව N5 princess; pl. කුමාරිකාවෝ
 කෙස් වැටිය N2 tresses; pl. කෙස් වැටි
 හෙල N2/3 neck, throat; no pl.
 ගෝත්‍රය N2 clan (tribe); pl. ගෝත්‍ර
 ජනපදය N2 country, colony, province; pl. ජනපද
 තර්ජනය N2 threat; pl. තර්ජන
 තර්ජනය සරණවිචාරි threaten
 ඔ you (feminine); pl තොවි . See grammar 2.
 දර්ශය N2 arrogance, pride; no pl.; stem දර්ශි
 දිවය N2 island; pl. දිව
 නායකයා N5 chief, leader; pl. නායකයෝ ; stem නායක

Lesson Eight

නැවතෝර්	or else, otherwise, if not
වට්ටා දෙන්නා	turn over to, entrust, give over to
පහර	N2 stroke, blow; pl. පහරවල්, පහර
හැර දෙන්නා	hand over, give over to
පැහැදිලි	clear
පිළිතුර	N2 answer; pl. පිළිතුරු
පුරුෂයා	N5 man; pl. පුරුෂයෝ ; stem පුරුෂ
ප්‍රශ්න කරන්නා	question, ask
ප්‍රශ්නය	N2 question; pl. ප්‍රශ්න
බලය	N2 power; pl. බල
බව	N2 state, status; no pl.
බැහැරපත්	humble, penitent
බියපත් වෙන්නා	become afraid
මවිතය	N2 surprise, astonishment; no pl.
මුදවාදීම	release
යක්ෂයා	N5 Yaksha, a kind of demon; pl. යක්ෂයෝ ; stem යක්ෂ
රාජ්‍යය	N2 kingdom, sovereignty; pl. රාජ්‍ය
ලන්දිව	N3 island of Lanka
ලබාගන්නා	get for oneself
වහා	quickly, immediately
විනාශ කරන්නා	destroy
විමසන්නා	investigate, ask
යභවිශය	N2 apprehension, anxiety, worry; no pl.; stem යභවිත
යක්ක දා	equipped (with)
යක්ක දාව	having been equipped (with). See grammar 2.
යඳහන් කරන්නා	mention
යරජ්‍යාභාවය	worry (applies only to men)

සලස්වනවා arrange

විඳලනවා cut off, sever

හේ he. See grammar 4.

GRAMMAR

1. IRREGULAR VERBS

New irregular forms of five verbs occur in this lesson.

1.1 කරනවා

කරනවා has the irregular past tense stem කළ- as an alternative for regular කෙරු-. Thus:

කෙරුවේය or කළේය (he) did

කෙරුවාය or කළාය (she) did

The adjective form from this stem is කළ , which serves both as the general and pronominal form. Thus:

අප කෙරු වැඩ or අප කළ වැඩ
The work we did.

අප වැඩ කෙරුවහොත් or අප වැඩ කළහොත්
If we work

As stated earlier (5,1.1), කරනවා has alternate past participle forms කර and කොට , with the latter more formal.

1.2 පැමිණෙනවා

The verb පැමිණෙනවා 'come, arrive' has alternate past tense and past participle forms: one set, built on the stem පැමිණ- has Class 2 endings, the other, built on පැමුණු- (note the ශ් rather than මි) has Class 3 endings. Hence:

පැමිණියේය or පැමුණුණේය he came

පැමිණියාය or පැමුණුණාය she came

පැමිණ or පැමිණි having come

1.3 වෙතවා

වෙතවා has the past participle form ව as well as ට (2,7). They are not quite alternates. In general, ට is more limited in occurrence and is used when වෙතවා is a part of a verb phrase like පස්වෙතවා 'be appointed', එකතු වෙතවා 'get together, unite', etc.

එ is not thus limited. Hence:

either: ගොවියෝ එකමුතු වී වැඩකරති.

or: ගොවියෝ එකමුතු වී වැඩකරති.
The farmers get together and work.

but only: ඔහු ගොවියාගේ ගසමුලට වී සිටියාය.
She was at the foot of the tree.

1.4 වසනවා

වසනවා 'live' has an irregular past tense stem වියුවී-, from which the past tense forms are made in the usual way. Thus:

වියුවියා ne lived

වියුවියා she lived

වියුවී and වියු are the past adjectival forms.

වසනවා also has an irregular past participle වැය as an alternant with the expected regular form වය. The irregular form is more frequent.

1.5 දෙනවා

In addition to the regular past tense forms of දෙනවා, there is an alternate set built on the stem දුන්-, with endings as follows:

	<u>Singular</u>	<u>Plural</u>
1st Person	දුන්මි	දුන්මු
2nd Person	දුන්පි, දුන්ඔ	දුන්හු
3rd Person	දුන්	දුන්හ

2. SECOND PERSON

2.1 The Feminine Pronoun ඊ

The second person familiar pronoun හෝ (7,9) has a feminine form ඊ in the singular. Masculine and feminine are not distinguished in the plural, so that the forms given in 7,9 are used for both:

Lesson Eight

Singular

Nominative	ඒ
Accusative	ඒ
Dative	ඒට
Genitive	ඒගේ
Instrumental	ඒගෙන්

Sometimes the masculine singular ගේ is also found with feminine reference.

2.2 Simple Verb Agreement

2.21 Present Tense: The verb forms for the second person in simple present sentences are made by taking the present tense stem (1,5.1) and adding the affixes -නි singular and -නු plural. Masculine and feminine are not distinguished:

	<u>Stem</u>		<u>Singular</u>	<u>Plural</u>
Class 1	බල-	look	බලනි	බලනු
Class 2	අදි-	pull	අදිනි	අදිනු
Class 3	වැටෙ-	fall	වැටෙනි	වැටෙනු
Irregular	ය-	go	යනි	යනු
	ගනි-	take	ගනිනි	ගනිනු

These forms show agreement with subjects in the usual way:

ඔබ ජ්‍යෙෂ්ඨතම දූතාරයෙක් වෙති.
You are a majestic prince.

ඔබ පොත් කියවනු.
You read books.

ඔබ රූපක් දැනගන්නා වෙති.
You (feminine) are a beautiful princess.

ඔබ ශිෂ්‍යයන්ට උගන්වනි.
You (feminine) teach the students.

ඔබ රූපක් දැනගන්නා වෙති.
You (feminine) are beautiful princesses.

ඔබ ජ්‍යෙෂ්ඨතම දූතාරයෝ වෙති.
You are majestic princes.

2.22 The second person past tense forms for simple sentences are made as follows:

1. In the singular -ඵ- (always short as for the first person (6, 1.1)) is added to the past tense stem followed by හි .

2. In the plural -ආ- is added to the past tense stem followed by හු .

	<u>Past Tense Stem</u>	<u>Singular</u>	<u>Plural</u>
Class 1	බැලුවි-	බැලුවෙහි	බැලුවහු
Class 2	ඇද්දි-	ඇද්දෙහි	ඇද්දහු
	පිටියි-	පිටියෙහි	පිටියහු
Class 3	වැටුණි-	වැටුණෙහි	වැටුණහු
Irregular	ගත්පි-	ගත්තෙහි	ගත්තහු
	ගියි-	ගියෙහි	ගියහු

Masculine and feminine are not distinguished, and these forms agree in the usual manner with the subject:

ඔබ් යෙහ කියවුවෙහි.
You read the book.

ඔබ් වැඩ කෙරුවෙහි.
You (feminine) did the work.

ඔබ් වැඩ කෙරුවහු.
You did the work.

2.3 Familiar Imperative

2.31 The second person singular Imperative that goes with the familiar pronouns ඔබ් , ඔබ් has two alternative forms.

2.311 The first alternant is formed as follows:

1. For verbs of Class 1, the present tense stem is used.
Thus:

<u>Present Tense Stem</u>		<u>Imperative</u>
බල-	look	බල
කර-	do	කර

2. For verbs of Class 2, the -ඉ of the present tense stem is changed to -උ :

<u>Present Tense Stem</u>		<u>Imperative</u>
ඇදි-	pull	ඇඳ
වැටි-	worship	වැඳ

Lesson Eight

3. For verbs of class 3, the -ඊ of the present tense stem is replaced by -ඉ :

<u>Present Tense Stem</u>		<u>Imperative</u>
භූෂා-	see	භූෂා
වැටේ-	fall	වැටී

4. Irregular Verbs

a. Those irregular verbs with a literary present tense stem in -ඉ, such as ගනී- 'take', දනී- 'know' behave like regular class 2 verbs.

<u>Present Tense Stem</u>		<u>Imperative</u>
ගනී-	take	ගනු
දනී-	know	දනු

b. Verbs with one-syllable present tense stems in -අ, such as ග- 'go' and භ- 'eat', form the first alternant by lengthening the stem vowel. Those with stems in -ආ, such as ගා 'apply', use the base stem.

<u>Present Tense Stem</u>		<u>Imperative</u>
ග-	go	ගා
භ-	eat	භා
ගා-	apply	ගා

2.312 The second alternant is formed as follows:

For verbs of class 1 and 2, -ඊ is added to the first alternant.

<u>First Alternant</u>	<u>Second Alternant</u>
වැටී	වැටීඊ
භූෂා	භූෂාඊ
දනී	දනීඊ
ගනී	ගනීඊ

2. For verbs of class 3, -ඊ is added to the present tense stem:

<u>Present Stem</u>	<u>Second Alternant</u>
පෙන-	පෙනව
වැටෙ-	වැටෙව

3. Irregular Verbs

a. Those with -ඉ in the present stem again act like regular Class 2 verbs.

<u>First Alternant</u>	<u>Second Alternant</u>
ගනු	ගනුව
ඳනු	ඳනුව

b. Those monosyllabic verbs with a long vowel in the first alternant, shorten the vowel and add ව .

<u>First Alternant</u>	<u>Second Alternant</u>
කා	කව
යා	යව

2.32 The plural Imperative for the plural second person familiar pronoun කොච්චි may be formed for verbs of all classes by adding -ව් (or -වු) to the present tense stem.

	<u>Present Tense Stem</u>		<u>Imperative Plural</u>
Class 1	බල-	look	බලව්
	කර-	do	කරව්
Class 2	අදි-	pull	අදිව්
	වදි-	worship	වදිව්
Class 3	වැටෙ-	fall	වැටෙව්
	පෙන-	see	පෙනව්

For verbs of Class 3 there is an alternate plural form made by adding -ව් to the -ඉ alternate of the singular.

<u>Present Tense Stem</u>		<u>First Alternant</u>	<u>Imperative Plural</u>
පෙන-	see	පෙනිය	පෙනියව්
වැටෙ-	fall	වැටිය	වැටියව්

Irregular verbs add -ව් (or -වු) to the present tense stem.

Lesson Eight

Present Tense Stem		Imperative Plural
ය-	go	යව්
ඳ-	eat	ඳව්
ආ-	apply	ආව්
බො-	drink	බොව්
ගනි-	take	ගනිව්

2.33 Summary

The above statements on the formation of the Imperative are summarized in the following chart:

	<u>Singular</u>		<u>Plural</u>
	<u>Alternant 1</u>	<u>Alternant 2</u>	
Class 1	බල	look	බලව්
	කර	do	කරව්
Class 2	අඳු	pull	අඳිව්
	වඳු	worship	වඳිව්
Class 3	පෙනිය	see	පෙනෙව්, පෙනියව්
	වැටිය	fall	වැටෙව්, වැටියව්
Irregular	ගනු	take	ගනිව්
	යා	go	යව්

2.4 Honorific Imperative

An Honorific Imperative in Literary Sinhala is formed by adding either මැනව් or මැනව් to the general form of the past tense verbal adjective. This form is both singular and plural.

මා කෙළවරුව මැනව් or මා කෙළවරුව මැනව්.
Please do not kill me.

මෙම වැඩ කෙරුව මැනව් or මෙම වැඩ කෙරුව මැනව්.
Please do this work.

2.5 Second Person Polite Plural

The plural forms නොව්, කෙව්, etc. of the second person pronouns ඔ and ඔ (7, 9; and 2.1 above) may be used with singular reference to add a degree of politeness or respect:

"කොපයේ පිටිය කොපට් ආපසු පවරා කොදෙමි"යි ඩී රජතුමාට කීවාය.
 "I will not give back your retinue," she said to the king.

For some verbs the past tense verbal adjective may be changed slightly in form before මැනව්/මැනවී . These are:

Verb	General Form	Form before මැනව්/මැනවී
එන්නා come	ආව	අව , ආ
ගේන්නා bring	ගෙනාව, ගෙන ආව	ගෙන අව, ගෙන ආ
ගන්නා take	ගත්ත	ගත
දෙනා give	දුන්න	දුන
බොන්නා drink	බීව්ව	බීව
කියන්නා say	කීව්ව, කීවුව	කීව

3. QUOTATION MARKER යි AND යයි

When the quotation marker -යි (1,13) follows a form ending in -අ, the -අ may be optionally changed to -ඇ .

"මට බලය ඇතැ"යි හෙතෙම කීවේය.
 "I have power," said he.

"මෙය පොත්ගුලයැ"යි මම දකිමි.
 I know that this is the library.

"ඔහු කවරතෙයිත් කපුකට්ඨිදැ"යි තුමාරයා ඇසුවේය.
 "Why are you spinning," the prince asked.

As stated earlier (6,10), there is a great deal of variation with regard to the writing of quotation marks and the quotation marker. In quoting, Literary Sinhala sometimes uses double quotation marks ("), sometimes single ('), and sometimes none at all, but the quotation marker always appears in some form. When quotation marks are used, the quotation marker characteristically appears outside of them, as in the examples above. Sometimes a predication marker -ය at the end of a quotation is joined to the quotation marker -යි and the whole placed outside the quotation marks. This may be done whether or not අ is also changed to ඇ . Compare the following with the second example above:

"මෙය පොත්ගුල"යයි මම දකිමි or "මෙය පොත්ගුල"යැයි මම දකිමි.
 I know that this is the library.

Lesson Eight

As a result of the latter convention some modern authors take යයි or යැයි as the quotation marker using it as such even where there is no predication marker:

"මම යමි" යයි (යැයි) මල්ලි පැවසුවේය.
"I go," said the younger brother.

4. THIRD PERSON PRONOUNS

The third person pronouns හෙතෙම 'he' and ඔහුගේ 'she' have alternate forms හේ 'he' and ඔ 'she' which are used interchangeably with them.

හෙතෙම ගුරුවරයෙකි. or හේ ගුරුවරයෙකි.
He is a teacher.

ඔහුගේ පාසැලෙහි උගන්වයි. or ඔ පාසැලෙහි උගන්වයි.
She teaches in the school.

5. ඇත, නැත

5.1 ඇත and නැත appear before හොත් to form the equivalent of conditional verb forms (7,4), and like them are used in the equivalent of English 'if' clauses:

එහි මල් ඇතහොත් කඩාගෙන අව මැනව.
If there are flowers there, please pick them.

එහි මල් නැතහොත් කරදර කෙටුව මැනව.
If there are no flowers there, do not trouble yourself.

නැතහොත් may be used by itself to mean 'otherwise', 'if not' like Colloquial නැත්තොත් :

එක මගේ පිරිස ආපසු දෙව. නැතහොත් ඔ මරා දමමි.
Return my retinue immediately. Otherwise I will kill you.

5.2 ඇත and නැත appear in the forms ඇති and නැති plus -ව to make participial forms with the senses 'being' or 'having' and 'without' or 'not having' respectively:

විජය අමාරයා අතේ කවුළක් ඇතිව, තම පිරිස යොයා ගියේය.
Prince Vijaya, with sword in hand, went in search of his retinue.

පොත් නැතිව ඉගෙන ගැනීම අමාරය.
It is difficult to learn without books.

6. FEMININE NOUNS IN -ඊ

Literary Sinhala has many feminine nouns in -ඊ. These generally form the singular accusative by changing -ඊ to -ඉය. As with other animate nouns the accusative form serves as an oblique stem on which the other cases are built. Some writers use this accusative as a nominative, and some also use an alternate definite accusative form made by shortening the -ඊ of the nominative to -ඉ without adding -ය. (Note these alternates in the paradigm below).

The indefinite of these words has the usual feminine ending -යක්, and -ඊ shortens to -ඉ and adds -ක්- before this ending. The plural must be given for each noun since there is no one plural for all nouns of this type, but very often it is ඊ, before which the -ඊ again becomes -ඉය්-. කුමාරි 'princess' will serve as an example for nouns of this type:

	<u>Singular</u>	<u>Indefinite</u>	<u>Plural</u>
Nominative	කුමාරි, කුමාරිය	කුමාරියක්	කුමාරියෝ
Accusative	කුමාරිය, කුමාරි	කුමාරියක	කුමාරියන්
Dative	කුමාරියට, කුමාරිට	කුමාරියකට	කුමාරියන්ට
Genitive	කුමාරියගේ, කුමාරිගේ	කුමාරියකගේ	කුමාරියන්ගේ
Instrumental	කුමාරියගෙන්, කුමාරිගෙන්	කුමාරියකගෙන්	කුමාරියන්ගෙන්

7. HONORIFIC IN -ආණේ

Literary Sinhala has an affix -ආණේ which may be added to masculine nouns referring to people of very high status to indicate respect. When so added it replaces the final vowel of the direct singular. Thus කුමාරයා 'prince' කුමාරයාණේ 'prince (honorific)', and පියා 'father', පියාණේ 'father (honorific)'. Although usually singular in meaning, nouns in -ආණේ are plural in form, and thus inflect as follows:

Nominative	කුමාරයාණේ	පියාණේ
Accusative	කුමාරයාණන්	පියාණන්
Dative	කුමාරයාණන්ට	පියාණන්ට
Genitive	කුමාරයාණන්ගේ	පියාණන්ගේ
Instrumental	කුමාරයාණන්ගෙන්	පියාණන්ගෙන්

Lesson Eight

8. VOCATIVE

Literary Sinhala has vocative forms of animate nouns in both singular and plural.

8.1 Singular

For the major classes of animate nouns, the vocative singular is formed as follows:

1. Masculine nouns in -අ, change final -අ to -අ. Thus, මිනිසා 'man' මිනිසා 'man (vocative)', ගැමියා 'villager' ගැමියා 'villager (vocative)'.

2. Feminine nouns in -ඊ, have alternate vocative forms which are the same as the accusative singular (see 6 above): ගැමැනි or ගැමැනියා 'woman (vocative)'.

8.2 Plural

The vocative plural is formed by adding -ඉ to the accusative plural (which will always end in -න්). If the accusative is one in -අන් there is an optional variant which changes -අන් to -එන් when -ඉ is added. Thus:

<u>Direct Singular</u>	<u>Accusative</u>	<u>Vocative Plural</u>
පුත්‍රයා son	පුත්‍රයන්	පුත්‍රයනි or පුත්‍රයෙනි
කුමාරයා prince	කුමාරයන්	කුමාරයනි or කුමාරයෙනි
ගැමැනි woman	ගැමැනුන්	ගැමැනුනි

8.3 Use

The vocative is used in direct address. The singular vocative has implications of familiarity and the plural is used both in singular and plural senses. When used in the singular sense it indicates respect or politeness.

9. කිසි, කිසිවෙක්

9.1 කිසි preceding a noun has the meaning '(any)... at all, whatsoever'. It is restricted almost entirely to negative sentences and questions, and the noun following is usually in the indefinite:

ලෙම යායලෙමි අද කිසි ශිෂ්‍යයෙක් නැත.

Today, there is not a single student in this school.

එම වැඩ පිටිමට කිසි කෙනෙකු ගියේ නැත.

No one at all went to do that work.

කිසි කුමාරියක් එම කුමාරයාට කැමති නොවූවාය.
No princess liked that prince.

මෙම පුස්තකාලයෙහි කිසි පුස්තකයක් නැත.
There is no old-leaf manuscript at all in this library.

9.2 කිසිවෙක් and කිසිවක් are animate and inanimate indefinite pronouns formed from කිසි . They have the sense 'anyone at all' and 'anything at all' and are restricted in use in the same way as කිසි .

එම වැඩ කිරීමට කිසිවෙකු ගියේ නැත.
No one at all went to do that work.

මෙම පුස්තකාලයෙහි කිසිවක් නැත.
There is nothing at all in this library.

10. කිසියම් 'SOME...OR OTHER'

කිසියම් is an adjectival form with an indefinite sense like English 'some...(or other)'. It occurs with both animate or inanimate nouns, usually indefinite.

කිසියම් කැනැණියක් කුසුරට ගියාය.
Some woman went to the field.

හෙතෙම කිසියම් පොතක් කියවමින් සිටී.
He is reading some book (or other).

11. ට

In both Literary and Colloquial Sinnala ට is added to some adjectives to form an adverb, and is thus roughly an equivalent of English -ly. Thus:

එම අකුරු පැහැදිලිය.
Those letters are clear.

එම ශිෂ්‍යයා පැහැදිලිව අකුරු ලියයි.
That student writes letters clearly.

12. AFRAID THAT, HAPPY THAT

In expressing an emotional state such as fear, apprehension or happiness resulting from something thought or imagined, the latter may be expressed as a quotation with or without any expressed verb of thinking, imagining or saying. Compare the following pairs:

'තම පිරිසට අනතුරක් සිදුවිය හැකි යැ'යි සිතා කුපාරයා බියවුණේය.

or: 'තම පිරිසට අනතුරක් සිදුවිය හැකි යැ'යි කුපාරයා බියවුණේය.

The prince feared that some danger might befall his retinue (i.e. 'Thinking that...he was afraid').

'අලුත් අවුරුද්දට දෙමව්පියන්ගෙන් කෙසෙත් පැහැබෝග ලැබිය හැකි යැ'යි සිතමින් කුඩා දරුවෝ සතුටුවෙති.

or: 'අලුත් අවුරුද්දට දෙමව්පියන්ගෙන් කෙසෙත් පැහැබෝග ලැබිය හැකි යැ'යි කුඩා දරුවෝ සතුටුවෙති.

Small children are happy that they can get various gifts and presents from the parents on New Year's day.

13. WRITING SYSTEM

In Literary Sinhala ඵ indicates the combination of ද් and ඵ and is an equivalent of ද්ඵ.

14. ඇයි AND තවර හෙයින් 'WHY'

'Why' in Literary Sinhala can be expressed by තවර හෙයින් which may or may not be the emphasized item immediately followed by ද :

හි තවර හෙයින් එසේ කෙරුවෙහිද? or ණ එසේ කෙරුවේ තවර හෙයින්ද?
Why did you do thus?

Note that the oblique form ණ occurs in the second sentence since it is the subject of an emphatic sentence.

'Why' may also be expressed by ඇයි, which is usually the emphasized item immediately followed by ද :

ණ එසේ කෙරුවේ ඇයිද?

ඇයි is also used in Colloquial Sinhala, as an alternant for මොකද, but in that variety usually occurs without ද :

ඇයි එහෙම කෙරුවේ?

SUPPLEMENTARY READINGS

1. කුවේරිය පළවාහැරීම

විජයකුසාරයා ශ්‍රීරාජ්‍යාවම අත්පත්කරගත්තේ කුවේරියගේ ආධාරයෙනි. දිවයින ආයතී රජවරයා බවට පත්කිරීමෙන් පසු, කුවේරිය බියව වැරදියේත් කබාගැනීම, ශ්‍රීරාජ්‍ය බව විජයගේ පිරිසෙහි රැකයා විජයකුසාරයාට පැවසුවේය. කුවේරිය විජයගේ බියව වැරදියේත් කබාගැනීම ශ්‍රීරාජ්‍යයාට සිටුවීමට පිටුවේ, ආය යස ගෝත්‍රයට අයත්වූ නිසා ය. ආය පළවාහැර , ආයගේ ගෝත්‍රයට අයත් කුසාරියාට වඩාත් කැමැත්ත යුතු බව විජයගේ පිරිසෙහි අය කුසාරියාට කිවුවේය. කුසාරියාටද තම පිරිසගේ ඉල්ලීමට එකඟවීමට සිදුවූයේය. එතෙයින් කෙතෙම දිනක් කුවේරිය හැඳවා,

"නි යස ගෝත්‍රයට අයත් නානාවක් වෙයි. එබැවින් නි මගේ බියව වැරදියේත් සිටීම ගැන මගේ පිරිසෙහි අය විරුදාවෙයි. එම නිසා දරුවන් දෙදෙනා පමණක් මෙහි තවත්වා නි ඉවත්ව යව"යි ආයට පැවසුවේය.

"මගේ නාදායත් වන යසයන් විනාසකිරීමට මම තොපට ආධාර උනිමි. එතෙයින් මා යසයන්ගේ අභියෝගයට ගියතොත් සිටුවූ මා විනාශකර දමයි. දැන් කෙසේකම් එහි යමි දැ"යි කුවේරිය අසුවේය.

"මි බිය කොටමි. මගේ පිරිසය ආරක්ෂකිරීමට පඳුණ මම විසිවිධාන යොදමි යැ"යි විජය කිවුවේය.

එතෙයින් එම පොරොන්දුවෙන් කුවේරිය සතුටකට පත්කොටුවේය. තම දරුවන් දෙදෙනාද සැලසීම, විජයගේ වෙහෙරට යාමට මි නිරතය කරගන්නාය. මෙසේ නිරතය කොට, දරුවන් දෙදෙනා පවා උගමට හැඳවා,

"දරුවෙහි, තොපගේ පියා අප අත්හැරදමයි. එතෙයින් අප සිත්තෙන් වෙන්ව, වෙන පෙදෙසකට යායුතු යැ"යි කිවුවේය.

"එසේකම් අහි නවර පෙදෙසකට යාදු ද මැනියෙහි"යි කුවේරියගේ දරුවෝ ආයගෙන් අසුවේය.

"අපට නැවත අපගේ නාදායින්ගේ ශ්‍රීරාජ්‍යට යාහැරැ"යි කුවේරිය විවිදරා උන්නාය.

"අපගේ පියානන් අපගේ නාදායන් විනාශ කළේ මැනියන්ගේම ආධාරයෙනි. එසේ කෙසේ කෙසේ කම් අපි මිය නැතිව අපුන්ගේ ශ්‍රීරාජ්‍යට යාදු දැ"යි කුවේරියගේ පුත්‍රයා අසුවේය. ආයන් එසේ පෙදෙසට යාමට තහනම් විය බව කුවේරියගේ දියණිය කිවුවේය.

ආය දරුවන්ගේ මානසික අසාදනය කුවේරිය විසින් අත්හැර, සිටුවීමට සමත් වූ කුසාරියා විසින් සැලසුණු යාමට පිටුවුවේය. ආයගේ දරුවන් දෙදෙනා ආය හා ගියේ කොතැනක්දැයි. ආය කුසාරියාගේ මාරුවීමට සිටුවීම බව කිවුන් දැන මි තෙහි. කුවේරිය,

දරුවන්ද නැවුම් යන්ත්‍රයට ගොස්, දරුවන් දෙදෙනා නගරයෙන් පිටත තවතා, තොවෝ
නුවරට ඇතුළුවුවා.

නුවරට ඇතුළුවුණු ආය උග්‍ර යක්‍ෂයෝ "නැවතත් හි අප විනාශ කරදැමීමට
පැමිණියෙහිදැ"යි ආසා නෝපයෙන් ආයට පහරදී ආය මරා දැපුවේය.

කුවේදියගේ මායා කෙනෙක් වූ එක් යක්‍ෂයෙක් නුවරින් පිටතට පැමිණ, නුවරින්
පිටත සිටි කුවේදියගේ දරුවන් දෙදෙනා උදුරුවේය. දැන,

"තොපි කාගේ දරුවෝ වෙහුදැ"යි ඔවුන්ගෙන් ඇසුවේය.

"අපි කුවේදියගේ දරුවෝ වෙහු යැ"යි ඔවුහු පිළිතුරු දුන්නෝය.

"නගරයට ඇතුළු වූ තොපගේ මව යක්‍ෂයෝ මරා දැපුවේය. මෙහි සිටියහොත්,
තෝප වූ යක්‍ෂයෝ තොපද මරාදමති. එහෙයින් මින් පලා යව් යැ"යි එම යක්‍ෂයා පැවසුවේය.
ඔහුගේ බස් පිළිගෙන කුවේදියගේ දරුවෝ දෙදෙනා ඉන් පලාගියෝය.

දැනට "වැද්දෝ" යනුවෙන් හැඳින්වෙන මනුෂ්‍ය කොට්ඨාශය මොවුන්ගෙන්
පැවසුවා බව විචක්‍ෂවාචල සහ ජනකවාචල සඳහන්වෙයි.

2. සිංහබාහු

විජයකුමාරයාගේ පියා සිංහබාහු නම් රජකෙනෙකු බව, මීට පෙර සඳහන්
කෙරුවෙයි. මෙම නියව්වෙන් දැක්වෙන්නේ එම සිංහබාහු පිළිබඳ කතා පුවතකිසියි. මෙම
කතාපුවතකිසිය මෙහි දැක්වෙන්නේ ලංකාවේ විචක්‍ෂවාචල සඳහන්වෙන ආකාරයටයි. එම
කතාපුවතකිසිය මහාවංශයෙහි මෙසේ දැක්වෙයි.

පෙර ඉක්කියාවෙහි වතුරට වැදුණු නගරයක් වූයේය. එම රටේ රජතුමාගේ
උච්ච ඉතායන් රූපක් වූවාය. ඔහු නිදහස්ව හැසිරීමට ලොල් වූවාය.

දිනක් ඕකොමෝ මාලිගයෙන් පලාගියාය. මෙසේ යන ඕකොමෝ කරත්තචල
බදුපුරවා වෙළඳුකේසි යන වෙළඳුන් නන්දියාමන් උවුවාය. එම වෙළෙන්දන් පසුපසින් ඕගියාය. මෙසේ
යන මොවුහු ලාළ නම් රටෙහි එක්කරා වනයකට පැමිණියෝය. එම වනයෙහි සිටි එක් සිංහයෙක්
මොවුන් දැක, ඔවුන් ඉදිරියට උච්ච ආවේය. සිංහයා උග්‍ර වෙළෙන්දෝ බිය වී එකැනින්
පලාගියෝය. ඔහු තොවෝ පවුක් ඉසිවුවුවාය.

සිංහයා ආය දැන, ඇ පිළිබඳ සෙනෙහසින් ආය ඉදිරියට දිව ආවේය. ඔහු
මිසි බියක් නැතිව සිංහයා ඉදිරියෙහි සිටියාය. සිංහයා ආය තම පිට උඩ තබාගෙන තමාගේ
ඉතාමත් තෙතගියේය. තෙතගොස් ගල්ගුහාවෙහි තබාගෙන ආයට නැමී සඳහා පළතුරු ආදිය
තෙතවින් දෙවින් ආය රකබලාගන්නේය.

ඕකොමෝ තුපයෙන් දරුවන් දෙදෙනෙකු වැදුවාය. වැඩිපසල් දරුවා ප්‍රතෙක්
වූයේය. බාල දරුවා උඩින් වූවාය. ප්‍රතාගේ නම "සිංහබාහු" ය. උච්චගේ නම "සිංහසිවලි" ය.

ප්‍රයෝගයේ සොයාගැනීමට පත් වූ සිංහලානු තම මවගෙන් මෙසේ ඇසුවේය:

"අපගේ පියා සිරුරුපයෙන් අපට වඩා කවරකෙසින් වෙනස්ද?"

සිංහලානුගේ මවද සියලු ප්‍රවෘත්තියලිභ්‍රම සාප්‍රකෙරුවාය.

"එසේ නම් අප මොනින් පලාකොයන්නේ ඇයිදැ"යි සිංහලානු තම මවගෙන් ඇසුවේය.

"තොපගේ පියා මේ ගල්ලෙන, ගල්පියතනින් වසාතබයි. එකෙයින් මින් පලාගිය නොහැකි යැ"යි සිංහලානුගේ මව පිළිතුරු දුන්නාය.

මෙය ඇසූ සිංහලානු, ගල්ලෙන වසාතිබුණු ගල්පියත තම බාහුවෙන් තල්ලුකර දමා, තම මව දකුණු බාහුවෙහිද, නැගිණිය වම් බාහුවෙහිද තබාගෙන එම ගල්ලෙනින් පලාගියේය. පලාගොස් කැටක වගුරුවට පැමිණ එහි "සිංහපුර" යන නමින් නගරයක් පිහිටුවා එහි රාජ්‍යය ලබාගත්තේය. තමාගේ බිරිඳ වශයෙන් තම නැගිණිය වූ සිංහපිවලි කුමරිය පාවාගත්තේය.

මොවුන් දෙදෙනාට දරුවන් හිස්දෙදෙනකු ලැබුණු බවද ඔවුන් අතුරෙන් වර්ෂ වැඩිමල් දරුවා වූ බවද වංශකථාවල සඳහන් වෙයි.

VOCABULARY FOR SUPPLEMENTARY READINGS

READING 1

- අත්පත්කරගන්නවා bring under one's power/control, take possession of
- අත්හැර දමන්නවා discard, give up, cast aside
- අස්වසන්නවා console
- ඉල්ලීම N2 request, demand; pl. ඉල්ලීම් ; stem ඉල්ලුම්
- ඉවත්ව යන්නවා go away
- තැටුට with, along with (only humans)

Lesson Eight

- කැඳවනවා call a person, summon
- කැමැත්ත N2 wish, desire; no pl.; stem කැමැති
- කෙසේ නම් somehow, anyhow, now (on earth!)
- කොට්ඨාසය N2 group, division; pl. කොට්ඨාස
- කෝලිම belonging to a clan/tribe
- ජනකතාව N2 fable, folk-tale; pl. ජනකතා
- ජීවිතය N2 life; pl. ජීවිත
- කඩාගන්නවා keep (for oneself)
- තිරණය කරගන්නවා decide (for oneself), determine
- දැන සිටිනවා be aware of, know
- දියණිය N5 daughter; pl. දියණියෝ ; stem දියනි
- දිවයින N2 island; pl. දිවයින
- තවතනවා see තවත්වනවා
- තවත්වනවා stop, cause to stay
- තැයා N5 relative, kinsman; pl. තැයෝ ; stem තැ
- නුපුදුපු not fit, improper
- කොකැමැත්ත dislike
- පත්කරනවා bring to a state of
- පහරදෙනවා hit, beat
- පළවාහරිනවා drive away
- විටත N3 outside; no pl.; stem විටත්
- විලිගන්නවා accept, receive (a person)
- ගුරය N2 city; pl. ගුර
- පොරොන්දුව N2 promise, pledge; pl. පොරොන්දු
- ඛණ (also ඛණ) N2 word, saying; pl. and stem ඛණ
- බිය N2 fear; no pl.; stem බිය
- මනුෂ්‍යයා N5 man, human being; pl. මනුෂ්‍යයෝ ; stem මනුෂ්‍ය

මැරවී කනවා	get killed
මැනියෝ	N5 mother (honorific); pl. in form; stem මැනී
යකා	N5 demon, devil; pl. යක්කු ; stem යක්
යක්පුරය	N2 city of the demons
වදන	N2 word; pl. වදන්
වැද්දු	N5 Veddā; pl. වැද්දෝ ; stem වැදී
විවි විවෘත	arrangements (usually plural)
විනාශකර දමනවා	destroy (completely)
විරුද්ධවෙන්නවා	disagree, oppose, dislike
විවාහ කරගන්නවා	marry
වෙන්ව යනවා	separate, leave
යෝනාව	N2 army, multitude; pl. යෝනා

READING 2

ඉතිරිවෙන්නවා	be left
ඉදිරියට	to the front, forward
ඉදිරියේ	in front of
කණ්ඩායම්	N2 group, band (of people); pl. කණ්ඩායම්
කථා ප්‍රවාහය	N2 story; pl. කථා ප්‍රවාහ
කුමරිය	N5 princess; pl. කුමරියෝ ; stem කුමර
ගල් ලෙන	N2 rock-cave; pl. ගල් ලෙන්
ගුහාව	N2 den, cave; pl. ගුහා
ගෙනැවිත් දෙන්නවා	bring (and give), fetch
හල්පුර දමනවා	push (out)
දකුණ	N2 right (side); no pl.; stem දකුණු
දිව වනා	core running
දුර වනා	core running

Lesson Eight

- නැගණිය / නැගණිය N5 younger sister; pl. නැගණියෝ ; stem නැගණි
නිදහස්ව freely
ගාමා ගන්නවා marry, take possession of
විසස N2 lid, door; pl. විසස්
විසිටුවන්නවා establish
පුරවන්නවා fill
බාහුව N2 arm; pl. බාහු
මාලිගය N2 palace; pl. මාලිග
ලොල්වෙන්නවා be eager for, desire, crave
වතු රට N2/3 Vagu country
වදනවා give birth to
වම් N2 left (side); no pl.; stem වම්
වසා තබන්නවා close, keep closed
විය N2 age; no pl; stem විය
වෙළෙඳුන් කණ්ඩායම N2 a group of merchants; pl. වෙළෙඳුන් කණ්ඩායම්
වෙළෙඳු N5 merchant; pl. වෙළෙඳුන් ; stem වෙළඳ
සැල කන්නවා inform
සිංහයා N5 lion; pl. සිංහයෝ ; stem සිංහ
සෙනෙස N2 love, affection; no pl.
සොළොස් sixteen; stem සොළොස්
හැසිරෙන්නවා behave

LESSON 9

ජාතකකථා

මෙම පාඩමෙන් ජාතක කථා පිළිබඳ ආරක්ෂා නීතිපයක් දැක්වීමට බලාපොරොත්තුවෙමු. සිංහල ජාතක පොත ගැන අදත් විසාර කිරීමෙන් පසු, එම පොතෙන් එක කථාවක් දන්වමු. අප තෝරාගත් කථාව තරමක් දිගුකෙසින් එය එක පාඩමකින් දැක්වීම පහසු නැත. එහෙයින් එය කොටස් දෙකකට බෙදා පාඩම් දෙකකින් දන්වමු.

පළමුවෙන් අපි සිංහල ජාතක පොත යනු කුමක්දැයි සිබට විසාර කර දෙමු. සිංහල ජාතක පොත වනාහි වැදගත් බෞද්ධ ග්‍රන්ථයකි. මෙය කුරුණෑගල යුගයේදී, එනම් ක්‍රි: ව: දහතුනවැනි ශතවර්ෂයේදී පමණ, ප්‍රතිරාජදෙව නමැති ඇමතිවරයා විසින් සකස් කරන ලදී. මෙම පොත පාලිජාතකකථා නමැති පොතෙහි සිංහල පරිවර්තනයයි. පාලිජාතකකථා වූ කලී මුට්ඨසොළසිමයන් විසින් ලියන ලද එකකි. මුට්ඨසොළ සමාමත්චඤ්ඤා මෙම පොත සකස් කෙළේ අනුරාධපුර යුගයේදී ය. එනම් ක්‍රි. ව. පස්වැනි ශතවර්ෂය හරියේදී ය. සිංහල ජාතක පොත "පන්සිය පසස් ජාතක පොත්වනන්යේ" යනුවෙන්ද හැඳින්වෙයි. සාමාන්‍ය කථාවන්වහාරයේදී "ජාතකපොත" යනුවෙන්ද සිංහල බෞද්ධයෝ මෙය හඳුන්වති. ජාතක පොතෙහි ඇත්තේ ගෞතම බෞද්ධසාමන්තයන්වනන්යේගේ පෙර චරිතකථා ය. නූතන කෙටිකථා බලි කථාරාශියක්ද මෙහි ඇත. නූතන ගැමියාට මෙන්ම උගත් විචාරකයාටද ජාතකකථා කියවීමෙන් ලොකු රසයක් විඳිය හැක.

සාමාන්‍ය සිංහල බෞද්ධයා ජාතකපොත කියවීමෙන් එසේ නැතහොත් කිසිවකු කියවනවිට එය ඇසීමෙන් ලොකු සතුටක් ලබයි. ජීවිතය පිළිබඳ ආදර්ශ ලබාගනියි. ජාතකකථා කියවීම මෙන්ම ඇසීමද සිදුකර පින්කමක් ලෙස සලකයි. බෞද්ධ පොස්පත් අතුරින් සාමාන්‍ය බෞද්ධයන් විසින් වඩාත්ම අගයකරනු ලබන පොත වශයෙන් සැලකිය හැක්කේ ජාතක පොතයි.

පහත සඳහන්වන කථාව ජාතක පොතෙන් තෝරාගත්තෙමු. එය "සකුභසානජාතකය" නමින් හැඳින්වෙයි. එම කථාව, ජාතකපොතෙහි එන සිරිපයෙන් තරමක් වෙනස්කොට දන්වමු. ජාතකපොතෙහි සිංහල භාෂාව තරමක් අපහසු ය. එහෙයින් මෙම කථාවෙහි ඇතැම් තැන් වෙනස් කෙළෙමු. එසේ වෙනස් කළේ සිබට එය සේරුවිගැනීම පහසුවනු පිණිස ය. අප එම කථාවෙහි වෙනස්කළ තැන් මොනවාදැයි, පසුව සිබට සිංහල ජාතක පොත කියවා දැනගත හැකිවෙයි. දැන් සිබ කළයුත්තේ අප දන්වන පරිදි එම කථාව කියවීම ය.

සකුභසානජාතකය 1.

පෙර බරණැස් නම් නුවර ජාතක නම් රාජකෙනත් රාජ්‍යය කෙළේය. එසමයෙහි බෞද්ධසාමන්තයෝ බහුල කුලයක ඉපදුණෝය. දෙව්විටියෝ, එතුමාට "යේනන" යැයි නම් කැලුවෝය. තුඩා විසේදී සිටිම එතුමා සදාකල්පයකු ලෙස ප්‍රසිද්ධ වූයේය. එතුමාගේ පුඤ්ච ගැන බොහෝදෙනා

පැහැදිලි කළේය. එතුමා දිසාපාලෝත්තරී ගුරුදාසා වෙත ගොස් එතුමාගෙන් සිලපසාසු ඉගෙනගත්තේය. සිලපසාසු ඉගෙන ගත්තේ ජාතියා සරා ආප්ති, රජතුමාට අනුග්‍රහයක් කරමින් වාසය කළේය.

එකල කිසියම් ජනපද බලයෙන් සිංහ ආදිද මුදුරන් දහසක් ලැබී වෙනස් බලයකු වෙත ගොස්, එම මුදුරන් දහස සිත්‍ර ක්‍රම නම්, පුරුහුණක් ගියේය. දවස් බොහෝ ගතයත් ගතවුණේය. මුදුරන් අයත් බලය පැවතියේ නැත. එහෙයින් මුදුරන් කඩාගත් බලයක් නම ප්‍රයෝජනය පිණිස විකේන්ද්‍ර එම මුදුරන් වියදම් කරන්නට පටන්ගත්තේය. ගතවුණේ විකේන්ද්‍රය. මුදුරන් සියල්ලම වියදම් වුණේය. මුදුරන් අයත් බලයෙන් ආපසු එම මුදුරන් කඩාගත් බලය බලාපොරොත්තු වුණේ නැත. හේ මුදුරන් සියල්ලම විකේන්ද්‍රය වියදම් කෙරුණේ එහෙයිනි. එහෙත් දිනක් හදිසියේම මුදුරන් අයත් බලය පැවතියේය. පැවත "මගේ මුදුරන් දහස දෙව"යි ඉල්ලුවේය. මුදුරන් දහස සඳා වියදම් කළ හෙයිනුයේ, සඳා පුළුපත් හෙයිනුයේ, දෙන්නට සඳා ලග මුදුරන් නැති හෙයිනුයේ ,

" මගේ මුදුරන් දහස වියදම් කළෙමි. දිනට මා ලග මුදුරන් නැතැ"යි මුදුරන් කඩාගත් බලය කීවේය.

"මා මුදුරන් සොයාගත්තේ කොතරම් වෙහෙසකින්ද? හා එය වියදම් කළේ මන්ද? වහාම මම මුදුරන් දෙවැ"යි මහර බලය කෝපයෙන් පැවසුවේය.

"එසේනම් මුදුරන් වෙනුවට මගේ දිසාපාල සරණයට ගනුව"යි මුදුරන් කඩාගත් බලය කීවේය. මෙසේ කියා මහර බලයට සරණයට ගොස්, හේ ඇතුළත සිටි දිසාපාල සඳා වෙත නැඟුවේය.

එම බලයෙන් දිසාපාල බොහෝ රූපය ය. ඕනෑම දෙවනක වැනි කරුණකි. ආය පුළුපට බලයටද මුදුරන් පිළිබඳ සියලු ප්‍රවෘත්තිය අපහසු වුණේය. මහත් ප්‍රීතියෙන් එම යෝජනාවට හේ එකඟවුණේය. ආය සරණයට ගොස් කොතරම් පැවසියේය.

එ තරුණ බැවිනි කාමයෙහි ලොල්වුණාය. එහෙයින් ඔහු මහර බලයෙන් සතුටකට නොපැවැත්තාය. රජයින් සොරකරුවකු සහ වසන්තට පටන්ගත්තාය. සොරකරුවා තරුණ බලයෙන් වුණේය. සිත්‍ර කා සිත් හේ විසිටම කට සැලසා ගෙදර සිටීම බාධාවක් වුණේය. කිසියම් උපායකින් සඳාගේ සැලසා ගෙදරින් පිට කළ යුතු යයි ඔහු සිතුවාය. මෙසේ සිතූ ඔහු, දිනක් අසන්නායකින් මෙන් කෙඳිවහනක් ඇඳෙහි වැසිර සිටියාය. මහර බලයද ආය පුළුපටේය. ආයගේ සැලසුම දැන, හේ හෙත්තේ කියවුණේය. බසව ආය වෙත ගොස්,

"සොළුරිය සිටි කවර නම් අසන්නායක දැ"යි ආහුවේය.

"බලය, උම නිසර කැබිනිම සැඳිණේය, මෙහෙවර කිවිණේය වෙහෙසට පැවසියේය. එහෙයින් අසන්නායක. ඉතින් හේ මට ආදරයක් ඇත්තැයි නම්, මහර මම මෙහෙවර පිණිස කෙල්ලක කෙල්ල"යි කීවාය.

"සොළුරිය, ඔහු කෙල්ලක් සිතා අදහස් කිරීම මා සඳා කැමැත්තෙහි. එහෙත් මෙහෙවරට කෙල්ලක කෙල්ලක් අදහස යා ලග පුදුම නැත. එසේ කෙල්ලක් කෙල්ල නම්, කෙල්ලක කෙල්ල එබිඳැ"යි මහර බලය කීවේය.

"කෙරට සිංහ ආදිද පුදුම සොයාගනුව"යි බැවිනි කෝපයෙන් මෙන් පැවසුවාය. බැවිනි කෝපය වසන්තයා හේ කියවුණේය. සිත්‍ර මම එකම මට සිදු වුණේය.

"එසේ නම් මම ගමනට උවිටනාකරන නැම සායකොට දෙවැ"යි හේ බැවිනිට

වැදගත්කම, වැදගත්කම සහ වැදගත්කම, වැදගත්කම, වැදගත්කම සහ වැදගත්කම.

VOCABULARY

- අගය කරන්නා evaluate, consider as valuable
- අඟලාම N2 a sweetball made of flour and jaggery; pl. අඟලා
- අනුරාධපුරය N2 Anuradhapura (place name)
- අනුගාමයා admonish, advise
- අමතකව යාම get forgotten (gradually)
- ආදර්ශ N2 moral, model, example; pl. ආදර්ශ
- ආපසු back
- ඇඳ N2 bed, cot; pl. ඇඳුම් ; stem ඇඳ
- ඉගෙන past participle of උගන්නා
- ඉතින් if, now if
- උගත් learned
- උමගනා කරන්නා want, require, be necessary
- ඔබ you. See grammar 6.
- කථාවහරණය N2 speech, speaking; pl. කථාවහරණ
- කරා to. See grammar 17.
- කාමය N2 sensual enjoyment, sense pleasures; no pl.; stem කාම
- කාරණය N2 fact; pl. කාරණා
- කුමක් what. See grammar 11.
- කුරුණෑගල N3 Kurunegala (place name)
- කුරුණෑගල යුගය N2 Kurunegala-period
- කුලය N2 caste; pl. කුල
- කෙටිකතාව N2 short story; pl. කෙටිකතා
- කෙඳිලි ගානා wailing, cry in pain
- කෙල්ල N3 girl, maid; pl. කෙල්ලන් ; stem කෙලි
- කොපමණ how much, how. See grammar 11.

Lesson Nine

ක්‍රි: ව: or ක්‍රි. ව. abbreviation for ක්‍රිස්තු වර්ෂ (A.D.)

ගණන N2 number, amount; pl. ගණන්

ගෞතම බෝධිසත්‍යෝ N5 bodhisatva Gautama

ග්‍රන්ථ N2 book, text; pl. ග්‍රන්ථ

චරිත කථාව N2 life-story; pl. චරිත කථා

ජාතක පොත N2 Jataka text, Jataka book

ඤ්ඤාවන්තයා N5 intelligent person; pl. ඤ්ඤාවන්තයෝ

තරුණි N5 maiden, young woman; pl. තරුණියෝ ; stem තරුණ

තෝරාගන්නවා select, choose

දහස (one) thousand; stem දහස්

දෙවතා N5 goddess, fairy; pl. දෙවතයෝ

නමැති named. See grammar 19.

නමින් by name. See grammar 19.

නමි තබනවා give a name to

නුගත් not learned, uneducated

නුතන modern

පසුව later

පැහැදෙනවා become convinced, enlighten, become clear

පරිදි as, like. See grammar 10.

පරිවර්තනය N2 translation; pl. පරිවර්තන

විවර කරනවා send out

විවර්ත කරනවා send away

විෂය for. See grammar 13.

ප්‍රඥාව N2 wisdom; no pl.; stem ප්‍රඥ

බදු like, similar to. See grammar 10.

බමුණා N5 Brahmin; pl. බමුණෝ ; stem බමුණ

බලාපොරොත්තුවෙනවා expect, hope

- බැවිනි N5 Brahmin woman; pl. බැවිනියෝ ; stem බැවිනි
 ප්‍රසිද්ධියේ පාලකයා (one of the greatest Pāli commentators.)
 බෝධිචර්යාව N5 bodhi-carya, p.l. an equivalent to Buddhacarya;
 pl. චර්යාව; stem චර්යාව
 භාෂාව N2 language; pl. භාෂා
 මිදුන් ම මිදුන් a little
 මිසක why. See grammar 14.
 මිසක N2 bag; pl. මිසක
 මුහුරුණ a gold coin (usually in the plural)
 මෙන් like. See grammar 10.
 මෙහෙයුර N2 service, attendance; no pl.
 යුගය N2 period, time, era; pl. යුග
 යෝජනාව N2 proposal; pl. යෝජනා
 රාජ්‍යය කරනවා reign, rule
 ලියවනවා write
 මාකි specifying particle. See grammar 8.
 මැතිර පිවිසිනවා remain lying
 විමර්ශකයා N5 critic; pl. විමර්ශකයෝ ; stem විමර්ශ
 වියදම් කරනවා spend, expend
 වියදම් වෙනවා get spent, be spent
 විසිම N2 living, residing in; pl. විසිමි
 මුත් specifying particle. See grammar 8.
 මෙහි to. See grammar 17.
 මෙහෙයුර N2 exertion, effort, hard work, trouble, fatigue; no
 pl.; stem මෙහෙයුර
 සහස්‍රිකයා N2 century; pl. සහස්‍රික
 භෞතියා N2 science; pl. භෞතියා
 විද්‍යා N2 art or technical science; pl. විද්‍යා

Lesson Nine

- සකස් කරනවා arrange, prepare, make
- සමය N2 time, period, era; no pl.; එසමයෙහි at that time
- සැවිය N2 manner, nature; pl. සැවි
- සිත ඇවිදිනවා go begging
- සිත් දේ at will, at one's pleasure
- සොඳුරි N5 dear one (feminine), darling (feminine);
pl. සොඳුරියෝ ; stem සොඳුරු
- සොර සැවිය N5 paramour; pl. සොර සැවියෝ ; stem සොර සැවි
- සොරා N5 thief, robber, rogue; pl. සොරා ; stem සොර
- සූත්‍රි N5 woman; pl. සූත්‍රියෝ or සූත්‍රිහු ; stem සූත්‍රි
- සාමනෙරුන් N5 Buddhist monk; pl. සාමනෙරුන්ගේලා
- හරිවෙයි around, about

GRAMMAR

1. PAST TENSE OF ලබන්න 'GET, RECEIVE'

1.1 The verb ලබන්න, in addition to the expected regular past tense stem ලැබූම-, has an irregular past tense stem ලද්-. Past tense forms are made from this stem in two alternate ways:

Alternant 1. The person-number endings are added to ලද්- as follows:

	<u>Singular</u>	<u>Plural</u>
1st Person	ලදීම	ලද්මු
2nd Person	ලදිඞ	ලදඟු
3rd Person	ලදි	ලදඹ

Alternant 2. The final -ද් of the stem is doubled, and person-number endings are added in the same way as for other past tense verbs (o, 1):

	<u>Singular</u>	<u>Plural</u>
1st Person	ලද්දෙමි	ලද්දෙමු
2nd Person	ලද්දෙඞි	ලද්දඟු (ලද්දඟු)
3rd Person Masc	ලද්දෙය	ලද්දෙය
Fem	ලද්දො, ලද්දිය	

The regular form and alternants 1 and 2 are used interchangeably.

අපි භාගි ලැබුවෙමු.	}	we received gifts.
අපි භාගි ලද්මු.		
අපි භාගි ලද්දෙමු.		

1.2 The emphatic past tense of ලබන්න is either ලැබුවේ or ලද්දේ:

අප ලැබුවේ භාගිය.	}	It was gifts that we received.
අප ලද්දේ භාගිය.		

1.3 The past tense verbal adjective had the regular forms ලැබූම (general) and ලැබූ (pre-nominal). It also has the irregular form ලද which acts as both a pre-nominal and a general form:

අප ලැබූ දේවල්	}	things that we received
අප ලද දේවල්		
අප එම දේවල් ලැබුවහොත්	}	if we were to receive those things
අප එම දේවල් ලදහොත්		

2. PAST PASSIVE

The present passive is formed with the passive participle plus either ලබනවා or ලැබෙනවා (4,7). The past passive may be formed by using the regular past tense form of ලබනවා :

Present Passive: මා විසින් මෙම පොත් කියවනු ලැබෙයි. (ලැබේ.)
 These books are read by me.

Past Passive: මා විසින් මෙම පොත් කියවනු ලැබුවේය.
 These books were read by me.

However, in forming the past passive, it is more customary to use one of the ලද්- alternants of ලබනවා . When one of the ලද්- forms is used the passive participle is replaced by the present tense verbal adjective:

මා විසින් මෙම පොත කියවන ලදී.	}	This book has been read by me.
මා විසින් මෙම පොත කියවන ලද්දේය.		

The past tense verbal adjective and emphatic forms from the ලද්- stem are used in passive construction in the expected ways:

අප විසින් කරන ලද්දේ පොත් කියවීමය.
 What has been done by us is reading books.

අප විසින් කියවන ලද පොත්
 The books that we have read

3. IRREGULAR VERB FORMS

In addition to those irregular verb forms that have been encountered so far, the following irregular alternants for වෙතවා 'be', පරනවා 'do' කියනවා 'say' and ලැබෙනවා 'get, receive' should be noted:

3.1 වෙතවා 'Be'

In addition to the past tense forms with the stem forms වුය්- and වුච්- given in 6.2, there are alternate past tense forms with a stem වුන්- as follows. Note that this form resembles the colloquial form more than the others:

	<u>Singular</u>	<u>Plural</u>
1st Person	වුනෙමි	වුනෙමු
2nd Person	වුනෙහි	වුනෙහු
3rd Person Masc	වුනෙය	වුනෙය
Fem	වුනෙය	

3.2 කරනයි 'do'

Along with past tense forms with stems කෙරැවි- and කළු-, there are alternate forms with the stem කළේ-. This stem generally occurs only before endings which begin with -ව or -වී. Thus:

- කෙළෙමි I did
- කෙළෙමු we did
- කෙළෙහි you (singular) did
- කෙළෙය he did

In the third person plural there is another alternant කෙළේ-. Thus:

- කෙළෙය they did

3.3 කියනයි 'Say'

In addition to the past tense stem කීවි- there is an alternant past tense stem කීවේ-. Thus:

- කීවෙමි I said
- කීවෙහි you said
- කීවෙය he said

The corresponding verbal adjective is කී . Thus:

- ඔහු කීවු දේ or ඔහු කී දේ the things he said

3.4 ලැබෙනයි 'Get, Receive'

ලැබෙනයි has, in addition to its regular past participle ලැබේ , the alternate form ලැබී . Thus:

ලැබී තැනි ලැබී මුනි වූවෝය.

OR
ලැබී තැනි ලැබේ මුනි වූවෝය.
Receiving gifts, the children became happy.

4. QUASI-VERBS ඇති, නැති, හැකි, යුතු

4.1 ඇති, නැති, හැකි and යුතු and their various forms are quasi-verbs in that each of them has some forms which resemble verb forms in appearance and use, without having all of the forms characteristic of a verb. (නැති is actually නො plus ඇති, and they thus behave alike in virtually all respects.)

The major forms of quasi-verbs, with their associated uses, are as follows:

1. The Adjectival Form:

Each of the quasi-verbs has a form which may occur before nouns (like the pronominal verbal adjective forms of verbs) to form the equivalent of an English relative clause. The forms thus used are ඇති, නැති, හැකි and යුතු :

කමලසිරි පුතකාලයෙහි ඇති පෑම පොතවම් කියවයි.
Kamalasiri reads every book that is in the library.

එම කඩයෙහි නැති වලවට හිටියත් නැත.
There is no kind of vegetable that is not found in that shop.

ගුනපාල කමාර හැකි පෑම වැඩක්ම පවුරින් කරයි.
Gunapala does cheerfully every kind of work that he can do.

පරීක්ෂණ සඳහා කියවිය යුතු පාඨම් මේ සතියේදී කියවමු.
During this week, we read the lessons that are required (must be read) for the examination.

2. The Simple Form:

The equivalent of a simple form of a verb may be made in two ways:

(a). The adjectival form may be used followed by the predication marker.

(b). A simple form is made by replacing the final vowel of the adjectival forms by -අ, giving ඇත, නැත, හැක, යුතු. The assertion marker is not used with these forms.

For ඇති, නැති, හැකි alternative (b) is more commonly used, though (a) is permissible. For යුතු, alternative (a) is almost always used, and the form යුතු is archaic and restricted to poetry:

අනුරාධපුරයෙහි පුරාණ සිටිනාන් ඇත (or ඇති ය.)
There are old shrines (holy-places) in Anuradhapura.

මෙම පූදෙහි විසිනු ප්‍රචණ්ඩ නැත (or නැති ය. .)
There is no fragrance in this flower.

මේ බස් වෙරස් පුරුම මේ හැක (or හැකි ය. .)
One can go to Kandy by this bus.

"සිල් ගීත යුතු, නො ඇති යුතු"යි ඇතැමෙක් පවසයි.
Some say that "one must observe sil: one must listen to the sermons."

The simple forms given above may be used with animate or inanimate nouns, singular or plural and in any person. However, one may occasionally encounter forms showing agreement for number and person. They are given below so that the student might recognize them if he should meet them. Since they resemble the corresponding verb forms, they generally cause no difficulty. As with verbs, the third person masculine singular forms are used with neuter subjects, either singular or plural.

	<u>Singular</u>		<u>Plural</u>
1st Person		ඇල්තෙළි	ඇල්තෙළු
		තැල්තෙළි	තැල්තෙළු
		ඟැල්තෙළි	ඟැල්තෙළු
		යුල්තෙළි	යුල්තෙළු
2nd Person		ඇල්තෙහි	ඇල්තාහු (ඇල්තෙහු)
		තැල්තෙහි	තැල්තාහු (තැල්තෙහු)
		ඟැල්තෙහි	ඟැල්තාහු (ඟැල්තෙහු)
		යුල්තෙහි	යුල්තාහු (යුල්තෙහු)
3rd Person	<u>Masc.</u>	<u>Fem.</u>	
	ඇල්තේය	ඇල්තාය, ඇල්තිය	ඇල්තෝය
	තැල්තේය	තැල්තාය, තැල්තිය	තැල්තෝය
	ඟැල්තේය	ඟැල්තාය	ඟැල්තෝය
	යුල්තේය	යුල්තාය, යුල්තිය	යුල්තෝය

3. Emphatic Form:

Emphatic forms for the Quasi-verbs are made by dropping the final vowel, doubling the resultant final consonant and adding -ඵ giving the forms: ඇල්තේඵ, තැල්තේඵ, ඟැල්තේඵ and යුල්තේඵ. These are used like the emphatic forms of verbs:

මා උග ඇල්තේඵ නවකථා පමණය.
It is only novels that I have.

මෙම සෙල්ලිපියෙහි තැල්තේඵ රජතුමාගේ නමය.
It is the name of the king that is lacking in this inscription.

විනෝදවිය ඟැල්තේඵ නවක විලය.
It is while dancing that one can enjoy himself.

සබ් කිව්ව පුස්තකේ මෙම පොත් තොවේ.

It is not these books that you must read.

4. Participial forms: The participial forms ඇතිව and නැතිව have been given in Lesson 8, 5.2. හැනි has a parallel form හැනිව, used in a similar way.

අසනිපුටු හෙයින් වැඩ කළ නොහැනිව බැරා ගෙදර ගියේය.

Banda, unable to work because he was ill, went home.

The form යුතුව exists, but it is restricted almost entirely to a special construction to be given later.

4.2 Summary: The forms of the Quasi-verbs given above (except for the forms showing number agreement) are summarized in the following table:

Adjectival	ඇති	නැති	හැනි	යුතු
Simple	ඇත, ඇතිය	නැත, නැතිය	හැත, හැතිය	(යුත), යුතුය
Emphatic	ඇත්තේ	නැත්තේ	හැත්තේ	යුත්තේ
Participial	ඇතිව	නැතිව	හැනිව	(යුතුව)

4.3 ආදරයක් ඇති

The phrase ආදරයක් ඇති 'to have love/affection for' can take a subject in the nominative case, with which it agrees. The object of the affection is in the dative case. ඇති takes its usual endings:

"මම හිට ආදරයක් ඇත්තෙමි" යි බ්‍රහ්මා කීවේය.

'I have affection for you,' the brahmin said.

5. කැමති

5.1 AS in Colloquial Sinhala, කැමති 'like', takes the equivalent of the English object in the dative case, but with verbs, it may take the passive participle in Literary Sinhala. The form කැමති (or, rarely කැමැති), with the predication marker, forms simple sentences:

මම ඒවා කියාද පොත්වලට කැමතිය.

I like those Sinhala books.

හේ ජයවර්ධන රජු කැමතිය.

He liked to do carpentry.

කැමති also serves as an adjectival form:

ඔහු කැමති පොත් මම ද කියවමි.
I also read the books he likes.

5.2 In Literary Sinhala, කැමි also has many of the forms of a Quasi-verb like ඇමි, such as the following set showing person-number agreement (note the change of vowels in the stem).

	Singular	Plural
1st person	කැමැත්තෙමි	කැමැත්තෙමු
2nd person	කැමැත්තෙහි	{ කැමැත්තෙහු කැමැත්තහු කැමැත්තාහු
3rd person masc	කැමැත්තේය	
fem	කැමැත්තිය	කැමැත්තෝය, කැමැත්තාහ

මම මෙම වැඩ කරනු කැමැත්තෙමි.
I like to do this work.

ඕනෑමෝ සිංහල පොත් කියවනු කැමැත්තිය.
She likes to read Sinhala books.

5.3 There is an emphatic form කැමැත්තේ, but in modern writing, simple කැමි is usually used. Thus:

ඔහු කරනු කැමැත්තේ වටුවැයි.

or, more commonly,

ඔහු කරනු කැමි වටුවැයි.
It is carpentry he likes to do.

5.4 There is also an adverbial form කැමිතිව,

එම යෝජනාවට කැමිතිව බලුණ මිනිසාට මුද්‍රණ දුන්නේ ය.
Liking that scheme, the brahman gave the money to the man.

6. SECOND PERSON PRONOUN ඔබ

The second person pronoun ඔබ is both polite and relatively noncommittal with regard to the relative status of the addressee, and is thus the pronoun most commonly employed in letters, whether business or personal, in modern Sinhala. Its case forms are as follows (Note that there is no distinction between the Nominative and Accusative, and that there are alternate genitive and instrumental case forms):

Lesson Nine

Nominative	}	ඔබ
Accusative		
Dative		ඔබට
Genitive		ඔබගේ, ඔබේ
Instrumental		ඔබගෙන්, ඔබෙන්

ඔබ may be either singular or plural in meaning without change in form, although a plural in -ඔ is sometimes met with. ඔබ, whether it is singular or plural in meaning, is commonly treated like a third person plural with regard to agreement, taking the appropriate form of the verb:

ඔබ වැඩ කරති.
You (singular or plural) work.

ඔබ ගිය සතියේ පිහිරිය බැලීම සඳහා ගියෝය.
You (singular or plural) went to see Sigiriya last week.

However, some modern authors use ඔබ with second person agreement, either singular or plural depending on meaning:

ඔබ ජාතකපථා කියවති.
You (singular) read Jataka stories.

ඔබ නර්ථින්න විනෝද වෙහෙ.
You (plural) enjoy dancing.

ඔබ ගිය අපූර්වයේ වෙසන් සැරසිලි බැලීමට ගියෙහි.
Last year you (singular) went to see the Vesak decorations.

In an imperative sentence with ඔබ, the familiar imperative form of the verb (8,2.3) either singular or plural may be used. But it is more polite to express imperatives indirectly by using යුතු :

ඔබ විසින් මේ පාඨම කියවිය යුතුය.
You must read this lesson.

7. යනු

යනු like යන (2,10) and යනුවෙන් (3,7) is used in naming and specifying. As noted earlier, යන is adjectival, whereas යනුවෙන් is adverbial and is used with verbs. යනු is nominal and is most commonly used following the subject of an equational sentence, in which the predicate attribute is a definition, an explanation, or an interrogative requiring a definition or explanation.

'සංවර්ධනය' යනු දියුණුවීමයි.

'Samvardhalaya' means development.

'බුද්ධාගම' යනු බෞද්ධයන් විසින් අදහනු ලබන ආගමයි.

'Buddhāgama' is the religion practiced by Buddhists.

'සානිතයය' යනු කුමක්ද?

What is 'Sānityaya'?

8. SPECIFYING EMPHATICS වුනලි AND වනාහි

වුනලි and වනාහි are used in equational sentences which define or specify, following the thing specified and serving to emphasize it. Roughly, they have the meaning 'to be sure', but generally do not show up in English translation:

ජාතක භාෂා වුනලි වැදගත් බෞද්ධ ග්‍රන්ථයකි.

The Jataka text is an important Buddhist text.

ලංකාව වනාහි කුඩා දිවයිනකි.

Sri Lanka is a small island.

One Colloquial equivalent for වුනලි and වනාහි is නම් 'of course', (C.S. 18,9.2) and this is also met with in Literary Sinhala:

ලංකාව නම් කුඩා දිවයිනකි.

Sri Lanka is a small island.

9. උවමනා 'NECESSARY'

The adjective උවමනා 'necessary' is a formal equivalent of Colloquial ඕන and like it is used with the equivalent of the English subject in the dative case in the sense 'want, need'. In simple sentences it takes the predication marker in Literary Sinhala.

මට එම මුහුරන් උවමනාය.

I need those gold coins.

ඔබට කෑම උවමනාද?

Do you need food?

උවමනා හරන , like its Colloquial equivalent ඕන හරන (C.S. 25), is used adjectivally with the sense '(become) necessary'.

ගමනට උවමනා හරන කෑම දෙව.

Give me the food necessary for the journey.

Lesson Nine

10. LIKE, AS

In literary Sinhala, the equivalent of English comparisons with 'like' or 'as' are usually expressed with the postpositions වැනි and මෙන්, but these differ in their use, and each has alternates in specific constructions.

10.1 In adjectival constructions such as 'as a man like a king', වැනි is used and takes an object in the accusative:

දෙවනන වැනි කුමරියක දැක....
Seeing a goddess-like princess...

යක්‍යයකු වැනි මිනිසෙක්...
A man like a devil...

මුහුදු වැනි විශාල වැව්...
Big tanks like seas...

In this usage, බඳු may substitute for වැනි :

දෙවනන බඳු කුමරියක දැක....
Seeing a goddess-like princess...

යක්‍යයකු බඳු මිනිසෙක්...
A man like a devil...

මුහුදු බඳු විශාල වැව්...
Big tanks like seas...

10.2 In the equivalent of English adverbial prepositional phrases with 'like', such as 'he speaks like a villager,' 'she is beautiful like a goddess', මෙන්, may be used but not වැනි. The object of මෙන් will be in the accusative case.

හෙතෙම ගැමියකු මෙන් කතා කරයි.
He speaks like a villager.

එම රටෙහි උගන්තු කුමාරයින් මෙන් ජීවත් වෙති.
In that country, scholars live like princes.

ඕ සොමෝ දෙවනන මෙන් රූපක් ය.
She is beautiful like a goddess.

ග්‍රීෂ්ම කාලයේදී අවිච්චි ගින්නට මෙන් තැරය.
In summer the sun is hot like fire.

In this usage, සේ or ලෙස may substitute for මෙන් :

හෙතෙම ගැමියකු සේ (or ලෙස) කතා කරයි.
He talks like a villager.

සීතොමෝ දෙවතක සේ (or ලෙස) රූපණය.
She is beautiful like a goddess.

10.3 මෙන් may also be used to express a direct comparison like that indicated by English '(as)...as'. The two items being compared will normally be in the same case as required by the construction. However, where the thing being compared is in the nominative, the object of මෙන් will be in the accusative, since postpositions never take the nominative case:

ගුණපාල සිරිපාල මෙන් උගත් නැත.
Gunapala is not (as) educated as Siripala.

ඉගැනීම බිදුගැනීම මෙන් පහසු නැත.
Learning is not (as) easy as sleeping.

In this construction also, සේ or ලෙස may substitute for මෙන් if the object of මෙන් is in the accusative:

ගුණපාල සිරිපාල සේ (or ලෙස) උගත් නැත.
Gunapala is not (as) educated as Siripala.

ඉගැනීම බිදුගැනීම සේ (or ලෙස) පහසු නැත.
Learning is not (as) easy as sleeping.

10.4 The equivalent of English 'X as well as Y' may be expressed by X මෙන්(ම) Y ද (or ණ්). The emphatic ම virtually always follows මෙන් in this construction. Both forms will be in the case required by the construction, except that the object of මෙන් will again be in the accusative where some other oblique case is not required. Note that the order of items compared is the reverse of that in English:

නුගත් ගැමියාට මෙන්ම උගත් විචාරකයාට ද ජාතකකථාවලින් රසයක් විඳිය හැක.
The educated critic as well as the uneducated villager can experience joy by reading Jataka stories.

පොහොසත් මිනිසුන් මෙන්ම දුප්පත් මිනිස්සුද එම ගමෙහි ජීවත් වෙති.
In that village live poor people as well as rich.

10.5 In the equivalent of English 'as if' plus a prepositional phrase, such as 'as if in sickness, as if from fear,' Literary Sinhala uses මෙන් with a noun in the appropriate case.

සී අසනිපයනින් මෙන් කෙඳිටි ගැටිය.
She moaned as if in sickness.

හේ බියෙන් මෙන් මෙසේ පිළිතුරු උන්නේය.
He replied thus as if in fear.

10.6 For all of the comparisons in 10.1 through 10.5 above Colloquial Sinhala has වගේ .

Lesson Nine

යකෙක් වගේ මිනිසෙක්.
A man like a devil.

උගත් අයට රාජවරුන්ට වගේ ජීවත් වෙන්න පුළුවන.
Learned people can live like kings.

එයා ගමේ කෙනෙක් වගේ කතා කරනවා.
He talks like a villager.

ඉගෙනගන්න එක බුද්ධියගන්න එක වගේ ලේසි නෑ.
Learning is not as easy as sleeping.

සුඟත් අයට වගේම උගත් අයටත් පුළුවන මේ කතා කියවලා රස විඳින්න.
The learned as well as the unlearned can experience joy reading these stories.

11. INTERROGATIVES කුමක්, කෝ, කෙබඳු, කෙවැනි AND මන්ද

11.1 කුමක් is an inanimate singular interrogative, the equivalent of Colloquial මොකක් :

මෙය කුමක්ද?
What is this?

11.2 කො- is an interrogative prefix usually used with quantifiers පමණ or තරම් . Thus කොපමණ or කොතරම් 'how much':

ඔබට කොපමණ පුද්ගල් උවමනාද?
or ඔබට කොතරම් පුද්ගල් උවමනාද?
How much money do you need.

කොතරම් sometimes appears as කෙතරම් .

11.3 කෙබඳු and කෙවැනි are interrogatives formed with බඳු and වැනි . They thus have the sense 'what kind of, like what':

තෙතෙම කෙවැනි කෙනෙක්ද?
තෙතෙම කෙබඳු කෙනෙක්ද?
What kind of person is he?

ඔහු කෙබඳුද?
What is he like?

The Colloquial equivalent of this form is කොයි වගේ .

එයා කොයි වගේ මිනිසෙක්ද?
What type of man is he?

11.4 මන්ද 'why' is an alternate for කවර හෙයිනිද (7,12.3) or ඇයිද (8,14):

ඔබ එහි ගියේ එන්ද?

or ඔබ එහි ගියේ කවර හෙයින්ද?
Why did you go there?

Like ඇයි , එන් virtually always occurs immediately followed by the question marker ද after an emphatic verb. කවර හෙයින් , however, is sometimes found separated from ද . Thus one may find:

or කවරහෙයින් ඔබ එහි ගියේද?
or ඔබ කවරහෙයින් එහි ගියේද?
or ඔබ එහි කවරහෙයින් ගියේද?
besides ඔබ එහි ගියේ කවර හෙයින්ද?

But only ඔබ එහි ගියේ එන්ද?
or ඔබ එහි ගියේ ඇයිද?
Why did you go there?

12. වීථි

12.1 The Literary Sinhala equivalent for the Colloquial කොට which forms the present temporal gerund (C.S. 8,6) is වීථි . Like කොට , වීථි follows the present tense verbal adjective.

බමුණ වෙසේ පවසන වීථි බැවිනි ඉවතට ගියාය.
When the Brahmin said this, the Brahmin woman went away.

12.2 Unlike Colloquial කොට , however, වීථි may be used with the past tense verbal adjective in either the pronominal or the general form. So used they form the equivalent of Colloquial past temporal gerunds(-ඇම form: C.S. 21,16) and indicate action prior to that of the main verb:

කොළඹ ආවිට මම ඔබ දැකීමට එමි.
When I go to Colombo I will see you.

13. සඳහා AND පිණිස

පිණිස is an alternate for සඳහා 'for' (3,4.6). With nouns they generally have the sense 'for (the sake of)':

දෙමව්පියෝ දරුවන්ගේ දියුණුව සඳහා (or පිණිස) වැඩකරති.
The parents work for the welfare of their children.

They also appear with verbs in either a verbal noun or the passive participle form, and then generally have the sense 'in order to' or so that':

විජය කුමාරයාගේ පිරිසෙහි සියළුදෙනාම දිය ගෙන එම සඳහා (or පිණිස) ගියේය.
Every one of the retinue of Prince Vijaya went to fetch water.

Lesson Nine

ගොවියෝ පිටියට යාමට (or පිටිය) කුඹුරට යති.
Farmers go to the field in order to plow.

පිටිය but not යාමට , may appear with the verb in the present tense verbal adjective as an alternative to the preceding construction.

ගොවියෝ වැඩකරන පිටිය කුඹුරට යති.
The farmers go to the field to work.

14. SHORT FORMS OF එම AND මෙම

Previously එම and මෙම were given as the Literary equivalents of ඒ and මේ . In Literary Sinhala they may also appear in the short alternate form එ and මෙ when they modify nouns. Although the short forms may appear before any noun, they are most common before certain nouns particularly in frequent adverbial expressions such as එරට 'in that country' මෙරට 'in this country', එකල 'at that time', මෙකල 'at this time', etc.

එ and මෙ also occur before postpositions like වැනි , බඳු , ලෙස , සේ , පරිදි etc. to form adjectival or adverbial expressions with the functions and meanings that one would expect from the postpositions involved. Thus:

එ බඳු	මෙ බඳු
එ වැනි	මෙ වැනි
එ සේ	මෙ සේ
එ ලෙස	මෙ ලෙස
එ පරිදි	මෙ පරිදි

මෙබඳු වැඩ කොකරව.
Don't do work of this type.

එවැනි කෙනකු දැකීම අපහසුය.
It is difficult to see such a person.

මම මෙසේ පවසමි.
I say thus (like this).

ගුරුවරුන්ට එසේ කොකියව.
Don't speak like that to (your) teachers.

The postposition මෙන්(ම) 'like' occurs only with එ giving එමෙන් and the special meaning 'similarly.'

එමෙන්ම, මෙම වැඩද වැදගත්ය.
Similarly, this work is also important.

මෙ and එ are used with වීම (Section 10 above) to form මෙවිට 'now, at this time' and එවිට 'then, at that time'. The latter is a Literary equivalent for Colloquial එකකොට .

වැසි වසින්නට පටන්ගත්තේය. එවිට වැඩකරමින් සිටි ගොවියෝ ගෙවල්වලට ගියෝය.
It started raining. Then the farmers who were working in the fields went (to their) home(s).

මෙවිට කුමාරයා කුමරියට මෙසේ පැවසුවේය.
Now (at this point) the prince said thus to the princess.

They also occur with පමක to form මෙපමක 'this much' and එපමක 'that much', equivalents of Colloquial මෙවිටර and එවිටර .

එම ගමෙහි එපමක 1 ගොවිතැන් කොකරයි.
They do not do that much rice cultivation in that village.

15. WRITING SYSTEM

15.1 The symbol ඤ represents the palatal nasal ñ (5,9.1).

ඤ්භවන්ත	<u>ñānavanta</u>	wise
රතිඤ්ඤ	<u>ratiññā</u>	firecrackers
පිපිඤ්ඤ	<u>pipiññā</u>	cucumber
පඤ්ච (or පච)	<u>pañca</u>	five (Sanskrit)

15.2 The symbol ඤ stands for the consonant combination ñ. In reading this is usually pronounced as qñ or sometimes kñ.

අඤ	<u>ajña</u>	ignorant
ප්‍රඤ්ච	<u>prajñāva</u>	wisdom

15.3 When the symbol generally used for the half-nasal ɾ is added to ච dh or ච th, the resulting symbols ච් and ච් stand for ṛdh and ṛth, respectively. Thus:

ච්ඤ්ච	or	ච්ඤ්ච	or	ච්ඤ්ච	<u>hauddha</u>	Buddhist
අච්ච	or	අච්ච	or	අච්ච	<u>aṭṭha</u>	meaning

15.4 The letters ක, ඡ, and ඞ may be added in a slightly altered form directly to ච giving ච් ky, ච් ty and ච් ny, which are thus alternants for ච්ච, ච්ච, and ච්ච respectively.

ච්ච	or	ච්ච	<u>pakya</u>	ripe, cooked
ච්ච	or	ච්ච	<u>satva</u>	living being
අච්චය	or	අච්චය	<u>anvaya</u>	order

Lesson Nine

16. ට AND ඔ IN SANSKRIT BORROWINGS

Modern formal Sinhala contains many words taken directly from Sanskrit. These are generally transliterated directly into Sinhala without any change except for the addition of endings necessary to make them fit the Sinhala inflectional system. However, Sanskrit had no distinction between the long and short form of the vowels ට and ඔ. These vowels were written without length but were considered to be always long. When words containing them are borrowed into Sinhala they may be written either short or long and the student should thus be prepared to encounter variations in spelling such as the following:

දේශය or දේශ්‍ය indigenious

සෝභාව or සෝභාව noise

බෝධිසත්ව or බෝධිසත්ව Bodhisatva

When reading such words aloud, an educated speaker who recognizes the words as Sanskrit borrowings will generally read the vowels concerned as long regardless of how they are written.

17. වෙත AND කරා

The postpositions වෙත and කරා have the sense 'to, towards' when used with verbs of motion. A dependent noun is in the accusative case.

ශිෂ්‍යයෝ ගුරුවරුන් වෙත යති.

ශිෂ්‍යයෝ ගුරුවරුන් කරා යති.

The students go to the teachers.

ගොවියෝ කුඹුරු වෙත යති.

ගොවියෝ කුඹුරු කරා යති.

The farmers go towards the fields.

In Colloquial Sinhala, motion to a person or persons must be expressed using ලට rather than a dative case noun (C. S. 10, 10).

වෙත and කරා serve as literary equivalents for ලට. Thus they are most commonly used with animate nouns as in the first example above, and examples like the second are less frequent.

18. MANNER CLAUSES

Clauses or phrases of manner may be formed with පරිදි, ලෙස or සේ following a verbal adjective or an ordinary adjective.

පරිදි }
 ප්‍රයෝජනවත් ලෙස } වැඩ කළ යුතුය.
 යේ }
 Work must be done in a useful manner.

පරිදි }
 අප දක්වන සේ } මෙය කියවිය යුතුය.
 ලෙස }
 One must read this as we indicate.

The Colloquial equivalent of these clauses uses *කැටියට* or *විදියට*. Thus:

ප්‍රයෝජනවත් විදියට වැඩ කරන්න.
 Work in a useful manner.

අප කියන කැටියට මේ වැඩ කරන්න.
 Do this work as we say.

19. නමැති AND නමින් 'NAMED, CALLED'

නමැති (or නැමැති) and නමින් are used in naming expressions. නමැති (or නැමැති) is adjectival and used like *යන* (3,7) or *නම්* (6,4). නමින් is adverbial and used like *යනුවෙන්* (3,7).

විමල් නමැති } ශිෂ්‍යයා...
 නැමැති }

The student named Wimal...

ජාතකධර කථා නමැති } පොත....
 නැමැති }

The book entitled Jātakatthakatha...

එම ශිෂ්‍යයා සිරිල් නමින් හැඳින්වෙයි.
 That student is known as Siril.

20. එනම්

එනම් is used like English 'that is, i.e.', or 'specifically' to further specify something which has gone before, either in its own sentence or the one immediately preceding.

මෙම පොත සාක්ෂිවලදී අනුරාධපුර සමයෙහිදී ය. එනම් ක්‍රි. ව. පස්වැනි ශත වර්ෂීය සමයෙහිදී ය.

This book was done during the Anuradhapura period. That is, around the 5th century A.D.

Lesson Nine

සිංහල ජාතක පොත - එනම් පාළි ජාතක පොතෙහි සිංහල පරිවර්තනය -, කුරුණෑගල
ග්‍රන්ථයේදී - එනම් ඩී.වී. දසනායකවරයා විසින් කෙටිකියවීමේදී සකස් කර ලදී.

The Sinhala Jataka book, i.e. the Sinhala translation of
the Pali Jataka book, was done during the Kurunegala
period, i.e. in the 14th century A.D.

Note that hyphens or a combination of hyphens and commas are
frequently used to set off එනම් phrases as in the last example
above.

21. වෙනුවට AND වෙනුවෙන්

The postposition වෙනුවෙන් has the sense 'for, on behalf of'.
වෙනුවට means 'for, in place of, instead of' (C. S. 33,9):

හේ කෙටිකතාවෙනුවට කෙටිකතා කියවයි.
He reads short stories instead of novels.

ඔහු වෙනුවෙන් මම එය කරමි.
I will do that on his behalf.

22. In Literary Sinhala, plural nouns may be used with singular
meaning to show high respect. Such honorific plurals take a
plural verb:

බොධිසත්වයෝ මෙසේ කීවෝය.
The Bodhisatva said thus.

SUPPLEMENTARY READINGS

මෙම අතිරේක කියවීම්වලින් දැන්වෙන්නේ උමමඟ්ගාමය නමැති පොතෙන් තෝරාගත් කථා දෙකකි.

උමමඟ්ගාමය වනාහි තුරුණුගල යුගයේදී ලියනලද ග්‍රන්ථයකි. එහි ප්‍රධාන වර්තමාන වශයෙන් දැන්වෙන්නේ මහෝජ්‍යව නම් පඬුවරයකුගේ වර්තමානයයි. මෙතුමා බොධිසත්‍ය කෙනතු වශයෙන් හැඳින්වෙයි. එතුමාගේ සියුම්වූවන අනාවරණය කරන කථාරාශියන්ම උමමඟ්ගාමයෙහි ඇත. එබඳු කථා දෙකක් පහත දක්වමු.

1. පුත්‍රප්‍රකාශය

එක් ක්‍රියාකාරී පුතකු වඩාගෙන, මහෝජ්‍යව පණ්ඩිතයන් සාද වූ පොකුණට ගොස්, පළමුවෙන් තම පුතා කථා, ඔහු පසෙක හිඳුවා, පසුව තොමෝ තාන විජය පොකුණට බැස්සාය. ඇ තානු සඳහා පොකුණට බැස්සවීමට, එක්තරා යකින්නියක් ඇයගේ දරුවා දැක, කෙසේ හෝ ඔහු පැහැරගෙන ගොස් කන්නට සිතා, ගැනු වෙසක් මවාගෙන, එම දරුවා සිටිනකට අවුත්, "මේ දරුවා ඉතාමත් සුරතල් ය. මොහු ඔබගේ පුතෙක්දැ"යි එම දරුවාගේ මවගෙන් ඇසුවාය.

"ඔව්, මේ මාගේ දරුවා යැ"යි මව පිළිතුරු දුන්නාය.

"මේ දරුවා මඳක් වඩාගෙන සුරතල් කරන්නට මව ඉබදිය හැකිදැ"යි යකින්නි ඇසුවාය.

"හොඳයි. වඩාගනුවැ"යි දරුවාගේ මව කීවාය. එවිට, යකින්නිය එම දරුවා වඩාගෙන මඳක් සුරතල්කොට, ඇරගෙන පලාගියාය.

මෙය දුටු දරුවාගේ මව, ඇය පසුපසින් දිව්වාය. එසේ දිවගොස් යකින්නිය අල්වාගෙන,

"කී මගේ දරුවා තොගේ ගෙන යහිදැ"යි කෝපයෙන් ඇසුවාය.

"කිට කවර නම් දරුවෙක්ද? මේ මගේ පුතා යැ"යි යකින්නි බිය නැතිව කීවාය.

එම දරුවාගේ මව සහ යකින්නිය මෙසේ කලහකරමින් මහෝජ්‍යව පණ්ඩිතයන්ගේ විනිශ්චයාලාව අසලින් ගියෝය. ඔවුන්ගේ කලහභේදය ඇසුණු මහෝජ්‍යව පණ්ඩිතයන්ගේ පිරිසෙහි අය ඒ බව පණ්ඩිතයන්ට සැලකළෝය. ඒ කුමක්දැ"යි බලන්නට පටිතුමා පිරිසට කීවේය.

පිරිසෙහි අය, කලහකරමින් යන ගැහැණුන් දෙදෙනා දැක, එම ප්‍රවෘත්තිය පඬුවරයාට දැන්වුවෝය.

ඔවුන් තමාවෙත කැඳවන්නට මහෝජ්‍යව පටිතුමා පිරිසෙහි අයට කීවේය. පඬුවරයා තිලෙස මවුහු කළෝය.

Lesson Nine

මනෝමය පඬුමා එම මනෝමය දෙන්නාම මම පුතට ගෙන්වා,
"තොපගේ මේ කලකය කුමක්දැ"යි ඇසුවේය.

"පණ්ඩිතයෙහි, මේ ක්‍රිය මගේ දරුවා පැහැරගස්තා යැ"යි යනින් කීවිය.

"තැන භාවිතී, මේ මගේ දරුවා ය. මේ ක්‍රිය දරුවා විධාගන්නට යැයි
ඉල්ලාගෙන, ඔහු ඇරඹෙන පලාගියා යැ"යි දරුවාගේ මව කීවිය.

පඬුවරයා එම ප්‍රවෘත්තිය වටහාගෙන,

"තෙහි මා කියන දේ කරනු දැ"යි ඇසුවේය.

"එසේ ය භාවිතී"යි දෙදෙනාම කීවේය.

එසේ සිටුන් කී විට මනෝමය පඬුමා කළ පිරිසෙන් කෙනෙකුට බිම ඉරන් අඳින්නට
කියා, ඒ ඉර මැද දරුවා තබා,

"කී දරුවාගේ දැන හනුවැ"යි යනින් කියවද,

"කී දරුවාගේ දෙපය හනුවැ"යි දරුවාගේ මවටද කීවේය. ඔවුන් දෙදෙනා

එසේ හත්විට,

"තොහි දෙදෙනා දරුවා දෙපයට අදිවු. දරුවා ඇඳගත් මාහැනියට දරුවා
හිමිවේයැ"යි කීවේය.

දෙදෙනාම දරුවා ඇඳුණේය. මෙසේ අඳිනවිට, දරුවාට වේදනා සිදුවන බව
දැනගත් දරුවාගේ මව, ඔහු අතහැර හඬන්නට පටන්ගත්තාය.

ඒ කාරණයෙන්, "දරුවාගේ මව මේ ක්‍රිය යැ"යි පඬුමා විනිශ්චයකොට,
හඬමින් සිටි ක්‍රියට දරුවා බාරදී,

"කී කවුදැ"යි යනින් කියගෙන් ඇසුවේය.

"යනින් කියත් වෙමි භාවිතී"යි කී පිරිසුරු උන්නාය.

එවිට මනෝමය පඬුමා, ඇගේ ක්‍රියාවෙහි දෙස් දන්වා ඇයට අවවාද කොට
ඇය පිටත්කෙළේය.

2. කාලගෝල ප්‍රකාශය

"කාලගෝල" යන නමින් හැඳින්වුණු එක් මිනිසෙක් වූවේය. ඔහුට "දික්කල"
නම් භාග්‍යාවක් වූවාය. ඔහු බොහෝ රූපන් ක්‍රියන් වූවාය.

දික්කල කාලගෝල, දික්කල කැඳවා,

"යොලුවිය, දෙමව්පියන් බැලීමට යාමට ආයා ඇත්තෙහි. ඒ සඳහා කැටුම්පෙට්ටි
ආදිය සකස් කරවා"යි කීවේය.

"මවුපියන් බැලීමට යාමෙන් ඇති ප්‍රයෝජනය කුමක්දැ"යි කියා, ඔහු කළුකොටු
ඉල්ලීම ප්‍රතික්‍ෂේපකළාය.

නැවතත් කිපවරක්ම ඇයට මෙසේ කියා, එම ගමන සඳහා කෙසෙම ඇගේ
කැටුම්පල බාගත්තේය. ඇගේ කැටුම්පල ලබා, කැටුම්පෙට්ටි ආදියද සකස්කරවාගෙන, ගමනට
අවශ්‍යවන දේද අලෙවි, කාලගෝල තමාගේ බිරිඳ සමඟ මව්පියන් බැලීමට යාම සඳහා

පිටත්වූයේය. මෙසේ යන ඔව්හු අතරමතදී දියපිරුණු ගඟත් උවුලෝය. දියෙහි ගැඹුර නොදැන සිටි ඔවුහු ගඟට බැස එතරම් යාමට බියවූවෝය. එසේ කෙරින් එළ ගඟින් එතෙරට යා නොහැකිව ගංතෙරට වී සිටියෝය.

එවේලෙහි, ගංතෙර ඇවිදිමින් සිටි "දික්විටියා" නම් වූ එක් මිනිසෙක් මොවුන් දැක්වේය. දැන, ඔවුන් දෙදෙනා සිටි තැනට පැමිණියේය. ඔවුන් වෙත පැමිණි දික්විටියා දැන, "මිත්‍රය, මේ ගඟ බොහෝ ගැඹුරුද නැද්දැ"යි ඔහුගෙන් කාලගෝල ඇසුවේය. ගඟට බැසීමට ඔවුන් බිය වූ බව සිතාගත් දික්විටියා ඔවුන් රවටන අදහසින් "යනවට, මේ ගඟ නම් ඉතා ගැඹුරු ය. නිසිලුන්ගෙන්ද ගඟන යැ"යි කීවේය. එවිට, "එසේ නම් මිත්‍රය, ඔබ එතරවන්නේ කෙසේදැ"යි කාලගෝල ඇසුවේය. "මෙම ගඟෙහි දිනපතාම ගොස් මට පුරුදු ය. නිසිලුන් ඇති නැති තැන් මම හොඳින් දනිමි. එතෙසින් ගඟින් යෑමට මගේ බියත් නැතැ"යි දික්විටියා පිළිතුරු උන්නේය. එය ඇසූ කාලගෝල "මිත්‍රය, එසේ නම් අප දෙදෙනාද මෙම ගඟින් එතර කළහැකිදැ"යි දික්විටියාගෙන් ඇසුවේය.

"මිත්‍රය, එය ඉතා පහසු යැ"යි පිළිතුරු උන් කෙතෙම, "තොප දෙදෙනාගෙන් කවරකු පළමුවෙන් ගෙනයායුතුදැ"යි තවදුරටත් ඇසුවේය.

"මේ මගේ අඳුට පළමුව ගෙනයව. පසුව මා ගෙනයවැ"යි කාලගෝල කීවේය. දික්විටියාද "යනපතැ"යි කියා, දික්තල කර හිඳුවාගෙන, කැවුම් ආදියත් අරගෙන, ගඟට බැස, මඳක් දුර ගොස්, එතැන් සිට දන් නවාගෙන දැනින් ගියේය. ගංතෙර සිටි කාලගෝල, "මේ ගඟ නම් ඉතා ගැඹුරු විය යුතුය. මෙතරම් උස් මිනිසාටත් මේ දිය මෙතරම් ගැඹුරු නම්, මා වැනි කෙනෙකුට එය තෙතරම් ගැඹුරු විය යුතු දැ"යි සලකමින් තවතවත් බියවූයේය.

දික්විටියා, දික්තල ගඟ මැදට ගෙණගොස්, "යොඋරිය, මම ඔබ රකබලාගනිමි. හැඳපැළඳ කැමිණි ලෙස සැරසී, සැපයේ මගේ ගෙහි වාසයකරව. ඔබට මේ අග්‍රවුමිටියාගෙන් කවර නම් සැපහස්ද? මා කියන දේ පිළිගනුවැ"යි කීවේය.

එම බස් ඇසූ මොහොතෙහිම, තම සැමියා වූ කාලගෝල පිළිබඳ යෙහෙය අත්හැර, දික්විටියා පිළිබඳව ඇති වූ යෝග්‍ය ඇතිව,

"ඉදින් මා අත්නොහරින බවට පොරොන්දුවක් දිය හැකි නම්, මම ඔබ කී දේ කරමි"යි දික්තල පිළිතුරු උන්නාය. මෙසේ තීරණය කරගෙන දෙදෙනාම ගඟින් එතෙරට ගොස්, විශේෂයෙන්ම සතුටුව, කාලගෝල අත්හැර දමා, ඔහුට පෙනෙමින් කැවුම් කමින් යන්නට පටන්ගත්තේය.

කාලගෝලද ඔවුන් දෙදෙනාගේ ක්‍රියාව දැන, "මොවුහු මා වෙති තනිකර දමා යති"යි සිතමින්, ගංතෙර ඇවිදිමින් සිටි, මඳක් දියට බැස, හයින් නැවත ගොඩට අවුස්, ඔවුන් පිළිබඳ වූ තෝපයෙන් නැවතත් ගඟට බැස්සේය. ගඟෙහි දිය අඩු බව දැනගෙන දික්විටියා පිළිබඳව වඩාත් තෝපයට පැමිණ, ගඟින් එතරව, දික්විටියා කරා දිවගොස්,

"එවිඛල සොර, තෝ මගේ අඳුට කොහේ ගෙනයයිදැ"යි ඇසුවේය. දික්විටියාද, "එවිඛල අග්‍රවුමිටිය, තව කවර නම් අඳුටත්ද? මේ මගේ අඳුට යැ"යි කියා, කාලගෝල බෙල්ලෙන් අල්ලා තල්ලුකර දැමුවේය. කාලගෝලද දික්තලගේ අත අල්ලාගෙන, "කී කොසිට කොහේ යයිදැ"යි කියමින්, දික්විටියා සමඟ කලහකරමින් යන්නට පටන්ගත්තේය. මෙසේ යන ඔව්හු මනෝඥ පරීක්ෂකයන්ගේ විනිශ්චය ඔලාව අසලට ළඟාවූවෝය. බොහෝදෙන

Lesson Nine

කලහශබ්දය ඉසා එකතුව රැස්වුවේය.

මනෝජය පඬිතුමා "මේ කවර කලහයක්දැ"යි ඉසා, ඔවුන් හිඳෙනම ගෙන්වා,
"තෙමි මා සියත නිසියෙහි සිටියුදැ"යි දික්විටියාගෙන් භා කාලගෝලයෙන් ඇසුවේය.

"එසේ ය ඤාමිනි"යි ඔවුන් කී විට, පළමුව දික්විටියා ඔලාව තුලට කැඳවාගෙන
ගොස් තමාගේ පිරිස ඉදිරියෙහි, "තගේ තම කුමක්දැ"යි ඇසුවේය.

"දික්විටියා තම වෙමි ඤාමිනි"යි හෙතෙම කීවේය.

"තගේ අඳුරුගේ තම කුමක්දැ"යි පඬිතුමා ඇසුවේය. දික්විටියා, දික්තලයේ
තම දැනගත නොසිටි නිසා තට්ට ඉෆා කිසියම් තමක් කීවේය.

"තගේ මවුපියන්ගේ තමි මොනවාදැ"යි පඬිතුමා ඇසුවේය,

"ඔවුන්ගේ තමි මේ මේ යැ"යි පැහැදිලිව කීවේය.

"තගේ අඳුරුගේ මවුපියන්ගේ තමි මොනවාදැ"යි පඬිතුමා ඇසුවේය, එම තමි
තමා දැනගත නොසිටි හෙයින් හේ තට්ට ඉෆා තමක්ම කීවේය.

ඉන්පසු ඔහු යවා, කාලගෝල ඔලාව තුලට ගෙන්වා පිරිස ඉදිරියෙහි, "තගේ
තම කුමක්දැ"යි ඇසුවේය. "කාලගෝල තමි වෙමි. ඤාමිනි"යි හෙතෙම කීවේය.

"තගේ අඳුරුගේ තම කුමක්දැ"යි පඬිතුමා ඇසුවේය. "ඇයගේ තම දික්තල යැ"යි
කාලගෝල පිළිතුරු උන්නේය.

"තගේ මවුපියන්ගේ තමි මොනවාදැ"යි පඬිතුමා ඇසුවේය, "ඔවුන්ගේ තමි මේ
මේ යැ"යි හෙතෙම කීවේය.

"තගේ අඳුරුගේ මවුපියන්ගේ තමි මොනවාදැ"යි ඇසුවේය, තමා ඒ තමි
හොඳින් දැනගත යිටි හෙයින්, "ඔවුන්ගේ තමි මේ මේ යැ"යි කාලගෝල පිළිතුරු උන්නේය.

ඉන්පසු, ඔහු ඔලාවෙන් පිටතට යවා, දික්තල ඔලාව තුලට කැඳවා, "හිගේ
තම කුමක්දැ"යි ඇසුවේය.

"දික්තල තමි වෙමි, ඤාමිනි"යි ඕතොමෝ කීවාය.

"හිගේ සැමියාගේ තම කුමක්දැ"යි පඬිතුමා ඇසුවේය, දික්විටියාගේ තම දැනගත
නොසිටි බැවින්, ඕ වෙත තමක් කීවාය.

"හිගේ මවුපියන්ගේ තමි මොනවාදැ"යි පඬිතුමා ඇසුවේය.

"ඤාමිනි, ඔවුන්ගේ තමි මේ මේ යැ"යි ඕතොමෝ කීවාය.

"හිගේ සැමියාගේ මවුපියන්ගේ තමි මොනවාදැ"යි පඬිතුමා ඇසුවේය, දික්විටියාගේ
මවුපියන්ගේ තම දැනගත නොසිටි හෙයින් ඕතොමෝ තට්ට ඉෆා තමක්ම කීවාය.

අතතුරුව පඬිතුමා, කාලගෝල සහ දික්විටියාද ඔලාව තුලට කැඳවා, "මේ
ගැහැණිය කිවු තමි, කාලගෝල කිවු තමි සමඟ ගැලපේද? නැතහොත් දික්විටියා කිවු තමි සමඟ
ගැලපේදැ"යි පිරිසෙහි ඉයගෙන් ඇසුවේය.

"කාලගෝල කිවු තමි සමඟම ගැලපේ යැ"යි පිරිසෙහි අය කීවේය. එවිට,
"කාලගෝල මැයගේ සැමියා යැ"යිද, "දික්විටියා සොරසැමියා යැ"යිද කියා, මනෝජයට
පඬිතුමා එම ප්‍රශ්නය විසඳා, දික්තල කාලගෝලටම භාරදී, දික්විටියාටද අවවාදකොට ඔවුන්
පිටත්කර යැවුවේය.

VOCABULARY FOR SUPPLEMENTARY READINGS

READING 1

- අතහැරීමට give up, let go, abandon
- අනාවරණය කරනවා reveal, disclose
- අඳිනවා draw
- අරගන්වනවා take (for oneself); past participle අරගෙන or අරගෙන
- අල්ලාගන්නවා / අල්ලාගන්නවා catch, get hold of, capture
- අවවාද කරනවා advise
- ඇදගන්නවා pull (for oneself), pull out
- ඉර N2 line; pl. ඉරි
- එසේය yes (to superiors)
- කලඟ කරනවා quarrel
- කලඟය N2 quarrel; pl. කලඟ
- කාරණය N2 fact, reason; pl. කාරණ or කාරණ
- ක්‍රියා කරනවා act
- ගෙනවිත්වා cause to be brought
- චරිතය N2 character, life; pl. චරිත
- තැනැත්තිය N5 person (feminine); pl. තැනැත්තියෝ
- දෑත N2 two hands
- දෙපය N2/3 two feet
- දෙපස two sides
- දෝෂ N2 fault, error, wrong
- දෝෂ දක්වනවා point out errors
- නාවනවා bathe (someone else)
- පණ්ඩිතයා N5 pandit, scholar; pl. පණ්ඩිතයෝ ; stem පණ්ඩිත
- ඥානවරයා N5 scholar, pandit; pl. ඥානවරු ; stem ඥාන
- පස N2 side; no pl.

Lesson Nine

- පැහැරගෙනයාම snatch away, take away (by force)
- පොකුණ N2 pond; pl. පොකුණු
- මාරදෙනවා hand over, turn over to
- මවාගන්නවා create for oneself, assume
- යකින්නි N5 demon. (female); pl. යකින්නියෝ
- විනිශ්චය N2 judgement, decision; no pl.
- විනිශ්චය කරනවා judge, decide
- විනිශ්චය ඔලාව N2 court (of law); pl. විනිශ්චය ඔලා
- වෙස N2 form, guise; pl. වෙස්
- වේදනාව N2 pain; pl. වේදනා
- වේදනා සිදුවෙනවා be afflicted with pain
- ඔලාව N2 hall; pl. ඔලා
- සාදනවා cause to be made
- පුරුල් lovable (usually of a child)
- පුරුල්පය N2 baby's behavior or speech (affectionate); pl. පුරුල්
- පුරුල් කරනවා fondle (a baby)
- සවාමියා N5 lord, master; pl. සවාමියෝ ; stem සවාමි
- සවාමිනි vocative pl. of සවාමියා
- හිමිවෙනවා be owned, belong, become the possession of

READING 2

- අකමැති වෙනවා dislike, disagree
- අකුටුටියා N5 dwarf; pl. අකුටුටියෝ ; stem අකුටුටි
- අස්තරිනවා give up, abandon
- අනතුරුව then, afterwards
- අඹුවා N5 wife; pl. අඹුවෝ ; stem අඹු
- ආයාම N2 desire, wish; pl. ආයා

උස	tall, high
එතෙර වෙතට	cross (a river, etc.)
එතැන් සිට	from that place or point
එම්බල	a term of address (derogatory)
තට්ට එතට	come to one's mind
තර	N2/3 shoulder; pl. තරවල් ; stem තර
තැදවතෙත යතට	take along with oneself (a person)
තැවුම	N2 oil-cake; pl. තැවුම්
තැවුම්පෙවුම්	oil-cakes, etc. (usually pl. only)
තිසුලා	N5 crocodile; pl. තිසුල්ල ; stem තිසුල්
ඔතෙර	N2/3 bank of a river; pl. ඔතෙරවල්
ගහන	be full of, be infested with
ගැඹුර	N2 depth; no pl.; stem ගැඹුර or ගැඹුරු
ගැඹුරු	deep
ගොඩ	N3 land, surface of the land; no pl.; stem ගොඩ
තනිතර දමනට	isolate, desert
තවදුරටත්	furthermore, moreover
තිදෙනා	three persons
දණ	N2 knee, knees
දිනපතා	daily
දිව යනට/ දුව යනට	run, go running
නවාගන්නට	bend
නීතිය	N2 justice, law, rule; pl. නීති
පළඳිනට	wear ornaments
පළමුව	first(ly)
ප්‍රතිරේඡප කරනට	reject, refuse
භය	N2 fear; no pl.

Lesson Nine

- භාණ්ඩිනී N5 wife; pl. භාණ්ඩිනීන්
- හරයෙහි hand over, turn over to
- මව්පියෝ N5 parents; pl. only; stem මව්පියා
- මිනිසා N5 man, human being; pl. මිනිස්සු ; stem මිනිස්
- මොහොත N2 moment, instant; no pl.
- යහපත 1. fine (in predicate), proper; 2. N2 good, welfare; no pl.; stem යහපත්
- විසඳවන solve, explain
- විස්මය N2 surprise, wonder; no pl.
- සකස් කරනවා cause one to prepare
- සැප N2 comfort; no pl.; stem සැප
- සැපය N2 comfort, pleasure; no pl.
- සැරසෙනවා be decorated, decked with
- යොහොස N2 love, affection; no pl.; stem යොහොස
- හැඳ පැළඳ having dressed and put on ornaments
- සිටුවන්නවා make or cause one to sit

LESSON 10

සත්‍ය සහ ජාතනය 2.

මම ඉහත ආ පාඩමෙන් සත්‍ය සහ ජාතනයෙහි මුල් කොටස දක්වා ඇත. මහච්ඡේදන ගෙදරින් පිටවී යන පරිදි බැලීමේ උපායක් යෙදූ සැටි එම පාඩමෙහි සඳහන් වී ඇත. රටකොට සිතා ඇවිද මුදල් යොයාගනු පිණිස ගිය මහච්ඡේදන අතරමගදී මියයනු ඇතැයි බැලීමේ කල්පනා කළාය. ඇය මෙම උපාය යෙදුවේ එහෙයිනි. එම කතාවෙහි ඉතිරි කොටස මෙම පාඩමෙන් දැක්වෙයි. ඒ මෙසේ ය.

බැලීමේ වටකයට එකඟ වූ බමුණද මෙහෙවරට කෙල්ලක සෙවීම සඳහා ගෙදරින් පිටත්වී ගියේය. තම තරුණ බිරිඳගෙන් වක දිනකට හෝ වෙන්ව යෑම ඔහුට මහත් දුකක් සේ දැනුණේය. එහෙත් තම බිරිඳගේ ඉල්ලීම ඉටු කළ යුතු බව දන්නා බමුණ, රටකොට සිතා ඇවිද මුදල් යොයනු සඳහා ගෙදරින් පිටත්වී ගියේය. හේ රටකොට ඇවිද, මහුරන් හත්සියයක් පමණ සිතාගෙන, මෙහෙවරට කෙල්ලක සෙවීමට බරණැස් නුවරට එන්නට වූයේය. මෙසේ එන අතරමගදී බඩගිනිවි, ගසක් මුලට ගොස් වාඩිවී, අඟලා මල්ල ලිහා අඟලා කිහිපයක් කෑවේය. ඉන්පසු, මල්ල නොබැඳීම ගසමුල තබා වතුර බීම සඳහා ඒ අසළ වූ හකකට ගියේය. ගසෙහි එක් බෙතයක නයෙක් වූයේය. ලිහා තැබූ අඟලා මල්ලෙහි යුවද ගසෙහි සිටි නයාට දැනුණේය. බමුණ වතුර බොන්නට ගිය අතරේදී, නයා හසින් බැස, අඟලා මල්ල ඇතුලට රිහුවේය. බමුණද වතුර බී ආපසු අවුත්, අඟලා මල්ල පරිඤානොට නොබලාම, එය බැඳ, කරේ තබාගෙන යන්නට ලැයිවූයේය. මෙසේ යෑමට ලැයිවූ බමුණට මෙබඳු ඉබ්බක් ඇසුණේය.

"බමුණ, ආ ගෙදර ගියහොත් තමන් බිරිඳ වැනසෙයි. අතරමග රඳුනහොත් හෝ වැනසෙයි."

බමුණ වටපිට බැලුවේය. හේ කිසිවකු දුටුවේ නැත. මෙයින් බියව හේ හඬ හඬා යන්නට වූයේය.

මෙදින පසළොස්වක පෝය දිනයක් වූයේය. බරණැස් නුවර බොහෝදෙනා බණ ඇසීමට සේනක පඩිතැන වෙතට යමින් සිටියෝය. ඔවුහු මෙසේ හඬ හඬා යන බමුණ දුටුවෝය. දැන අනුකම්පාවෙන්, "තොප හඬන්නේ මන්ද? තොපට කුමක් සිදුවූයේද?" යි ඇසුවෝය.

බමුණද, කපාට සිදුවූ සියල්ල කීවේය. ඔවුහු බමුණ බොටියභයන්වහන්සේගේ කරා ගෙන ගියෝය. බමුණ සියලු ප්‍රවෘත්තිය බොටියභයන්වහන්සේට කීවේය. උන්වහන්සේද එය වටහාගත්තේය.

බමුණගේ අඟලා මල්ල පරිඤානර බැලිය යුතුයැයි සිතූ උන්වහන්සේ බමුණගෙන් මෙසේ ඇසුණේය:

"බමුණ, ආගේ මල්ලේ ඇත්තේ මොනවාද?"

"පණ්ඩිතයන්වහන්ස, එහි ඇත්තේ අඟලාය."

Lesson Ten

"හෝ එය හරිනැව් දනිනිද?"

"දකිමි යොමිනි."

"දුර සිටි එක හෝ අඟලා නැව්ට අතරමග නොනැව්තුනෙහිද?"

"ඉහස් දුල නැව්දකෙහි යොමිනි, නැව්හි අඟලා හා, අසළ වූ ගඟකට ගොස් එතුර බි, නැව්කස් අඟලා මල්ල බැඳගෙන, කර හබාගෙන ඇවෙමි යොමිනි."

"තෝ එතුර බි අපසු අවුස් අඟලා මල්ල පරිසාකර බැලුවෙහිද?"

"නැත පාඨිතයෙහි, කලානා අවු හෙහින් එය අවකස් වී ගියේය යොමිනි."

හේතක පඩිතුමාද විනිසු ගෙන්වා, අඟලා මල්ල ලිහා එයට ලියනින් හව්ටුකරන ලෙස පැවසුවේය. ඔහු මල්ල ලිහා, හව්ටුකරන කල්සිම එහි සිටි කයා පිරිදුදේය.

"හා අතරමගදී අඟලා නැව්ට නැව්හි මල්ල ලිහුවහොත් නයා හා දැඟ කරනු ඇත. එයින් හා වැනසෙනු ඇත. ඉදින්, අතරමග නොනැව්හි හෙදර ගියහොත් බැවිනියා අඟලා මල්ල ලිහනු ඇත. එවිට නයා ඇ දැඟ කරනු ඇත. එයින් ඇය වැනසෙනු ඇත. තව ඇසුණු කෙරෙහි සේරැව් වෙස යැ"යි හේතක පඩිතුමා බවුසාට කීවේය. මෙහින් විශාල ප්‍රීතියට පත්වූ බවුසා තමා පිතාගන් මුසුරන් හස්සියය බොටියනියන්වහන්සේට පුරා කළේය.

"මම හාගේ මුසුරන්වලින් ප්‍රයෝජනයක් නැතැ"යි කියා, හේතක පඩිතුමා එම මුසුරන් හස්සියයට තව මුසුරන් තුන්සියයක්ද එකතුකොට නැව්ත මතට බවුසාටම දුන්නේය. එහේ දී "හා සිතන්නට හේතු වී තුමක්දැ"යි බවුසාගෙන් ඇසුවේය. බවුසාද සියව ප්‍රවාහනිය කීවේය.

"හාගේ බිරිද මතට ක්‍රියාත්ද, නැතහොත් කරැන ක්‍රියාත්දැ"යි හේතක පඩිතුමා ඇසුවේය.

"පන්සිතයෙහි, මගේ බිරිද කරැන ක්‍රියාත් යැ"යි බවුසා කීවේය.

"එහේතෙහි මේ මුසුරන් දහස හෙදර ගෙන නොයව. මුසුරන් ඉවතක යනවා , ඒවා සාත වූ බව හෝ හාගේ බිරිදට නොකියවැ"යි කියා පඩිතුමා බවුසා පිටත්කර යැව්වේය.

බවුසාද අතරමග ගසක් දුල මුසුරන් යනවා හෙදර ගියේය. ගොස්,

"සොලුරිය, දුර කරැව"යි කීවේය. ඒ වෙලාවෙහි බැවිනියාගේ සොරසැවියාද ගෙහි සිටියේය. බැවිනිද සොරසැවියාට සාතවෙන පරිදි ඉඩ සලස්වා දුර කැරියාය. බවුසා මෙහෙවරට කෙල්ලක ගෙනාවේ නැත. කෝපයට පත්වූ බැවිනි, "මෙතෙක් දවස් සිතා ඇවිද ගෙනා වැනුව කොහිදැ"යි අසමින් බවුසාගේ අතෙහි වූ මල්ල ලිහා බැලුවාය.

මල්ලෙහි වූයේ ඉතුරු අඟලා කිහිපය පමණි.

"බවුසා, හා මෙතෙක් කල් සිතා ගොස් ගෙනා වැනුව වෙයදැ"යි කියමින්, බැවිනි බවුසාට බිනින්නට වූවාය.

මෙහින් බියපත් වූ බවුසා, "කෝප නොවව සොලුරිය. මම රචනොට සිතා ඇවිද මුසුරන් දහසක් ගෙනාවෙමි. එය අසවල් ගසදුල යනවා ආවෙමි. හෙට උදේ ගොස් එය ගෙන එමි"යි කීවේය.

බැවිනිද එය සාතවී සිටි සොරසැවියාට කීවාය. උද ගොස්, ගසදුල වූ මුසුරන් දහස හස්සේය.

බවුසා පසුදින උදේ ගසදුලට ගිය කල්හි තමාගේ මුසුරන් දහස කිසිවකු විසින් සොරසැවි කරගන්නා ලද බව දැනගත්තේය. හේද කළහැකි කිසිවක් නැතිව, හඬ හබා නැවත හේතක පඩිතුමා වෙත ගොස් එම ප්‍රවාහනිය කියන්නට වූයේය. එය ඇසූ පඩිතුමා,

"ඔවුන්, මුහුණින් සැඟවූ බව බැලීමට කිවෙහිදැ"යි ඇසුවේය.

"කල්පනා අඩු හෙයින් කිවෙහි යොමුවන්නයි"යි ඔවුන් උත්තර දුන්නේය.

සේනක පඬිතුමාද, තමාගේ පිරිසෙන් කෙනෙකු යවා, බැලීමට ගෙන්වා, පිරිස ඉදිරියෙහි දී බැලීමෙන් කවිත්ම සියළු සොරතුරු හෙළිකරවූයේය. සොරසාවිච්ඡාද ගෙන්වා උභය දඬුවම් කළේය. බැලීමටද අවවාදකොට, ඇය මහල බවුණටම පාවාදී, තවත්වන්නේයේ වනිඤ්ඤා භව අසල ගෙයක් සාදවා ඔවුන් එහි වාසය කරවූයේය.

VOCABULARY

- අසවල් such and such (specific, adjectival)
- ඉටු කරනවා fulfill
- ඉඩ සලස්වනවා make room (for)
- ඉතිරි or ඉතුරු remaining (adjectival)
- ඉවස/ඉවසක out, outside, elsewhere
- ඉහත earlier, prior to, above. See grammar 18.
- උත්තරය N2 answer; pl. උත්තර
- උ he, it. See grammar 14.
- එකතු කරනවා add, put together, gather (something)
- තට්ටු කරනවා tap, rap
- සේරුව N2 meaning, purpose; pl. සේරුම්
- දඬුවම් කරනවා punish
- දැනෙන්නවා feel
- පරීක්ෂා කරනවා examine, check, investigate
- පසුදින following day
- පිට වෙනවා go away, go out
- පූජා කරනවා offer (in worship)
- බඩගිනි වෙනවා be hungry
- බඩගින්න N2 hunger; no pl.; stem

Lesson Ten

- කපිතො scold, blame, reprimand
කෙතො N2 hollow (of a tree); pl. කෙන
ප්‍රථම first, basic, earlier (adjective)
යලි or යලිත් again
රැකෙතො stop, stay, remain
රැකෙතො creep into
ලැබී වෙතො prepare, get ready
ලියා N2 stick; pl. ලී
වටවට around
වැලුම N2 wealth, treasure; pl. වැලු
විසා කරවතො make one live, settle someone
වැනසෙතො be ruined, be destroyed, perish
සඟවතො hide (something or someone)
සිතතො beg
සිතාගන්නො beg (for oneself)
සෙව tomorrow
සොරෙහි කරතො rob, steal
කරිතො open
කරිතො right, correctly, certainly
කෙලිකරතො make one disclose
කේතුම N2 cause, basis, reasons; pl. කේතු
සෝ at least, even. See grammar 15.

GRAMMAR

1. PERFECT TENSE

In Colloquial Sinhala, the perfect tense is formed by using the past participle plus කියෙනවා (C. S. 21,5):

මම බත් කාලා කියෙනවා.
I have eaten rice.

In Literary Sinhala, a present perfect may be formed using the past participle followed by ඇති or තිබෙනවා, with the following restrictions:

1. The subject is always in the accusative case, even in a simple sentence in which it would be in the nominative in a different tense. Some modern writers do not observe this rule strictly.

2. The agreement is normally third person singular regardless of the number and person of the subject. This rule is generally followed by even those who do not observe rule 1.

විජයා පිළිබඳ පුවතක් අප මීට ඉහත පාඨමත සඳහන් කර ඇත (or තිබේ).
We have mentioned the incident concerning Vijaya in a previous lesson.

එම පාසැලෙහි ශිෂ්‍යයන් පුස්තකෝලපොත් කියවා තිබේ (or ඇත).
The students of that school have read ola-leaf manuscripts.

Either ඇති or තිබෙනවා may occur in adjectival or emphatic forms in the appropriate types of clauses or sentences.

ඔබ කියවා ඇති පොත් මොනවා දැයි මම නොදනිමි.
I do not know what books you have read.

අප කියවා තිබෙන පොත් නවකතා පොත් නොවේ.
The books that we have read are not novels.

මා ගොස් ඇත්තේ පාසැලට පමණි.
It is only the school that I have gone to.

සවුන් කර තිබෙන්නේ හැලපෙන දෙයක් නොවෙයි.
It is not a proper thing that they have done.

Lesson Ten

2. FUTURE WITH ඇති

In Literary Sinhala, a future form may be made using the passive participle plus ඇති . The same rules for agreement and the case of the subject apply as for the perfect (Section 1 above). This type of future generally has a 'might' sense like that associated with the Colloquial -වී form (C. S. 12,3):

මෙම බස්වේදියා කොළඹට යනු ඇත.
This bus will (might) go to Colombo.

තෙම ගොවියන් වැඩ කරනු ඇත.
The farmers will (might) work tomorrow.

As in the perfect, ඇති may occur in the emphatic form:

විශ්වවිද්‍යාලය පටන් ගනු ඇත්තේ ලබන සැප්තැම්බර් මාසයේය.
It will (might) be next September that the university reopens.

ඔවුන් යනු ඇත්තේ තැටුම් බැලීම පිණිසය.
What they will (might) be going for is to see dances.

3. කා VERBAL ADJECTIVE

In Literary Sinhala the present tense verbal adjective in -න has an alternant in -කා . Thus:

- කරන or කරකා doing
- අදින or අදිකා pulling
- වැටෙන or වැටෙකා falling

Verbs like කන 'eat', එනවා 'come', or යනවා 'go' with a monosyllabic stem that ends in a short vowel (Cṽ-) do not have the -කා alternate. However, monosyllabic stems with a long vowel and/or ending in a consonant (Cṽ-, CṽC-) like ගන්නවා 'take', සකනවා 'plough' do take -කා :

- සකන or සකකා ploughing
- ගන්න or ගන්නකා taking
- but only යන going
- කන eating

With most verbs the *-ක* form is an optional variant not too frequently employed in current Literary Sinhala. However, with the verbs දැනගැනීම 'be', දැනගැනීම 'know', ගන්නා 'take', the *-ක* form, e.g. දැනක, දැනක, and ගන්නක respectively, is the most commonly employed variant. In any case, the *-න* and *-ක* variants are used in the same way:

අප කරන වැඩ or අප කරන වැඩ
The work that we do

දර අදින ළමයා or දර අදින ළමයා
The child who fetches firewood

ගසින් වැටෙන ගෙඩිය or ගසින් වැටෙන ගෙඩිය
The fruit that falls from the tree

4. BEGIN TO

In Literary Sinhala the infinitive plus වෙතර් with a subject in the nominative case expresses 'begin to'. This construction normally occurs in the past tense.

වැසි වසින්නට වූයේය.
It started raining.

යාපයා දුටු මිනිස්සු දුවන්නට වූයේය.
The people who saw the devil started to run.

5. WHILE, DURING

'During' or 'while' clauses can also be expressed by අතර with the present tense verbal adjective:

යොරා දුවන අතර බල්ලෙක් බිහිවේය.
A dog barked while the thief was running.

ඉගෙනගන්නා අතර ශිෂ්‍යයෝ නවකතා කියවති.
The students read novels while the teacher teaches.

අතර may also be used with the past tense verbal adjective, and the suggestion is then that the action of the main clause takes place in a time span following the action of the verbal adjective. A common English equivalent is 'after':

යොරා දිවූ අතර බල්ලා බිහිවේය.
The dog barked after the thief ran away.

In either usage above, අතර may be put in the genitive and followed by දි :

Lesson Ten

බමුණ හෙට යන අතරේ දී නයකු දුටුවේ ය.

The Brahmin saw a cobra, while going to the river.

බමුණ හෙට ගිය අතරේ දී නයෙක් බමුණගේ අහසට එල්ලවී ගියේ ය.

After the brahmin went to the river, a cobra entered the Brahmin's bag containing sweet-meats.

6. REDUPLICATED FORM

In Literary Sinhala, as in Colloquial (C. S. 35,3), there is a reduplicated form of the verb.

6.1 For regular verbs, the Literary forms are made by reduplicating the past participle given in Lesson 5.1 as follows:

Classes 1 and 3: The past participle is doubled, but the final -අ or -ඊ of the first occurrence is shortened to -අ and -ඊ respectively.

	<u>Verb</u>		<u>Past Participle</u>	<u>Reduplicated Form</u>
Cl 1	කපනවා	cut	කපා	කපකපා
	තෝරනවා	explain	තෝරා	තෝරතෝරා
Cl 3	තේරෙනවා	understand	තේරී	තේරිතේරී
	වැටෙනවා	fall	වැටී	වැටිවැටී

Class 2: The past participle is doubled without further change:

	<u>Verb</u>		<u>Past Participle</u>	<u>Reduplicated Form</u>
	අදිනවා	pull	අදි	අදිඅදි
	බැඳිනවා	tie	බැඳි	බැඳිබැඳි

6.2 Common irregular verbs have forms as follows:

	<u>Verb</u>		<u>Past Participle</u>	<u>Reduplicated Form</u>
	වෙනවා	become	වී	වෙවී
	දෙනවා	give	දී	දීදී
	බොනවා	drink	බී	බීබී
	දනවා	burn	දු	දදු
	භනවා	eat	භා	භභා
	ගානවා	rub, apply	ගා	ගගා

සැනට
or සැනට

flow

ස or ස

සය or සය

Note that once the past participle is known, all of the reduplicated forms above, except for වේ, can be regularly formed by the vowel-shortening rule given for Class 1 and 3.

Some verbs like එනවා 'come', යනවා 'go' and ගන්නවා 'take' do not have reduplicated forms.

6.3 Like the Colloquial reduplicated form, the Literary one is used to indicate action simultaneous with that of the main verb:

මිනිස්සු නටනවා වනෝද වෙයි.
People enjoy dancing.

බණ්ඩා වැට බැඳබැඳ කරනවා.
Banda talks while building the fence.

බඩා වැටිවැටි ඇවිදින්නට පටන් ගනියි.
The baby begins to walk (constantly) falling.

In Literary Sinhala, the reduplicated form is an alternant in meaning for the concurrent participle (S,2), so that for those verbs lacking a reduplicated form that participle may be used instead:

ඇතැම් ශිෂ්‍යයෝ විභාගයට යමින් සිටින විට.
Some students read (their) notes on the way to the examination.

වෙළෙන්දා ගොවියන්ගෙන් එළවළු සහ පලතුරු ගනිමින් ඔවුන්ට මෙසේ පවසයි.
The merchant, while buying vegetables and fruits from the farmers, says thus.

7. QUESTIONS WITH ද

7.1 When ද is added to a sentence with the predication marker in any of its forms the latter is deleted (like the assertion marker in Colloquial Sinhala):

මේ මල් පුදු ප.
These flowers are white.

මේ මල් පුදු ද?
Are these flowers white?

පුස්තකය පොත් කියවීම අපහසු ප.
Reading ola-leaf manuscripts is difficult.

පුස්තකය පොත් කියවීම අපහසු ද?
Is reading ola-leaf manuscripts difficult?

Lesson Ten

Note that this rule applies also to the predication marker that forms a part of the third person past tense, both singular and plural (6, 1):

ඉගැන්වීම් පාඨමාලාවක් ඉගැන්වූයේ.

The teacher taught the lessons to the students.

ඉගැන්වීම් පාඨමාලාවක් ඉගැන්වූද?

Did the teacher teach the lessons to the students?

මිනිස්සු වෙසක් සැරසිලි බලා සතුටු වූහ.

The people enjoyed having seen the Vesak decorations.

මිනිස්සු වෙසක් සැරසිලි බලා සතුටු වූද?

Did the people enjoy having seen the Vesak decorations?

7.2 In the present tense ද is added to any of the forms of the verb without change. However, for class 1 verbs there is an optional alternate form of the third person singular present tense that may be used before ද. It is made by dropping the -යි of the usual form and lengthening of -අ to -ආ. Thus either

භෙහෙම වැඩ කරයිද?

or

භෙහෙම වැඩ කරාද?

Does he work?

මුරකාරයා බර උසුලයිද?

or

මුරකාරයා බර උසුලාද?

Does the watchman bear a burden?

7.3 In sentences with the Quasi-verbs ඇති, නැති or හැකි, ද occurs after adjectival forms, rather than the simple form. Also, ඇති and නැති commonly shorten to ඇත් and නැත් before ද, and in turn these plus ද may be found written sometimes as ඇද්ද and නැද්ද respectively.

ඔබට ඉංග්‍රීසි කියවිය හැකිද?

Can you read English?

ඒ ගඟෙහි වතුර ඇතිද? (or ඇත්ද? or ඇද්ද?)

Is there water in that river?

මෙම ගඟේ බෙහෙමි කයෙක් නැතිද? (or නැත්ද? or නැද්ද?)

Isn't there a cobra in the hollow of this tree?

8. කම් 'IF'

All of the rules given for ද in Section 7 also apply to කම් 'if'. Thus:

එම මල් සුදු ය.

Those flowers are white.

එම මල් පුදු කම් ගෙන එනු මැනවි.
If those flowers are white, please bring them.

ගුරුවරයා පාඩම් කියා දුන්නේය.
The teacher taught the lessons.

ගුරුවරයා පාඩම් කියා දුන්නේ නම් ඔබ දැනගත යුතුය.
You must know if the teacher taught the lessons.

ගෙනෙම වැඩ කරයි.
He works.

ගෙනෙම වැඩ කරයි නම් (or කරා නම්)...
If he works...

ඔහුට ධනය ඇත.
He has wealth.

ඔහුට ධනය ඇත්නම්....
If he has wealth...

එහි මල් නැත.
There are no flowers there.

එහි මල් තැත්නම්....
If there are no flowers there...

9. THIRD PERSON HONORIFIC වචනවිභේද

9.1 උන්වචනවිභේද 'that person' and මුන්වචනවිභේද 'this person' form a two member location set of third person pronouns. Like other forms with -වචනවිභේද (5,4) they are highly respectful.

9.2 Forms with -වචනවිභේද have a vocative case (8,8) in -වචනවිභේද, used in calling, or getting someone's attention.

පන්ඩිතයන්වචනවිභේද O Pandit

රජානන්වචනවිභේද O your majesty

Pronominal forms in -වචනවිභේද such as ඔබවචනවිභේද, ඔබවචනවිභේද, උන්වචනවිභේද, etc. are not generally used as vocatives, but it is customary instead to use one of the forms that includes a title as in the examples given above.

9.3 Note that වචනවිභේද is commonly added to the accusative plural of nouns.

Lesson Ten

10. RESPECTFUL AGREEMENT ...යේක

Respectful forms in -වහන්සේ may occur with third person plural verb forms (c.f. 9,22):

බුදුරජාණන්වහන්සේ මෙසේ පවසති.
Buddha says thus.

පෘතිහසන්වහන්සේ බමුණාට එම කාරණය පැහැදිලි කොළොස්.
The pandit explained that matter to the Brahmin.

As an alternant to this type of agreement, there are special respectful forms of the verb which occur with -වහන්සේ forms. These are made as follows:

1. Present Tense:

-යේක is added to the present tense verbal adjective to form an equivalent of the simple present:

බුදුරජාණන්වහන්සේ මෙසේ පවසන සේක.
Buddha says thus.

පෘතිහසන්වහන්සේ බමුණාට අවවාද කරන සේක.
The pandit admonishes the Brahmin.

2. Past Tense:

-යේක is added to the past tense verbal adjective. While either the general or the prenominal form may be used, the latter is more frequent. The past -යේක form is an equivalent of the past tense simple form.

භාවිතවහන්සේ බුදු කීවු සේක.
The (reverend) monk preached (the) doctrine.

11. PURPOSE CLAUSES

Equivalents of English clauses of purpose or manner are formed by using ලෙස or සේ with the present tense verbal adjective. The forms පරිදි and මෙන් may substitute for ලෙස or සේ in some but not in all clauses, as follows:

11.1 Same Subject Purpose Clauses

The equivalent of English clauses with 'in order to' or 'for the purpose of' having the same subject as the main clause may be expressed with මෙන් as well as ලෙස and සේ, interchangeably:

සි පාන මෙන් ගොවියෝ කුඳුරට යති.
The farmers go to the field in order to plow.

ගුණපාල උඩරට නැටුම් බලන ලෙස ගියේය.
Gunapala went in order to see up-country dances.

ඔහු ගුරුවරයකු වන සේ උගනියි.
He learns in order to become a teacher.

The Colloquial equivalent of these purpose clauses employs the infinitive:

උඩරට නැටුම් බලන්න ගුණපාල ගියා.
Gunapala went to see up-country dances.

එය ගුරුවරයෙක් වෙන්න ඉගනගන්නයි.
He learns in order to become a teacher.

11.2 Different Subject Purpose Clauses

The equivalent of English clauses with 'so that' having a different subject is expressed with පරිදි , as well as සේ or ලෙස :

ඕ සොර සැමියාට සැකවෙත පරිදි (or සේ or ලෙස) සැලැස්වූවාය.
She made arrangements so that her lover might hide.

The Colloquial equivalent of these clauses also uses the infinitive.

ගුරුවරයා පිස්සපින්නට පොත් කියවන්න සැලැස්වූවාය.
The teacher made arrangements for the students to read (the) books.

12. TELL TO, ASK TO

In Literary Sinhala, with verbs of asking, saying, ordering, etc., any of the forms සේ , ලෙස , මෙසේ , පරිදි may be used with the present tense verbal adjective form of the verbs to indicate the action that is requested:

පොත් කියවන සේ (or ලෙස or මෙසේ or පරිදි) ගුරුවරයා ශිෂ්‍යයන්ට පැවසුවේය
The teacher told the students to read the books.

In Colloquial Sinhala, as in English, the equivalent is the infinitive:

ගුරුවරයා පිස්සපින්නට පොත් කියවන්න කීවාය.
The teacher told the students to read the books.

13. මාගේ , තාගේ

මාගේ and තාගේ are alternant forms for මගේ and ඔබේ , respectively.

Lesson Ten

14. THIRD PERSON PRONOUN උ

14.1 උ is a third person pronoun used both in Literary and Colloquial Sinhala to refer to animals or, derogatorily, to humans. For animals it may be either masculine or feminine, but for humans it is restricted to masculine. In the Literary language the nominative and accusative are distinguished in the plural, but the remaining forms are the same in both types of Sinhala.

	<u>Spoken</u>			<u>Literary</u>	
	<u>Singular</u>	<u>Plural</u>		<u>Singular</u>	<u>Plural</u>
Direct	උ	උන්	Nominative	උ	උයා
			Accusative	උ	උන්
				<u>Spoken and Literary</u>	
				<u>Singular</u>	
				<u>Plural</u>	
Dative		උට		උන්ට	
Genitive		උගේ		උන්ගේ	
Instrumental		උගෙන්		උන්ගෙන්	

14.2 උ is the (ඒ) member of a location set of which the other members are මු 'this one (animal)', and ආරු 'that one (animal) over there'. The case forms of මු and ආරු are like those of උ, except that ආරු does not shorten before -ග and -ගෙන් of the singular. Thus:

	<u>Spoken</u>			<u>Literary</u>	
	<u>Singular</u>	<u>Plural</u>		<u>Singular</u>	<u>Plural</u>
Direct	මු, ආරු	මුන්, ආරුන්	Nominative	මු, ආරු	මුයා, ආරුයා
			Accusative	මු, ආරු	මුන්, ආරුන්
				<u>Spoken and Literary</u>	
				<u>Singular</u>	
				<u>Plural</u>	
Dative		මුට, ආරුට		මුන්ට, ආරුන්ට	
Genitive		මුගේ, ආරුගේ		මුන්ගේ, ආරුන්ගේ	
Instrumental		මුගෙන්, ආරුගෙන්		මුන්ගෙන්, ආරුන්ගෙන්	

15. හෝ

හෝ may be used in the sense 'at least, even'. As such it is a Literary equivalent of වත් (C. S. 18,14) and like වත් is used

primarily in negative or interrogative sentences.

ගුරුවරයා හෝ එම පාඨම නොදනිමි.
Even the teacher does not know that lesson.

ඔබ හෝ මෙම වැඩ කළ යුතුය.
At least you should do this work.

16. කොඞි is a locational interrogative, the equivalent of Colloquial කොහෙ .

තඹපානි නම් නුවර කොඞිද?
Where is the city called Tambapanni?

17. කල්ඞි

කල්ඞි is an alternant for වීට (9,12):

බමුණ වතුර බොන්නට ගිය කල්ඞි ඔහුගේ මල්ලට නයෙක් ඊශුවේය.
When the Brahmin went to drink water, a cobra crept into his bag.

ඔවුහු වැඩකරන කල්ඞි කථා නොකරති.
They do not talk when they work.

18. ඉහත 'BEFORE'

ඉහත is an alternate for පෙර 'before' (5,8.1), and like it takes a dative case noun or මේ and ඒ in the forms මීට and ඊට :

එය මීට ඉහත දැක්වුවෙමු.
We showed that before this.

ඊට ඉහත දා පාඨම.
The lesson that came before that.

However, ඉහත is less common than පෙර in this usage.

SUPPLEMENTARY READINGS

මෙම අතිරේක කියවීම් සඳහාද තෝරාගෙන ඇත්තේ උමටිග්‍රහණයකට
දැක්වෙන කථා දෙකකි.

ප්‍රඥා මෑතවත් වියදීම පිළිබඳ මනෝමානව ප්‍රතිකර්මයන්ගේ දක්ෂතාව පිළිබිඹු වන
කථා දෙකක් මීට ඉහතද දැක්වූයේය. මනෝමානව ප්‍රතිකර්මයන්ගේ කිසිදු අනුමානවෙන් රටෙහි
පැතිරෙන්නට වූයේය. මනෝමානව ප්‍රතිකර්මයන් වඩා සමයෙහි ඉන්දියාවේ "මියුරු" නම් නුවරක්
වූයේය. එහි "වේදේහ" නම් රජකෙනෙක් රාජ්‍යය කෙළේය. මනෝමානව ප්‍රතිකර්මයන්ගේ දක්ෂතාව
පිළිබඳව වේදේහ රජතුමාටද ආරංචි වූයේය.

වේදේහ රජතුමාගේ රාජ්‍යභාවයෙහි පඩිවරු හතරදෙනෙක් වූවෝය. එතෙක්,
මනෝමානව ප්‍රතිකර්මයන් කළ රාජ්‍යභාවයට ගෙන්වා ගතයුතු යැයි රජතුමා සිතුවේය. මෙසේ සිතා,
ඒ බව කළ පඩිවරුන් හතරදෙනාට දැන්වූයේය. මනෝමානව ප්‍රතිකර්මයන්ගේ දක්ෂතාව ගැන තොරතුරු
අසා දැන සිටි පඩිවරු හතරදෙනා, රජතුමා මනෝමානව ප්‍රතිකර්මයන් රාජ්‍යභාවයට ගෙන්වා ගතහොත්
තමන්ගේ කීර්තියට බාධාවක් ඇතිවිය යුතු බව, මනෝමානව ප්‍රතිකර්මයන් ගෙන්වා ගැනීම වැළැක්වීමට, හැකි
සෑම ක්‍රමයකින්ම උපාය යෙදුවෝය. බොහෝවිට එම උපාය වශයෙන් ඔවුන් යෙදුවේ පහසුවෙන්
විසඳිය නොහැකි යැයි සිතූ ප්‍රශ්න සොයා සොයා ඒවා විසඳූ එවක මෙන් මනෝමානව ප්‍රතිකර්මයන් වෙත
යැවීමය. නමුත් වෙත එවූ සෑම ප්‍රශ්නයක්ම මනෝමානව ප්‍රතිකර්මයන් වහන්සේ ඉතාමත් පහසුවෙන්
විසඳූ යැවූ සේක. මෙයින් මහත් සතුටට පත්වූ රජතුමා, මනෝමානව ප්‍රතිකර්මයන් කළ රාජ්‍යභාවයට
ගෙන්වා ගත්තේය. ප්‍රතිකර්මයන්වහන්සේද රජතුමාට අනුශාසනා කරමින් සිටි සේක.

පහත දක්වා ඇත්තේ මනෝමානව ප්‍රතිකර්මයන් වේදේහ රජතුමාට අනුශාසනා කරමින්
සිටි කාලයේදී එතුමා විසඳූ ප්‍රශ්න දෙකක් පිළිබඳ කථාපුවතකි දෙකකි.

1. මෑතක පිළිබඳ ප්‍රශ්නය

රජපුරාවත්තේ නුවර දකුණුපසට යම්පවු ස්ථානයක පොකුණක් වූයේය. එම
පොකුණු තෙර එක් කළ හෙක් වූයේය. එම කළ හස උඩ වූ කවුඩු කැඳැල්ලක එක් මෑතකක්
සිටුවේය. මෑතකෙහි ඡායාව පොකුණෙහි පෙනෙන්නට වූයේය. මෙය උඩු කඟරවැසියෝ
"පොකුණෙහි මෑතකක් ඇතැ"යි රජපුරාවත්තට සැලකෙන්නෝය. එය ඇසූ රජපුරාවෝ, පෙර සිට
කළ රාජ්‍යභාවයෙහි වූ පඩිවරුන් හතරදෙනාගෙන් එක්කෙනෙකු වූ සේනක ප්‍රතිකර්මයන් කැඳවා, එම
මෑතක පිළිබඳ ප්‍රවෘත්තිය දන්වා එය ගැනීමට උපායක් දන්වන ලෙස පැවසුවෝය. මෑතක කෙසේ
ගතයුතුදැයි දන නොහැකිව, සේනක පඩිවරයා එය පොකුණෙහි දිය ඉස්වා ගන්නා බව සුදුසු යැයි
කීවේය. එසේ කී කළකි, "එසේ නම් එලෙසට කරවා"යි කියා රජතුමා එම කටයුත්ත සේනක

පඩිතැවීම භාර කෙළේය. සේනාද බොහෝ විනිසුන් රැස්වරවා, පොකුණේ දියත් ඉස්වා
මඩත් අස්තරවා බිටත් සාරවා මැනින කොටුටුවේය. නැවත පොකුණේ දිය පිරිසු කල්හි මැනිනෙහි
ඡායාව පොකුණේ පෙනෙන්නට වුයේය. නැවතත් සේනා දියත් ඉස්වා මඩත් අස්තරවා බිටත්
සාරවා මැනින කොටුටුවේය.

මහොළුව පඩිතැවීම විසිමීමට මෙය හොඳ අවස්ථාවක් යැයි සිත රජතුමා, එතුමා
කැඳවා, "පණ්ඩයෙහි, පොකුණේ මැනිනත් පෙනෙයි. සේනා පඩිතැවීම, පොකුණේ දියත්
ඉස්වා මඩත් අස්තරවා බිටත් සාරවා මැනින කොටුටුවේය. පොකුණේ දිය පිරිසු කල්හි නැවත
මැනින පෙනෙයි. තොපට මෙය ගත හැකිදැ"යි ඇසුවේය. උන්වහන්සේ, "දේවයන්වහන්ස, ඒ
බැරි නොවෙයි. මා සමග අව මැනව. මම ඔබවහන්සේට මැනින දන්වමි"යි කී සේක. රජතුමාද
"මැනින දන්වමි"යි කී බසින්ම සතුටුව, "අද පණ්ඩයන්ගේ නුවණෙහි බලය දකිමු"යි බොහෝදෙනා
පිරිවරා මහොළුව පඩිතැවීම සමග පොකුණු තෙරට ගියේය.

එහි ගිය පඩිතැවීම පොකුණ දෙස බලා, පොකුණේ පෙනෙන්නේ මැනිනෙහි
ඡායාව පමණක් බව දැකගෙන, පොකුණු තෙර වූ කල් ගස උඩ බලා එහි වූ කවුඩු කැඳැල්ල
දැක, මැනින කිබිය යුත්තේ එහි යැයි සිතා, රජතුමා අමතා "දේවයන්වහන්ස, පොකුණේ මැනින
කැකැ"යි පැවසුවේය. "එසේ නම් අර පෙනෙන්නේ කුමක්දැ"යි ඇසූ කල්හි, වතුර භාජනයක්
ගෙත්වා, "බැඳුව මැනව දේවයන්වහන්ස, මැනින පෙනෙන්නේ පොකුණේ පමණක් නොවෙයි.
භාජනයෙහිද පෙනේදැ"යි කීවේය. එවිට රජතුමා "මැනින කොහි විය යුතුදැ"යි ඇසූ කල්හි,
පඩිතැවීම සිතහයි "පොකුණෙහිත් භාජනයෙහිත් පෙනෙන්නේ මැනින නොවෙයි. එහි ඡායාව පමණකි.
මැනින ඇත්තේ මේ කල් ගස උඩ කිබෙන කවුඩු කැඳැල්ලෙහි ය. මිනිසකු ගසට නංවා මැනින
බාචාගත මැනවැ"යි කීවේය.

රජතුමා, පඩිවරයා කී ලෙසම මිනිසකු ගසට නංවා මැනින බැවුණේය.
පණ්ඩයන්වහන්සේ ඒ මැනින අතට අරගෙන රජුටුරුවන්ගේ අතෙහි තැබූ සේක.

2. පිඩුකාර කථාව

පෙර ඉන්දියාවේ "තක්සලා" නම් නුවරක් වුයේය. එහි "දියාපාලොක්" නම්
ආවාසීවරයෙක් වුණේය. ඔලාඤා ඉගෙනීම සඳහා දරුවන් එතුමා වෙත යැවීම සිරිතක්ව
පැවතුණේය. මුල් නුවර "පිඩුකාර" නම් දරුවෙක් ඔලාඤා ඉගෙනීම සඳහා එතුමා වෙත
ගියේය. කෙතෙම ඉගෙනීමෙහි දැක්මක් වුයේය. එතෙසින් හේ වැඩිකල් නොගොස්ම
ඔලාඤා මැනවින් හදුරා තම ඉගෙනීම අවසන් කෙළේය.

කෙතෙම ඔහුගේ අතුරෙන් දැක්ම ඔහුගේ වුයේය. දියාපාලොක් ආවාසීවරයාගේ
පරමාරාධනාවක් වනාහි "ඉදින් වැඩිවිය පැමිණි දියණියක් ඇත්නම් ඇය දැක්ම ඔහුගේ පාචාදිය
යුතු යැ"යි සිරිතක් වුයේය. දියාපාලොක් ආවාසීවරයාගේ විශිෂ්ට රූ ඇති එක් දියණියක් වූවාය.
කුලසිරිත අනුව ඇය පිඩුකාරට පාචාදෙන ලෙස දියාපාලොක් ආවාසීවරයා තීරණ කරගත්තේය.
එසේ තීරණය නොව, පිඩුකාර කැඳවා, "දරුව, තෝ මගේ ඔහුගේ අතුරෙන් දැක්ම ඔහුගේ
වෙයි. ඔලාඤා මැනවින් උගත්තෙහි. තොප තොපගේ නුවරට යැමට පෙර මා විසින් කළ යුතු

Lesson Ten

එක් දෙයක් ඇත. එනම් අපගේ කුල සිරිතට අනුව මගේ දියණිය තොපට පරණයා වා දිලයි." මෙසේ කියා, දියණියද ලඟට කැඳවා, පිඩුකර අලමා, "දරුව, මේ මාගේ දියණිය තොපගේ භායණීව වශයෙන් භාරගත වැනවැ"යි පවසා, ඇය ඔහුට සරණයා වා උන්නේය.

පිඩුකර ආමාණය වූ ඇය ඇල්මක් ඇතිවූයේ නැත. භූරුවරයාගේ වචනයට විරුධ නොවිය හැකි බැවින් හේ ඇය භාරගත්තේය. හෙතෙම රාත්‍රියෙහි පහස්කොට අතුරු ලද ඇඳෙහි නිදාගත්තේය. කුමාරිකාවද අවුත් ඇඳට නැගුණාය, එවිටම පිඩුකර ඇඳෙන් බැස බිම වැතුරුණේය. කුමරියද එය දැක ඇඳෙන් බැස ඔහු සමීපයට ගියාය. හේ එකැනින් නැගිට නැවත ඇඳට නැංගේය. නැවත කුමාරිකාව ඇඳට නැඟාය. හේ නැවත ඇඳෙන් බැස බිම වැතුරුණේය. කුමාරිකාව ඇඳෙහිම නිදාගත්තාය.

ඔවුන් දෙදෙනා සඳහා සේවකයන් විසින් ගෙනෙන ලද රස ආහාර කුමරිය දෙස හෝ නොබලා කමින් බොළින් සතියක් පමණ හේ කල් ගතකළේය. කුමරියට ඔහු දැක්වූ ඇල්මක් නැත. ඇය හා කළ කතාබහක්ද නැත.

සතියක් පමණ මෙසේ කල් යවා කුමරියද කැටුව, භූරුකුමා වෙත ගොස් වැඳ සමුගෙණ තම නුවරට යාම සඳහා හේ පිටත්වූයේය. නොකැමැතිවම දෙදෙනා මියුලු නුවරට පැමිණියේය. නගරය සමීපයෙහි එක් අවිටික්කා ගසක් වූයේය. ගමන් වෙතෙහින් සහ සාමන්තෙක් පෙළුනු පිඩුකර ගසට නැඟ බඩ පිරෙන තුරු අවිටික්කා කැවේය. ගස මුල සිටි කුමරියද සාමිනි ඉවසාගත නොහැකිව, "ඤාමිනි, මටත් අවිටික්කා කඩා උන මැනවැ"යි කීවාය. "ඇයි, හිට අත්පා නැද්ද? තිද නැඟ කඩාගනුවැ"යි පිඩුකර කීවේය. සාඋකට වඩා උකක් නැති හෙයින් කුමාරිකාව තොමෝම ගසට නැඟ අවිටික්කා කඩාගෙන කන්නට වූවාය. පිඩුකර ඇය ගසට නැඟ බඩ දැනගෙන, වහවහා ගසින් බැස, ගස වට කටු ගසා, මහත් උකකින් මිදුණ කෙනකු මෙන් සතුටුවෙමින් යන්නට ගියේය. කුමරියද ගසින් බසින්නට නොහැකිව ගස උඩම සිටියාය.

මියුලු නුවර රජකුමා, එදින දවල් කාලයෙහි උද්‍යානක්‍රීඩාකොට, සවස මාලිගයට යන අතර, අවිටික්කා ගස උඩ වූ කුමාරිකාව උටුවේය. දැක, උටු වගසම පිළිබඳ සිත් ඇතිව, ඇයට ස්වාමියෙක් ඇද්ද නැද්ද යනු ඇසුවේය. කුමාරිකාවද "ඤාමිනි, මාගේ දෙමව්පියන් විසින් මා පාවාදෙන ලද ස්වාමිනෙතෙක් ඇත. ඒ ස්වාමියා මා මෙසේ තනිකර දමා ඉවත්ව ගියේයැ"යි කීවාය. රජකුමාද එය අසා, "හිමියන් නැති වහුව නම් අයත්වන්නේ රජ්ජුරුවන්ට නොවේදැ"යි කියා, කුමාරිකාව ගසින් බස්වා ඇතාගේ පිට උඩ හිඳුවාගෙන මාලිගාවට ගෙන ගියේය. ගෙනගොස් ඇය අගමෙහෙසිය බවට පත්කරගත්තේය. ඇය හමු වූයේ අවිටික්කා ගසක සිටිනවිටය. අවිටික්කාවලට "උඳුමබරා" යන නමද වන හෙයින්, ඇයට "උඳුමබරා දෙවියැ"යි නම් තැබුවේය.

පිඩුකරද රාජසමීකයෙක් රජමාලිගයෙහි සේවයට පත්වූයේය. දිනක් උඳුමබරා දේවි රජකුමා සමඟ රචයෙන් උද්‍යානයට යන අතරේදී, තවත් රාජසේවකයන් සමඟ සේවයෙහි යෙදී සිටි පිඩුකර දැක, සිනාසුණාය. මෙය උටු රජකුමා කිසි, "හි සිනාසුනේ මන්දැ"යි ඇසුවේය. "ඤාමිනි, මාගේ මවුපියන් විසින් මා ප්‍රචයෙන් පාවාදෙනලද මිනිසාය අර සේවයේ යෙදී සිටින්නේ. මා අවිටික්කා ගසට කඩා ගසමුල කටුගසා ගියේ මේ මිනිසා ය. මොහු දැක මට සිතන පහසුවූයේයැ"යි කී කීවාය. එවිට රජකුමා "තා කියන්නේ බොරුය. තා සිනාසුනේ අනෙක් කිසියම් පුරුෂයකු දැන ඔහු හා අනුරාගයෙන් වියසුතුය. තා මරාදමම"යි කියා කටුව

ඇදගත්තේය. දේවි බියවී "යමාච්චි, පණ්ඩිතවරුන්ගෙන් මේ පිළිබඳව ඇසුව විෂයවැ"යි බැහැරව සිටියා.

රජතුමා ජ්‍යෙෂ්ඨ පඬිතුමා ගෙන්වා, "මැය නියත බස් පිළිගත හැකිදැ"යි ඇසුවේය. ජ්‍යෙෂ්ඨ "දේවයන් වහන්ස, ඇය නියත බස් පිළිගත නොහැක. මෙබඳු රූපන් භාෂාවක අස්භූත දමා යන්නේ නවරෝදයැ"යි කීවේය. සේනකගේ බස් ඇසා වඩාත් බිය වූ දේවිය, "යමාච්චි, මේ පිළිබඳව මහෝජ්ඣ පණ්ඩිතයන්ගෙන්ද ඇසුව විෂයවැ"යි රජතුමාගෙන් බැහැරව ලෙස ඉල්ලා සිටියාය.

රජතුමා මහෝජ්ඣ පඬිතුමා ගෙන්වා මෙම ප්‍රශ්නය පිළිබඳව ඇසුවේය. මහෝජ්ඣ පඬිතුමා "මෙබඳු රූපන් භාෂාවක භාෂාව වශයෙන් ලබාගැනීමට වාසනාවක් නැති පුරුෂයකු ඇය මෙසේ අස්භූත දමා යාම පුද්ගලයන් නොවේ යයිද, දේවියගේ බස් පිළිගත හැකියැ"යිද පැහැදිලි කර දුන්නේය. රජතුමා, මහෝජ්ඣ පණ්ඩිතයන් තරුණු පැහැදිලි කළ ආකාරයෙන් සන්සුන් සිත් ඇතිව, "පණ්ඩිතයෙනි, ඉදින් භෝපි මෙහි නොසිටියහු නම්, අද මෙබඳු සෞම්‍යයක් අභිමිච්චියකු ඇත. දැන් මා නැවත ලද්දේ භෝප නියා නොවේදැ"යි කියා සතුටුව මහෝජ්ඣ පඬිතුමාට සැකි කෙළේය.

VOCABULARY FOR SUPPLEMENTARY READINGS

READING 1

- අනුක්‍රමයෙන් in order, gradually
- අස් කරවනවා cause to be removed, get one removed
- ඇරවීමේනවා get news, get tidings
- ආහාර පාන food and drink
- ඉසිනවා / ඉසිනවා sprinkle, dash out, pump out
- ඉස්වනවා get one to sprinkle, dash out, or pump out
- කවුඩා N5 crow; pl. කවුඩෝ ; stem කවුඩු
- කැඳැල්ල N2 nest; pl. කැඳැලි / කැඳැලි
- කිසිකිය / කිරිසිය N2 fame, reputation; no pl.; stem කිසි / කිරිසි
- ගෙන්වනවා import
- ඡායාව N2 shadow, reflection; pl. ඡායා
- තල්පය N2 palmyran palm; pl. තල්පස්
- දැක්කම/ දැක්කාව N2 dexterity, skill, cleverness; pl. දැක්කම්/ දැක්කා
- දේවයන්වහන්සේ N5 king, majesty; pl. දේවයන්වහන්සේලා
- නංවනවා make one climb

Lesson Ten

පහසුවෙන් easily

පැතිරෙන්නා spread

පිටිවරා followed by, surrounded by

පිළිබිඳු වෙන්නා be reflected, be revealed

බාධාවෙන්නා be hindered, be obstructed

බාවන්නා make one lower something, or get down something

භාජනය N2 vessel, container, pitcher; pl. භාජන

භාරකරන්නා entrust

මැණික N2 gem, jewel; pl. මැණික්

රැස් කරවන්නා cause to gather

වාසල N2 portal, gate; pl. වාසල්

වැළැක්වීම N2 prevention; pl. වැළැක්වීම්

විමසීම N2 investigation, testing; pl. විමසීම්

සභාව N2 assembly, society; pl. සභා

සමීපවෙන්නා be close, get close to

සාරවන්නා cause to dig or plow

READING 2

අග chief, main

අවිටික්කා ගස N2 fig tree; pl. අවිටික්කා ගස්

අතුරුණා spread

අත්පා hands and feet

අනුරාගය N2 love, affection; no pl.; stem අනුරාග

අයත්වෙන්නා belong, get ownership

අවසන් කරන්නා end, conclude, finish

අහිමිවෙන්නා lose ownership

ආචාර්යවරයා N5 teacher, scholar; pl. ආචාර්යවරු ; stem ආචාර්ය

ඇල්ම N2 affection, love, liking; no pl.; stem ඇල්ම

උද්‍යානය	N2 park, pleasure park; pl. උද්‍යාන
තටුගසනවා	put, place thorns
තටුව	N2 thorn; pl. තටු
තටනවා	pick, break
කතාබහ	N2 talk, gossip; pl. කතාබස්
සිපෙනවා	get angry, be enraged
කුමරි	N5 princess, girl, maiden
කුමාරිකාව	N5 princess, girl, maiden
කුල සිරිත	N2 family custom; pl. කුල සිරිත්
ක්‍රීඩාව	sport, game; pl. ක්‍රීඩා
දක්‍ෂයා	N5 clever person, smart fellow; pl. දක්‍ෂයෝ ; stem දක්‍ෂ
දේවි	N5 queen; pl. දේවියෝ
තහිනවා / තහිනවා	climb (onto)
තැගෙනවා / තැගෙනවා	get onto, climb onto
නිද්‍රාගන්නවා	sleep
පාඨාදෙනවා	give in marriage, hand over
පැහැදිලි කරනවා	clarify, explain clearly (to someone else)
පිළිබඳ සිත	N2 love, affection; no pl.; stem පිළිබඳ සිත්
පෙනෙනවා	suffer
ප්‍රථමයෙන්	(at) first
කෙටිකරනවා	make one descend, make one get down
භාරගන්නවා	accept
මිදෙනවා	be relieved, be freed
මෙහෙසිය	N5 queen, consort; pl. මෙහෙසියෝ
රත්නය	N2 gem, jewel; pl. රත්න
රථය	N2 chariot; pl. රථ
රාජ සම්මතය	N2 royal consent, approval, order; no pl.; stem රාජ සම්මත

Lesson Ten

- රාජ සේවකයා N5 royal official; pl. රාජ සේවකයෝ; stem රාජ සේවක
- රූම N2 beauty, form, formal beauty; pl. රූ
- රූ ඇති N2 beautiful, having beauty
- වට around
- වහවහ quickly
- වාසනාව N2 fortune, good luck, happiness; no pl.; stem වාසනා
- වැඩිකල් කොගෙයි before long
- වැඩිමලා N5 the older one, eldest; pl. වැඩිමල්ලු; stem වැඩිමල්
- වැඩිවිය පැමිණෙනවා attain puberty (of girls)
- වැටීරෙනවා lie, recline; past stem වැතුරැන්-
- විගස at the moment, the moment
- විශිෂ්ට excellent, superb, distinguished
- සන්සුන් calmed, quieted
- සමුහන්තවා take leave, take permission (to leave)
- සරණපාවා දෙනවා give in marriage
- සාගින්න N2 hunger (lit. fire of hunger); no pl.; stem සාගිනි
- සාදන N2 pain of hunger; pl. සාදුන්
- සිහසපහළවෙනවා laugh (involuntarily)
- කෑති කරනවා thank
- කදාරනවා study, train (in)

LESSON 11

වර්ෂික ලකාච 1.

සිට ඉහත ආ "විජය පුවත" යන පාඩම් මාලාවේ තුන්වන කොටසින්, ලකාච ආයතීන්ද්‍රපදයක් බවට පත්වූ අයුරු පෙන්වා දී ඇත. ආයතීන්ද්‍රපදයක් බවට පත්වීමෙන් පසු ලකාච සමුදායයන් වසින් පාලනය කරන ලද රටක් වනි. ලකාච ඉතිහාසයේ දැක්වෙන පරිදි, ලන්දිව පාලනය බොහෝදුරට සිංහල පාලකයන් අත රඳා පැවතිනි. වරින්වර දකුණු ඉන්දියාවෙන් පැමිණි සතුරන්ගේ ආක්‍රමණවලට ලකාච ගොදුරු වූ නමුත් සිංහල රජවරු ලකාච වම උවදුරුවලින් ඔබ්බෙන්, තම පාලන බලය තහවුරු කළහ. මෙසේ ලාංකික රජවරුන්ගේ පාලනය මත පැවතුණු දිවයින ක්‍රි.ව. 16වන ශතවර්ෂයේ සිට නැවතත් විදේශිකයන්ගේ ආක්‍රමණවලට ගොදුරුවන්නට පටන්ගත්තේ. මෙවර ලන්දිව ආක්‍රමණය කරන්නට පටන්ගත් අය දකුණු ඉන්දියානු ජාතිකයෝ නොවූහ. ඔවුහු යුරෝපීය ජාතිකයෝ වූහ. ලන්දිව ආක්‍රමණය කළ ප්‍රථම යුරෝපීය ජාතිකයෝ පෘතුගීසිහු ය. ක්‍රි.ව. 1505දී මොවුහු ලකාච ආක්‍රමණය කොට, ලන්දිව මුහුදුබඩ පළාත් අත්පත් කරගත්හ. ඔවුහු අවුරුදු 150ක් පමණ කාලයක් ලකාචේ මුදුබඩ පළාත් පාලනය කළහ. ඉන්පසු ලකාචට පැමිණි අනෙක් යුරෝපීය ජාතිකයෝ ලන්දේසිහු ය. ඔවුන් පැමිණියේ ක්‍රි.ව. 1602දීය. ඔවුහු පෘතුගීසින් ලකාචෙන් තෙරපාදැමූහ. පෘතුගීසින්ගෙන් ලකාචේ මුහුදුබඩ පළාත්වල පාලන බලය අල්ලාගත් ලන්දේසිහු අවුරුදු 142ක් පමණ කාලයක් එම පළාත් පාලනය කෙරුහ. ලන්දේසිහු හෝ ලකාචෙහි උඩරට රජය පරදවා, සමුද්‍රී පාලනබලය අල්ලාගැනීමට පොහොසත් නොවූහ. ක්‍රි.ව. 1796දී ඉන්දියානු ලකාච ආක්‍රමණය කළහ. ඔවුහු ලන්දේසින් තෙරපා දමා ලකාචේ මුහුදුබඩ පළාත්වල බලය අල්ලාගත්හ. ක්‍රි.ව. 1815දී ඉන්දියානු දිවයිනෙහි මුළු බලයම තමන් අතට ගත්හ. එතැන් සිට ක්‍රි.ව. 1948වන තුරු ලකාච බ්‍රිතාන්‍ය අධිරාජ්‍යයෙහි යටත්විජිතයක් වශයෙන් පාලනය විය.

මෙම පාඩමෙන් ලකාචට නිදහස ලැබීම විදිබඳ කරුණු නිතිපයක් පමණක් ඉදිරිපත් කොට ඇත.

වර්ෂික ලකාච යනුවෙන් මෙහි අදහස් කරනු ලබන්නේ නිදහසෙන් පසු ලකාචයි. දෙවන ලෝක යුද්ධය අවසානවීමෙන් වන අතරේදී, ඉන්දියා රජය ඇයගේ දකුණු ආසියාතික යටත්විජිතවලින් නැතිගෙන ආ ජාතික බලවේග සමයකට පත්කිරීම සඳහා, එම විජිතවල ජනතායතයන් සමග, එම රටවල අනාගත පාලනයට අදාළවන කරුණු විදිබඳව සාමකාලීන සාකච්ඡාකිරීමට චිරිකා කළාය. යුධ කාලයකදී ඉන්දියා රජය මෙම චිරිකා ගත්තේ ඇයගේ දකුණු ආසියාතික යටත්විජිතවල පාලන ව්‍යවසායවල ප්‍රශ්න විසඳීමටත්, එම විජිතවල ජනතායතයන්ගේ ඉල්ලීම්වලට කන්දීමටත් පමණක් නොව බ්‍රිතාන්‍ය අධිරාජ්‍යයේ යුධ ප්‍රයත්නයද තහවුරු කරගැනීමේ අදහසිනි. මේ පරිපාටිය සපුරාගනුවස් ඉන්දියා රජයේ නියෝජිතයන් ඉදියාවේ

Lesson Eleven

සහ ලංකාවේ ජනතායතනයක් සමඟ සාකච්ඡා කළද, ඉන්දියාව පිළිබඳව එම සාකච්ඡා වහරම් සාධක නොවීය. එම ප්‍රධාන හේතුවක් වූයේ ඉන්දියාවේ පාලන ව්‍යවස්ථා පිළිබඳව ඉන්දිය ජනතායතනයන්ගේ අදහස් සහ බ්‍රිතාන්‍ය පාලකයන්ගේ අදහස් අතර බොහෝ විෂයා කිබිලිය. එවැනි නොව, එවක ඉන්දියාවේ "නැෂනල් කොන්ග්‍රස්" පක්‍ෂය (National Congress Party) සහ "මුස්ලිම් ලීග්" (Muslim League) පක්‍ෂය අතර වූ මතභේද ද එම තත්වය තවදුරටත් අවුල් කළේය. ඉන්දියාවේ මෙන් නොව ලංකාවේ ජනතායතනයක් සමඟ ඉන්දිය පාලකයන් පැවැත්වූ සාකච්ඡා බොහෝ දුරට සාධක විය. එවක ලංකාවේ නායකයන්ගේ සාමූහික උත්සාහය සහ උනන්දුවද, ඔවුන්ගේ සාධාරණ ඉල්ලීම් සහ අදහස් උදහස්ද ඉන්දිය පාලකයන් සමඟ සාමකාමී සාකච්ඡාවකට බෙහෙවින් අඩුපුන් කේය. සර් පොත්තම්බලම් රාමනාදන්, සර් ජෝර්ජ් පීරිස්, සර් ඩී. ඩී. ජයතිලක, එෆ්. ආර්. සේනානායක ආදී ප්‍රභූ මෙම ජනතායතනයක් අතරෙහි ප්‍රමුඛස්ථානයක් ගත්හ. ඉන්දිය ජනතායතනයන්ගේ ඉල්ලීම් මෙන් නොව ලාඕක ජනතායතනයන්ගේ ඉල්ලීම් බෙහෙවින් සාධාරණ ඒවා විය. එහෙයින් ලංකාවේ අනාගතය පිළිබඳව ලාඕක ජනතායතනයන් ඉන්දිය පාලකයන් වෙත ඉදිරිපත් කළ යෝජනා සහ ඉල්ලීම් ඉන්දිය පාලකයන්ට පහසුවෙන් පිළිගත හැකිවිය. ලාඕක නායකයන් විසින් ඉන්දිය පාලකයන්ගේ මූලික අදහස්වලට වරක නොවන අයුරු ව්‍යවස්ථාවක් සකස්කරන ලදී. ලංකාවේ අනාගත පාලනයට අඩුදෙන පරිදි ලාඕක නායකයන් විසින් සකස් කරන ලද එම ව්‍යවස්ථාව සාකච්ඡා නොව, අවශ්‍ය ලෙස සංශෝධන ඉදිරිපත්කිරීම පිණිස, ළෝක යුධය නෙරිගෙන යන අතරේදීම, ඉන්දිය ආණ්ඩුව විසින් කොමිසමක් (Commission) පත්කරන ලදී. මෙම කොමිසමෙහි සභාපතිවරයා වූයේ සෝල්බරි සාමිවරයා (Lord Soulbury) යි. මෙම කොමිසම සෝල්බරි කොමිසම (Soulbury Commission) යනුවෙන් හැඳින්වෙයි. මෙහි පරමාර්ථය වූයේ ලංකාවේ අනාගත සමාජනු පාලනයට ගැලපෙන අයුරු ව්‍යවස්ථාවක් ඉදිරිපත් කිරීමයි. ලංකාවෙහි ආභ්‍යන්තරික පාලනයට අයත් යෑම අංශයක් පිළිබඳවම ලංකාවට සමාජනු බලය පාවාදෙන පරිදින්, විදේශීය නවයුතු සහ සංරක්‍ෂණය පිළිබඳව බලතල කිහිපයක් පමණක් ඉන්දිය ආණ්ඩුව මත රඳෙන පරිදිය, සෝල්බරි කොමිසම සභාව ව්‍යවස්ථාවක් සකස් කළාය.

සෝල්බරි කොමිසම වාණිජ සකස් නෙරිගෙන යන අතරේදී දෙවන ලෝක යුධයද අවසාන වී. බ්‍රිතාන්‍ය පාලනයෙහි බලයට පත් වූ ලේබර් පක්‍ෂය (Labour Party) තම යටත්විජිතවලට සමාජනු බලය පාවාදීමට තීරණය කරන ලදී. ලේබර් පක්‍ෂයට අයත් බ්‍රිතාන්‍ය පාලකයෝ මෙම තීරණය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අවශ්‍ය විධිවිධාන යෙදුහ. දකුණු ආසියාවේ විශාල යටත්විජිතය වූ ඉන්දියාවට වහාම නිදහස් බලය ලබා දිය යුතු යැයි ඔවුහු තීරණය කළහ. යටත් විජිත යුගයේදී, පාලනය වශයෙන් ලංකාව බෙහෙවින් ඉන්දියාවට සමානවූ හෙයින්, දේශපාලනික වශයෙන් ලාඕකයන් තුල සැලකෙන අවබෝධයක් වූ හෙයින්, එවක ලාඕක ජනතායතනයන් ඉදිරිපත්කළ ඉල්ලීම් සහ යෝජනා ඉතාමත් සාධාරණ ඒවා වූ හෙයින්, ඉන්දියාවට නිදහස දෙන අතරම ලංකාවටද නිදහස් බලය පාවාදිය යුතු යැයි ලේබර් පක්‍ෂයේ නායකයෝ චිකාගණ්. ලැබාට්ට් සමුනි සමාජනු බලය දෙනු වස්, සෝල්බරි කොමිසම වාණිජවත් වූ සුච බාධක කිහිපයද ඉවත්කරගන්නා ලදී. අලුත් සංශෝධනය ඇතුළත්නොව ලංකාවට සමුනි නිදහස දීම පිළිබඳ ආඥාපණය ක්‍රි. ව. 1947දී ඉදිරිපත් කරන ලදී.

ලංකාවේ පාලන ව්‍යවස්ථාව බ්‍රිතාන්‍ය පාලන ව්‍යවස්ථාවට බොහෝදුරට සමාන වන සේ සකස් කරන ලදී. එමගින් ලංකාවට නියෝජිත පාර්ලිමේන්තු ආණ්ඩුක්‍රමයක් ඉදිරිපත් විය.

ලංකාවට ඉදිරිපත්කරන ලද ආණ්ඩුක්‍රමය බ්‍රිතාන්‍ය ආණ්ඩුක්‍රමයෙහි පිටපතක් සේ විය. එහෙලත්තයේ රජු හෝ රජිත වෙනුවෙන් අග්‍රාධ්‍යකාරවරයකු ලංකාවේ පාලන කායකයා වශයෙන් ලංකාවේ අගමැතිවරයාගේ අනුමැතිය අනුව පත්කරන ලද අතර, ලංකාවෙහි සියළුම පාලනබලය අගමැතිතුමා ආදර් නියෝජිත මන්ත්‍රිමණ්ඩලයට හිමිවිය. මෙබඳු පාලන ක්‍රමයක් මත ලංකාවට සමුදාන සාධකයක් පාලන බලය ලැබුණේ ක්‍රි. ව. 1948 පෙබරවාරි මස 4 වැනිදාය. එවිට ලංකාවෙහි පාලන පක්‍ෂයෙහි නායකයා වී සිටි සී. ආර්. සේනානායක මහතා නිදහස් ලංකාවේ ප්‍රථම අගමැතිවරයා බවට පත්විය. එවක ලාංකික නායකයන් සාමකාමී සාකච්ඡා මගින් ලංකාවට නිදහස ලබාගත් අයුරු ප්‍රශ්නයකි. ලංකාවට නිදහස ලැබීමෙන් පසුව ද ලන්දේවි පාලනයට අදාළවන සෑම කටයුත්තක්ම කරන ලද්දේ ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙනි. රටේ පොදු මහජනතාවට නුපුරුදු සමුදානකිනි. තැනි ආ හැකි සිංහල දෙමළ පිළිබඳ භාෂා ප්‍රශ්නයක් එමගින් තාවකාලිකව හෝ වැළැක්වුණු නමුදු, පොදු මහජනතාවට තම රටෙහි පාලනය පිළිබඳ සැහෙන අවබෝධයක් එමගින් ලැබුණේ යයි කිව නොහැක. ලංකාවෙහි ප්‍රථම අමාත්‍යමණ්ඩලයෙහි සිංහල සහ දෙමළ අමාත්‍යවරුන් මෙන්ම පුරාණික නියෝජනය කරන අමාත්‍යවරුන්ද සිටිම, එවක සාමකාමී පාලනයකට බෙහෙවින් ඉඩදෙන්නක් විය. ලංකාව නිදහස ලැබූ කාලසීමාව තුළදීම නිදහස ලබාගත් ඉන්දියාව, බ්‍රිතාන්‍ය ආදී රටවල් මෙන් නොව ආර්ථිකවශයෙන්ද හොඳ පදනමක් මත එවක ලංකාව පිහිටා තිබීම ලංකාවේ බාධක රහිත පාලනයට හේතුවූයේය. එසේ වූ නමුත්, විදේශීය භාෂාවකින් කෙරීගෙන ගිය එම පාලනයන්, දේශීය පදනමක් මත සකස් නොවූ දේශපාලන දශකයක් නිසා, එම පාලනක්‍රමය පොදුජනතාවට පහසුවෙන් සහභාගිවිය හැක්කක් වී යැයි පැවසීම උගතවය. පාලනබලය ඉංග්‍රීසි අධ්‍යාපනයක් ලැබූ අතළොස්සක් මතම පවතින්නක් බවට පත්විනි.

මෙතැන් සිට අද දක්වා ලංකාවේ දේශපාලන ඉතිහාසයට වැදගත්වන කරුණු කිහිපයක් අතහැරුව එක් පාඨමකින් ඉදිරිපත්කරනු ඇත.

VOCABULARY

- අගමැතිවරයා N5 prime minister; pl. අගමැතිවරු ; stem අගමැති
- අග්‍රාධ්‍යකාරවරයා N5 governor-general; pl. අග්‍රාධ්‍යකාරවරු ; stem අග්‍රාධ්‍යකාර
- අත in the hands of
- අතළොස්ස N5 a handful; no pl.
- අදහස් උදහස් ideas, etc.; pl. only
- අදාළ වෙනම be relevant to
- අනාගතය N2 future; no pl.; stem අනාගත
- අනුමැතිය N2 approval; no pl.; stem අනුමැති

Lesson Eleven

අමාත්‍යමණ්ඩලය	N2 board of ministers, cabinet; pl.	අමාත්‍යමණ්ඩල
අමාත්‍යවරයා	N5 minister; pl.	අමාත්‍යවරු ; stem අමාත්‍ය
අයුරු	manner, as, so that. See grammar 18.	
අවබෝධය	N2 understanding; no pl.; stem	අවබෝධ
අවසාන වෙනස	end, conclude	
අවුල් කරනවා	disorganize, confuse, upset	
ආක්‍රමණය	N2 invasion, attack; pl.	ආක්‍රමණ
ආඥාපණ	N2 act (of parliament, etc.); pl.	ආඥාපණ
ආණ්ඩුක්‍රමය	N2 system of government; pl.	ආණ්ඩුක්‍රම
ආභ්‍යන්තර	internal, local	
ආර්ථික	economic	
ආසියාතික	Asian (adjective), Asiatic	
ඇතුළත් කරනවා	include, admit, enter	
ඇතුළුව	including. See grammar 6.	
ඉංග්‍රීසිය	N5 the English people (pl.)	
ඉදිරිපත් කරනවා	forward, present, put forward	
ඉන්දියානු	Indian (adjective)	
ඉන්දිය	Indian (adjective)	
ඉවත් කරගන්නවා	take away, withdraw	
උගතව	difficult	
උත්සාහය	N2 effort; no pl.; stem	උත්සාහ
එංගලන්තය	N2 England; no pl.	
එමඟින්	by that, through that	
එවක	at that time	
කන්දීම	N2 listening; pl.	කන්දීම්
කෙරෙනවා	be done, get done	
කොමිෂන් සභාව	N2 commission (committee); pl.	කොමිෂන් සභා

කොමිෂන්	N2 commission; pl. කොමිෂන්
ක්‍රියාත්මක කරනවා	implement, put into action
ගොඳුරු වෙතලා	be subject to, fall prey to
ජනකායකයා	N5 public leader, national leader; pl. ජනකායකයෝ ; stem ජනකායක
-ජාතිකයා	N5 national, person of a nation or ethnic group (always occurs following the name of the country or group); pl. ජාතිකයෝ ; stem -ජාතික
තත්වය	N2 status, situation, condition; pl. තත්ව
තහවුරු කරනවා	confirm, establish
තාවකාලික	temporary
තාවකාලිකව	temporarily
තුඩුදෙනවා	be conducive to, be causal of
දර්ශනය	N2 sight, philosophy; pl. දර්ශන
දේශපාලන	political
දේශීය	native, indigenous, local, national
නමුදු	but. See grammar 2.
නැඹි වනවා	rise, spring up, arise
නැඹිගෙන වනවා	rise, spring up, arise (continuous - See grammar 21)
නියෝජනය කරනවා	represent
නියෝජිත පාර්ලිමේන්තුව	N2 representative parliament; pl. and stem නියෝජිත පාර්ලිමේන්තු
නියෝජිත මන්ත්‍රිමණ්ඩලය	N2 house of representatives; pl. නියෝජිත මන්ත්‍රිමණ්ඩල
නුපුරාදු	not used to, unaccustomed
නොව	unlike. See grammar 15.
පැහස	N2 party, group; pl. පැහස
පදනම	N2 basis, foundation; pl. පදනම්
පරදවනවා	defeat

Lesson Eleven

- පරමාර්ථ N2 aim, purpose, motive; pl. පරමාර්ථ
- පාලකයා N5 ruler, one who governs; pl. පාලකයෝ ; stem පාලක
- පාලනබලය N2 ruling power; no pl.; stem පාලනබල
- පාර්ලිමේන්තුව N2 parliament; pl. and stem පාර්ලිමේන්තු
- පිටපත N2 copy; pl. පිටපත්
- පිහිටාගියබව be established, be located, be situated
- පැතුම්පිලි N5 the Portuguese people (pl.)
- පොදු common
- පොහොසත් rich, able
- ප්‍රථම first
- ප්‍රඥවරයා N5 distinguished person; pl. ප්‍රඥු or ප්‍රඥවරු
- ප්‍රමුඛ chief, leading (adjective)
- ප්‍රයත්නය N2 effort; pl. ප්‍රයත්න
- ප්‍රශංසනීය praiseworthy
- බලතල power(s); pl. only
- බලවේගය N2 force, movement, uprising; pl. බලවේග
- බාධකය N2 obstacle, hindrance; pl. බාධක
- බුරුමය N2 Burma; no pl.; stem බුරුම
- බොහෝදුරට to a great extent
- බ්‍රිතාන්‍ය අධිරාජ්‍යය N2 British Empire
- පිට on, based on. See grammar 19.
- මතභේදය N2 difference of opinion; pl. මතභේද
- මහජනතාව the public, people; no pl.; stem මහජනතා
- මහතා N5 gentleman, master, sir, Mr.; pl. මහත්වරු
- මාලාව N2 row, series, line, sequence; pl. මාලා
- මුහුදුබඩ/මුදුබඩ coastal, sea coast
- යටත් විජිතය N2 imperial colony; pl. යටත් විජිත

යුධය	N2 war; pl. යුධ
යුරෝපීය	European (adjective)
රජ	N5 king; pl. රජවරු
රඳු පවතිනවා	remain, continue to stay
රහිත	without. See grammar 20.
රැජිණ	N5 queen; pl. රැජිණියෝ ; pl. stem රජ
ලන්දේස්හු	N5 the Dutch people (pl.)
ලෝක යුධය	N2 world-war
වටිනිවර	from time to time, now and then
වර්තමාන	modern
වස්	so that. See grammar 7.
වාර්තාව	N2 report, minutes; pl. වාර්තා
වැළැක්වෙනවා	be prevented
විදේශියා	N5 foreigner; pl. විදේශියෝ ; stem විදේශ
විදේශ	foreign
විදේශ කටයුතු	N2 foreign affairs
විෂමතාව	N2 unevenness, discrepancy, difference; pl. විෂමතා ; stem විෂම
ව්‍යවස්ථාව	N2 constitution, statute; pl. ව්‍යවස්ථා
සර්කාරය	N2 protection, security, defense; no pl.; stem සර්කාර
සංස්කරණය	N2 revision, amendment; pl. සංස්කරණ
සපුරාගන්නවා	fulfill, achieve
සභාපතිවරයා	N5 chairman, president; pl. සභාපතිවරු ; stem සභාපති
සමාව	N2 settlement, state of calm, decision; no pl.
සමානවෙන්	be similar
සම්පූර්ණ	full, complete
සම්ප්‍රදාය	N2 tradition; pl. සම්ප්‍රදාය

Lesson Eleven

සම්බන්ධ වෙන්නා be connected

සර් sir (titular prefix)

සාකච්ඡා කරන්නා discuss

සාධාරණ just, justified, reasonable, common

සාමකාමී peaceful

සාමකාමීව peacefully

සාමිවරයා N5 Lord (title); pl. සාමිවරු ; stem සාමි

සාමූහික co-operative

සාර්ථක successful

සීමාව N2 limit, range; pl. සීමා

සුළු or සුළු small, minor

සුළුජාතික N5 (people of) minority communities (pl.)

ස්වභවය self-dependent, independent

ස්වදේශිකයා N5 native, national, local person; pl. ස්වදේශිකයෝ ;
stem ස්වදේශික

හේතු වෙන්නා be a cause

GRAMMAR

1. PAST CONCESSIVE

In Colloquial Sinhala, a past concessive form of the verb with the sense 'even if' is formed by adding -ත් to the past tense verbal adjective form (C.S. 34,3):

ගුණපාල කතාකෙරුවත් සිරිපාල එන්නේ නැ.
Even if Gunapala were to call (him) Siripala will not come.

The Literary equivalent is formed by adding any of the forms ඊ , ද or more rarely උ , to the general form of the past tense verbal adjective. Like the Colloquial past concessive, the Literary one implies action prior to that of the main verb with the entire situation taking place at some future time:

ගුණපාල කතාකෙරුවේද (or කළේද or කෙරුවේත්) සිරිපාල එන්නේ නැත.
Even if Gunapala were to call (him) Siripala will not come.

ඔබ ගියත් (or ගියේද or ගියේදු) මම නොඑමි.
Even if you were to go, I will not come.

2. කවුත්

In both Colloquial and Literary Sinhala කවුත් 'but, however', can be used to introduce a sentence:

දෙවිලොවත් ඇතැයි ඇතැවෙත් පවසති. කවුත් එය කිසිවෙක් නොදකිති.
Some say that there is a heaven. But no one sees it.

In Literary Sinhala කවුත් is also used together with the present or past (general or pronominal) verbal adjective to form 'although' clauses. In this construction, the difference in tense generally implies a difference of time with relation to the time of writing or speaking, rather than to the action of the main verb. Literary කවුත් also has a variant කවුදු . Thus:

මගේ පුතා පාසලට යන කවුත් කිසිවක් ඉගෙන නොගනියි.
Although my son goes to school he does not learn anything.

ඉරුවරයා පැවසුව කවුත් (or පැවසූ කවුත්) ශිෂ්‍යයෝ එම වැඩ නොකෙරුවේය.
Although the teacher told (them) the students did not do that work.

Lesson Eleven

3. ACCUSATIVE POSSESSIVES

In Literary Sinhala, as in Colloquial, possessive relationships are generally expressed by the genitive case. However, in Literary they are sometimes expressed by using either the accusative or the stem form of the possessor. Where the possessor is plural, the accusative plural is used. Where the possessor is singular, the stem form is most common but nouns that have a distinct definite accusative (like those in 3,1) generally use that form. Thus:

ඉගැන්වීමේ උපදෙස් or ඉගැනීමේ උපදෙස් teacher's advice

4. ORDINAL NUMERALS

In Literary Sinhala -මා may also be used instead of -වැනි or -වෙනි to form ordinal numerals:

දෙවන or දෙවැනි or දෙවෙනි second

පස් වන or පස්වැනි or පස්වෙනි fifth

5. WRITING NUMERALS

In writing numerals, the appropriate case and definiteness affixes are written with them according to the following conventions.

5.1 For Inanimate Numerals

5.11 Definite

a. In the direct case only the numeral is written:

6 = හය

8 = අට

b. The dative affix ම is written immediately after the numeral:

6 ම = හයම

8 ම = අටම

c. The genitive ට් is written together with the last consonant symbol of the number in its written form:

6 ට් = හය්

8 ට් = අට්

d. The instrumental **-වනී** is written together with the last consonant symbol of the number, or simply as **-නී** :

සයනී or සනී = සයනී

සයවනී or සනී = සයවනී

5.12 Indefinite

The appropriate case affix is written along with the **ඪ** of the indefinite:

8 ඪ = අවනී

8 කව = අවකව

8 ක = අවක

8 කිනී = අවකිනී

5.13 In writing dates, the genitive case marker is often omitted.

1796 යේදී or 1796 දී = එක්දහස් හත්සිය අනූහයේදී
in 1796

1815 හේ ජනවාරි මාසයේදී or 1815 ජනවාරි මාසයේදී
in January 1815

5.2 For Animate Numerals

-කෙන , **-දෙන** , **-නම** are written out with the appropriate case and definiteness affixes.

1 කෙනෙක් = එක්කෙනෙක්

2 දෙනෙකුට = දෙදෙනෙකුට

3 නමකගෙන් = තුන්නමකගෙන්

5.3 For Ordinals

The numeral is written followed by one of the forms **-වැනි** , **-වෙනි** , or **-වන** .

1 වැනි = පළවැනි

2 වෙනි = දෙවෙනි

3 වන = තුන්වන

Lesson Eleven

6. ඇතුළු 'INCLUDING'

ඇතුළු is an adjectival form meaning 'including'. That which is included precedes ඇතුළු :

විජය කුමාරයා ඇතුළු විජය
The retinue, including prince Vijaya

7. වස්

වස් is used with the passive participle form of verbs, as an alternant for සඳහා or විසින් in the sense of 'for, so that' (9, 12):

වැඩ කරනු වස් ගොවියෝ කුඹුරට යති.
The farmers go to the field for work.

Unlike සඳහා and විසින්, වස් is not used as a postposition with verbal nouns or other nouns. Its use is also less frequent than that of සඳහා or විසින්.

8. PASSIVE VOICE

Occasionally, in passive sentences the විසින් following the actor is omitted, but the noun or pronoun expressing the actor remains in the oblique. This optional omission of විසින් is found primarily in dependent clauses:

සිසුවන් කියවන ලද පොත් besides සිසුවන් විසින් කියවන ලද පොත්
The books that were read by the students

අප කියවනු ලබන පොත් besides අප විසින් කියවනු ලබන පොත්
The books that are being read by us

9. FEMININE AGREEMENT

In Literary Sinhala some inanimate nouns appear with verbs showing feminine agreement. Although the nouns so occurring cannot be specified by any general rule, they tend to be nouns referring to organizations or vehicles. In all such instances, this feminine agreement is optional.

රජය අරන් විසවරන් ගැනීමට තීරණය කෙරුණි (or කෙරුවේ)
The government decided to take a new step.

10. AGENT VERBAL NOUNS

The verbal nouns in -ඊම or -ඉඳ in either Colloquial or Literary Sinhala, like Colloquial verbal nouns in -එම, refer to the action of the verb.

Sinhala also has verbal nouns referring to the actor or object of the verb. There are both animate and inanimate forms of such nouns made as follows.

a. Animate:

Animate verbal nouns are formed by adding -න්නා for the masculine and -න්නි for the feminine form of the nouns. Thus:

<u>Verb Stem</u>	<u>Verbal Noun</u>	
	<u>Masculine</u>	<u>Feminine</u>
ය - go	යන්නා he who goes	යන්නි she who goes
අදි - pull	අදින්නා he who pulls	අදින්නි she who pulls

These animate verbal nouns generally refer to the subject of the verb which may be either actor or object of the action depending on the meaning of the verb. Thus: අදින්නා 'the puller (masculine)' from අදින්නා 'to pull', but අදින්නා 'the one who is pulled (masculine)' from අදින්නා 'be pulled'. They take the same affixes as other class 5 nouns with forms as follows:

	<u>Definite</u>	<u>Indefinite</u>	<u>Plural</u>
Masculine	අදින්නා	අදින්නෙක්	අදින්නෝ
Feminine	අදින්නි	අදින්නියක්	අදින්නියෝ

b. Inanimate:

The Inanimate verbal nouns (these are however very rare) are formed by adding -න්න to the stem of the verb and they thus resemble the Colloquial Infinitive in form:

<u>Verb Stem</u>	<u>Verbal Noun</u>
අදි- be pulled	අදින්න that which is being pulled

These inanimate nouns occur only in the singular and have the forms of a Class 2 noun as follows:

Lesson Eleven

	<u>Singular</u>	
	<u>Definite</u>	<u>Indefinite</u>
Direct	ඇදෙන්න	ඇදෙන්නක්
Dative	ඇදෙන්නට	ඇදෙන්නකට
Genitive	ඇදෙන්නෙහි	ඇදෙන්නක
Instrumental	ඇදෙන්නෙන්	ඇදෙන්නකින්

This type of inanimate verbal noun is common only for certain verbs, unlike the animate ones above which are quite freely formed. They most commonly refer to the object of the verb, but for some verbs refer to the subject or to the action. They thus cannot be freely coined and their meanings cannot be predicted by any general rule and so must be learned as they occur. A few examples follow:

ගස් නපන්නා ගසට නගියි.
The tree-cutter climbs the tree.

කපු කටින්නී කුමාරියකි.
She who is spinning cotton is a princess.

මම බිම ඇදෙන්න දැක්කෙහි.
I saw that which was being dragged on the ground.

11. QUASI-VERBAL NOUNS

The quasi-verbs ඇඳි , නැඟි , හැඟි and යුතු have noun forms parallel to the verbal nouns given in sections above as follows:

<u>Verb Stem</u>	<u>Verbal Noun</u>		
	<u>Masculine</u>	<u>Feminine</u>	<u>Neuter</u>
ඇඳි	ඇඳ්තා	ඇඳ්ති	ඇඳ්ත
නැඟි	නැඳ්තා	නැඳ්ති	නැඳ්ත
හැඟි	හැඳ්තා	හැඳ්ති	හැඳ්ත
යුතු	යුඳ්තා	යුඳ්ති	යුඳ්ත

12. THIRD PERSON PLURAL AFFIX -ඔ

There is an alternant form of the third person plural past tense which has -ඔ rather than the predication marker. With -ඔ the final stem vowel is -ආ rather than ඩි . But some modern writers use -ඳ instead of -ආ.

Third Person Plural Past Tense

Alternate Form

බැලුවෝය

බැලුවාන or බැලුවහ

ඇඳ්දෝය

ඇඳ්දාන or ඇඳ්දහ

වැටුණෝය

වැටුණාන or වැටුණහ

කළෝය

කළාන or කළහ

ආවෝය

ආවාන or ආවහ

ගියෝය

ගියාන or ගියහ

13. PAST TENSE SHORT FORM

The Literary Sinhala past tense simple forms (6,1) have alternate short forms made as follows:

For Regular Verbs of all Classes:

1. For all forms except the second and third person plural, a past stem is formed by replacing the stem-final vowel of the present tense by -ඊ- and changing the remaining stem vowels in the usual manner for the past tense. There is no doubling of consonants for Class 2. Thus:

	<u>Present Stem</u>		<u>Past Stem</u>
Class 1	බල-	see	බැලී-
Class 2	ඇඳි-	pull	ඇඳි-
Class 3	වැටෙ-	fall	වැටී-

2. For the second and third person plural, the stem-final vowel is replaced by -ආ- and the vowels are changed as usual. Thus:

	<u>Present Stem</u>		<u>Past Stem</u>
Class 1	බල-		බැලූ-
Class 2	ඇඳි-		ඇඳූ
Class 3	වැටෙ-		වැටූ

3. For monosyllabic verbs (CV-) ending in අ- or ආ-, the vowel is changed to ඇ- (always long):

Lesson Eleven

Present Stem

Past Stem

ද-	burn	දෑ-
ඔ-	plough	ඔෑ-
ඹ-	apply	ඹෑ-

4. To the stems formed as above, the usual person-number affixes are added, but in the third person plural only the *ඔ* alternant (section 12 above) is used with the short form. Thus:

		<u>Singular</u>	<u>Plural</u>
Class 1	1.	බැලීම්	බැලීම්
	2.	බැලීනි	බැලූණ
	3.	බැලිය	බැලූණ
Class 2	1.	ඇදීම්	ඇදීම්
	2.	ඇදීනි	ඇදූණ
	3.	ඇදිය	ඇදූණ
Class 3	1.	වැටීම්	වැටීම්
	2.	වැටීනි	වැටූණ
	3.	වැටිය	වැටූණ

For Irregular Verbs:

වෙතවා , ගන්නවා and දෙන්නවා have the following forms:

		<u>Singular</u>	<u>Plural</u>
වෙතවා	1.	වීම්	වූණ
	2.	වීනි	වූණ
	3.	විය, විය	වූණ
ගන්නවා	1.	ගනීම්	ගනීම්
	2.	ගනීනි, ගනිනි	ගනූණ
	3.	ගනී	ගනූණ

දෙන්න	1.	දීම, දුකීම	දිවු, දුකිවු
	2.	දිනි, දුකිනි, දුකිනි	දුකිනු
	3.	දි, දුකි	දුකින

Note that some of the short form alternants of දෙන්න have already appeared in 8.1.5.

යන්න does not have a short form. බෙන්න has the same stem for all persons, as follows:

<u>Present Stem</u>	<u>Past Stem</u>
බෙ-	බි

The short forms of the past tense are used in the same way as the long form given earlier, but the frequency of their use differs from verb to verb. In general the short form is quite commonly used for the irregular verbs.

එම නුවරෙහි දුප්පත් බ්‍රහ්මණ් විය.

There was a poor brahmin in that city.

ගුරුවරයා ශිෂ්‍යයන්ට පොත් කියවන ලෙස පැවසීය.

The teacher asked the students to read the books.

14. PAST TENSE OF CLASS 3 VERBS, දෙන්න AND බෙන්න

14.1 There is an alternate form of the third person singular of Class 3 verbs, formed by adding -ඉනි rather than -වීය to the past tense stem. Thus:

<u>Past Tense</u>	<u>Past Tense Alternate Form</u>
වැටුණේය	වැටුණි
කෙරුණේය	කෙරුණි

This has an additional variant form by which -ඉනි of the past tense stem is changed to -වීනි when the -ඉ is added. Thus:

<u>Alternate 1</u>	<u>Alternate 2</u>
වැටුණි	වැටීනි
කෙරුණි	කෙරීනි

14.2 දෙන්න 'give' and බෙන්න 'be, become' also have variants of this kind as follows:

Lesson Eleven

Alternate 1

Alternate 2

දෙපවා

දුබ්

දිබ්

වෙනවා

වුබ්

විබ් or වීබ්

15. කොට

15.1 කොට is used to form the equivalent of English 'not...but' constructions, as in the following examples. කොට does not generally follow verbs.

මෙය නවකතාවක් කොට කෙටි කතාවකි.
This is not a novel but a short-story.

කමලසිරි ඉගෙනුමක් මහා විද්‍යාලයේ කොට විශ්ව විද්‍යාලයේ කියයි.
It is not at the high school that Kamalāsiri learns but at the university.

15.2 X පමණක් කොට Y ද forms the equivalent of English 'not only X but (also) Y':

කමලසිරි කෙටිකතා පමණක් කොට නවකතාද කියවයි.
Kamalāsiri reads not only short-stories but also novels.

ඉගැන්වීමට පමණක් කොට භෞවිතැන් කිරීමටද හෙතෙම කැමතිය.
He likes not only teaching but also farming.

The Colloquial equivalent is වතරක් (කෙටි කෙමෙයි) ..ත් (C. S. 26, 5):

කමලසිරි කෙටිකතා වතරක් කෙමෙයි (or කෙටි) නවකතා කියවනවා.

16. ශ්‍ර PLURALS

16.1 Many Sinhala animate nouns with a direct singular in ආ have a plural in උ . The last consonant before the උ is doubled unless the consonant is ර , ය , ව , න් , ළ . (ඪ as usual, doubles as ඪඪ ,) These nouns are familiar both from Colloquial and Literary Sinhala.

<u>Singular</u>	<u>Plural</u>
පුතා	පුත්ඳ
මිනිසා, මිනිසා	මිනිස්සු
සොරා	සොරු

In Literary Sinhala, nouns of this type have an alternate plural by which ශ්‍ර is added to the noun stem. In general, for nouns of this kind the stem will be as follows:

a. The nominative singular without -ආ if the last consonant is ජ, ඡ, ජ, ඣ, ඵ, බ, ට.

b. Otherwise the nominative singular with -ආ shortened to -ආ .
Thus:

<u>Nominative Singular</u>	<u>Stem</u>	<u>Plural</u>
ප්‍රභ	ප්‍රභ්	ප්‍රභ්‍ර
මිත්‍රිය	මිත්‍රිය	මිත්‍රිය්‍ර
සොරා	සොර	සොර්‍ර

This ශ්‍ර plural alternate occurs only in the nominative case, and the other case forms are the same as for the ජ plural, i.e. with -ජ් and no consonant doubling (3,1.122).

16.2 Nouns which refer to nations, nationalities and groups with stems ending in -ආ or -ජ usually take the ශ්‍ර plural. The -ආ and -ජ are lengthened to -ආ and -ජ before ශ්‍ර. Such nouns usually occur in the plural and the stem is commonly used as an adjective. Thus:

<u>Stem (and adjective)</u>	<u>Nominative Plural</u>
ඉන්දිය	ඉන්දිය්‍ර
මිත්‍ර	මිත්‍ර්‍ර

The oblique stem is formed by replacing -ශ්‍ර by -න් :

<u>Stem</u>	<u>Nominative Plural</u>	<u>Oblique Stem</u>
ඉන්දිය	ඉන්දිය්‍ර	ඉන්දියන්
මිත්‍ර	මිත්‍ර්‍ර	මිත්‍රන්

17. ANIMATE NOUNS IN -ජ

Some nouns with -ශ්‍ර plural alternates given in Section 16 above have an alternate singular form in -ජ rather than -ආ. Thus:

ප්‍රභ or ප්‍රභ්
සොරා or සොරා

Only certain nouns have these alternants and the student must learn to recognize them as they occur. Other case affixes are added to the direct case as usual.

Lesson Eleven

	<u>Singular</u>	<u>Plural</u>
Nominative	පුතු	පුත්‍රු
Accusative	පුතු	පුතුන්
Dative	පුතුට	පුතුන්ට
Genitive	පුතුගේ	පුතුන්ගේ
Instrumental	පුතුගෙන්	පුතුන්ගෙන්
Vocative	(පුත	පුතුනි)

18. අයුරු

18.1 අයුරු can be used as an alternate for පිරිදි , ලෙස , and ගේ (9,17) in forming manner clauses with an ordinary or verbal adjective.

සුදුසු අයුරු වැඩ කළ යුතුය.
One must work properly.

අප දක්වන අයුරු මෙය කියවිය යුතුය.
One must read this as we indicate.

ඉරුවරයා පැවසූ අයුරු ශිෂ්‍යයා වැඩ කළේය.
The student worked as the teacher said.

18.2 අයුරු is also an alternate for පිරිදි , ලෙස and ගේ in forming different subject purpose clauses (10,11.2).

රට දියුණුවන අයුරු පාලකයෝ වෙහෙසෙති.
The rulers { exert themselves / make effort } so that the country prospers.

18.3 අයුරු manner clauses may be used as the object of a verb of perception or the subject of an adjectival form.

ඉන්නාල වැඩකරන අයුරු මම දන්නම්.
I know the way Gunapala works.

ඔවුන් නිදහස ලබාගත් අයුරු ප්‍රශංසනීයය.
The manner in which they secured freedom is praiseworthy.

The Colloquial equivalent of these clauses employs හැටි or විදිය .

ඉන්නාල වැඩකරන හැටි මම දන්නම්.
I know the way Gunapala works.

ගුණපාල විධිකරණ කැටි හොඳයි.

The manner in which Gunapala works is good.

19. මත 'ON THE BASIS OF'

The postposition මත has the sense 'on (the basis of), based on':

අධ්‍යාපනය දේශීය පදනමක් මත සකස්විය යුතුය.

Education must be organized on a national basis.

ඉන්දියා පාලනය මත පැවතුණු දිවයින...

The island that was under English rule...

(Literally '...that was being conducted on (the basis of) English rule')

20. රහිත AND සහිත

20.1 රහිත 'without' is the opposite of සහිත (5,8.2) and is used in the same sort of constructions:

කරදර රහිත ජීවිතයක්

A life without troubles.

20.2 ට may be added to රහිත or සහිත to form adverbial phrases:

කරදර සහිතව ජීවත් විය.

He lived with trouble.

කරදර රහිතව ජීවත් විය.

He lived without trouble.

21. CONTINUED ACTION

ගෙනයනවා added to the past participle of Class 3 verbs adds the sense of continued action. ගෙන එනවා (sometimes ගන එනවා) in the same usage has the sense of action which begins and then continues.

යුද්ධය කෙටිගෙන යන අතර...

When the war was being continued...

ඒ ශතවර්ෂයෙහි යුද්ධය කෙටිගෙන ආවේය.

In that century the war started (and went on).

22. WRITING SYSTEM - f

The sound f occurs in Sinhala only in foreign words, usually English. It is represented in modern Sinhala in two ways:

Lesson Eleven

1. f plus ဝ : The f is written before, after or within the ဝ :

ဖဖဝေဝ် }
ဖဝဖေဝ် } foto photographs
ဖေဝေဝ် }

2. ဏ : ဏ Is a recently introduced symbol for representing f:

မေမေဝ် foto photographs

မေ ဝေဝ် fō ēsās Four Aces (brand of cigarettes)

SUPPLEMENTARY READINGS

1. ලන්දිව් ගොවිතැන

යම් කිසි රටක වාසය කරන්නන්ගේ ජීවිතයාභි සහ ජාතික ධනය උපදවන ක්‍රම අනුව එම රටෙහි ආර්ථික පදනම පිළිබිඹුවේ යැයි සඳහන් කළ හැකිය. මූලික වශයෙන් මෙම කරුණුවලට අනුව ලංකාව පිළිබඳ විමසා බලන කල්හි විදේශික පාලනයට යටත්වීමට පෙරත් විදේශික පාලනය යටතේ, විදේශිකයන්ගෙන් නිදහස ලබාගැනීමෙන් පසුත් ලංකාවේ ආර්ථික මුහුණුවර කෙරුම් වී ඇති සාලකිය යුතුවෙයි. ලංකාව ශතවර්ෂී කිහිපයක්ම විදේශික පාලනයට යටත් වී තිබුණි. එම කාල සීමාව තුළදී, ලංකාවේ ජාතික ධනය, එම විදේශික පාලකයන් විසින් යොදවන ලද්දේ සමුදායයන්ම වාගේ සිටුවන්නේ ප්‍රයෝජනය සඳහාය. රටෙහි ධනය උපදවන ක්‍රමද, සිටුවන්නේ වෙළඳ සාලාය්මට ගැළපෙන පරිදි සිටුවනු මූලික වශයෙන් වෙනස් කළහ. ලාභිකික ජනතාවගේ අවශ්‍යතා සපුරාලන අයුරු සකස්වී තිබුණු ගොවිතැන් ක්‍රම සහ අනෙක් ව්‍යාපාරද මෙම විදේශික පාලනය කියා වෙනස් විය.

විදේශිකයන් ලන්දිව් අස්පන්නරගැනීමට පෙර දිවයිනෙහි ප්‍රධාන වගාව වශයෙන් පැවතුණේ වී ගොවිතැනයි. ලන්ඩායින්ගේ ප්‍රධාන ආකාරය බත් ය. එතෙයිනි ලන්දිව් ගොවිතැන් අතුරින් වී ගොවිතැනට මූලික ස්ථානයක් ලැබුණේ. මෙම වී වගාවෙහි දියුණුව සඳහා ඉතාමත් සාර්ථක වූ වාරිසාභි ක්‍රමයක් පැරනි ලංකාවෙහි විය. එය වැව් කණ්ණාසය යනුවෙන් හැඳින්වෙයි.

විදේශික පාලනයට ලන්දිව් යටත්වීමෙන් පසු, පෙර ප්‍රධාන වගාවක් වී තිබුණු වී ගොවිතැනෙහි දියුණුව නැවතුණේය. වී ගොවිතැනට වූ මෙම බාධාවට තුඩුදුන් කරුණු කිහිපයක් වූයේය. යටදේශිකයන්ට වඩා විදේශිකයන්ගේ ලාභ ප්‍රයෝජන සඳහා වූ වෙනත් බෝගවර්ගවල දියුණුව සඳහා දෙන ලද අවධානයත්, ලංකාවේ උඩරට පෙදෙස්වල තිබුණු විශාල බිම් කොටස් වැව්ලි ව්‍යාපාරයට යෙදවීම සඳහා විදේශික වැව්ලි කරුවන්ට විකිණීමත්, පිටරටත් සහල් ගෙත්වා අඩුමිලකට ඒවා ලාභිකයින්ට දීමට විවිච්චික යෙදවීමත් යන කරුණු එයින් සමහරක් සේ දැක්විය හැකිය. මුරාමය, ඉඤ්ඤාව ආදී රටවලින් භාල් මලයට ගැනීමේ පුරුද්ද ඇතිවීමෙන් ලංකාවේ වී ගොවිතැනෙහි දියුණුවද බොහෝදුරට අඩුවිය. එසේ වූ නමුත්, මෙරට ගොවියා වී ගොවිතැනෙහිම යෙදුණේය.

ලන්ඩායින්ගේ රකින්නා ගැන විමසා බලන කල්හි, ගොවිතැනට ප්‍රධාන හානක් කිසිවක බව පැහැදිලි වෙයි. ලංකාවේ ප්‍රධාන වගා වී ඇත්තේ වී, පොල්, රබර් සහ හේ වගාය. මෙයින් පොල්, රබර් සහ හේ ලංකාවේ ප්‍රධාන වෙළඳ වගා තුන වෙයි. ලංකාවට පිටරටින් ගෙන්වනු ලබන භාල්, පීනි, රෙදි, කාර්මික උපකරණ ආදී සෑම ද්‍රව්‍යකමම පාහේ ලංකාවේ රාජ්‍ය විසින් ගෙවනු ලබන මුදල්වලින් වැඩිකොටසක් මෙම බෝගවර්ගී තුනෙන් ලබාගන්නා මුදල් වෙයි. වී ගොවිතැන ලන්ඩායින්ගේ ප්‍රධාන රකිකාවක් වන නමුත් ලංකාවට අවශ්‍යවන

සහල් ප්‍රමාණයෙන් සැලකෙන පොට්ෂන් තවම පිටරටින් ගෙන්වනු ලැබෙයි. මේ සඳහා විශාල වියදමක් දැරීමට ලංකාවේ රජයට හිඳුවී ඇත. ලංකාවට අවශ්‍ය ආහාර ද්‍රව්‍ය වන මිටිස් ඉහු සහ අලවිකිට්ටින් සැලකෙන පොට්ෂන් දැන් ලංකාවේම වචනු ලැබෙයි. ලංකාවේ වගාකොට දියුණු කළ හැකි තවත් බෝගවර්ගී රාශියකි. උත්, උම්කොළ, රටකපු සහ කපු ඉන් සමහරකි.

2. පැරකි ලක්දිව ගොවිතැන් ආදිය.

ලංකාව ආසන්න ජනපදයන් බවට පත්කරන ලද අයුරු මෙහි මුල් පාඩමක දක්වා ඇත. ලක්දිවට ආසන්නයන් පැමිණෙවිට ලක්දිව වියු වීවිට ගෝත්‍රිකයන් භාවිතාකරන ලද්දේ දියුණු වූ කෘෂිකාර්මික ක්‍රම නොවෙයි. කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා, මුල්වරටම ආසියේ යකඩ කතුල සහ වීවිට ලෝහ උපකරණ භාවිතය ලංකාවට ඉදිරිපත් කළහ. "මෙම අලුත් උපකරණ එවක ලක්දිව වියු ගෝත්‍රික ජනසාද භාවිතයට ගත්ත"යි සාලකිය යුතුය. ලංකාවට මුල් යුගවලදී පැමිණි ආසන්නයන්ගේ සංඛ්‍යාව එතරම් වැඩි නොවූ හෙයින්, ඔවුහු ලාභික ගෝත්‍රිකයන් මෙම අවස්ථා උපකරණ භාවිතයෙහි උනන්දුකරවූහයි ද සාලකිය හැක.

ලංකාවට මුලින්ම පැමිණි මෙම ආසියේ "සිංහල" යනුවෙන් හඳුන්වන ලදහ. එංකාවටම පදනම්වන පරිදි මුල්ම සිංහලයෝ මූලික වශයෙන් ලක්දිව වියලි කලාපයෙහි ජනපද පිහිටවූහ. වියලි කලාපයෙහි, තෙස් කලාපයෙහි මෙන් සහ කැලෑ නොවිය. ඒවා ගොවිතැන් කිරීම සඳහා පහසුවෙන් එළිකර ගතහැකි විය. මුල්ම ආසියන් වියලි කලාපයෙහි ජනාවාස පිහිටුවීමට වැඩිකැපැත්තක් දැක්වූයේ මේ නිසාද විය හැක. ලක්දිව එවක වියු ගෝත්‍රිකයන් මෙන් මොවුහුද ගොවිතැන් පිටස්වන්නෝ වූහ. ගොවිතැන් කිරීමේ පහසුව අනුව ඔවුහු තම ජනපද පිහිටුවා ගත්හ. වියලි කලාපයෙහි බිම් ද තැනි බිම් විය. තෙස් කලාපයෙහි බෙහෙවින් කඳුකර පෙදෙස් විය. මෙහි පැමිණි ආසන්නයන්ගේ මූලික ආහාරය වූයේ බත් ය. ඒ ගොවිතැන් සඳහා වඩා පහසු පෙදෙස් වශයෙන් එහෙයින් ඔවුහු වියලි කලාපය තෝරා ගත්හ.

ඒ ගොවිතැන් කිරීමේ ක්‍රම 2ක් එවක වියලි කලාපයෙහි හැක. කැලෑ කපා දමා එම බිම් කොටස්, වැස්සෙන් ජලය ලබා ඒ ගොවිතැන් කිරීම සඳහා යෙදීම එක් ක්‍රමයක් වූ අතර නියම ලෙස සකස්කරන ලද සුදුරුවල, වැසිජලය මෙන්ම වාරිමාර්ග ක්‍රමවලින් යොදනු ලබන ජලයද ලබා ඒ ගොවිතැන් කිරීම අතර ක්‍රමය විය. ඒ ගොවිතැන් කරනු වස්, මෙයින් පළමුවැනි ක්‍රමය එතරම් සාර්ථක ක්‍රමයක් නොවිය. මේ කරුණු ඔවුහු වටහාගත්හ. ඒ ගොවිතැන් කිරීමට මෙන්ම තද නියතාලවලදී බිම් සඳහා ජලය ගැනීමටද අවශ්‍ය පරිදි ජලය රැස්කර තැබීමේ මාර්ගයක් වශයෙන් ඔවුහු පැරකි ලංකාවෙහි මුල්වරටම වැඩි කාර්යක්ෂම ආරක්ෂා කළහ. සැම ප්‍රධාන ගම්වල පාහේ මෙබඳු වැඩක් ඔවුහු කළහ.

වැසිජලය පමණක් ලබා ගොවිතැන් කරන ලද බිම්වල ඔවුන් වගා කළේ ඒ පමණක් නොවේ. දිනපතා ආහාරය සඳහා ප්‍රයෝජනවත් ගන්නා ලද කොයෙක් ධාන්‍ය වර්ග ඔවුහු වැවූහ. අඹු, තුරුන් ආදියද, ආහාරවර්ගී සකස් කිරීම සඳහා මෙන්ම කොයෙක්

බෙහෙස් වී සඳහාද පාවිච්චි කරනු ලබන තෙල් සපයා දෙන තල ආදි ධාන්‍යවර්ගද මෙබඳු බිම්වල සිටුන් වඩන ලදී. උන් විශාලද සෑහෙන ප්‍රමාණයකට කෙරිණි. උන්පැණි සහ සතුරු ආහාර සඳහා පාවිච්චි කරනලදී. මීට අමතරව තොයෙස් පලතුරු වර්ගද වඩන ලදී.

පැරණි සිංහලයෝ, රෙදිවිම්ම පිළිබඳව සෑහෙන අවබෝධයක් ඇත්තෝ වූහ. රෙදි විවිධ සඳහා උපයෝගීකරන තුල් සිටුන් විසින් වඩන ලද කපුටලින් සපයා ගන්නා ලදී. එවක පොල්වතු දු බවද පැරණි සෙල්ලිපි ආදියෙහි සඳහන් වී ඇත.

කෘෂිකර්මයට අමතරව, ගවයන් ඇතිකිරීමද කරන ලදී. එළකිරි මෙන්ම කිරිවලින් සාදාගන්නා ලද දිවිටි, මෝරු, වෙතිරු, ගිතෙල් ආදියද වැදගත් ආහාර පාන වර්ග විය. බත් සමඟ ගිතෙල් කෑමේ සිරිතක්ද, එවක පැවතුණු බව සඳහන් වෙයි. ගිතෙල් වැදගත් බෙහෙතක්ද වෙයි. වනිමාන සිංහලයෝ බත් සමඟ ගිතෙල් නොකති. සිටුන් ගිතෙල් පාවිච්චියට ගන්නේ බෙහෙතක් වශයෙන් පමණි. දැනට ලංකාවේ වාසයකරන ජනයා අතුරින් පුරුද්දක් වශයෙන් බත් සමඟ ගිතෙල් කන්නෝ දෙමළ ගිණු ජනයාය. ඉන්දියාවෙහි සෑම පලාතකම පාහේ මිනිස්සු බත් සමඟ ගිතෙල් කති.

එකල කලුකර පලාත්වල වචනලද, ආහාර සඳහා යෙදෙන විවිධ බෝගවර්ග විය. ඉඹරු, කහ, ගම්මිරිස් ආදි තුළුබඩු වර්ග මේවායින් සමහරකි.

එවක සිංහලයෝ ධාන්‍ය සහ එළවළු වර්ගවලින් පමණක් යෑපෙන්නෝ නොවූහ. අද මෙන්ම එදාද සිංහලයන්ගේ ආහාරයේ වැදගත් කොටසක් වූයේ මාළු යි. මුහුදුබඩ පලාත්වල මසුන් මරන්නන්ගේ ගම් පිහිටා තිබුණි. මසුන්මරන්නෝ ගම්වැසියන්ට මාලු සැපයූහ. ගම්වැසියන්ට වැද්දේ මස් සැපයූහ. කැලෑවලින් සොයාගන්නා ලද මීපැණි ආහාරයක් පමණක් නොව වැදගත් බෙහෙතක්ද විය.

ගොවිතැනට සම්බන්ධවන්නකි වාරිමානී ක්‍රමය. ලංකාවට පැමිණි ආයතීයෝ වී ගොවිතැන සහ වාරිමානීක්‍රම පිළිබඳ හොඳ අවබෝධයක් ඇත්තෝ වූහ. මොවුන්ගේ මෙම මූලික දැනුම, පැරණි ලාංකීය වාරිමානී ක්‍රමයෙහි දියුණුවට හේතුවක් විය. පසුකාලීනව ලංකාවේ ඇති වූ සංවිධි වාරිමානී ක්‍රමය මොවුන්ගේ මෙම දැනුමෙහි විකාශනයට සාක්ෂි දරයි.

VOCABULARY FOR SUPPLEMENTARY READINGS

READING 1

- අවධානය N2 attention; no pl.
- අවශ්‍යතාව N2 need, necessity; pl. අවශ්‍යතා
- ඇතිවීම N2 arising, happening, taking place, becoming; pl. ඇතිවීම්
- උස් sugar cane; pl. only
- උපකරණ N2 implement, tool; pl. උපකරණ
- කපු cotton; pl. only

Lesson Eleven

- කර්මාන්තය N2 industry, craft; pl. කර්මාන්ත
කාර්මික industrial, technical
ජීවනමානස N2 mode or means of living; pl. ජීවනමානස
දුම්කොළ tobacco; pl. only
ධනය N2 wealth; no pl.; stem ධන
පැහැදිලි වෙනවා become clear
කෝඟවහිස N2 a kind of seed or grain for planting; pl. කෝඟවහිස
මිල N2 price; no pl.
ලුහුණුවර N2 character, features, countenance; no pl.
යටත්වෙනවා be subject to, surrender
යම් කිසි any, whatsoever
යොදවනවා engage someone; cause to use, use
රවහුරු peanuts; pl. only
ලක්වැසියා N5 Ceylonese; pl. ලක්වැසියෝ ; stem ලක්වැසි
ලුහු onions; pl. only
චාගේ like, as if, so to say (Coll. චාගේ)
චාර්මානි ක්‍රමය N2 irrigation system; pl. චාර්මානි ක්‍රම
වැවිලි කරුවා N5 planter; pl. වැවිලි කරුවෝ; stem වැවිලි කරු
වැවිලි ව්‍යාපාරය N2 plantation (scheme); pl. වැවිලි ව්‍යාපාර
වැව් ක්‍රමාන්තය N2 system of tanks (reservoirs); pl. වැව් ක්‍රමාන්ත
වෙළඳ commercial
ව්‍යාපාරය N2 activity, scheme, undertaking, business; pl. ව්‍යාපාර
සපුරාලනවා supply (for oneself), procure
සම්පූර්ණයෙන් fully, completely
සැලැස්ම N2 plan, scheme; pl. සැලැස්මවල්

READING 2

අමතරව in addition to

- අලු a kind of grain; pl. only
- ආරම්භ කරනවා begin, start, commence
- ඇඹිසරනවා grow, tend, rear (of animals, etc.)
- ඉඟුරු ginger; pl. only
- උනකු කරනවා make one interested in, encourage
- ඵලකිරි cow-milk; pl. only
- ඵලි කරනවා get cleared (for oneself)
- කඳුකර hilly
- කහ saffron, turmeric; pl. only
- කුරහන් a kind of millet; pl. only
- කුටබඩු spices; pl. only
- කෘෂිකාර්මික agricultural
- කළුකිරි black pepper; pl. only
- කඵයා N5 cow (cattle); pl. කඵයෝ ; stem කඵ
- කිකෙල් N5 ghee; pl. only
- කෝලිකයා N5 member of a tribe; pl. කෝලිකයෝ ; stem කෝලික
- කහ thick, dense
- ජනාවාස N2 settlement; pl. ජනාවාස
- ජලය N2 water; no pl.; stem ජල
- කඳ hard, tough, strict, severe, strong
- කනකවා build
- කලු sesame (seed or plant); pl. only
- කැනිබිම් N2 lowland; pl. කැනිබිම්
- දැනුම N2 knowledge, know-how; pl. දැනුම්
- දිකිරි curd, yoghurt; pl. only
- ඵනස grain; pl. only
- කියා N2 drought; pl. කියා

Lesson Eleven

- නියමලෙස properly, well
- පසුකාලීනව later, at a later period
- පැනි or පැනි syrup, treacle; pl. only
- විනිවිනිවිනි fix, establish
- බහුල වශයෙන් greatly, for the most part
- බෙහෙම N2 medicine, drug; pl. බෙහෙම
- භාවිතය/භාවිතාව N2 use, usage; no pl.
- මඩ කරනවා make wet, make muddy
- මසුන්මරන්නා N5 fisherman; pl. මසුන්මරන්නෝ ; stem මසුන්මරන
- මාදුරා or මාදුරා N5 fish; pl. මාදුරා or මාදුරා
- මි පැනි honey; pl. only
- මෙබඳු like this, such
- මෝරු whey, buttermilk; pl. only
- යැපෙන්නවා suffice, be enough
- යොමු වෙන්නවා direct, focus, draw the attention
- රැස්සර තබන්නවා keep stored
- ලෝහ N2 metal; pl. ලෝහ
- විකාශය N2 development, expansion; pl. විකාශන ; stems විකාශන (plus nouns), විකාශනය (plus verbs)
- විවිධ manifold, various
- විවිධ N2 verbal noun of විකාශන 'weave'
- මේදුරු butter; pl. only
- සංකීර්ණ complex
- සංඛ්‍යාව N2 number, numeral; pl. සංඛ්‍යා
- සකුරු jaggery; pl. only
- සපයන්නවා supply, provide with
- සාක්ෂි දරන්නවා bear witness

LESSON 12

වර්තමාන ලකාව 2.

පසුගිය පාඩමින්, ලකාවට නිදහස ලැබුණු අයුරු තෙවියෙන් දක්වා ඇත. එතැන් සිට අද දක්වා; ලකාවේ දේශපාලන ඉතිහාසයට අදාළවන කරුණු සියලුයක් මෙම පාඩමින් ඉතා පුහුණුවීම් වුවද දැක්වීමට අදහස් කරමු.

ලකාව නිදහස ලැබීමට පෙර, එවක ලාංකික ජනතායතනයක් බෙහෙවින් උනන්දුවෙන් නිදහස ලබාගැනීමට විරෝධය ය. සිව්වන ඉංග්‍රීසි පාලකයන් සමඟ සාධාරණ පදනමක් මත සාකච්ඡාවකට ඉදිරිපත්වුවෝ, ලකාවට නිදහස ලබාගැනීමෙහිලා පොහොසත් වූහ. මෙම පරමාර්ථය ඉටුකරගැනීම සඳහා එවක සිටි ජනතායතනයෝ ජාති, භාෂා සහ ආගම් හේදවලින් තොරව සාමූහිකව ක්‍රියා කළහ. එසේවුවද, නිදහස ලබාගත් පසු, කල් යත් යත් මෙම ප්‍රශ්නද පැන නැගීමට නොවූයේ යැයි කිව නොහැක. දෙමළ ඇමතිවරුන් කිහිප දෙනෙකු අමාත්‍ය මණ්ඩලයෙහි සිටියද, ලකාවෙහි මූලික පාලනබලය රඳවාගත්තේ සිංහල ඇමතිවරුන් අතෙහි ය. එපමණක් නොව, එවක දේශපාලනඥයන් අනුගමනය කළා වූ දේශපාලන ක්‍රමය සාධාරණය වූ පුහුණුවීමක් තොරවූ නිසා, එය පොදු ජනතාව හට පහසුවෙන් සහභාගිවිය හැක්කේද නොවීය. එවක දේශපාලනඥයෝ ඉංග්‍රීසි රටාවට ගැලපෙන පරිදි ලකාවේ පාලනක්‍රමය සකස් කළහ. ලකාවේ ජනතාගේ වැඩි කොටසවන පොදු මධ්‍යම පන්තියට එයට පහසුවෙන් සහභාගිවිය හැකි දැයි සිදු වූ සලකා නොබැලූහ. මේ ආදී හේතු නිසා, එකල පාලනක්‍රමය තේරුම් ගතහැකි වූයේත්, එයට සහභාගි විය හැකි වූයේත් ඉංග්‍රීසි මාධ්‍යයට පුරුදු වූ අතළොස්සකට පමණි. කෙසේ හෝ වේවා, එවක ලකාවේ ආර්ථික පදනම සතුටුදායක වූ හෙයින්, රටේ අභ්‍යන්තරික වශයෙන් එතරම් ප්‍රශ්න පැන නැගීමට අවස්ථාවක් ඇති වූයේ නැත.

පොදු ජනතාගේ අවබෝධයෙන් ඇත් වූ මෙම දේශපාලනක්‍රමය අනාගතයේදී, බැඳුණු ප්‍රශ්නවලට ලක්විය හැකිවන්නේ යැයි, එකල දේශපාලනඥයන් නොසිතුවා විය හැක. විදේශීය කටයුතුවලදී මෙන්ම ඇතැම් අභ්‍යන්තරික පාලන කටයුතුවලදී ද, එවක පාලකයෝ මුහුණ පාලන ක්‍රමයෙන්ම උපදෙස් ගත්හ. ලකාවේ ආර්ථික තත්වය පිළිබඳවද මුහුණපාලන මිනුම්පාලන මොහොත්වූවට බලපාන්නට විය. වැවිලි කණිකානුයෙන් වැඩි කොටසක් මුහුණ පාලන කොමිෂන්වලට අයත් වූ අතර, දිවයිනෙහි වෙළඳුම් සහ කණිකාවලින්ද වැඩිහිටියන් ඉංග්‍රීසි ජාතිකයන් අයත් පවතින්නට විය. එවක ලාංකික පාලකයන් ඉංග්‍රීසි රාජ්‍ය සමඟ කළා වූ සංරචක ගිවිසුම් යටතේ, මුහුණ පාලන ලකාවේ නැවැත්වීමට ඉඩලැබුණි. මේ හේතු නිසා, කටුනායක ඉතින් කොටුපලයේ, මුහුණපාලනේ විරායක් මුහුණ පාලනය යටතේ පවතින්නට විය. මෙම කරුණු ලකාවේ දේශපාලන අනාගතයට කෙතෙක්දුරට බලපාන්නේ දැයි එවක පාලකයන් ඇතැම්වරු නොසිතුවා වියහැක.

බිදහස ලැබීමෙන් පසු, සමහරු දේශපාලන ක්‍රමයන් ලබාදීමේ ක්‍රමයෙන්
සහතික වන්නට වෙමින්, ලබාදීමේ පාලන බලය දිනාගන්නට මහත් ධන දරන්නාවූ අනෙක් දේශපාලන
පක්ෂය ඇතිවීමට විය. ජාතිවාදී අදහස් දැරූ ආගමික දේශපාලනඥයෝ, ක්‍රිස්තියාන බලකොටුවල
ලක්දිව පිහිටුවා ගිණිම, සහ දේශපාලන පරමාර්ථ ඉටුපරගැනීම සඳහා කොඳු ඇසුරින් කර ගත්හ.
ඉන්දිය කපුටු ලබාදීමේ ක්‍රමයට ගිණිම දිවයිනෙහි බිදහසට බාධාවක් බව පිළිගනු පෙන්නාදුන්හ.
එහෙත්, ජාතිවාදී දේශපාලනඥයන් දැක්වූ මෙම අදහස, මුලදී පොදුජනයා තුළ එහරවිල්ලට
බල නොපෑවේය.

ලබාදීමේ අලුතෙන් ඉදිරිපත් කරන පද්ධති ආණ්ඩුක්‍රමය සාමාන්‍ය ලෙස කරගෙනයාමට,
කොඳිනි සංවිධානය වූ පක්ෂයක් අවශ්‍ය විය. ප්‍රබල පක්ෂයක් වශයෙන් එක්සත් ජාතික පක්ෂය
(United National Party) සංවිධානයවීම, ලබාදීමේ ක්‍රමයේ මුල්
අවධානයට පිටුවූ වැදගත් දෙයකි. එක්සත් ජාතික පක්ෂය හෙවත් යූ. ආන්. පී. පක්ෂය
භාරාතුවට තවත් පක්ෂ කිහිපයක් විය. මෙම පක්ෂ අතුරින් 3න් මාක්ස්වාදී (Marxist)
පක්ෂ වූයේය. එනම් ලංකා සමසමාජ පක්ෂය (Lanka Samasamaja Party),
බෝල්ෂේවික්-ලෙනින් පක්ෂය (Bolshevik-Lenin Party) සහ කොමියුනිස්ට් පක්ෂය
(Communist Party)යි. මේ භාර ඉතිරි පක්ෂ ජාතිවාදී පක්ෂ දෙකක් වූ ද්‍රවිඩ සංගමය
(Tamil Congress) සහ ලංකා ඉන්දියානු සංගමය (Ceylon-Tamil Congress)යි.
මෙම ජාතිවාදී පක්ෂ දෙකෙහි පරමාර්ථය වූයේ සුචාලිතයේ අධිකාරියකම් රැකගැනීමයි. බිදහස
ලැබෙනවාත් සමගම, ලක්දිව පාලන බලය භාරගතකැනි ප්‍රබල පක්ෂයක් තිබීම වැදගත් කරුණක්
විය. එහෙත්, නියෝජිත පාර්ලිමේන්තු ආණ්ඩු ක්‍රමයක් සාමාන්‍ය ලෙස ගෙනයාම සඳහා අවශ්‍යවන
කොඳිනි සංවිධානය වූ විරුද්ධ පක්ෂයක් එවක නොතිබීම මහත් පාඩුවක් විය. විරුද්ධ පක්ෂ වශයෙන්
පෙනීසිටි මාක්ස්වාදී පක්ෂ නොමැත් ජාතිවාදී පක්ෂ ජාතික වශයෙන් වැදගත්වන පරමාර්ථයක
ක්‍රියා කළේ නැත. මාක්ස්වාදී පක්ෂ නායකයන් නොයෙක් ක්‍රමවල විප්ලවකාරී වැඩවල යෙදී සිටි
අතර ජාතිවාදී පක්ෂ නායකයෝ සුචාලිතයේ අධිකාරියකම් රැකගැනීම විනා ජාතික වශයෙන්
ලබාදීමේ දියුණුවට අදාළවන වැඩපිළිවෙළක් ගැන නොසිතූහ. කම්කරුවන්ගේ ස්ත්‍රී දිනාගැනීම
මාක්ස්වාදීන්ගේ මූලික පරමාර්ථය විය. කම්කරුවන් එකතුවීමට, වාණිජ සංගම සංවිධානය
කිරීමේලදා මාක්ස්වාදීන් සම්බන්ධ. පොළී විනාශය සංගම සංවිධානය, රටේ ආර්ථික තත්වයට
කෙළින්ම බලපෑවේය.

වර්ෂ 1947දී පවත්වන ලද ජනාධිපති ඡන්දයේ ඩී. ආර්. සේනානායක මහතාගේ
නායකත්වයෙන් සංවිධානය වූ යූ. ආන්. පී. පක්ෂය වැඩි ආයතන ගණනක් දිනාගත්තේය
ස්වාධීන (Independent) නියෝජිතයන් 21 දෙනෙකුගේ සහ ආණ්ඩුකාරතුමා විසින්
සුචාලිතයේ වෙනුවෙන් පක්ෂ රජයකට පත්වීමටත් දෙනෙකුගේද සහයෝගය ඇතිව, පාලන පක්ෂයක්
වශයෙන් යූ. ආන්. පී. පක්ෂය බලයට පත්විය. දෙමළ ජනතාවගේද, අනෙක් සුචාලිතයේද
සිත්දිනාගෙන, රටේ පාලනය ගෙනයාමට ඩී. ආර්. සේනානායක මහතා සමත්වූයේය. වර්ෂ
1952දී මාක්ස්වාදී පක්ෂය කඩිසියේ මිය ගියේ යූ. ආන්. පී. පක්ෂයේ පාලන බලය
දුර්වල විය.

පාලන පක්ෂය එකතුවීමට, එහි නායකයන් සාමාන්‍ය ලෙස ගෙනයාම සඳහා
සුදුස්සතු සෙවීම පසු නොවිය. ඩී. ආර්. සේනානායක මහතාගේ මරණයෙන් පසු, සුචාලිතයේ

පාලන පක්ෂයෙහි නායකවරයා දරන ලද්දේ එතුමාගේම ප්‍රජා වූ ජීවි යෝනානායක මහතා විසිනි. එහි 1953කේ ස්වදේශීය වාසයේ සිට සර්. ආණ්ඩු කොමසාරිස් මහතා අගමැතිවරයා බවටත් , එක්සත් ජාතික පක්ෂයේ නායකයා බවටත් පත්වූයෙන්, එසැන් සිටි අප්‍රියාලු ප්‍රජා පවිත කාලයක් ලක්දිව පාලනය යු. ආණ්. පී. පක්ෂය මතම රඳවාලිණි.

ඩී. ආර්. යෝනානායක මහතා ඊටත්ම සිටින කල්හිද, ක්‍රමයෙන් එක්සත් ජාතික පක්ෂය තුළ කොයෙක් ප්‍රශ්න පැන නගින්නේ නිසිනි. මෙයින් වැදගත් සිද්ධියක් වූයේ පාලන පක්ෂයෙහි ප්‍රබල සාමාජිකයකු වූ ආර්. ඩී. බණ්ඩාරනායක මහතා දේශපාලනික විකණ්ද මත එම පක්ෂයෙන් අස්වී විරෝධ පක්ෂයට එකතුවීමයි. ශ්‍රීලංකා නිදහස් පක්ෂය (Sri Lanka Freedom Party) යනුවෙන් අවර් දේශපාලන පක්ෂයන්ද බණ්ඩාරනායක මහතා විසින් පිහිටුවන ලදී. විරෝධ පක්ෂයේ සාමුහිකත්වයක් ඇතිකිරීමට බණ්ඩාරනායක මහතා සමත්වූයෙන්, එතුමා විරෝධ පක්ෂයේ නායකයා ලෙස එහි 1956වන තුරු ක්‍රියා කළේය.

මේ වනවිට, ලංකාවේ ආර්ථික තත්වයද ක්‍රමයෙන් අසතුටුදායක තත්වයකට පත්වෙමින් නිසිනි. කාර්මික වශයෙන් ලංකාව දියුණුකිරීම පිළිබඳ එතරම් වැදගත් පියවරක් මුල් අවධියේදී යු. ආණ්. පී. ආණ්ඩුව විසින් නොගන්නා ලදී. ආදායම් උපද්විතවූ සැම ව්‍යාපාරයක්ම පැවතුණේ සමදේශීය හෝ වේවා විදේශීය හෝ වේවා ප්‍රශ්නලිත ව්‍යාපාරිකයන් අතරය. මේ හැරුණු විට, මුල් යුගයේ යු. ආණ්. පී. පාලකයන්ගේ දේශපාලන ක්‍රමය පොදුජනයා හට එතරම් හුරුපුරුදු වූ එකක් නොවීය. ලංකාවට නිදහස ලැබීමත් සමගම, රටේ ආර්ථික තත්වය සතුටුදායකව නිසිනු හෙයින් මෙම ප්‍රශ්න පොදුජනයාගේ අවධානයට ලක් නොවිනි. එහෙත් රටේ ආර්ථික තත්වය නරක අතට හැරී යත් යත් මෙම ප්‍රශ්න පොදුජනයාගේ ජීවිතයට කෙලින්ම බලපාන්නට විය.

ශ්‍රීලංකා නිදහස් පක්ෂයේ නායකයා වූ බණ්ඩාරනායක මහතා, මෙබඳු අවධියකදී, තම දේශපාලන සැලැස්ම සකස් කළේ විදේශයෙන්ම පොදු සිංහල මහජනතාවගේ සිත් දිනා ගැනීමට කැතිවන අයුරු ය. එතුමාගේ අරමුණ වූයේ විදේශයෙන්ම සිංහල බෞද්ධයන්ගේ සිත් දිනා ගැනීමයි. දිවයිනෙහි වැඩිජනතාව බෞද්ධයන් වූ නමුත් සමස්තවශයෙන් ඔවුන්ගේ මූලික අයිතිවාසිකම් හෝ එතෙක් කල් පැවතුණු ආණ්ඩු ක්‍රම සමයේ ලැබී නොතිබුණු බව එතුමා පෙන්වා දුන්නේය. පොදු ලාභික ජනතාවගේ ජීවන තත්වය නගා සිටුවන පරිදි ක්‍රමික වැඩපිළිවෙලක් ඉදිරිපත්කළ යුතු බව පෙන්වාදුන් බණ්ඩාරනායක මහතා සිංහල භාෂාවටත්, බුද්ධාගමටත් යුක්ත සැකස්සීමකින් අයුරු කළ පක්ෂයේ ප්‍රතිපත්ති සකස් කළේය. රටේ ආර්ථික තත්වය දියුණුකිරීම සඳහා බණ්ඩාරනායක මහතා සමාජවාදී වැඩපිළිවෙලක් ඉදිරිපත් කළේය. පොදු ජනයාට පහසුවෙන් සහභාගි විය හැකි පරිදි රටේ පාලනක්‍රමය සකස් කළ යුතු බව එතුමාගේ අදහස වූයේය.

එහි 1956දී පවත්වන ලද ඡන්දයෙන් වැඩි ආසන ගණනක් දිනාගැනීමට බණ්ඩාරනායක මහතා හට හැකි විය. මෙහේ, අප්‍රියාලු දහසක් පවිත කාලයක් ලංකාවේ පාලනබලය ගෙනගියාලූ යු. ආණ්. පී. පක්ෂය පරදවා එතුමා ලංකාවේ අගමැතිවරයා බවට පත්වූයේය.

ඡන්දය දිනාගැනීම සඳහා බණ්ඩාරනායක මහතා ඉදිරිපත් කළ ආචාර්ය යෝජනා , රටේ දේශපාලන ස්ථිරයට එතරම් තුඩුදෙන ඒවා නොවීය. සාමාන්‍ය පනත මට එක් නිදසුනකි. ඉංග්‍රීසි පවිතවට සිංහලෙන් පවිතත් රටෙහි පාලනය ගෙන යෑම පිළිබඳව යෝජනාවක්

Lesson Twelve

බණ්ඩාරනායක රජය මගින් වර්ෂ 1956 ජූනි මාසයේදී ඉදිරිපත් කරන ලදී. මෙම යෝජනාව ඉදිරිපත් කිරීමත් සමගම රටේම නොයෙක් ජාතිකේද ආරාධුල් පාලන කමිටු පිහිටා ගියේය. මෙම ආරාධුල් කිසි රටේම පාලනය යටතේ පැවැත්විය යුතුය. නමුත් මෙහිදී ජාතික ආරාධුල් කිසි, යෝජිත කාණ්ඩ පහක ක්‍රියාත්මක කිරීමට ඉඩක් නොලැබුණි. බණ්ඩාරනායක රජය බලයට පත්වීමට මුලින් වශයෙන් උපකාරී වූ අය සියලුම ඒකභේදයෙන්, සංඝල ගුරුවරුන්, ආයුර්වේද වෛද්‍යවරුන් පොදු කමිටුවක් පිහිටුවිය. කාණ්ඩ පහක ක්‍රියාත්මක කිරීමට ප්‍රමාද කළහොත් කමිටුගේ බලාපොරොත්තු ඉටු නොවන්නේ යැයි දැනගත් මොවුහු කල් යත් යත් බණ්ඩාරනායක රජය පිළිබඳව කලකිරීමකට පත්වූහ. මේ කාරණා වලට බණ්ඩාරනායක මහතාගේ අමාත්‍ය මණ්ඩලයේදී නොයෙක් මතභේද ප්‍රචයෙන් නැගවන්නට විය.

ලංකාවේ ආර්ථික දියුණුවට වැදගත් වියවිත කිපයක්ම බණ්ඩාරනායක රජය විසින් ගන්නා ලදී. එසේ වුවද, ජාතිකේද ආරාධුල් මැද පාලන බලය පවත්වාගෙන යාම දුෂ්කර කාර්යයක් විය. රටේ ආර්ථික කෙරෙහි දිනෙන් දිනම අසතුටුදායක තත්වයකට කැරෙන්නට විය බණ්ඩාරනායක රජය ගැන පොදුජනතා ජල බිඳුණු පැහැදීමද, මේ ආදී නොයෙක් හේතු නිසා ක්‍රමයෙන් අඩුවන්නට විය. මේ අතර, මාක්ස්වාදීන් විසින් සංවිධානය කරන ලද වැඩවර්ජන ව්‍යාපාර කිසි රටේ සාමාන්‍ය, ආර්ථික තත්වයන්, මුළුමනින්ම අවුල් තත්වයකට කැරැණේය. අවුරුදු පහක සමුදායී පාර්ලිමේන්තු වාරය ගෙනයාමට බණ්ඩාරනායක රජයට ඉඩ නොලැබුණි. වර්ෂ 1959 දී සැප්තැම්බර් 25 වෙනිදා බණ්ඩාරනායක මහතා සාමාන්‍යයකුගේ චෙට්පතරකට ලක්වූයෙන් පසුදින මියගියේය.

ඉන්පසු, බණ්ඩාරනායක රජයෙහි අමාත්‍යවූයන් ඉහලු ධර්මවි.දහනායක මහතා අගමැතිවූයේ පස්විය. එතෙක් එම රජය ගෙන යා හැකි වූයේ මාස කිහිපයක් පමණි. වර්ෂ 1960 මාර්තු මස ඡන්දයක් පවත්වන ලදීන් නැවතත් යු. ආන්. ටී. පැළය වැඩි ආයතන ගණනක් දිනා ගත්තේය. ධර්ම සේනානායක මහතාගේ නායකත්වයෙන්, ජලින් යු. ආන්. ටී. ආණ්ඩුවක් පිහිටුවන ලද්දේ, සාමාන්‍ය ලෙස රජය පවත්වා ගෙන යාමට තරම් අවශ්‍ය ආයතන ගණනක් සිටුන් සතුටු කිබුණේ නැත. එතෙක් නැවත වර්ෂ 1960 ජූලි මස ඡන්දයක් පවත්වන ලදී. මෙම ඡන්දයෙන් ශ්‍රීලංකා නිදහස් පැළය බලයට පත්විය. පැළය මෙතෙක්වන ලද්දේ මියගිය බණ්ඩාරනායක මහතාගේ භාණ්ඩාවලු සිරිමාවෝ බණ්ඩාරනායක මැතිනිය විසිනි. එතුමිය අගමැතිනිය වශයෙන් පත්වූවාය. එතෙක් මෙම රජයටද, පාර්ලිමේන්තු වාරය වන පස් අවුරුද්ද සමුදායී කිරීමට නොහැකි විය. සිරිමාවෝ බණ්ඩාරනායක මැතිනියගේ අමාත්‍ය මණ්ඩලය ඇතුළතත්, ශ්‍රීලංකා නිදහස් පැළයේ මන්ත්‍රීවරුන් අතරින් වූ මහ හේද නිසා 1965 දී සී. ටී. ද සිල්වා මහතා ප්‍රමුඛ ශ්‍රීලංකා නිදහස් පැළයේ මන්ත්‍රීවරු කිහිපදෙනෙක් විරෝධ පැළයට එකතු වූහ. මෙයින් ශ්‍රීලංකා නිදහස් පැළයේ ආයතන සංඛ්‍යාව අඩුවූයෙන්, පාලන බලය ගෙනයාම කරදර සහිත තත්වයකට භාජන විය. එම වර්ෂයේම විරෝධ පැළය විසින් ඉදිරිපත්කරන ලද විධායක යෝජනාවකින් සිරිමාවෝ බණ්ඩාරනායක මැතිනියගේ රජය පරාජයට පත්විය. එම වර්ෂයේම ඡන්දයක් පවත්වන ලදී. එයින් යු. ආන්. ටී. පැළය වැඩි ආයතන ගණනක් දිනාගැනීමට සමත්වූයෙන්, එම පැළයේ කාර්යය වූ ධර්ම සේනානායක මහතාගේ ප්‍රමුඛත්වයෙන් නැවතත් යු. ආන්. ටී. ආණ්ඩුවක් පිහිටුවන ලදී.

මෙම පාඩම ලියන ලද්දේ වර්ෂ 1969 දීය. ඉන්පසු ලංකාවේ ආණ්ඩුක්‍රමය බෙහෙවින් වෙනස් වී ඇත. ඒ පිළිබඳ තෙවන වකරයක් සඳහා 242 වෙනි පිටුව (page 242) බලන්න.

VOCABULARY

- අගමැතිනිය N5 woman prime minister
 අත N2 hand; pl. අත්
 අත N2 state, condition, nature; no pl.
 අතෙහි or අතේ in the hands of
 අයිතිවාසිකම N2 (political) right; pl. අයිතිවාසිකම්
 අරමුණ N2 target, aim; pl. අරමුණු
 අවධිය N2 time, period, stage; pl. අවධි
 අවස්ථාව N2 occasion, moment, period, stage; pl. අවස්ථා
 අවුල N2 confusion, disorder; pl. අවුල්
 අසමූහකම unsatisfactory, unhappy
 අස් වෙතො leave, resign
 ආණ්ඩුකාරතුමා N5 governor-general; pl. ආණ්ඩුකාරවරු
 ආයුර්වේද වෛද්‍යවරයා N5 Ayurvedic physician; pl. ආයුර්වේද වෛද්‍යවරු
 ආරාමුල N2 trouble, confusion, disorder; pl. ආරාමුල්
 ආසනය N2 seat; pl. ආසන
 ඇතුළත or ඇතුළත inside, within
 ඇත් වෙතො be away from, get away from
 ඉටුකරගන්නො achieve, fulfill (for oneself)
 ඉටු වෙතො be fulfilled
 උනන්දු වෙතො be interested in, make efforts, be eager for, apply oneself
 උපකාරී වෙතො help, be helpful
 උපදින්නො bring forth, be born
 උග්‍රලන්නො bear, hold
 එකමුතු කරන්නො put together, unite
 එක්සත් ජාතික උ. ප. ප. N2 United National Party; no pl.

Lesson Twelve

- ඵඛුමිය she (honorific)
- ඕනෑ ඵහාකමි interests; pl. only
- කටුනායක N3 Katunayake; no pl.
- කමිකරුඵා N5 laborer, worker; pl. කමිකරුඵෝ ; stem කමිකරු
- කලකිරෙනඵා be dejected, be disappointed
- කායනිය N2 work, duty, activity; pl. කායනි
- කෙටියෙන් in short, in brief
- කෙතෙක් දුරට how far
- කෙලින්ම or කෙලින්ම directly
- කෙයේ කෝ වෙඵා howsoever it may be, be that as it may
- කොමියුනිස්ට් පක්ෂය N2 Communist Party
- ක්රමික systematic, ordered
- ගිවිසුම N2 agreement, pact; pl. ගිවිසුම්
- ගුඵන් කොටුපල N2 airport; pl. ගුඵන් කොටුපලඵල්
- ගෙනයාම or ගෙනයාම N2 carrying out, continuing; no pl.
- ඵඤය N2 vote, election; pl. ඵඤ
- ඵාතිඵාදි nationalistic, communalistic
- ඵඵතය N2 living, existence; no pl.; stem ඵඵත
- කොරඵ without. See grammar 19.
- කොර වෙනඵා be without, get rid of. See grammar 19.
- ත්රිකුණාමලය N2 Trincomalee; no pl.
- දුඵ්ල වෙනඵා become weak, become feeble
- දුෂකර difficult, hard
- දේශපාලනඤයා N5 politician; pl. දේශපාලනඤයෝ
- දේශපාලනික political
- දුඵඵ සංගමය N2 Tamil Congress; no pl.
- දුරය N2 post, position, office; pl. දුර

තහැරීමට	or	තහැරීමට	raise, uplift
කරන		bad	
තාක්ෂණය		N2 leadership; pl. තාක්ෂණ	
නිදසුන		N2 example, illustration; pl. නිදසුන්	
නොහොත්		or, if not. See grammar 8.	
පරාජය		N2 defeat; no pl.	
විවිධානවත්වන		continue, carry out	
අවසාන		last, previous, earlier	
පහසු වෙත		become manifest, come into being	
පැවැත්ම		belonging to a party	
පාඩුව		N2 loss; pl. පාඩු	
පැන නැගීම	or	පැන නැගීම	arise, spring up
පියවර		N2 step; pl. පියවර or පියවරවල්	
පුද්ගලික		private, personal	
ප්‍රතිපත්තිය		N2 principle; pl. ප්‍රතිපත්ති	
ප්‍රබල		strong, powerful	
ප්‍රමාද කරන		delay	
ප්‍රමුඛ		chief, headed by. See grammar 16.	
ප්‍රමුඛත්වය		N2 leadership, priority; pl. ප්‍රමුඛත්ව	
බලකඳවුර		N2 (military) base, force; pl. බලකඳවුරු	
බලපෑම		influence, affect	
බැරැරැව්		serious, grave, difficult	
බෝල්ෂෙවික් ලෙනින් පක්ෂය		N2 Bolshevik Lenin party	
භාජන වෙත		be subject to	
භාෂා පනත		N2 language-act (of parliament); no pl.	
භික්ෂු ජීවිතයේ		N5 Buddhist monk; pl. භික්ෂු ජීවිතයේලා; stem භික්ෂු	
භේදය		N2 difference, conflict; pl. භේද	

Lesson Twelve

මාක්ස්වාදිය N5 Marxist; pl. මාක්ස්වාදියෝ or ...වාදීහු ; stem මාක්ස්වාදී

මාධ්‍යය N2 medium, means; pl. මාධ්‍ය

මැතිනිය N5 madam, lady (honorific); pl. මැතිනියෝ

මැද in the midst of

මුළුමනින් totally, completely

මෙහෙයවන්නා lead, conduct

මේවනවිට by this time

යෝජිත proposed

රටාව N2 pattern; pl. රටා

රක්ෂණය N2 protection, safeguarding; pl. රක්ෂණී

ලංකා ඉන්දියානු සංගමය N2 Ceylon - Indian Congress; no pl.

ලංකා සමසමාජ පක්ෂය N2 Lanka Sama Samaja Party (i.e. the Trotskyite party in Sri Lanka)

ලුහුඬුණක් in brief, in short

වරාය N2 harbor; pl. වරායවල්

වාරය N2 turn, term; pl. වාර

වැඩපිළිවෙළ N2 scheme of work; pl. වැඩපිළිවෙළවල්

වැඩවර්ජනය N2 strike; pl. වැඩවර්ජන

වින without. See grammar 13.

විප්ලවකාරී revolutionary

විරුඳි පක්ෂය N2 opposition party; pl. විරුඳි පක්ෂ

විශ්වාසහීන යෝජනාව N2 no-confidence-motion; pl. විශ්වාසහීන යෝජනා

වුවද even if. See grammar 5.

ව්‍යවස්ථාපිත සංගමය N2 trade union; pl. ව්‍යවස්ථාපිත සංගම

වෙඩි පහර N2 gunshot; pl. වෙඩි පහරවල්

ව්‍යාපාරිකයා N5 businessman, entrepreneur; pl. ව්‍යාපාරිකයෝ ; stem ව්‍යාපාරික

ශ්‍රී illustrious, glorious

- ශ්‍රී ලංකා නිදහස් පක්ෂය N2 Sri Lanka Freedom Party (SLFP); no pl.
- සංරක්ෂණ-කිවිසුම N2 defence agreement
- සංවිධානය වෙතරි no organized
- සතුටුදායක satisfactory, happy
- සතුට belonging. See grammar 17.
- සමත්වෙතරි succeed, be able
- සමථී වෙතරි succeed, be able
- සමාජවාදී socialist(ic)
- සලකාබලනය consider, take under advisement
- සහයෝගය N2 co-operation, support; no pl.
- සාමය N2 peace; no pl.; stem සාම
- සාමාජිකයා N5 member (of an organization, etc.); pl. සාමාජිකයෝ ; stem සාමාජික
- සාමූහිකත්වය N2 unity; no pl.
- සාහසිකයා N5 thug, villain, assassin; pl. සාහසිකයෝ ; stem සාහසික
- සිටිය N2 incident; pl. සිටී
- සුදුස්සා N5 suitable person; pl. සුදුස්සෝ ; stem සුදුසු
- ස්ථිරත්වය N2 stability; no pl.
- සමාජිකයා indigenous, native, local
- සම්පාදන-පනත N2 Official Language Act; no pl.
- සම්පාදන N2 mother tongue, vernacular; stem සම්පාදන
- සමුදාය N2 a little; no pl.; stem සමුදාය
- ස්වාධීන independent
- සමුදාය N2 army; pl. සමුදාය
- බැර without. See grammar 13.
- සමාජිකයා turn, change to
- සමාජිකයා exception, apart from. See grammar 13.

Lesson Twelve

භුරුපුරුදු used to, accustomed to

හෙවත් or. See grammar 8.

ඩබ්ලිව් සේනානායක මහතාගේ ප්‍රවෘත්තියෙන් විහිදුවන ලද යු. ඇන්. ඩී. පාලනය
 වර්ෂ 1970 දක්වා පැවතිණි. එම වර්ෂයේ මාර්තු මස (month) පවත්වන ලද මහජන
 ඡන්දයෙන් (general election) නැවතත් සිරිමාවෝ බණ්ඩාරනායක මැතිණිය
 විශාල ජයක් අත්පත් කර ගත්තාය. එතුමාගේ නායකත්වය යටතේ ශ්‍රී ලංකා නිදහස් පක්ෂය සහ
 මාක්ස්වාදී පක්ෂය වූ ලංකා සමසමාජ පක්ෂයත්, කොමියුනිස්ට් පක්ෂයත් එකවුරුව 'සමගි රජයක්'
 (coalition government) විහිදුවන ලදී. මෙතුමාගේ පාලනය යටතේ සිදු වූ
 වැදගත්ම සිද්ධිය වර්ෂ 1972 මැයි මස 22 වෙනි දින ලංකාව ජනරජයක් (republic)
 බවට පත්කිරීමයි. ශ්‍රී ලංකාවේ පුළුල් පාලන බලය (full ruling power) එමගින්
 ලැබී තිබුණේ අතට පැවරීමකි (entrusted, vested with).

GRAMMAR

1. PROGRESSIVE PARTICIPLES

1.1 Literary Sinhala has both present and past progressive participles. These show agreement in gender and number, and are formed as follows:

1.11 Present Progressive Participle

a. The masculine and neuter singular are the same as the present tense emphatic form of the verb.

b. The feminine singular replaces the -ඊ of the emphatic form by either ඊ or ආ.

c. The masculine and feminine plural replace the -ඊ of the emphatic form by ඕ (or occasionally -ආහු).

d. The neuter plural, as usual for Literary verb forms, is the same as the neuter singular.

Thus: for යනවා 'go'

	<u>Singular</u>	<u>Plural</u>
Neuter	යන්නේ	යන්නේ
Masculine		
Feminine	යන්නී, යන්නා	යන්නෝ, (යන්නහු)

1.12 Past Progressive Participle

The past progressive participle is formed as follows:

a. For all forms but the feminine singular, the past progressive participle is made from the past emphatic form in the same way as the present progressive participle is made from the present emphatic form.

b. The feminine singular form may be made, for all verbs, by replacing the ඊ of the past emphatic form by ආ.

Thus:

	<u>Singular</u>	<u>Plural</u>
Neuter	ගියේ	ගියේ
Masculine		
Feminine	ගියා	ගියෝ (ගියහු)

Lesson Twelve

Note that the past progressive participle is the same as the third person past tense without the assertion marker (ව, 1.1).

Irregular verbs which have a past emphatic form with a double consonant have an alternate feminine singular form in ඊ . Thus:

ගන්නා	or	ගත්තී	from	ගන්නවා	take
දුන්නා	or	දුන්නී	from	දෙනවා	give
උන්නා	or	උන්නී	from	ඉන්නවා	be

1.2 Use of the forms

1.21 The present progressive participle always has the same subject as the main verb and indicates action contemporaneous with it.

හේ වලට යන්නේ මුඛකු දුටුවේය.
Going to the jungle, he saw a deer.

1.22 The past progressive participle also has the same subject as the main verb and indicates prior action.

හේ තම රටට පැමිණීමේ දියුණු විය.
Having come to his own country, he became prosperous.

කුවෙනි විජය දුටුවා බිය වූවාය.
Kuvēni saw Vijaya and became frightened.

2. FUTURE TENSE

2.1 Literary Sinhala has a tense usually referred to as the future in traditional grammars. It is formed by replacing the -ව් of the present emphatic form by the following person-number suffixes:

	<u>Singular</u>	<u>Plural</u>
1st Person	-වමි	-වමු
2nd Person	-වඹි	-වහු or -අහු or -ආහු
3rd Person		
Masc and Neut	-ව්	} -ව් or -ආහ
Fem	-ආහ, ඊහ	

Thus the first person singular forms of verbs of different classes will be as follows:

	Verb Class		First Person Singular
Class 1	බල-	see	බලන්නෙමි
Class 2	අදි-	pull	අදින්නෙමි
Class 3	වැටේ-	fall	වැටෙන්නෙමි
Irregular	දෙ-	give	දෙන්නෙමි

වෙනම appears as either වෙන්නෙමි or වන්නෙමි.

The full set of future forms is illustrated below with යනම :

	Singular	Plural
1st Person	යන්නෙමි	යන්නෙමු
2nd Person	යන්නෙහි	{ යන්නෙහු යන්නහු යන්නාහු
3rd Person Masc and Neut	යන්නේය	} යන්නෝය, යන්නාහ
Feminine	යන්නාය, යන්නිය	

Note that, despite the number of alternates, the first and second person forms generally have person-number affixes like the past tense, and that the third person forms are mostly like the progressive participle plus ය . Thus in reading, future forms are generally easily recognizable because of the combination of stem plus න්, නී with familiar person-number endings.

2.2 Future tense forms may, as the name implies, refer to future action, particularly with adverbs of future time, but they are by no means restricted to such a meaning, and are often used to refer to continuous, habitual action in the present, and particularly to action or states that are timeless or always so:

මම හෙට එම නගරයට යන්නෙමි.
I am going to that city tomorrow.

අනාගතයේදී කිසි වෙනසක් සිදු නොවන්නේය.
No change will occur in the future.

දක්ෂ පාලකයෝ රටවැසියන්ගේ දියුණුව සඳහා උත්සාහ කරන්නෝය.
Capable rulers will take effort for the benefit of the inhabitants of the country.

Lesson Twelve

3. OPTATIVE

3.1 There is an optative form of the verb in Literary Sinhala. It is made for all clauses by adding the following endings to the present tense stem:

First Person Singular	- මිම
Second Person Singular	- හිම
Third Person Singular	- ට (with lengthening of the preceding vowel)
First Person Plural	- මෝම (මුම)
Second Person Plural	- හුම
Third Person Plural	- ණම

Thus for කරනම 'do' and අරිනම 'open':

	<u>Singular</u>	<u>Plural</u>
1st Person	කරමිම	කරමෝම, කරමුම
2nd Person	කරහිම	කරහුම
3rd Person	කරඟම	කරණම
	<u>Singular</u>	<u>Plural</u>
1st Person	අරිමිම	අරිමෝම, අරිමුම
2nd Person	අරිහිම	අරිහුම
3rd Person	අරිඟම	අරිණම

Note that the endings resemble the present tense endings plus -ම , though with some changes in form.

3.2 The optative usually implies that the speaker hopes that the action of the verb will take place i.e. 'let it happen, may it happen':

දරුවෙක් උපදිම.
May a child be born!

දෙවියෝ මේ පිත් ගනිත්ම.
May the gods partake of this merit!

The optative is relatively rare in contemporary Literary Sinhala except in some common formulae, often with මිම , such as:

සැපවේවා	may (you) be happy, healthy
සිද්ධස්වේවා	may (you) be happy, healthy
උක්ඛ් ව්දෙත්වා	may they (all beings) be freed from suffering
සිරෝක්ඛවේවා	may (you) be healthy
සුච්චස්වේවා	may (you) be healthy
සැරදේවා	may (you) be blessed
දික්ඛේවා	may (you) be victorious, prosperous, glorious
ඵසවේවා	may (you) be victorious, prosperous, glorious

4. ABSOLUTE PARTICIPLE

4.1 The absolute participle is made by adding -ත් to the present tense stem of the verb:

	<u>Verb</u>	<u>Present Tense Stem</u>	<u>Absolute Participle</u>
Class 1	බලන්නා	බල-	බලත්
Class 2	අදින්නා	අදි-	අදිත්
Class 3	වැටෙන්නා	වැටෙ-	වැටෙත්

The verb වෙන්නා has the alternant වත් besides වෙත්.

4.2 The absolute participle may be used to form clauses which indicate action contemporaneous with the main verb but having a different subject.

පාඨවරයා මෙසේ පවසත් පිරිසෙහි අය සතුටු වූහ.
As the Pandit was thus saying, those in his retinue became happy.

4.3 If the emphatic particle ම is added to the absolute participle, it adds the sense 'as soon as'.

මුඛා උතුලෙහි වැටෙත්ම නරියා පලා ගියේය.
As soon as the deer fell in the trap, the jackal ran away.

4.4 The absolute participle may be doubled, and the sense is then like English 'the more ... the more' or 'as X continued, so did Y'. In this construction, the subject may be the same or different from that of the main verb:

Lesson Twelve

කල් යත්යත් රට දියුණු විය.

As time went on, the country prospered.

වැඩ කරන්නා වත් වෙතොස් විය.

The more he worked, the richer he became.

The Colloquial equivalent of this construction is a doubled infinitive:

කල් යන්න යන්න රට දියුණු වන.

වැඩ කරන්න කරන්න වඩා වෙනස් වන.

5. 'EVEN (IF)' වුවද

The past tense concessive form of වෙනම, has a special use, as the equivalent of English 'even (if), although'. In this usage it may occur after nouns, adjectives and adverbs.

ලුහුඹිත් වුවද even (if) in brief

මේ මල් පුදු වුවද although these flowers are white

මේ මල් වුවද කොහොල්ලෙයි. Even these flowers are not suitable.

ඉගැන්වුණාට වුවද මෙම පාඩම කොහොල්ලෙයි. Even the teacher doesn't understand this lesson.

The colloquial equivalent of වුවද is උත් .

6. RELATIVE CLAUSES WITH වෙනම

As mentioned earlier a verbal adjective form of වෙනම may be used in forming relative clauses of location (7,3.23) Both the present and past verbal adjective forms of වෙනම are also used in forming equational relative clauses, (i.e. the one who is (or was) X):

එම විදුලයෙහි ආචාර්යවරයකු වන සිරිසේන මහතා....
Mr. Sirisena, who is a teacher in that college, ...

එම විදුලයෙහි ආචාර්යවරයකු වූ සිරිසේන මහතා....
Mr. Sirisena, who was a teacher in that college, ...

7. VERBAL ADJECTIVE WITH වූ

Literary Sinnala has alternate forms of the present and past tense verbal adjective formed with වූ as follows:

The present tense form is made by adding වූ to a form of the verb identical to the masculine singular agent verbal noun (11,10). Thus:

<u>Verb Stem</u>		<u>Verbal Adjective</u>
කර-	to do	කරන්නාවූ
අදි-	to pull	අදින්නාවූ
වැටෙ-	to fall	වැටෙන්නාවූ
වෙ-	to be	වෙන්නාවූ or වන්නාවූ

The past tense form is made by adding වූ to a form identical with the Colloquial past tense simple form of the verb.

<u>Verb Stem</u>	<u>Verbal Adjective</u>	
	<u>Past Tense Verb</u>	<u>Verbal adjective</u>
කර-	කෙරැවැ	කෙරැවැවූ
අදි-	අදිදු	අදිදුවූ
වැටෙ-	වැටුණ	වැටුණුවූ

The present and past tense verbal adjectives with වූ are used in the same way as the usual verbal adjectives; but there may be slight differences in meaning which are difficult to describe in general terms except to say that the present tense verbal adjective with වූ may add a bit more emphasis to the entire construction and the past tense verbal adjective with වූ may place more emphasis on the action of the verb having being completed than is the case with the ordinary verbal adjectives. This construction may also be used in the passive.

The verb ලබන්න 'get, obtain', whether in the passive or not, appears in the past tense as either ලැබුණ or ලද්ද before වූ.

මා කියවන පොත්) the books I read
 මා කියවන්නාවූ පොත්)

මා කියවූ පොත්) the books I read
 මා කියවූවා වූ පොත්)

මා විසින් කියවන ලද පොත්) the books that have been read
 මා විසින් කියවන ලද්ද වූ පොත්) by me

or
 ඔහු ලැබූ ඉන්ද්‍රිය ඔහුගේ
 ඔහු ලද්ද වූ ඉන්ද්‍රිය ඔහුගේ
 The students who got presents

8. හෙවත් AND නොහොත්

හෙවත් and නොහොත් both occur between nouns or noun phrases and may have 'or' as an English equivalent, but they usually imply

Lesson Twelve

different meanings. හෙවත් generally suggests 'or' in the sense of 'that is to say' and thus the forms that it links refer to the same thing.

සිරිල් හෙවත් විමල්ගේ අධික....
Siril, that is, Wimal's elder brother...

නොහොත් generally links alternatives, i.e. 'if not one then the other', or 'either'.

සිරිල් නොහොත් සුනිල්.....
(either) Siril or Sunil...

Some modern authors do not adhere strictly to the distinction stated above but use හෙවත් and නොහොත් as alternants.

9. 'AFTER' CLAUSES

පසු 'after' may be used with the past tense verbal adjectives to form 'after' clauses. This construction is an alternative for the instrumental of the verbal noun plus පසු . Thus:

මම ගෙදර ගිය පසු } එම යාන් කියවමි.
or මම ගෙදර යාමෙන් පසු }
I shall read those books after I go home.

10. විය හැකි 'MAYBE'

විය හැකි 'maybe' is used with verb forms that are identical in shape with the Colloquial present and past simple form, and the sense is present or past accordingly. The same rules of agreement and the case of the subject apply as for the perfect (10, 1). Note that the negative 'maybe not' can be formed by prefixing නො- to either විය or the simple verb form, but the latter is more common.

Positive: ඔවුන් එය කරනවා විය හැක.
Maybe they are doing it.

Negative: ඔවුන් එය කරනවා නොවිය හැක.
or ඔවුන් එය නොකරනවා විය හැක.
Maybe they are not doing it.

11. -ත් සමගම 'AS SOON AS, WITH'

Either the -ර්ම verbal noun or the equivalent of the present simple Colloquial form (as for විය හැකි in the preceding section) may be used with -ත් සමගම to form 'as soon as' clauses:

එකට බමුණ ගෙට එනවාත් සමගම තරුණ බැලිහියා යොරසාවියා පිටත් කළාය.
 As soon as the old Brahmin entered the house, the young Brahmin woman sent the paramour away.

නිදහස ලැබීමත් සමගම පාලනය වෙනස් විය.
 As soon as independence was granted, the administration changed.

Note that English 'with' (the usual sense of සමග) is sometimes used in a similar way, as in:

නිදහස දෙනවාත් සමගම ලංකාවේ පාලනය වෙනස් මුහුණුවරක් ගත්තේය.
 With the granting of independence, the politics of Sri Lanka took on a new character.

12. GENITIVE OF RELATION AND ලා

With -ඊම verbal nouns the genitive case may be used to indicate 'with regard to, in relation to, or concerning'. In formal writing a form ලා may be added to the noun in the genitive to add further emphasis. (This ලා will generally not appear in an English translation.)

ඉගෙනීමේලා කමලසිරි දක්‍ෂයෙනි.
 Kamalāsiri is clever in studies.

13. EXCEPT (FOR)

Literary Sinhala can use any of the forms හැරුණුවිට, හැර or වන as postpositions meaning 'except (for), apart from, leaving out'. The Colloquial equivalent is ඇර, ඇරෙන්න (C.S. 33,7).

වි ගොවිතැන හැරුණුවිට පළතුරු වගාවද මෙම ප්‍රදේශයෙහි සාර්ථකලෙස කළ හැක.
 Apart from paddy cultivation, one can also do fruit cultivation successfully in this area.

පොත් ලිවීම හැර වෙන කිසිවක් හේ නොකරයි.
 He does nothing else except write books.

ඉතිහාසය වන වෙන කිසිවක් හේ නොදනි.
 He does not know anything except history.

14. INSTRUMENTAL PROGRESSIVE PARTICIPLE

The neuter past progressive participle can be used with the instrumental case ending -වත් and the sense 'as a result of, since, because':

Lesson Twelve

ඉහෙහිම අවසන් වූයේ නෙහෙම නම නුවරට පැමිණියේය.

Since his studies had been completed, he returned to his city.

In this construction either ලද්දෙන් or ලදීන් can be used in the passive. Thus:

or එම වර්ෂයේම ජනරාජ්‍ය ඡන්දයක් පවත්වන ලද්දෙන් } ශ්‍රී ලංකා නිදහස් පක්ෂය බලයට පත්විය.
එම වර්ෂයේම ජනරාජ්‍ය ඡන්දයක් පවත්වන ලදීන්)
A general election being held in that very year, the Sri Lanka Freedom Party came into power.

15. වූරය 'POSITION, STATUS'

වූරය follows a noun in the stem form, commonly a title, to form a compound referring to the position connected with that title. Thus අගමැතිවූරය 'premiership', ඇමතිවූරය 'ministership', etc.

16. ප්‍රමුඛ 'HEADED BY'

X ප්‍රමුඛ Y means 'the Y (usually an organization or a group) headed by X (usually a name or a title)'. X is in the direct case.

අගමැතිතුමා ප්‍රමුඛ අමාත්‍යමණ්ඩලය
The cabinet headed by the Prime Minister.

17. සතු AND සතුව 'BELONGING TO'

සතු and සතුව both follow nouns in the oblique case to form postpositional phrases indicating possession or control. Phrases with සතු are adjectival and immediately precede the thing possessed, whereas phrases with සතුව are adverbial and are used in construction with verbs.

ඔහු සතු සියලුම ධනය හෙරු ගත්ත.
Thieves took away all the wealth he had.

එම රටෙහි සියලුම වෙළඳ-ධනාපාර රජය සතුව පවතී.
All the trade projects (concerns) in that country are state-controlled.

18. DATIVE -හට

There is an alternate dative form in -හට instead of -ට, used only with animate nouns. Unlike -ට, -හට is sometimes written separated from the preceding word. Thus:

ලමානට or ලමා හට instead of ලමාට 'to the child'

ජනතාවකට or ජනතාව හට instead of ජනතාවට 'to the people'

19. තොර AND තොර වෙනම

19.1 තොර 'without' takes a preceding noun in the instrumental case, and the entire phrase may be used adjectivally.

අවබෝධයෙන් තොර ජීවිතයක්
A life without understanding

19.2 තොරම is the adverbial form of තොර :

රටේ ප්‍රශ්න විලිබඳ අවබෝධයකින් තොරම පාලනය කළ නොහැක.
One cannot rule without an understanding of the country's problems.

19.3 වෙනම is added to තොර to make a verbal form 'be without':

ඔවුහු හොඳ ගතිවලින් තොර වෙති.
They are without good qualities.

අවබෝධයෙන් තොරවීම
being without understanding

අවබෝධයෙන් තොර වූ ජීවිතයක්
a life without understanding

Note that the adjectival form තොර වූ is an alternate for තොර alone (compare the last example with the one in 19.1).

20. 'IF, WHETHER' CLAUSES WITH ද AND යි

In Literary Sinhala, as in Colloquial (C. S. 15,4), the question marker ද may be used as 'if, whether' clauses with verbs of thinking, considering, knowing, etc. In Literary Sinhala the quotation marker යි commonly follows ද in this usage:

දරුවාට එය කළ හැකි දැයි පියා නොසිතුවේය.
The father did not consider whether the child could do it.

ඔබට මෙය කළ හැකි දැයි නොදනිමි.
I do not know whether you can do this.

In Colloquial Sinhala, the quotation marker (-ය) කියලා also appears optionally in such constructions:

Lesson Twelve

ලමයාව එක කරන්න පුලුවන්ද දන්නෙ නෑ.

or.

ලමයාව එක කරන්න පුලුවන්ද කියලා දන්නෙ නෑ.

I don't know whether the child can do it.

21. යටත්පිරිසෙයින්.....හෝ

Sometimes හෝ is used as an alternant for එත් with යටත්පිරිසෙයින් 'at least, even' (2,15):

යටත්පිරිසෙයින් ඔබ හෝ එය කළ යුතුය.

At least you should do that.

SUPPLEMENTARY READINGS

1. ලංකාවේ දේශපාලන පක්ෂ

මෙම අතිරේක කියවීමේත් බලාපොරොත්තුවන්නේ ලංකාවේ දේශපාලන පක්ෂවල ඉතිහාසය කෙටියෙන් දැක්වීමයි. නිදහස ලැබීමෙන් පසු, ලංකාවේ දේශපාලන ඉතිහාසය දෙදොස්වන පාඩමින් දැක්වුවේය. එහිදී දේශපාලන පක්ෂ පිළිබඳව තරමක සඳහන් කිරීමක් කෙරිණි. එක් එක් පක්ෂයේ ආරම්භය සහ සකස්වීම වශයෙන් ඒවායේ ඉතිහාසයට අදාළවන කරුණු එම පාඩමෙහි එතෙක් දුරට නොදැක්විණි. ඒ පිළිබඳ තරමක විස්තරයක් ලෙස දැක්වෙයි.

රටේ මහජනයාගේ සහභාගිත්වය ඇති දේශපාලන පක්ෂ ක්‍රමයක් ඇතිවිය හැක්කේ, රටේ පාලනය පිළිබඳ සැලකිය යුතු අවබෝධයක් මහජනයා තුළ ඇති වූ විට පමණි. මෙබඳු අවබෝධයකට තුඩුදෙන දේශපාලනික පරිසරයක් ඉංග්‍රීසි පාලනයෙහි මුල් අවධිවලදී ලංකාවෙහි නොවීය. එම වනවානු තුළ ලාභියා දේශපාලන පක්ෂ ක්‍රමයක් ඇතිවිය නොහැකිවුවේ එහෙයිනි.

ලංකා පාලනය පිළිබඳව ලාභිකයන් හට සැලකිය යුතු වගකීමේ බලයක් නොවූ බව දැනගත් ලාභික උගන්ත්‍ර මේ පිළිබඳව ප්‍රශ්න නගන්නට වූහ. සර් රාමනාදන්, සර් ජෝර්ජ් පීරිස්, සර් ඩී. බී. ජයතිලක, ටී. ජී. ආර්. ජේතානායක යන පුහුණු මොවුන් අතරෙහි ප්‍රමුඛස්ථානයක් ගත් අය වූහ. ජාති, ආගම් හේතුවලින් තොරව සිටුහු ලංකා දේශපාලන ප්‍රතිසංස්කරණ විභාගාරයෙහි පුරෝගාමී වූහ. සමකාලීනව පැවති ඉංග්‍රීසි පාලනක්‍රමයට විරුධව, ලාභික උගන්තු විසින් කරන ලද උද්ඝෝෂණවල ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, ලංකාවේ අභ්‍යන්තරික දේශපාලන තත්වය ගැන පරීක්ෂා කොට වාණිවත් ඉදිරිපත් කරන ලෙස, බ්‍රිතාන්‍ය පාර්ලිමේන්තුව විසින් ලංකාවට 1927දී කොමිෂන් සභාවක් එවන ලදී. මෙම කොමිෂන් සභාව ඩොනමෝර් සාම්බර්සා (Lord Donoughmore) ප්‍රමුඛ තවත් දෙදෙනෙකුගෙන් යුක්ත විය. මොවුන් ලංකාවට අවුත් එවන ලංකාවේ විසු උගත් පුහුණුගේද අදහස් විමසා, ලංකාවේ දේශපාලන තත්වය පිළිබඳ කරන ලද පරීක්ෂණයකින් පසු ඔවුන් වාණිව බ්‍රිතාන්‍ය රජයට ඉදිරිපත් කරන ලදී.

බ්‍රිතාන්‍ය රජය එම වාණිව පිළිගත්තාය. බ්‍රිතාන්‍ය රජය විසින් පිළිගන්නා ලද එම වාණිව අනුව එහි 1931දී ලංකාවේ පිහිටුවන ලද ආණ්ඩු ක්‍රමය ඩොනමෝර් ආණ්ඩු ක්‍රමය යනුවෙන් හඳුන්වන ලදී.

ලංකාවේ දේශපාලන ඉතිහාසයෙහිලා, ඩොනමෝර් වාණිවෙන් ඉදිරිපත් වූ වැදගත්ම සංස්ථාපිත ලාභිකයින්ට සම්පන්නජනබලය ලබාදීම - එනම් වයස 21න් වැඩි සෑම දෙනාටම ඡන්දයදීමේ බලය ලබාදීම. ලාභික දේශපාලන පක්ෂවල උදාවට මෙය බෙහෙවින් හේතු වියැයි සැලකිය හැක. ඩොනමෝර් පාලනක්‍රමය ඉදිරිපත්වීමට පෙර, ලංකාවේ දේශපාලන ප්‍රතිසංස්කරණ විභාගාරයෙහි මුලිකව ක්‍රියාකළ "ලංකා ජාතික සභාව" (Ceylon National Congress) යනුවෙන් හැඳින්වෙන සංවිධානයක් විය. ලංකාවට දේශපාලන නිදහස

Lesson Twelve

ලබාගන්නා විට, ජාති සහ ආගම හේතුවෙන් කොටස්, ප්‍රභේද ලාභිකයා ප්‍රදාය, "ලංකා ජාතික සංගමය" සහ අදහස් දැක්වීමේ නිවැරදි කොටස් වශයෙන් සිටින පුද්ගලයන්ගේ, එනම්, කොමන්වෙල් ආණ්ඩුක්‍රමය යටතේ දෙමළ ජාතිකයන්ගේ සහ, විශේෂයෙන්ම ජාතිකයන්ගේ නියෝජනය වැඩිවිය. දෙමළ ජාතිකයන් වෙතුවෙන් විවිධ ආකාර වෙන්වීම් හැකිවී සඳහා ප්‍රදේශීය දාරු ප්‍රදාය අරමුණු වූයේ, දෙමළ ජාතිකයන් "ලංකා ජාතික සංගමයේ" ක්‍රමයෙන් ඇස් වූහ.

මෙය ජාතිවාදී අදහස් දරන එක්තරා දේශපාලන පක්ෂයක් ලෙසට පිහිටීමට අඩුපණ කලාත් විය. බිහි වූ එම පක්ෂය දෙමළ සංගමය (Tamil Congress) යනුවෙන් හඳුන්වන ලදී. මෙය ඩී. ඩී. කොමන්වෙල්වේ මහතාගේ නායකත්වය යටතේ විසිවූවා හේතු ලද්දකි. මෙම පක්ෂයෙහි විලාසගතයන් වූයේ දෙමළ බලය ප්‍රධාන කරගන්නා අපරම් සිංහල බලය වැඩිවීම සැති පවුල වැළැක්වීමයි.

වර්ෂ 1947දී පවත්වන ලද මැතිවරණයේදී දෙමළ සංගමයේ අපේක්ෂා කළ හට ලබාදීමට පසුපසට ආපසු සිටීමට පාහේ දිනාගැනීමට හැකි විය. මොවුන්ගේ පාර්ලිමේන්තුවේ විරුධ පක්ෂයේ මන්ත්‍රීවරුන් ලෙස පෙනී සිටියහ. ඩී. ඇස්. ජේතානායක මහතාගේ නායකත්වය යටතේ පැවති එක්සත් ජාතික පක්ෂ ආණ්ඩුවේ කැබිනට් මණ්ඩලයට, දෙමළ සංගමයේ නායකයා වූ පොත්තම්බලම් මහතා වර්ෂ 1948දී බැඳුණේය. මේ හේතුව නිසා "දෙමළ සංගමය" කොටස් දෙකකට කැඩී. එයින් එක් කොටසකට ඇස් වූ අය පොත්තම්බලම් මහතා අනුගමනය කළ අතර, අනෙක් කොටසට ඇස් වූ අය වෙනම පක්ෂයක් විසිවූවා හේතු. ඔවුන් විසින් විසිවූවන ලද පක්ෂය "ෆෙඩරල් පක්ෂය" (Federal Party) යනුවෙන් හැඳින්වෙයි. දෙමළ ජනතාව සඳහා ෆෙඩරල් ආණ්ඩුක්‍රමයක් අවශ්‍ය බව මෙම පක්ෂයෙන් පවත්වා ගුණ. මෙම පක්ෂය විසිවූවන ලද්දේ ඇස්. ජේ. ඩී. වෙල්විනායක මහතාගේ නායකත්වය යටතේය. දෙමළ සංගමයෙහි මෙන් මෙම පක්ෂයෙහිද ජාතිකයන් වූ අය ප්‍රධානවශයෙන් දෙමළ අය වූහ. දෙමළ ජනතාවගේ ප්‍රධාන නියෝජකයා සිටීම සඳහා නිබන්ධ ප්‍රබලම පක්ෂය මෙය වෙයි.

ලංකාවේ විධිමත්ව වූ සිංහලයන්ගේ සාධාරණ අයිතිවාසිකම් රැකගැනීම සඳහා වර්ෂ 1936දී "සිංහල මහාසභාව" නමින් පක්ෂයක් විසිවූවන ලදී. මෙම පක්ෂය ඇතිවීමේදී ප්‍රධානව වූයේ ඇස්. බිහිලි. ආර්. ඩී. බණ්ඩාරනායක මහතා ය. එතෙක් එය එදාහාගේ නායකත්වය යටතේ විසිවූවන ලදී. සිංහල ජනතාවගේ දේශපාලන අයිතිවාසිකම් රැකගැනීම අතර රටේ ආර්ථිකය සහ සාහසිකය සහ දේශීය සංග්‍රහණයේ දායකත්වය ඇතිවීම සිංහල මහාසභාවේ මූලික පරමාර්ථය විය.

මෙම පක්ෂ සිංදු, එනම් - දෙමළ සංගමය, ෆෙඩරල් පක්ෂය සහ සිංහල මහාසභාව -, කෙසෙහිත් ජාතිවාදී ප්‍රවෘත්තියක් හැරී නැත. දෙමළ සංගමය සහ ෆෙඩරල් පක්ෂය, දෙමළ ජනතාවගේ අයිතිවාසිකම් රැකගැනීමට ප්‍රධාන දාරු අතර, සිංහල මහාසභාව සිංහල ජනතාගේ අයිතිවාසිකම් සහ දේශපාලන බලපෑම රැකගැනීමට ප්‍රධාන දාරුය. මෙකොටසට හිමිකරු රටේ ආර්ථිකය සහ සාහසිකය සහ සාහසිකයේ හැකි සිංහල මහාසභාවේ අවධානය යොමුවීමයි. මෙම දේශපාලන පක්ෂවල අන්තර් ගැටුණු නිසා සාමාන්‍යයෙන් නව, ඒ සිංදු දේශපාලන දර්ශනය වශයෙන් කොටස්වන දේශීය දාරුවක් හැකිවිය.

මෙයින් වෙනස් වූ දේශපාලන දර්ශනයක් මත පදනම් වූ පක්ෂයක් 1934දී ලංකාවේ

විසිටුවිය යුතුය. මෙම ආණ්ඩුව, දේශපාලන අය. ඒ. වික්‍රමසිංහ සහ ඇස්. ඇම්. පෙරේරා යන මහතුවන් ප්‍රධානියන් විසින් පැවැත්වූ ලද මෙම පැහැය "ලංකා සමාජවාදී පැහැය" යනුවෙන් හැඳින්විණි. මෙම පැහැය විසින් මහජන ලංකාවේ ප්‍රජාවටම ආණ්ඩුවක් බිහිවීමේ කිසිදු ආරක්‍ෂකයෙකු වෙත ප්‍රයෝජන ආණ්ඩුවක් අයත් වීමට මහ දාරු අය වූහ. ඇතැමෙක් සමාජවාදය සහතික කරන. ඇතැමෙක් කොමියුනිස්ට් වාදය කෙරුණු කරුණ. පසුව දේශපාලන අය. ඒ. වික්‍රමසිංහ මහතා ප්‍රධාන කණියාම වසින් "කොමියුනිස්ට් පැහැය" යන නමින් වෙනම දේශපාලන පැහැයක් විසින් පැවැත්වූහ. ආණ්ඩුවක් කොරව ලක්වැඩියන්ගේ පොදු ප්‍රශ්න විසඳීමක්, රටේ ආර්ථිකය කොමියුනිස්ට්, විදේශයෙන්ම කම්මරාජ්‍යයන්ගේ ප්‍රශ්න නිවැරදි කිරීමක් මෙම ආණ්ඩුවේ පැහැයට පරමාර්ථ විය.

මෙම පැවැත්මේ ප්‍රශ්න ඉදිරිපත්වීමට සඳහා සංවිධානය වී සිටිනු හටත් පැහැයක් විය. එය සමාජවාදී පැහැය (Labor Party) යි. මෙහි නායකයා වූයේ ඒ. ඒ. ඉන්දිරා මහතා යි. මුලින් මෙම පැහැය ප්‍රබලව පැවතිණි. එහෙත් ආණ්ඩුවේ පැහැය ඇතිවීමෙන් පසු එහි බලය ක්‍රමයෙන් අඩුවී ගියේය.

මේ කැරැල්ල වට, මෙම මුල්කාලයේදී පැවති මෙම සුචරපැහැය කිහිපයක් විය. ඒවා කම්මරාගේ "මුස්ලිම් සංගමය" (Muslim League) , 'ලංකා සෝනක සංගමය' (Ceylon Muslim League) , සහ "ලංකා-ඉන්දියානු සංගමය" (Ceylon-Indian Congress) ද වෙයි.

වර්ෂ 1946දී, ලංකා පාලන ඉතිහාසයෙහි වැදගත් පියවරක් ගන්නා ලදී. එනම්, පාර්ලිමේන්තු සමුදාය අනුව සාධක කරන ලද සෝල්බරි ආණ්ඩුක්‍රමය විසින් ගනු ලැබිණි. මෙම පාලන ක්‍රමය විසින් ගනු ලැබූ සමාජවාදී සංවිධානය වූ දේශපාලන පැහැයට අවශ්‍යතාවය හොඳින් ප්‍රකට විය. ආණ්ඩුවේ අදාළවීමෙන් කොරව, රටේ පොදු සහපත සඳහා සරි දේශපාලන පැහැයක් විසින් පැවැත්වීම අගය, එවන් කාලයන්ට පැවති ගියේය. මෙම අරමුණ ඉටුකරගැනීම සඳහා එවන් පැවැති දේශපාලන පැහැය කිහිපයක නායකයෝ සාකච්ඡා පැවැත්වූහ. එම සාකච්ඡාවල ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, ඔවුන් විසින් 1946දී "එක්සත් ජාතික පැහැය" (United National Party) නමින් දේශපාලන පැහැයක් විසින් පැවැත්වූහ. මෙම පැහැය ගොඩනගන ලද්දේ, ලංකා ජාතික සංගමය, සිංහල මහා සභාව, මුස්ලිම් සංගමය, ලංකා සෝනක සංගමය ආදී දේශපාලන පැහැය එකතුව කිරීමෙනි. මෙම පැහැය ගොඩනැගීම සඳහා දිවයිනෙහි විවිධ ජාතික සහකාරී වූහ. අරමුණක් විසින් පැවැත්වූ ලද මෙම පැහැයෙහි නායකයා වශයෙන් ඩී. ඇස්. සේනානායක මහතා කෝමන්වුල ලැබුවේය. එවන් රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාවේ නායකවුරු දැරුවේද එතුමා ය. වර්ෂ 1948 දක්වා ලංකා පාර්ලිමේන්තුවේ අගමැතිවුරු දරන ලද්දේ ද ඒ මහතා විසිණි.

මුල් යටිතල වැඩක් ජාතික පැහැය ඉටු කොට මහලේද ඇතිවීමට විය. මෙහිදී ඉහත සඳහන් කිරීමෙන් වූයේ, ප්‍රබල දේශපාලනඥයන් වූ ඇස්. ඩබ්ලිව්. ආර්. ඒ. බණ්ඩාරනායක මහතා, එක්සත් ජාතික පැහැයෙන් ඉරිලා ඇස්ට් විරෝධ පැහැයට එකතුවීමයි. මෙම සිද්ධිය පුළුල් වූයේ 1951දීය. එතුමා ප්‍රධාන මන්ත්‍රීවරු වියදනෙන්ම එක්සත් ජාතික පැහැයෙන් අස්වූහ. ඉහත සඳහන් ප්‍රබල දේශපාලන පැහැයක් බිහිවීම මෙහි ප්‍රතිඵලය විය. බණ්ඩාරනායක මහතා විසින් විසින් පැවැත්වූ ලද නව දේශපාලන පැහැය "ශ්‍රී ලංකා නිදහස් පැහැය" (Sri Lanka Freedom Party) යනුවෙන් හැඳින්වෙයි.

2. ලංකාවේ නිදහස් අධ්‍යාපන ක්‍රමය

ලංකාවේ අධ්‍යාපනය පිළිබඳ භෞරතුරු කිහිපයක් මීට ඉහත, තුන්වන පාඩමෙන් දක්වා ඇත. එහි මූලිකවශයෙන් දක්වා ඇත්තේ දැනට ලංකාවේ පවතින අධ්‍යාපන ආයතන ආදිය පිළිබඳ විශාරයක් වෙයි. මෙම අතිරේක කියවීමෙන්, ලංකාවේ නිදහස් අධ්‍යාපන ක්‍රමය ඇතිවීම පිළිබඳ භෞරතුරු කිහිපයක් උපුටා දක්වමු.

මෙහිලා නිදහස් අධ්‍යාපනය යනුවෙන් අදහස් කෙරෙන්නේ පාසැල් ගාස්තු නොගෙවා ලබන අධ්‍යාපනය යි. බටහිර විදේශ ආධිපත්‍යයට ලංකාව යටත්වීමට පෙර ලංකාවේ පැවතුණු ප්‍රධාන අධ්‍යාපන ආයතන පිරිවෙත් ය. එහි කිහිපයක් පිළිබඳ පුහුණුවක් ලබාදුන්නා වූ පළමු අධ්‍යාපන ක්‍රමයක් ලෙස පැරණි පිරිවෙත් අධ්‍යාපනය සැලකිය හැක. මේ බවට වැදගත් සාක්ෂි පැරණි සිංහල සාහිත්‍යයෙන් අපට ලබාගත හැක. එම පිරිවෙත් අධ්‍යාපනයද නිදහස් අධ්‍යාපන ක්‍රමයක් විය. එහෙත් මෙහිදී අපේ අවධානය යොමුවී ඇත්තේ, බටහිර විදේශ ආධිපත්‍යයට ලංකාව මුළුමනින්ම යටත්වීමෙන් පසු, ඉංග්‍රීසින් විසින් ලංකාවේ ඇතිකරන ලද අධ්‍යාපන ක්‍රමය අනුක්‍රමයෙන් වෙනස්කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ඇති වූ අධ්‍යාපන ක්‍රමය ගැන ය.

ලන්ද්‍රි යටත්විජයයක් කරගැනීමෙන් පසු ඉංග්‍රීසි පාලකයන්ට අවශ්‍ය වූයේ, සිටුන්ගේ පාලකබලයෙහි පැවැත්ම සහ සිටුන්ගේ වෙළඳ ව්‍යාපාරවල දියුණුව සඳහා ලංකාවේ සේවයෙහි යෙදිය හැකි ලාභික අනුගාමිකයන් පිරිසකි. එබඳු සේවයකට අවශ්‍යවන දැනුම සහ දැකුම ලබාදීමේ මාධ්‍ය ලෙස ඉංග්‍රීසි අධ්‍යාපනයක්, ක්‍රිස්තුලබ්ධිය පැතිරවීමේ සිටුහු සැලකූහ. මෙයින් ක්‍රිස්තුලබ්ධිය පැතිරවීමේ කාර්යය, අනෙක් යටත්විජයවල මෙන් ලංකාවේද බොහෝදුරට ක්‍රිස්තියානි මිෂනාරිවරුන් (Christian missionaries) විසින් කරන ලදී. මිෂනාරිවරුන් විසින් පමණක් පැතිරවීමේ පරමාර්ථයෙන් අධ්‍යාපන ආයතනද පිහිටුවන ලදී. පොදු මහජනයා ක්‍රිස්තියානි ආගමට හරවාගැනීම සඳහා කොඳු මාධ්‍යය සිටුන්ගේ මවිභාෂාව බව මිෂනාරිහු වටහාගත්හ. මේ නිසා පොදු මහජනයා හට සිටුන්ගේ මවිභාෂාවෙන්ම අධ්‍යාපනය ලබාදීමට මිෂනාරිහු අවශ්‍ය පියවර ගත්හ. ලාභකය සමාජයේ උසස් පුද්ගලවලට අයත් වූ අයගේ දැරුවන්ට පමණක් ඉංග්‍රීසි මාධ්‍යයෙන් අධ්‍යාපනය ලබාදීම කමන්ගේ වාසිය සඳහා වන බව සිටුහු දැන සිටියහ. මිෂනාරිවරුන්ගේ මෙම අධ්‍යාපන ව්‍යාපාරය සඳහා එවක රජයෙන් ආධාර ලැබුණි. මේ හේතුව නිසා සාමුද්‍රයික වූ බෞද්ධ භික්ෂු සහ මුස්ලිම් පාසැල්වලට ආණ්ඩුවෙන් ලැබුණේ ඉතාමත් අඩු සැලකිල්ලකි.

පසුව රෝමානු-කතෝලික පාසැල් පිහිටුවීමේ සමගම, ප්‍රොටෙස්ටන්ට්-මිෂනාරිවරුන්ගේ (Protestant missionaries) පාසැල්වලට රජයෙන් දෙනලද ආධාර බෙහෙවින් අඩුවිය. මේ සමගම වාගේ පිහිටුවන ලද, සාමුද්‍රයික නොවූ, බෞද්ධ සහ භික්ෂු පාසැල් නිසාද අධ්‍යාපන ආයතන අතරේ තරඟකාරී බව වැඩිවිය. මේ සියළුම පාසැල් ආණ්ඩුවේ ආධාරලබන

ඒවා විය. මේ කැරැල්ල විම අධ්‍යාපනයෙහි ව්‍යාධිය සඳහා රජය එහිම පිහිටුවා ඇති විශාල පාලනයක් වූයේය. මේ ඡේදවල නිසා පාලනය පදයෙන් අධ්‍යාපන ආයතන, පාසලේ දෙපාර්තමේන්තුවේ දැනට - ආධාරලබන පාසල් සහ රජයේ පාසල් යනුවෙනි. අධ්‍යාපන මාධ්‍යයද දෙ-ආකාර විය. ඉංග්‍රීසි මාධ්‍යයෙන් වූ අධ්‍යාපනය සහ සිංහල හෝ දෙවන යන චිත්තානුකූලව වූ අධ්‍යාපනය යනුවෙනි. මේ අතුරින් ඉංග්‍රීසියෙන් අධ්‍යාපනය ලැබූ අය වරප්‍රසාද ලැබූ අය වූහ. එම අධ්‍යාපනය ලබාගත කැපී වූයේද උසස් සමාජ පරාධිකාරීවලට අයත් වූ අයගේ දරුවන්ට පමණි. රජයෙන් පාසල්වලට ලැබෙන ආධාර ප්‍රමාණයද, අධ්‍යාපන මාධ්‍යය සහ අධ්‍යාපන ආයතනවල පාලනය මත තීරණය විය. ඉංග්‍රීසි මාධ්‍යයෙන් ඉගැන්වීම තෙරුණු පාසල්වලටත්, රොමාන්ට්-කතෝලික හා ප්‍රොටෙස්ටන්ට් සමාගම් මගින් පාලනය වූ පාසල්වලටත් අනෙක් පාසල්වලට වඩා වැඩි ආධාර ප්‍රමාණයක් රජයෙන් ලැබුණි. ආගම් වශයෙන් බෞද්ධයන්, ලංකාවේ ජනගහනයෙන් වැඩිම කොටස බෞද්ධයන් වූහ. එසේ වුවද, බෞද්ධ පාසල්වලට රජයෙන් ලැබුණු ආධාර ප්‍රමාණය ඉතාමත් සුළු එකක් විය. බෞද්ධයන් ලඟට ලාභික ජනගහනයෙන් වැඩිතොටය හිණූ අය වූහ. හිණූ පාසල් සඳහා රජයෙන් දෙන ලද්දේද ඉතාමත් සුළු ආධාර ප්‍රමාණයකි. බෞද්ධ සහ හිණූ යන පාසල්වලට ලැබුණු ආධාර ප්‍රමාණයට වඩා බෙහෙවින් වැඩි වූ ආධාර ප්‍රමාණයක් රෝමාන්ට්-කතෝලික හා ප්‍රොටෙස්ටන්ට් පාසල්වලට රජයෙන් ලබාදෙන ලදී. රජයටම අයත් පාසල්වලටද රජයෙන් ලැබුණේ ඉතාමත් අඩු සැලකිල්ලකි. රජයෙන් ලැබෙන ආධාර ප්‍රමාණවල මෙම අසමානීය නිසා කොටසක් මතභේද පැන නගින්නට විය. දැනට කිහිපයක හිට ඇති වූ මෙම මතභේද කල් යත්යත් උග්‍රවන්නට විය. ක්‍රි. ව. 1939ක් ආරම්භ වූ දැනට කිහිපය තුළ මේ පිළිබඳ ප්‍රශ්න වඩාත් ඉස්මතු වී පැන නැගේ යයි කිව හැක.

කතෝලික හා ප්‍රොටෙස්ටන්ට් සමාගම්වලට අයත් පාසල්වල එම ආගම්වලට අයත් නොවන ශිෂ්‍යයන් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් සිටියද, ඔවුන්ට තමන්ගේ ආගම ඉගෙනීමට එම පාසල්වල කිසිම පහසුකමක් නොතිබීමද, මතභේදයාගේ අවධානයට ලක් වූ තවත් ප්‍රශ්නයක් විය. මේ ආදී හේතු නිසා වැඩි කල් නොගොස් අධ්‍යාපන ක්‍රමයන් ප්‍රතිසංවිධානයක් අවශ්‍යවන ලෙසට පහසු විය.

අධ්‍යාපන මාධ්‍යය වශයෙන් පාසල්, කොටස් 3කට බෙදිණි. ඉංග්‍රීසි පාසල්, ද්විභාෂා පාසල් සහ ස්වභාෂා පාසල් යනුවෙනි. ස්වභාෂා පාසල් සිංහල සහ දෙමළ යනුවෙන් කොටස් 2ක් විය. මේවා අතුරින්, විෂයක් වශයෙන් ඉංග්‍රීසි උගන්වන ලද්දේ පාසල් කිහිපයක පමණි. එතෙක් ඒ සඳහා විශේෂ ශාස්තුවක් අයතරන ලදී. ඒවායෙහි ස්වභාෂා අධ්‍යාපනය සඳහා පාසල් කාලවත් අය නොකරන ලදී.

ද්විභාෂා පාසල් දෙවර්ගයකි. ඇතැම් ද්විභාෂා පාසල් ඉංග්‍රීසි-සිංහල වූ අතර අනෙක් ඒවා ඉංග්‍රීසි-දෙමළ විය. සාමාන්‍ය මිනිසා මෙම පාසල් කැඳිත් වූයේ "බයිලිංගුවල් ඉස්කෝල" යනුවෙනි. පාසල්වලට පසුවැනි අවුරුදු 4 හෝ 5 ඇඳුණදී, මේවායෙහි අධ්‍යාපනය මූලිකව ස්වභාෂාවෙන්- එනම් සිංහලෙන් හෝ දෙමළෙන්- උගන්වන අතර එතැන් සිට අධ්‍යාපන මාධ්‍යය වශයෙන් සුළුයන් ඉංග්‍රීසි යොදාගන්නා ලදී. මේවායේ අධ්‍යාපනය සඳහා පාසල් ශාස්තූ ගෙවිය යුතු විය. ද්විභාෂා පාසල් සංඛ්‍යාව ඉතාමත් අඩුවූ අතර, ඒවා අනුක්‍රමයෙන් නැතිව යන්නට විය.

ඉංග්‍රීසි පාසල්වල ඉගෙනීම සඳහා පාසල්ශාස්තූ අයතරන ලදිත් ඒවායේ අධ්‍යාපනය ලබාගැනීමට ධනපතිපාත්‍රයට අයත් වූ අයට මූලික වශයෙන් සීමා වූයේය. උසස්

Lesson Twelve

රේකියාවන් ලබාගැනීම සඳහා අවශ්‍යවන අධ්‍යාපනය ලැබුණේ ඉංග්‍රීසි පාසැල්වල ඉගෙනීම ලැබූ අයට පමණ ය. මේ හේතු නිසා ලන්දේව ජනතාවට සමාන-පහසුකම් ඇති අධ්‍යාපන ක්‍රමයක් නොවිණි.

ලකාචේ අධ්‍යාපන ක්‍රමයේ දක්නට ලැබුණු මෙබඳු දුර්වලතාව වරින්වර බ්‍රිතාන්‍යනිර්ෂේෂණයක් විසින්ද පෙන්වා දෙන ලදී. ලකාචේ ආණ්ඩු ක්‍රමය පිළිබඳව පරීක්ෂාකොට වාණිජව ඉදිරිපත්කිරීම සඳහා පන්තරන ලද ඩොනමෝර් කොමිෂන් (Donoughmore Commission - 1927) විසින් ලකාචේ අධ්‍යාපනය ගැන කරන ලද වෙතය, එය අධ්‍යාපනය පිළිබඳ කමිටුවකට භාරදීමයි. මෙය සිදුවූයේ 1931 දීය. මෙම කමිටුවේ සභාපතිවරයා අධ්‍යාපන ඇමතිවරයා යනුවෙන් හැඳින්විණි. මෙම තනතුර සඳහා ප්‍රථමයෙන් පත්වූයේ සී. ඩබ්ලිව්. ඩබ්ලිව්. කන්නන්ගර මැතිතුමාය. එවක අධ්‍යාපන ක්‍රමය පොදු ජනතාවට ප්‍රයෝජනවත්වන ලෙස සකස් වී නොතිබුණු බව කන්නන්ගර කමිටුව විසින් පෙන්වා දෙන ලදී. රජයේත් අනෙක් අංශවලත් උසස් රේකියා සඳහා සුදුස්සන්වීමේ වරප්‍රසාදය ඉංග්‍රීසි අධ්‍යාපනය ලබන අයට පමණක් සීමාවී තිබීම එවක අධ්‍යාපන ක්‍රමයේ විශාල දුර්වලතාවක් බව කන්නන්ගර කමිටුව විසින් පෙන්වා දෙන ලදී. අධ්‍යාපනය ලැබීම වශයෙන්, උසස් පංතිය සහ සාමාන්‍ය ජනතාව අතර තිබුණු පරතරය නැතිකර දැමීම සඳහා වැදගත් පියවරක් මෙම කමිටුව විසින් ගන්නා ලදී. එනම් නිදහස්-අධ්‍යාපන පනත ඉදිරිපත් කිරීමයි. මෙම පනත ඉදිරිපත්කරන ලද්දේ 1944 දීය. එම පනත අනුව ඉදිරිපත් කරන ලද එක් යෝජනාවකි බාලාංශයේ සිට වැඩිවැදගත්කම තෙක් නිදහස් අධ්‍යාපනය ලබාදිය යුතු බව. මෙම යෝජනාවලට විරුධවූ අය බොහෝය. එහෙත් මහත් බාධක මැද්දේ, රාජ්‍ය මනුෂ්‍ය සභාවේදී මෙම යෝජනා වර්ෂ 1945 දී සම්මත කරගන්නා ලදී. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ප්‍රති අධ්‍යාපනයක් ලබාගැනීමේ වරප්‍රසාදය පොදුජනතාවටද හිමිවිය.

VOCABULARY FOR SUPPLEMENTARY READINGS

READING 1

- අඩුවී යනවා grow less, decrease
- අපේක්ෂිතයා N5 candidate; pl. අපේක්ෂිතයෝ ; stem අපේක්ෂිත
- අලුතෙන් or අවතේන් anew, newly
- ආරම්භය N2 beginning; no pl.; stem ආරම්භ
- ආර්ථිකය N2 economy; stem ආර්ථික
- ඉල්ලා අස්වෙනවා resign
- උගතා N5 scholar, learned one; pl. උගන්තු or උගන්තු ; stem උගත්
- උද්ධ N2 rise, origin; stem උද්
- උද්ඝෝෂණය N2 uproar, demand (etc.); pl. උද්ඝෝෂණ ; stems උද්ඝෝෂණ / උද්ඝෝෂණය
- උසාවිය N2 development, uplift, eminence; no pl.

ලාච්ච	N2 character, touch, shape; no pl.
එතෙදුරට	that much, so far
කම්කරු පක්ෂය	N2 Labor Party; no pl.
කැඩෙනවා	break, be broken
කැබිනට් මණ්ඩලය	N2 the cabinet (of ministers); pl. කැබිනට් මණ්ඩල
කොමියුනිස්ට්වාදය	N2 Communism; no pl.
ගොඩනගනවා	or ගොඩනගනවා build up
ජාතිවාදය	N2 communalism, nationalism; pl. ජාතිවාද
සහවුරු කරනවා	support
දෙමළ සංගමය	N2 Tamil Congress; no pl.
නව	new
නියෝජනය	N2 representation; pl. නියෝජන ; stems නියෝජන/ නියෝජනය
පවුරු ගන්නවා	turn into
පරිසරය	N2 atmosphere, environment; pl. පරිසර
පරීක්ෂණය	N2 investigation, examination; pl. පරීක්ෂණ
පුරෝගාමිත්වය	N2 leadership; no pl.
පුරෝගාමී වෙනවා	be in the forefront
ප්‍රකට	evident, clear, well-known
ප්‍රතිඵලය	N2 result; pl. ප්‍රතිඵල
ප්‍රතිසංස්කරණය	N2 revision, re-construction, re-organization; pl. ප්‍රතිසංස්කරණ ; stems ප්‍රතිසංස්කරණ / ප්‍රතිසංස්කරණය
ප්‍රයත්න දරනවා	make efforts, attempt
ප්‍රශ්න නගනවා	or ප්‍රශ්න නගනවා raise questions, question
බැඳෙන්නවා	be tied to, join
බිහිවීම	N2 coming into being, birth; pl. බිහිවීම්
භාගය	N2 part, portion, half; pl. භාග
මහඟුණ	gentlemen - acc. pl. of මහතා
මාක්ස්වාදය	N2 Marxism; no pl.

Lesson Twelve

මැතිවරණය N2 election; pl. මැතිවරණ

මුලදිම at first

මුස්ලිම්-සංගමය N2 Muslim League; no pl.

රාජ්‍යමන්ත්‍රණ සභාව N2 State Council; no pl.

ලංකා ජාතික සංගමය N2 Ceylon National Council; no pl.

ලංකා යෝජනා සංගමය N2 Ceylon Muslim League; no pl.

ලාංකීය Ceylonese, of Ceylon

වකවානුව N2 period, time(-limit); pl. වකවානු

වගකීම N2 responsibility, sense of responsibility

විස්තරය N2 description; pl. විස්තර

වෙන්කරවනවා get something set aside, separated, or reserved

සංස්කෘතිය N2 culture; pl. සංස්කෘති

සකස්වීම -- N2 getting arranged, getting organized, formation; pl. සකස්වීම්

සඳහන් කිරීම N2 mentioning, mention; pl. සඳහන් කිරීම්

සමකාලීන contemporary

සමාජවාදය N2 socialism; no pl.

සමානතම N2 similarity; pl. සමානතම්

සම්ප්‍රදාය N2 tradition, pattern; pl. සම්ප්‍රදාය

සර්වජනරාජ්‍යය N2 universal franchise; no pl.

සහභාගිත්වය N2 participation; no pl.

සැලකිය යුතු reasonable, worthy of consideration

සිංහල මහා සභාව N2 the Sinhala Maha Sabha (literally Sinhalese great council)

සීර් firm, permanent, strong

හැකිපමණ as much as possible, as far as possible

READING 2

අදහස් කෙරෙනවා signify a notion, mean

අනුගාමිකයා NS follower; pl. අනුගාමිකයෝ ; stem අනුගාමික

- ආයතන charge (fees, etc.)
- අසාධක N2 equality, disparity, dissimilarity; no pl.
- අධිපත්‍ය N2 rule, sovereignty, power, domination; pl. අධිපත්‍ය
- ඉහළ වැඩි, higher, upper, respectable
- අනුමත N2 committee; pl. අනුමත
- ක්‍රිස්තු-ඉගැන්වීම N2 Christian faith; no pl.
- කර්මය N2 fee, fare; pl. කර්මය
- තනතුර N2 position, post; pl. තනතුරු
- භවනාන්විත N2 competition; no pl; stem භවනා
- තත්‍වය N2 status, position; pl. තත්‍වය
- නිර්ණය වෙත හි be decided, be determined
- දක්නට ලැබෙත හි be seen, be found
- දශක N2 decade; pl. දශක
- දැකීම N2 sight, philosophy; pl. දැකීම්
- දුර්වලතාව N2 weakness, feebleness; pl. දුර්වලතාව
- දෙ-ගුණක two-fold
- ද්විභාෂා bilingual
- ව්‍යවහාරික පන්තිය N2 rich class, capitalist class; pl. ව්‍යවහාරික පන්තිය
- නැතිකර දැමීම destroy, put an end to
- නැතිව යාම become non-existent, disappear
- නිදහස් අධ්‍යාපන පනත N2 Free Education Act; no pl.
- නිරීක්ෂක N2 investigator, observer; pl. නිරීක්ෂක
- පරතරා N2 gap; no pl.
- පළමුවැනි or පළමුවැනි first
- පුළුල් or පුළුල් broad, wide
- පහසුකම N2 facility, ease, convenience; pl. පහසුකම්
- පැතිරවීම N2 spreading, expansion; pl. පැතිරවීම්

Lesson Twelve

- වැඩිදුරටත් N2 continuity, existence, stability; no pl.
- පුර්ණ full, complete
- ප්‍රතිසංවිධානය N2 re-organization; pl. ප්‍රතිසංවිධාන
- ප්‍රොටෙස්ටන්ට් protestant
- බටහිර N3 west, western
- බයිලිංග්වල් bilingual
- බෙදෙන්නවා be divided
- මව්භාෂාව N2 mother-tongue; pl. මව්භාෂා
- මැද්දේ in the midst of, amidst
- මිෂනාරියා N5 missionary; pl. මිෂනාරිහු ; stem මිෂනාරි
- මිෂනාරිවරයා N5 missionary; pl. මිෂනාරිවරු ; stem මිෂනාරි
- මෙහිදී here
- රැකියාව N2 job, occupation; pl. රැකියා or රැකියාවල්
- රෝමානු කතෝලික Roman Catholic
- ලඟට next to
- වරප්‍රසාදය N2 privilege; pl. වරප්‍රසාද
- වාසිය N2 profit, gain, benefit; pl. වාසි
- විදේශ foreign
- ව්‍යාප්තිය N2 expansion, extension; no pl.; stem ව්‍යාප්ති
- සමාගම N2 society, company, organization; pl. සමාගම්
- සමාජය N2 society; pl. සමාජ
- සම්මත කරගන්නවා get approved, get passed (as a bill) (for oneself)
- සාක්ෂිය N2 evidence, witness; pl. සාක්ෂි
- සාම්ප්‍රදායික traditional
- සැලකිල්ල N2 regard, respect, attention; pl. සැලකිලි
- සීමාවෙන්ම be limited to, be restricted to
- හරවාගන්නවා get someone changed to (for oneself), convert

LESSON 13

'ශාන්ති'

599

නාවල රාජ

රාජකීය

6. 1. 69

සැරදේවා!

ප්‍රිය කාමලයි,

කලකින් ඔබ ලිපියක් එවීමට නොහැකිවීම ගැන කණගාටුවෙන් මේ දිනවල මා පිට පලවී ඇත්තේ මට මෙයයි. ලිපි පවරානුයේ එහෙයිනි. ඒ ගැන කමාවනු ලැබේ.

ඔබ පිළිබඳව ගැන ආරංචි දැනගත් දිනගතවී එනක් ඔබ මෙන් විශ්වවිද්‍යාලය ප්‍රවේශ විභාගයෙන් ඉතාමත් උසස් ලෙස සමත්වී කිවීමයි. මා මෙය දැනගත්තේ පසුගිය සප්ත 'දිනවික' පුවත්පතෙනි. අනෙක ඔබ සිසුල්ල ඉහළුව නව නිවෙසක පදිංචිවීමට යාම පිළිබඳවයි. මෙය දැනගත්තේ ඔබ විසින් විසින් අප විකාශයට එවන්නට යෙදුණ ආරාධනා පත්‍රයකිනි.

ඔබ විශ්වවිද්‍යාලය ප්‍රවේශයෙන් උසස් ලෙස සමත්වීම ගැන අප සිසුල්ලෙන්ම ඉතාමත් ප්‍රීතිය මෙන් දැනට සිටිමු. විශ්ව විද්‍යාලයට ඇතුළු වූ පසු ඔබ කරන්නට බලාපොරොත්තුවන විෂයයන් මොනවා දැයි දැනගනු කැමැත්තෙනි. එය ම දැනට එව්වා මැන. පළමුවන වර්ෂයේදී ඇතුළුවීම ඔබට අවිශාසනාව, සිංහල භාෂාව සහ මූලික ගණිතය යන විෂයයන් කරන හැකි. ඔබ විශ්ව විද්‍යාලය ප්‍රවේශ විභාගයට කල අනෙක් විෂය වන සංස්කෘත භාෂාවට ඔබ ආශාවක්

දක්වනත් ඒ වෙනුවට අවිශාසනාව කිරීම වඩා හුරුම හුරු කළ
මා වැටහෙයි. සංකෘත වැනි භාෂාවක් හැදෑරීමෙන් ප්‍රායෝගික
වශයෙන් හිසියම් අගයක් අල්ලා යනු සැක සහිතයි. ඉදින්
මෙම විවේක අනුභවයක් මගේ දුනුව දියුණුවීම සඳහා
සංකෘත කියවන්න. අවිශාසනාව වැනි විෂයයක් වඩාත්
ලෝකයට වඩා අවශ්‍ය බව රෙහි යයි.

මෙම විශේෂ ප්‍රාධානියක් කිරීමට බලාපොරොත්තුවන්නෙහි නම්
ඒ සඳහා මූලික විෂයයක් තෝරාගැනීම අත්‍යවශ්‍ය වූ ප්‍රකාර
කායිකයක් වනු ඇත. ගණිතයෙහි වෙනත් කොට සංකල
භාෂාව විෂයයක් මෙම ඉතා දුෂ්කර වන හෙයින්. විශේෂ
ප්‍රාධානියක් කිරීම සඳහා කුමන විෂයක් තෝරාගත යුතුද
යන්න කිරීමට නිරත වන්නේ General Arts Qualifying
විභාගයේ ප්‍රතිඵල වන වුවද, දැන්ම නියා එක් විෂයක්
පිලිබඳව විශේෂ ප්‍රාණවත් දැක්වීම හුරුම හුරු කළ
මා හැඟෙයි. පසුව මෙම ඒ විෂය පිලිබඳව විශේෂ
ප්‍රාධානියක් සාපේක්ෂව කාල හැකි වන හෙයින්. මෙම
විෂයෙහිලා මගේ කල්පනාව මූලික ගණිතය වඩා වැදගත්
බවයි. වඩාත් ලෝකයේ විවිධ විෂයයන් පිලිබඳ
පර්යේෂණයන්හි දේ සිටින ප්‍රභූත, ඔවුනොවුන් අතර
අදහස් හුවමාරු කරගැනීම සඳහා ප්‍රයෝගික කණ්ඩායමක් වූ
මූලික ප්‍රාධානිය මූලික ගණිතය වැඩි මා හැඟෙයි. මෙම
විෂය පිලිබඳව සහජ දැනුමක් දැක්වන මෙම විශේෂ
ප්‍රාධානියක් සඳහා හැදෑරීම යුක්තව එම විෂය යි. එහෙයින්
මගේ විශේෂ අවධානය මෙම විෂය විෂයෙහි යොමුකරන
අතර අනෙක් විෂයයන්ද ප්‍රාණවත් හඳුන්වන. මෙම විෂයයන්
සඳහා අවශ්‍ය මූලික පොත්පත් කියවීම විශේෂ සැලැස්ස
කාල සීමාවක් මෙම මෙම නිවාඩු කාලයෙන් ලැබේ යයි සිතමි.

මෙම නිවාඩු කාලයෙන් ලැබේ යයි සිතමි.
විශේෂ විද්‍යාලයෙහි ඉගෙනීමට අවස්ථාවක් ලැබීමට ඉතාම
වැදගත්. මෙම තෝරාගෙන ඇත්තේ කවර ශිෂ්‍ය නිවාසයට දිය
දුනුගනු කිරීමට. මෙම හැදෑරීමට බලාපොරොත්තුවන විෂයයන්
හඳුන්වන වූ ශිෂ්‍යයන් රැසක් මෙම එහිදී හමුවේ. ඔවුන්
සමඟ මෙම හඳුන්වන විෂයන් පිලිබඳව සාකච්ඡා කිරීමට වැදගත්
අවස්ථාවක් මෙම ලැබේ. මා විශේෂ විද්‍යාලය කුල සභාව
කාලය කුලය විකුණා සමඟ සහභාගිවූ මෙහිදී සාකච්ඡාවලින්

ලබාගත් දුනුව මව මුනා අගය කොට සලකවේ. පොහොසත
සැලැස්වෙහිලා පවසාත් නොව ක්‍රීඩා-භාෂා-ස විෂයෙහිලාද නේවාසික
ශිෂ්‍යයකුට ලැබෙනුයේ හොඳ අවස්ථාවකි. එයින් මව හැත් පවසා
ප්‍රයෝජන ගතයුතුයි.

මව වෙත පැවරී ඇත්තේද වැදගත් වගකීම් රාශියකි. ඒ
සියල්ලම මව අතින් ඉටුවනු දක්නු කැමැත්තෙනු.
අවශ්‍ය වෙතොත් දුන්වා එවනු වැන. නොවැරදිව එය එවන්නේවි.
සියල්ලයේ ගෙව ගෙවදීමේ ලබන මාසයේ පැවැත්වෙන මව
මහි අවට අපට නව කොරතුරු කථානැගෙන හැකිවේවි, නේද?
එවන්ත. මා වියත් ඇතුළු මව සියල්ල ඉතාමත් ආදරයෙන් පවරේ.

සැපවේවා, ඊට
'හිතවත්,
'රජිත්

පිලිතුර.

'ඉවානි'
කැරුණුගල පාර,
වික්‍රමන්ගොඩ.
13. 1. 69.

ආසිරි !

ආදර්ශීය සොහොයුරු,
සතුකියි. කලෙකින් ලිපියක් මව එවූ ලිපිය ලැබිණි. ඊට ඉතාමත්
නිසා යයි වචන සිතුවි. නොලැබුණේ මව වැඩ වැඩ
වගේ කවන්විට ගැන මව එව කිවුණු
සතුටු හේතුවය ගැන ඉතාමත් කෘතඥවෙමි. මගේ අනාගත

දියුණුව ගැන ඔබ දක්වන උනන්දුව මනා අගයකොට සලකා
 බඩ ලිවියේ දක්වා තිබුණු වැදගත්
 අවවාද සියල්ලම සතුටයි. එයත් මගේ සිතේ වඩාත්ම කාරුණිකයේ
 මූලික ගණිතය විලිඛණ වූ ඔබ දක්වා තිබුණු අදහස් රැසකි. විශේෂ
 ප්‍රාධිකාරීත්ව ක්‍රමවේදය ආසාද වූ සහ කුල දෙය වී සඳහා කිනව
 විෂයක් තෝරාගත යුතු දැයි සිත සිතා සිටිමි. මූලික ගණිතය
 විලිඛණ විශේෂ ප්‍රාධිකාරීත්ව ක්‍රමවේදය ආසාද වූ
 අදහස්වලින් මා සිත කුල හඟවුරු වියි. ඔබ කෙසේ ජවයකින්
 මූලික ගණිතය විෂයෙහිදී මා කුල එතරම් දක්ෂතාවක් අද්ද
 යනු මට නම් සැකයක්. මෙම නිවාඩු කාලයෙහි ජොහාන
 කියවීමෙහිදී ගැනීමේදී ප්‍රයෝජන ගැනීමට මගන්සීමට. කියවන
 ආකාරයට පොතක්ව කියවමි. කෙසේදී පොතපත් කියවනාක්,
 එවැනි සඳහාත්වන කාරුණික වටහාගැනීම සඳහා අවධානය
 යොමුකිරීම දැන් මට ගැටීමක් වී ඇත.

මෙම නිවාඩුකාලය කුල මට ප්‍රභූලිකා
 ආයතනයක් වන 'ශ්‍රී සුවන' විද්‍යාලයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ පාසල
 ගිණයකින් මූලික ගණිතයක්, විශ්ව විද්‍යාලය ප්‍රවේශ පාසල
 ගිණයකින් අවිශාසනායක් මුහුණවීමට අවස්ථාවක් ලැබුණි. මෙයින්
 මට සපුරාණ මූලික ලැබුණද, ඒ සඳහා බොහෝ කාලය
 කැපකරන්නට වෙයි. මා මෙම කාරුණික තනතුර ආරම්භකින්
 දිනට මට මුළු අවසර වී ඇති හෙයිනි.

මා තෝරාගෙන ඇත්තේ 'ජනප්‍රිය' ගිණය
 ගිණය නිවාසයටයි. අපේ විද්‍යාලයෙන් පසුගිය වසරේ
 ඇතුළත් වූවා වූ ගිණයන් කුලක් සිටින්නේද එම නිවාසයේ
 වන හෙයිනි විශ්ව විද්‍යාලයට ගිය පසු මගේ තේරුම්කර ජීවිතය
 සතුවන් ගතකරන ගැනීමේ යැයි සිතමි. ඔබ නැවත
 සිටියේත් එම ගිණය නිවාසයේම තේද? ඔබින් ඔබ
 හමුවූ විටක ඒ ගැන තෝරාගැනීම රැසකින් දිනගත ගැනීම
 වේ නේ?

සිංහල සහ අවිශාසනාය විලිඛණ
 මට විශ්ව විද්‍යාලයේදී ආවේනික කුල පොත් ඇතොත් එම
 ලබාගනු කලින්තෙමි. එම කැපවූ මගින් එවීමට මගන්සීම
 කොගන්න. මට දිනක ඔබේ ගෙදරට ආ ගැනීම. එවිට එ
 පොත් ගත්තාම ඇති.

මා විශ්ව විද්‍යාලයට යෑමට නියමිතව
 ඇත්තේ නව මාස 2 කින් පසුවයි. ඔබ පෙර කෙසේ නො

බඩ හච්ච්ච බලාපොරොත්තු වෙයි.
 එහි බව අයුරු, ඉතාමත් සතුටු වෙයි. අල්ලා මඩ හච්ච
 නිතර කොරකුළු අයයි. නොවැඩිවූවු එහි වැන.
 බඩ සඳහාත් කල අයුරු වැඩි වූවුයි
 ගිණපයකු වගයෙන් වගෙන් ඉටුවිය යුතු වගකීම් සියල්ලම
 හැකි පරිදි ඉටුකිරීමට මනනීය දුන්නෙයි.
 ඇතුළු බඩ සියළුකොට ඉතාමත් ආදරයෙන් බවයි.

සැපයේවා,
 ටීට්
 හිතාදුරු,
 කමලසිරි.

VOCABULARY

- අතින් by. See grammar 16.
- අරීභාෂා N2 economics; no pl.
- ආදරණීය dear, beloved
- ආරාධනා පත්‍රය N2 invitation-card; pl. ආරාධනා පත්‍ර
- ආශාව desire, liking, fondness; pl. ආශාවල් or ආශ
- ආච්චි blessings, greetings. See grammar 1.2.
- ඉටුකිරීම N2 fulfilling; pl. ඉටුකිරීම්
- ඉමහත් great
- උපයෝගී කරනවා use, make use of
- මවුනොවුන් them, those different people
- මිඹි there (Coll. මිඹේ)
- මඤ්ඤාපුට්ඨෙහි be sorry
- මඬා කරගන්නවා talk (reflexive)

Lesson Thirteen

- කමා වෙනම pardon, excuse
- කලකින් or කලෙකින් after some time, for some time
- කාවැදි යනම get into (as an idea), impress one
- කැපකරනම devote, dedicate, keep apart
- කිනම් what, which. See grammar 19.
- කුමන what, which. See grammar 19.
- කෘතඥවෙන්ම be grateful
- ක්‍රීඩාභ්‍යාසය N2 practice in sports; pl. ක්‍රීඩාභ්‍යාස
- ගැටළුව N2 problem; pl. ගැටලු
- තහවුරු වෙන්ම be confirmed, be established
- තැපැල් N mail; pl. only
- දැන්ම සිට from now on
- දිනමින N2 Dinamina (name of a newspaper); no pl.
- කාවල N3 Nawala (place name); no pl.
- නියමිතව fixed, decided (adverb)
- නිවාසය N2 house, hall of residence; pl. නිවාස
- නේවාසික of a dwelling place, residential
- කොටරදවා without fail
- පණිවුඩය N2 message; pl. පණිවුඩ
- පමා වෙන්ම be delayed, be late
- පයෙහිඡනය N2 research; pl. පයෙහිඡන
- පලමුවන or පළමුවන first
- පැටවෙනම be loaded
- පැවරෙනම be entrusted with
- පිට on (top of)
- ප්‍රච්ඡපත N2 newspaper; pl. ප්‍රච්ඡප්ප්
- ප්‍රයෝගික practical

- මිය dear. See grammar 1.3.
 මහත් ඉන්ද්‍රියයන් take effort, try
 හොඳ good, please. See grammar 10.
 මිනුම්පොළ N3 Minuwangoda (place name)
 ගුණිත ශාස්ත්‍රය N2 mathematics; no pl.
 යත්න the fact that. See grammar 15.
 රාජගිරිය N2 Rajagiriya (place name)
 මිටි liked, desirable
 ලොඳි or ලොඳි scone
 ලිපිය N2 letter; pl. ලිපි
 ලිවීම N2 writing; pl. ලිවීම්
 වටහාගැනීම N2 understanding; pl. වටහාගැනීම්
 වැනි like, such as.
 විශ්වවිද්‍යාලය / විශ්වවිද්‍යාලය of a university
 ශිෂ්‍ය නිවාසය N2 student dormitory, hostel; pl. ශිෂ්‍ය නිවාස
 ඉතා good, happy, auspicious
 සතුටු පණිවුඩය N2 message of satisfaction, congratulatory message;
 pl. සතුටු පණිවුඩ
 සමත්වීම N2 success, passing (of an exam); pl. සමත්වීම්
 සමරනවා remember
 සහජ innate
 සැකසහිත doubtful
 සැපවේවා may (you) be happy! See grammar 1.2.
 සැරදේවා may (you) be blessed, may (you) live long.
 See grammar 1.2.
 හුඬයේ well, fine, happily
 සොහොයුරා N5 brother; pl. සොහොයුරෝ ; stem සොහොයුරු
 හැඹිටි thanks, thank you

Lesson Thirteen

ബിദ്യുതം N2 education, training, studies; pl. ബിദ്യുതം

ബിദ്യുതം well-wishing

ബിദ്യുതം affectionate, affectionately

ബിദ്യുതം: മരണബിദ്യുതം exchange (mutually)

GRAMMAR

1. LETTER FORM

The readings for this lesson are two relatively formal personal letters. Since personal typewriters are relatively uncommon in Sri Lanka, letters are very commonly in handwritten form, as they appear here. While there is a basic similarity in form between Sinhala and English letters the following differences should be noted.

1.1 Return Address and Date

In the two letters in this lesson the first element in the return address is the house-name. This reflects a rather common Ceylonese custom of giving a name to one's house. In the return address the name of the house is commonly written in single or double quotes.

In Sri Lanka, dates are abbreviated in the British rather than the American order; that is: day-month-year. This order is followed whether the month is indicated by number or name. Thus 6. 1. 69 or 6. ජනවාරි 69. Some people use an older Sinhala system in which the order is year-month-day. Thus 1969 ජනවාරි 6 වැනි දා. As in English, there is some variation in the punctuation of addresses; the one used in these letters is typical.

1.2 The Greeting

There may be (optionally) a greeting at the top of the letter. This could be one of numerous auspicious phrases, commonly a blessing. Some of these are connected with a particular religion, some are not. Some common ones unconnected with any religion are:

- a.

}	සැරදේවා
	සෙස්සේවා
	සෙස්
	සැරද

 May you be blessed
}	සැරද
	සැපවේවා

 May you be happy
- ආශීර්‍ය Blessings.

b. The following are Buddhist:

}	සීසරස සරණි
	තුන්වැන්න සරණි
	තුන්වැන්නේ ඊසිට්ඨි

 Blessings (protection) of the Triple Gem

Lesson Thirteen

සමුද්‍රවණය Salutation to the Triple Gem

c. The following are Christian:

දෙව්‍ය ධර්මය } Blessings (protection) of God.
දෙව් ධර්මය }

1.3 The Salutation (dear so-and-so) is also optional in Sinhala, although both letters here include it. A common equivalent for English 'dear' is ඉඹා , but there is really no form that is as neutral as the English 'dear'. Thus almost every form used in this way is likely to imply some quality of relationship such as relative status, formality of relationship, affection, etc. ආදරය used in the second letter is less neutral than ඉඹා , and always implies some sort of affection. The term මහත්මයාණන් literally means 'brother', but is used between close friends whether or not there is any kinship connection. Note that titles used in the salutation will be in the vocative case.

Since the salutation is optional one may omit it if he is not sure of the proper term of address for the addressee.

1.4 The Complimentary Close

This has a maximum of three parts, all optional, as follows:

1. The blessing
2. මිම or මෙයම
3. Characterization of the writers relationship to the addressee.

1.41 The blessing is usually one of the same set of forms used as the greeting at the top of the letters (1.2 above).

1.42 මිම or මෙයම simply connects the writer to the letter, if only one part of the complimentary close is retained it is usually this.

1.43 For the characterization of the writer's relationship to the addressee, as for the salutation, there are no forms as neutral and automatic as English 'sincerely' or 'yours truly'. Some common ones are:

සැමදේ	}	well-wishing
සිසෙසි		
සිතාදර	}	affectionate
ආදර		
ආදරය		
දයාබර		

1.5 Style

Whenever one writes a letter in Sinhala there is a tendency to use at least some of the conventions of Literary Sinhala. The general rule is that the more formal a letter the more it will tend to approximate Literary rather than Colloquial usage. The clearest single indication of the relative formality of a letter is in the verb forms employed. Formal letters will employ Literary main verbs whereas an informal letter between good friends might use Colloquial verb forms. Between these two extremes there are various mixtures of style and content. Note for example that the two personal letters here are friendly in tone but relatively formal in grammar and that, while they generally adhere to Literary Sinhala grammar, they also include a few Colloquial usages such as ලැබෙව් and හමුවෙව් rather than ලැබෙනු ඇත and හමුවනු ඇත, and the imperative එවන්න rather than the strictly formal එවනු මැනව්.

2. INFINITIVE PLUS යෙදුණ

An Infinitive plus යෙදුණ, past tense verbal adjective of යෙදෙන්නට 'to be engaged in', forms a verbal adjective construction with a past passive sense. It may equate with an English perfect or pluperfect passive (i.e. has been done or had been done) depending on the main verb of the sentence. The subject of the Infinitive is in the Oblique case optionally followed by විසින්.

ලමයා විසින් කියවන්නට යෙදුණ පොත මම කියවමි.
I am reading the book that has been read by the boy.

පුතා එවන්නට යෙදුණ ලිපිය පියා කියවුයේය.
The father read the letter that had been sent by the son.

3. යෙදුණ වූ

Alternate verbal adjectives with වූ were described in 12,7. The construction with යෙදුණ, given in Section 2 above, has an alternate of this kind, in which යෙදුණ becomes යෙදුණ before වූ :

ඔබ විසින් එවන්නට යෙදුණ වූ ලිපිය ලදිමි.
I received the letter that you had sent.

4. PRESENT PARTICIPLE

There is a Literary Sinhala present participle formed simply by adding -න to the present tense stem of the verb. Thus:

Lesson Thirteen

Class 1 කියන

Class 2 අදින

Class 3 වැටෙන

Irregular වෙන

5. PRESENT PARTICIPLE WITH හැකි

The present participle may be used in place of the potential participle with හැකි . The constructions are otherwise the same.

මෙම වැඩ ළමයාට කෙටිය හැකිය.

මෙම වැඩ ළමයාට කරන හැකිය.

The child can do this work.

6. PRESENT CONDITIONAL

6.1 A present conditional form of the verb may be made regularly in Literary Sinhala in one of the following ways.

1. The form හොත් may be added to the present participle.

Thus:

කියන හොත්

අදින හොත්

2. The form හොත් may be added to the present tense stem of the verb. This form is now more common than the previous one.

Thus:

කිය හොත්

අදි හොත්

6.2 The quasi-verbs ඇති and නැති have the conditional forms ඇතොත් and නැතොත් respectively in addition to ඇතිහොත් and නැතිහොත් forms given earlier (9,4).

6.3 The present conditional, like the past, is used to form the conditional 'if' clauses, but it generally implies action concurrent with rather than prior to the main verb.

ඔහු නුවර යනහොත් මමද යමි.

If he goes to Kandy I will go too.

ඔබ ඉතින් වම් පොත් ඇතොත් දන්වනු මැනවි.

If you have those books please inform me.

පියා ගෙදර වෙතොත් පුතාද ගෙදර විය යුතුය.

If the father is home the son too must be home.

6.4 The -තෙත් form is also used in Colloquial Sinhala too, but it is not as common as තමි with the present verb in the same sense (C.S. 12,5).

7. PRESENT CONCESSIVE

The present concessive form of the verb may be formed by adding -ත් to the present participle.

Verb		Present Participle	Present Concessive
කියව-	read	කියවන	කියවනත්
අදි-	pull	අදින	අදිනත්
වැටෙ-	fall	වැටෙන	වැටෙනත්
වෙ-	be	වෙන	වෙනත්

The quasi-verbs ඇති and නැති have ඇතත් and නැතත් respectively.

7.1 There are also formal variants of the present concessive which add -ද or -ඳු rather than -ත්. Sometimes -න of the verb is changed to -තු before -ඳු.

-ත් FORM	Variants
කියවනත්	කියවනද, කියවනඳු, කියවතුඳු
අදිනත්	අදිනද, අදිනඳු, අදිතුඳු
වැටෙනත්	වැටෙනද, වැටෙනඳු, වැටෙතුඳු
වෙනත්	වෙනද, වෙනඳු, වෙතුඳු

7.2 The present concessive, like the past concessive (11,1) is used to form 'even if' clauses but generally implies action contemporaneous with rather than prior to that of the main verb.

පොත් කියවනත් එහි ඇති කරුණු මට කෙතේරෙයි.
Although I read books I do not understand what is in them.

මෙම දිනවල පුතා ලිපි එවනත් වැඩි තොරතුරු නොදන්වයි.
Although the son sends letters these days he does not give us much news.

8. PRESENT EMPHATIC FORM

There is an alternate present emphatic form of the verb in Literary Sinhala which adds -නුයේ rather than -නේ to the verb-stem.

Lesson Thirteen

<u>Verb Stem</u>		<u>Present Emphatic Form</u>		
කර-	do	කරන්නේ	or	කරනුයේ
අදි-	pull	අදින්නේ	or	අදිනුයේ
වැටේ-	fall	වැටෙන්නේ	or	වැටෙනුයේ

9. CONTINUOUS ACTION

In Literary Sinhala යනවා may be used following the perfect participle of a Class 3 verb in order to indicate continuous action.

පෙනී යයි is seen
 දැනී යයි is felt

Compare the similar use of ගෙන යනවා in 11,21.

10. HONORIFIC IMPERATIVE

The form මැනව or මැනව් (8,2.4) used in forming the honorific imperative, has an alternate form මැන.

මෙම පොත කියවුව මැන (or මැනව or මැනව්).
 Please read this book.

මෙම වැඩ කෙරුව මැන (or මැනව or මැනව්)
 Please do this work.

11. PASSIVE PARTICIPLE

Three new uses of the passive participle -නු (4,6) are exemplified in this lesson:

1. Clauses with a verb in the passive participle form are used as objects of verbs of perception. The usual English equivalent is a verb in -ing.

පියා පොත කියවනු පුතා දකියි.
 The son sees the father reading the book.

ලමයා නටනු මම දිටිමි.
 I saw the child dancing.

The Colloquial Sinhala equivalent is the simple form of the verb.

මම ලමයා නටනවා දැක්මා.
 I saw the son dancing.

2. The passive participle may be used as an alternative to the infinitive dependent on කැමිණි or its more formal equivalent මිසි :

හේ නටනු මිසිය.	}	He likes to dance.
හේ නටනු කැමිණිය.		
හේ නටන්නට කැමිණිය		

Since the construction with -නු is more formal than that with the infinitive, it is the usual one with මිසි .

3. The passive participle may be used as an alternant for the general form of the past tense verbal adjective in forming an honorific imperative with මැනව , මැනවී or මැන . Thus:

එය මට දන්නා එවුව මැනවී (or මැනව or මැන).
 එය මට දන්නා එවනු මැනවී (or මැනව or මැන).
 Please inform me of that.

12. CONSIDER AS

12.1 One Literary Sinhala equivalent for English 'consider X as Y' is 'X Y කොට සලකනවා '. For the most part this construction is restricted to instances where both X and Y are nouns, and both are then in the accusative case:

ලාංකීයයෝ කතරගම දෙවියන් වැදගත් දෙවිතෙතෙකු කොට සලකති.
 Ceylonese consider the God of Kataragama as an important God.

12.2 Only a few adjectives occur as Y in this construction. They are usually adjectives of value like අගය- 'valuable', වැඩි 'more,' etc. In this construction also X will be in the accusative case.

එම පොත් මම ඉතා අගය කොට සලකමි.
 I consider those books as very valuable.

13. WITH REGARD TO

'With regard to' may be expressed with the posposition විෂයෙහි . The form ලා is sometimes added to විෂයෙහි , adding slight emphasis.

ගණිතය විෂයෙහි(ලා) මෙම පොතේ දැක්වෙන කරුණු පැහැදිලි නැත.
 The facts given in this book with regard to arithmetic are not clear.

විෂයෙහි is actually the -හි genitive form of the noun විෂය 'range, subject' and sometimes just an -හි genitive without විෂය indicates 'with regard to'. This use of the genitive is restricted to inanimate nouns, particularly verbal nouns in -ඊම , and again ලා is optional.

Lesson Thirteen

මෙම ශිෂ්‍යයා පොත් ලිවීමේ(ල) දක්‍ෂයෙකි.

This student is skilled with regard to writing books.

14. CLAUSES FORMED WITH INTERROGATIVES

In English there are sentences containing clauses which are not interrogative but are formed with interrogative words such as 'who, when, where, how,' i.e. sentences such as:

'He said where John is going.'

'I know what it is.'

'It is clear what it is.'

The Literary Sinhala equivalent of such clauses may be formed by using the appropriate interrogative sentence followed by the quotation marker -යි .

මේ මල තුළක් දැයි දනිමි.

I know what this flower is.

පුතා යන්නේ කොහි දැයි පියා නොදනියි.

The father does not know where the son is going.

Note that this is similar to the way in which 'if' or 'whether' clauses are formed using -යි (12, 20).

එයින් ප්‍රයෝජනයක් වේ දැයි සැක සහිතයි.

It is doubtful whether it will be of use.

15. යනු AND යන්න

Sentences such as those discussed in Section 14, may also be formed using one of the forms යනු or යන්න, either following -යි or replacing it.

මේ මල තුළක් දැයි යනු (යන්න) දනිමි.

මේ මල තුළක්ද යනු (යන්න) දනිමි.

I know what this flower is.

පුතා යන්නේ කොහි දැයි යනු (යන්න) පියා නොදනියි.

පුතා යන්නේ කොහිද යනු (යන්න) පියා නොදනියි.

The father does not know where the son is going.

එයින් ප්‍රයෝජනයක් වේ දැයි යනු (යන්න) සැක සහිතයි.

එයින් ප්‍රයෝජනයක් වේද යනු (යන්න) සැක සහිතයි.

It is doubtful whether it will be of use.

16. අතින් AND විසින් WITH CLASS 3 VERBS

In both Colloquial and Literary Sinhala many Class 3 verbs

and verbs formed with වෙනවා have a passive sense somewhat like that of English 'get' plus past participle: කෙරෙනවා 'get done', ඇදෙනවා 'get pulled', බිඳෙනවා 'get broken', etc. The equivalent of the English agent (i.e. 'by John' in 'It got done by John') is usually left unexpressed in Sinhala, but if it is expressed, Colloquial Sinhala uses the postposition අතින් as the equivalent of 'by' (C.S. 36).

ලමා අතින් කෙරෙන වැඩ.
The work done by the child.

In Literary Sinhala, either අතින් or විසින් may be found in such constructions:

මේ ශිෂ්‍යයන් අතින් කෙරෙන වැඩ.
මේ ශිෂ්‍යයන් විසින් කෙරෙන වැඩ.
The work being done by these students.

In Literary Sinhala, there may be a difference in implication between අතින් and විසින්, in that the latter may place more emphasis on the actor and his conscious or volitional participation.

17. වෙත

වෙත 'with' or 'to' is an equivalent for colloquial ඔ (C.S. 2,6) and ලොට (C.S. 10,10) in either possessive constructions or with verbs of motion.

Colloquial: අපි ඔ නවකතා පොත් නැ.

Literary: අප වෙත නවකතා පොත් නැත.
We do not have novels with us.

Colloquial: පුතා තාත්තා ලොට යනවා.

Literary: පුතා පියා වෙත (or වෙතට) යයි.
The son goes to the father.

Where Colloquial Sinhala has ලොට, Literary Sinhala may have වෙතට as an alternate for වෙත.

18. ANIMATE PLURALS OF INANIMATE NOUNS

In Literary Sinhala some inanimate nouns may be found optionally inflected like animate nouns in the plural with no implication of animateness. Thus ව්‍යය 'subject' may have plural forms as follows:

Lesson Thirteen

Nominative	විෂයයෝ
Accusative	විෂයයන්
Dative	විෂයයන්ට
Instrumental	විෂයයන්ගෙන්

However, there is still a difference from animate plural inflection in that animate nouns have only a single genitive in -ගේ whereas these inanimate nouns may add -ගේ in the possessive sense but -හි in the locative sense. Thus:

විෂයයන්ගේ of the subjects

විෂයයන්හි in the subjects

19. කුමන AND කිනම්

Both කුමන and කිනම් are Literary Sinhala interrogative adjectival forms meaning 'which, what'. කුමන is generally used with inanimate nouns whereas කිනම් can be used with both inanimate and animate nouns:

කුමන හේතුවක් or කිනම් හේතුවක්.....
what (or which) purpose...

කිනම් කෙනෙක්.....
what (or which) person...

20. LOCATION SETS

එහි 'there', මෙහි 'here' and ඔහි 'there (by you)' are strictly literary equivalents of colloquial and literary එහේ, මෙහේ, and ඔහේ respectively. කොහි 'where', the equivalent of කොහේ was given earlier (10, 16).

SUPPLEMENTARY READINGS

1.

හො: 59
මිහු පාර,
රාගුල.
10. 3. 69.

සැරදේවා !

ප්‍රිය සොයුරු,

බොහෝ කලකින් මග ගැන කිසිම තොකුරක් දැනගන්නට නොලැබුණු හෙයින් මෙය ලිඛිතව අදහස් කළේ. දින කිහිපයකට පෙර මට ගෞරව ලිපියකට ලියුවන් වුවහොත්. ඊට පිළිතුරු වශයෙන් මට වැඩිමුල් සොහොයුරුන් විසින් වචනව යෙදුණ හැපුල්පතෙහි සඳහන් වී තිබුණා මග දුකට මාය රුකට වෙණ පෙර ඉඳිසාලව ගිය බව. වාසනාවකට මෙන් මට ලිපියකද එහි සඳහන් කර තිබුණි. අප කිසිකෙනෙකුට නොදන්නා විටකට සාම ගැන කණගාටුවේ. හෙයින් මෙහි මට අනාගත දිනකට සඳහා ගිය ගමනක් හෙයින් අප මෙහෙවින් ප්‍රතිචේද.

ඉතින් කොහොමද තොකුරු? මට මෙහෙ වාගේම සැප පහසුකම් මගේ අල්ලිය දැනගනු කැමැත්තෙන්. මග විශ් වූ ලයවල අධ්‍යාපන කටයුතු කෙසේද? මට මහිඳි පද්‍යයන් විෂයයන් මොනවාද? මට ඉතාමත් කැමති භාෂාවක් වූ සිංහල භාෂාවද මහිඳි හෙයින් ඉගෙනගත හැකි වේ යැයි සැලකේ. මග ඉන්නා පළාතේ කවාකරන

ආචාර කුමක්ද? හිඟ විකුප්වී ආදිය බලන්නට බව හොඳ
ඉඩකඩ ඇත්තේද? ඔබ නැවත ඉන්නේ විශ්වවිද්‍යාලීය
ශිෂ්‍ය නිවාසයකද? නැතහොත් පුද්ගලික ස්ථානයකද?
දැනට බව විකුසින් විශාල පිරිසක් ඇතුළත් සිතේ. එසේ
වෙතොත් එය බවේ සහජවය. ඔවුන්ගෙන් ආචාර ගැනත්
වෙනුවට ගැනත් සමාජය සහ සංගණනය ගැනත් බොහෝ
දේ ඉගෙනගතහැකි වන බැවිනි.

නිවාඩුකාලය කොට දිනවල ලැබේවිද
ඔබ දන්නේද? එම කාලය තුළදී කන්නට බලාපොරොත්තුවන්නේ
කුමක්ද? ලංකාවට ඇවිත් සත්ක අදහස් කර සිටින්නේද?
නැතහොත් ඔහිම නැවත සිටීමට කල්පනාව? 'ඔහිම
නැවත සිටියහොත් වෙනුවට බලක හැකි තේද? එවිට, බව
ලංකාවට ආ පසු අපට ඉඳිගොඩ ගැන හුණක් තොරතුරු
කිසි දිස හැකි තේද? ඔබ බොහෝ දෙනෙකු වන අතර පුරවිද්‍යාව
ගැනත් ආසාවක් දැක්වන ශිෂ්‍යයකුවන නිසා, විශේෂයෙන්ම
ඉඳිගොඩ බොහෝ සිටි ස්ථාන ආදිය බැලීමට අදහස් කරනු
ඇතුළත් සිතේ. ඔබ සතුව හොඳ කලාවක්ද ඇති හෙයින්
ඔබට වික්තුර රාශියක්ද ගත හැකි වෙයි. එම සිටි ස්ථානවල
පිංතූර කිහිපයක් ගැනීමට නම් ඉහත කන්න එපා.
විශේෂයෙන්ම බුඩගයා, සාංචි, අප්පිවා යන ස්ථානවලට
යළුව ඉහත කොතරක්නා. එම ස්ථාන අප විශේෂයෙන්ම
අගය කරමු. එහෙයින් ඒවායේ පිංතූර කිහිපයක් තොරවුවොත්
ඔබ එතරම් ලගෙන එන්න.

කෙසේද? ඒවායින් බව කිසිම කරුණක් නැතැයි සිතේ.
ඉර ගැන හෝ වෙ ගැන හෝ
විශේෂයෙන් කිවයුත්තක් නොමැත. ඔබේ සියළුම අධ්‍යාපන
කටයුතු සාධකවේවාය වෙයි.

විට
හිතාදුර,
විටල්.

ශ්‍රී ලංකා නිවාසය
පුතා විශ්ව විද්‍යාලය,
12. 12. 69.

ප්‍රිය සොයුරු,

ඔබ විසින් එවන්නාව යෙදුණු ලිපිය ලදිවි.
එ ගැන ඉතාමත් සතුටකි. ඔබ සිතුවෙලාව නොදන්නා මා
ඉඤ්ජාලාව පැවිණිව ගැන මා සලකන්න. ඉඤ්ජාලාව යාම
සඳහා කිසිදු කිසිවක් පසු ඔබ හවුරුව එවවයි සිතයිනා
සිටියේ. එසේ වුවත්, ඉඤ්ජාලාව යාම සඳහා අවශ්‍ය
නොයෙක් වැඩ කටයුතු කිරීම සිදුවූයෙන්, ඔබ හවුරුව
එන්නට ඉඩක් ලැබුණේ නැත. එහෙත් ඔබ, මෙහි දැවිණි
වතාව ලිපියකින් හෝ දුන්වන්නට සිතා සිටියේ. හෙයින්
හෝ එයද අනපසු විය. මෙහි මා බලාපොරොත්තු වූ
කර්ම වඩා වැඩිකරගනු වැඩිවීම මා එක් කෙරෙහි.
මෙහි ආචාර පසු ගෙදර වුවද කවම මා සලකන්නේ
එක ලිපියක් පමණකි.

මෙහි පැවිණි දින මා ශ්‍රී ලංකා නිවාසයක
කාර්යයක් ලබාගත හැකිවීම නිසා මගේ වැඩ කටයුතුවලට
විශාල පහසුවක් සිදුවිය. මා කවති සිටින ශ්‍රී ලංකා නිවාසයේ
සිට පංතිවලට යෑමට විනිත්තු දුන් වත් ගතනොවෙයි. එය
නම් මා විශාල පහසුවක්. ලද්දේ ජවේ සිට මෙය වන තෙක්
දිනපතා - එනම් සෑදූ සිට සිකුරාදා දක්වා, පංති පැවැත්වෙයි.
දවසේ ඉතිරි කාලය පොත්පත් බලාගැනීමට යෙදීමට සිදුවෙයි.
පංතිවලට අවකාශ වෙනම පොත්පත් බැලීමට සිදුවේ. ලංකාවේ

වෙත් එකවේ විනෝදයෙන් කල් ගත කිරීමට වෙහි ඉඩක්
 නොලැබෙයි. වෙහි අනෙක් ශිෂ්‍යයින්ද බොහෝ වහන්සි වි
 වැඩකරනු පෙනෙයි. ඒ දැකින විට පොතපත කියවීමට
 ලද සිතෙයි. ලංකාවේ විශ්වවිද්‍යාලවල වෙත් නොව වෙහි
 වාසයක් ඇතුළතද පරීක්ෂණ කිසිපයක පවත්වනු ලැබෙයි.
 යවත් විද්‍යෙයින් වාසයක් ඇතුළත පරීක්ෂණ එක් හෝ
 පැවැත්වෙයි. ඒ නිසා සදා ශිෂ්‍යයකුට පාහේ සූරෙන
 කාල ප්‍රමාණයක් පොතපත කියවීම සඳහා කැපකිරීමට සිදුවෙයි.

වෙහි ප්‍රවේණි නමුත්, ඉන්ද්‍රියා ඉතිහාසය පැවැතීම සඳහා මා
 එය මා විශේෂයෙන්ම ප්‍රියකරන විෂයක් වන බැවින්. සිංදු,
 මොඩි වැනි ආභා ඉගෙනීමටද මා ලැබී ඇත්තේ හොඳ
 අවස්ථාවකි. එයින් සමුදාය ප්‍රයෝජන ගැනීමට මා
 වහන්සි දැක්වෙමි.

මගේ පංතියේ සිටිනුයේ කවත් ශිෂ්‍යයින්
 3 දෙනෙකු පමණි. එයින් එක්කෙනෙකු ඉන්ද්‍රියානු ජාතිකයකු
 වන අතර අනෙක් දෙදෙනා ජපන් ජාතිකයෝය.
 අපට නිවාඩුකාලය ලැබෙනුයේ කව
 සතිසතින් පමණය. ඒ නිවාඩුව මාසයක් පමණ කල් වෙයි.
 එම කාලයේ දී මගේ විනුයකු සමග වෙතොට බැඳීමට යාම
 අදහස් කර සිටින්නෙමි. විශේෂයෙන්ම මා සඳහන් කළ
 ස්ථානවලට යන්ව වහන්සි ගන්නෙමි. එම ස්ථානවල වින්දුර
 කිහිපයක් මාට කැපැල්කර එවන්නෙමි.

මේ දිනවල වෙහි සිතකාලයයි.
 ලංකාවට වඩා බොහෝ කදින සිත ගතිය ඇඟව දුනෙයි.
 කැමැත්තවලින් කිසිම කඳවුරක් නැත. ඉතාමත් සතුටින්
 කල්ගෙවමි.

ලංකාව ගැන විශේෂව වෙහි ප්‍රවෘත්ති
 පත්‍රවලින් තොරතුරු දුනගනිමි. එතෙක් එවැනි එකවේ
 තොරතුරු දුන්නා නොලැබෙයි. වැදගත් දෙයක් ඇතොත්
 දන්වා එවන්න.

මා හුදුම සියවිද්‍යෙතාව ආදරයෙන්
 මතක් කළ මා කියන්න.
 මේ,
 උපාදි.

VOCABULARY FOR SUPPLEMENTARY READINGS

READING 1

- අජන්තා Ajanta (place name)
- අදහස් කර සිටීම be thinking, be intending
- අමතක කරනවා forget (intentionally or preventably)
- ඉඩකඩ N2 room, space, opportunity; pl. ඉඩකඩවල්
- කතා කරනවා talk, speak
- චිත්‍රපටිය N2 film, movie; pl. චිත්‍රපටි
- ජායල N3 Jaela (place name)
- කැපෑල් පත N2 post-card; pl. කැපෑල් පත්
- දැනට (for) now
- දේශගුණය N2 climate; no pl.
- කො. abbreviation for කොමිමරා 'number'
- කොමා is not, are not
- පතනවා wish
- පින්තූරය / පින්තූරය N2 picture; pl. පින්තූර / පින්තූර
- පුරාවිද්‍යාව N2 archaeology; no pl.; stem පුරාවිද්‍යා
- බුද්ධගයා Buddhagaya (place name)
- නිගමුව N2 Negombo (place name); stem නිගමු
- ලිපිනය N2 address; pl. ලිපින
- එසකාවකවලින් fortunately
- සාච්චි Sanchi (place name)
- සැපයුණකම N2 comfort, facility; pl. සැපයුණකම්
- සොපුරා N5 brother; pl. සොපුරෝ ; stem සොපුරා

READING 2

- අපහසු වෙන්න get delayed, get forgotten

Lesson Thirteen

ඉන්දියා	Indian
කාමරය	N2 room; pl. කාමර
ජපන් ජාතිකයා	N5 Japanese person; pl. ජපන් ජාතිකයෝ ; stem ජපන් ජාතික
තදින්	severely, strongly
තැපැල් කරනවා	mail, post
දක්න ලැබෙනවා	be seen, be found
දන්නවා එවනවා	inform (by sending a message)
තැබූ	= Coll. නෑ
පහසුව	N2 ease, comfort, facility; no pl.; stem පහසු
පුනා	Poona (place name)
ප්‍රචාරක පත්‍රය	N2 newspaper; pl. ප්‍රචාරක පත්‍ර
මරාඨි	Marathi (language name); no pl.
විනෝදය	N2 pleasure, joy, fun; pl. විනෝද
සමා; වෙනවා	pardon, excuse
සිත සිතා සිටිනවා	be thinking
සීත කාලය	N2 cold season; pl. සීත කාල
සීතඟවිය	N2 cold(ness); pl. and stem සීතඟවි

LESSON 14

මුද්‍රාණකර්මයේ

මුද්‍රාණකර්මයේ උපත ලැබුයේ ක්‍රි. පු. 563 දී පමණ, පැරණි ඉන්දියාවේ "කපිලවාසු" නගරයේය. උත්තරයේගේ පියා "ඉධොදන" නම් රාජකෙනෙක් විය. මව "මහාමායා" දේවිය. ගිහිගෙය සිටියදී උත්තරයේ කැඳින්නුයේ "සිධාණී" යන නමිනි.

සිද්ධාණී කුමාරයා බොහෝ සැප විඳිමින් රාජමාලිගයෙහි වැඩුණේය. එකලාගේ පියා වූ ඉධොදන රාජමාද සිය පුතුට කැනිපමණ සැපසම්පත් ලබාදෙමින්, ඔහු ගිහිගෙයේ රඳෙන පරිදි අවශ්‍ය විධිවිධාන සැලැස්වූයේය. තම පුත්‍රයා ගිහිගෙයේ රඳෙනු දකිනුරිසි වූ ඉධොදන රාජමාමව ඒ සඳහා කටයුතු කිරීමෙහිලා බෙහෙවින් වෙහෙසෙන්නට විය. මෙසේ ඔහුට වෙහෙසෙන්නට වූයේ, සිද්ධාණී කුමාරයා රාජකෙනෙකු වී මුද්‍රා ඉන්දියාවේම ආධිපත්‍යය පිහිටුවනු දැන්වී ඔහුගේ බලාපොරොත්තුව වූ හෙයිනි.

තරුණ වයසට පත් සිධාණී කුමාරයාට "යඤ්චරා" නම් රූපත් කුමරියක විවාහ කර වූන්නේය.

තරුණ සිධාණී කුමාරයා උදු, නක්‍රීඩාවෙහි ප්‍රිය විය. දිනක්, හෙතෙම උයනට යන අතරමගදී, සැරසවියක චාරුවෙන්, අචාරුවෙන් ගමන් කරන, දත්වැටුණු, කෙස් පැසුණු, ඇඟරලි ගැසුණු, කුටු ගැසුණු, දකින කල පිළිකුල් උපදවන යුධ මහඬු මිනිසකු උදුවේය. ඊට පෙර මහඬු මිනිසකු කොටුපිටි වීරු ඔහු, " ඒ කැනැත්තා කවරෙක්දැ"යි යනිය රචාවාසියියාගෙන් ඇසූ කල, ඒ මහඬු මිනිසකු බවත්, උපන් යමෙකු ඇත්තම් ඒ සියල්ලටම මහඬු බව සාධාරණ බවත්, රියැටුරා පාවිසිය. එය ඇසූ සිධාණී කුමාරයා තමාද දිනක මහඬුවට පත්වන බව දැන, කලකිරුණු සිත් ඇතිව, උදු, නක්‍රීඩාවෙහි පවා ආසාව අත්හැර ආපසු රාජමාලිගය කරා ගියේය. ආපසු රාජමාලිගයට ගිය හෙතෙම, ප්‍රීතිකයෙහි යචාතනය පිළිබඳ මෙනෙහි කරමින්, කලකිරුණු සිහිත් නල්ලාවිය.

තවද, දිනක් උයනට යන අතරමගදී රෝගී කැනැත්තකු දැක, " ඒ කවරේ දැ"යි රියැටුරාගෙන් අසා දැන, පෙර සේම කලකිරී පෙරලා රාජමාලිගයට පැමිණියේය. තමා ලත් ගිහි සැප සහාය කෙරෙහි සිධාණී කුමාරයාගේ සිත අනුමුඛයෙන් කලකිරෙන්නට විය. තවද දිනක, උයනට යනු රිසි වූ දවරා ඒ බව රියැටුරාට දැන්විය. රියැටුරා සමග අස්ථියෙන් උයනට යන පල්ලි අපරමගදී, සිව්දෙනකු විසින් සියවාගෙන යනු ලබන මළ සිරුරක් දක්නට ලැබිණ. දැන "ඒ කුමක්දැ"යි රියැටුරාගෙන් ඇසිය. ඒ මළ සිරුරක් බවත්, මරණය උපන් කාමත් සාධාරණ බවත්, ඒ මිනිසා මෙන්ම, දිනක, රිය පදවන කාමත්, රියෙහි ගමන්කරන කුමරුන් මරණයට පත්වන බවත් රියැටුරා සිධාණී කුමාරයා හට පහදුණුයේය. රියැටුරා එසේ පහදුණු පසු ප්‍රීතිය පිළිබඳ සිසිරාබව විමසාත් කුමරා උදු, නක්‍රීඩාව පිළිබඳ ආසාව අත හැර ආපසු

Lesson Fourteen

රජමාලිගයට ගියේය. මෙසේ ව්‍යාදිනක් ගත වූ පසු, කැවතන් හිටාණී කුමාරයා උපතට යනු ලැබී විය. එදින උදු, නක්‍රීඩා සඳහා යන්නේ හෙතෙම අතරමගදී සන්සුන් ලෙස ගමන්කරන ඉංජිනේරු කෙතකු උදුටුවේය. කුමාරයා ඉංජිනේරු දැක්මෙන්ම පැහැදුණු සිත් ඇතිව, " ඒ කවරේදැ" යි විමසුවාගෙන් අසා දැන, සතුටුවී, තමාද එම ඉංජිනේරයා මෙන් පැවිදි විය යුතු යැයි තීරණය කරගත්තේය. එදින උදු, නක්‍රීඩාවෙහි ආසා ඇති වූ කුමරු මුළු දිනයම උපතෙහි ගතකළේය.

එදිනම සිය දේවිය වූ යශෝධරාවට පුත්‍රයකු ලැබුණු බව, තම පිය රජතුමා විසින් කමා වෙත එවන ලද පරිපුද්ධකරුවකුගෙන් හිටාණී කුමාරයා දැනගත්තේය. තම පුත්‍රයාට "රාහුල" යන නම දෙන ලදී. මුළු දිනයම උපතෙහි ගතකළ කුමරු ආපසු මාලිගයට පැමිණියේ, එදිනම ගිහිගෙයේ නික්මයන අදහසිනි. ගිහිගෙයේ තුඩු සියළුම සැපයමාත් කෙරෙත් ඔහුගේ සිත මිදුණේය. ඔහු යම් සැපතක් බලාපොරොත්තුවූයේ නම් ඒ පැවිදි සැපතය.

එදිනම මැදියම් ජයෙහි, සිය බිරිඳත්, බිඳිලු දරුවාත්, රජ සැපත් අත්කැර දමා එතුමා ගිහිගෙන් නික්ම ගියේය. තම පුතා ගිහිගෙන් නික්ම ගිය බව දැනගත් ශුඛොදන රජතුමා බොහෝ උනට පත්වූයේය. සියළු රජසැප අත්කැර සිය සැමියා ගිහිගෙන් නික්ම ගිය බව දත් යශෝධරා දේවියද බෙහෙවින් උක්වූවාය. ගිහිගෙන් නික්ම යනවිට එතුමාගේ වයස අවුරුදු 29ක් පමණ විය. සංසාරයෙහි යථාතඤ්ඤ අවබෝධකරගැනීමෙහි මෙහෙයුණු සිතැති එතුමා ඉංජිනේරයකු ලෙස පැවිදි විය. තමා ගිහිගෙයේ සිටියදී ලත් සැප එතුමා පැවිදිව, නිසැරකොට සැලකීය. නොයෙක් සමකාලීන ආචාර්යවරුන් වෙතට ගොස් ඔවුන් වෙතින් සංසාරච්ඡික්‍රමය පිළිබඳ නොයෙක් කරුණු උගත් නමුදු එයින් සැහිලිකට පත්නොවී, සෙතිය විනාශයෙන් සංසාර ච්ඡික්‍රමය පිළිබඳ මාගීයන් සෙවීමට උත්සුක විය. එතුමා අවබෝධ කරගත් ධර්මය "චතුරාර්ය සංඝ ධර්මය" නමින් හැඳින්වෙයි. එතුමා මෙම ධර්මය අවබෝධකරගත්තේ තම 35වැනි වියේදීය. එතැන් සිට තමාගේ යෙහු ජීවිත කාලය තමා අවබෝධකරගත් ධර්මය ජනතාව හට අවබෝධකරදීම සඳහා එතුමා යෙදීය. නගරයක් නගරයක් පාසා යමින් එතුමා තම ධර්මය දේශනා කළේය. චතුරාර්ය සංඝ ධර්මය අවබෝධකරගත් දින සිටම එතුමා හැඳින්වීම සඳහා "බුදු" - එනම් "බුදුරජාණන්වහන්සේ", යන නම භාවිතයට පත්විය.

බුදුරජාණන්වහන්සේ දේශනාකළ ධර්මය "බුදු ධර්මය" යනුවෙන් හැඳින්වෙයි. එය ක්‍රමයෙන් ආචාරමාගීයන් වශයෙන් බොහෝ දෙනා විසින් අනුගමනයකරනු ලබන්නක් බවට පත් විය. එය බුදුසමය හෙවත් ශුද්ධාගම යනුවෙන් හැඳින්වෙයි.

VOCABULARY

- අවබෝධ කරගන්නවා realize, gain comprehension
- අවබෝධකර දෙනවා make someone else realize, explain
- අශ්වය N2 chariot, horse-drawn vehicle; pl. අශ්වයවල්

- ආචාර මානිය N2 system of ethics or conduct; pl. ආචාර මානී
- ඇඟේ ශාලෙතලා wrinkle, wrinkles (of the body) appear
- උත්සුක වෙතලා be intent on, strive for
- උපත N2 birth; pl. උපත්
- උපන් born. See grammar 4.
- උයන N2 park; pl. උයන්
- ඔසලාගෙන යනලා carry (while lifting)
- කවරේ who, what. See grammar 14.
- කුඳු ගැසෙනලා be hunch-backed (due to age)
- කුමරා N5 prince; pl. කුමරු
- කෙරෙන්න from. See grammar 5.
- කෙරෙහි in, with regard to. See grammar 5.
- කෙස් N2 hair (of head) (plural collective)
- ක්‍රි. පු. abbreviation for ක්‍රිස්තු පූර්ව B.C.
- ගමන් කරනලා move, walk, journey
- ගිහිගේ N4 household (status); no pl.; genitive ගිහිගෙයි
- චතුරාසි ජනනය N2 the four noble truths (collective singular)
- චිත්තය N2 thinking, thought; pl. චිත්ත
- ඉබු (that which) was. See grammar 4.
- දත N2 tooth; pl. දත්
- නික්ම යනලා set out, leave, depart
- නිපරා non-substantial, useless
- පණ්ඩුක කරාලා N5 messenger; pl. පණ්ඩුක කරාලෝ ; stem පණ්ඩුක කරා
- පත් arrived at (a state of being). See grammar 4.
- පදවනලා drive
- පවා even. See grammar 17.
- පහදා දෙනලා explain

Lesson fourteen

භය every. See grammar 18.

ඵයෙහි / ඵයෙහි mature, ripen, turn grey (of hair)

ඵච්චි වෙහි be ordained (as a monk or nun), become an ascetic

විදිල N2 dejection; no pl.; stem විදිල

පෙරළා back. See grammar 15.

බුද්ධසම N2 Buddhism; no pl.

බුද්ධ ධර්ම N2 Buddhist doctrine; no pl.

මළ සිරුර N2 dead body; pl. මළ සිරුරු

වෙහෙහි කරනා reflect, ponder, meditate upon

වෙහෙසෙහි be directed (towards), be led (to)

යම් whatever. See grammar 2.

යමෙක් anyone, he (who). See grammar 2.

රථාචාර්යා N5 charioteer; pl. රථාචාර්යෝ

වෛ N2 cart, chariot, car, vehicle; pl. වෛ / වෛවල්

වෛදුරා N5 charioteer, driver; pl. වෛදුරෝ ; stem වෛදුරා

රෝගියා N5 sick person; pl. රෝගියෝ ; stem රෝගී

ලත් received. See grammar 4.

ඵරාඵ N2 help, strength, support; no pl.

විමුක්ඛියා N2 freedom, liberation; no pl.; stem විමුක්ඛි

වීරා earlier. See grammar 6.

වෙහිත් from. See grammar 5.

ඉමකවරයා N5 recluse; pl. ඉමකවරු ; stem ඉමක

සංසාරය N2 cycle of rebirth, mundane existence, the world;
pl. සංසාර

සමාපත N2 wealth, fortune, luxury; pl. සමාපත්

සාරසඵයා N2 walking stick; pl. සාරසඵ

සැමිම N2 satisfaction; no pl.

සිය one's own. See grammar 16.

සිව්දෙනෙක් four people

පුදු or පුඵ characterized by. See grammar 13.

පුඵය N2 comfort, happiness, pleasure; no pl.; stem පුඵ

සව්සිය one's own. See grammar 16.

GRAMMAR

1. -දී 'WHILE'

1.1 The form දී (C.S. 14,7) may be added to the -ත් form of the verb, i.e., the absolute participle (12,4) to form the equivalent of English 'while' clauses.

හෙතෙම උයනට යත් දී මහට මිනිසකු දුටුවේය.
He saw an old man while going to the park.

පාඨයෙහි සිටිත් දී ශිෂ්‍යයෝ කැනොහසති.
The students do not shout while in the class.

However there are some verbs that optionally use the -ඉය potential participle form (4,2) before -දී. The verbs සිටීම and තිබීම both meaning 'be, exist' are two such verbs. Thus:

සිටිත් දී or සිටිය දී

තිබෙත් දී or තිබිය දී

පාසැලෙහි සිටිය දී හෙතෙම දැක්‍යයෙක් විය.
He was clever while at school.

1.2 The -ත් of the absolute participle may change to -දී before -දී giving යද්දී, සිටිද්දී, etc. In Literary Sinhala, these forms are alternants for -ත්දී, but they are the forms that regularly occur in Colloquial Sinhala, where දී is pronounced as දී :

එය තට්ට්ටි වැටුනා.
He fell down while dancing.

2. යම්, යමක්, යමෙක් AND CORRELATIVE CONSTRUCTIONS

2.1 The form යම්- occurs before nouns with an indefinite sense such as English 'whatever, whichever' or 'some...or other'. යමක් and යමෙක් are pronominal forms based on යම්. යමක් is inanimate with a sense 'whatever, whichever' or 'something or other', and යමෙක් is animate (masculine) with a sense 'whoever' or 'someone or other'. The case forms of යමක් and යමෙක් are as follows:

	<u>Animate</u>			<u>Inanimate</u>
Nominative	යමෙක්			} යමක්
Accusative	යමකු	or	යමෙකු	
Dative	යමකුට	or	යමෙකුට	යමකට
Genitive	යමකුගේ	or	යමෙකුගේ	යමක
Instrumental	යමකුගෙන්	or	යමෙකුගෙන්	යමකින්

2.2 යමි , යමක් and යමෙක් are commonly used in correlative sentences having two clauses and the following characteristics:

1. යමි- plus a noun, or යමක් or යමෙක්, occurs in the first clause which is usually a ද or නමි clause.
2. The second clause has a corresponding pronoun referring back to the -යමි form. This pronoun will be the ඊ member of a pronominal location set. Thus:

යමෙක් එහි ගියේ නමි
 යමෙක් එහි ගියේ ද } ඒ ආපසු නොපැමිණියේය.
 Whoever went there did not return.

ලෙහි යමක් ඇත්නමි
 ලෙහි යමක් ඇත්ද } ඒ මාගේ නොවෙයි.
 Whatever is here is not mine.

යමි උකයක් ඔහුට අයිති වී නමි
 යමි උකයක් ඔහුට අයිති වී ද } ඒ හිමිල්ල නැතිවිය.
 Whatever wealth he had was lost.

යමි කුමරියක් ඔහු දුටුවා නමි
 යමි කුමරියක් ඔහු දුටුවා ද } ඔ ඔහු කෙරෙහි පිළිබඳ සිත් ඇතිකර ගත්තාය.
 Whatever princess saw him fell in love with him.

3. ALTERNATE PAST TENSE OF CLASS 3 VERBS

There is another alternant to the third person singular of Class 3 verbs, formed by replacing the final -ඉ of alternant 2 (11, 14) by -අ .

<u>Past Tense</u>	<u>Alternate 1</u>	<u>Alternate 2</u>	<u>Alternate 3</u>
වැටුණේය	වැටුණි	වැටිණි	වැටිණ
කෙරුණේය	කෙරුණි	කෙරිණි	කෙරිණ
වුණේය	වුණි	විණි	විණ

Lesson fourteen

4. VERBAL ADJECTIVES හිමු, ඉමු, ගත්, උත්, දත්, පත්, ලත් AND උපත්

SOME irregular verbs have short forms of their past tense verbal adjectives (7,3) as follows:

Verb		Past Tense Verbal Adjective
හිමෙනවා	be, have	හිමු , ඉමු
ගන්නවා	get, take	ගත්
දෙනවා	give	උත්
දන්නවා	know	දත්
පැමිණෙනවා	reach, arrive	පත්
ලබනවා	get, receive	ලත්
උපදිනවා	be born	උපත්

Note that පත් is generally used in the sense of 'to arrive at a state', with the state in the dative. Thus:

මහලු විසසට පත් දමරු
The prince who became old...

5. වෙත AND කරා

5.1 වෙත and කරා (9,17) are post-positions which themselves inflect for case. The case-forms are as follows:

Direct	වෙත	කරා
Dative	වෙතට	(no form)
Genitive	වෙතැ	කෙරේ, කෙරෙහි
Instrumental	වෙතින්	කෙරෙන්

5.2 In the direct, වෙත and කරා both have the sense of 'towards'. වෙත, in the dative case, has the same sense, but with a bit more emphasis.

ප්‍රසිද්ධ ගුරුවරයකු වෙත or වෙතට or කරා ගොස් ශිල්ප ඉගෙනගත්තේය.
He went to a reputed teacher and learned the arts.

5.3 In addition, වෙත is used in the sense of 'in, on, with, with reference to' or 'in regard to'.

ඔහු වෙත යහපත් ගුණ ඇත.
He has good qualities (in him).

ඔහු වෙත මුදල් තබා.....
Having kept the money with him...

Note that in many, but not all, of the uses described here and in 5.2, වෙත and වෙතට are equivalents for Colloquial ඔහු and ඔහුට, as stated in (9,17). This is generally so where proximity or possession are involved.

5.4 The genitive form of වෙත, i.e. වෙතැ, has the same uses as the direct. Thus:

ප්‍රසිද්ධ ගුරුවරයකු වෙතැ ගොස්.....
Having gone to a reputed teacher...

ඔහු වෙතැ යහපත් ගුණ ඇත.
He has good qualities in him.

5.5 The genitive case-forms of කරා, i.e. කෙරේ and කෙරෙහි, are used in the sense of 'with (reference to)' or 'in regard to'.

ගුරුවරයා ශිෂ්‍යයා කෙරේ (or කෙරෙහි) පැහැදිලිණය.
The teacher was pleased with the student.

5.6 In the instrumental both postpositions have the sense 'from':

ගුරුන් වෙතින් ශිල්ප ඉගෙන.....
Having learned the arts from the teachers...

ශීඝ්‍ර සැප කෙරෙන්න වෙන්ව.....
Being detached from the comforts of household life...

There may be a slight difference in meaning such that වෙතින් relates more to the personal and internal, and කෙරෙන්න to the physical and external, as the examples show, but some current writers do not observe this distinction between වෙතින් and කෙරෙන්න and use them interchangeably.

6. වීරැ

When වීරැ is added to the negative past verbal adjective, usually of a verb of experience, it adds the sense that the experience is new, unique or surprising much like English phrases such as 'hitherto unseen' or 'such as has never been heard before'.

කෞතුක වීරැ දෙයක් ඇසීමු.
We heard something not heard before.

(වීරැ may also be added to the positive past verbal adjective. The sense is then that the experience is a familiar or not uncommon one, but this usage is far less common than that with the negative past verbal adjective.)

Lesson Fourteen

7. HONORIFIC PLURAL

Commonly in Literary Sinhala the plural may be used to refer to a single person to indicate great respect. Thus:

දේවන පන්ඩිතයෝ ටෙහෙප් සිත.
Pandit Senaka said thus.

එතුමරු ඉඳිනසන් දැක සතුටුවිය.
That prince became happy on seeing the recluse.

Note that this explains why even Colloquial forms like සමුදුරුදෙන 'Buddhist monk' take plural case forms.

8. සිතැති

There are many adjective phrases of the shape noun plus අැති, indicating that the following noun has the characteristic referred to by the noun before අැති. Thus:

- සිත අැති having the intention/desire
- ගුණ අැති having virtues, i.e. virtuous
- ප්‍රවෘත අැති having intelligence

Very commonly if the noun preceding අැති ends in a short vowel that vowel is dropped and the two words are combined. Thus:

- සිත අැති ---> සිතැති
- ගුණ අැති ---> ගුණැති
- ප්‍රවෘත අැති ---> ප්‍රවෘතැති etc.

ප්‍රවෘතැති අය මෙබඳු වැඩ කොතරයි.
Intelligent people do not do work of this type.

The particular phrase සිතැති in addition to its literal sense 'with a mind' also has the idiomatic sense 'well disposed to, having someone's interest at heart' like that of Colloquial හිතවත් (C.S. 25, 12).

ගිෂ්‍යයන්ට සිතැති ගුරුවරයෙක්.....
A teacher well disposed towards students

9. ද 'FURTHERMORE'

ද 'also' instead of connecting two or more things (1,10), is sometimes used simply as an indication that the discourse is being continued, roughly like English 'furthermore' or 'moreover'.

රජතුමාද කුමරුට සියලු සැලසුම් ලබාදුන්නේය.

Furthermore, the king provided the prince with all the comforts and luxuries.

10. කල 'WHEN'

කල like වච (9,12) and කලිඟි (10,17) may be used either with the past or present verbal adjectives to form 'when' clauses.

කයා දුටු කල බවුණ බිය විය.

The Brahmin got scared when he saw the cobra.

බණ අසන කල උපාසක අය කථා කොතරි.

The devotees do not talk (i.e. gossip) when listening to sermons.

11. දැන

In Colloquial Sinhala දැන, the perfect participle of දන්නා usually does not occur alone, but only in the form දැනගත. In Literary Sinhala, however, දැන is used alone just like any other past participle.

තම පුතා ගිහිගෙන් නික්ම ගිය බව දැන රජතුමා දුක් වූයේය.

The king, knowing that his son had renounced the household life, became sad.

12. HAVE TO, HAPPEN TO

As in Colloquial Sinhala (C.S. 29,4) the infinitive form of the verb plus වෙතො, with the subject in the dative case, can be used in the sense of 'have to, happen to'. This usage of වෙතො is a less frequent alternant for the similar use of සිදුවෙතො (7,11). It can be in any tense according to the context.

In the past the shortened forms of වෙතො, that is විය or විනි (විනි), are more common than the වුවි-/වුයි-(වුනි-) forms in this construction.

සිහුව එය කරන්නට වෙයි.

He has to (or will have to) do that.

සිහුව එය කරන්නට විය.

He had to do that.

විජය විසින් කුවේනිය පළවා හරින ලදිනි ඇයට තම නැයන් වෙතට යන්නට විනි.

As Kuvēni was abandoned by Vijaya, she had to go to her relatives.

Lesson Fourteen

13. සුඵ

When සුඵ (or සුඳු) follows a present tense verbal adjective, it adds the sense 'characterized by' or 'of the nature of'. That is, the noun that follows is of such a nature that it does what the verb indicates.

හෙතෙම සිත් කලකිරවන සුඵ දෙයක් දුටුවේය.
He saw something that depressed the mind (i.e. a mind-depressing thing).

14. කවරේ AND කවරෙක්

කවරෙක් is the indefinite animate form of the interrogative කවරේ (7,12).

කවරෙක් is an equivalent of Colloquial කවු or කවුරු (C.S. 27,3) AND refers only to humans.

කවරේ can refer either to inanimates or humans and is thus an equivalent of either කවුරු or මොකක් / මොනවා.

මේ පොත් කවරේ ද?
What are these books?

කුමරු උයනට යන අතර මහර මිනිසකු දැක 'ඒ කවරේ දැ'යි රියාදුරාගෙන් ඇසීය.
The prince, on the way to the park, saw an old man and asked the charioteer who that was.

15. පෙරළා AND ආපසු

Both පෙරළා and ආපසු are used with verbs of motion such as යනවා, එනවා or පැමිණෙනවා, to express the sense of returning to a place. The place is in the dative and is commonly inserted between පෙරළා or ආපසු and the verb of motion.

රජතුමා පෙරළා (or ආපසු) මාලිගයට පැමිණියේය.
The king returned to the palace.

ඇමතිවරයා පෙරළා (or ආපසු) තම රටට පැමිණියේය.
The minister returned to his (own) country.

16. සිය AND සාධකය

The adjectival forms සිය or සාධකය like තම (6,8) express the sense of 'one's own'.

කුමාරයා සිය (or සාධකය) රථාචාර්යයාගෙන් මෙසේ ඇසීය.
The prince asked his (own) charioteer thus.

17. පවා 'EVEN'

පවා , 'even', may follow a noun in any case-form as required by the syntax:

සුනිල් ක්‍රීඩාකිරීමට පවා අතමැහිය.
Sunil does not even like to play.

අද සුනිල් පවා ක්‍රීඩා කරයි.
Even Sunil plays today.

18. පාස

පාස follows an inanimate noun in the direct indefinite to form phrases with distributional senses such as 'from (one) to the (other)' or 'in every (one), to every (one), from every (one)', etc. The noun preceding පාස may be doubled to emphasize the distributional sense:

ගමක් පාස යමින් or ගමක් ගමක් පාස යමින්
going from village to village

මලක් පාස or මලක් මලක් පාස
in every flower, from flower to flower, etc.

The Colloquial equivalent of පාස is ගාන (C.S. 25,10).

SUPPLEMENTARY READINGS

1. මහාත්මාගාන්ධිමා

වසඳිග ඉඤ්ජාලෙහි, පෝර්බන්දර් නම් පෙදෙසෙහි, වර්ෂ 1869දේ ඔක්තෝබර් මස 2වැනි දින ගාන්ධිමා උපත ලැබීය. එවක පෝර්බන්දර් ප්‍රාදේශීය රාජ්‍යයක් වූයේය. එහි අගමැතිවූයේ දාරා කරම්චන්ද් ගාන්ධිමා මොහුගේ පියා විය. ප්‍රවීලබායි මොහුගේ මව වූවාය. මොහුට සතෝදරියක්ද, සතෝදරයෝ දෙදෙනෙක්ද වූහ. ගාන්ධි, පවුලේ බාලයා විය. ඔහුට මෝහන්දාස් කරම්චන්ද් ගාන්ධි යන නම දෙන ලදී.

ගාන්ධිගේ මව සිය ආගම වූ හින්දු ආගම කෙරෙහි තද භක්තියක් දැක්වූවාය. දේවාලයට යනවිට කුඩා ගාන්ධි කැටුළු යෑමට සී තොමෝ නිසි දිනක අලංක නොකළාය. දිනපතා යාවිඤ්ඤා කිරීමටත් යෑම ආගමික වූකයක්ම මෑතවත් අතිමටත් සී තොමෝ පුරුදුව සිටියාය. ඇත්ත කීමෙහිත්, තමා භාරගත් කටයුතු නිසිලෙස ඉටුකිරීමෙහිත් ඇති අගය සී තොමෝ කුඩාවියේදීම ගාන්ධිට කියාදුන්නාය. තම මවගේ මෙම ආදර්ශයක් ගතිපාවතූම කුඩාවියේ සිට ගාන්ධි කෙරෙහි බෙහෙවින් බලපෑවේය.

මොහු සිය මූලික අධ්‍යාපනය ලැබුවේ පෝර්බන්දර්හි වූ පාසැලේදීය. පසුව හේ රාජකෝට්ඨි ප්‍රාථමිකපාසැලට ඇතුළු වී සිය ඉගෙනීම කරගෙන ගියේය. ඉන් පසුව රාජකෝට්ඨි උසස් විද්‍යා පීඨයටද ඇතුළත්ව අධ්‍යාපනය ලැබුවේය. ඔහුගේ වෛෂ්ණවේදී කුඩා ගාන්ධි එතරම් දක්ෂයෙක් නොවීය. ජේතාගනිකය සහ ඉංග්‍රීසි භාෂාව කෙරෙහි හේ තරමක ඇල්මක් දැක්වීය.

එවක හින්දුන් අතර පැවති සිරිතකි දුරු-විවාහය. මෙම සිරිතට අනුව අවකැවිරිදි වූ ගාන්ධි පෝර්බන්දර්හි වෙළඳ ව්‍යාපාරියකුගේ දියණියක වූ කස්තුර්බායි දැරියක් අතර විවාහ ගිවිසිලාගන්නා ලදී. මේ අනුව, දකුණු කැවිරිදි වූ විට ගාන්ධිට විවාහ ශ්‍රීතයට ඇතුළත්වීමට සිදුවිය. විවාහය නිසා ඔහුගේ ඉගෙනීමට බාධා පැමිණිණද, විවාහයෙන් අවුරුද්දකට පසු ගාන්ධිට සිහිනි ප්‍රභූතයන් පියතුවීමේ වාසනාව ලැබිණ. දකුණු කැවිරිදි වියේදී ගාන්ධි දරුවන් පස් දෙනකුගේ පියෙක් විය.

ගාන්ධි බාලවියේ සිටියදීම ඔහුගේ පියා මියගියේය. කුඩාකලදී ලද මෙවැනි අත්දැකීම්වලින් හේ බොහෝ දේ ඉගෙනගත්තේය. හේ යම් දැනුමක් හොඳපමණින් ලබාගත්තේද ඊට වඩා වැඩි දැනුමක් සමාජය ඇසුරින් ලැබුවේය. ගාන්ධි පවුලට බෙහෙවින් සිතවත් වූ මුස්ලිම්, පාර්සි, ජෝන ආදී විවිධ පුද්ගලයෝ වූහ. නිතර දෙවෙලේ ආශීය මොවුන්ගෙන් ශ්‍රීතය සා සමාජය පිළිබඳව බොහෝ දේ ගාන්ධි ඉගෙනගත්තේය.

ගාන්ධිගේ බාල වියේදීම ඔහුගේ පියා මියයෑම නිසා, ගාන්ධිගේ අනාගතය පිළිබඳ කටයුතු සැලැස්වීමට ඔහුගේ නායන්ට සිදුවිය. ගාන්ධි අනාගතයේදී පෝර්බන්දර්හි අගමැතිවරයා වන දැඩිමට ඔවුහු කැමති වූහ. මේ සඳහා ඔහු නිසිය කැදැරිය යුතු යැයි මවුහු

කිරණය නැත. පුද්ගලික වශයෙන් ගත්වි වෛද්‍යවරයකුටිටිටි සියැයිවුවද, ඔහුගේ නැදැයිත්ගේ කිරණය අනුව නිසිය නැදැරීමට හේ එකඟ විය. නිසිය නැදැරීම සඳහා ඔහුට එහෙලනකමට යන්නට විය. නිසිය නැදැරීමේ හේතුව එහෙලනකමට වැඩි වූත් ගතකෙළේය. මෙම කාලය ඔහුගේ ඊවිතයෙහි වැදගත් අවස්ථාවක් වූයේය. සමාජය සහ සංඝාතය ආදී වශයෙන් අඩුවීම පරිපරයක සිටි මෙම කාලයකදී ගාන්ධිගේ චිත්තනය අර්ථ වුහුදුවරක් ගත්තේය. ඉන්දිය සමාජය ඇසුරෙන් ලද නව අත්දැකීම් නිසා ඔහුට තම මව්බිම වන භාරතය අර්ථ වුහුච්චෝජනයක් බැලිය හැකි විය. සංඝාත සාජාචද හෙතෙම හැනිපමින ඉගෙනගන්නට වූයේය. සංඝාත පොත්පත් කියවත් කියවත්, පැරණි භාරතයෙහි වු ශ්‍රීවිභූතියත්, එවකවන විට විදේශ ආධිපත්‍යය නිසා ඉඤ්ඤාව බෙදාහන තැනියකට පත් වී තිබූ ආකාරයත් මානවත් ඔහුට වැටහෙන්නට විය. විදේශ ආධිපත්‍යයෙන් ඉන්දියාව වුදුගැනීමේ වේගතාව ඔහු තුල මෝරන්නට වූයේය. 1891දී නිතිඥ විභාගයෙන්ද සමත් වී මොහු පෙරළා ඉඤ්ඤාවට පැමිණියේය.

සියරටට පැමිණි ඔහුට ශ්‍රේණධාරීකරණයේ නිතිඥයකුවශයෙන් සේවය කිරීමට බොම්බායට යන්නට සිදුවිය. වැඩිකල් නොගොස් දැස නිතිඥයකු ලෙස හෙතෙම ප්‍රසිද්ධ වූයේය. අවුරුදු දෙකක් පමණ කාලයක් ඇතුළත හෙතෙම එම උසාවියෙහි ඉතාමත් දැස නිතිඥයා විය.

නිති සමාගමක් මගින් කරන ලද ආරාධනයක් අනුව, 1893නේ අප්‍රියෙල් මාසයේදී මොහුට දකුණු අප්‍රිකාවට යන්නට සිදුවිය. ඔහුට දකුණු අප්‍රිකාවට ආරාධනා කරන ලද්දේ ඉන්දියානු ජාතික වෙළඳ ව්‍යාපාරිකයකුගේ නඩුවකට පෙනීසිටීම සඳහා ය. දකුණු අප්‍රිකාවෙහි ඔහු ගතකළ කාලය ඉතාමත් වැදගත් එකක් වූයේය. දකුණු අප්‍රිකාවෙහි වු ඉඤ්ඤානු ජාතිකයින්ට එහි වු සුදු ජාතිකයන්ගෙන් ලැබුණු තාඩනපිඩන හේ එහිදී සියැයිත් උවුරුවිය. සුදුජාතිකයින්ගේ මෙම තාඩනපිඩනවලට ලක් වූ අය ඉන්දියානු ජාතිකයෝ පමණක් නොවූහ. කථාජාතිකයෝ සියල්ලම පාහේ මෙම කරදරවලට ලක්වූහ. ඉඤ්ඤානු ජාතිකයකු වූ ගාන්ධිවද එහිදී නොයෙහි වර මෙබඳු කරදරවලට මුහුණපෑමට සිදුවිය. සුදුජාතිකයින්ට විශේෂ වරප්‍රසාද ලබාදීමද, කථාජාතිකයින්ට යටත්පිරිසෙයින් සිටුන්ගේ මානව අයිතිවාසිකම් හෝ ලබා නොදීමද ගාන්ධිගේ සිත බෙහෙවින් නලකිරවන්නක් විය. වජීභේදය මත මිනියා, මිනියාව කරන මෙබඳු කාරකම් හේ ප්‍රසිදියේම හෙළා දැක්කේය. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් බොහෝවිට හෙතෙම සුදුජාතිකයන්ගේ ක්‍රියාවලට පමණක් නොව ගුරිබැටවලටද ලක්විය. නොයෙක් වර ඔහුට සිරදඬුවම් විඳීමට සිදුවිය. එහෙත් ඒවායින් හෙතෙම කළපා නොවීය. අයුතිය උවු කල්හි ඒ ගැන ප්‍රශ්න කිරීමෙන් මොහු වැළැක්වීමට කිසිවකුට හැකි නොවීය.

දකුණු අප්‍රිකාවේදී මිනිසුන් වශයෙන් බලයක් හෝ අයිතිවාසිකමක් නොතිබූ ඉඤ්ඤානු ජාතිකයන් වෙනුවෙන් 1894දී සටන් ඇරඹූ ගාන්ධි, වැඩිකල් නොගොස්, එහි වූ ඉන්දියානු ජාතිකයන්ගේ නායකයා බවට පත්විය. මෙලෙස මහාජන සේවය ඇරඹූ මෙතුමා සිය නිතිඥ වෘත්තියද අත්හැරියේය. නිදහස පිළිබඳව තම අදහස් මෙතුමා ප්‍රසිද්ධ දේශනවලින් කැරැල්ලට ප්‍රවිත්පත් කළ හැකි ලිපි පොතපත්ද ප්‍රකාශයට පත්කෙළේය. ඉඤ්ඤානු ජාතිකයන්ගේ අයිතිවාසිකම් ඉල්ලීම සඳහා මෙතුමා විසින් ආරම්භ කරන ලද "ඉන්දියානුමතය" (Indian Opinion) නම් පුවත්පත මෙහිලා සඳහන් කළ හැක. මෙම පුවත්පත ඉන්දියයෙන් කැරැල්ලට හිඤ්, ගුජරාති, සහ දෙමළ යන ඉඤ්ඤානු භාෂාතුනෙන්ද මුද්‍රණය කරන ලදී. ඉඤ්ඤානු ජනතාවගේ සිත් නිදහස තෙරෙහි යොමුකරවමින්, මෙතුමා විසින් ලියන ලද 'හිඤ් ජාතිකය' (Indian Home Rule)

යන දැඩි පොතද විශේෂයෙන් සැලකිය යුතුය. අවිශ්වාසී ධර්ම හා භාරාජ්‍යය ගැන කරන ලද විවරණයන් එහි වෙයි. නිදහස ලබාගැනීම සඳහා ක්‍රියාත්මක කළ යුත්තේ ආයුධ-සටනක් නොව අවිශ්වාසී සටනක් බව එතුමා ඉඤ්ඤානු ජාතිකයින්ට ඒත්තුගැන්වුවේය.

ඉඤ්ඤානු ජාතිකයින්ගේ අයිතිවාසිකම් ලබාගැනීම සඳහා එතුමා අනුගමනය කළේ අවිශ්වාසී, සහයෝගිතාවලීතයක් සහභාගිකයක්ය. එය එතුමාගේ දේශපාලන ධර්ම විය. මෙම ව්‍යාපාරය 1904රේ සිට එතුමා ක්‍රියාත්මක කෙළේය.

විචි 1906දී බ්‍රිතාන්‍ය රජය අප්‍රිකාවේ වියු ආධිපතික ජාතිකයින්ට ඉතා කරදර ඇතිවන අයුරු නීතිසංග්‍රහයක් සකස් කළාය. මෙම නීතිසංග්‍රහය කෙළාදැනීමට "ජෝනානන්තස්බර්ග්" (Jonnathanenberg) නුවරදි ගානිතුමාගේ ප්‍රධානතාවයෙන් රැස්වීමක් පවත්වන ලදී. මෙම රැස්වීමේ සහයෝගය දැක්වීම පිණිස අප්‍රිකාවේ වියු ඉන්දියානු ජාතිකයන් පමණක් නොව එක ආදී අනෙක් ආධිපතික ජාතිකයෝද රැස්වූහ. රැස්වීම අවසානයේදී ගානිතුමා ඇතුළු ආධිපතික ජාතිකයින් විසාල සංඛ්‍යාවක් බන්ධනාගාර ගතකරන ලද ද, ගානිතුමා විසින් කරන ලද මෙබඳු උද්යෝගිවලට ප්‍රතිචලයක් වශයෙන් 1909දී එම නීති සංග්‍රහය අහෝසිකරන ලදී. මෙය ගානිතුමා ලත් ප්‍රථම දේශපාලන ජයග්‍රහණය ලෙස සඳහන් කළ හැක.

බ්‍රිතාන්‍ය ආණ්ඩුව කරදරවලට ප්‍රියුන පැවතෙත් එවැනි අවධානවලදී තමාගේ චරිතව්‍යාපාර තවත්වන සිටිතද, ආණ්ඩුවට උපකාරකිරීමේ පුරුද්ද ද එතුමා වෙත රැඳී සිටුනි. 1906දී දකුණු අප්‍රිකාවේ නේටල්ස් (Natal) වැසියන් රජයට විරෝධීව නැරඳි ගැසු වීට මෙතුමා තමන්ගේ ඉන්දියන් ගිලන්තරව කන්ඩායම රජයේ සහාය පිණිස යෙදිය. ඔවුන්ගේ එම උපකාරය ලැබූ බ්‍රිතාන්‍ය රජය ප්‍රයිට්ටේම ගානිතුමාට ප්‍රයෝග කළාය. සතුරාගේ දුර්වල අවධානව බලා ඔහුට පහරදී සිය අරමුණු ඉටුකරගැනීමේ ගතිකයන් එතුමා වෙත නොසිටුනි.

දකුණු අප්‍රිකාවේදී මෙතුමා නැවත නැවත සිරදඬුවම් විඳිමින්, 1914 වනතෙක්ම ඉඤ්ඤා ජාතිකයන්ගේ සාධාරණ අයිතිවාසිකම් ලබාදීමේ සටනක යෙදී සිටියේය. දකුණු අප්‍රිකාවේ පුරා අද්වරාජු 21ක් වාසයකරමින් ගෞරවය සමත් ප්‍රතිචලයක් වශයෙන් 1914 වනවිට දකුණු අප්‍රිකාවේ වියු ඉඤ්ඤානු ජාතිකයන්ට, සෙසු ජාතිකයන්ට සමාන නිදහසක් ලබාදීමට මෙතුමා යමින්වූයේය.

ගානිතුමාගේ "ඕන්-සමරාජ්" (Indian Home Rule) නම් පොත කියවීමෙන් පසු ඉඤ්ඤානු මිනස් ජාතික ප්‍රබෝධයක් ඇතිවිය. "ඉන්දියාවට පැවින ඉන්දියන්ට විරෝධීව අවිශ්වාසී සටනක් ආරම්භ කළ මැනවැ"යි ඉඤ්ඤානු කියනුයේ එතුමාගෙන් ඉල්ලා සිටියහ. දකුණු අප්‍රිකාවේ සහ එන්දියාවේදී අවසන්කර මෙතුමා 1915දී සියරට්ටි පැවිනියේ ඉඤ්ඤානු විදේශ ආධිපතිකයන් ප්‍රදානකිරීමේ සිර අදහස ඇතිවිය.

ගානිතුමා සියරට්ටි පැවිනියෙන් පසු, එහිම දුර්වල පැවිනි කොන්ග්‍රස් පක්ෂයට (Congress Party) නම් සහයෝගය ලබාදී එය ප්‍රබල පක්ෂයක් බවට පත්කෙළේය. ප්‍රථමයෙන් එතුමා භාරතයේ ප්‍රියුනි සටනේ පුරෝගාමියා විය. සිය රටේ නිදහස ලබාගැනීම සඳහාද එතුමා ගෞරවය සමත්, සහයෝගිතාවලීතය, අවිශ්වාසී ධර්ම සහ සහභාගිතාව්‍යාපාරය මත පදනම් විය.

මානව-දුෂ්ටිය සඳහා මෙතුමා ගෞරවය සමත් නිසාත්, ජනසමාජයට මෙතුමාගෙන් සිදුවූ උද්‍යුතයේ නිසාත් මෙතුමා "මහාමා ගානි" යනුවෙන් හැඳින්වෙන්නට විය.

ඉඤ්ඤා ජනතාවගේ එක්සත් බවට බාධකව පැවිනි තුලනේදය සහ සිංහු-ප්‍රියුට්මි

හේදය කැපිතර දැමීමට එතුමා හැකි සෑම පියවරක්ම ගත්තේය. ඉන්දියාවට සම්පූර්ණ ස්වාධීනත්වය ලැබෙනතුරු, බ්‍රිතාන්‍ය ආණ්ඩුව විසින් වරින්වර ඉදිරිපත්කරන ලද සෑම ආණ්ඩුක්‍රම පනතකටම එතුමා විරෝධය ප්‍රකාශ කෙරුණි. බ්‍රිතාන්‍ය ආණ්ඩුවට විරුද්ධව එතුමා ගෙනගිය ව්‍යාපාර කිසි නොයෙක් වර විද්‍යාගාර සිරදඬුවම් විධිත්තව සිදුවූයේය. එහෙත් එතුමාගේ සටන කැටිතුනේ නැත. මෙතුමා බ්‍රිතාන්‍ය ආණ්ඩුවට විරුද්ධව ගෙනගිය ව්‍යාපාරවල ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, සෑහෙන භාලයියාවකින් පසුව ද්‍රවිද ඉන්දියාවට ස්වාධීනත්වය දීමට බ්‍රිතාන්‍ය ආණ්ඩුවට සිදුවිය. 1947හේ අගෝස්තු මස 14වෙනි දින නීතිගතකරන ලද ඉන්දියා - ස්වාධීනතා පනත (Indian Independence Act) අනුව, ඉන්දියාව බිඳහැරීමට බවට පත්විය.

එහෙත් මහාත්මාගාන්ධිතුමා බලාපොරොත්තු වූ පරිදි එක්සත් - ඉන්දියාවක් ඇතිවූයේ නැත. එම හේතුව ඉන්දියාව සහ පකිස්තානය යනුවෙන් රාජ්‍ය දෙකක් බිහිවීමයි. හින්දු-මුස්ලිම් හේදය ප්‍රතිඵලව මෙය තුඩුදෙන්නක් විය. රටෙහි නොයෙක් ප්‍රදේශවල හින්දු-මුස්ලිම් ගැටුම් ඇතිවූයේය. මේවා පැඩපැවැත්වීමට මහාත්මාගාන්ධිතුමා හැකිපමණ ඉදිරිපත්වූයේය. ඉන්දියාව සහ පකිස්තානය යනුවෙන් රාජ්‍ය දෙකකට කැඩීමට පෙර ලැබී තිබුණු ආධාර මුදල්වලින් (assets) පකිස්තාන් රාජ්‍යයට දියයුතු කොටස වූ රුපියල් දශලක්ෂ 550ක මුදලක් ඉන්දියානු ආණ්ඩුව රඳවාගෙන තිබිණි. මෙම මුදල පකිස්තාන් රජයට දියයුතු යැයි මහාත්මාගාන්ධිතුමා පැවසීය. එතුමාගේ ඉල්ලීම අනුව එම මුදල පකිස්තාන් රජයට භාරදෙන ලදී. මහාත්මාගාන්ධිතුමාගේ මෙම සාධාරණ ප්‍රතිපත්ති වටහාගැනීමට කොතැනි වූ ඇතැම් අන්තවාදීන් එතුමාට විරුද්ධව කුමන්ත්‍රණය කළහ. මහාත්මාගාන්ධිතුමා මුස්ලිම්-පාකිස්තානය යැයි ඔවුහු සිතූහ. මිනිසා විසින් මිනිසාට කරනු ලබන කාරකම් වලින්වා මානව-විමුක්තිය ලබාදීම සඳහා තම ජීවිතයේ සෑම මොහොතක්ම කැපකළ මෙතුමා, 1948 ජනවාරි 30වැනිදා අන්තවාදීන්ගේ වෙඩිපහරින් මිය ගියේය.

එහෙත් එතුමා සාමකාමී ලෝකයාගේ හදවත් තුළ සදාකල්හි ජීවත් වනු ඇත.

2. අනුගාමික ධර්මපාලකූලා

ලක්දිව බුද්ධාගම පුනරුත්ථාපනය කොට එය ඉන්දියාව ආදී ලෝකයේ අනෙක් රටවල ප්‍රචාරය කිරීමටත්, සිංහලජාතිය නගා සිටුවීමටත් විශේෂ පරිශ්‍රමයක් දැරූ උතුමකු වශයෙන් අනුගාමික ධර්මපාලකූලා හැඳින්විය හැක.

මෙතුමා උපන්නේ ක්‍රි.ව. 1864රේ සැප්තැම්බර් මස 17වැනිදාය. මේ කාලය වන විට ලංකාව විදේශ ආධිපත්‍යයට යටත්ව තිබුණි. ජාතික, ආගමික, ආර්ථික ආදී වශයෙන් සිංහලයෝ බෙහෙවින් පිරිහී සිටියහ. මෙතුමා මුලදී "දෙත් වේවිසි හේවාචාරණ" යන නමින් හැඳින්විණි. බොදා පාසැල් නොතිබුණු එවැනි සමයක, ක්‍රිස්තියානි පාසැල් කීපයක අධ්‍යාපනය ලැබීමට මෙතුමාට සිදුවිය. එවිට පසු කොළඹ විද්‍යාලය පිරිවෙනෙහි අධීපති වූ හික්කඩුවේ ශ්‍රී සුමධාල ආචාර්යවරයන්ගේ වෙහිත් එතුමා බුද්ධධර්මය, පාලි සහ සිංහල හැදෑරීය.

මේ අවධියේදී ඇමරිකානු ජාතික කර්නල් එච්. එස්. සිල්කට් තුමා ලංකාවට පැමිණීම, හේවාචාරණ කරුණාගේ පීච්චයේ පෙරලියක් ඇතිකිරීමට පොහොසත් වූ බව පෙනේ. බුද්ධාගම පිළිබඳ විදගත් පොත්පත්කියවීමෙන් පසු බොහෝ දෙනෙකු වූ සිල්කට්තුමා ලංකාවට පැමිණියේ ලංකාවෙහි බුද්ධාගම නගාසිටුවීමේ පරමාර්ථයෙනි. එතුමා මෙහි පැමිණ, එවක ලංකාවේ සිටි බොහෝ දෙනෙකුගේද සහාය ඇතිව 1891දී ලංකාවේ නොයෙක් ස්ථානවල බොදා සමිති ස්ථාපනය කර පාසැල් ආදිය පිහිටුවීය. මෙතුමා විසින් පිහිටුවන ලද, කොළඹ පරමවිඤ්ඤාචාර්ය බොදා සමාගම (Buddhist Theosophical Society) මෙහිලා විශේෂයෙන් සැලකිය යුතුය. අමතක වී ගිය බොදා සමාගම, සත්‍යභාවයේ ජනතාවට මතක්කරදීමෙහි නිරතවෙමින්, මෙතුමා බොදා පුනරුත්ථාපනය පදනම දැමුවේය. මෙම අවධියේ හේවාචාරණ කරුණාගේ අවධානය සිල්කට් තුමාගේ සමාජ, ආගමික කටයුතු කෙරෙහි යොමුවිය. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ඔහුට පරමවිඤ්ඤාචාර්ය සමාගමේ කාරකසභාවට ඇතුළත්වීමට ඉඩ ලැබුණි. මෙහි කටයුතුකරමින් සිටියදීම හෙතෙම ලිපිකරුවකු වශයෙන් රජයේ සේවයට බැඳුණ නමුත්, ඉතා පුරුකලකින් ඉන් අස් විය. ඉන්පසු හෙතෙම ජාතියක්, ආගමක් නගා සිටුවීම සඳහා ආත්මපරීක්ෂාගයෙන් කටයුතු කිරීමෙහි නිරත විය. සිල්කට්තුමා බුද්ධාගම පිළිබඳව ඉන්දියාවෙන් දේශන පවත්වමින් දිවයිනෙහි පළාත් පළාත් පාසා යන්දි, එම ඉන්දිය කථා සිංහලට පරිවර්තනය කරමින් දේශනා කළේ කරුණ හේවාචාරණ මතකය. ඒ අතර තමන් විසින්ද බුද්ධධර්මය පිළිබඳ දේශනා කිරීමට හෙතෙම අමතක නොකළේය.

එහි 1884දී ප්‍රථමවරට විදේශරටකට යෑමේ අවස්ථාව මෙතුමාට ලැබුණේය. එතුමා ගියේ ඉන්දියාවට ය. එහි ගම්බෙහුන්, එහිදී අයත්තට, දඩයම්කර සහ කියවන්නට ලැබුණු නොයෙක් පොරොත්වලින්, මොහුගේ සිත අධ්‍යාපනය කෙරෙහි යොමුවිය. ගිහිච්චයෙන් ඇස්ට්,

බ්‍රිතාන්‍ය විප්ලවයේදී ව්‍යවස්ථාපිත කාලය මුළුමනින්ම සමාජයේ ව්‍යවස්ථාපිත යුගයක් ලෙස සලකා බැලිය හැකිය. එහෙත් ඉංග්‍රීසි ජාතිකයන් විසින් මෙම කාලය ලිපිකාලය ලෙස හැඳින්වේ. අවසරයද, ආර්ථිකයද එකවරම වැඩි විය. ගිණිකාලයේදී සැප විකිණීමට ඉඩ තිබියදී, මුද්‍රාණයක සහ සිංහල ජාතික නගායුධය වෙනුවෙන් ඒ සියලුම සාධක අත්හැර මෙතෙමේ 1885 දී බ්‍රිතාන්‍ය-විවිධයට ඇතුළත් විය. එතැන් පටන් එතුමා සමාජ කැඳින්නට "තේවාවිකාරණ" යන නාමය අත්හැර "ධම්මපාල" යන නම භාවිතා කළේය. ගිණිකාලයේදී ඇත්වී ජාතික සහ සාමාන්‍යය වෙනුවෙන් සේවය කිරීමට එතුමා සැප වූ නිසා "අනන්‍යතා ධම්මපාල" යනුවෙන් මහජනයා විසින් එතුමා හඳුන්වන ලද්දේය.

ජාතික දියුණු කොටු කළ ආගම දියුණු කළ නොහැකි බව වටහාගත් එතුමා සමාජයේ ජනතාව නගායුධයට කටයුතු ආරම්භ කළේය. දේශීය ඇඳුම් පැළඳුම්, සිරිත්විරිත් ආදියෙහි අගය එතුමා තහවුරු කළේය. විදේශීය නම්, ආගම්, ඇඳුම් පැළඳුම් සහ සිරිත්විරිත්වලට වහල් වූ සිංහලයෝ එතුමාගේ විවේචනයට සහ උපහාසයට ලක්වූහ. ලක්වැසියන්ගේ මෙවැනි දුර්වලතාව විවේචනයට ලක්කරමින්, ජාතික නිදහස් කරගැනීමේ අවශ්‍යතාව එතුමා පෙන්වා දුන්නේය.

මෙම ව්‍යාපාර සඳහා එතුමා යොදාගත්තේ සිය දේශන, ධර්මපත්‍රිකා සහ සඟරාය. දිවයිනෙහි පළාතක් පාසා සමස්ත එතුමා තම ධර්මප්‍රචාරක කටයුතු වැඩිදියුණු කළේය. බුද්ධධර්මය පිළිබඳව, සිංහලෙන් මෙන්ම ඉංග්‍රීසියෙන්ද මෙතුමා පත්‍රිකා සහ පොත් සකස් කළේය. බොහෝ අවශ්‍යතා සඳහා දියුණුවී දකිනුරිසි වූ එතුමා දිවයිනෙහි පිරිසර පළාත්වල පවා බොහෝ පාසාල පිහිටුවීමෙහි වෙහෙසුනේය.

තම රටේ පමණක් ධර්මප්‍රචාරය කිරීමෙන් සැමිමකට පත්කොටු එතුමා බුද්ධධර්මය පිරිසරවද ප්‍රචාරය කිරීමට බෙහෙවින් වෙහෙසුනේය. ඉඤ්ඤාව, සියලු, මුරුමය, ඇමෙරිකාව, එංගලන්තය, ජපානය, ප්‍රංශය, ඉතාලිය, ජර්මනිය ආදී රටවල් ගණනාවක් ධර්මප්‍රචාරක කටයුතු සඳහා මෙතුමා ගියේය. විදේශීය රටවල් අතුරින්, විශේෂයෙන්ම එතුමා ඉන්දියාවෙහි ධර්මප්‍රචාරය සඳහා වෘත්ත වේගයෙන් ගස් බව පෙනේ.

විදේශවලට එතුමා ගියේ ධර්මප්‍රචාරක කටයුතු සඳහා වුවද, ලංකාවේ ආර්ථික සංවර්ධනය සඳහා එම රටවලින් ගතහැකි උපදෙස් ගැනීමට එතුමා අමතක නොකළේය. ජාතීන් අතර සබඳතාවයන් සහ සාමකාමි සාහසිකයන් ඇතිකිරීමෙහිලාද මෙතුමා බෙහෙවින් වෙහෙසුණු කෙනෙකි.

තම ජීවිතයේ අවසාන කාලය පැවිදිව ගතකිරීමට තීරණයකරගත් මෙතුමාගේ 1931 ජූලි මස 31 වැනිදින, "සිරිදෙවමික ධම්මපාල" නමින් පැවිදිවිකයට ඇතුළත් වූහ. පැවිදිවි ව්‍යස්තව සිටියදී පවා මෙතුමාගේ තම මුළු ඉඩම බොහෝ කටයුතු සඳහා යෙදුණ. මෙතුමාගේ පැවිදිවූයේද, පැවිදි වූ පසු විසුයේද ඉඤ්ඤාවෙන්ය. පැවිදි වී වසී 3 කට පමණ පසු මෙතුමාගේ ඉඤ්ඤාවේ බරණැස් මුරුරදී අපවත් වූහ. එතුමාගේ අපවත් වූයේ වසී 1933 අප්‍රියෙල් 22 වැනි දිනය.

මුද්‍රාගමෙහි උනන්දුවෙන්, විශේෂයෙන්ම ලක්ෂ්‍යයාව නගායුධයට මෙතුමාගේ සිදු වූ සේවය අප්‍රමාණය.

VOCABULARY FOR SUPPLEMENTARY READINGS

READING 1

- අත්දැකීම N2 experience; pl. අත්දැකීම්
- අක්ෂරවාදියා N5 extremist, fanatic; pl. අක්ෂරවාදියෝ ; stem අක්ෂරවාදී
- අප්‍රිකාව N2 Africa; no pl.; stem අප්‍රිකා
- අලුතු new, strange
- අයුක්තිය N2 injustice; pl. අයුක්ති
- අරඹන්නවා start, begin
- අවිහිංසාව N2 non-violence, harmlessness; no pl.; stem අවිහිංසා
- අහෝසි කරන්නවා abolish, nullify, invalidate
- ආශීය visited (literally come and gone)
- ආදර්ශන exemplary
- ආරාධනය N2 invitation; pl. ආරාධනා
- ආරාධනා කරන්නවා invite
- ආසියානු Asian (adjective)
- ආරඹෙන්නවා start, begin
- අයුරු N2 company, association with; no pl.; stem අයුරු
- ඉදිරිපත් වෙන්නවා come forward
- ඉන්දියානු Indian (adjective)
- ඉන්දියා-ස්වාධීනතා පනත N2 Indian Independence Act; no pl.
- උද්ගත exalted, noble, distinguished
- උපකාර කරන්නවා help, assist
- උපකාරය N2 help, assistance; pl. උපකාර
- උසාවිය N2 court of law; pl. උසාවි
- එක්සත් united
- එක්කු ගස්වන්නවා make one understand, make one believe, convince
- කඩා වෙන්නවා be shaken, be taken aback

කලකිරවනවා	make one dejected, make one disappointed
කඵ ජාතිකයා	N5 dark-skinned person; pl. කඵ ජාතිකයෝ ; stem කඵ ජාතික
කැප වෙනවා	be dedicated
කැරලි ගසනවා	revolt
කැරලි	N2 revolt; pl. කැරලි
කුමන්ත්‍රණය කරනවා	conspire
කුල භේදය	N2 caste division, caste disparity, casteism; pl. කුල භේද
කැරකම	N2 cruelty; pl. කැරකම් ; stem කැර
කේදජනක	miserable, pitiable, distressing
කම්පාවලකම්	behavior, manners, etc.; pl. only
කම්	N2 nature (of a person); pl. කම්
කැටුම්	N2 clash, collision; pl. කැටුම්
කිලිනි රථය	N2 ambulance; pl. කිලිනි රථ
කිලිනි රථ කණ්ඩායම	N2 ambulance corps, ambulance group; pl. කිලිනි රථ කණ්ඩායම්
කිවිසිටා ගන්නවා	.decide, get agreed upon
ගුජරාටි	Gujarati (language name)
ගුට්ඛාව	blows, etc.; pl. only
චීන	Chinese
චේතනාව	N2 idea, intention, thought; pl. චේතනා
ජයග්‍රහණය	N2 victory; pl. ජයග්‍රහණ ; stem ජයග්‍රහණ
ජෛන	Jain (adjective)
කැමැත්ත	N oppressions; pl. only
දස ලක්ෂය	N2 ten lakhs (one million); pl. දස ලක්ෂ
දැරියා	N5 girl; pl. දැරියෝ
දුර්වල	weak, feeble
දෘෂ්ටිකෝණය	N2 perspective, point of view, vision; pl. දෘෂ්ටිකෝණ

Lesson Fourteen

දේශනය N2 lecture; pl. දේශන

නඩුව N2 legal case, lawsuit; pl. නඩු

සිතර දෙවේලේ frequently

නිසි proper

නිති ගතකරනවා make law (legal)

නිතිඥයා N5 lawyer; pl. නිතිඥයෝ ; stem නිතිඥ

නිති සංග්‍රහය N2 code of law; pl. නිති සංග්‍රහ

නිති-සමාගම N2 law-company, law-society; pl. නිති-සමාගම්

පකිස්තානය N2 Pakistan; no pl.; stem පකිස්තාන

පදනම් වෙතවා be based on

පාක්ෂිකයා N5 one who belongs to a party, a partisan;
pl. පාක්ෂිකයෝ ; stem පාක්ෂික

පාර්සි Parsee (adjective)

පුද්ගලයා N5 person, individual; pl. පුද්ගලයෝ ; stem පුද්ගල

පුරා full, complete

පුරෝගාමියා N5 leader, one in the forefront; pl. පුරෝගාමියෝ ;
stem පුරෝගාමී

පෝර්බන්දර් N2 Porbandar (place name)

ප්‍රකාශ කරනවා make public, publish, express

ප්‍රකාශයට පත් කරනවා bring to light, express

ප්‍රධානත්වය N2 leadership; pl. ප්‍රධානත්ව

ප්‍රබෝධය N2 enlightenment; no pl.

ප්‍රශංසා කරනවා praise

ප්‍රසිද්ධියේ publicly

ප්‍රාදේශීය provincial

බන්ධනාගාර ගතකරනවා imprison

බාධක වෙනවා be an obstacle, hinder, impede

බාලයා N5 young one, youngest; pl. බාලයෝ ; stem බාල

බිහි වෙතලා	be born, come forth
බොම්බාය	N2 Bombay (place name)
භාරතය	N2 India (place name); stem භාරත
භේදය	N2 division, difference, dissension, dispute, disparity; pl. භේද
මව්බිම	N2/3 motherland; pl. මව්බිම්
මහජනයා	N2 public; stem මහජන
මහාත්මා ගාන්ධී	Mahatma Gandhi
මානව	human (adjective)
මැඩවට්ටුවකට	bring under control, suppress
මුද්‍රාණ්ණය	free, get something released
මුද්‍රණය කරනවා	print
මුහුණපාන	face
මෝරනවා	grow (gradually), mature
යාච්ඤා කරනවා	pray
යොමු කරනවා	make one direct to or apply
රඳවාගෙන තිබෙනවා	keep (something) for oneself, continue keeping for/with oneself
රාජ්‍යෝට්ටි	Rajkot (place name)
රඳි තිබෙනවා	be lodged in, be fixed within
රැස්වීම	N2 meeting, gathering; pl. රැස්වීම්
රේඛාගණිතය	N2 geometry; no pl.
ලෝකයා	N5 people, mankind, society; no pl.
වර්ණභේදය	N2 color-bar, discrimination on the basis of color; no pl.
විද්‍යාපීඨය	N2 educational institution, seat of learning; pl. විද්‍යාපීඨ
විරෝධය	N2 objection, opposition; no pl.; stem විරෝධ
විවරණය	N2 analytic explanation, description; pl. විවරණ; stem විවරණ and විවරණය

Lesson Fourteen

- විවාහ N2 marriage; pl. විවාහ
- වෛද්‍යවරයා N5 physician, doctor; pl. වෛද්‍යවරු ; stem වෛද්‍ය
- ව්‍රත N2 religious vow; pl. ව්‍රත
- ශ්‍රීවිභූතිය N2 glory, wonder; pl. ශ්‍රීවිභූති
- ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ N2 supreme court; pl. ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ
- සටන N2 battle, struggle, fight, war; pl. සටන්
- සත්‍යග්‍රහණය N2 Satyagraha (holding fast to truth), non-violent protest; no pl.
- සදාචර්‍ය ever, for ever
- සහයෝගතොවජිතය N2 non-co-operation; no pl.; stem සහයෝගතොවජිත
- සහාය N2 help, assistance; no pl.; stem සහාය
- සහෝදරිය N5 sister; pl. සහෝදරියෝ
- සාලාස්චිම්බ N2 arrangement, making arrangements for; pl. සාලාස්චිම්බ
- සිහිනි tender, little (implies affection)
- සියැසිත් with one's own eyes
- සිරදඳුම්බම් විදිකම් suffer imprisonment
- සුදු රාහිකයා N5 white-skinned person; pl. සුදු රාහිකයෝ ; stem සුදු රාහික
- ස්වතන්ත්‍රභාවය N2 freedom, self-rule, dominion status; no pl.
- ස්වරාජ්‍යය N2 self-rule, dominion; pl. ස්වරාජ්‍ය
- හදවස N2 heart; pl. හදවත්
- හැවිරිදි years old
- හෙළාදකිනම් condemn, scorn, treat with disrespect
- ළදරු-විවාහය N2 child-marriage

READING 2

- අධිපතියා N5 chief, incumbent, lord; pl. අධිපතියෝ ; stem අධිපති
- අධ්‍යාත්මය N2 supreme spirit, spiritual (aspect); no pl.
- අනගාරික Anagarika (adjective and title), not leading a household life, celibate, ascetic

- අනන්ත ධර්මාලංකාරය N5 Anagarika Dharmapala (respectful)
- අපවත් වෙතැ pass away, die (of monks)
- අප්‍රමාණ limitless, inestimable
- අවසාන last, final (adjective)
- ආත්මපරිවෘත්තය N2 self-dedication, self-sacrifice; no pl.
- ආශීර්වාදය N2 blessing, greeting; pl. ආශීර්වාද
- ඇඳුම්පැළඳුම් dress and ornaments; adornment; pl. only
- ඇමරිකානු American (adjective)
- ඉතාලිය N2 Italy; stem ඉතාලි
- උතුරා N5 noble person; pl. උතුරෝ ; stem උතුර
- ඒ අතර then, at that time, meanwhile
- කර්නල්. එච්. එස්. ඔල්කට්තුරා N5 Colonel H.S. Olcott (respectful)
- කාරකසභාව N2 committee; pl. කාරකසභා
- චාරිත්‍රය N2 trip, journey; pl. චාරිත්‍ර
- ජපානය N2 Japan; stem ජපාන
- ජර්මනිය N2 Germany; stem ජර්මන්
- දේශනා කරනවා lecture, preach
- ධර්මපත්‍රිකාව N2 religious or doctrinal pamphlet; pl. ධර්මපත්‍රිකා
- නාමය N2 name; pl. නාම
- නිරත වෙතැ be engaged in
- පත්‍රිකාව N2 pamphlet, leaflet; pl. පත්‍රිකා
- පරමබුද්ධාගමික චින්තන සමාගම N2 Buddhist Theosophical Society
- පරිවර්තනය කරනවා translate
- පරිඉත්‍යය N2 effort; pl. පරිඉත්‍ය
- පිරිසිටිවීම් be degenerate, backward, undeveloped, degraded or deteriorated, having declined
- පුනරුත්ථානය N2 rehabilitation, resuscitation, resurrection; no pl.; stem පුනරුත්ථාන
- පෙරලිය N2 revolution, radical change; pl. පෙරලි

Lesson Fourteen

පොහොසත් වෙතවා	be able, become rich
ප්‍රංශය	N2 France; stem ප්‍රංශ
ප්‍රචාරක	propaganda, propagation (adjective)
ප්‍රචාරය	N2 propaganda, propagation
ප්‍රචාරය කරනවා	propagate, spread
බරණ්ද	N2/3 Benares (place name); stem බරණ්ද
මුට්‍ර භසනය	N2 Buddha Sasana, Buddhist dispensation, Buddhism; no pl.; stem මුට්‍ර භසන
බෞද්ධයකු වෙතවා	become a Buddhist
මුක්ඛ චාරිචරයා	N5 celibate person (respectful); pl. මුක්ඛ චාරිචරා ; stem මුක්ඛ චාරි
මුක්ඛ චාරි වෙතවා	become a celibate
මතක් කර දෙතවා	remind
මුලදී	at first, in the beginning
ලිපිකරුවා	N5 clerk; pl. ලිපිකරුවෝ; stem ලිපිකරා
වයස්ගතව	being old
වහල් වෙතවා	be a slave to, to follow slavishly
වැඩිදියුණු කරනවා	develop, further
විවේචනය	N2 criticism; pl. විවේචන
ඉමය	N2 energy, effort; pl. ඉම
සංවර්ධනය	N2 development; no pl.; stem සංවර්ධන
සඟරාව	N2 journal, magazine; pl. සඟරා
සමිති සභා සංගම්	associations, societies, organizations; pl. only
සබඳතාවය	N2 friendship, relation; pl. සබඳතා
සංස්කෘතිය	N2 civilization; no pl.; stem සංස්කෘතිය
සමච්චනය	N2 co-existence: no pl.; stem සමච්චන
සියම්	N2 Siam, Thailand; stem සියම්
සිංහලයේ ශ්‍රී සුමංගල භාණිකයන්ගේ	N5 Venerable Sri Sumangala of Hikkaduwa

LESSON 15

බුදුසමය ලක්දිව පිහිටුවීම

බුදුවර්ෂී 236 පොයොන් මස පුර පසළොස්වක් දින, ලංකා ඉතිහාසයේ වැදගත්ම දිනය වශයෙන් සැලකිය හැක. ලක්දිව බුදුසමය පිහිටුවීම සිදුවූයේ මෙදිනය. එවක දඹදිව රාජ්‍යය කළ අශෝක අධිරාජ්‍යයාගේ ආරාධනය පරිදි මහිඤ්ජරභක්වහන්සේ ධර්මය මෙහෙවර සඳහා ලංකාවට වැඩියහ. එකල ලක්දිව රජකළ රජතුමා දේවානම්පියතිස්ස නම් විය. එවක ලක්දිව රජකළ දේවානම්පියතිස්ස රජුන් දඹදිව රජකළ අශෝක රජුන් මිත්‍රයෝ වූහ. මහිඤ්ජරභක්වහන්සේ අශෝක රජුගේ පුත්‍රයා ය. ලංකාවෙහි ධර්මය කටයුතු සඳහා තම පුත්‍රයා වූ මහිඤ්ඤ භිමියන්ම ලංකාවට එවන්නට ඇත්තේ, දෙරට රජවරු අතර පැවති මෙම මිත්‍රභාවය නිසා විය හැක.

මහිඤ්ජරභක්වහන්සේ මෙහි ගෙන ආයේ අටක් ආගමක් පමණක් නොවේ. අටක් ශිෂ්ටාචාරයක් ගොඩනැංවීමට අවශ්‍යවන මූලික දැනුමද උන්වහන්සේ ගෙන ආහ. එවකට භාරතයේ මොහම් රාජ්‍යයේ ඉතා දියුණුව පැවතුනු මුරුමුණිචාර්යයන් පිළිබඳ විශාල අවබෝධයක් උන්වහන්සේට තිබුණි. අධිරාජ්‍යයාගේ පුත්‍රයා වූ උන්වහන්සේ, රජකෙනෙකු විසින් දැනගත යුතුව තුබුණු සෑම කලාශිල්පයක්ම මැනවින් හදුනා. රාජ්‍යවිද්‍යාව පිළිබඳව මනා අවබෝධයක් උන්වහන්සේට විය. ලක්දිව නව ශිෂ්ටාචාරයක් ගොඩනැංවීම සඳහා එම සියළුම දැනුම උන්වහන්සේ ලාභිකයන්ට කියාදුන්න. මහිඤ්ජරභක්වහන්සේ සිංහල සභ්‍යයන්ගේද මුලපිරීමක් වශයෙන් සැලකිය යුතුය.

මහිඤ්ජරභක්වහන්සේ මූලික පරමාර්ථය වූයේ ලක්දිව බුදුසමය පිහිටුවීමයි. මහිඤ්ඤ භිමියන් ලක්දිවට වඩිනාදිනයෙහි, ලක්දිව රජු වූ දේවානම්පියතිස්ස රජතුමා තම පිරිසද පිරිවරා මුවදඩයමෙහි ගොස් සිටියේය. එතුමා මුවදඩයම සඳහා ගියේ "මියුක" නම් පවුල අසල වූ වන්පෙදෙසට ය. මහිඤ්ඤ භිමියන් වැඩියේද මියුක පවුලට ය. "මියුක පවුල" දැන් "මහින්තලේ" යනුවෙන් හැඳින්වෙයි. එම ප්‍රදේශයද හැඳින්වෙනුයේ "මහින්තලේ" යනුවෙනි.

තනුකමින් සිටි මුවකු දුටු රජතුමා, උඟ් වදිනු රිසිවුවද, උඟ් තනුකමින් සිටිනෙහි නොවිද, උඟ් තනුක කා ඉවර වනතුරු මඳක් බලා සිටියේය. මේ අතරේදී "හියා!" "හියා!" යනුවෙන් නිසිවකු තමා අමතනු රජුට ඇසිණ. "හියා!" යනුවෙන් තමා ඇමතීමට හැකි නිසිවකු තම දිවයිනෙහි නොසිටි බව දන් රජු, එම ආමතනුණ ඇසි විෂයට පත්වූයේ අවට බැලිය. මියුකපවුලෙහි සිටි මහිඤ්ඤ භිමියන් ඇතුළු පිරිස එතුමාට දන්කට ලැබිණ. රජුගේ විෂය දුරලභවස් මහිඤ්ඤ භිමියෝ,

" මහරජ, අපි ශ්‍රමණයෝ වෙමු. බුදුරජාණන්වහන්සේගේ ශ්‍රාවණයන්වහන්සේලා වන අපි නොප නෙරෙහි අනුකමා වෙන්න, දඹදිව සිට මෙහි පැමිණියෙමු"යි වදාළහ. එය ඇසූ රජතුමා සතුටුව, දුනුහි පසෙක දමා තෙරැන්වහන්සේවෙතට ගියේය. ඔහුගේ පිරිසද ඔහු අනුව ගියහ.

ටළිය දේශනා කරන්නට පෙර රජු පරීක්ෂා කළ යුතු යැයි සිඟු මිලියෝ , ඒ අසල වූ අඹගසක් පෙන්වා රජුගෙන් වෙසේ ප්‍රශ්න කළහ.

"මහ රජ, මේ ගස තුළින්ද?"

"ඤාමිනි, මේ ගස අඹගසකි."

"මේ හැර තවත් අඹගස ඇද්ද?"

"ඇත ඤාමිනි. බොහෝ අඹගස ඇත."

"මේ අඹගසත් ඒ අඹගසත් හැරුණුවට තවත් ගස් ඇද්ද?"

"ඤාමිනි බොහෝ ගස් ඇත. එහෙත් ඒවා අඹ නොවේ."

"ඒ අඹගසත්, අඹ නොවන ගසත් හැර තවත් ගස් ඇද්ද?"

"ඇත ඤාමිනි. එනම් මේ අඹගස ය."

තමා ඇසූ ප්‍රශ්න රජු විසඳූ ආකාරයෙන්ම මිහිඤ්ඤාභවනස්ථානයේ සතුටුව, තවදුරටත් සිහු විමසනු සඳහා වෙසේ ප්‍රශ්න කළහ.

"මහ රජ, තොපට නැයෝ සිටින්නද?"

"ඤාමිනි බොහෝ නැයෝ සිටිති."

"නැයන් නොවන අය ඇත්ද?"

"ඇත ඤාමිනි, නැයන් නොවන බොහෝ අය ඇත."

"ඒ නැයනුත් නැයන් නොවන අයත් හැරුණුවට තවත් කිසිවෙක් ඇද්ද?"

"ඇත ඤාමිනි. එනම් මම ය."

මෙම ප්‍රශ්න විසඳීමෙන්ම රජතුමා බුද්ධත්වයට වටහාගත් මිලියෝ, එතුමාට ධර්ම දේශනා කළහ. රජු සහ පිරිස කිසරුක සහිත පන්සිල් සමාදන් වී බොධියෝ වූහ. ලන්දිව බුද්ධාසනය පිහිටුවීමේ ආරම්භය ඒ සමග ඇතිවිය.

බුදුසමය මෙහි පිහිටුවීමෙන් පසු, ආගමික අංශයෙන් රටවැසියා ලැබූ දියුණුව ඉමහත් ය. බුද්ධචරිතය හා භික්ෂූන්ගේ ජීවිතය ආදර්ශයට ගත් සිවුහු අධ්‍යාපනික වශයෙන් දියුණුවන්නට වූහ. ආගමික කටයුතුවලදී පමණක් නොව, අධ්‍යාපනික සහ සමාජ කටයුතුවලදීද බොධි භික්ෂුව විසු පන්සල කෙරුණු ස්ථානය වූයේය. ගිහිපැවිදි දෙපසම පන්සලෙහි අධ්‍යාපනය ලැබූහ. භික්ෂූන්ගේ ඇපදාපසාදාන ගිහියන් වසින් කරන ලද අතර, ගිහියන්ගේ ආගමික, සමාජ ආදී කටයුතුවලදී භික්ෂූන්ගේ අනුශාසනය ලැබුණේය. බොධි භික්ෂුව කටයුතු කෙරුණේ ගිහියන්ගේ ගුරුවරයකු මෙන්ම භික්ෂුවකුද පරිද්දෙනි. ගිහි පැවිදි දෙපසම, සහයෝගයෙන් ජීවත්වීම හේතුකොටගෙන සමාජයේ එකමුතු බව හා ආරක්ෂාවද තහවුරු විය.

ආගමික වාරිත්‍ර ගත්කලද, මහිඤ්ඤාභවන සහ නිසා ඇති වූ වෙනස්කම් බොහෝ ය. පිරිස්කිවේ ආගමික වාරිත්‍රය සහ පෙරහැර පැවැත්වීමේ වාරිත්‍රය මිට කිඳයුත් වශයෙන් දැක්විය හැක.

ලක්ෂා රාජ්‍ය පාලනයද ඉමයෙන් බොධි මුලධර්මචරිත අනුව හැඩගැසෙන්නට විය. බුද්ධාසනය ආරක්ෂාකරගැනීම සලකනලද්දේ රජුන්ගේ පරම යුතුකමක් ලෙසිනි.

මහිඤ්ඤාභවන මෙරට සංකෘතික දියුණුවටද බෙහෙවින් ඉවහල් විය. මිහිඤ්ඤාභවන මෙරටට පැමිණෙන්නට පෙර ලන්දිව එතරම් දියුණු වූ ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පයක් තුළු බවට සැකෙන සාක්ෂි නොමැත. ලන්දිවකන්ගේ පැමිණීම හේතුකොටගෙන ගෘහනිර්මාණ ශිල්පයක්ද මෙරට ඇතිවූයේය. ගොඩනැගිලි

අලංකාර කිරීම සඳහා උපයෝගී කරගන්නාලද වික්‍රමලාවද මේ සමගම දියුණු විය. මුදුදහම ලක්දිව පැතිරයාමත් සමගම මුර්ති ශිල්පයද මෙහි ඇතිවන්නට විය. ලක්දිව භාෂා සාහිත්‍යයේ දියුණුවටද මුදුදහම පිහිටුවීම නිසා වූ සේවය වශාල ය. ලක්දිව සිරිත්විරිත් ආදියද මුදුදහමෙහි බලපෑම හේතුකරගෙන අප්‍රතුම ප්‍රිත්‍රුචරත් ගත්තේය.

මුදුදහම ලක්දිව පිහිටුවීමෙන් පසු ඉන්දියාවත් ලංකාවත් අතර සබඳතාවයද තවතවත් දියුණු විය. පඩිවරාද, වෙළෙන්දෝද, දේශසංචාරකයෝද නිතර ලක්දිව බලා වන්නට වූහ. ඉන්දියාවත් සමග පැවතුනු මෙම සබඳතාවය දිවයිනෙහි සංකානික දියුණුවටද බෙහෙවින් හේතු විය.

ඉන්දියාවෙන් ලංකාවට ලැබුණු වැදගත්ම සංකානික දායාදය මුදුදහම යැයි පැවසිය හැක. ලක්දිව සත්‍යඛය සහ සංකානික පිලිබඳ සෑම වැඩිදියුණුවක්ම ඇතිවූයේ මිහිඳුඛියන් මෙහි පෑම මුදුසමය පිහිටුවීමෙන් පසුව ය.

VOCABULARY

- අංශය N2 section, side, part; pl. අංශ
- අධිරාජයා N5 emperor; pl. අධිරාජයෝ ; stem අධිරාජ
- අධ්‍යාත්මික spiritual
- අධ්‍යාපනික educational
- අනුශාසනය N2 advice, admonition; pl. අනුශාසන
- අභිනව new
- අඬු ගස N2 mango tree; pl. අඬු ගස් ; stem අඬු
- අශෝක N5 Asoka (proper name)
- ආමන්ත්‍රණය N2 addressing, calling; pl. ආමන්ත්‍රණ ; stems ආමන්ත්‍රණ, ආමන්ත්‍රණය
- ඇපඋපඤාන attendance, looking after someone; pl. only
- ඇමතිම N2 addressing, calling; pl. ඇමතිම
- ඉවහල් වෙතරා be helpful, be conducive to
- උපයෝගී කරගන්නරා make use of, use
- එකමුතු බව N2 unity, harmony; no pl.
- සිසිවෙත් N5 someone; no pl. See grammar 6.

Lesson Fifteen

- කේන්ද්‍ර ස්ථානය N2 central place, chief place, center; pl. කේන්ද්‍ර ස්ථාන
සම්බන්ධයෙන් with regard to. See grammar 11.
- ගෘහකලාව N2 architecture; pl. ගෘහකලාව
ගොඩනැගීම N2 building up; pl. ගොඩනැගීම්
- චාරිත්‍රය N2 custom; pl. චාරිත්‍ර
චිත්‍ර කලාව N2 art of drawing and painting; pl. චිත්‍ර කලා
- තෙරුන්වහන්සේ N5 elder-monk (honorific); pl. තෙරුන්වහන්සේලා
දඩයම N2 hunting; pl. දඩයම්
දඩයමෙහි යනවා go hunting
- දකුණුදිව N3 India; no pl.
- දායාද N2 gift, heritage, inheritance, dowry; pl. දායාද
උන්න N2 bow; pl. උන්න
උරලකවා dispel, ward off, discard
- දෙ- two
දෙරට the two countries, of the two countries
- දේශසංචාරකයා N5 traveler in a country, tourist; pl. දේශසංචාරකයෝ;
stem දේශසංචාරක
- ධර්මික missionary (adjective)
- පරම chief, primary, most important, noble
- එහිදී at. See grammar 2.
- පවුල N2 hill, rock; pl. පවුල
පැතිරයාම N2 spread, dissemination; pl. පැතිරයාම්
පැවැත්වීම N2 holding, carrying on; pl. පැවැත්වීම්
- පිරිස් කීම N2 chanting of Pirit (i.e. Buddhist sutras); pl. පිරිස් කීම්
පිහිටුවීම N2 establishing, fixing, establishment; pl. පිහිටුවීම්
- පුරපසළොස්වක N2/3 full-moon day; no pl.; stem පුරපසළොස්වක,
or පුරපසළොස්වක්
- පෙරහැර N2 procession; pl. පෙරහැරවල්

- පොයෙන්නේ month in the lunar calendar. See grammar 1.
- ප්‍රදේශය N2 province, area; pl. ප්‍රදේශ
- බලා to, towards. See grammar 10.
- බලාසිටීම watch, wait
- බුදුදහම N2 Buddha's doctrine, Buddhism; no pl.
- බුදු වර්තමානය N2 deeds of the Buddha, life of the Buddha; no pl.
- බුදු සමය N2 same as බුදු කාලය; no pl.
- බුදු වර්ෂ Buddhist era. See grammar 1.
- බුද්ධිමත් intelligent
- භික්ෂුව N5 Buddhist monk; pl. භික්ෂුහු ; stem භික්ෂු
- මන good, fine, sound
- මහ රජ great king, "your majesty" (vocative)
- මහින්ද N5 Mahinda (proper name)
- මහින්දාගමනය N2 arrival of Mahinda; no pl.
- මිත්‍රත්වය N2 friendship; no pl.
- මහින්දා Classical Sinhala form of මහින්ද
- මුලපිටීම N2 starting, beginning; pl. මුලපිටීම්
- මුව දඩයම N2 deer-hunt; no pl.
- මුර්ති ශිල්පය N2 (art of) sculpture; pl. මුර්ති ශිල්ප
- මූලධර්මය N2 fundamental principle, principal doctrine; pl. මූලධර්ම
- මෙහෙවර N2 work, service; no pl.; stem මෙහෙවර
- මෝරියා රාජ්‍යය N2 Mauryan kingdom; no pl.
- ගුණය N2 duty; pl. ගුණ
- රජ්‍යය rule, reign
- රටවාසියා N5 inhabitant of a country; pl. රටවාසියෝ ; stem රටවාසි
- රහස්වත්තයේ N5 an Arahant, a saint (Buddhist);
pl. රහස්වත්තයෝ ; stem රහස්

Lesson Fifteen

රාජ්‍ය	N2 country; pl. රාජ්‍ය
ච්ඡිත්ත	move, come, go (of monks)
ච්ඡුත්ත	say, speak, preach (of Buddhist saints)
වන පෙදෙස	N2 forest area, wooded district; pl. වන පෙදෙස්
විදිත්ත	shoot (an arrow), pierce
විස්මයට පත්වෙත්ත	be surprised
වෙනස්කම	N2 difference, change; pl. වෙනස්කම්
සිංඝාචාර	N2 civilization; pl. සිංඝාචාර
ඉමිණියා	N5 recluse; pl. ඉමිණියෝ ; stem ඉමිණි
ඉවකයන්වහන්සේ	N5 disciple (of Buddha); pl. ඉවකයන්වහන්සේලා ; stem ඉවක
සංස්කෘතිය	cultural
සමාජ	social
නැඹිණැසෙත්ත	be patterned, be formed
හිතවත	N5 friend; pl. හිතවත්තු ; stem හිතවත්
හිමියෝ	N5 a Buddhist monk (inflects as plural)
හි	N2 arrow; pl. හි
හේතුකොටගෙන	having as cause. See grammar 12.

GRAMMAR

1. බුද්ධවර්ෂ

Dates in Sri Lanka are sometimes given in terms of බුද්ධවර්ෂ, the Buddhist era (B.E.), instead of the Christian era. The බුද්ධවර්ෂ is calculated from the traditional date of the demise of the Buddha (483 B.C.). It may be abbreviated as බු:ව: or බු.ව. . Dates given in terms of බුද්ධවර්ෂ usually follow the traditional lunar calendar. The months of this calendar with their approximate western equivalents are as follows:

දුරුතු	=	දෙසැම්බර්-ජනවාරි	December - January
තව්ව	=	පෙබරවාරි	February
මැදින්	=	මාර්තු	March
බත්	=	අප්‍රියෙල්	April
චෙසක්	=	මැයි	May
පොසොන්	=	මැයි-ජූනි	May - June
අයළ	=	ජූනි-ජූලි	June - July
තිසිති	=	ජූලි-අගෝස්තු	July - August
ඔක්තර	=	අගෝස්තු-සැප්තැම්බර්	August - September
වඵ	=	සැප්තැම්බර්-ඔක්තෝබර්	September - October
ඔළ	=	ඔක්තෝබර්-නොවැම්බර්	October - November
උදුවඵ	=	නොවැම්බර්-දෙසැම්බර්	November - December

Thus: බුද්ධවර්ෂ 236 පොසොන් මස පුරපසළොස්වක දින.....
On the full-moon day of Poson (i.e. May - June) in 236
B.E. (approx. 247 B.C.)

2. පරිදි

With a dependent noun signifying requests, advice, orders, etc., the postposition පරිදි may have the sense 'at, according to':

Lesson Fifteen

ඔහුගේ ඉල්ලීම පරිදි මම එය කෙළෙමි.
I did that at his request.

ගුරුවරයාගේ අවධානය පරිදි ශිෂ්‍යයෝ නොහැසිරෙති.
The students do not behave according to the advice of the teacher.

ලෙස can also be used in this way.

ඔහුගේ ඉල්ලීම ලෙස මම එය කෙළෙමි.
ගුරුවරයාගේ අවධානය ලෙස ශිෂ්‍යයෝ නොහැසිරෙති.

3. EMPHATIC PAST

3.1 The Emphatic Past of Class 1 verbs (6,1.2) has an alternate form in -උයේ rather than -උවේ. Optionally, the -උ- in this alternant is lengthened. Thus:

Verb		Emphatic Past	Alternate Forms
බල-	see	බැඳුවේ	බැඳුයේ or බැඳුයේ
කප-	cut	කැපුවේ	කැපුයේ or කැපුයේ
මර-	kill	මැරුවේ	මැරුයේ or මැරුයේ

3.2 Some irregular verbs have similar alternate forms as follows:

වෙ-	be, become	වූවේ	වූයේ
එ-	come	ආවේ	ආයේ
ක-	eat	කෑවේ	කෑයේ

4. විබෙතවා AND වෙනවා

4.1 විබෙතවා 'be, exist' has alternates for some past tense forms as follows:

- ඉබුනි as the third person past tense singular, besides විබුණේ, විබුනි, විබිනි and විබිණ.
- ඉබුණ as the past tense verbal adjective besides විබුණු, විබු and ඉබු.

4.2 වෙනවා 'be, become' has alternate past tense forms:

- වනි as the third person past tense singular besides වුණේ, වුටිය, වුයේ, වුනි, වනි and වන.
- වනඟ as the third person past tense plural, besides වුටිය and වුඟ.
- වන as the past tense verbal adjective besides වු and වුනු.

5. VERBS IN -ඊ

Most verbs with a present tense stem ending in -ඊ, have an alternate past tense stem formed simply by replacing -ඊ by -උ, parallel to the form කු- from කර- (a,1). This past tense stem by itself may serve as a verbal adjective, or the person-number endings may be added in the usual way. Two such verbs occurring in this lesson are ඉගැන්වීම 'study, commit to memory' and වදාළීම 'say, speak, preach (of books)'.
 ඉගැන්වීම 'study, commit to memory' and වදාළීම 'say, speak, preach (of books)'.

ඉගැන්වීම	Regular Past Stem	-උ stem	Verbal Adjective	Third Singular
ඉගැන්වීම	ඉගැන්වී-	ඉගැන්වු-	ඉගැන්වු	ඉගැන්වේ
වදාළීම	වදාළී-	වදාළු-	වදාළු	වදාළේ

6. කිසිවෙක්

කිසි, කිසිවක් and කිසිවෙක් (8,9) have an 'any...at all' sense in negative sentences and questions. They also occur in positive sentences with a 'some...(or other)' sense:

කිසිවෙකු කවුරු හඬාගත් බව හුනිල්ලට ඇහිණි.
 Sunil heard someone calling him.

කිසි පුරුෂයෙකු කවුරු වෙත එනු ඇහිණි දැයි.
 Sunil saw some man coming toward her.

එකුත් ලැබුණු එක් ලිපියක විමසීමක් ඇති කරුණු කිසිවක් සඳහන් වී තිබුණි.
 In one of the letters he received, some information about a marriage was mentioned.

7. පෙර

පෙර (a,1) can be used with a dependent infinitive to form 'before' clauses.

ඉගැන්වීමේ පුස්තකයක් එකකට පෙර ලියැවීමේ විද්‍යා ජනකයාගේ භාෂාව අමතර දැයි
 දැනගැනීම අපහසුය.
 It is difficult to determine what was the language of those who lived in Lanka before the Aryans came there.

කිසි එක් සේකට පෙර මා හටුවනු මැනවි.
 Please see me before you go there.

8. INANIMATE NOUNS USED - එක්

Inanimate nouns sometimes appear in literary Sinhala with

Lesson Fifteen

-එක් rather than -අක් in the indefinite. This seems to be particularly true where the sense of 'one' or 'a certain' is stressed, and is most common in oblique cases.

දිනෙක on one day

පසෙක on one side, etc.

(The use of -එක් with any inanimate noun in any case is found in older Sinhala writing, and there are some modern authors who employ this style).

9. COLLECTIVE NOUNS

A noun expressive of a group composed of animate members can take either a third person singular or plural verb although the noun may be in the singular. Thus:

කුමරුගේ පිරිස ඔහු සොයා ගියේය or ගියහ.

The prince's retinue went in search of him.

10. බලා

The postposition බලා has a sense 'to, towards, in the direction of', with verbs of motion such as යනවා 'go', එනවා 'come', පැමිණෙනවා 'arrive', පිටත්වෙනවා 'set forth', etc.

හෙතෙම එංගලන්තය බලා පිටත් විය.

He left for England.

11. ගත්කල

ගත්කල (literally 'when one takes') has a sense like English 'when we consider, in reference to' or 'with regard to'. Thus:

වර්තමාන ලෝකයේ භාෂා ගත්කල ඉන්දියි භාෂාවට වැදගත් තැනක් හිමිවන බව

කිව යුතුය.

with regard to the languages of the modern world, one must say that the English language occupies an important position.

12. කරගෙන , කොටගෙන

The past participle forms of කරගන්නවා , i.e. කරගෙන or කොටගෙන , are used idiomatically with forms such as හේතු (stem of හේතුව 'reason'), මුල් (stem of මුල 'cause, basis, main thing') and ප්‍රධාන ('chief, principal') to form phrases such as the following with senses like 'having as basis or cause, because of'.

හේතුකොටගෙන	or	හේතුවහලා
මුල්කොටගෙන	or	මුල්කරගෙන
ප්‍රධානකොටගෙන	or	ප්‍රධානකරගෙන

These expressions are used with a preceding noun or noun phrase to form the equivalent of English 'because of' or 'on account of' phrases.

or
 ප්‍රේමය හේතුකොටගෙන දුක ඇතිවෙයි.
 ප්‍රේමය මුල්කොටගෙන දුක ඇතිවෙයි.
 Grief arises because of love.

or
 ආසාව හේතුකොටගෙන බිය ඇතිවෙයි.
 ආසාව මුල්කොටගෙන බිය ඇතිවෙයි.
 Fear arises because of desire.

දෙවැනි ලෝක යුධය හේතුකොටගෙන ඇතිවූ සියළුම කරදර....
 All the difficulties that arose because of the second world war...

13. පරිද්දෙන් , ලෙසින් , සෙයින්.

පරිද්දෙන් , ලෙසින් , සෙයින් are the instrumental forms of පරිදි , ලෙස and සේ , and can be used as alternates for them in the sense of 'as, like' (9,18):

තම දරුවන් පරිද්දෙන් (or ලෙසින් or සෙයින්) ගුරුවරු ශිෂ්‍යයන් ඒකමලාගනිති.
 The teachers look after the students as their own children.

එතුමා වෙති පැමිණියේ රජයේ විශේෂ අමුත්තකු පරිද්දෙනි (or ලෙසින් or සෙයින්).
 He came here as a special guest of the government.

14. භික්ෂුව

භික්ෂුව 'Buddhist monk' is one of a very small number of animate nouns that refer to male humans, and end in -ඉ. In the singular definite and indefinite it inflects like a feminine noun (7,1.1), and usually takes the -හු plural (11,16.2). Thus:

Lesson Fifteen

	<u>Singular</u>		<u>Plural</u>
	<u>Definite</u>	<u>Indefinite</u>	
Nominative	සිසුට	සිසුටන්	සිසුහු
Accusative	සිසුට	සිසුටක	සිසුන්
Dative	සිසුටට	සිසුටකට	සිසුන්ට
Genitive	සිසුටගේ	සිසුටකගේ	සිසුන්ගේ
Instrumental	සිසුටගෙන්	සිසුටකගෙන්	සිසුන්ගෙන්

15. නොමැත

නොම (which is actually නො 'negative prefix' + ම 'emphatic particle') is sometimes used as an alternate for the negative prefix නො- in negating verbs. Thus:

නොම + ඇත -> නොමැත is/are not

In current literary Sinhala නොමැත is the only verb form of this kind which is in common use. නොම with other verbs (නොමට්ටේ, නොමතරයි as alternates for නොමට්ටේ, නොමතරයි, etc.) is largely restricted to archaic or poetic language.

SUPPLEMENTARY READINGS

1. සංසිද්ධා මෙහෙයින්වහන්සේ

දේවානම්පියතිස්ස රජුගේ සතෝදරයකුගේ දේවිය වූ අනුලා දේවි මිහිඳුකිමියන්ගෙන් බණ අසා පැවිදිවිඳු කැමිති වූවාය. තමා ප්‍රමුඛ ඡ්‍යුත් පන්සියයක් පැවිදිකරවන ලෙස අනුලාදේවි මිහිඳුකිමියන්ගෙන් ඉල්ලා සිටියාය. ඇයගේ ඉල්ලීම පරිදි ඔවුන් පැවිදි කරවීම අවශ්‍යවිය. ඡ්‍යුත් පැවිදිකිරීම ඔස්සුණින් විසිත්ම කළයුතු වූ හෙයින්, මිහිඳුකිමියෝ, තම නැගණිය වූ සඤ්ජානා මෙහෙයිය මෙහි එවන ලෙසද, බුදුරජාණන්වහන්සේ විසින් පරිභෝග කරනු ලැබීමෙන් පුප්‍රතිසංචයට පැමිණි ශ්‍රීමහාබෝධියෙහි ශාඛාවක් ඇය සමග එවන ලෙසද හසුන් දී අරිට්ටි නම් අමාත්‍යයා දකුණට යැවූහ. මෙම හසුන් ලද අශෝක රජතුමා, ලන්දිව බුදුසයුත පිහිටුවනලද බවත්, එය අනුමතයෙන් දියුණු වී යන බවත් දැන බොහෝ සතුටු වූයේය. ලන්දිව බුදුසයුතයෙහි වැඩිදියුණුව දකිනුරිසි වූ එතුමා හසුන් පරිදි, ශ්‍රීමහාබෝධියෙහි දැක්ම ශාඛාවක් රැගෙන ලංකාවට යන මෙන් සංසිද්ධා මෙහෙයින්වහන්සේගෙන් ඉල්ලා සිටියේය. ශ්‍රීමහාබෝධියෙහි දැක්ම ශාඛාවද රැගෙන මෙහෙයින්වහන්සේලා දොළොස් නමක්ද කැටුව සංසිද්ධා මෙහෙයින්වහන්සේ ලන්දිව බලා පිටත් වූහ. ශ්‍රීමහාබෝධිය ආරක්ෂාකිරීම සඳහා ආරක්ෂක පිරිසක්ද, බෝධිත්වහන්සේට කළයුතු විවිධ සේවා කිරීම සඳහා අවශ්‍යවන ඔල්වන්ද සංසිද්ධා මෙහෙයින්වහන්සේ සමග අශෝක රජතුමා එවීය. සංසිද්ධා මෙහෙයින්වහන්සේ ප්‍රමුඛ පිරිස බුදු වර්ෂ 236 උලුවත් මස පුරපයළොස්වක් දින ලන්දිවට පැවිදියහ. රජතුමා ප්‍රමුඛ ලන්දියෙන් විසින් ශ්‍රීමහාබෝධිත්වහන්සේද ඔස්සුණි පිරිසද මහෝස්සවයෙන් පිළිගන්නා ලදහ.

මිහිඳුකිමියන්ගේ අනුශාසනා ලද සඤ්ජානා මෙහෙයිය විසින් අනුලා දේවිය ප්‍රමුඛ පන්සියයක් පිරිස හා සවන් කුමරියන් පන්සියයක් පැවිදි කරන ලද බව වංශකථාවල සඳහන් වේ. ලන්දිව මෙහෙයියන් ඇතිවූයේ මෙහෙයින් සිටිය.

සංසිද්ධා මෙහෙයින්වහන්සේ පළමුවෙන් "උපාසිකා-විහාර" නම් ආරාමයක විසූහ. උපාසිකාවිහාරය පිහිටා සිටුණේ අනුරාධපුරය සම්පයේය. නිශ්ශබ්ද භාවය අගය කළ සඤ්ජානා මෙහෙයියෝ උපාසිකාවිහාරයෙහි විසීමට එතරම් කැමැත්තක් නොදැක්වූහ. එතුමියගේ අදහස් දැනගත් රජතුමා "හඤ්ජානා-විහාර" නමින් ආරාමයක් එතුමිය සඳහා යාදවා දුන්නේය.

සඤ්ජානා මෙහෙයියගෙන් සාමාන්‍යයෙන් ලාභික ජනතාවටත්, චෛෂයෙන් ලාභික ඡ්‍යුත්-සමාජයටත් සිදුවූ සේවය විශාල ය. ලාභික වනිතා සමාජය තුළ විශාල පරිවර්තනයක් ඇතිවීමේ ගෞරවය සිමිවනුයේ මෙතුමියටයි. ලාභික කාන්තාවන්ට සමාජයේ උසස් තත්වයක් ලබාගැනීම සඳහා එයින් පැවති බාධක ඉවත් කරන ලද්දේ එතුමිය විසිනි. මෙහෙයියන් මෙහි පිහිටුවීම නිසා කාන්තාවන්ගේ අධ්‍යාපනයද අවස්ථා ප්‍රසුත්තවරන් ගත් බව පැවසිය හැක. සාමාන්‍ය ඡ්‍යුත් පමණක් නොව, බොහෝ වංශවත් ඡ්‍යුත්‍රද, උගත් කාන්තාවෝද මෙතුමිය වෙත

Lesson Fifteen

පැවැත් වූයේ. භික්ෂුන්ගේ සංඛ්‍යාව ඔහු ලෙස වැඩිවීම නිසා ලන්දිව බ්‍රිටිෂ් භක්තයන් වැඩි දියුණු වූයේය.

මහාජනයාගේ ගෞරවයට සහ ආදරයට භාජන වූ මේ භික්ෂුන්හු බ්‍රිටිෂ් මහායෝ හදුනාගත් ශිෂ්‍යයන්ට ධර්ම නියායෙමින් ඔවුන්ගේ දියුණුව සඳහා කටයුතු කළහ. ධර්ම පිළිබඳ නොයෙක් ග්‍රන්ථ සකස්කිරීමේදී යෙදුණු මෙම භික්ෂුන් විදේශ ධර්මයන් සේවාවන්හිදී යෙදුණු බව සඳහන් වෙයි. වරක් පිරිසි ගිය එක භික්ෂුන්ගේ නැවත පිහිටුවීමේ ගෞරවය හිමිකරගත්තේද, ලාභික භික්ෂුන් පිරිසක් වියිනි.

සමස්තයෙන් මෙහෙයවීමක් ලෙසින් පැවැත්වීමේ වූ වැදගත්ම ප්‍රතිඵල වශයෙන්, භික්ෂුන්ගේ ආරක්ෂාවක් ශ්‍රී ලංකාවේ ධර්මයේ දැක්මක් සඳහා වශයෙන් ලන්දිව රෝපණය කරවීමක් සඳහන් කළ හැක. අනුරාධපුරයෙහි "මහමෙව්නා" නම් උපනෙහි රෝපණය කරනු ලැබූ මෙම බෝධි වාක්ෂය අද දක්වාම ඉතා සරු ලෙස වැඩෙයි. මුළු ලෝකයේම ඇති ඉතා පැරණි වෙතින්ගේ වාක්ෂය ලෙස මෙම බෝධිවාක්ෂය සලකනු ලැබෙයි. එය ලංකාවට ගෙනදීමේ ගෞරවය හිමිවන්නේ සංඛ්‍යාතය මෙහෙයවීමක් ලෙසය. එකමගෙන් ලන්දිව බ්‍රිටිෂ් භක්තයන් විරාජිතය පිණිස වූ සේවය ඉමහත් ය.

2. ඕල්කට් තුමා

සර් ජෝන් ජැම්ස් ඕල්කට් තුමා, 1832 අගෝස්තු මස 2 වැනි දින ඇමෙරිකාවේ නිව් යෝර්ක් (New York) නගරයේ, ක්‍රිස්තු භක්තික පවුලක උපත ලැබුවේය. භරණ වියට පත් කෙරෙම ක්‍රිස්තියානි පුස්තකවලින් දියුණු කා විවාහ වූයේය. මෙතුමා ලොව ප්‍රභව වීමට පටන්ගත්තේ බුදුදහම ලොව පැතිරවීමටත් සමාජ සේවයටත් කැපවූ පසුය.

ඕල්කට් තුමාගේ සමාජ සේවා කටයුතුවල ආරම්භය වූයේ "තිඥානෝමිකල් සමාගම" (Theosophical Society) යි. 1875 නොවැම්බර් මස පිහිටුවන ලද මෙහි පරමාර්ථය වූයේ බුදුදහමට සහය සැපයීමයි. මුලදී මෙහි කටයුතුවලට නොයෙක් කරදර පැමිණියද සුඛලක්ෂිණි එය ලොව පුරා ප්‍රසිද්ධ විය.

බෞද්ධ පොතපොත් කියවීමෙන් බ්‍රිටිෂ් ගෞරව පැහැදුණු මෙතුමා වැඩිදුරටත් බුදුදහම පිළිබඳව දැනගැනීම සඳහා 1880 මැයි 17 දින ලන්දිව බලා පැමිණියේය. පැමිණ ලන්දිව දී බෞද්ධයන් බවට පත් විය.

එක ලංකාවේ බෞද්ධ ශිෂ්‍යයන්ගේ පරිනාමය දුටු ඕල්කට් තුමා ප්‍රථමයෙන්ම කළේ එම කණයේ ඔවුන් මුද්‍රාගතව කටයුතු කිරීමයි. මේ සඳහා 1880 ජූනි මස 17 වැනි දින ලංකාවේ පරමවිඤ්ඤාචාර්ය බෞද්ධ සමාගම (Buddhist Theosophical Society of Ceylon) පිහිටුවන ලදී. මෙකල බෞද්ධ අධ්‍යාපනයද පැවතුනේ ඉතා නොදියුණු සංකල්පයකිනි. බුදුදහම දියුණුකිරීමට නම් බෞද්ධ ලිපිකරුවන් ඒ ගෞරවයේ අවබෝධයක් දියුණු බව විවිධාකාරයෙන් මෙතුමා පරමවිඤ්ඤාචාර්ය බෞද්ධ සමාගමේදී සහය ඇතිව ආනන්ද, ජාලන්ද්‍ර, මහින්ද, ධර්මරාජ ආදී උසස් බෞද්ධ විද්‍යාල පිහිටුවිය. ඕල්කට් තුමාගේ මෙම උත්සාහය නිසා බෞද්ධ

අධ්‍යාපනය යටිත් දියුණුවීත්වට විය.

එවක විද්‍යාදාය පිරිවෙතෙහි අධ්‍යක්ෂ වූ හිත්කපුටේ ශ්‍රී ප්‍රමාණල හිමියන්ගේ ආධාරය ඇතිව, බොදා කොඩිය පුළුච්චරම් ලොවට පුළුච්චා උන්නේද මෙතුමා ය.

බුද්ධාගමේ දියුණුවට ශ්‍රමයත් ධනයත් වැයකළ මෙතුමා ජාතියේ මහත් අඩුවත් සපුරමින් 1889 දෙසැම්බර් මස, බොදා තොරතුරු දැන්වීම සඳහා "සරසවි සඳ රස" යන නමින් පත්‍රයක් ආරම්භ කළේය. මෙම පුවත් පත ඉතා ඉක්මනින් දියුණු විය.

එතුමාගේ බොදා කටයුතු ලකාරවට පමණක් සීමා වූයේ නොවේ. භාරතයට ගිය එතුමා එහිද බුද්ධාගම නගා සිටුවීම සඳහා කටයුතු කෙළේය. 1894 දී මදුරාසියේ "සිල්වම් ප්‍රජා පාඨසාලාව" පිහිටුවා එතුමා කොමලයේ අධ්‍යාපනය ලබාදීම සඳහා පහසුකම් සාලාස්වූයේය. ඉඤ්ජායාවේ කුලඤ්ඤා නිසා පිඩාවට පත් වූ අයගේ තත්වය නගා සිටුවීම පිණිස එතුමා හත් උත්සාහය විසාල ය.

ජපානය, ප්‍රංශය යන රටවලටද ගිය එතුමා එහිද බොදා ප්‍රබෝධයක් ඇතිකිරීමට කටයුතු සාලාස් වූයේය. මෙසේ ලෝකයේ බොහෝ රටවල බුද්ධාගම පැතිරවීම සඳහා එතුමා බෙහෙවින් වෙහෙසුනේය. බුදුසමයෙහි උත්තරීය සඳහාත්, විශේෂයෙන්ම ලන්දිව බොදා ජනතාව නගා සිටුවීම සඳහාත් මෙතුමාගෙන් සිදු වූ සේවය අනුරාය.

VOCABULARY FOR SUPPLEMENTARY READINGS

READING 1

- අමාත්‍යයා N5 minister; pl. අමාත්‍යයෝ ; stem අමාත්‍ය
- ආරක්ෂකයා N5 guard, protector; pl. ආරක්ෂකයෝ ; stem ආරක්ෂක
- ආරම්භ වීම N2 beginning; pl. ආරම්භ වීම්
- ආරාමය N2 monastery, residence (for monks or nuns); pl. ආරාම්
- ඉවත් කරනවා remove, dispel
- උලුවර් N(irreg) November - December
- ඓතිහාසික historical, historic
- ගෙනදීම N2 getting for someone else, procurement; pl. ගෙනදීම්
- ගෞරවය N2 honor, respect, credit; no pl.; stem ගෞරව
- විරහිතිය N2 stability, longevity, being well established; no pl.
- දකුණ southern, right(side)
- නිශ්ශබ්දතාවය N2 silence; pl. නිශ්ශබ්දතා ; stem නිශ්ශබ්ද
- ඔරිඤ්ඤාභවන use, enjoy

Lesson Fifteen

- පරිවර්තන N2 change; pl. පරිවර්තන
- පිරිහියනවා deteriorate, decline
- පූජනීයභාවය N2 venerability, quality of being worthy of reverence; no pl.; stem පූජනීය
- භික්ෂුණිකාවතය N2 order of (Buddhist) nuns; no pl.
- භික්ෂුණිය N5 nun (Buddhist); pl. භික්ෂුණියෝ or භික්ෂුණියෝ ; stem භික්ෂුණි
- මහෝත්සවය N2 great festivity; pl. මහෝත්සව
- මෙතැන් සිට from this place/point
- මෙහෙණිය N5 nun (Buddhist); pl. මෙහෙණියෝ ; stem මෙහෙණි or මෙහෙණ
- මෙහෙණියවත N2 order of nuns; no pl.
- රෝපණය කරනවා plant, place
- රෝපණය කරවනවා cause to plant, have someone plant
- වංශවත් of noble family, high-caste (adjective)
- වන්දනාව N5 woman; pl. වන්දනාවෝ ; stem වන්දනා
- වෘක්ෂය N2 tree; pl. වෘක්ෂ
- ශාඛාව N2 branch; pl. ශාඛා
- ශිල්පියා N5 artisan, craftsman, technician; pl. ශිල්පීහු or ශිල්පියෝ
- ශීඝ්‍ර fast, quick
- ශ්‍රීමහාබෝධිය N2 Sacred Bodhi tree; no pl.
- ශ්‍රීමහාබෝධීන්වහන්සේ N5 Sacred Bodhi tree (respectful); no pl.
- සංඝමිත්තා; මෙහෙණිණි වහන්සේ N5 the nun Sanghamitta (respectful); no pl.
- සාදවා දෙනවා get (something) built (for someone else)
- සලුක N2 letter, message; pl. සලුක
- සිමි කරගන්නවා take control of

READING 2

- අඩුව N2 lack, inadequacy, gap; no pl.; stem අඩු

අතලා	much, great, large, many
ආනන්ද විද්‍යාලය	N2 Ananda College; no pl.
විල්කට් ප්‍රභූ භාග්‍යලාභ	N2 Olcott Charity School
කටයුතු කරනවා	act, take necessary steps, carry out duties
කොඩිය	N2 flag; pl. කොඩි
ක්‍රිස්තු භක්තිය	belonging to the Christian faith, Christian
ධර්මරාජ විද්‍යාලය	N2 Dharmaraja College; no pl.
කාලන්ද්‍ර විද්‍යාලය	N2 Nalanda College; no pl.
කොදිවුණු	undeveloped, deteriorated
කොමිලයේ	free (of charge)
පවත්නා	N2 decline, decadence, deterioration
විඩාව	N2 affliction, persecution, suffering; pl. විඩා
පුරා	throughout
පුරුකවරයා	N5 priest, minister; pl. පුරුකවරු ; stem පුරුක
ප්‍රකට වෙතිය	be known, become public
මහින්ද විද්‍යාලය	N2 Mahinda College; no pl.
ලොව	N2/3 world
වැය කරනවා	spend
සත්‍යය	N2 truth; pl. සත්‍ය
සඳුරේ	moon's rays, moon's light; no pl.
සපුරනවා	fill, fulfill
සරසවි	Saraswati, the goddess of speech and wisdom
භූමිකාවක් දැක්වීම	introduce

GLOSSARY
Sinhala-English

Alphabetical Order:

The alphabetical order here follows the usual Sinhala practice, and is as follows:

අ, ආ, ඇ, ඈ, ඉ, ඊ, උ, ඌ, ඍ, ඎ, (ඞ) ට, ඨ, ඩ, ධ, ඳ, ආ, භ, ච, ඡ, ඣ, ඤ, ඥ, ට, ඨ, ඩ, ධ, ඳ, ඤ, ඥ, ට, ඨ, ඩ, ධ, ඳ.

(ඞ represents a vowel usually transliterated as ḷ and pronounced ḷu, found in Sanskrit borrowings. It is very rare and has not occurred in this text, but is included for completeness).

Note that half-nasals follow their corresponding regular nasal, so that ඞ follows ට, etc., and that ආ is alphabetized between the vowels and the other consonants so that ඞ precedes ඟ which precedes ඞඟ, etc.

In this glossary, combined consonant symbols (other than half-nasals) have been resolved into their component parts. Thus a word appearing as සිද්ධියානම or සිධියානම in a lesson and lesson glossary will appear as සිද්ධියානම here. This will give the student an opportunity to check on combinations of which he is not sure by comparing forms containing them with their equivalents in this glossary.

There is a great deal of fluctuation in the writing of ඡ and ඣ, such that all forms with ඡ have possible alternates with ඣ, but not the reverse. Forms with ඣ alternates have, as a general rule, been listed here under ඡ, which has been placed at the end of the alphabet following usual Sinhala practice. Thus if a word written with ඣ is not found in the expected place, the student should look under ඡ.

ට is alphabetized as ඡ + ට. Note that words with ට should also be looked for under ට.

There is similar fluctuation in the writing of ඪ and ණ, and some modern authors use ඪ in all cases. Here, we have followed traditional practice for the most part, but a student who cannot find a form under one is advised to look under the other. In any case, this will prepare him for similar problems in using a regular Sinhala dictionary.

Class and Occurrence Designations:

The class of a noun is indicated as N1, N2, etc. Where no number appears, the noun will generally be plural only, lacking the necessary singular forms for the classification.

Numbers in parentheses refer to the first occurrence of the

form in the text. If a form has been treated in a grammar section, it will be designated as gr. followed by the lesson and grammar section. Thus (gr. 10,2) means Lesson 10, Grammar Section 2. Otherwise, the form will be designated by the lesson number, followed by .0 for main reading, and .1 and .2 for supplementary readings. Thus (10.0) means Lesson 10, Main Reading; (10.2) means Lesson 10, Supplementary 2, etc.

A few words included in this glossary have not appeared in the glossaries for a particular lesson. These are designated as (0.0).

- අංශය N2 section, branch, department (1.2); section, division (3.3); section, side, part; pl. අංශ; අංශවල් (15.0)
- අභමැයි වෙතො dislike, disagree (9.2)
- අක්කරය N2 acre; pl. අක්කර (2.2)
- අක්කා N5 older sister; pl. අක්කලා (2.0)
- අග chief, main (10.2)
- අගමැතිනිය N5 woman prime minister; pl. අගමැතිනියෝ (12.0)
- අගමැතිවරයා N5 prime minister; pl. අගමැතිවරු ; stem අගමැති (11.0)
- අගය N2 value; no pl.; stem අගය (7.1)
- අගය කරනවා evaluate, consider as valuable (9.0)
- අගල් හරිනවා make small ditches (2.1)
- අග්ගලාව N2 a sweetball made of flour; pl. අග්ගලා (9.0)
- අග්‍රාඥාධිකාරවරයා N5 governor-general; pl. අග්‍රාඥාධිකාරවරු ; stem අග්‍රාඥාධිකාර (11.0)
- අඟුටු මිටියා N5 dwarf; pl. අඟුටු මිටියෝ ; stem අඟුටුමිටි (9.2)
- අජන්තා Ajanta (place name) (13.1)
- අටපට්ටමි කුඩුව N2 eight-sided lantern; pl. අටපට්ටමි කුඩු (5.2)
- අටවනවා set, arrange (6.2)
- අටසිල් the 8 precepts; pl. only (5.0)
- අට්ටික්කා ගස් N2 fig tree; pl. අට්ටික්කා ගස් (10.2)
- අඩවිය N2 domain; pl. අඩවි (7.0)
- අඩිය N2 foot; pl. අඩි (7.0)
- අඩි සටහන N2 footprint; pl. අඩි සටහන් (7.0)
- අඩුව N2 gap, lack, inadequacy; no pl.; stem අඩු (15.2)
- අඩුවී යනවා grow less, decrease (12.1)
- අඩු වෙතො become less, decrease (6.0)
- අඟ N2 hand; pl. අත් (12.0)
- අඟ in the hands of (11.0)

අන-අධිපතියා

- අන N2 state, condition, nature; no pl. (12.0)
- අනප්‍ර වෙතැන get delayed, get forgotten (13.2)
- අතර among (0.0)
- අතර(දී) while, during (gr. 10,5)
- අතරමගදී on the way (7.2)
- අතරෙහි among (Coll. අතර C. S. 19,10) (4.2)
- අතරිතව give up, let go, abandon (9.1)
- අතළොස්ස N5 a handful; no pl. (11.0)
- අතින් by (gr. 13,16)
- අතිරේක additional, supplementary (6.1)
- අතුරනවා spread (10.2)
- අතුරෙන්/අතුරින් among (gr. 3,4.7)
- අතෙහි or අතේ in the hands of (12.0)
- අඳින N2 branch; pl. අඳු (6.2)
- අත්දැකීම N2 experience; pl. අත්දැකීම් (14.1)
- අත්පත් කරගන්නවා bring under one's power/control, take possession of (8.1)
- අත්වා hands and feet; pl. only (10.2)
- අත්හැරිතවා give up, abandon (9.2)
- අත්හැර දමනවා discard, give up, cast aside (8.1)
- අදහනවා accept, believe in (a god or religion) (4.2)
- අදහස් උදහස් ideas, etc.; pl. only (11.0)
- අදහස් කරනවා mean, intend (5.0)
- අදහස් කර සිටිනවා be thinking, be intending (13.1)
- අදහස් කෙරෙනවා signify a notion, mean (12.2)
- අදාළ වෙනවා be relevant to (11.0)
- අධිපතියා N5 chief, incumbent, lord; pl. අධිපතියෝ ;
stem අධිපති (14.2)

- අධිරාජ්‍ය N5 emperor; pl. අධිරාජ්‍යෝ ; stem අධිරාජ (15.0)
- අධ්‍යයන සෛද්‍ය සාහසික පත්‍ර සංඛ්‍යා N2 General Certificate of Education Class (3.0)
- අධ්‍යයන සෛද්‍ය සාහසික පත්‍ර ප්‍රවේශය N2 General Certificate of Education entrance (3.0)
- අධ්‍යාත්මය N2 supreme spirit, spiritual (aspect); no pl. (14.2)
- අධ්‍යාත්මික spiritual (15.0)
- අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය N2 ministry of education (3.0)
- අධ්‍යාපනය N2 education; no pl.; stem අධ්‍යාපන (1.0)
- අධ්‍යාපනික educational (15.0)
- අනගරික Anagarika (adjective and title), not leading a household life, celibate, ascetic (14.2)
- අනගරික ධර්මපාලකුමාරි N5 Anagarika Dharmapala (respectful) (14.2)
- අනතුර N2 trouble, danger, accident; pl. අනතුරු (8.0)
- අනතුරුව then, afterwards (9.2)
- අනෙල්ල much, great, large, many (15.2)
- අනාගතය N2 future; no pl.; stem අනාගත (11.0)
- අනාවරණය කරනවා reveal, disclose (9.1)
- අනිධිපති compulsory (3.0)
- අනුකම්පාව N2 sympathy, pity; no pl.; stem අනුකම්පා (8.0)
- අනුක්‍රමයෙන් in order, gradually (10.1)
- අනුගමනය කරනවා follow (4.1)
- අනුගාමියා N5 follower; pl. අනුගාමිකයෝ ; stem අනුගාමික (12.2)
- අනුමැතිය N2 approval; no pl.; stem අනුමැතිය (11.0)
- අනුරාගය N2 love, affection; no pl.; stem අනුරාග (10.2)
- අනුරාධපුරය N2 Anuradhapura (a city in Sri Lanka) (9.0)
- අනුව according (to) (gr. 4, 9)

අනුශාසන-අමාත්‍යාංශ

අනුශාසන N2 advice, admonition; pl. අනුශාසන (15.0)

අනුශාසනා කරනවා admonish, advise (9.0)

අනෙක් other (1.1)

අනෙක් the other thing or fact (0.0)

අන්තර්ධියා N5 extremist, fanatic; pl. අන්තර්ධියෝ ;
stem අන්තර්ධියා (14.1)

අන්දරේ Andare, a proper name (6.1)

අන්තර් (ගෙඩිය) pineapple (2.2)

අඳිනවා dress (4.1)

අඳිනවා draw (9.1)

අපමන boundless, limitless (7.2)

අපවත් වෙනවා pass away, die (of monks) (14.2)

අපහසු difficult (3.0)

අපේක්ෂියා N5 candidate; pl. අපේක්ෂියෝ ; stem අපේක්ෂිත (12.1)

අප්‍රමාණ limitless, inestimable (14.2)

අප්‍රිකාව N2 Africa; no pl.; stem අප්‍රිකා (14.1)

අලුත් new (15.0)

අභ්‍යාස N2 exercise, training; pl. අභ්‍යාස (3.1)

අමතක කරනවා forget (intentionally or preventably) (13.1)

අමතක වී යනවා get forgotten (gradually) (9.0)

අමතනවා address, speak to (6.0)

අමතර additional (7.1)

අමතරව in addition to (11.2)

අමාත්‍ය මණ්ඩලය N2 board of ministers, cabinet;
pl. අමාත්‍ය මණ්ඩල (11.0)

අමාත්‍යයා N5 minister; pl. අමාත්‍යෝ ; stem අමාත්‍ය (15.1)

අමාත්‍යවරයා N5 minister; pl. අමාත්‍යවරු ; stem අමාත්‍ය (11.0)

අමාත්‍යාංශ N2 ministry; pl. අමාත්‍යාංශ (3.0)

- අමු a kind of grain; pl. only (11.2)
- අමුකාගන්නා see අමුකාගන්නා (4.2)
- අමුඉ new, strange (14.1)
- අමුකාගන්නා stick through, gather with a hook (4.2)
- අඹ (ගෙටිය) mango (2.2)
- අඹ ගස N2 mango tree; pl. අඹ ගස් ; stem අඹ (15.0)
- අඹුවා N5 wife; pl. අඹුවෝ ; stem අඹු (9.2)
- අය කරනවා charge (fees, etc.) (12.2)
- අයත් belonging (coll. අයිති) (3.0)
- අයත් වෙනවා have (with dative), belong to (coll. අයිති වෙනවා) (5.2); belong, get ownership (10.2)
- අයිතිවාසිකම N2 (political) right; pl. අයිතිවාසිකම් (12.0)
- අයිති වෙනවා belong (with dat.) (2.0)
- අයියා N5 older brother; pl. අයියලා (1.0)
- අයුක්තිය N2 injustice; pl. අයුක්ති (14.1)
- අයුරු manner, as, so that (gr. 11,18)
- අරගන්නවා take (for oneself); past participle අරගෙන or අරගෙන (9.1)
- අරමුණ N2 target, aim; pl. අරමුණු (12.0)
- අරඹනවා start, begin (14.1)
- අර්ථසාස්ත්‍රය N2 economics; no pl. (13.0)
- අලංකාර beautiful (5.0)
- අලංකාර කරනවා decorate (5.2)
- අලවනවා stick, paste (5.2)
- අල්ලාගන්නවා catch, get hold of, capture (9.1)
- අල්ලනවා touch, catch (6.2)
- අල්ලාගන්නවා catch, get hold of, capture (9.1)

අවට-අසතුටුදායක

අවට neighboring (1.0)

අවදි වෙතැ wake up, get up (5.0)

අවධානය N2 attention; no pl. (11.1)

අවධිය N2 time, period, stage; pl. අවධි (12.0)

අවබෝධ කරගන්නවා realize, gain comprehension (14.0)

අවබෝධ කර දෙන්නවා make someone else realize, explain (14.0)

අවබෝධය N2 understanding; no pl.; stem අවබෝධ (11.0)

අවවාද කරන්නවා advise (9.1)

අවවාදය N2 advice; pl. අවවාද (7.1)

අවශ්‍ය wanted, necessary (2.1)

අවශ්‍යතාව N2 need, necessity; pl. අවශ්‍යතා (11.1)

අවසන් කරන්නවා end, conclude, finish (10.2)

අවසරය N2 permission; pl. අවසර (7.0)

අවසාන last, final (adjective) (14.2)

අවසාන වෙන්නවා end, conclude (11.0)

අවස්ථාව N2 occasion, time, moment (7.1); occasion, moment, period, stage; pl. අවස්ථා (12.0)

අවිහිංසාව N2 non-violence, harmlessness; no pl.; stem අවිහිංසා (14.1)

අවුත් having come (gr. 5, 1)

අවුරුදුදා Sinhala New Year (4.1)

අවුරුද්ද ලබන්නවා new year starts/dawns (4.1)

අවුල N2 confusion, disorder; pl. අවුල් (12.0)

අවුල් කරන්නවා disorganize, confuse, upset (11.0)

අවිච්චි තබන්නවා put in the sun (to dry) (6.1)

අශෝක N5 Asoka (proper name) (15.0)

අසතුට N2 unhappiness, displeasure; no pl.; stem අසතුටු (6.0)

අසතුටුදායක unsatisfactory, unhappy (12.0)

- අසනවා listen (5.0)
- අසනවා ask, hear (7.0)
- අසමත්වය N2 inequality, disparity, dissimilarity; no pl. (12.2)
- අසලින් from, by way of (gr. 7,8)
- අසවල් such and such (specific, adjectival) (10.0)
- අසල near, in the vicinity (6.2)
- අසාගෙන සිටිනවා remain listening to (7.2)
- අසුගෙනවා fall in (a trap, etc.), be caught (6.2)
- අස්කරවනවා cause to be removed, get one removed (10.1)
- අස්ථිය N2 chariot, horse-drawn vehicle; pl. අස්ථිය/ අස්ථියවල් (14.0)
- අස්ථිසනවා console (8.1)
- අස්වැන්න N2 harvest; no pl. (2.0)
- අස්වෙනවා leave, resign (12.0)
- අහලපහල in the neighborhood (7.1)
- අහස්යාත්‍රාව N2 airplane; pl. අහස්යාත්‍රා (5.2)
- අහිමි වෙනවා lose ownership (10.2)
- අහෝසි කරනවා abolish, nullify, invalidate (14.1)
- අවත් අවුරුදු උත්සවය N2 New Year festival; pl. අවත් අවුරුදු උත්සව (4.0)
- අවතෙන්නේ anew, newly (12.1)
- අකාරය N2 mode, manner; pl. අකාර (6.2)
- අක්‍රමණය N2 invasion, attack; pl. අක්‍රමණ (11.0)
- අභව N2 religion; pl. අභව (4.0)
- අභවික religious (4.0)
- අභිසිටිය visited (literally come and gone) (14.1)
- අචාර මානිය N2 system of ethics or conduct; pl. අචාර මානි (14.0)
- ආවායවරයා N5 teacher, scholar; pl. ආවායවරු ;
stem ආවායවරී (10.2)

ආච්චි-ආරඹි වෙනඬා

- ආච්චි N5 grandmother; pl. ආච්චිච්චා (7.1)
- ආඥ පනත N2 act (of parliament, etc.); pl. ආඥ පනත් (11.0)
- ආණ්ඩුකාරඥා N5 governor; pl. ආණ්ඩුකාරවරු ; stem ආණ්ඩුකාර (12.0)
- ආණ්ඩු ක්‍රමය N2 system of government; pl. ආණ්ඩු ක්‍රම (11.0)
- ආණ්ඩුව N2 government; pl. ආණ්ඩු (2.0)
- ආත්මපරිවෘත්තය N2 self-dedication, self-sacrifice; no pl. (14.2)
- ආදරණීය dear, beloved (13.0)
- ආදරය N2 affection, love; no pl.; stem ආදර (7.2)
- ආදර්ශනීය exemplary (14.1)
- ආදර්ශනීය N2 moral, model, example; pl. ආදර්ශනී (9.0)
- ආදායම N2 income; pl. ආදායම් (2.2)
- ආදි, ආදිය etcetera (gr. 5,7)
- ආධාර මුදල N2 grant, financial support; pl. ආධාර මුදල් (3.2)
- ආධාරය N2 help, aid; pl. ආධාර (3.2)
- ආධිපත්‍යය N2 rule, sovereignty, power, domination;
pl. ආධිපත්‍ය (12.2)
- ආනන්ද විද්‍යාලය N2 Ananda College; no pl. (15.2)
- ආපසු back (9.0)
- ආපසු හැරෙනඬා turn back (7.2)
- ආභ්‍යන්තරික internal, local (11.0)
- ආමන්ත්‍රණය N2 addressing, calling; pl. ආමන්ත්‍රණ ;
stems ආමන්ත්‍රණ/ ආමන්ත්‍රණය (15.0)
- ආයතනය N2 institution; pl. ආයතන (3.0)
- ආයුධය N2 weapon; pl. ආයුධ (8.0)
- ආයුධ සන්නද්ධව armed, equipped with weapons (8.0)
- ආයුර්වේද වෛද්‍යවරයා N5 Ayurvedic physician; pl. ආයුර්වේද වෛද්‍යවරු ;
stem ආයුර්වේද වෛද්‍ය (12.0)
- ආරඹි වෙනඬා get news, get tidings (10.1)

- ආරක්ෂකයා N5 guard, protector; pl. ආරක්ෂකයෝ ; stem ආරක්ෂක (15.1)
- ආරක්ෂා කරනවා protect (1.0)
- ආරම්භ කරනවා begin, start, commence (11.2)
- ආරම්භය N2 beginning; no pl.; stem ආරම්භ (12.1)
- ආරම්භවීම N2 beginning; pl. ආරම්භවීම් (15.1)
- ආරාධනය N2 invitation; pl. ආරාධනා (14.1)
- ආරාධනා කරනවා invite (14.1)
- ආරාධනා පත්‍රය N2 invitation-card; pl. ආරාධනා පත්‍ර (13.0)
- ආරාමය N2 monastery, residence (for monks or nuns); pl. ආරාම (15.1)
- ආරාද්‍රිඪ N2 trouble, confusion, disorder; pl. ආරාද්‍රිඪ් (12.0)
- ආර්ථික economic (11.0)
- ආර්ථිකය N2 economy; stem ආර්ථික (12.1)
- ආර්‍ය ජනපදය N2 Aryan colony; pl. ආර්‍ය ජනපද (8.0)
- ආර්‍යියා N5 Aryan; pl. ආර්‍යියෝ ; stem ආර්‍ය (8.0)
- ආලෝකවත් කරනවා illumine (5.2)
- ආවරණය N2 shelter, cover; pl. ආවරණ (7.2)
- ආශාව N2 desire, liking, fondness; pl. ආශාවල් or ආශා (13.0)
- ආශීර්ෂය N2 blessing, greeting; pl. ආශීර්ෂ (14.2)
- ආශ්‍රය N2 company, association; no pl. (6.0)
- ආසනය N2 seat; pl. ආසන (12.0)
- ආසාව N2 desire, wish; pl. ආසා (9.2)
- ආසියාතික Asian (adjective), Asiatic (11.0)
- ආසියානු Asian (adjective) (14.1)
- ආශීර්ෂි blessings, greetings (gr. 13,1.)
- ආහාර ගන්නවා eat food (5.0)

ආහාර පාන-ඇළිබිම

- ආහාර පාන food and drink (10.1)
- ආහාරය N2 food; pl. ආහාර (5.0)
- ඇඟරළි ගැසෙනවා wrinkle, wrinkles (of the body) appear (14.0)
- ඇත there is, are (gr. 1,6)
- ඇඟ N5 elephant (tusk); pl. ඇඟතු ; stem ඇඟ් (7.1)
- ඇතැම් some (Coll. සමහර) (5.2)
- ඇතැමෙක් some (animate); pl. ඇතැම්හු (2.0)
- ඇතැම්විට sometimes (4.2)
- ඇතැම්හු some (people) (gr. 3,11)
- ඇඟිඹරනවා grow, tend, rear (of animals, etc.) (11.2)
- ඇඟිවීම N2 arising, happening, taking place, becoming;
pl. ඇඟිවීම් (11.1)
- ඇඟිවෙනවා arise, happen (7.0)
- ඇතුල්වෙනවා enter (3.0)
- ඇතුළු N2 inside; no pl. (5.2)
- ඇතුළත් කරනවා include, admit, enter (11.0)
- ඇතුළත් වෙනවා enter, be included (3.0)
- ඇතුළු including (gr. 11,6)
- ඇතුළුමි inside (6.1)
- ඇඟහන්නවා pull (for oneself), pull out (9.1)
- ඇඟහන්නවා to pierce oneself, to stick (4.2)
- ඇඟ N2 bed, cot; pl. ඇඟන් ; stem ඇඟ (9.0)
- ඇඟිම N2 dressing; pl. ඇඟිම් (4.1)
- ඇඟුම N2 clothes, dress; pl. ඇඟුම් (4.1)
- ඇඟුම්පැලඳුම් dress and ornaments, adornment; pl. only (14.2)
- ඇප උපයෝගය attendance, looking after someone; pl. only (15.0)
- ඇමරීම N2 addressing, calling; pl. ඇමරීම් (15.0)

- ඇමරිකානු American (adjective) (14.2)
- ඇයි(ද) why (gr. 8,14)
- ඇරඹෙන්න start, begin (14.1)
- ඇල්ම N2 affection, love, liking; no pl.; stem ඇල්ම (10.2)
- ඇවිදින්න wait (about) (6.2)
- ඇඟ N2 eye; pl. ඇඟ් (6.2)
- ඇඟ් උඩ හිඳුවන්න turn up the eyeballs (6.2)
- ඇසුර N2 company, association with; no pl.; stem ඇසුරු (14.1)
- ඇසෙන්න hear (7.2)
- ඇස් වෙන්න be away from, get away from (12.0)
- ඉංග්‍රීසි English (1.1)
- ඉංග්‍රීසියු N5 the English people (pl.); stem ඉංග්‍රීසි (11.0)
- ඉහිල්ලෙන්න fly (of birds, etc.) (7.2)
- ඉගෙන past participle of උගන්න (9.0)
- ඉගෙනගන්න learn, study (1.0)
- ඉගෙනගැනීම N2 learning; pl. ඉගෙනගැනීම් (3.0)
- ඉගෙනීම N2 learning, education; pl. ඉගෙනීම් (1.0)
- ඉගුරු ginger; pl. only (11.2)
- ඉට්පන්දම N2 candle; pl. ඉට්පන්දම් (5.2)
- ඉටුකරගන්න achieve, fulfill (for oneself) (12.0)
- ඉටුකරන්න fulfill (10.0)
- ඉටුකිරීම N2 fulfilling; pl. ඉටුකිරීම් (13.0)
- ඉටුවෙන්න be fulfilled (12.0)
- ඉඩ space, chance, time (to spare); no pl.; stem ඉඩ (6.2)
- ඉඩකඩ N2 room, space, opportunity; pl. ඉඩකඩ (13.1)
- ඉඩම N2 piece of land; pl. ඉඩම් (2.0)
- ඉඩ ලැබෙන්න to get a chance, get an opportunity (3.0)

ඉඩ සලස්වනවා-ඉල්ලා සිටිනවා

- ඉඩ සලස්වනවා make room (for) (10.0)
ඉතා very (1.0)
ඉතාමත් the best, most (5.0)
ඉතාලිය N2 Italy; stem ඉතාලි (14.2)
ඉතිරි remaining (6.2)
ඉතිරි වෙනවා be left (8.2)
ඉතිහාසය N2 history; pl. ඉතිහාස (1.1)
ඉතුරු; or ඉතිරි remaining (adjectival) (10.0)
ඉතුරු වෙනවා remain, be left over (7.1)
ඉදිත් if, now if (9.0)
ඉදිරිපත් කරනවා forward, present, put forward (11.0)
ඉදිරිපත් වෙනවා come forward (14.1)
ඉදිරියට to the front, forward (8.2)
ඉදිරියෙහි in front of (8.2)
ඉන්දියන් Indian (adjective) (14.1)
ඉන්දියා Indian (13.2)
ඉන්දියානු Indian (adjective) (11.0)
ඉන්දියා-ස්වාධීනතා පනත N2 Indian Independence Act; no pl. (14.1)
ඉන්දිය Indian (adjective) (11.0)
ඉන්පසු after that (2.1)
ඉපදීම N2 birth; pl. ඉපදීම් (5.0)
ඉපදෙනවා be born (7.2)
ඉමහත් great (13.0)
ඉර N2 line; pl. ඉරි (9.1)
ඉල්ලා අස්වෙනවා resign (12.1)
ඉල්ලා සිටිනවා request, ask for (7.2)

- ଓଡ଼ିଆ N2 request, demand; pl. ଓଡ଼ିଆ ; stem ଓଡ଼ିଆ (8.1)
- ଓଡ଼ିଆ ask, request, demand (6.1)
- ଓଡ଼ିଆ/ଓଡ଼ିଆ out, outside, elsewhere (10.0)
- ଓଡ଼ିଆ ନିରାକରଣ take away, withdraw (11.0)
- ଓଡ଼ିଆ ନିରାକରଣ remove, dispel (15.1)
- ଓଡ଼ିଆ ଯାଆନ୍ତୁ go away (8.1)
- ଓଡ଼ିଆ be patient, tolerate (6.0); bear up with (7.2)
- ଓଡ଼ିଆ N2 patience; pl. ଓଡ଼ିଆ (5.0)
- ଓଡ଼ିଆ ହେବା be helpful, be conducive to (15.0)
- ଓଡ଼ିଆ ନିରାକରଣ get (a desire) fulfilled (4.2)
- ଓଡ଼ିଆ/ଓଡ଼ିଆ sprinkle, dash out, pump out (10.1)
- ଓଡ଼ିଆ ହେବା become apparent, surface (7.1)
- ଓଡ଼ିଆ get one to sprinkle, dash out, or pump out (10.1)
- ଓଡ଼ିଆ earlier, prior to, above (gr. 10,18)
- ଓଡ଼ିଆ highest (1.0)
- ଓଡ଼ିଆ epithet for god Siva (4.2)
- ଓଡ଼ିଆ sugar cane; pl. only (11.1)
- ଓଡ଼ିଆ N5 hawk; pl. ଓଡ଼ିଆ ; stem ଓଡ଼ିଆ (7.2)
- ଓଡ଼ିଆ learned (9.0)
- ଓଡ଼ିଆ N5 scholar, learned one; pl. ଓଡ଼ିଆ or ଓଡ଼ିଆ ; stem ଓଡ଼ିଆ (12.1)
- ଓଡ଼ିଆ learn (3.0)
- ଓଡ଼ିଆ teach (1.1)
- ଓଡ଼ିଆ difficult (11.0)
- ଓଡ଼ିଆ N2 trap, noose; pl. ଓଡ଼ିଆ (6.2)
- ଓଡ଼ିଆ ହେବା be acute, be serious (12.2)
- ଓଡ଼ିଆ on (7.2)

උන-උපදව්‍යව

උන bamboo (plural and stem) (5.2)

උතුම් N5 noble person; pl. උතුමෝ ; stem උතුම් (14.2)

උත්තරය N2 answer; pl. උත්තර (10.0)

උත්සවය N2 festival, ceremony; pl. උත්සව (4.0)

උත්සාහ කරනවා make efforts, strive, attempt, try (5.1)

උත්සාහය N2 effort; no pl.; stem උත්සාහ (11.0)

උත්සුක වෙතවා be intent on, strive for (14.0)

උදය N2 morning; no pl. (5.0)

උදයෙහි (in the) early morning (5.0)

උදුර exalted, noble, distinguished (14.1)

උදුව N2 rise, origin; no pl.; stem උදු (12.1)

උදෑසන N3 early morning; no pl. (5.1)

උද්යෝගය N2 uproar, demand (etc.); pl. උද්යෝගය ; stems උද්යෝගය/ උද්යෝගය (12.1)

උද්යානය N2 park, pleasure park; pl. උද්යාන (10.2)

උනන්දු කරවනවා make one interested in, encourage (11.2)

උනන්දුව N2 eagerness; stem උනන්දු (4.0)

උනන්දු වෙතවා be interested in, make efforts, be eager for, apply oneself (12.0)

උන්නතිය N2 development, upliftment, eminence; no pl.; stem උන්නතිය (12.1)

උලුවර් N November - December (15.1)

උපකරණය N2 implement, tool; pl. උපකරණ (11.1)

උපකාර කරනවා help, assist (14.1)

උපකාරය N2 help, assistance; pl. උපකාර (14.1)

උපකාරී වෙතවා help, be helpful (12.0)

උපත N2 birth; pl. උපත් (14.0)

උපදව්‍යව generate, give birth to, cause to arise (6.1)

- උපදිකම් bring forth, be born (12.0)
- උපස් horn (gr. 14,4)
- උපයෝගි කරනම් use, make use of (13.0)
- උපයෝගි කරගන්නම් make use of, use (15.0)
- උපවිම superior, high (3.2)
- උපහාසය N2 satire; pl. උපහාස (6.1)
- උපහාසාත්මක satirical, sarcastic (6.1)
- උපාධි N2 (academic) degree; pl. උපාධි (3.0)
- උපාය N2 trick, cunning (6.1); method, device;
pl. උපාය / උපායවල් (7.0)
- උපාසක අය N5 lay devotees (especially when they observe sil);
pl. only (5.0)
- උයන N2 park; pl. උයන් (14.0)
- උරුම වෙකම් be inherited, become an inheritance (6.1)
- උල N2 skewer, spear; pl. උල් (4.2)
- උවදුර N2 harm, obstacle; pl. උවදුරු (4.2)
- උවදුරු කරනම් do harm to (4.2)
- උවමනා කරනම් want, require, be necessary (9.0)
- උස tall, high (9.2)
- උසස් high, higher, upper, respectable (12.2)
- උසාවිය N2 court of law; pl. උසාවි (14.1)
- උපුටනම් bear, carry (5.1); bear, hold (12.0)
- උහ he, it (gr. 10,14)
- උරුම N2 character, touch, shape; no pl. (12.1)
- එකලස්තය N2 England; no pl. (11.0)
- එකඟ වෙකම් agree (6.2)
- එකතු කරනම් add, put together, gather (something) (10.0)
- එකතු වෙකම් gather, come together (6.2)

එකමුතු කරනවා-එකමුතුවෙහි

- එකමුතු කරනවා put together, unite (12.0)
එකමුතු බව N2 unity, harmony; no pl. (15.0)
එකමුතු වෙන්නවා get together, unite (2.0)
එක් එක් (the) various, (the) different (gr. 4, 8)
එක්තරා a certain, some (6.2)
එක්සත් united (14.1)
එක්සත් ජාතික පක්ෂය N2 United National party; no pl. (12.0)
එතරම් that (much) (Coll. එවිචර) (2.0)
එතර වෙන්නවා cross (a river, etc.) (9.2)
එහි come (3rd per. pl.) (gr. 1, 4)
එතැන් සිට from that place or point (9.2)
එතුමිය she (honorific) (12.0)
එතෙක්දුරට that much, so far (12.1)
එතෙර N3 the further side of a river (7.2)
එතෙර වෙන්නවා cross (a river, etc.) (9.2)
එනම් namely, that is (1.2)
එබැවින් therefore (gr. 1, 14)
එම එම various, respective (gr. 3, 3)
එමඟින් by that, through that (11.0)
එහිබල a term of address (derogatory) (9.2)
එල්ලෙනවා be suspended, ne hung (4.2)
එල්වෙනවා hang, suspend (5.0)
එවක at that time (11.0)
එවිට then (6.2)
එවේලෙහි then (0.0)
එසමයෙහි at that time, then (0.0)

- එස්ස you (to superiors) (9.1)
- එහා, මෙහා here and there, to and fro (6.2)
- එහි there (gr. 1,7)
- එහෙත් but (gr. 2,16)
- එහෙයින් therefore (gr. 2,9)
- එහෙයින් because (gr. 2,9)
- එහෙයින් that's why, that's the reason, therefore (3.1)
- එළඹිම cow-milk; pl. only (11.2)
- එළවලු vegetables; pl. only (2.0)
- එළි කරගන්නවා get cleared (for oneself) (11.2)
- එළිය N2 outside, open (space), light; no pl. (7.2)
- එළඳෙන N5 she-goat; pl. එළඳෙන්නු (7.1)
- එළඳවා N5 goat, he-goat; pl. එළඳෝ ; stem එළඳ (7.1)
- එ අතර then, at that time, meanwhile (14.2)
- එස්සු ගන්නවා make one understand, make one believe, convince (14.1)
- එම N2 coming (7.0)
- එමසාසිත historical, historic (15.1)
- එමුටු කරනවා to make a vow, fulfill (a vow) (4.2)
- ඔබ you (gr. 9,6)
- ඔවුනොවුන් them, those different people (13.0)
- ඔවුහු , ඔවුහු they (2.0)
- ඔසවාගෙන යනවා carry (while lifting) (14.0)
- ඔස්සේ through, along, by way of (7.1)
- ඔහි there (Coll. එහි) (13.0)
- ඔ she (gr. 8,4)
- ඔහාලෝ she; pl. ඔවුහු (gr. 7,10)

ඕනෑම වචනාවක්-කරනවා

ඕනෑම වචනාව interests; pl. only (12.0)

ඕනෑම any, whatever one desires (6.1)

ඔල්පටි ප්‍රභූ පාඨශාලාව N2 Olcott Charity School (15.2)

කටකරාම N2 table; pl. කටකරා, කටකරාටල් (6.1)

කටට එනවා come to one's mind (9.2)

කච්ඡේදරා N2 story, fable, gossip; pl. කච්ඡේදර (7.1)

කටයුතු කරනවා act, take necessary steps, carry out duties (15.2)

කටයුත්ත N2 activity, cause, duty; pl. කටයුතු (5.0)

කටු ගසනවා put, place thorns (10.2)

කටුකයක N3 Katunayake; no pl. (12.0)

කටුව N2 thorn; pl. කටු (10.2)

කඩනවා break (7.1); pick, break (10.2)

කඩාදමනවා break completely (7.1)

කඩුව N2 sword; pl. කඩු (8.0)

කණකටු වෙනවා be sorry (13.0)

කනිෂ්ඨ පාඨය N2 Junior School Certificate class;
pl. කනිෂ්ඨ පාඨ (3.0)

කනිෂ්ඨ ප්‍රවේශ පාඨය N2 Junior School Certificate preparation class;
pl. කනිෂ්ඨ ප්‍රවේශ පාඨ (3.0)

කණ්ඩායම N2 group, band (of people); pl. කණ්ඩායම් (8.2)

කතරගම N2/3 a famous shrine in S. E. Sri Lanka and an epithet
of a god of that shrine (the Hindu Skandha Kumara) (4.0)

කතරගම උත්සවය N2 the Kataragama festival (4.0)

කතරගම දෙවියෝ N5 god of Kataragama. Note: names of gods are
commonly in the plural out of respect (4.2)

කතාබහ N2 talk, gossip; pl. කතාබස් ; stem කතාබස් (10.2)

කතාබහ කරනවා talk, exchange, greetings (6.2)

කරා කරගන්නවා talk (reflexive) (13.0)

කරා කරනවා talk, speak (13.1)

- කතෘතකරය N2 story, tale; pl. කතෘතකර (6.1)
- කතෘ ප්‍රවෘත්තිය N2 story; pl. කතෘ ප්‍රවෘත්ති (8.2)
- කතෘච්ඡා N2 talk, story; pl. and stem කතෘ (6.2)
- කතෘච්ඡාචාරය N2 speech, speaking; pl. කතෘච්ඡාචාර (9.0)
- කතෘසර්වස්වරය N2 the Kathasaritsagara, a Sanskrit work (6.2)
- කතෘරඳෙවත N5 epithet for the god of Kataragama (4.2)
- කතෘදයාචි epithet for the god of Kataragama (4.2)
- කතෘදිච්චා N2 listening; pl. කතෘදිච්චා (11.0)
- කඳුකර hilly (11.2)
- කපටී shrewd, cunning (6.1)
- කපාදමකමා cut off (7.1)
- කපු cotton; pl. only (11.1)
- කපු කමකමා spin cotton (7.0)
- කපුච්චා N5 crow; pl. කපුච්චෝ ; stem කපුච්චා (6.2)
- කමා වෙකමා pardon, excuse (13.0)
- කමිඳුච්චා N2 committee; pl. කමිඳු (12.2)
- කමිකරු පක්ෂය N2 Labor Party; no pl. (12.1)
- කමිකරුච්චා N5 laborer, worker; pl. කමිකරුච්චෝ ; stem කමිකරු (12.0)
- කමිසා වෙකමා be shaken, be taken aback (14.1)
- කස N2 body; no pl. (5.1)
- කර N2/3 shoulder; pl. කරච්චා ; stem කර (9.2)
- කරස්තය N2 cart; pl. කරස්ත (4.2)
- කරදරය N2 trouble, difficulty; pl. කරදර (2.0)
- කරා to (gr. 9, 17; 14, 15)
- කරුණ N2 factor, cause; pl. කරුණු (5.0)
- කර්තෘල් ච්චා. ච්චා ච්චා ච්චා N5 Colonel H.S. Olcott (respectful) (14.2)

කර්මාන්තය-කාන්තාව

කර්මාන්තය N2 industry, craft; pl. කර්මාන්ත (11.1)

කල N3 time, period; no pl.; stem කල් (6.2)

කලකින් or කලෙකින් after some time, for some time (13.0)

කලකිරවනවා make one dejected, make one disappointed (14.1)

කලකිරෙනවා be dejected, be disappointed (12.0)

කලඟ කරනවා quarrel (9.1)

කලඟය N2 quarrel; pl. කලඟ (9.1)

කලාපය N2 zone; pl. කලාප (2.1)

කලාව N2 art; pl. කලා (1.2)

කල් ගෙවනවා spend time (5.0)

කල්බියා before, in time (13.0)

කල්පනා මඳවෙනවා lose the power of thinking (7.2)

කල්පනා වෙනවා occur to one's mind, think. (7.1)

කවමකරුවා N2 joke, humorous story; pl. කවමකරු (6.1)

කවමකම N2 joke; pl. කවමකම් (6.1)

කවමයා N5 jester, comedian, joker; pl. කවමයෝ ; stem කවම (6.1)

කවනවා feed, cause one to eat, give to eat (6.1)

කවර what, which (gr. 7,12)

කවර හෙයින් why (gr. 7,12)

කවරෙක් who (gr. 7,12)

කවරේ who, what (gr. 14,14)

කවු(ඳ) who (gr. 7,12)

කවුඩා N5 crow; pl. කවුඩෝ ; stem කවුඩු (10.1)

කහ saffron, turmeric; pl. only (11.2)

කළු ජාතිකයා N5 dark-skinned person; pl. කළු ජාතිකයෝ ;
stem කළු ජාතික (14.1)

කාන්තාව N5 woman; pl. කාන්තාවෝ ; stem කාන්තා (8.0)

සාමය	N2 sensual enjoyment, sense pleasures; no pl.; stem සාම (9.0)
සාමරය	N2 room; pl. සාමර (13.2)
සාරකසභාව	N2 committee; pl. සාරකසභා (14.2)
සාරණය	N2 fact, reason; pl. සාරණ or සාරණ (9.1)
සාරණාව	N2 fact; pl. සාරණ (9.0)
සාර්ථකය	an epithet for the god of Kataragama (4.2)
සාර්ථක	technical (3.1); industrial, technical (11.1)
සාර්ථක අධ්‍යාපනය	N2 technical education (3.1)
සායනිය	N2 work, duty, activity; pl. සායනී (12.0)
සාල ප්‍රමාණය	N2 period of time; pl. සාල ප්‍රමාණ (3.0)
සාලය	N2 time; pl. සාල (2.0)
සාධානී නැටීම	N2 a kind of religious dance; no pl. (4.2)
සාවැදි යනවා	get into (as an idea), impress one (13.0)
සාමිති ගෙවිය	cucumbers (2.2)
සාමුව	with, along with (only humans) (8.1)
සාවි වැටෙනවා	crumble down (7.2)
සාවෙනවා	break, be broken (12.1)
සාදැල්ල	N2 nest; pl. සාදැලි / සාදැලි (10.1)
සාදවනවා	call a person, summon (8.1)
සාදවනගෙන එනවා	bring (a person) (7.1)
සාදවනගෙන යනවා	take along with oneself (a person) (9.2)
සාප කරනවා	devote, dedicate, keep apart (13.0)
සාප වෙනවා	be dedicated (14.1)
සාමන්තව චේතිය	N2 the cabinet (of ministers); pl. සාමන්තව චේතිය (12.1)
සාමිති	like, desire (gr. 9,5)
සාමිති වෙනවා	like, agree (7.1)

කැමැත්ත-තුඩා

කැමැත්ත N2 wish, desire; no pl.; stem කැමිති (3.1)

කැරතෙන්නවා rotate (5.2)

කැරලි ගසන්නවා revolt (14.1)

කැරලි N2 revolt; pl. කැරලි (14.1)

කැවිලි sweetmeats; pl. only (4.1)

කැවීම N2 feeding, grazing; pl. කැවීම් (7.1)

කැවුම N2 oil-cake; pl. කැවුම් (9.2)

කැවුම්පෙවුම් oil-cakes, etc. (usually pl. only) (9.2)

කැලණිය N2 place name - Kelaniya (3.0)

කැලය or කැලය N2 forest, wood; pl. කැල/කැල or කැලෑ/කැලෑ (7.2)

කැහැනන්නවා shout (4.2)

කිනම් what, which (gr. 13,19)

කිපෙන්නවා get angry, be enraged (10.2)

කිඹුලා N5 crocodile; pl. කිඹුල්ලු ; stem කිඹුල් (9.2)

කියවීම N2 reading; pl. කියවීම් (gr. 1,11)

කියා දෙන්නවා narrate, teach (7.1)

කිරි දෙවන්නවා to milk (7.1)

කිරිබත් milk-rice (4.1)

කිරීම N2 doing; pl. කිරීම් (2.0)

කිසි (any)...at all (gr. 8,9)

කිසියම් whatsoever, whosoever (8.0)

කිසිවෙක් N5 anyone (8.0); someone; no pl. (gr. 15,6)

කිහිපය N2 a few, some (Coll. කිහිප) (2.2)

කිහිපය N2 the few number (of something); no pl. (5.0)

කිසිය / කීරිය N2 fame, reputation; no pl.; stem කීරිති (10.1)

තුඩා small (1.0)

- සුදු ගැසෙන්නා be hunch-backed (due to age) (14.0)
- කුමන් what (gr. 9, 17)
- කුමන what, which (gr. 13, 19)
- කුමන්ග්‍රහය කරන්නා conspire (14.1)
- කුමරිය N5 princess; pl. කුමරියෝ ; stem කුමර (8.2)
- කුමරි N5 princess, girl, maiden (10.2)
- කුමරු N5 prince; pl. කුමරු (14.0)
- කුමාරයා N5 prince; pl. කුමාරයෝ ; stem කුමාර (6.0)
- කුමාරිකාව N5 princess (8.0); princess, girl, maiden; pl. කුමාරිකාවෝ ; stem කුමාර (10.2)
- කුඹුර N2 paddy-field; pl. කුඹුරු (2.0)
- කුරහත් a kind of millet; pl. only (11.2)
- කුරුණෑගල N3 Kurunegala (a city in Sri Lanka) (9.0)
- කුරුණෑගල යුගය N2 Kurunegala-period (9.0)
- කුල සේදය N2 caste division, caste disparity, casteism; pl. කුල සේද (14.1)
- කුලය N2 caste; pl. කුල (9.0)
- කුල සිරිත N2 family custom; pl. කුල සිරිත් (10.2)
- කුලී වැඩ (sg. and pl.) work for daily wages (2.0)
- කුරු බඩු spices; pl. only (11.2)
- කෘතඥ(වෑඳ)වෙන්නා be grateful (13.0)
- කෘෂිකර්ම N2 agriculture, cultivation; no pl.; stem කෘෂිකර්ම (3.1)
- කෘෂිකාර්මික agricultural (11.2)
- කෘරත්වය N2 cruelty; pl. කෘරත්ව ; stem කෘර (14.1)
- කෙටි short, brief (7.1)
- කෙටිකතාව N2 short story; pl. කෙටිකතා (9.0)
- කෙටියෙන් in short, in brief (12.0)

කෙකෙස්ථරට-කොකරමි

කෙකෙස්ථරට low far (12.0)

කෙඳිටියානම් wane, cry in pain (9.0)

කෙද්දු ස්ථානය N2 central place, chief place, center;
pl. කෙද්දු ස්ථාන (15.0)

කෙඳු what kind of, what (gr. 9,11)

කෙරෙන්න from (gr. 14,5)

කෙරෙන්න be done, get done (11.0)

කෙරෙහි in, with regard to (gr. 14,5)

කෙරේ with reference to, in regard to (gr. 14,5)

කෙල්ල N5 girl, lass; pl. කෙල්ලෝ ; stem කෙලි (9.0)

කෙවැඩි what kind of, what (gr. 9,11)

කෙපේ now (gr. 3,2)

කෙපේනම් somehow, anyhow, how (on earth) (8.1)

කෙපේනෝ somehow or other (6.2)

කෙපේනෝ වෙලිටි howsoever it may be, be that as it may (12.0)

කෙස් N2 hair (of head) (plural collective) (14.0)

කෙස් වැටිය N2 tresses; pl. කෙස් වැටි (8.0)

කෙළින්ම directly (12.0)

කෙළිපෙල්ලම් play, games and play; pl. only (4.1)

කොස්ක N2 hook; pl. කොකු (4.2)

කොට past participle of කරනම් (gr. 5,1)

කොටනම් dig (2.1); peck, dig (6.2)

කොටස N2 part; pl. කොටස් (2.0)

කොටස N2 group, type; pl. කොටස් (3.0)

කොටියානම් N2 group, division; pl. කොටියානම් (8.1)

කොවිය N2 flag; pl. කොවි (15.2)

කොතරම් how much, how (gr. 9,11)

- කොමියුනිස්ට් පක්ෂය N2 Communist party (12.0)
- කොමියුනිස්ට්වාදය N2 Communism; no pl. (12.1)
- කොමිෂන් සභාව N2 commission; pl. කොමිෂන් සභා (11.0)
- කොමිසම N2 commission; pl. කොමිසම් (11.0)
- කොහි where (gr. 10, 16)
- කොළය N2 leaf; pl. කොළ (6.2)
- කොළ අඹ N2 branch with leaves; pl. කොළ අඹ (7.2)
- කෝපය N2 anger, rage; no pl.; stem කෝප (7.0)
- කෝප වෙතරා become angry (6.0)
- ක්‍රමය N2 system, method; pl. ක්‍රම, ක්‍රමවල් (7.0)
- ක්‍රමයෙන් gradually (6.0)
- ක්‍රමික systematic, ordered (12.0)
- ක්‍රි.පු. or ක්‍රි: පු: abbreviation for ක්‍රිස්තු පූර්වී (B.C.) (14.0)
- ක්‍රියා කරනවා act (9.1)
- ක්‍රියාත්මක කරනවා implement, put into action (11.0)
- ක්‍රියාව N2 action, deed, behavior; pl. ක්‍රියා, ක්‍රියාවල් (6.0)
- ක්‍රියාවෙහි යොදනවා put into action (7.1)
- ක්‍රි.ව. or ක්‍රි:ව: abbreviation for ක්‍රිස්තු වර්ෂී (A.D.) (9.0)
- ක්‍රිස්තියානි Christian (4.0)
- ක්‍රිස්තු භක්ෂික belonging to the Christian faith, Christian (15.2)
- ක්‍රිස්තු-ලබ්ධිය N2 Christian faith; no pl. (12.2)
- ක්‍රීඩාභ්‍යාසය N2 practice in sports; pl. ක්‍රීඩාභ්‍යාස (13.0)
- ක්‍රීඩාව N2 sport, game; pl. ක්‍රීඩා (10.2)
- කේදරකම miserable, pitiable, distressing (14.1)
- ගංගොඩවිල N3 Gangodawila (place name) (3.0)
- ගංගෙර N2/3 bank of a river; pl. ගංගෙරවල් (9.2)
- ගණදෙවියෝ N5 Ganesh (Hindu god) (4.2)

ගණ-ගැබ ගන්නවා

ගණ N2 number, amount; pl. ගණ් (9.0)

ගණ් ගන්නවා take account of, mind (6.1)

ගණිතය N2 arithmetic; pl. ගණි (1.1)

ගතකරනවා spend time (4.1)

ගතවෙනවා get spent (time) (6.2)

ගතිපැවතුම් behavior, manners, etc.; pl. only (14.1)

ගතිය N2 nature (of a person); pl. ගති (14.1)

ගත්කල with regard to (gr. 15, 11)

ගමනබිමන journey, etc.; pl. ගමනබිමන (7.1)

ගමන් කරනවා move, walk, journey (14.0)

ගමන සැක කරනවා suspect one's motives in coming (6.2)

ගම්මානය N2 village (area); pl. ගම්මාන (7.0)

ගම්මිටිස් black pepper; pl. only (11.2)

ගලවනවා untie, remove (6.2)

ගල්ලෙන N2 rock-cave; pl. ගල්ලෙන් (8.2)

ගවයා N5 cow (cattle); pl. ගවයෝ; stem ගව (11.2)

ගස N2 tree; pl. ගස් (7.2)

ගසනවා beat, hit (6.2)

ගහන be full of, be infested with (9.2)

ගළපනවා arrange, organize, put together, compose (6.1)

ගළවාගන්නවා remove, take out (off) (7.1)

ගළවා දමනවා remove, take out (completely) (7.1)

ගස්තුඩ N2 fee, fare; pl. ගස්තු (12.2)

ගැට්ට N2 problem; pl. ගැට් (13.0)

ගැටුම N2 clash, collision; pl. ගැටුම් (14.1)

ගැබ් ගන්නවා become pregnant (7.2)

- ගැළියා N5 villager; pl. ගැළියෝ , ගළු ; stem ගැළි (2.1)
- ගැඹුර N2 depth; no pl.; stem ගැඹුර or ගැඹුරු (9.2)
- ගැඹුරු deep (9.2)
- ගැලවීම N2 removing, taking out; pl. ගැලවීම් (7.1)
- ගැහැණියා N5 woman; pl. ගැහැණු (3.1)
- ගැහැණු female, women (adjective) (3.1)
- ගැළපෙනවා be suitable, fit, agree (5.2)
- ගැබ් N5 woman; pl. ගැබ් (1.2)
- ගිහෙල් ghee; pl. only (11.2)
- ගිනිකොන or ගිනිකොණ southeast (4.2)
- ගිනිපාගතවා walk on fire, firewalk (4.2)
- ගිනිපැමිණීම N2 firewalking (4.2)
- ගින්න N2 fire; pl. ගිනි (4.2)
- ගිමන හරිනවා relax, rest (6.0)
- ගිලන් රථය N2 ambulance; pl. ගිලන් රථ (14.1)
- ගිලන්රථ කණ්ඩායම N2 ambulance corps, ambulance group;
pl. ගිලන්රථ කණ්ඩායම් (14.1)
- ගිවිසුම N2 agreement, pact; pl. ගිවිසුම් (12.0)
- ගිවිස්වා ගන්නවා decide, get agreed upon (14.1)
- ගිහිණේ N4 household (status); no pl.; genitive ගිහිණෙහි (14.0)
- ගිහියා N5 lay person, householder; pl. ගිහියෝ ; stem ගිහි (1.1)
- ගුජරාභි Gujarati (language name) (14.1)
- ගුට්ඨාචාරා blows, etc.; pl. only (14.1)
- ගුප්තකඳේ N2 mystic facts, hidden facts, mystic lore, secret
lore (1.0)
- ගුරු අභ්‍යාස විද්‍යාලය N2 teacher-training college; pl. ගුරු අභ්‍යාස විද්‍යාල
(3.1)
- ගුරුතුමා N5 teacher; pl. ගුරුතුමාල or ගුරුතුමන්ල or ගුරුවරු (0.0)

ගුරුවත්තිය-ගෙවිපල

ගුරුවත්තිය N2 teaching; pl. ගුරුවත්ති (2.0)

ගුවන් පොදුපල N2 airport; pl. ගුවන් පොදුපලවල් (12.0)

ගුහාව N2 den, cave; pl. ගුහා (8.2)

ගෘහනිර්මාණය N2 architecture; pl. ගෘහනිර්මාණ (15.0)

ගෙනදීම N2 getting for someone else, procurement;
pl. ගෙනදීම් (15.1)

ගෙනදෙනවා provide (5.0)

ගෙන යනවා take, lead (6.2)

ගෙනයාම or ගෙනයාම N2 carrying out, continuing; no pl. (12.0)

ගෙනාවත් දෙනවා bring (and give), fetch (8.2)

ගෙන්වනවා import (10.1)

ගෙන්වනවා cause to be brought (9.1)

ගෙල N2/3 neck, throat; no pl. (8.0)

ගෙවත්ත N2 house-garden, yard; pl. ගෙවතු (2.0)

ගෙවනවා spend (7.2)

ගෙවී යනවා get spent (time) (6.2)

ගෙවෙනවා get spent, be finished (4.1)

ගොඩ N3 dry land (2.0); land, surface of the land; no pl.;
stem ගොඩ (9.2)

ගොඩනගනවා or ගොඩනගනවා build up (12.1)

ගොඩනැගීම N2 building up; pl. ගොඩනැගීම් (15.0)

ගොඩබිහිවනවා/ ගොඩබිහිවනවා land (6.0)

ගොඩ බිම N2 land; pl. ගොඩ බිම් (6.0)

ගොඳුරු වෙනවා be subject to, fall prey to (11.0)

ගොයම් paddy plant; pl. only (6.2)

ගොවිතැන N2 farming, cultivation; pl. ගොවිතැන් (2.0)

ගොවිතැන් කරනවා cultivate (2.0)

ගොවිපල N2 farm, field; pl. ගොවිපලවල් (7.1)

- ශෝච්ඡා N5 farmer; pl. ශෝච්ඡියෝ ; stem ශෝචී (2.0)
- ශෝච්ඡි past part. of යනවා (gr. 5, 1.1)
- ශෝච්ඡුය N2 clan (tribe); pl. ශෝච්ඡු (8.0)
- ශෝච්ඡුකා belonging to a clan/tribe (8.1)
- ශෝච්ඡුකයා N5 member of a tribe; pl. ශෝච්ඡුකයෝ ; stem ශෝච්ඡුක (11.2)
- ශෝච්ඡුයා N5 pupil, student; pl. ශෝච්ඡුයෝ ; stem ශෝච්ඡු (6.1)
- ශෝච්ඡුයා බෝධි සත්වයෝ N5 Bodhisatva Gautama (9.0)
- ශෝච්ඡුයා චරනවා respect, honor (4.2)
- ශෝච්ඡුයා N2 honor, respect, credit; no pl.; stem ශෝච්ඡු (15.1)
- ශෝච්ඡුයා N2 book, text; pl. ශෝච්ඡු (9.0)
- ශෝච්ඡුයා ගැසිම N2 ringing of temple bell; pl. ශෝච්ඡු ගැසිමි (4.1)
- ශෝච්ඡුයා N2 temple bell; pl. ශෝච්ඡු (4.1)
- ශෝච්ඡු thick, dense (11.2)
- ශෝච්ඡුයා සත්‍යය N2 the four noble truths (collective singular) (14.0)
- ශෝච්ඡුයා N2 life-story; pl. ශෝච්ඡුයා (9.0)
- ශෝච්ඡුයා N2 character, life; pl. ශෝච්ඡු (9.1)
- ශෝච්ඡු shrewd, cunning (6.2)
- ශෝච්ඡුයා N2 trip, journey; pl. ශෝච්ඡු (14.2)
- ශෝච්ඡුයා N2 custom; pl. ශෝච්ඡු (15.0)
- ශෝච්ඡුයා N2 art of drawing and painting; pl. ශෝච්ඡුයා (15.0)
- ශෝච්ඡුයා N2 film, movie; pl. ශෝච්ඡු (13.1)
- ශෝච්ඡුයා N2 picture, painting; pl. ශෝච්ඡු (5.2)
- ශෝච්ඡුයා නිකුත්වා paint, make a picture (5.2)
- ශෝච්ඡුයා N2 thinking, thought; pl. ශෝච්ඡු (14.0)
- ශෝච්ඡුයා N2 stability, longevity, being well established; no pl. (15.1)

චිත්ත-පිටිකමාණිය

- චිත්ත Chinese (14.1)
- චේතනාව N2 idea, intention, thought; pl. චේතනා (14.1)
- ඡන්දය N2 vote, election; pl. ඡන්ද (12.0)
- ඡයාව N2 shadow, reflection; pl. ඡයා (10.1)
- ඡතකථාව N2 fable, folk-tale; pl. ඡතකථා (8.1)
- ඡතගහනය N2 population; no pl.; stem ඡතගහන (1.0)
- ඡතනාව N5 populace, public; no pl.; stem ඡතනා (5.0)
- ඡතනායකයා N5 public leader, national leader; pl. ඡතනායකයෝ ; stem ඡතනායක (11.0)
- ඡතපදය N2 country, colony, province; pl. ඡතපද (8.0)
- ඡතයා N5 person, man. Also used with a plural or collective sense, 'the people'; stem ඡත (4.1)
- ඡතාවාසය N2 settlement; pl. ඡතාවාස (11.2)
- ඡපන් ඡාතිකයා N5 Japanese person; pl. ඡපන් ඡාතිකයෝ ; stem ඡපන්ඡාතික (13.2)
- ඡපාතය N2 Japan; stem ඡපන් (14.2)
- ඡයග්‍රහණය N2 victory; pl. ඡයග්‍රහණ ; stem ඡයග්‍රහණ (14.1)
- ඡර්මචිත N2 Germany; stem ඡර්මන් (14.2)
- ඡලය N2 water; no pl.; stem ඡල (11.2)
- ඡාඞ්‍යාල N3 Jaala (place name) (13.1)
- ඡාතක කථාව N2 birth stories of Buddha; pl. ඡාතක කථා (5.2)
- ඡාතක පොත N2 Jataka text, Jataka book (9.0)
- ඡාතික national (4.0)
- ඡාතිකයා N5 national (always occurs following the name of the country or race); pl. ඡාතිකයෝ ; stem ඡාතික (11.0)
- ඡාතිවාදය N2 communalism, nationalism; pl. ඡාතිවාද (12.1)
- ඡාතිවාදී nationalistic, communalistic (12.0)
- ඡිවිත්චේතනා live (2.0)
- ඡිවිකමාණිය N2 mode or means of living; pl. ඡිවිකමාණිය (11.1)

- විවිධ N2 living, existence; no pl.; stem විවිධ (12.0)
- විවිධාට N2 livelihood; no pl. (7.1)
- විවිධ N2 life; pl. විවිධ (8.1)
- රෙහෙයුම පාඨය S. S. C. (Senior School Certificate Class) (3.0)
- රෙහෙයුම ප්‍රවේශ පාඨය S. S. C. preparation class (3.0)
- රෙහෙයුම Jain (adjective) (14.1)
- සැකැස්මකරු N5 intelligent person; pl. සැකැස්මකරු; stem සැකැස්මකරු (9.0)
- විකිලිකරු N5 a few people; pl. only (2.2)
- විකිලිකරු gradually (6.2)
- ට්‍රැක්ටර් යන්ත්‍රය N2 tractor; pl. ට්‍රැක්ටර් යන්ත්‍ර (2.1)
- බැහැරගන්නවා snatch away, grab away (7.2)
- තට්ටු තරනවා tap, rap (10.0)
- තෘණ grass; pl. only (6.2)
- තත්වය N2 status, situation, condition; pl. තත්ව (11.0)
- තද hard, tough, strict, severe, strong (11.2)
- තදින් severely, strongly (13.2)
- තනතුර N2 position, post; pl. තනතුරු (12.2)
- තනනවා build (11.2)
- තනිකර දමනවා isolate, desert (9.2)
- තනිවම alone (6.2)
- තබනවා keep, put (5.2)
- තබාගන්නවා keep (for oneself) (8.1)
- තම one's own (gr. 6,8)
- තමන්ගේ one's own (2.0)
- තම්මින්නාට Tammenna (place name); no pl.; stem තම්මින්නා (7.0)
- තරණකාරීව N2 competition; no pl; stem තරණකාරී (12.2)

തരളി-കുലകൃപന

- തരളി as much as, to that extent (gr. 2, 17)
- തരളിരതി N2 status, position; pl. തരളിരതി (12.2)
- തരളിപ്പം N5 youth; pl. തരളിപ്പം ; stem തരളി (7.2)
- തരളിപ്പം N2 young manhood, youth; no pl. (6.0)
- തരളി N5 maiden, young woman; pl. തരളിപ്പം ; stem തരളി (9.0)
- തരളിപ്പം N2 threat; pl. തരളിപ്പം (8.0)
- തരളിപ്പം തരളിപ്പം threaten (8.0)
- തരളി sesame (seed or plant); pl. only (11.2)
- തരളി തരളി N2 palmyrah palm; pl. തരളി തരളി (10.1)
- തരളിപ്പം തരളിപ്പം push (out) (8.2)
- തരളി still, other, more (2.0)
- തരളി further, additional (4.2)
- തരളിപ്പം more and more, the more (7.2)
- തരളിപ്പം further (6.2)
- തരളിപ്പം furthermore, moreover (9.2)
- തരളിപ്പം തരളിപ്പം confirm, establish (11.0); support (12.1)
- തരളിപ്പം തരളിപ്പം be confirmed, be established (13.0)
- തരളിപ്പം oppressions; pl. only (14.1)
- തരളിപ്പം N2 star; pl. തരളിപ്പം (5.2)
- തരളിപ്പം temporary (11.0)
- തരളിപ്പം temporarily (11.0)
- തരളിപ്പം N5 person; pl. തരളിപ്പം (7.0)
- തരളിപ്പം N5 person (feminine); pl. തരളിപ്പം (9.1)
- തരളിപ്പം N2 lowland; pl. തരളിപ്പം (11.2)
- തരളിപ്പം mail; pl. only (13.0)
- തരളിപ്പം തരളിപ്പം mail, post (13.2)
- തരളിപ്പം N2 post-card; pl. തരളിപ്പം (13.1)

- පැහැදිලි කිරීම gifts and presents; pl. only (4.1)
- පැහැදිලි N2 gift, present; pl. පැහැදිලි (4.1)
- තීර්ණ three persons (9.2)
- නිවැරදි be (inanimate) (gr. 1,5)
- නිවැරදි N2 the 3 refuges: Buddha, Dhamma, and Sangha (i.e. the Buddha, his doctrine, and the order of Buddhist monks respectively); no pl. (5.0)
- ඔබ you (feminine); pl. ඔබ/ඔබ (gr. 8,2)
- නිවැරදි තීරණය decide (for oneself), determine (8.1)
- නිවැරදි තීරණය decide (6.0)
- නිවැරදි වෙනම be decided, be determined (12.2)
- අනුදායක be conducive to, be causal of (11.0)
- අනුදායක (that which) was (gr. 14,4)
- අනුදායක N2 anthill; pl. අනුදායක (7.2)
- අනුදායක till, until (gr. 5,6)
- අනුදායක in, inside (5.2)
- තෙත up to, until (gr. 3,4.)
- තෙත wet (2.1)
- තෙත කලාපය N2 wet zone (2.1)
- තෙත oneself (gr. 2,2)
- තෙත N2/3 bank (of a river, etc.); pl. තෙතවල් ; stem තෙත
 වතෙත the further side of a river
 මෙතෙත the hither side of a river (7.2)
- තෙතැන්වහන්සේ N5 elder-monk (honorific); pl. තෙතැන්වහන්සේලා (15.0)
- තෙතැන්වහන්සේලා oil and flowers; pl. only (5.0)
- තෙතැන්වහන්සේලා majestic, glorious (4.2)
- තෙතැන්වහන්සේලා N2 meaning, purpose; pl. තෙතැන්වහන්සේලා (10.0)
- තෙතැන්වහන්සේලා understand (1.0)

තේරුම් යනවා-දඩයමෙහි යනවා

තේරුම් යනවා understood by, to be intelligible (to)
(with dative) (6.1)

තොමෝ she (herself) (gr. 7,10)

තොරණ N2 decorated arch, pandai; pl. තොරණ් (5.0)

තොරව without (gr. 12,19)

තොර වෙතවා be without, get rid of (gr. 12,19)

තෝ you; pl. තොපි/තෙපි (gr. 7,9)

තෝරා ගන්නවා select, choose (9.0)

ත්‍රිකුණාමලය N2 Trincomalee; no pl. (12.0)

ද also (Coll. ඊ) (gr. 1,10)

දක්වවා see (4.1)

දක්වව ලැබෙතවා be seen, be found (2.0)

දකුණ N2 right (side); no pl.; stem දකුණු (8.2)

දකුණු ඉන්දියාව N2 South India (4.2)

දක්කාගෙන යනවා lead (cattle, etc.) (7.1)

දක්වව ලැබෙතවා be seen, be found (12.2)

දක්නා ලැබෙතවා be seen, be found (13.2)

දක්වනවා show (4.2)

දක්වා up to, until (gr. 3,4.2)

දක්ෂ clever, skilled, smart (7.1)

දක්ෂකම් N2 dexterity, skill, cleverness; pl. දක්ෂකම් (10.1)

දක්ෂතාව N2 dexterity, skill, cleverness; pl. දක්ෂතා (10.1)

දක්ෂයා N5 clever person, smart fellow; pl. දක්ෂයෝ ;
stem දක්ෂ (10.2)

දක්ෂිණ southern, right (side) (15.1)

දඟලනවා thrash about, run about (6.2)

දඩයම N2 hunting; pl. දඩයම් (15.0)

දඩයමෙහි යනවා go hunting (15.0)

- දණ N2 knee, knees (9.2)
- දඬුවම් කරනවා punish (10.0)
- දහ N2 tooth; pl. දහ් (14.0)
- දන්වනවා inform (4.1)
- දන්වා එවනවා inform (by sending a message) (13.2)
- දන්වැල N2 dansala, a booth where food and refreshments are given free to pilgrims; pl. දන්වැල් (5.0)
- දමනවා put, throw (6.1)
- දෘද්ධ N3 India; no pl. (15.0)
- දරනවා bear, hold, wield (4.2)
- දරිය N2 arrogance, pride; no pl.; stem දරී (8.0)
- දර්ශන N2 sight, philosophy; pl. දර්ශන (11.0)
- දල්වනවා light, kindle (5.0)
- දශක N2 decade; pl. දශක (12.2)
- දශලක්ෂ N2 ten lakhs (one million); pl. දශලක්ෂ (14.1)
- දණ්ඩ කරනවා sting, bite (of a venomous creature, serpent, etc.) (7.2)
- දහස (one) thousand; stem දහස් (9.0)
- දායකවරයා N5 lay donor (respectful); pl. දායකවරු ; stem දායක (3.2)
- දායදා N2 gift, heritage, inheritance, dowry; pl. දායද (15.0)
- දැකුම N2 sight, philosophy; pl. දැකුම් (12.2)
- දැක්වෙනවා be indicated, be mentioned (4.1)
- දැඹිමෝරු N5 sawfish; pl. දැඹිමෝරු ; stem දැඹිමෝර (0.0)
- දැනගන්නවා know, realize, get to know (7.2)
- දැනට (for) now (13.1)
- දැන සිටිනවා be aware of, know (8.1)
- දැනුම N2 knowledge, know-how; pl. දැනුම් (11.2)

දැනෙන්නවා-දුරලන්නවා

- දැනෙන්නවා feel (10.0)
- දැන්වෙන්නවා from now on (13.0)
- දැරියා N5 girl; pl. දැරියෝ (14.1)
- දැල්වෙන්නවා burn, be lit (5.0)
- දෑම N2 two hands (9.1)
- දිග N3 direction, quarter; pl. දිස් (4.2)
- දින N2/3 (commonly in compounds) day, date; pl. දිනවල් (4.1)
- දිනපතා daily (9.2)
- දිනමින N2 Dinamina (name of a newspaper); no pl. (13.0)
- දිනම N2 day; pl. දින (4.1)
- දිනාගන්නවා win, conquer (6.2)
- දිය N2 water; no pl. (7.0)
- දියණිය N5 daughter; pl. දියණියෝ ; stem දියණි (8.1)
- දිව වන්නවා come running (8.2)
- දිව යන්නවා run, go running (9.2)
- දිවයින N2 island; pl. දිවයින (8.1)
- දි while, during (Coll. දි) (3.0)
- දිඹිලි curd, yoghurt; pl. only (11.2)
- දිවංගමය N2 name of a Pali chronicle (6.0)
- දිවාලි Deepavali, a Hindu festival (4.0)
- දුඃඛ N2 grief, sadness, sorrow; pl. දුක් (7.2)
- දුක්වෙන්නවා grieve, be sad (7.2)
- දුටුවේය saw (7.0)
- දුන්න N2 bow; pl. දුනු (15.0)
- දුම්කොළ tobacco; pl. only (11.1)
- දුරලන්නවා dispel, ward off, discard (15.0)

- දුර්ලභ valuable, rare (1.0)
- දුර්ල weak, feeble (14.1)
- දුර්ලක්ෂ N2 weakness, feebleness; pl. දුර්ලක්ෂි (12.2)
- දුර්ල වෙතට become weak, become feeble (12.0)
- දුට්ඨවත come running (8.2)
- දුට්ඨවත run (7.0)
- දුට්ඨවත run, go running (9.2)
- දුෂ්කර difficult, hard (12.0)
- දූෂ්ටිකෝණ N2 perspective, point of view, vision; pl. දූෂ්ටිකෝණ (14.1)
- දෙ- two (15.0)
- දෙ-ආකාර two-fold (12.2)
- දෙගොල්ල N5 both groups (of people) (3.1)
- දෙපය N2/3 two feet (9.1)
- දෙපය two sides (9.1)
- දෙපානිවේෂණ N2 department; pl. දෙපානිවේෂණ (2.0)
- දෙමව්පියෝ N5 parents; pl. only (4.1)
- දෙමළ Tamil (4.0)
- දෙමළ සංගමන N2 Tamil Congress; no pl. (12.1)
- දෙය N thing; pl. දේ or දේවල් (6.2)
- දෙරට N2/3 the two countries, of the two countries (15.0)
- දෙවත N5 goddess, fairy; pl. දෙවතකෝ (9.0)
- දෙවියෝ N5 god (grammatically plural); pl. දෙවිවරු (4.2)
- දෙවිලොව N2 heaven, residence of the gods (gr. 11,2)
- දෙය at, in the vicinity (7.1)
- දේවයන්වහන්සේ N5 king, majesty; pl. දේවයන්වහන්සේලා (10.1)
- දේවාලය N2 Devalaya, shrine or temple to a god; pl. දේවාල (4.2)

දේව-ධුරය

දේව N5 queen; pl. දේවයෝ (10.2)

දේශගුණ N2 climate; no pl. (13.1)

දේශන N2 lecture; pl. දේශන (14.1)

දේශනා කරනවා lecture, preach (14.2)

දේශපාලන political (11.0)

දේශපාලනඥයා N5 politician; pl. දේශපාලනඥයෝ (12.0)

දේශපාලනික political (12.0)

දේශසංචාරකයා N5 traveler in a country, tourist; pl. දේශසංචාරකයෝ;
stem දේශසංචාරක (15.0)

දේශය native, indigenous, local, national (11.0)

දෙවපි (දෙවිය) orange (2.2)

දෝෂ N2 fault, error, wrong; pl. දෝෂ (9.1)

දෝෂ දක්වනවා point out errors (9.1)

දොළොස් twelve (4.2)

ද්විධ සංගමය N2 Tamil Congress; no pl. (12.0)

ද්‍රව්‍යය N2 thing, item, material; pl. ද්‍රව්‍ය (5.0)

ද්වි-භාෂා bilingual (12.2)

ද්වීපය N2 island; pl. ද්වීප (8.0)

ධනපති පක්ෂය N2 rich-class, capitalist-class; pl. ධනපති පක්ෂ (12.2)

ධනය N2 wealth; no pl.; stem ධන (11.1)

ධර්මික missionary (adjective) (15.0)

ධර්මපත්‍රිකාව N2 religious or doctrinal pamphlet; pl. ධර්මපත්‍රිකා (14.2)

ධර්මය N2 doctrine; pl. ධර්ම (7.2)

ධර්මරාජ විද්‍යාලය N2 Dharmaraja College; no pl. (15.2)

ධර්මසාලය N2 sermon hall; pl. ධර්මසාල (7.2)

ධාන්‍ය grain; pl. only (11.2)

ධුරය N2 post, position, office; pl. ධුර (12.0)

- කංචි , කංචි N5 younger sister; pl. කංචියා (2.0)
- කංචිකර්ම make one climb (10.1)
- කඟර බදු urban (5.2)
- කඟරය N2 city; pl. කඟර (5.0)
- කඟසිටුවනවා or කඟසිටුවනවා raise, uplift (12.0)
- කඟිනවා / කඟිනවා climb (onto) (10.2)
- කඟුල , කඟුල N2 plough; pl. කඟුල් (2.1)
- කච්ඡුව N2 maintenance, support; pl. කච්ඡු (3.2)
- කච්චු N2 legal case, lawsuit; pl. කච්චු (14.1)
- කච්චල N2 Christmas; stem කච්චල් (4.0)
- කච්චල් උත්සවය N2 Christmas festival (4.0)
- කැයා N5 relative, kinsman; pl. කැයෝ ; stem කැ (8.1)
- කච්චි named, called (gr. 6,4)
- කච්චිච්චි named (gr. 9,19)
- කච්චිච්චි by name (gr. 9,19)
- කච්චුච්චු but (gr. 11,2)
- කච්චි තබනවා give a name to (9.0)
- කයා N5 cobra; pl. කයී (7.2)
- කරක bad (12.0)
- කච්චි new (12.1)
- කච්චකච්ච N2 novel; stem and pl. කච්චකච්ච (1.0)
- කච්චකච්ච see කච්ච්චකච්ච (8.1)
- කච්ච්චකච්ච stop, cause to stay (8.1)
- කච්චකච්චකච්ච bend (9.2)
- කච්චකච්ච bathe (5.0)
- කච්චය N2 name; pl. කච්ච (14.2)
- කච්චකර්මය N2 leadership; pl. කච්චකර්ම (12.0)

නායකයා-නිදහස්ව

- නායකයා N5 chief, leader; pl. නායකයෝ ; stem නායක (8.0)
- කාලන්ද්‍ර විද්‍යාලය N2 Nalanda College; no pl. (15.2)
- නාවතලා bathe (someone else) (9.1)
- නාවල N3 Nawala (place name); no pl. (13.0)
- නැගෙනහිර / නැගෙනහිර N5 younger sister; pl. නැගෙනහිරයෝ ; stem නැගෙනහිර (8.2)
- නැගිටීම get up, rise up, wake up (6.2)
- නැගී ඊතල rise, spring up, arise (11.0)
- නැගීගෙන ඊතල rise, spring up, arise (continuous) (gr. 11,21)
- නැගෙනහිර / නැගෙනහිර get onto, climb onto (10.2)
- නැතහොත් or else, otherwise, if not (8.0)
- නැතිකර දමනවා destroy, put an end to (12.2)
- නැතිව without (Coll. නැතිව) (2.0)
- නැතිවී යනවා become non-existent, disappear (12.2)
- නැව් N2 ship, boat; pl. නැව් (6.0)
- නැවත again (5.2)
- නැවතත් again (5.0)
- නැත = Coll. නැ (13.2)
- නැදැයා N5 relative; pl. නැදැයෝ (4.1)
- නික්ම යනවා set out, leave, depart (14.0)
- නිතර දෙවෙලේ frequently (14.1)
- නිදග්‍රහ N2 example, illustration; pl. නිදග්‍රහ (12.0)
- නිදහස් free (3.0)
- නිදහස N2 freedom, independence; no pl.; stem නිදහස් (4.0)
- නිදහස් අධ්‍යාපන පනත N2 Free Education Act; no pl. (12.2)
- නිදහස් උත්සවය independence festival (4.0)
- නිදහස්ව freely (8.2)

- නිද්‍රාණන්ධා sleep (10.2)
 නිවිඳි කරගන්නා take as the cause, having as the base (5.0)
 නිවිඳි N2 cause, base; pl. and stem නිවිඳි (5.0)
 නියත N2 drought; pl. නියං (11.2)
 නියම ලෙස properly, well (11.2)
 නියම වෙනවා be fixed, be determined (7.2)
 නියමිතව fixed, decided (adverb) (13.0)
 නියෝජනය N2 representation; pl. නියෝජන ; stems නියෝජන/ නියෝජනය (12.1)
 නියෝජනය කරනවා represent (11.0)
 නියෝජිත පාර්ලිමේන්තුව N2 representative parliament; pl. and stem නියෝජිත පාර්ලිමේන්තු (11.0)
 නියෝජිත මන්ත්‍රී මණ්ඩලය N2 house of representatives; pl. නියෝජිත මන්ත්‍රී මණ්ඩල (11.0)
 නිරත වෙන්න be engaged in (14.2)
 නිරීක්ෂකයා N5 investigator, observer; pl. නිරීක්ෂකයෝ (12.2)
 නිරූපණය වෙන්න be revealed, be portrayed (7.1)
 නිවස or නිවෙස N2 house, residence, abode; pl. නිවෙස් (7.2)
 නිවාඩුවේදී during vacation (1.1)
 නිවාසය N2 house, hall of residence; pl. නිවාස (13.0)
 නිශ්ශබ්දතාවය N2 silence; pl. නිශ්ශබ්දතා ; stem නිශ්ශබ්ද (15.1)
 නිසරු non-substantial, useless (14.0)
 නිසා because (gr. 1,14)
 නිසි proper (14.1)
 නිති ගෙනෙන්න make law (legal) (14.1)
 නිතිඥයා N5 lawyer; pl. නිතිඥයෝ ; stem නිතිඥ (14.1)
 නිතිය N2 justice, law, rule; pl. නිති (9.2)
 නිති සංග්‍රහය N2 code of law; pl. නිති සංග්‍රහ (14.1)

නිති සමාගම-සංඛ්‍යා

- නිති-සමාගම N2 law-company, law-society; pl. නිති-සමාගම් (14.1)
නුදුර N2 proximity, vicinity, neighborhood; no pl. (7.0)
නුපුරුදු not used to, unaccustomed (11.0)
නුවහ N2 wit, cunning, intellect, wisdom; no pl. (6.1)
නුවහට හුරු advisable, wise (6.1)
නුපුරුපු not fit, improper (8.1)
නුගත් not learned, uneducated (9.0)
නුගත modern (9.0)
නුල N2 thread; pl. නුල් (5.2)
නෙරපනවා banish (6.0)
නෙරපා දමනවා banish, exile, throw out (6.0)
නෙව්ව මල N2 lotus; pl. නෙව්ව් මල් (5.2)
නේවාසික of a dwelling place, residential (13.0)
නො. abbreviation for නොමිමරය 'number' (13.1)
නොඉවසිල්ල N2 impatience; pl. නොඉවසිලි (5.0)
නොකැමැත්ත N2 dislike; no pl.; stem නොකැමැති (8.1)
නොදියුණු undeveloped, deteriorated (15.2)
නොමැත is not, are not (13.1)
නොමිලයේ free (of charge) (15.2)
නොයෙක්විට many a time, many times (6.1)
නොව not (gr. 11,15)
නොවරදවා without fail (13.0)
නොවේ not (2.0)
නොහොත් or, if not (gr. 12,8)
පංචතන්ත්‍රය N2 the Panchatantra, a Sanskrit work (6.2)
පංචිය N2 class; pl. පංචි (1.1)

- පකිස්තානය N2 Pakistan; no pl.; stem පකිස්තානි (14.1)
- පක්ෂය N2 party, group; pl. පක්ෂ (11.0)
- පක්ෂවලිය N2 = පක්ෂිල් ; no pl. (5.0)
- පකිවුඩ කරුඩා N5 messenger; pl. පකිවුඩ කරුඩෝ ; stem පකිවුඩ කරු (14.0)
- පකිවුඩය N2 message; pl. පකිවුඩ (13.0)
- පකිවුඩය N5 pandit, scholar; pl. පකිවුඩයෝ ; stem පකිවු (9.1)
- පකිවුරා N5 scholar, pandit; pl. පකිවුරා ; stem පකි (9.1)
- පත් arrived at (a state of being) (gr. 14,4)
- පත්තා wish (13.1)
- පතුර N2 thin stick; pl. පතුරා (5.2)
- පත්තරනවා bring to a state of (8.1)
- පත්තු කරනවා light, ignite (4.1)
- පත්තුව N2 pamphlet, leaflet; pl. පත්තුව (14.2)
- පත්වෙනවා come to a state (of) (4.1)
- පත්වෙනවා be subject to, undergo (with dat.) (7.2)
- පදනම N2 basis, foundation; pl. පදනම් (11.0)
- පදනම් වෙනවා be based on (14.1)
- පදවනවා drive (14.0)
- පක්ෂය N2 temple; pl. පක්ෂ (1.0)
- පක්ෂිල් the 5 precepts; pl. only (5.0)
- පමණ only, about (gr. 1,9)
- පමණක් නොව...ද not only...but (gr. 11,15.2)
- පමා වෙනවා be delayed, be late (13.0)
- පමුණුවා ගන්නවා turn into (12.1)
- පරණ old (4.1)
- පරතරය N2 gap; no pl. (12.2)
- පරදවනවා defeat (11.0)

පරම-පවුච්ච

පරම chief, primary, most important, noble (15.0)

පරමවිඥා(ඵඤ්ඤ)නාමි ඛොද්ධ පමානමි Buddhist Theosophical Society (14.2)

පරමාපීඨ N2 aim, purpose, motive; pl. පරමාපීඨ (11.0)

පරම්පරාව N2 generation; pl. පරම්පරා (6.1)

පරාක්‍රමබාහු Parakrama Bahu I, one of the most important and well-known kings (12th cent.) of Sri Lanka (1.2)

පරාජය N2 defeat; no pl. (12.0)

පරිදි as, like (gr. 9,10)

පරිදි at (gr. 15,2)

පරිද්දෙන් as, like (gr. 9,18;10,11;10,12;15,2)

පරිභෝග කරනවා use, enjoy (15.1)

පරිවර්තනය N2 translation (9.0); change; pl. පරිවර්තන (15.1)

පරිවර්තනය කරනවා translate (14.2)

පරිශ්‍රමය N2 effort; pl. පරිශ්‍රම (14.2)

පරිසරය N2 atmosphere, environment; pl. පරිසර (12.1)

පරිහානිය N2 decline, decadence, deterioration (15.2)

පරීක්ෂණය N2 investigation, examination; pl. පරීක්ෂණ (12.1)

පරීක්ෂා කරනවා examine, check, investigate (10.0)

පර්යේෂණය N2 research; pl. පර්යේෂණ (15.0)

පලායනවා run away, elope (7.2)

පවතිනවා to exist (3.0)

පවත්වනවා hold, carry out (4.0)

පවත්වාගෙන යනවා continue, carry out (12.0)

පවරා දෙනවා turn over to, entrust, give over to (8.0)

පවසනවා say, speak (7.0)

පවා even (gr. 14,17)

පවුච්ච N2 hill, rock; pl. පවුච්ච (15.0)

- පස N2 side; no pl. (9.1)
- පසළොස්වක N2/3 full moon day; pl. පසළොස්වක or පසළොස්වකවල් (4.0)
- පසළොස්වක දිනය N2 full moon day; pl. පසළොස්වක දින (4.0)
- පසු after (gr. 3,4.4;12,9)
- පසුකාලීනව later, at a later period (11.2)
- පසුගිය last, previous, earlier (12.0)
- පසුදින following day (10.0)
- පසු පසින් after (7.0)
- පසුව later (9.0)
- පසෙක on a side, on one side (6.1)
- පහත below (6.2)
- පහදා ගන්නවා make (the mind) happy (5.2)
- පහදා දෙනවා explain (14.0)
- පහන N2 (coconut) oil lamp; pl. පහන් (5.0)
- පහර N2 stroke, blow; pl. පහරවල්, පහර (8.0)
- පහර දෙනවා hit, beat (8.1)
- පහසු easy, simple (1.0)
- පහසුකම N2 facility, ease, convenience; pl. පහසුකම් (12.2)
- පහසුව N ease, comfort, facility; no pl.; stem පහසුව (13.2)
- පහසුවෙන් easily (10.1)
- පහළම lowest (1.2)
- පහළ වෙනවා become manifest, come into being (12.0)
- පළඬිනවා wear ornaments (9.2)
- පළමුව first(ly) (9.2)
- පළමුවන first (13.0)
- පළමුවැනි first (12.2)

පළමුවෙන්-පාඨ ගන්නා

- පළමුවෙන් at first (2.1)
- පළල් broad, wide (12.2)
- පළවාහනිකවා drive away (8.1)
- පළාත N2 province, area; pl. පළාත් (2.1)
- පළිගන්නවා take revenge (4.2)
- පක්ෂය belonging to a party (12.0)
- පක්ෂකයා N5 one who belongs to a party, a partisan;
pl. පක්ෂකයෝ ; stem පක්ෂය (14.1)
- පගනවා tread, trample (4.2)
- පාඨශාලාව N2 school; pl. පාඨශාලා, පාඨශාලාවල් (1.0)
- පාඩුව N2 loss; pl. පාඩු (12.0)
- පාඩු විඳිනවා suffer loss, lose (7.1)
- පහ low, below (7.1)
- පාත්තිය N2 bed, plot (for vegetables, etc.); pl. පාත්ති (2.0)
- පාන්දර N3 early morning; no pl. (7.1)
- පාන්දරින් early in the morning (7.1)
- පාර බලනවා await, expect (6.2)
- පාර්ලිමේන්තුව N2 parliament; pl. and stem පාර්ලිමේන්තු (11.0)
- පාර්වි Parvati (wife of Siva) (4.2)
- පාර්සි Parsee (adjective) (14.1)
- පාලකයා N5 ruler, one who governs; pl. පාලකයෝ ;
stem පාලන (11.0)
- පාලකබලය N2 ruling power; no pl.; stem පාලකබල (11.0)
- පාලකයා N2 jurisdiction, management; pl. පාලන (3.0)
- පාලකයා කරනවා govern, rule (0.0)
- පාලකයා වෙතවා to be under the jurisdiction (of) (3.0)
- පාඨ ගන්නවා marry, take possession of (8.2)

- පාඨ දෙකට hand over, give over to (8.0); give in marriage, hand over (10.2)
- පාස every (gr. 14,18)
- පාසල N2 school; pl. පාසල් (3.0)
- පාසේ generally (gr. 2,11)
- පාළි Pali (the canonical language of Theravada Buddhism); pl. only (1.0)
- පැට වෙතට be loaded (13.0)
- පැනි or පැනි syrup, treacle; pl. only (11.2)
- පැතිරයාම N2 spread, dissemination; pl. පැතිරයාමි (15.0)
- පැතිරවීම N2 spreading, expansion; pl. පැතිරවීමි (12.2)
- පැතිරෙතට spread (10.1)
- පැන් water; pl. only (7.0)
- පැන දුවතට flee, run away (6.2)
- පැනනගිනතට or පැනනගිනතට arise, spring up (12.0)
- පැනගතට run away, elope (7.2)
- පැවින සිටිනතට has arrived (6.2)
- පැවිණෙතට arrive at, become, reach a point (6.0)
- පැරනි old (3.2)
- පැලය N2 plant, seedling; pl. පැල (6.2)
- පැවත එනතට continue, be descended (from) (6.0)
- පැවරෙතට be entrusted with (13.0)
- පැවැත්ම N2 continuity, existence, stability; no pl. (12.2)
- පැවැත්වීම N2 holding, carrying on; pl. පැවැත්වීමි (15.0)
- පැවැත්වෙනතට be held, be conducted (3.0)
- පැවිදි බව N2 state of being ordained; no pl. (7.2)
- පැවිදි වෙතට be ordained (as a monk or nun), become an ascetic (14.0)

වැවිදිය - පිරිනිවන්

වැවිදිය N5 ordained person, one who has renounced the life of a householder; pl. වැවිදියෝ ; stem වැවිදි (1.1)

වැවෙන්නා/ වැවෙන්නා mature, ripen, turn grey (of hair) (14.0)

වැවැදිලි clear (8.0)

වැවැදිලි කරනවා clarify, explain clearly (to someone else) (10.2)

වැවැදිලි වෙනවා become clear (11.1)

වැවැදෙන්නා become clear, tranquil (5.2); become convinced, enlighten, become clear (9.0)

වැවැරගෙන යනවා snatch away, take away (by force) (9.1)

විකම N2 act of merit, meritorious act; pl. විකමා (5.2)

විකුරා/ විකුරා N2 picture; pl. විකුරා/ විකුරා (13.1)

විට N2/3 back (of the body); no pl. (7.1)

විට on (top of) (13.0)

විට කරනවා send out (9.0)

විටත N3 outside; no pl.; stem විටන් (8.1)

විටන් කරනවා send away (9.0)

විටන් වෙනවා set out, start off (7.2)

විටපත N2 copy; pl. විටපත් (11.0)

විට වෙනවා go away, go out (10.0)

විනා for (gr. 9, 13)

විනිකම N2 act of merit; pl. විනිකමා (5.0)

විපාස N2 thirst; pl. විපාසා (7.0)

විපිරෙන්නා explode (intransitive) (4.1)

විසන N2 lid, door; pl. විසන් (8.2)

විසර N2 step; pl. විසරා or විසරාවලි (12.0)

වියා N5 father; pl. වියාරා (4.2)

වියාඳිනවා fly (of a bird) (6.2)

විජිනිම N2 chanting of Pirit (i.e. Buddhist sutras); pl. විජිනිමා (15.0)

- පරිච්ඡේද පාඨ N2 death of a Buddha; pl. පරිච්ඡේද පාඨ (5.0)
- පිරිස male (1.0)
- පිරිවරා followed by, surrounded by (10.1)
- පිරිවෙණ N2 Buddhist monastery school; pl. පිරිවෙණ;
- පිරිවෙණෙහි For form, see gr. 1,3.
- පිරිස N2 group (of people), multitude, retinue, following;
pl. පිරිස් (5.1)
- පිරිසිදු වෙතො become clean (5.0)
- පිරිසි යතො deteriorate, decline (15.1)
- පිරිසි පිරිසො be degenerate, backward, undeveloped, degraded or
deteriorated, having declined (14.2)
- පිරෙතො become full (6.1)
- පිහිට N2 refuge, protection; no pl.; stem පිහිට (7.2)
- පිහිටවතො fix, establish (11.2)
- පිහිටා සිටෙතො be established, be located, be situated (11.0)
- පිහිටුවතො establish (8.2)
- පිහිටුවීම N2 establishing, fixing, establishment; pl. පිහිටුවීම් (15.0)
- පිළිබද N2 dejection; no pl.; stem පිළිබද (14.0)
- පිළිගන්නො accept, receive (a person) (8.1)
- පිළිතුර N2 answer; pl. පිළිතුරු (8.0)
- පිළිතුරු දෙතො answer (7.0)
- පිළිබඳ about (gr. 6,7)
- පිළිබඳව concerning (4.0)
- පිළිබඳ සිත N2 love, affection; no pl.; stem පිළිබඳ සිත් (10.2)
- පිළිබිඳු වෙතො be reflected, be revealed (10.1)
- පිළිමය N2 image, statue; pl. පිළිම (6.1)
- පිළිවෙල N2 order; pl. පිළිවෙලට (3.0)
- පිළිවෙලින් in order, respectively (3.0)

විධාන-ප්‍රභ

- විධාන N2 affliction, persecution, suffering; pl. විධා (15.2)
- ප්‍රජාපති N5 priest, minister; pl. ප්‍රජාපති; stem ප්‍රජා (15.2)
- ප්‍රජාපති N5 prince who is the son; pl. ප්‍රජාපතියෝ (6.0)
- පුත්‍ර N5 son; pl. පුත්‍රයෝ; stem පුත්‍ර (6.0)
- පුද්ගලයා worship, offer flowers, etc. (5.0)
- පුද්ගලයා various kinds of offerings; pl. only (4.2)
- පුද්ගලයා N2 wonder, surprise; pl. පුද්ගල (6.2)
- පුද්ගලයා N5 person, individual; pl. පුද්ගලයෝ (14.1)
- පුද්ගලයා private, personal (12.0)
- පුනරුත්ථාපන N2 rehabilitation, resuscitation, resurrection; no pl.; stem පුනරුත්ථාපන (14.2)
- පුමුඛයා inflate, expand, distend (6.2)
- පුමුඛයා inflate/expand (for oneself) (6.2)
- පුරපසලොස්වක N2/3 full-moon day; no pl.; stem පුරපසලොස්වක or පුරපසලොස්වක (15.0)
- පුරා N2 city; pl. පුර (8.1)
- පුරවිඳින fill (8.2)
- පුරා full, complete (14.1)
- පුරා throughout (15.2)
- පුරාණ old, ancient (1.0)
- පුරාවිද්‍යාව N2 archaeology; no pl.; stem පුරාවිද්‍යා (13.1)
- පුරුද්ද N2 habit; pl. පුරුදු (4.1)
- පුරුෂා N5 man; pl. පුරුෂයෝ; stem පුරුෂ (8.0)
- පුරෝගාමිත්වය N2 leadership; no pl. (12.1)
- පුරෝගාමියා N5 leader, one in the forefront; pl. පුරෝගාමියෝ; stem පුරෝගාමි (14.1)
- පුරෝගාමි වෙතන be in the forefront (12.1)
- ප්‍රචිත N2 story, news, rumor; pl. ප්‍රචිත (6.0)

- ප්‍රච්ඡේද N2 newspaper; pl. ප්‍රච්ඡේද (13.0)
- ප්‍රච්ඡේද පොත N2 ola leaf book ; pl. ප්‍රච්ඡේද පොත (1.0)
- ප්‍රච්ඡේදාලය N2 library; pl. ප්‍රච්ඡේදාල (1.0)
- පුහුණුව N2 training, practice; no pl.; stem පුහුණු (3.1)
- පුරුෂවරයා N5 priest; pl. පුරුෂවරු ; stem පුරුෂ (15.2)
- පුරුෂත්වය N2 venerability, quality of being worthy of reverence; no pl.; stem. පුරුෂත්ව (15.1)
- පුරුෂ කරනවා offer (in worship) (10.0)
- පුනා Poona (place name) (13.2)
- පුර්ණ full, complete (12.2)
- පර්තුවේසිය N5 the Portuguese people; (pl.); stem පර්තුවේසිය (11.0)
- පෙදෙස N2 province, region; pl. පෙදෙස් (7.0)
- පෙනී සිටීම appear, sit (for an exam) (3.0)
- පෙනී සිටීම N2 appearance, sitting for examination (3.0)
- පෙනෙන දුරකම within sight, within visible distance (7.0)
- පෙනෙන්නවා see (6.2)
- පෙන්වන්නවා show, indicate, point out (6.2)
- පෙර early, prior, before (gr. 5,5.1;15,7)
- පෙරලිය N2 revolution, radical change; pl. පෙරලි (14.2)
- පෙරහැර N2 procession; pl. පෙරහැරවල් (15.0)
- පෙරළා back (gr. 14,15)
- පෙරළෙන්නවා roll, turn over (4.2)
- පෙළෙන්නවා suffer (10.2)
- පේරාදෙණිය N2 place name - Peradeniya (3.0)
- පොකුණ N2 pond; pl. පොකුණු (9.1)
- පොඩිකාපුටුරුවෝ N5 novice monk; pl. පොඩිකාපුටුරුවරු (1.0)
- පොතපොත N2 books, etc.; pl. පොත්පත් (7.1)

පොත්පත්-ප්‍රතිපූර්ණය

පොත්පත් books; pl. only (4.2)

පොදු common (11.0)

පොදුවේ in common (4.0)

පොරොන්දුව N2 promise, pledge; pl. පොරොන්දු (8.1)

පෝර්බන්දර් N2 Porbandar (place name) (14.1)

පොල් තෙල් පහන N2 coconut oil lamp; pl. පොල් තෙල් පහන් (5.2)

පොල්ල N2 stick, club; pl. පොලු (6.2)

පොයොන් month in the lunar calendar (gr. 15, 1)

පොහොසත් rich (2.0); rich, able (11.0)

පොහොසත් වෙනවා be able, become rich (14.2)

පෝය දා N3 Poya day (full moon or lunar quarter day) (5.0)

පෝර manure, fertilizer; pl. only (2.2)

පෝරැඟානවා level the ground (of a paddy-field) with a plank (2.1)

ප්‍රංශ N2 France; stem ප්‍රංශ (14.2)

ප්‍රකට evident, clear, well-known (12.1)

ප්‍රකට වෙනවා be known, become public (15.2)

ප්‍රකාශ කරනවා make public, publish, express (14.1)

ප්‍රකාශයට පත්කරනවා bring to light, express (14.1)

ප්‍රචාරක propaganda, propagation (adjective) (14.2)

ප්‍රචාරය N2 propaganda, propagation; pl. ප්‍රචාර (14.2)

ප්‍රචාරය කරනවා propagate, spread (14.2)

ප්‍රඥාව N2 wisdom; no pl.; stem ප්‍රඥා (9.0)

ප්‍රතික්ෂේප කරනවා reject, refuse (9.2)

ප්‍රතිපත්තිය N2 principle; pl. ප්‍රතිපත්ති (12.0)

ප්‍රතිඵලය N2 result; pl. ප්‍රතිඵල (12.1)

ප්‍රතිපූර්ණය N2 personification; pl. ප්‍රතිපූර්ණ (7.1)

- ප්‍රතිසංවිධානය N2 re-organization; pl. ප්‍රතිසංවිධාන (12.2)
- ප්‍රතිසංස්කරණය N2 revision, re-construction, re-organization; pl. ප්‍රතිසංස්කරණ ; stems ප්‍රතිසංස්කරණ, ප්‍රතිසංස්කරණය (12.1)
- ප්‍රථම first (11.0)
- ප්‍රථමයෙන් (at) first (10.2)
- ප්‍රදේශය N2 province, area; pl. ප්‍රදේශ (15.0)
- ප්‍රධාන chief, major, principal (1.1)
- ප්‍රධානත්වය N2 leadership; pl. ප්‍රධානත්ව (14.1)
- ප්‍රබල strong, powerful (12.0)
- ප්‍රබෝධය N2 enlightenment; no pl. (14.1)
- ප්‍රභූවරයා N5 distinguished person; pl. ප්‍රභූ or ප්‍රභූවර (11.0)
- ප්‍රමාණය N2 grade, level (1.0); measure, size; pl. ප්‍රමාණ (2.2)
- ප්‍රමාද කරනවා delay (12.0)
- ප්‍රමාද වෙනවා be late (6.2)
- ප්‍රමුඛ chief, leading (adjective) (11.0); chief, headed by (gr. 12,16)
- ප්‍රමුඛත්වය N2 leadership, priority; pl. ප්‍රමුඛත්ව (12.0)
- ප්‍රයත්න දරනවා make efforts, attempt (12.1)
- ප්‍රයත්නය N2 effort; pl. ප්‍රයත්න (11.0)
- ප්‍රයෝජනය N2 use; pl. ප්‍රයෝජන (2.2)
- ප්‍රවෘත්ති පත්‍රය N2 newspaper; pl. ප්‍රවෘත්ති පත්‍ර (13.2)
- ප්‍රවෘත්තිය N2 new story, rumor; pl. ප්‍රවෘත්ති (6.0)
- ප්‍රවේශය N2 entrance; stem ප්‍රවේශ (3.1)
- ප්‍රශංසනීය praiseworthy (11.0)
- ප්‍රශංසා කරනවා praise (14.1)
- ප්‍රශ්න කරනවා question, ask (8.0)
- ප්‍රශ්න නගනවා or ප්‍රශ්න නඟනවා raise questions, question (12.1)
- ප්‍රශ්නය N2 question; pl. ප්‍රශ්න (8.0)

ප්‍රසිද්ධ-වෘ

ප්‍රසිද්ධ famous, well-known (4.2)

ප්‍රසිද්ධ වෙනම be famous, well-known (6.1)

ප්‍රසිද්ධියේ publicly (14.1)

පුත්‍රය නිරූපණ give birth (to a child) (7.2)

ප්‍රථම අවසානය N2 Oriental Studies final examination;
stem ප්‍රථම අවසාන (3.2)

ප්‍රථම ප්‍රවේශය N2 Oriental Studies first examination;
stem ප්‍රථම ප්‍රවේශ (3.2)

ප්‍රථම මධ්‍යමය N2 Oriental Studies intermediate examination;
stem ප්‍රථම මධ්‍යම (3.2)

ප්‍රථම විභාගය N2 Oriental Studies examination (3.2)

ප්‍රථම primary (1.0)

ප්‍රදේශය provincial (14.1)

ප්‍රායෝගික practical (13.0)

ප්‍රිය dear (gr. 13,1.)

ප්‍රිය කරනවා like, take pleasure in (1.0)

ප්‍රියකරු happy, joyful (5.1)

ප්‍රීතිමත් joyful, happy (4.1)

ප්‍රීතිය N2 pleasure, joy (4.1)

ප්‍රේමය කරනවා love (7.2)

ප්‍රේමය N2 love; no pl.; stem ප්‍රේම (7.2)

ප්‍රොටෙස්ටන්ට් protestant (12.2)

බට reeds (pl. and stem) (5.2)

බටහිර N3 west, western (12.2)

බඩ N2 stomach, belly; pl. බඩවල් (6.1)

බඩහිනි වෙනම be hungry (10.0)

බඩහිනන N2 hunger; no pl.; stem බඩහින (10.0)

ඛණ N2 doctrine, sermon; no pl. (5.0)

- බුදුදහම N2 (Buddhist) doctrine, religious matters;
pl. බුදුදහමි (5.1)
- බුදුදහම N2 book on doctrine; pl. බුදුදහමි (5.0)
- බුදුදහම scold, blame, reprimand (10.0)
- බුදුදහම (කරල) okra (2.2)
- බුදුදහම ගසකරනවා imprison (14.1)
- බුදු like, similar to (gr. 9,10.1)
- බුදු N5 Brahmin; pl. බුදුන් ; stem බුදු (9.0)
- බුදු කැපවීම frighten, scare away (7.2)
- බුදුබිඳුලි bilingual (12.2)
- බුර N2 burden, load; pl. බුරු (gr. 10,7.2)
- බුරු N2/3 Benares (place name); stem බුරු (14.2)
- බුරු N2 (military) base, force; pl. බුරු (12.0)
- බුරු power(s); pl. only (11.0)
- බුරු influence, affect (12.0)
- බුරු N2 power; pl. බුරු (8.0)
- බුරු N2 force, movement, uprising; pl. බුරු (11.0)
- බුරු to, towards (gr. 15,10)
- බුරු N2 expectation, hope; pl. බුරු (4.2)
- බුරු expect, hope (9.0)
- බුරු expect, wait for (6.1); watch, wait (15.0)
- බුරු (gr. 7,6)
- බුරු N2 state, status; no pl. (8.0)
- බුරු (also බුරු) N2 word, saying; pl. and stem බුරු (8.1)
- බුරු descend, get down (7.1)
- බුරු N2 bus; pl. බුරු (gr. 1,3.2)
- බුරු N2 bus; pl. බුරු (gr. 1,3.2)

වස්ථන-විච

වස්ථන make one descend, make one get down (10.2)

බහුලවශයෙන් greatly, for the most part (11.2)

බැන N2 pair (of animals like bullocks, etc.);
pl. බැන් (7.1)

බාධකය N2 obstacle, hindrance; pl. බාධක (11.0)

බාධක වෙත be an obstacle, hinder, impede (14.1)

බාධාව N2 hindrance, disturbance, obstacle;
pl. බාධා, බාධාවල් (6.1)

බාධා වෙත be hindered, be obstructed (10.1)

බාප්පා N5 uncle (father's younger brother); pl. බාප්පාලා (1.0)

බාර දෙනවා hand over, turn over to (9.1)

බාල young, younger (7.2)

බාල කාලය N2 young age, boyhood (6.0)

බාලයා N5 young one, youngest; pl. බාලයෝ ; stem බාල (14.1)

බාලාංශය N2 kindergarten; pl. බාලාංශ (3.0)

බාවනවා make one lower something, or get down something (10.1)

බාහුව N2 arm; pl. බාහු (8.2)

බැහුවත් humble, penitent (8.0)

බැඳෙනවා be tied to, join (12.1)

බැවිනි N5 Brahmin woman; pl. බැවිනියෝ ; stem බැවිනි (9.0)

බැවීම N2 bondage, knot; pl. බැවී (6.2)

බැරැවී serious, grave, difficult (12.0)

බැල්ලා bitch; pl. බැල්ලියෝ ; stem බැලි (7.0)

බැවිත් because (gr. 1,14)

බිඳුව N2 drop; pl. බිඳු (7.2)

බිත්තර වී paddy-seed for sowing; pl. only (2.1)

බිඳිනවා break (something earthen or glass, etc.) (7.1)

බිම N2/3 ground, earth, floor; pl. බිම් (4.2)

- බිම පෙරළෙන්න roll on the ground (4.2)
- බිය N2 fear; no pl.; stem බිය (8.1)
- බියපත් වෙන්න become afraid (8.0)
- බිය වෙන්න be afraid, become frightened (7.2)
- බිරිඳ N5 wife; pl. බිරිඳ්දේ (7.1)
- බියව N5 queen; pl. බියෝවරු (6.1)
- බිහිවීම N2 coming into being, birth; pl. බිහිවීම් (12.1)
- බිහි වෙන්න be born, come forth (14.1)
- බිහිසුණු frightful (4.2)
- බිඳිලු infant (adjective) (7.2)
- බුද්ධදහම N2 Buddha's doctrine, Buddhism; no pl. (15.0)
- බුද්ධරාජාචර්යාව N5 the Buddha (gr. 5,4)
- බුද්ධචිත N2 enlightenment; pl. බුද්ධචිතී (5.0)
- බුද්ධසමය N2 Buddhism; no pl. (14.0)
- බුද්ධසමුපා N2 same as බුද්ධසමය; no pl. (15.0)
- බුද්ධගයා Buddhagaya (place name) (13.1)
- බුද්ධගෝෂා Buddhaghosa (one of the greatest Pali commentators) (9.0)
- බුද්ධචරිතය N2 deeds of the Buddha, life of the Buddha; no pl. (15.0)
- බුද්ධධර්මය N2 Buddhist doctrine; no pl. (14.0)
- බුද්ධචරිතී Buddhist era (gr. 15,1)
- බුද්ධසාසන N2 Buddha Sasana, Buddhist dispensation, Buddhism; no pl.; stem බුද්ධසාසන (14.2)
- බුද්ධානම N2 Buddhism; no pl. (1.1)
- බුද්ධචිතී intelligent (15.0)
- බුද්ධිය N2 wit, intelligence; no pl.; stem බුද්ධි (7.1)
- බුරුහා bark (of dogs) (gr. 10,2)

මුත්ඵලාචරියා

- මුත්ඵලාචරියා N2 Burma; no pl.; stem මුත්ඵලාචරියා (11.0)
- මුත්ඵලාචරියා දීම N2 offering of betel leaves and tobacco (4.1)
- මුත්ඵලාචරියා N2 betel chew; pl. මුත්ඵලාචරියා ; stem මුත්ඵලාචරියා (7.1)
- මෙදනවා divide (2.1)
- මෙදනවා divide (2.0)
- මෙදෙනවා be divided (12.2)
- මෙතස N2 hollow (of a tree); pl. මෙතස (10.0)
- මෙල්ල N2 neck; pl. මෙල්ල (7.1)
- මෙහෙය N2 medicine, drug; pl. මෙහෙය (11.2)
- මෙහෙවින් greatly, mostly (4.0)
- මෙරාගන්නවා rescue, save oneself (6.2)
- මොම්බාය N2 Bombay (place name) (14.1)
- මොරුව N2 lie, falsehood; pl. මොරු (6.1)
- මොහෝ many, much, very (1.0)
- මොහෝමොට greatly, mostly, largely (5.1)
- මොහෝමුත්ඵලාචරියා to a great extent (11.0)
- මොහෝමුත්ඵලාචරියා many a time, mostly (7.1)
- මෝචි (පරල) beans (2.2)
- මෝච්චිය N2 a kind of seed or grain for planting; pl. මෝච්චි (11.1)
- මෝච්චියා N5 Bodhisatva, i.e. an aspirant to Buddhahood; pl. මෝච්චියා ; stem මෝච්චියා (9.0)
- මෝල්ලේවින් ලෙනින් පක්ෂය N2 Bolshevik Lenin party (12.0)
- මොද්ධා Buddhist (4.0)
- මොද්ධා වෙතවා become a Buddhist (14.2)
- මොද්ධා N5 a Buddhist; pl. මොද්ධායෝ ; stem මොද්ධා (4.0)
- මුත්ඵලාචරියා N5 celibate person (respectful); pl. මුත්ඵලාචරියා ; stem මුත්ඵලාචරියා (14.2)

- බුද්ධාගම වෙනම become a celibate (14.2)
- බ්‍රිතාන්‍ය අධිරාජ්‍යය N2 British Empire (11.0)
- භක්ති පාඨය N2 devotional verse, devotional saying; pl. භක්ති පාඨ (4.2)
- භක්තිය N2 devotion; no pl.; stem භක්ති (4.2)
- භය N2 fear; no pl. (9.2)
- භාගය N2 part, portion, half; pl. භාග (12.1)
- භාජනය N2 vessel, container, pitcher; pl. භාජන (10.1)
- භාජන වෙනම be subject to (12.0)
- භාර ධර්ම කරනවා make a vow, fulfill a vow (4.2)
- භාර කරනවා entrust (10.1)
- භාර ගන්නවා accept (10.2)
- භාරතය N2 India (place name); stem භාරත (14.1)
- භාර දෙනවා hand over, turn over to (9.2)
- භාරය N2 vow, pledge; pl. භාර (4.2)
- භාග්‍යවතී N5 wife; pl. භාග්‍යවතීන් (9.2)
- භාවනා කරනවා meditate (5.0)
- භාවනාව N2 meditation; pl. භාවනා (5.1)
- භාවිතය / භාවිතාව N2 use, usage; no pl. (11.2)
- භාවිතා කරනවා use (3.0)
- භාෂා පනත N2 language-act (of parliament); no pl. (12.0)
- භාෂාව N2 language; pl. භාෂා (9.0)
- භික්ෂුණියාසනය N2 order of (Buddhist) nuns; no pl. (15.1)
- භික්ෂුණියා N5 nun (Buddhist); pl. භික්ෂුණියන් or භික්ෂුණියෝ ; stem භික්ෂුණී (15.1)
- භික්ෂුව N5 Buddhist monk; pl. භික්ෂූන් ; stem භික්ෂු (15.0)
- භික්ෂුවර්ණය N5 Buddhist monk; pl. ...වර්ණයන් ; stem භික්ෂු (12.0)
- භූමිකාව N2 geography; pl. භූමිකා (1.1)

සේදය-වච්ඡේද

- සේදය N2 difference, conflict; pl. සේද (12.0)
- සේදය N2 division, difference, dissension, dispute, disparity; pl. සේද (14.1)
- මහ or මහ N2/3 road; pl. මො (7.2)
- මඹ්බ් by (gr. 3,4.5)
- මඩ N2 (sg. and pl.) mud (2.2)
- මඩ තරවන make wet, make muddy (11.2)
- මඩ ගොවිතැන N2 wet-land cultivation; pl. මඩ ගොවිතැන් (2.2)
- මත top of, on (5.2); on, based on (gr. 11,19)
- මතක් තරවනවන remind (14.2)
- මතසේදය N2 difference of opinion; pl. මතසේද (11.0)
- මදක් or මදක් a little (9.0)
- මධ්‍ය මහ විද්‍යාලය N2 central college; pl. මධ්‍ය මහ විද්‍යාල (3.0)
- මන good, fine, sound (15.0)
- මනුෂ්‍යයා N5 man, human being; pl. මනුෂ්‍යයෝ ; stem මනුෂ්‍ය (8.1)
- මන්ද why (gr. 9,11)
- මදක් a little (6.0)
- මයුරා N5 peacock; pl. මයුරෝ (4.2)
- මරණඥ Moor, Muslim (stem) (4.0)
- මරණය N2 death; pl. මරණ (7.2)
- මරණය kill (6.2)
- මරා ගන්නා kill (for oneself) (6.2)
- මරාටි Marathi (language name); no pl. (13.2)
- මරාදමනා kill (6.2)
- මල් පහන් පූජාව N2 worship with flowers and lamps; pl. මල් පහන් පූජා (5.0)
- මල්ල N2 bag; pl. මල්ල (9.0)
- මල්ලි N5 younger brother; pl. මල්ලියා (1.0)

- මල් වච්චිය N2 a tray of flowers; pl. මල් වච්චි (5.1)
- මව N5 mother; pl. මව්වරු ; stem මව් (4.1)
- මවා ගන්නා create for oneself, assume (9.1)
- මව්ගය N2 surprise, astonishment; no pl. (8.0)
- මව්බිම N2/3 motherland; pl. මව්බිම් (14.1)
- මව් භාෂාව N2 mother-tongue; pl. මව්භාෂා (12.2)
- මසුන්මරන්නා N5 fisherman; pl. මසුන්මරන්නෝ ; stem මසුන්මරන (11.2)
- මසුරන් a gold coin (usually in the plural) (9.0)
- මස්කරනා (to) butcher (6.2)
- මඟ N2 the main rice growing season (roughly from mid August to mid February); no pl.; stem මඟ් (2.1)
- මඟ big, great (6.2)
- මහජනයා the public, people; no pl.; stem මහජනා (11.0)
- මහජනයා N2 public; stem මහජන (14.1)
- මහත් big, great, large, much (4.1)
- මහතා N5 gentleman, master, sir, Mr.; pl. මහත්වරු (11.0)
- මහතන් gentlemen (acc. pl. of මහතා) (12.1)
- මහදානප්පිතා Mahadenamutta, a name (6.1)
- මහන්සි ගන්නා take effort, try (13.0)
- මහන්සි දරනා strive, make efforts (7.1)
- මහමග N2/3 road, highway; pl. මහමං (7.2)
- මහමව්වත් දිනය N2 birthday of prophet Mohammed (4.0)
- මහරජ great king, "your majesty" (vocative) (15.0)
- මහරජු N5 majesty, (great) king, monarch; pl. මහරජවරු ; stem මහරජ (15.0)
- මහඵ old (7.2)
- මහත්මා ගාන්ධි Mahatma Gandhi (14.1)
- මහාසංඝයා N2 name of a Pali chronicle (6.0)

මහවිද්‍යාලය-මැද්දේ

මහවිද්‍යාලය N2 high school; pl. මහවිද්‍යාල, මහවිද්‍යාලවල් (1.0)

මහින්ද N5 Mahinda (proper name) (15.0)

මහින්ද විද්‍යාලය N2 Mahinda College; no pl. (15.2)

මහින්දාගමනය N2 arrival of Mahinda; no pl. (15.0)

මහෝත්සවය N2 great festivity; pl. මහෝත්සව (15.1)

මළුසිරුර N2 dead body; pl. මළුසිරුරු (14.0)

මාක්ස්වාදය N2 Marxism; no pl. (12.1)

මාක්ස්වාදියා N5 Marxist; pl. මාක්ස්වාදියෝ Or මාක්ස්වාදීහු ; stem මාක්ස්වාදී (12.0)

මාටින් Martin (proper noun) (2.0)

මාධ්‍යය N2 medium, means; pl. මාධ්‍ය (12.0)

මානව human (adjective) (14.1)

මාපියෝ parents; pl. only; stem මාපිය (9.2)

මාමා N5 uncle (mother's brother); pl. මාමලා (1.0)

මාර්ගය N2 way, means, road; pl. මාර්ග (7.1)

මාලාව N2 row, series, line, sequence; pl. මාලා (11.0)

මාලිගය N2 palace; pl. මාලිගා (8.2)

මාලිගාව N2 palace; pl. මාලිගා, මාලිගාවල් (6.1)

මාච්චා N5 fish; pl. මාච්ච (11.2)

මාධ්‍යපවිත්තවනවා bring under control, suppress (14.1)

මැණික් N2 gem, jewel; pl. මැණික් (10.1)

මැණික්මය N5 madam, lady (honorific); pl. මැණික්මයෝ (12.0)

මැණිවරණය N2 election; pl. මැණිවරණ (12.1)

මැද in the midst of (12.0)

මැදියම් රාත්‍රිය N2 midnight (7.2)

මැදුර N2 mansion, house; pl. මැදුරු (7.2)

මැද්දේ in the midst of, amidst (12.2)

- මැන good, please (gr. 13,10)
- මැනවි good (gr. 7,5)
- මැනවින් well, beautifully (7.1)
- මැය this woman (gr. 7,10)
- මැරැව් මනවා get killed (8.1)
- මැලේ Malay (stem) (4.0)
- මැනියෝ N5 mother (honorific); pl. in form; stem මැනි (8.1)
- මිතුරා friend; pl. මිතුරෝ ; stem මිතුරා (7.0)
- මිත්‍රත්වය N2 friendship; no pl. (15.0)
- මිත්‍රයා N5 friend; pl. මිත්‍රයෝ ; stem මිත්‍ර (6.2)
- මිත්‍ර වෙතවා become friends (6.2)
- මිදුල N2 yard, compound, court yard; pl. මිදුල් (6.1)
- මිදෙන්නවා be relieved, be freed (10.2)
- මිනිසා N5 man, human being; pl. මිනිස්සු ; stem මිනිස් (9.2)
- මිනුවන්ගොඩ N3 Minuwangoda (place name) (13.0)
- මිය යනවා die (7.2)
- මිරිස් කරල N2 green pepper; pl. මිරිස් කරල් (2.2)
- මිල N2 price; no pl. (11.1)
- මිශ්‍ර mixed (3.0)
- මිශ්‍ර අධ්‍යාපනය N2 "mixed-education", co-education; no pl. (3.0)
- මිෂනාරියා N5 missionary; pl. මිෂනාරිහු ; stem මිෂනාරි (12.2)
- මිෂනාරිවරයා N5 missionary; pl. මිෂනාරිවරු ; stem මිෂනාරි (12.2)
- මිහිඳු Classical Sinhala form of මිහින්න (15.0)
- මිගමුව N2 Negombo (place name); stem මිගමු (13.1)
- මි පැනි honey; pl. only (11.2)
- මුට්ටිය N2 pot; pl. මුට්ටි (7.1)
- මුදුකරගන්නවා shave one's hair (4.2)

මුදල-මෙතෙක්

මුදල N2 (quantity of) money; pl. මුදල් NOTE: The plural is used in the general sense of 'money, funds.' (2.0)

මුදවානවා release (8.0)

මුද්‍රා ගන්නවා free, get something released (14.1)

මුද්‍රණය කරනවා print (14.1)

මුරුගේ epithet for the god of Kataragama (4.2)

මුල් first, basic, earlier (adjective) (10.0)

මුල N3 bottom, foot (of a tree); no pl. (6.1)

මුලදී at first, in the beginning (14.2)

මුලදීම at first (12.1)

මුලපිටීම N2 starting, beginning; pl. මුලපිටීම් (15.0)

මුව දඩයම් N2 deer-hunt; no pl. (15.0)

මුවා N5 deer; pl. මුවෝ ; stem මුව (6.2)

මුස්ලිම් Muslim (stem) (4.0)

මුස්ලිම්-සංගමය N2 Muslim League; no pl. (12.1)

මුහුණ N2 face; pl. මුහුණු (4.1)

මුහුණයානවා face (14.1)

මුහුණුවර N2 character, features, countenance; no pl. (11.1)

මුහුද N2 sea, ocean; pl. මුහුදු (6.0)

මුට entire, all (1.0)

මුටුමුණින් totally, completely (12.0)

මුර්තිකර්මය N2 (art of) sculpture; pl. මුර්තිකර්මය (15.0)

මුලධර්මය N2 fundamental principle, principal doctrine; pl. මුලධර්ම (15.0)

මූලික basic, chief (3.0); primary (3.2)

මූලික ගණිතය N2 mathematics; no pl. (13.0)

මෙතැන්විට from this place/point (15.1)

මෙතෙක් so much, this much (6.2)

- මෙහෙත් කල් so long, up to this time (6.2)
- මෙදා today, this day (6.2)
- මෙදින this day (5.0)
- මෙක් like, as..., in order to, to (gr. 9,10;10,11;10,12)
- මෙහෙහි කරනවා reflect, ponder, meditate upon (14.0)
- මෙක්ම...ද(ත්) as well as
 X මෙක්ම Y ද(ත්) X as well as Y
 (gr. 9,10.4)
- මෙබඳු like this, such (11.2)
- මෙම this (3.0)
- මෙසේ thus, like this (gr. 3,2)
- මෙහිදී here (12.2)
- මෙහෙතිය N5 nun (Buddhist); pl. මෙහෙතියෝ ; stem මෙහෙති
 or මෙහෙන (15.1)
- මෙහෙතියන් N2 order of nuns; no pl. (15.1)
- මෙහෙයෙන්නා be directed (towards), be led (to) (14.0)
- මෙහෙයවන්නා lead, conduct (12.0)
- මෙහෙවර N2 service, attendance (9.0); work, service; no pl.;
 stem මෙහෙවර (15.0)
- මෙහෙයියා N5 queen, consort; pl. මෙහෙයියෝ (10.2)
- මේ අතර meanwhile (7.0)
- මේ අතරේදී meanwhile (7.1)
- මේවනවිට by this time (12.0)
- මේ සඳහා for this (6.2)
- මොවුන් pl. of මොහු (4.0)
- මොකොක N2 moment, instant; no pl. (9.2)
- මෝටකම N2 stupidity; pl. මෝටකම් (7.1)
- මෝකොමෝ she (this woman); pl. මොවුහු (gr. 7,10)
- මෝරනවා grow (gradually), mature (14.1)

මෝරු-යහළුම:

මෝරු whey, buttermilk; pl. only (11.2)

මොසි රාජ්‍යය N2 Mauryan kingdom; no pl. (15.0)

ය (gr. 1,8)

යකඩය N2 (piece of) iron; pl. and stem යකඩ (4.2)

යකා N5 demon, devil; pl. යක්කු ; stem යක් (8.1)

යකින්නි N5 demon (female); pl. යකින්නියෝ (9.1)

යක්පුරය N2 city of the demons (8.1)

යක්ෂයා N5 Yaksha, a kind of demon; pl. යක්ෂයෝ ;
stem යක්ෂ (8.0)

යටතේ under (the jurisdiction of) (gr. 3,2)

යටත්පිටියෙහිත් ... එක් at least (gr. 2,15;12,21)

යටත් විජිතය N2 imperial colony; pl. යටත් විජිත (11.0)

යටත් වෙතරා be subject to, surrender (11.1)

යථාතත්වය N2 reality; no pl.; stem යථාතත්ව (7.2)

යන named, such as (gr. 2,10)

යනු means, that (what) (gr. 9,7;13,15)

යනුවෙන් as, namely (gr. 3,7)

යන්න the fact that (gr. 13,15)

යම් whatever (gr. 14,2)

යමෙක් anyone, he (who) (gr. 14,2)

යම් කිසි any, whatsoever (11.1)

යල N2 the second rice-growing season (roughly from the latter
part of February to the middle of August); no pl.;
stem යල් (2.1)

යහපත 1. fine (in predicate), proper; 2. N2 good, wel-
fare; no pl.; stem යහපත් (9.2)

යහච්ඡත, යච්ඡත N2 friendship; pl. යහච්ඡති, යච්ඡති (6.2)

යහච්චා, යච්චා N5 friend; pl. යහච්චෝ, යච්චෝ ;
stem යහච්ච, යච්ච (6.2)

- යළි again (10.0)
 යාච්ඤා කරනවා pray (14.1)
 යාත්‍රා කරනවා travel, sail (6.0)
 යාම or යාමි N2 going; pl. යාමි/යාමි (7.2)
 යාය N2 stretch, expanse (of fields); pl. යායවල් (2.0)
 යැපෙන්නවා suffice, be enough (11.2)
 යාමි N2 going; pl. යාමි (6.1)
 ටි quotation marker (gr. 1,12)
 යුක්ත වෙන්නවා accompanied by, associated with (with instr.),
 connected with (5.1)
 යුගය N2 period, time era; pl. යුග (9.0)
 යුතු must (gr. 6,5)
 යුතුකම N2 duty; pl. යුතුකම් (15.0)
 යුද්ධය N2 war; pl. යුද්ධ (11.0)
 යුරෝපීය European (adjective) (11.0)
 යෙදීම N2 use, employment; pl. යෙදීම් (3.1)
 යොදන්නවා employ, use (4.2); apply, put, place, use (5.2)
 යෙදෙන්නවා be used, be employed, be engaged in (3.0)
 යොදවන්නවා engage someone; cause to use, use (11.1)
 යොමු කරන්නවා concentrate, apply, direct towards (5.1)
 යොමු කරවන්නවා make one direct to or apply (14.1)
 යොමු වෙන්නවා direct, focus, draw the attention (11.2)
 යෝජනාව N2 proposal; pl. යෝජනා (9.0)
 යෝජිත proposed (12.0)
 රක්ෂාව N2 occupation; pl. රක්ෂා, රක්ෂාවල් (2.0)
 රජ කරනවා rule, reign (15.0)
 රජය N2 the major lantern; pl. රජය (5.2)

රජකූල-රාජ්‍යසභාව

- රජකූල N5 king (honorific); pl. රජවරු ; stem රජ (6.0)
- රජය N2 government; stem රජය (3.0)
- රජු N5 king; pl. රජවරු ; stem රජ (11.0)
- රට N2 country; pl. රටවල් ; stem රට (5.0)
- රටහඳු peanuts; pl. only (11.1)
- රටවැසියා N5 inhabitant of a country; pl. රටවැසියෝ ; stem රටවැසි (15.0)
- රටාව N2 pattern; pl. රටා (12.0)
- රත්නය N2 gem, jewel; pl. රත්න (10.2)
- රථය N2 chariot; pl. රථ (10.2)
- රථාචාර්යයා N5 charioteer; pl. රථාචාර්යයෝ ; stem රථාචාර්ය (14.0)
- රඳවනවා set (5.2)
- රඳවාගෙන තිබෙනවා keep (something) for oneself, continue keeping for/with oneself (14.1)
- රඳු පවතිනවා remain, continue to stay (11.0)
- රබර් rubber; pl. only (2.0)
- රබර් පටියා N2 rubber bands; pl. රබර් පටි (5.2)
- රවිචන්ඩා cheat, trick (6.1)
- රසකැවිලි sweetmeats, delicacies; pl. only (4.1)
- රසය N2 aesthetic sentiment, aesthetic pleasure, taste; pl. රස (6.1)
- රසවත් tasty, aesthetically inspiring, aesthetic (0.0)
- රසවිඳිනවා enjoy (6.2)
- රහතරුවන්ගේ N5 an Arahant, a saint (Buddhist); pl. රහතරුවන්ගේලා ; stem රහත (15.0)
- රහස N2 secret; pl. රහස් (7.2)
- රහිත without (gr. 11,20)
- රාජගිරියා N2 Rajagiriya (place name) (13.0)
- රාජසභාව N2 royal council, royal assembly; pl. රාජසභා (6.1)

- රාජ සම්මතය N2 royal consent, approval, order; no pl.;
stem රාජ සම්මත (10.2)
- රාජ සේවකයා N5 royal official; pl. රාජ සේවකයෝ ;
stem රාජ සේවක (10.2)
- රාජකෝටි Rajkot (place name) (14.1)
- රාජ්‍ය මන්ත්‍රණ සභාව N2 State Council; no pl. (12.1)
- රාජ්‍යය N2 kingdom, sovereignty; pl. රාජ්‍ය (8.0)
- රාජ්‍යය කරනවා reign, rule (9.0)
- රාජ්‍යය N2 pound; pl. රාජ්‍යය (2.2)
- රාත්‍රිය N2 night; pl. රාත්‍රි (5.2)
- රාශිය many, much (Coll. හුඟ) (1.0)
- රාජ්‍යය N2 country; pl. රාජ්‍ය (15.0)
- රක්ෂණය N2 protection, safeguarding; pl. රක්ෂණ (12.0)
- රක්ෂණය කරනවා look after, protect (7.2)
- රක්ෂණය N2 shelter, protection; pl. රක්ෂණ (7.2)
- රැකියාව N2 job, occupation; pl. රැකියා or රැකියාවල (12.2)
- රැකීම N2 safeguarding, watching, taking care of, restraining;
pl. රැකීම් (5.1)
- රැකියාවල occupations; pl. only (2.0)
- රැකීම past participle of රැකීම (gr. 5,1)
- රැජිණ N5 queen; pl. රැජිණියෝ ; pl. stem රජ (11.0)
- රැකීමට තබනවා be lodged in, be fixed within (14.1)
- රැකීමට stop, stay, remain (10.0)
- රැකීම N2/3 night; pl. රැකීම් (6.2)
- රැකීමට N2 getting cheated, cheating; pl. රැකීමට (6.1)
- රැකීමට තබනවා keep stored (11.2)
- රැකීමට තබනවා cause to gather (10.1)
- රැකීමට N2 meeting, gathering; pl. රැකීමට (14.1)

රැස්වෙතලා-ලක්ම

රැස්වෙතලා gather together, meet (5.2)

වෙහෙතලා creep into (10.0)

වෙහෙ N2 cart, chariot, car, vehicle; pl. වෙහෙ, වෙහෙල් ;
stem වෙහෙ (14.0)

වෙහෙරා N5 charioteer, driver; pl. වෙහෙරෝ ;
stem වෙහෙරා (14.0)

වෙහෙ liked, desirable (13.0)

රැව N2 beauty, form, formal beauty; pl. රැව (10.2)

රැව් ඇඹි N2 beautiful, having beauty (10.2)

රැව් beautiful (7.2)

රෙදි N2 cloth; pl. රෙදි (5.0)

රේඛාගණිතය N2 geometry; no pl. (14.1)

රෝගියා N5 sick person; pl. රෝගියෝ ; stem රෝගී (14.0)

රෝපණ කරනවා plant, place (15.1)

රෝපණ කරවනවා cause to plant, have someone plant (15.1)

රෝමානු කතෝලික Roman Catholic (12.2)

ලංකා ඉන්දියානු සංගමය N2 Ceylon - Indian Congress; no pl. (12.0)

ලංකා ජාතික සංගමය N2 Ceylon National Council; no pl. (12.1)

ලංකා යෝජනා සංගමය N2 Ceylon - Muslim League; no pl. (12.1)

ලංකා සමසමාජ පක්ෂය N2 Lanka Sama Samaja party (i.e. the
Trotskyite party in Sri Lanka) (12.0)

ලන්දේව N3 island of Lanka (8.0)

ලන්දේව N2 land of Lanka (6.0)

ලන්දේවියා N5 Ceylonese; pl. ලන්දේවියෝ ; stem ලන්දේවි (11.1)

ලන්දේවෙතලා be subject to, be a target for (6.1)

ලක්ෂණය N2 feature, sign; pl. ලක්ෂණ (4.2)

ලඹිනවා perch (6.2)

ලඹට next to (12.2)

- ලංකා වෙතර් approach, reach (6.0)
- ලංකා near, by way of (6.1)
- ලා received (gr. 14,4)
- ලාදේශීය N5 the Dutch people (pl.) (11.0)
- ලායි Burgher (stem) (4.0)
- ලාගන්නා get for oneself (8.0)
- ලායින Ceylonese (5.0)
- ලායිනයා N5 a Ceylonese; pl. ලායිනයෝ ; stem ලායින (4.0)
- ලායින Ceylonese, of Ceylon (12.1)
- ලාභය N2 gain, profit; pl. ලාභ (4.2)
- ලාබෙතර් obtain (gr. 2,13)
- ලාස් වෙතර් prepare, get ready (10.0)
- ලිපි N2 almanac, calendar; pl. ලිපි (4.1)
- ලිපිකරු N5 clerk; pl. ලිපිකරු ; stem ලිපිකරු (14.2)
- ලිපිනය N2 address; pl. ලිපින (13.1)
- ලිපිය N2 letter; pl. ලිපි (13.0)
- ලියනා write (9.0)
- ලියැදි N2 a section of a paddy-field; pl. ලියැදි, ලියදි (2.0)
- ලිව්ම N2 writing; pl. ලිව්ම (13.0)
- ලිහනා untie, remove (7.1)
- ලිහා හරිනා let loose, untie (7.1)
- ලි පතුර N2 thin piece of stick; pl. ලි පතුරු (5.2)
- ලිය N2 stick; pl. ලි (10.0)
- ලුහුඬු in brief, in short (12.0)
- ලුහු onions; pl. only (11.1)
- ලෙස as, in such a manner, like, so that, in order to, to, at, according to (gr. 5,5;9,10.2;9,18;10,11;10,12;15,2)

ලෙසින්-වතුහිපියා

ලෙසින් as, like (gr. 15,13)

ලොල් වෙතරා be eager for, desire, crave (8.2)

ලොව N2/3 world (15.2)

ලෝකය N2 world; pl. ලෝක (5.0)

ලෝකයා N5 people, mankind, society; no pl. (14.1)

ලෝක යුද්ධය N2 world-war; pl. ලෝක යුද්ධ (11.0)

ලෝහය N2 metal; pl. ලෝහ (11.2)

වංශ කථාව N2 chronicle; pl. වංශ කථා (6.0)

වංශවත් of noble family, high-caste (adjective) (15.1)

වකවානුව N2 period, time(-limit); pl. වකවානු (12.1)

වගකීම N2 responsibility, sense of responsibility;
pl. වගකීම් (12.1)

වගාකරන්නා grow something (2.0)

වගාව N2 growth, plantation; pl. වගා, වගාවල් ; stem වගා (2.2)

වතු රට N2/3 Vagu country (8.2)

වචනය N2 word; pl. වචන (5.1)

වට around (10.2)

වටහිට around (10.0)

වටහාගන්නා realize, understand (7.1)

වටහාගැනීම N2 understanding; pl. වටහාගැනීම් (13.0)

වට්ටිපා (ගෙඩිය) pumpkin, squash (2.2)

වට්ටිය N2 woven tray, shallow basket; pl. වට්ටි (5.1)

වඩා more, greater (Coll. වැඩියෙ) (gr. 1,15)

වඩාගන්නා carry a child in one's arms (7.2)

වඩාත් most(ly) (වඩා-ත්-ම) (5.1)

වඩිනා move, come, go (of monks) (15.0)

වතු හිපියා N5 garden-owner; pl. වතුහිපියෝ (2.2)

- වදන N2 word; pl. වදනේ (8.1)
- වදනවා give birth to (8.2)
- වදුරනවා say, speak, preach (of Buddhist saints) (15.0)
- වට දෙනවා torture (4.2)
- වටය N2 torture; pl. වට (4.2)
- වනපෙදෙස N2 forest area, wooded district; pl. වනපෙදෙස් (15.0)
- වනය N2 forest, woods; pl. වන (6.2)
- වනඞ් specifying particle (gr. 9,8)
- වනිතාව N5 woman; pl. වනිතාවෝ ; stem වනිතා (15.1)
- වන්දනාව N2 pilgrimage; pl. වන්දනා, වන්දනාවල් ; stem වන්දනා (5.0)
- වදිනවා worship, show respect to (4.1)
- වපුරනවා sow (2.1)
- වම N2 left (side); no pl.; stem වම් (8.2)
- වම්බොටු (කරු) eggplant, brinjal (2.2)
- වයඪ දිග N2 Northwest quarter; no pl. (7.0)
- වයස N2 age; no pl. (3.0)
- වයස්ගතව being old (14.2)
- වර N3 period, turn, time; pl. වර (2.1)
- වරප්‍රසාදය N2 privilege; pl. වරප්‍රසාද (12.2)
- වරාය N2 harbor; pl. වරායවල් ; stem වරාය (12.0)
- වරින්වර from time to time, now and then (11.0)
- වරුව N2 a part of the day; pl. වරු (7.1)
- වර්ග N2 type, kind; pl. වර්ග (2.0)
- වර්ණයේදය N2 color-bar, discrimination on the basis of color; no pl. (14.1)
- වර්තමාන modern (11.0)
- වර්ෂය N2 year; pl. වර්ෂ (3.0)

වව්‍යවි-ව්‍යව්‍ය

වව්‍යව්‍ය grow something (2.0)

වව්‍යව්‍යව්‍ය grow (for oneself) (2.2)

වව්‍යව්‍ය as, -ly (gr. 3,4.1)

වව්‍යව්‍ය so that (gr. 11,7)

වව්‍යව්‍ය live (5.2)

වව්‍යව්‍ය close, keep closed (8.2)

වව්‍යව්‍ය N2 wealth, treasure; pl. වව්‍යව්‍ය (10.0)

වව්‍යව්‍ය N5 respectful form; pl. වව්‍යව්‍ය (gr. 5,4)

වව්‍යව්‍ය N2 roof; pl. වව්‍යව්‍ය (7.1)

වව්‍යව්‍ය be a slave to, to follow slavishly (14.2)

වව්‍යව්‍ය quickly (10.2)

වව්‍යව්‍ය quickly, immediately (8.0)

වව්‍යව්‍ය immediately, quickly (6.2)

වව්‍යව්‍ය like, as if, so to say (Coll. වව්‍යව්‍ය) (11.1)

වව්‍යව්‍ය N2 turn, term; pl. වව්‍යව්‍ය (12.0)

වව්‍යව්‍ය N2 irrigation system; pl. වව්‍යව්‍ය (11.1)

වව්‍යව්‍ය N2 help, strength, support; no pl. (14.0)

වව්‍යව්‍ය N2 report, minutes; pl. වව්‍යව්‍ය (11.0)

වව්‍යව්‍ය annual (3.2)

වව්‍යව්‍ය N2 fortune, good luck, happiness; no pl.;
stem වව්‍යව්‍ය (10.2)

වව්‍යව්‍ය fortunately (13.1)

වව්‍යව්‍ය live (6.2)

වව්‍යව්‍ය make one live, settle someone (10.0)

වව්‍යව්‍ය N2 portal, gate; pl. වව්‍යව්‍ය (10.1)

වව්‍යව්‍ය N2 profit, gain, benefit; pl. වව්‍යව්‍ය (12.2)

වව්‍යව්‍ය N2 vehicle, vehicle associated with a god;
pl. වව්‍යව්‍ය (4.2)

වැටිම් යනවා	understand, realize (6.2)
වැටෙනෙකවා	understand, realize (6.1); realize, become apparent (with dative subject) (7.0)
වැඩපිළිවෙළ	N2 scheme of work; pl. වැඩපිළිවෙළවල් (12.0)
වැඩවර්ජනය	N2 strike; pl. වැඩවර්ජන (12.0)
වැඩ සිටිනවා	reside, live (for monks) (1.1)
වැඩය	N2 subject (in school); pl. වැඩ (1.1)
වැඩිකරගන්නවා	increase/multiply (for oneself) (7.1)
වැඩිකල් තොගොස්	before long (10.2)
වැඩිකොට	greatly, primarily, mostly (0.0)
වැඩිකොටස	N2 majority, greater part; pl. වැඩිකොටස් (6.0)
වැඩිදියුණු කරනවා	develop further (14.2)
වැඩිදෙන	N5 many people, majority; pl. only (1.1)
වැඩිමල්	older (1.0)
වැඩිමලා	N5 the older one, eldest; pl. වැඩිමල්ලු ; stem වැඩිමල් (10.2)
වැඩිමහල්	old, older (4.1)
වැඩිමහරා	or වැඩිමාරා old, adult (of human beings) (6.2)
වැඩිවිය පැමිණෙනවා	attain puberty (of girls) (10.2)
වැඩිහිටි	older (of people) (4.1)
වැඩිහිටියා	N5 adult, older person; pl. වැඩිහිටියෝ ; stem වැඩිහිටි (4.1)
වැඩෙනවා	grow up (6.0)
වැසිරසිටිනවා	remain lying (9.0)
වැසිරෙනවා	lie, recline; past stem වැසුරුණ (10.2)
වැදගත්	important (4.0)
වැද්ද	N5 Vedda; pl. වැද්දෝ ; stem වැදි (8.1)
වැනසෙනවා	be ruined, be destroyed, perish (10.0)

වැනි-විජයබාහු

වැනි like, such as. (gr. 13,20)

- වැනි (gr. 3,10)

වැඳ පුද්ගනිකව to worship, offer flowers, etc. (5.0)

වැඳීම N2 worshipping, paying respects to; pl. වැඳීම් (4.1)

වැය කරනවා spend (15.2)

වැය වෙනවා get spent (2.0)

වැලි sand; pl. only (6.1)

වැව N2 tank; pl. වැව් (2.1)

වැවිලි කරුවා N5 planter; pl. වැවිලි කරුවෝ; stem වැවිලිකරු (11.1)

වැවිලි ව්‍යාපාරය N2 plantation (scheme); pl. වැවිලි ව්‍යාපාර (11.1)

වැවීම N2 growing; pl. වැවීම් (2.0)

වැවි කම්බිකය N2 system of tanks (reservoirs);
pl. වැවි කම්බික (11.1)

වැවි වතුර N2 tank-water (2.1)

වැසියා N5 resident; pl. වැසියෝ ; stem වැසි (6.0)

වැසි වතුර N2 rain-water; no pl. (2.1)

වැසිවසිනවා rain (7.1)

වැළැක්වීම N2 prevention; pl. වැළැක්වීම් (10.1)

වැළැක්වෙනවා be prevented (11.0)

විකාශය N2 development, expansion; pl. විකාශන ; stems විකාශන
(plus nouns), විකාශනය (plus verbs) (11.2)

විකිනීම N2 selling; pl. විකිනීම් (2.2)

විකුණනවා sell (7.1)

විහස at the moment, the moment (10.2)

විචාරකයා N5 critic; pl. විචාරකයෝ ; stem විචාරක (9.0)

විජය Vijaya, the legendary founder of Ceylon (6.0)

විජයබාහු Vijaya Bahu I, a famous (11th cent.) king of Ceylon.
Also විජයබා (1.1)

- විකෘත N2 fatigue; no pl. (6.0)
- විකෘත N2 report, news, information, findings, description; pl. විකෘති (1.0)
- විකෘත shoot (an arrow), pierce (15.0)
- විකෘත foreign (12.2)
- විකෘත N5 foreigner; pl. විකෘතයෝ ; stem විකෘත (11.0)
- විකෘත foreign (11.0)
- විකෘත කටයුතු N2 foreign affairs; pl. only (11.0)
- විකෘත බුබුළු N2 electric bulb; pl. විකෘත බුබුළු (5.2)
- විකෘත N2 educational institution, seat of learning; pl. විකෘත (14.1)
- විකෘත N2 college; pl. විකෘත (3.1)
- විකෘත N2 science; pl. විකෘත , විකෘත ; stem විකෘත (1.2)
- විකෘත arrangements (usually plural) (8.1)
- විකෘත without (gr. 12,13)
- විකෘත කරනවා destroy (8.0)
- විකෘත දමනවා destroy (completely) (8.1)
- විකෘත N2 judgement, decision; no pl.; stem විකෘත (9.1)
- විකෘත කරනවා judge, decide (9.1)
- විකෘත කොට්ඨාස N2 court (of law); pl. විකෘත කොට්ඨාස (9.1)
- විකෘත N2 pleasure, joy, fun; pl. විකෘත (13.2)
- විකෘත ජවනවා enjoy (6.1)
- විකෘත experience (6.2)
- විකෘත විප්ලවකාරී revolutionary (12.0)
- විකෘත N2 examination; pl. විකෘත (3.0)
- විකෘත investigate, ask (8.0)
- විකෘත බලනවා investigate, look into (7.1)
- විකෘත N2 investigation, testing; pl. විකෘත (10.1)

විද්‍යාත්මක-විද්‍යාත්මක

විද්‍යාත්මක N2 freedom, liberation; no pl.; stem විද්‍යාත්මක (14.0)

වය N2 age; no pl; stem වය (8.2)

වයදම් කරනවා spend, expend (9.0)

වයදම් වෙනවා get spent, be spent (9.0)

වයහැඬි maybe (gr. 12,10)

වියළි dry (2.1)

වියළි කලාපය N2 dry zone (2.1)

විරුද්ධ පක්ෂය N2 opposition party; pl...පක්ෂ (12.0)

විරුද්ධ වෙනවා disagree, oppose, dislike (8.1)

විරු earlier (gr. 14,6)

විරෝධය N2 objection, opposition; no pl.; stem විරෝධ (14.1)

විලිලිද්දුව N2 labor pains; pl. විලිලිද්දු (7.2)

විවරණය N2 analytic explanation, description; pl. විවරණ ; stem විවරණ and විවරණය (14.1)

විවාහ කරන්නවා marry (8.1)

විවාහ කරදෙනවා give in marriage, marry (7.2)

විවාහය N2 marriage; pl. විවාහ (14.1)

විවිධ manifold, various (11.2)

විවිච්ච N2 verbal noun of වියනවා 'weave' (11.2)

විවේකය N2 leisure; no pl.; stem විවේක (7.1)

විවේචනය N2 criticism; pl. විවේචන (14.2)

විශාල big, large (1.2); big, great (2.0)

විශිෂ්ට excellent, superb, distinguished (10.2)

විශේෂ special (3.0)

විශේෂය N2 variety, special type; pl. විශේෂ (5.2)

විශේෂයෙන් specially, particularly (4.0)

විශ්වවිද්‍යාලය N2 university; pl. විශ්වවිද්‍යාල (3.0)

- විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රවේශ පාඨමාලාව N2 university entrance class;
pl. විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රවේශ පාඨමාලාව (3.0)
- විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රවේශ N2 university entrance; pl. and
stem විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රවේශ (1.2)
- විශ්වවිද්‍යාලය/ විශ්වවිද්‍යාලය of a university (13.0)
- විශ්වාසනීය යෝජනාව N2 no-confidence-motion;
pl. විශ්වාසනීය යෝජනාව (12.0)
- විෂමතාව N2 unevenness, discrepancy, difference; pl. විෂමතාව ;
stem විෂම (11.0)
- විෂය N2 subject of study, major; pl. විෂය(වල්) ;
stem විෂය (3.0)
- විෂයෙහි with regard to (gr. 13,13)
- විෂ්ණු god Visnu, a Hindu god (4.2)
- විසඳවන solve, explain (9.2)
- විසින් by (gr. 4,7;13,16)
- විසිට N2 living, residing in (v.n. of වසනවා); pl. විසිටි (9.0)
- විස්තර කරනවා describe, explain (4.2)
- විස්තරය N2 description; pl. විස්තර (12.1)
- විස්මය N2 surprise, wonder; no pl. (9.2)
- විස්මයට පත්වෙනවා be surprised (15.0)
- විහිට කරනවා joke (6.1)
- වි paddy (unhusked rice); pl. only (2.0)
- වි ගොවිතැන N2 paddy-farming; pl. වි ගොවිතැන් (2.1)
- වුවන් = වුවද (gr. 13,6)
- වුවද even if (gr. 12,5)
- වුකලි specifying particle (gr. 9,8)
- වෘක්ෂය N2 tree; pl. වෘක්ෂ (15.1)
- වෘත්තය N2 profession, occupation; pl. වෘත්ති (2.0)
- වෘත්තය සහතිකය N2 trade union; pl. වෘත්තය සහතික (12.0)

වෙඩි-වෙළඳුම

වෙඩි explosions, shots; pl. only (4.1)

වෙඩි පත්තු කරනවා light fireworks (4.1)

වෙඩිපහර N2 gunshot; pl. වෙඩිපහරවල් (12.0)

වෙඩර butter; pl. only (11.2)

වෙත to, towards, in, on, with, with reference to, in regard to (gr. 9, 17; 13, 17; 14, 9; 14, 5)

වෙතට to, towards (gr. 14, 5.)

වෙතින් from (gr. 14, 5)

වෙත; to, towards, in, on, with, with reference to, in regard to (gr. 14, 5.4)

වෙනස්කම N2 difference, change; pl. වෙනස්කම් (15.0)

වෙනුවට in place of, instead (gr. 9, 21)

වෙනුවෙන් on behalf of, for (gr. 9, 21)

වෙනස්කරවනවා get something set aside, separated, or reserved (12.1)

වෙන්ව යනවා separate, leave (8.1)

වෙරළ N2 seacoast; pl. වෙරළවල් (7.0)

වෙල N2 paddy-field; pl. වෙල් (2.0)

වෙල්වැව paddy-field work (2.0)

වෙස N2 form, guise; pl. වෙස් (9.1)

වෙසක් උත්සවය N2 Vesak festival (a Buddhist festival commemorating the birth, enlightenment and passing away of the Buddha) (4.0)

වෙසක් කුඩුව N2 Vesak lanterns; pl. වෙසක් කුඩු (5.0)

වෙසක් පහන N2 Vesak lamp; pl. වෙසක් පහන් (5.0)

වෙහෙස N2 exertion, effort, hard work, trouble, fatigue; no pl.; stem වෙහෙස (9.0)

වෙහෙසවනන්හි වෙනවා exert, struggle hard (7.1)

වෙළඳ commercial (11.1)

වෙළඳුම N2 trade; pl. වෙළඳුම් (2.0)

- වෙළඳුන් කණ්ඩායම N2 a group of merchants; pl. වෙළඳුන් කණ්ඩායම් (8.2)
- වෙළෙඳු N5 merchant; pl. වෙළෙඳුන් ; stem වෙළඳ (8.2)
- වේදකාව N2 pain; pl. වේදනා (9.1)
- වේදකා සිදුවෙතවා be afflicted with pain (9.1)
- වේලාව N2 time; pl. වේලා, වේලාවල් (4.1)
- වේලෙහි at the time
 මේ වේලෙහි at this time
 එ වේලෙහි at that time (7.2)
- වෛද්‍ය medical (3.0)
- වෛද්‍යවරයා N5 physician, doctor; pl. වෛද්‍යවරු ; stem වෛද්‍ය (14.1)
- ව්‍යවස්ථාව N2 constitution, statute; pl. ව්‍යවස්ථා (11.0)
- ව්‍යාපාරය N2 activity, scheme, undertaking, business;
 pl. ව්‍යාපාර (11.1)
- ව්‍යාපාරිකයා N5 businessman, entrepreneur; pl. ව්‍යාපාරිකයෝ ;
 stem ව්‍යාපාරික (12.0)
- ව්‍යාප්තිය N2 expansion, extension; no pl.;
 stem ව්‍යාප්තිය/ව්‍යාප්ති (12.2)
- ව්‍රතය N2 religious vow; pl. ව්‍රත (14.1)
- ශතවතිය N2 century; pl. ශතවතී (9.0)
- ශබ්දය N2 sound, noise; pl. ශබ්ද (4.1)
- ශරීරය N2 body; pl. ශරීර (4.2)
- ශාඛාව N2 branch; pl. ශාඛා (15.1)
- ශාන්තභාවය N2 state of serenity, peaceful condition; no pl.
 (5.1)
- ශාලාව N2 hall; pl. ශාලා (9.1)
- ශාස්ත්‍රය N2 science; pl. ශාස්ත්‍ර (9.0)
- ශිල්පය N2 arts and technical sciences; pl. ශිල්ප (9.0)
- ශිල්පියා N5 artisan, craftsman, technician; pl. ශිල්පීහු
 or ශිල්පියෝ (15.1)
- ශිෂ්ටාචාරය N2 civilization; pl. ශිෂ්ටාචාර (15.0)

ශිෂ්‍ය නිවාස-සංවර්ධනය

ශිෂ්‍ය නිවාස N2 student dormitory, hostel; pl. ශිෂ්‍ය නිවාස (13.0)

ශිෂ්‍යයා N5 student, pupil, disciple; pl. ශිෂ්‍යයෝ (1.0)

ශීඝ්‍ර fast, quick (15.1)

ශුද්ධ කරනවා clean (5.2)

ශුභ good, happy, auspicious (13.0)

ශ්‍රමණා N5 recluse; pl. ශ්‍රමණයෝ ; stem ශ්‍රමණ (15.0)

ශ්‍රමණවරයා N5 recluse; pl. ශ්‍රමණවරු ; stem ශ්‍රමණ (14.0)

ශ්‍රමය N2 energy, effort; pl. ශ්‍රම (14.2)

ශ්‍රාවකයන්වහන්සේ N5 disciple (of Buddha); pl. ශ්‍රාවකයන්වහන්සේලා ; stem ශ්‍රාවක (15.0)

ශ්‍රී illustrious, glorious (12.0)

ශ්‍රී මහා බෝධියා N2 Sacred Bodhi tree; no pl. (15.1)

ශ්‍රී මහාබෝධීන් වහන්සේ N5 Sacred Bodhi tree (respectful); no pl. (15.1)

ශ්‍රී ලංකා නිදහස් පක්ෂය N2 Sri Lanka Freedom party (SLFP); no pl. (12.0)

ශ්‍රී ලංකා විද්‍යාලංකාර විශ්වවිද්‍යාලය N2 Vidyalandakara University of Sri Lanka (3.0)

ශ්‍රී ලංකා විද්‍යාදාය විශ්වවිද්‍යාලය N2 Vidyodaya University of Sri Lanka (3.0)

ශ්‍රී ලංකා විශ්වවිද්‍යාලය N2 University of Sri Lanka (3.0)

ශ්‍රී විභූතිය N2 glory, wonder; pl. ශ්‍රී විභූති (14.1)

ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය N2 supreme court; pl. ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ (14.1)

සංකීර්ණ complex (11.2)

සංඛ්‍යාව N2 number, numeral; pl. සංඛ්‍යා (11.2)

සංඝමිත්තා මෙනෙහිත් වහන්සේ N5 the nun Sanghamitta (respectful); no pl. (15.1)

සංරක්ෂණ ගිවිසුම N2 defence agreement (12.0)

සංරක්ෂණය N2 protection, security, defense; no pl.; stem සංරක්ෂණ (11.0)

සංවර්ධනය N2 development; no pl.; stem සංවර්ධන (14.2)

සංවිධානය වෙනවා	be organized (12.0)
සංවේගය	N2 apprehension, anxiety, worry; no pl.; stem සංවේග (8.0)
සංශෝධනය	N2 revision, amendment; pl. සංශෝධන (11.0)
සංසාරය	N2 cycle of rebirth, mundane existence, the world; pl. සංසාර (14.0)
සංසිඳෙනවා	lessen, ease (7.2)
සංස්කෘත	Sanskrit (gr. 1,2.7)
සංස්කෘතික	cultural (15.0)
සංස්කෘතිය	N2 culture; pl. සංස්කෘති (12.1)
සකස් කරනවා	arrange, prepare, make (9.0)
සකස් කරවනවා	cause one to prepare (9.2)
සකස්වීම	N2 getting arranged, getting organized, formation; pl. සකස්වීම් (12.1)
සකුරු	jaggery; pl. only (11.2)
සඟරාව	N2 journal, magazine; pl. සඟරා (14.2)
සඟවනවා	hide (something or someone) (10.0)
සටන	N2 battle, struggle, fight, war; pl. සටන් (14.1)
සටහන	N2 note; pl. සටහන් (7.0)
සතා	N5 animal; pl. සත්තු (6.2)
සතිය	N2 week; pl. සති (5.0)
සතුට	N2 joy, pleasure; pl. සතුටු (2.0)
සතුටුදායක	satisfactory, happy (12.0)
සතුටුපෑවීම	N2 message of satisfaction, congratulatory message; pl. සතුටුපෑවීම් (13.0)
සතුටුවෙනවා	enjoy (4.1)
සතුරු	N5 enemy; pl. සතුරෝ ; stem සතුරු (4.2)
සතුව	belonging (gr. 12,17)

සංග්‍රහ-(-න්) ගහ

සත්‍යග්‍රහ N2 satyagriha (holding fast to truth), non-violent protest; no pl.; stem සත්‍යග්‍රහ (14.1)

සත්‍ය N2 truth; pl. සත්‍ය (15.2)

සත්වැනි seventh (1.0)

සදා-ච්ඡි ever, for ever (14.1)

සන්නද්ධ equipped (with) (8.0)

සන්නද්ධව having been equipped (with) (gr. 8,2)

සන්ග්‍රහ' calmed, quieted (10.2)

සඳහා moon's rays, moon's light; no pl. (15.2)

සඳහන් කරනවා mention (8.0)

සඳහන් කිරීම N2 mentioning, mention; pl. සඳහන් කිරීම් (12.1)

සඳහන් වෙන්නවා be described, set forth, be mentioned (4.1)

සඳහා for (gr. 3,4.)

සාන්ධා crew, bite (7.1)

සපයන්නවා supply, provide with (11.2)

සුග්‍රහ a kind of tree (Michelia Champaca); pl. සුග්‍රහ (6.2)

සුපුරුද්ධ fill, fulfill (15.2)

සුපුරුද්ධව fulfill, achieve (11.0)

සුපුරුද්ධව supply (for oneself), procure (11.1)

සුචිත N2 Sapuvanaya, a name (6.2)

සබඳතාව N2 friendship, relation; pl. සබඳතාව (14.2)

සභාපතිවරයා N5 chairman, president; pl. සභාපතිවරු ; stem සභාපති (11.0)

සභාව N2 assembly, society; pl. සභා (10.1)

සභ්‍යත්වය N2 civilization; no pl.; stem සභ්‍යත්ව (14.2)

සමකාලීන contemporary (12.1)

සමඟ or සමඟ along with (gr. 6,6)

(-ත්) සමඟ as soon as, with (gr. 12,11)

- සමත්වීම N2 success, passing (of an exam); pl. සමත්වීම් (13.0)
- සමත්වෙතැයි succeed, be able (12.0)
- සමාව N2 settlement, state of calm, decision; no pl. (11.0)
- සම්පූර්ණයෙන් fully, completely (11.1)
- සමය N2 time, period, era; no pl.; එසමයෙහි at that time (9.0)
- සමරනවා remember (13.0)
- සමථවෙතැයි succeed, be able (12.0)
- සමර්ථ වෙතැයි to succeed, pass (3.0)
- සමහරක් some (6.1)
- සමහරෙක් some people (2.0)
- සමාගම N2 society, company, organization; pl. සමාගම් (12.2)
- සමාජ social (15.0)
- සමාජය N2 society; pl. සමාජ (12.2)
- සමාජවාදය N2 socialism; no pl. (12.1)
- සමාජවාදී socialist(ic) (12.0)
- සමානකම N2 similarity; pl. සමානකම් (12.1)
- සමාන වෙතැයි be similar (11.0)
- සමා වෙතැයි pardon, excuse (13.2)
- සමිති සමාගම් associations, societies, organizations; pl. only (14.2)
- සමීපය N2 vicinity; no pl. (5.2)
- සමීපයට to the vicinity, to (6.0)
- සමීප වෙතැයි be close, get close to (10.1)
- සමුඤ්ඤනවා take leave, take permission (to leave) (10.2)
- සම්පත N2 wealth, fortune, luxury; pl. සම්පත් (14.0)
- සම්පූර්ණ full, complete (11.0)
- සම්ප්‍රදාය N2 tradition, pattern; pl. සම්ප්‍රදාය (11.0)

සම්බන්ධ-සහයෝගය

සම්බන්ධ connected, in relation to (3.2)

සම්බන්ධ වෙතැයි be connected (11.0)

සම්මත කරගන්නවා get approved, get passed (as a bill)
(for oneself) (12.2)

සය six; stem සය (1.2)

සයවැනි sixth (1.0)

සර් sir (titular prefix) (11.0)

සරණය වී ගන්නවා marry (applies only to men) (8.0)

සරණය වී දෙන්නවා give in marriage (10.2)

සරසවන decorate (5.0)

සරසවි Saraswati, the goddess of speech and wisdom (15.2)

සර්වසාර fertile (2.2)

සර්වසාර කරන්නවා make fertile (2.2)

සර්වජන ඡන්ද බලය N2 universal franchise; no pl. (12.1)

සලකන්නවා consider, regard (4.0)

සලකා බලන්නවා consider (12.0)

සලසන්නවා arrange (0.0)

සලස්වන්නවා arrange (8.0)

සවස N3 afternoon, evening; no pl.; stem සවස් (6.2)

සවිසරන්නවා attach, fasten (5.2)

සහ and (gr. 1,10)

සහජ innate (13.0)

සහජීවනය N2 co-existence; no pl.; stem සහජීවන (14.2)

සහභාගීත්වය N2 participation; no pl. (12.1)

සහභාගී වෙන්නවා participate (4.0)

සහයෝගතාවර්ගීතය N2 non-co-operation; no pl.;
stem සහයෝගතාවර්ගීත (14.1)

සහයෝගය N2 co-operation, support; no pl. (12.0)

- සඟල් husked but uncooked rice; pl. only (2.0)
- සහාය N2 help, assistance; no pl.; stem සහාය (14.1)
- සමිත with (gr. 5,8)
- සහෝදරයා N5 brother; pl. සහෝදරයෝ ; stem සහෝදර (4.2)
- සහෝදරියා N5 sister; pl. සහෝදරියෝ (14.1)
- සාච්චි Sanchi (place name) (13.1)
- සාකච්චා කරනවා discuss (11.0)
- සාක්ෂි දරනවා bear witness (11.2)
- සාක්ෂියා N2 evidence, witness; pl. සාක්ෂි (12.2)
- සාගින්න N2 hunger (lit. fire of hunger); no pl.; stem සාගිනි (10.2)
- සාදනවා make (5.0)
- සාදවනවා cause to be made (9.1)
- සාදවා දෙනවා get (something) built (for someone else) (15.1)
- සාදුක N2 pain of hunger; pl. සාදුක (10.2)
- සාධාරණ just, justified, reasonable, common (11.0)
- සාමකාමි peaceful (11.0)
- සාමකාමිව peacefully (11.0)
- සාමනේරවරයා N5 novice monk; pl. සාමනේරවරු (1.1)
- සාමයා N2 peace; no pl.; stem සාම (12.0)
- සාමාජිකයා N5 member (of an organization, etc.); pl. සාමාජිකයෝ ; stem සාමාජික (12.0)
- සාමාන්‍ය general (3.0)
- සාමාන්‍යයෙන් generally (4.1)
- සාමීවරයා N5 Lord (title); pl. සාමීවරු ; stem සාමී (11.0)
- සාමූහික co-operative (11.0)
- සාමූහිකත්වය N2 unity; no pl. (12.0)

සම්ප්‍රදායික-සැලැස්ම

- සම්ප්‍රදායික traditional (12.2)
- සැරවනවා cause to dig or plow (10.1)
- සාර්ථක successful (11.0)
- සාහසිකයා N5 thug, villain, assassin; pl. සාහසිකයෝ ;
stem සාහසික (12.0)
- සාහිත්‍යය N2 literature; pl. සාහිත්‍ය (4.2)
- සැක කරනවා guess, suspect (6.2)
- සැකය N2 guess, suspicion; pl. සැක (6.2)
- සැකසහිත doubtful (13.0)
- සැඟවෙනවා hide, be concealed (6.2)
- සැටිය N2 manner, nature; pl. සැටි (9.0)
- සැන්දෑව N2 evening (i.e. from roughly around 4 P.M. to 6 P.M.);
no pl.; stem සැන්දෑ (7.1)
- සැප N2 comfort; no pl.; stem සැප (9.2)
- සැපත N2 comfort, pleasure; no pl. (9.2)
- සැපපහසුකම N2 comfort, facility; pl. සැපපහසුකම් (13.1)
- සැපවේවා may (you) be happy! (gr. 13, 1.2)
- සැම...ම පහේ generally, just about (gr. 2, 11)
- සැමියා N5 husband; pl. සැමියෝ ; stem සැමි (7.2)
- සැරදේවා may (you) be blessed, may (you) live long
(gr. 13, 1.2)
- සැරයටිය N2 walking stick; pl. සැරයටි (14.0)
- සැරසිල්ල N2 decoration; pl. සැරසිලි (5.2)
- සැරසෙන්නවා be decorated, decked with (9.2)
- සැලකිය යුතු reasonable, worthy of consideration (12.1)
- සැලකිල්ල N2 regard, respect, attention; pl. සැලකිලි (12.2)
- සැලකෙන්නවා be regarded, be considered (4.1)
- සැලැස්ම N2 plan, scheme; pl. සැලැස්මවල් (11.1)

- සැලැස්වීම N2 arrangement, making arrangements for;
pl. සැලැස්වීම් (14.1)
- සැවි කඩදාසිය N2 tissue paper; pl. සැවි කඩදාසි (5.2)
- සැළ කරනවා inform (8.2)
- සැදීම N2 preparation, making; pl. සැදීම් (4.1)
- සැම every (3.0)
- සැම ... ම all (gr. 2,11)
- සැමීම N2 satisfaction; no pl. (14.0)
- සැහෙන sufficient, considerable (2.2)
- සියපුරය N2 name of an ancient city in India (6.0)
- සියයා N5 lion; pl. සියයෝ ; stem සිය (8.2)
- සියලු මහා සභාව N2 the Sinhala Maha Sabha (i.e. the great Sinhalese Council) (12.1)
- සිහනවා beg (10.0)
- සිහ ඇවිදිනවා go begging (9.0)
- සිහා ගන්නවා beg (for oneself) (10.0)
- සිහිසි tender, little (implies affection) (14.1)
- සිම from (gr. 3,4.3)
- සිටුවනවා plant (2.2)
- සිටීමවා be (animate), live, exist (gr. 1,5)
- සිටුවරයා N5 millionaire; pl. සිටුවරු ; stem සිටු (7.2)
- සිත N2 mind; pl. සිත් (Coll. සිත) (5.1)
- සිතනවා think (6.0)
- සිතයිනවා සිතීමවා be thinking (13.2)
- සිතා ගන්නවා think (for oneself) (6.1)
- සිත් සේ at will, at one's pleasure (9.0)
- සිදුවෙනවා happen, come about (gr. 3,9)
- සිද්ධස්ථානය N2 holy place; pl. සිද්ධස්ථාන (5.0)

සිද්ධිය-සිත ගතිය

- සිද්ධිය N2 incident; pl. සිද්ධි (12.0)
- සිතන පහළ වෙතලා laugh (involuntarily) (10.2)
- සිතනව N2 laugh, smile; pl. සිතන or සිතා (6.1)
- සිතනසෙතලා laugh, smile (6.1)
- සිදුලනවා cut off, sever (8.0)
- සිය one's own (gr. 14,16)
- සියම N2 Siam, Thailand; stem සියම් (14.2)
- සියය N2 hundred (Coll. සිය) (1.0)
- සියල්ලම all (Coll. සේරම , සත්කොම) (gr. 1,13)
- සියට all (4.2)
- සියටදෙකා all (animate), everybody (gr. 1,1)
- සියවම all (gr. 2,11)
- සියැසිත් with one's own eyes (14.1)
- සියුම් subtle, fine, keen (7.1)
- සිරකර තබනවා imprison (7.0)
- සිරදඬුවම් විඳිනවා suffer imprisonment (14.1)
- සිරිත N2 custom, manner; pl. සිරිත් (5.1)
- සිරිත් විරිත් customs and observances; pl. only (4.1)
- සිල් (religious) precepts; pl. only (5.0)
- සිල් ගන්නවා take/observe sil (5.1)
- සිල් පමාදත් වෙනවා observe sil (5.0)
- සිවලා N5 fox, jackal; pl. සිවල්ලු ; stem සිවල් (6.2)
- සිව්දෙනෙක් four people (14.0)
- සිහි තරනවා remember, observe (5.0)
- සිත කාලය N2 cold season; pl. සිත කාල (13.2)
- සිත ගතිය N2 cold(ness); pl. and stem සිත ගම් (13.2)

- සිංහල N2 limit, range; pl. සිංහල (11.0)
- සිංහල වෙතට be limited to, be restricted to (12.2)
- සිය N5 grandfather; pl. සියලු (7.1)
- සියත plough (2.1)
- සුදු white (5.0)
- සුදු ජාතිකයා N5 white-skinned person; pl. සුදු ජාතිකයෝ ; stem සුදු ජාතික (14.1)
- සුදුසු fit, proper (7.2)
- සුදුස්සා N5 suitable person; pl. සුදුස්සෝ ; stem සුදුසු (12.0)
- සුරතල් lovable (usually of a child) (9.1)
- සුරතලයා N2 baby's behavior or speech (affectionate); pl. සුරතල් (9.1)
- සුරතල් කරනවා fondle (a baby) (9.1)
- සුදු ජාතිකයන් N5 people of minority communities (pl.) (11.0)
- සුවස N2 comfort, happiness, pleasure; no pl.; stem සුව (14.0)
- සුවසේ well, fine, happily (13.0)
- සුව characterized by (gr. 14,13)
- සුව little (6.2); small, minor (11.0)
- සෙම tomorrow (10.0)
- සෙනෙස N2 love, affection; no pl. (8.2)
- සෙසේ as, like (gr. 15,13)
- සෙවීම N2 searching, finding; pl. සෙවීම් (6.2)
- සෙසු other, remaining (5.0)
- සේ as, like, so that, in order to, to (gr. 7,7;9,10.2;9,18; 10,11;10,12)
- සේනාධිපතියා N5 commander in chief, general; pl. සේනාධිපතියෝ ; stem සේනාධිපති (4.2)
- සේනාව N2 army, multitude; pl. සේනා (8.1)
- සේවකයා N5 attendant, servant; pl. සේවකයෝ ; stem සේවක (7.2)

සේවය-සේවකයා

- සේවය N2 service; pl. සේවි ; stems සේවය/ සේවි (7.2)
- සොඳුරි N5 dear one (feminine), darling (feminine);
pl. සොඳුරියෝ ; stem සොඳුරු (9.0)
- සොයනවා search (7.0)
- සොයා එනවා come in search of (7.2)
- සොපුරා N5 brother; pl. සොපුරෝ ; stem සොපුරු (13.1)
- සොරකම් කරනවා rob, steal (10.0)
- සොරකැමියා N5 paramour; pl. සොරකැමියෝ ; stem සොරකැමි (9.0)
- සොරා N5 thief, robber, rogue; pl. සොරු ; stem සොර (9.0)
- සොහොපුරා N5 brother; pl. සොහොපුරෝ ; stem සොහොපුරු (13.0)
- සොළොස් sixteen; stem සොළොස් (8.2)
- සකස්වී කුමාර an epithet for the god of Kataragama (4.2)
- ස්තූති කරනවා thank (10.2)
- ස්තූතියි thanks, thank you (13.0)
- ස්ත්‍රී N5 woman; pl. ස්ත්‍රීයෝ or ස්ත්‍රීහු ; stem ස්ත්‍රී (9.0)
- ස්ථානය N2 place; pl. ස්ථාන (4.2)
- ස්ථිරිය N2 stability; no pl. (12.0)
- ස්ථිර firm, permanent, strong (12.1)
- ස්නේහය N2 love, affection; no pl.; stem ස්නේහ (9.2)
- ස්වකිය one's own (gr. 14,16)
- ස්වභවය self-dependent, independent (11.0)
- ස්වභවයාධිපතිය N2 freedom, self-rule, dominion status; no pl. (14.1)
- ස්වදේශියා N5 native, national, local person; pl. ස්වදේශියෝ ;
stem ස්වදේශ (11.0)
- ස්වදේශිය indigenious, native, local (12.0)
- ස්වකීය-භාෂා N2 Official Language Act; no pl. (12.0)
- ස්වකීය-භාෂාව N2 mother tongue, vernacular; no pl.;
stem ස්වකීය (12.0)

ස්වරූපය	N2 self-rule, dominion; pl. ස්වරූප	(14.1)
ස්වරූප	N2 form, appearance; pl. ස්වරූප	(4.2)
ස්වල්ප	N2 a little; no pl.; stem ස්වල්ප	(12.0)
ස්වාධීන	independent	(12.0)
ස්වාමියා	N5 lord, master; pl. ස්වාමියෝ ; stem ස්වාමී	(9.1)
ස්වාමීනි	vocative pl. of ස්වාමියා	(9.1)
ස්වාමීන්වහන්සේ	N5 Buddhist monk; pl. ස්වාමීන්වහන්සේලා	(9.0)
හඬ	N2 sound; no pl.; stem හඬ	(4.1)
හඬ ගසනවා	call	(7.2)
හඬනවා	cry, weep	(7.2)
හදවස	N2 heart; pl. හදවත්	(14.1)
හදුරනවා	study, train (in)	(10.2)
හදිසියේ	suddenly	(7.2)
හඳිනවා	dress, put on, wear	(5.0)
හඳුන්වනවා	designate, denote	(4.0)
හඳුන්වා දෙනවා	introduce	(15.2)
හමුදාව	N2 army; pl. හමුදා	(12.0)
හමුදාවෙහි	meet	(7.1)
හරවාගන්නවා	get someone changed to (for oneself), convert	(12.2)
හරිනවා	open	(10.0)
හරිවනවා	be successful, come out all right, be all right	(6.2)
හරිවෙයි	around, about	(9.0)
හරිවැටී	rightly, correctly, certainly	(10.0)
හසුන	N2 letter, message; pl. හසුන්	(15.1)
හා	with, and (gr. 6,6)	
හාසායනය	N2 sentiment of humor; no pl.	(6.1)

- හැඩ-හිමි කරගන්නවා
 හැඩ/හැඩි can (gr. 4,3)
 හැඩි පමණ as much as possible, as far as possible (12.1)
 හැඩගැසෙන්නවා be patterned, be formed (15.0)
 හැදැරීම N2 education, training, studies; pl. හැදැරීම් (13.0)
 හැඳපාලෑද having dressed and put on ornaments (9.2)
 හැඳින්වීම N2 designation; pl. හැඳින්වීම් (4.2)
 හැඳින් වෙන්නවා be designated, be known (4.1)
 හැර without (gr. 12,13)
 හැරියන්නවා turn, change to (12.0)
 හැරැණුවිට except for, apart from (gr. 12,13)
 හැරෙන්නවා turn, change to (7.2)
 හැවිරිදි years old (14.1)
 හැසිරෙන්නවා behave (8.2)
 හික්කඩුවේ ශ්‍රී සුමනිගල ජයාමිත් චන්ද්‍රයේ N5 Venerable Sri Sumangala of
 Hikkaduwa (14.2)
 හිතවත් well-wishing (13.0)
 හිතවතා N5 friend; pl. හිතවත්තු ; stem හිතවත් (15.0)
 හිතාදර affectionate, affectionately (13.0)
 හිඟුවක්කාර naughty, mischievous (6.0)
 හිඟුවක්කාරකම N2 misdeed, mischievous deed; pl. හිඟුවක්කාරකම් (6.0)
 හිඟුවක්කාරයා N5 mischievous one; pl. හිඟුවක්කාරයෝ (6.0)
 හිතෝපදේශය N2 the Hitopadesa, a Sanskrit work (6.2)
 හින්දු Hindu (4.0)
 හිඳින්නවා (ඉන්නවා) be, exist, sit (0.0)
 හිඳුවන්නවා make one stay, keep, make one sit (7.2)
 හිඳුවා ගන්නවා make or cause one to sit (9.2)
 හිමිකර ගන්නවා take control of or ownership of (15.1)

- සිංහල N5 owner; pl. සිංහලයෝ; stem සිංහල (2.2)
- සිංහලයෝ N5 a Buddhist monk (inflects as plural) (15.0)
- සිංහල වෙත හිමි be owned, belong, become the possession of (9.1)
- සිංහල හානි harm, hurt, torture, trouble (6.0)
- සිංහලයා N2 annoyance, trouble; pl. සිංහලයන් (6.0)
- සිහි N2 head; pl. සිහි (4.2)
- සිහි N2 arrow; pl. සිහි (15.0)
- හුරු හුරු used to, accustomed to (12.0)
- හුරු හුරු active, smart (7.2)
- හුවමාරු කර ගැනීම exchange (mutually) (13.0)
- හෙතෙම he (gr. 2,1)
- හෙයින් because, as (gr. 2,9;6,9;7,13)
- හෙවත් or (gr. 12,8)
- හෙළා දකිනවා condemn, scorn, treat with disrespect (14.1)
- හෙළි කරනවා make one disclose (10.0)
- හේ he; pl. ඔවුන් or ඔවුන් (8.0)
- හේතු කොට ගෙන having as cause (gr. 15,12)
- හේතුව N2 cause, basis, reason; pl. හේතු (10.0)
- හේතු වෙනවා be a cause (11.0)
- හොඳින් well (2.0)
- හෝ at least, even (gr. 10,15)
- හෝ... (හෝ) or (gr. 3,5)
- ඉහත soon (13.0)
- ඉදරා-විවාහය N2 child-marriage (14.1)